LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԲԵՔՍԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ | ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ | ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պուլղարիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
1
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
1 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3078

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՄՄՄՏՈՒՔ ԲՈԼՈՐ ՁԱԿԱՏՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Առանց սպասելու Հիթլէրի պատասխանին հրատարակու-թեան, որ տեղի կ'ունենայ այսօր, տեղական մամուլն ու քաղա-քական շրջանակները օրէ օր կը չեչտեն յոռետեսութիւնը:

Բազմաթիւ են այս տրամադրութեան պատճառները: Իսկ հիմ-նականը՝ փոխադարձ անվստահութիւնն է:

Փարիզ չուզեր հաւատալ Հիթլէրի հաւաստիքներուն, յիշելով նախընթաց դէպքերը,— պարտաւորիչ դիւնաւորութեան վերա-հաստատումէն մինչեւ Լոքառնոյի դաշինքին խզումը եւ ուրիշ պարագաներ:

Փարիզ չի հաւատար նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան, որ, երկու պարագաներուն մէջ ալ, զոհացաւ պարսաւանքի բանաձե-ւեր քուէարկելով:

Անցեալ տարի մարտին, երբ Ազգաժողովը կը դատապարտէր Գերմանիոյ պարտաւորիչ դիւնաւորութեան վերահաստատումը, քուէարկուած բանաձեւէն կը հետեւէր թէ պատժական միջոցներ պիտի տնօրինուին, եթէ նոր կանոնադանցութիւն մը կատարուի:

Ահաւասիկ նորագոյնը,— Լոքառնոյի դաշինքին խզումը: Եւ սակայն,— ոչ մէկ վճռական տնօրինութիւն:

Փարիզ վերջապէս՝ ի գուր կը սպասէր որ դաշնակիցները խօս-քէն գործի անցնին:

Վարչապետ Սառօ սպառնական լեզու մը գործածեց իր առա-ջին ճառին մէջ, ազդարարելով թէ չեն կրնար բանակցիլ Թեղա-նօթներու սպառնալիքին տակ:

Արտաքին նախարար Ֆլանտէն սպառնաց Լոնտոնէն հեռանալ եւ ընդհ. զօրաւարժ հռչակել:

Մարտ 26ին, Պ. Իտըն խոստովանեցաւ, Անգլիոյ երեսփ. ժո-ղովին առջեւ, թէ Ֆրանսա պահանջած էր եւս քաշել գերմանական զօրքը, իսկ մերժումի պարագային դիմել ճնշողական միջոցնե-րու, հաւաքաբար:

Այս բոլոր սպառնալիքները եւ ուրիշ ձեռնարկներ դատապար-տուեցան ամբողջ Եւրոպայի, իրրեւ հետեւանք Մեծն Բրիտանիոյ չկա-մութեան:

Լոնտոն ոչ միայն ընդդիմացաւ որ եւ է վճռական գործողու-թեան, այլեւ պաղ ջուր լեցուց Փարիզի բարեմտութեան վրայ, կրկին եւ կրկին բացատրելով թէ Գերմանիոյ ուղղուած պայման-ները վերջնագրի հանգամանք չունին, ոչ ալ որոշումներ են, այլ առաջարկներ,— կ'ընդունի՝ լաւ, չընդունիր՝ լսենք իր հակառա-ջարկները:

Այսպէս ձեւակերպելով հարցը, Լոնտոն ոչ միայն յաջողեցաւ ժամանակ շահիլ, այլեւ ուղղակի բանակցութիւններ վարել Գեր-մանիոյ հետ:

Դարձեալ նոյն ձգձգումներուն չնորհիւ, Հիթլէր յաջողեցաւ գլուխ հանել իր սարքած հանրաքուէին, աննախընթաց եւ ջախջա-խիչ՝ թէ իր մեթոտներով եւ թէ արդիւնքով: Այսպէս կամ այն-պէս, մարտ 29ին արձանագրուած 45,431,102 քուէարկողներէն ընտրութեանց մասնակցած են 44,954,937 հոգի, 44,411,911ը քեր, 543,026ը դէմ կամ չեղեալ: Կարճ խօսքով՝ քուէարկութեան մասնակցողներու համեմատութիւնն եղած է 99 առ հարիւր, եւ «Առաջնորդ»ը չհաճած է 98 առ հարիւր: Ելք մը՝ որ աւելի կը ծան-րացնէ կացութիւնը:

Արդարեւ, Հիթլէրի համար հզօրագոյն զէնքը պիտի կազմէ այս ելքը, որ եւ է բանակցութեան առեն: Այդպէս ալ կ'ազդարա-րէր իր ընտրական ճառերու ընթացքին, որոնք իրարուետեւէ դղրդացուցին ամբողջ Գերմանիան, 12 գլխաւոր կեդրոններով:

«Առաջնորդ»ը պարզապէս ասպարէզ կը կարդար իր հարե-ւանները եւ մասնաւորապէս այս երկրին, հրաւիրելով որ անոնք ալ հանրաքուէ փորձեն, ապացուցանելու համար իրենց ուժը՝ հանրային կարծիքին առջեւ...

Անշուշտ Ֆրանսան Գերմանիա չէ: Այս երկրին մէջ մարդիկ խորապէս կը խրտչին գերմանական, մասնաւորապէս Փաչական եւ հիթլերական մեթոտներէն, թէեւ թունդ ազգայնական հո-սանքները երանի կուտան ե'ւ Հռոմի ե'ւ Պերլինի:

Բայց եւ այնպէս, «կատարուած իրողութիւն»ն է որ արժէք ունի աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն եւ անոնց կառավարու-թիւններուն համար: Երբ Թուրքերն անգամ այնքան վարպետօրէն կ'օգտագործեն այս քաղաքական դիտելիքը — անդիր խմաստու-թիւն — Գերմանացիները չեն որ ետ պիտի մնան:

Ուրեմն, կատարուած իրողութեան այդ վարպետութիւնն է որ փորձի կ'ենթարկէ աշխարհի յաղթականները. քաղաքականու-թիւն մը՝ որուն եաին կանգնած են մօտ 45 միլիոն ձայներ, ընդ-դէմ կէս միլիոն թելօքներու կամ հակառակորդներու:

Ահա թէ ինչո'ւ մոայլ է հորիզոնը, եւ Լոնտոն վարանելով հանդերձ, անհրաժեշտ կը գտնէ չարունակել սպայակոյաներու խորհրդակցութիւնը,— խորապէս վրդովիչ ձեռնարկ մը:

Տակաւին վերջնական համաձայնութիւն գոյացած չէ բրի-տանական կառավարութեան անդամներուն միջեւ, այս ծանրակչիռ հարցի մասին, Դահլիճին մէկ մասը, ինչպէս եւ նախկին նախա-րարներ այն մտավախութիւնն ունին թէ ամէն անգամ որ սպայա-կոյաները չարժման մէջ կը դրուին, խնդիրը կը յանգի պատերազ-մի, ինչպէս եղաւ 1914ին: Բայց քանի որ խորհրդակցութիւնները պիտի չարունակուին, սխա՞լ է ենթադրել թէ՝ բրիտանական աշ-խարհակալութիւնը նոր ռազմախաղ մը կը փորձէ, նորէն ժամա-նակ շահելու համար ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԷՐ ԼՈՆՏՈՆ ՂՐԿԵՑ ԻՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ԱՆԳԼԻՈՑ, ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ՊԵԼՃԻՈՑ ՍՊԱՑՄԱԿՈՑՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դաւանութիւն Ֆլանճէնի ճառին դէմ

Ցօն Ռիպպենթրոփ, Հիթլէրի լիազօրը, երէկ Լոնտոն թռաւ օդանաւով, բրիտանական կառավարութեան յանձնելու համար Գերմանիոյ պատասխանը, ինչպէս խոստացած էր անցեալ շաբթու: Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ պա-տասխանը արդէն յանձնուած է Պերլինի անգլիական դեսպանին, եւ Հիթլէրի լիազօրը կ'երթայ լրացուցիչ տեղեկութիւններ հաղորդելու համար:

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, անգլիական գահիճը բացառիկ նիստ մը դումարեց երկուշաբթի օր, քննելու համար զաշնակից սպայակոյտներու խոր-հրդակցութեան խնդիրը: Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ վարչապետ Պօլ-տուին եւ գլխաւոր նախարարները ՈՐՈՇԵՑԻՆ ՈՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ԱՆԳ-ԼԻՈՑ, ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ՊԵԼՃԻՈՑ ՍՊԱՑԱԿՈՑՑՆԵՐՈՒՆ, ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒ-ԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԱՌԱՆՑ ՆԿԱՏԻ ԱՌՆԵԼՈՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԲՈՂՈՔԸ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՑ ԴԱՇՆԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆԸ: Խորհրդակցութիւնները պիտի սկսին մէկ շաբաթէն: Առանձին խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին անգլուպելճիական սպա-յակոյաներուն միջեւ: Խորհրդակցութեանց վերջնական թուականները պիտի որոշուին այսօր, չորեքշաբթի, երբ Անգլիոյ գահլիճը լիագումար նիստ պի-տի ունենայ: Անգլ. թերթերը չեն ծածկեր թէ անհամաձայնութիւն կը տիրէ դահլիճին մէջ:

Ցօն Ռիպպենթրոփ անցեալ շաբթու Լոնտոն գտնուած ատեն խնդրած էր որ յատուկ սպայակոյաներու խորհրդակցութիւնները, դիտել տալով թէ կրնան դէշ տպաւորութիւն գործել Պերլինի մէջ եւ դժուարացնել կացութիւնը: Բայց եւ այնպէս, Լոնտոնի մէջ այնքան ալ յոյս չունէին թէ Հիթլէրի պատաս-խանը գոհացուցիչ պիտի ըլլայ: Լոնտոն անհրաժեշտ կը գտնէ սահմանափակ խորհրդակցութիւն մը, անկախ Հիթլէրի պատասխանին բովանդակութենէն:

Երկուշաբթի օր Գերմանիոյ նախարարներն ալ բացառիկ ժողով դումա-րեցին, քննելու համար կացութիւնը եւ պատասխանի վերջնական բնագիրը, որ հրատարակութեան պիտի տրուի անգլ. կառավարութեան յանձնուելէ ան-միջապէս վերջը:

Պերլինի մէջ չատ ծանր տպաւորութիւն գործեց Պ. Ֆլանտէնի ճառը, ո-րուն ամփոփումը հաղորդեր էինք երէկ: Կիրակի օրուան ընտրութիւններէն յետոյ, որոնց չնորհիւ Հիթլէր 99 առ հարիւր չահեցաւ, Գերմանիա անհան-դուրժելի կը գտնէ Ֆրանսայի արտաքին նախարարին նեղացուցիչ հարցում-ներն ու հեգնութիւնները: Գերմանական մամուլը դիտել կուտայ թէ Պ. Ֆլան-տէն փոխանակ դրական առաջարկներ ներկայացնելու, նոր պատուարներ կը հաստատէ կամ նորէն կը ներկէ հին տախտակները: Ակնարկելով Ֆլանտէնի ուղղած հարցումներուն, Լիթուանիոյ, Տանցիկի եւն. մասին, «Պերլիներ Թակպլատ» դիտել կուտայ.— « Ո՞ւր կը հասնի Եւրոպայի վիճակը, եթէ Ազ-գերու Դաշնակցութեան իւրաքանչիւր անդամ ինքնիրեն իրաւունք տայ չարք մը հարցումներ ուղղելու միւսներուն»: Ուրիշ թերթեր ալ վրդովիչ կը գտնեն Ֆլանտէնի ճառը, եւ ապացոյց մը՝ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ բացուած անջրպետին »:

Ֆրանսական մամուլը անչուշտ կը գնահատէ Ֆլանտէնի ճառը, սպա-սելով բացորոշ պատասխան՝ Գերմանիայէն: Ընդդիմադիր թերթերը կը քննա-դատեն զայն, անհամապատասխան գտնելով կացութեան, այսինքն տակտ՝ բաղդատելով Գերմանիոյ բռնած դիրքին հետ:

Տնտեսական գործունէութիւն կը տիրէ դիւանագիտական ճակատին վրայ: Լիթվինով, Խ. Միութեան արտաքին գործակարը, որ մինչեւ հիմա Վարչաւա-յէն կ'անցնէր առանց կառախումբէն վար իջնելու, տեսակցելով միայն դես-պանին (Դաւթեան) եւ խորհրդականին հետ, այս անգամ փոխած է իր ժամանա-կացոյցը: Մոսկուա վերադարձած առեն, պիտի հարկադրուի 20 ժամ սպասել Վարչաւայի մէջ, յաջորդ կառախումբը առնելու համար: Օգտուելով այս ա-րիթէն, պիտի տեսակցի Լեհաստանի արտաքին նախարարին հետ: Փարիզի մէջ ալ ջերմապէս կը բաղձան որ մերձեցում հաստատուի Մոսկուայի եւ Վար-չաւայի միջեւ:

Իտալացիներն կը չարունակեն յառաջխաղալ Եթովպիոյ մէջ

Իտալական պրեսէրէ կը հետազրեն թէ բանակը չարունակելով իր յառաջ-խաղացութիւնը, հիւսիսային ճակատին վրայ, գրաւեց Տաքվա քաղաքը, որ 40 մղոն հեռու է Կոնտարէն: Միեւնոյն ատեն Գ. Զօրաբանակը Սոթթան գրա-ւելէ յետոյ, որ կեդրոնական հանգոյցն է կարաւանի ճամբաներուն, դէպի Տէսիէ եւ Կոնտար, կը չարունակէ յառաջ խաղալ: Կ'ենթադրուի թէ իտալա-կան հրամանատարութիւնը կ'ուզէ պաշարել եթովպական գլխաւոր բանակը, որուն գլուխը կը գտնուի արքայից արքան: Ամէն պարագայի մէջ, ամբողջ հիւսիսային ճակատը չարժման մէջ է: Ամէն տեղ ալ օդանաւեր կ'ևրեւան բա-նակին յառաջխաղացութենէն առաջ, հետազօտելով եւ ռմբակոծելով թշնամի դիրքերն ու համախմբումները:

Մարաջախտ Պատոլիո կը հաստատէ Հարրարի ռմբակոծութիւնը 37 օ-դանաւերու կողմէ, յիշելով թէ «տեսանելի արդիւնքներ ստացուեցան զինուո-րական տեսակէտով»: Իտալական ճնշումը կը սաստկանայ թէ հիւսիսէն եւ թէ հարաւէն. այնպէս որ մօտալուտ կը համարուի մեծ ճակատամարտ մը: Հռոմի մէջ կը կարծեն թէ այս ճակատամարտը վճռական հարուած մը պիտի ըլլայ եթովպիոյ համար, վերջ տալով պատերազմին:

Հարրարի ռմբակոծութիւնը մեծ զայրոյթ պատճառեց Անգլիոյ եւ Ֆրան-սայի ձախակողմեան շրջանակներուն մէջ: « Տէյլի Հէրըլտ», Լոնտոնի աշխա-տաւորական օրկանը, այս առթիւ խստօրէն կը քննադատէ կառավարութիւնը եւ կ'ըսէ թէ Հարրարի ռմբակոծութիւնը կարելի եղաւ անոր համար որ «մենք չյարգեցինք մեր խօսքը եւ մեր ամէնէն հանդիսաւոր յանձնառութիւնները»: (Ինչպէս միշտ... ՅԱՒԱՋ):

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՖՐԱՆՔԻՆ ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մեծ գժուարներ խոչ կուտան երկրին

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Պանք ոը Ֆրանսը Յունիսէն 5 առ հարիւրի բարձրացուց վեղչի սակը, եւ նոյն համեմատութեամբ աւելցուց միւս տոկոս-ները: Այս կարգադրութեանց նպատակն է պաշտպանել ոսկեդրամի պահեստը եւ անոր հետ Ֆրանքը, որոնց դէմ սարքուած խաղերը լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառեն օրերէ ի վեր: Մանաւանդ չորք մը պատճառներու կը վե-րագրուին այս նոր տագնապը: Ա. Միջազգային կացութեան ծանրացումը, իր-րեւ հետեւանք Լոքառնոյի դաշնագրին խզման: Բ.— Գերմանական կառավա-րութեան արհամարհական ընթացքը: Գ.— Լոնտոնի բանակցութեանց ձախո-ղումը: Դ.— Իտալիոյ դէմ գործադրուած պատժական տնօրինութեանց հա-կազդեցութիւնը Եւրոպայի անտեսական վիճակին վրայ:

Թերթերը կը գրեն թէ անցեալ շաբթուան ընթացքին յոռետեսութիւնը այնքան ծանրացած էր որ չատեր արտասահման կը ղրկէին իրենց դրամները, ուրիշներ կը քաշէին իրենց ապանդներըՖրանսայի գլխաւոր դրամատուններէն: Հռենոսեան շրջանի վերագրաւումը Գերմանիոյ կողմէ՝ պատերազմի մղձա-ւանջի մը տպաւորութիւնը գործեց արեւելեան եւ հիւսիսային նահանգներու մէջ եւ իրրեւ հետեւանք չատեր քաշեցին իրենց ապանդները գատատական դր-րամատուններէն:

Միեւնոյն ատեն զեղչի սակին բարձրացումը եւ այս առթիւ արուած պաշ-տօնական բացատրութիւնները աւելի չչեշտեցին անապահովութեան զգացումը:

Վերջապէս երեսփոխանական նոր ընտրութիւնները որոնք հաստատական կը ցուցնեն ձախակողմեան յաղթանակ մը, վախ կը պատճառեն թէ հակադրա-մատիրական օրէնքներ եւ նոր տուրքեր պիտի հաստատուին: Պանք ոը Ֆրան-սի ոսկի պահեստը տակաւին կ'անցնի 70 առ հարիւրի սահմանը, որով Ֆրան-քին վիճակը ամուր է նկատուի: Տեսականօրէն Պանք ոը Ֆրանսը կրնայ եր-կար դիմանալ իր ոսկի պահեստով, մինչեւ որ ուղղակի վտանգ սպառնայ Ֆր-րանքին եւ կրնայ պաշտպանել զայն, բարձրացնելով զեղչի սակը: Բայց քա-ղաքական եւ հոգեբանական պատճառներ կրնան արագօրէն ոչնչացնել այդ ա-նուղղակի ապրեցութիւնը, եթէ վստահութիւնը իջնէ որոշ ստիճանէ մը վար: Զեղչի սակին բարձրացումը կրնայ օգտակար ըլլալ չարաշահութիւնը զսպելու համար, բայց չի կրնար կեցնել խուճապը: Անգամ մը որ դրամ ունեցողները համոզուին թէ իրենց համար հարցը դրամագլուխին չահը աւելցնել չէ, այլ զայն փրկել, միայն ոսկիի արտածման արգելքը կրնայ կեցնել դրամագլուխին վախուտը: Եւ անգամ մը որ Պանք ոը Ֆրանսը համոզուի թէ Ֆրանքին արժէ-զրկումը չարաթներու խնդիր է, ինչպէս համոզուած են չատ մը Ֆրանսացի-ներ, այլեւս չպիտի ուզէ իր ոսկիի պահեստը արտադրել անոր փրկութեան համար: Իրագէկ շրջանակներու մէջ չատ քիչեր կը հաւատան որ Ֆրանքը իր ներկայ արժէքը կարենայ պահել մինչեւ ընտրութիւնները:

Եվտական նախարարին յայտարարութիւնները

Եվտական նախարար Պ. Մարսէլ Ռէնիէ իր մօտ հրաւիրելով թերթերու ներկայացուցիչները, հերքեց զրամական կացութեան մասին չրջած վրդովիչ լուրերը:

Նախարարը մանաւորապէս չեչտեց.— 1935 մայիսէն ի վեր երբոր ան-գամ է որ միջոցներ ձեռք կ'առնուին զրամական պաշտպանութեան համար: Այս տագնապն ալ միեւնոյն պատճառներն ունի ինչպէս նախորդները: Մարդիկ սուտ լուրերու, ծածկամիտ յարձակումներու պայքար մը կը մղեն, օգտուե-լով այս օրուան հանրային կարծիքին հիւանդագին զգայնութենէն: Այս առթիւ կը զարմանամ որ կարգ մը չրջանակներ այնքան դիւրահաւատութեամբ ականջ կը դնեն այնպիսի խաղերու որոնք վնասակար են ինչպէս իրենց, նոյն-պէս երկրին չահերուն համար: Ինչ որ կ'ըսեն մօտալուտ արժեզրկման մը հա-մար, ոսկիի արգելքի մասին—որ իբրեւ թէ տեղի պիտի ունենայ աւագ ուրբաթ օրը,— եվտական վերակազմութեան զարմանազան ծրագիրներու մասին, « Ռանթ»երու բոնի վերածման մասին եւ դեռ ի՞նչ գիտեմ.— այս բոլորը յե-բիւրանք են եւ սուտ: Եվտական նախարարը երբեք չէ ծածկած թէ հակառակ է Ֆրանքին արժեզրկման եւ հակառակ ալ կը մնայ:

Այս առթիւ նախարարը տեղեկութիւններ հաղորդեց եվտացոյցի հաւա-տարակչռութեան, ներքին եւ արտաքին վարկի զօրացման, գործերու վերա-բացման հեւայն, մասին, եւ եզրակացնելով յանձնարարեց չմոլորիլ զանազան շրջանակներու մտած պայքարներէն, որոնց դէմ կառավարութիւնը պիտի գործէ ի հարկին:

Վայելաթոս զիւտարարութիւնը կ'արձանագրուին

Տեղական թերթերու մէջ կը կարդանք.—

1928 մարտ 31ի օրէնքին համաձայն (որ ժամանակին հրատարակուած է « Ճառագ»ի մէջ.— ԽՄԲ.), այժմ ձեռնարկուած է ցուցակագրելու եւ վերա-քննութեան ենթարկելու այն երիտասարդները որոնք հպատակութիւն չունին եւ 20 տարեկան կամ աւելի մեծ են եւ Ֆրանսա կը բնակին, կամ կը բնակէին այդ տարիքն ունեցած առեն:

Այս ապատանեաներուն մէջ են Ռուսերը որոնք իրենց սկզբնական հպա-տակութենէն զրկուած ըլլալով խորհրդային կառավարութեան կողմէ, օտար հպատակութիւն չեն ստացած: Մարդահամարի եւ վերաքննութեան այս գոր-ծողութիւններուն նպատակն է ճշդել թիւը վերոյիչեալ դասի երիտասարդնե-րուն, որոնք կրնան զէնքի տակ առնուիլ: Առանց պինուորութեան եւ ինչ ա-սակ զօրամասերու մէջ գրուելու ձեւակերպութիւնները մասնաւոր քննութեան ենթարկուած են այժմ:

Նոր տոկոս օտար ապրիչներու վասին

Ապրիչներու օրկանէն կը բաղեմ հետեւեալ օրէնքը, օտար արհեստա-կիցներու համեմատութեան մասին.—

ՅՕԴ. 1.— Օտար ապրիչներու համեմատութիւնը որ ճշդուած է 1934 յուլիս 17ի հրամանագրին Բ. յօդուածով, հետեւեալ փոփոխումները կրած է Սէնի, Սէն - է - Ուազի եւ Սէն - է - Մառնի նահանգներուն մէջ.—

Մինչեւ չորս աշխատաւոր բանեցնող ապրիչներուն համար՝ 20 առ հա-րիւր, չորսէն վեր՝ 10 առ հարիւր:

1934 յուլիս 17ի օրէնքին Բ. յօդուածով սահմանուած համեմատութիւնը ի գործու կը մնայ Ռօնի նահանգին համար:

ՅՕԴ. 2.— Այս հրամանագրին տրամադրութիւնները գործադրելի են պաշ-տօնաթերթին մէջ հրատարակութեան թուականէն սկսեալ:

— Հա՛յ, սիրելի եղբայրս էլ ասում է, որ ես ամեն ինչ չեմ պատմում։ Ես ինչ որ պետք է ասեմ, ասել եմ։ Ես ալ ասելու բան չունեմ։ Ինչ որ ասելիքս է

ԲԱՆԻՆ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ. ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ ՍԵՓ (1919 - 1921)

ՀԱՅՈՑ ՆՈՐԱՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՒՖԱՐԻՆ

Մեր վաշտի մեջ Ս. Ա. Ջոհաջանյան ան-
վանի մի հայ զինվոր կար, որ ֆրանսերեն
գրել-կարդալ գիտեր մեզանից լավ։ Նա
ամեն օր ֆրանսերեն թերթ էր կարդում
և մեզ էլ հետաքրքրական լուրեր պատ-
մում։ Ես էլ սկսեցի ֆրանսերեն սովո-
րել։ Ս. Ա. Ջոհաջանյանը ինձ համար
ուսուցիչ դարձավ։ Ես նրանից ֆրան-
սերեն սովորեցի, իսկ նա ինձանից հա-
յերեն։ Ես Ս. Ա. Ջոհաջանյանին հայե-
րեն սովորեցնելու համար ամեն օր
նրան հանձնարարություններ էի տա-
լիս։ Ես նրան ասում էի, որ ինձ հա-
մար մի քանի տող գրի, իսկ նա ինձ
ասում էր, որ ինքը ֆրանսերեն գրած
չունի, ուրեմն ես ինքս պետք է գրեմ։
Ես էլ գրում էի, իսկ նա ուղղում էր։
Ես ուզում էի, որ նա ինձ համար ինչ-
որ բան գրի, իսկ նա ասում էր, որ ես
ինքս գրեմ, ինչ ուզում եմ։ Ես գրում
էի, իսկ նա ուղղում էր։ Ես ուզում էի,
որ նա ինձ համար ինչ-որ բան գրի,
իսկ նա ասում էր, որ ես ինքս գրեմ,
ինչ ուզում եմ։ Ես գրում էի, իսկ նա
ուղղում էր։ Ես ուզում էի, որ նա ինձ
համար ինչ-որ բան գրի, իսկ նա ասում
էր, որ ես ինքս գրեմ, ինչ ուզում եմ։
Ես գրում էի, իսկ նա ուղղում էր։ Ես
ուզում էի, որ նա ինձ համար ինչ-որ
բան գրի, իսկ նա ասում էր, որ ես ինքս
գրեմ, ինչ ուզում եմ։ Ես գրում էի, իսկ
նա ուղղում էր։ Ես ուզում էի, որ նա
ինձ համար ինչ-որ բան գրի, իսկ նա
ասում էր, որ ես ինքս գրեմ, ինչ ուզում
եմ։ Ես

Վենիզելոս թաղուեցաւ հոն ուր պարզած էր ապստամբութեան դրօշը

Կիրակի առտու ահագին բազմութիւն մը եւ պաշտօնական անձեր տասը քիլոմեթր ճամբայ հետեւեցան Վենիզելոսի գագաղին, որ զետեղուեցաւ իր վերջնական հանգստարանը, Ակրոթիրիոնի Ս. Եղիա վանքին մէջ (Կրետէ)։ Թաղումը կատարուեցաւ ժամը 1ին եւ չափազանց սրտայոյզ տեսարան մը պարզուեցաւ, երբ Ցունաստանի բոլոր քաղաքներէն բերուած հողը նետեցին գեր-եզմանին վրայ։ Պատուոյ զօրագունդ մը վերջին հրաժեշտի համազարկը արձակեց։

Ակրոթիրիոն, որ յունարէն կը նշանակէ հրուանդան, պատմական վայր մըն է, ուր Վենիզելոս կրետացի ապստամբներուն գլուխն անցած ապստամբութեան դրօշը պարզեց 1897ի սկիզբը։ Եւրոպական մարտանաւերը հրաման ստացած էին ռմբակոծել Ակրոթիրին։ Գերմանական «Ակուստա» մարտանաւը կրակ բացաւ, յետոյ թնդանօթ արձակեցին Անգլիացիները, ապա Ռուսերը։ Երեք անգամ յունական դրօշը տապալեցաւ եւ կրետացիները երեք անգամ նորէն պարզեցին։ Ֆրանսացիները եւ Իտալացիները կրակ չբացին, պատրուա-կելով թէ իրենց խարսխած դիրքը թոյլ չէտար։ Վենիզելոս բողոքեց իտալացի ծովակալ Քանէվարոյի, որ հրամանատարն էր եւրոպական մարտանաւերուն։ «Վերջապէս ի՞նչ կ'ուզէք», հարցուց ծովակալը։ Վենիզելոս պատասխանեց.

— «Կ'ուզենք կամ Ցունաստանի միանալ եւ կամ մեռնիլ»։

— Կը ցաւիմ, պատասխանեց ծովակալը, որովհետեւ չեմ կրնար տալ ոչ մէկը, ոչ ալ միւսը»։

Ռուսաստանի Նիքօլա ցարը երբ իմացաւ թէ մարտանաւերը կրակ բացած են յունական դրօշին դէմ, որուն վրայ խաչ մը կը գտնուի, ճոխ նուէր մը ղրկեց Ս. Եղիայի վանքին։ Կրետացիներու այս հերոսական սկզբնաւորութիւնը ի վերջոյ յանգեցաւ ազատագրման։

Քանի մը ամիսէն փառաւոր յիշատակարան մը պիտի կանգնի Ակրոթիրոնի վրայ։

ԱՐՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ
(Սուրիա, Պաղեստին, Անգրյորդանան)

Խիր Ապտուլա, Անգրյորդանանի վեհապետը, կոչ մը ուղղեց բրիտանական հոգատար իշխանութեան, առաջարկելով որ Ֆրանսական կառավարութենէն խնդրէ՝ արաբական միութեան մը վերածել Սուրիան եւ Անգրյորդանանը։ Եւ կամ, Անգրյորդանանն ու Պաղեստինը միանան եւ դաշնագիր մը կնքեն Մեծն Բրիտանիոյ հետ, յարեւմտեան ազեւիրաքեան դաշինքին։ Խիրը ազգարարութիւն մըն ալ կ'ուղղէ իր կոչին մէջ, համաձայն Լոնտոնի թերթերուն տեղեկութեանց։ Եթէ այսպիսի միացեալ պետութիւն մը չկազմուի, «Անգրյորդանան պիտի հարկադրուի հետեւիլ Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ արաբ ազգայնականներու օրինակին»։ Իր կարծիքով, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ արաբական շարժումներուն ազդեցութիւնը արդէն կը զգացուի Անգրյորդանանի մէջ եւ, «եթէ իր ծրագիրը հաւանութիւն չգտնէ, ծանր հետեւանքներ պիտի պատահին չատ չանցած»։

Այս կոչը մեծ զարմանք պատճառեց Լոնտոնի մէջ, որովհետեւ հռչակաւոր Լօրընսը, որ հեղինակն է արաբական կայսրութեան ծրագրին, իր «Իմաստութեան Եօթը Սիւները» գրքին մէջ երկրորդական դեր կուտար Խիր Ապտուլլահի, զայն բաղդատելով իր կորովի եղբօրը՝ Իրաքի Ֆէյզալ Թագաւորին հետ։

Ամէն պարագայի մէջ, այս կոչը կը զուգադիպի չատ փափուկ շրջանի մը, քանի որ ճիշդ այս միջոցին խոովայոյզ վիճակ մը կը ներկայացնէ արաբական աշխարհը։ Մանաւանդ վտանգաւոր կը համարուի Զաւիկը, երբ կը զուգադիպին երեք դաւանանքներու ոտները.— քրիստոնէական Զաւիկը, հրէական Պասէքը եւ իսլամական Նէպի Մուսան։

Արաբները կ'ըսեն թէ Մեծն Բրիտանիա Համաարաբեան Դաշնակցութիւն մը խոստացաւ իրենց եւ թէ վերջնական հաւաստիքներ տրուեցան դեղ. Լօրընսի միջոցաւ։ Մինչդեռ, ահա կը տեսնեն որ Պաղեստին՝ իրենց երկիրը՝ կը լեցուի Հրեաներով։

Ոչ միայն Արաբները, այլեւ ծայրայեղ Սիօնականները յայտնապէս կը տրտնջան Անգլիոյ դէմ։

Մինչ այս մինչ այն, Երուսաղէմի բրիտանական ոստիկանութիւնը սկսած է խստացնել ճամբորդներու հսկողութիւնը։ Ոստիկանները կը կեցնեն բոլոր ինքնաշարժները եւ կը խուզարկեն, որպէսզի Արաբները երուսաղէմ չխուժեն։ Մարտ 30ին արաբական երեք օրաթերթեր հրաշունչ յօդուածներ հրատարակեցին, չատ աւելի գրգռիչ քան առաջ։ Այդ գրութիւններով օգնութեան կը հրաւիրէին ղրացի երկիրները, «փրկելու համար Պաղեստինը ուր սպառնալիքի տակ են իսլամական սրբավայրերը»։

Երկու օր առաջ դինեալ հրոսախումբ մը 12 ինքնաշարժներ կեցուց Նապլուսի արաբական շրջանին մէջ, ծանրապէս վիրաւորելով ոստիկան մը։ Ցարձակողները ճանչնալով թուրք հիւպատոսը, չղպան անոր։

Զաւկի առթիւ կացութիւնը ծանր կը համարուի նաեւ անոր համար որ, 25,00 արար արիներ (սկաուտ) պիտի համախմբուին Երուսաղէմ, Նէպի Մուսայի ոտնին առթիւ։ Հրեաներն ալ իրենց կարգին ունին պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը որ կը բաղկանայ 5500 երիտասարդներէ, բոլորն ալ կազմակերպուած՝ չաբաթական մարզանքներով։ Կ'ըսուի թէ ասոնք զէնքի գաղտնի պահեստներ ունին գիւղական դաղութներու մէջ։

Հաւուիթման եղեկտրական արուին վրայ

Հաւուիթման, որ մահուան դատապարտուած էր իբրեւ առեւանգիչն ու սպանիչը դեղ. Լինտպէրկի երախային, էլեկտրական աթոռին վրայ պիտի նստէր երկ, երեքշաբթի, իրիկուան ժամը 8ին։ Վերջին պահուն նախկին փաստաբան մը յայտնեց թէ ինքն է առեւանգիչը, սակայն երբ ձերբակալեցին եւ հարցաքննեցին, ետ առաւ իր խոստովանութիւնը։ Մահապարտը դիմած էր Ներումներու Ատեանին, բայց մերժուեցաւ։ Մահապարտին կինը վերջին տեսակցութիւնը ունեցաւ երկուշաբթի օր։ Կառավարիչ Հօֆման, որ նախապէս յետաձգած էր մահավճիռին գործադրութիւնը, չորս ժամուան խորհրդակցութենէ մը յետոյ յայտնեց թէ այլեւս բան չի կրնար ընել։ Վճիռը վերջնապէս հաստատուած աւեն, դատուար մը մարեցաւ եւ բժիշկ կանչեցին, իսկ ընդհ. դատախազ Վիլէնց չատ գոհ էր որ իր տեսակէտը յաղթեց։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԿՈՒՐԻՈՑ Թագաւորը մշտնջենական Թիապարտութեան վերածեց դեղ. Վելչեւի եւ հազարապետ Սթանչեւի մահավճիռը, նկատի առնելով անոնց վայելած ժողովրդականութիւնը։ Երկուքն ալ ամբաստանուած են իրբեւ դաւադիր եւ մերժեցին ներում խնդրել։ Միւս կողմէ, Սոֆիայի գերագոյն ատեանը կախաղանի դատապարտեց երկու հոգի եւս, ներքին գործերու նախկին նախարար Քրում Քոլեւը եւ դեղ. Քալէնտէրովը, դարձեալ իրրեւ դաւադիր։

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՑ կառավարութիւնը որոշեց 5,100,000 ֆրանք ծախսել եւ 40 ռազմական օդանաւեր չինել անմիջապէս։

ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԱՐՋՈՒԱՆ կոմս տը Մարթէլ, որ Փարիզ եկած է սուրիական պատուիրակութեան հետ, ուրիշ պաշտօնի մը պիտի կոչուի։ Իր յաջորդը չէ նշանակուած տակաւին։ Կը կարծուի թէ գինուորական մը պիտի ըլլայ։

ՆՈՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ պատահեցաւ Մանչուրիոյ եւ Մոնկոլիոյ սահմանին վրայ, մարտ 29ին։ Մոսկուա պատասխանատու կը հռչակէ ճափոնական կառավարութիւնը։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ—ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Պանեէօ-Քաշահի Աթթիւ ենթակոմիթէին կողմէ
4 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 22 Sentier de la Roue, Bagneux
ընկ. Պօղոս Մալխասեանի բնակարանին մէջ։
կը խօսին ընկերներ Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
գեղարուեստական բաժին, երգ, արտասանութիւն։
Մասնակցութեան համար 2 ֆրք.։

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

2 Ապրիլ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական Քոնսէրվաթուարի շէնքին մէջ (գետնայարկ), 26 Աւընիւ տը Թօքիօ
Պ. ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ առարկայօրէն պիտի քննէ
Արտասահմանի հայութեան ազգային պաշպանման պէտքն ու միջոցները։
Սրահը կը բացուի ժամը 8.30ին։

Ներկայացում—Պարահանդէս

կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ. Հայրենակցական միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ
4 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Renardի սրահին մէջ, 12 rue Renard, մէկրօ Hôtel de Ville
Ղեկավարութեամբ դերասան Ռուզանեանի՝ կը ներկայացուի ԱՆՄԵՂ ԶՈՀԸ
եւ ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏԻՒԿԸ (զաւեշտ)։
Կ'երգեն՝ Ա. Արուսեան եւ Օր. Փոլատեան։
Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր։
Ընտիր ճաշ, կը նուագէ Եփրատ նուագախումբը
Ղեկավարութեամբ Պ. ՕՀՈՍԵԱՆԻ։
Ճոխ պիւֆէ Մուտք՝ 7.50 եւ 5 ֆրք.։
Տոմսերը կը ծախուին փարիզի մէջ՝ Պ. Պ. Եփրեմեանի նպարավաճառատունը. *this Hautefeuille*, Յօզէֆ Հաքիմ, *31 rue du Caire*, սափրիչներ՝ Անդրէասեան, *26 rue Vade*, Ա. Յակոբեան, *26 rue Boussingault*։

Ֆ. Կ. Խաչի Օրը Մարեդիի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**ի *երկրորդ բաժանմունքի կանանց կազմակերպութեան*
Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԱՍՕԻ
(Ներեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)
Եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔԱՆԱՎԵԼԻԻի
(Նախկին ներեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուլ տիւ Ռոնի *S.F.I.O.*ի)
19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floridel *մէջ*
Գեղարուեստական հայ ճեպի բաժին, մասնակցութեամբ ֆրանսացի եւ հայ արուեստագէտներու։ Երգ, պար եւ արտասանութիւն։ Հայերէն ու ֆրանսերէն քանախօսութիւն։ Մուտք 3 ֆր.։
(Ձեռնարկին լրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը ստիպեն մեզ խնդրել.— կարգապահութիւն, վայելուչ արտաքին եւ երախաներու (12էն վար) բացակայութիւն։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի «Եգիպտացի» կոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Լ. Ջորմիսեանի, իր սիրելի զաւկին կորուստին առթիւ։

×

Հ. Յ. Դ. Լիոնի վարանդեան կոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Լ. Ջորմիսեանի եւ իր պարագաներուն, իրենց որդւոյն ցաւալի մահուան առթիւ։

×

Հ. Յ. Դ. վիէնի կոմիտէն իր շրջանի բոլոր ընկերներու կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Լ. Ջորմիսեանի եւ իր տիկնոջ՝ իրենց սիրելի զաւկին դառնապէտ եւ կսկծալի մահուան առթիւ։

×

Լիոնէն ընկերներ Յ. Այվազեան, կ. Մանուկեան, Ս. Թիրիաքեան եւ վ. Սէֆերեան իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկ. Լ. Ջորմիսեանի, իր զաւկին՝ փոքրիկն Զաւէնի դառնապէտ մահուան առթիւ։

×

Խորին ցաւակցութիւնս՝ կուսակցական ուսուցչիս եւ յարգելի ընկերոջս ընկ. Լ. Ջորմիսեանի եւ իր պարագաներուն, իրենց սիրելի զաւկին կսկծալի մահուան առթիւ։

Մարսէյլ ՅՈՎՀ. ՏԻՕՓՄԷՃԵԱՆ

ՅՕԴՈՒԱԾՔ

Զ. Ո. ՄԻՒՒԹԵԱՆ վայանսի յաստնաճիւղին ընդհ. ժողովը, 9 Ապրիլ հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ մեր պատգ. ժողովը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտական ընդհ. Ֆրանսայի շրջանի պատգ. ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ շաբաթ երեկոյ եւ կիրակի 4 եւ 5 Ապրիլ, հայ սափրիչներու սրահին մէջ, 7 *rue des Bernardins, Paris 5e*)։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Արամ Մանկասարեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Կարապետ Մանկասարեանը, որ 1928ին Ցունաստանէն Ֆրանսա փոխադրուած է Նիր Իսթ Բրլիթի կողմէ, աղարակներու մէջ աշխատելու համար։ Իր հասցէն դիտցողները հաճին իմացնել Մանկասարեանի 4 rue de la Défense Issy-les Moulineaux, Seine։

Ե. Հ. Կ. Խաչի Օրը եւ Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ապրիլ 6ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բանիկեանի սրճարանին մէջ
6, Պուլվար Ռօտէն Մուտք 2 ֆր. (թէյը միասին)
Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր զպրոցի սաներուն կողմէ
Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԻ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներուն վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։
Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

Եւրոպայի հայկական ւիծագոյն գրասուն
ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51, Rue Mr. le Prince, Paris (6). Métro: Odéon. Tél. Danton: 88-65,
Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր։
Արուիական կազմատուն։ Տպագրական գործեր։
Աշխարհիքոյոր կոդմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով։

Etablissements de TOLEDO MARCEL
15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon
BONNETERIE EN GROS
Աբանց եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ։
Առաջնակարգ տեսակ, ամէրցկի գին եւ ՍՕՀՏ։
Մարշէճիներու համար ամենաղեչուած գիներ։
կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ։

Բաֆի ՏԱՐՃԱՆ
Raki DARIDZA
Խմեցէք եւ խորհուրդ տուէք ձեր բարեկամներուն խմել գուտ խաղողէ պատրաստուած ախորժահամ եւ կազդուրիչ
ԲԱՖԸ ՏԱՐՃԱՆԻՆ
Դիտեցէք **RURIK**
46, rue Fontenay
MONTROUGE (Seine).
Tél. Alésia: 46-40 եւ 46-41
Ամէն պատուէրի 25 լիտր ապսպրանք առուղներուն կը տրուի ձրի նուէրը։

ՃԱԽՈՒՐ ՏՈՒՆ *4 սենեակ, 2 մեծ խոհանոց, պարտէզ, ջուր, լոյս, տրակտուարին, կոյուղի, (երկու առանձին լօժըման), դպրոցին, մաղձին հանրակառքին մօտ։ Տունին արժէքը 50.000 ֆր., մեկնումի պատճառով ծախու է 20.000 ֆր.ի։ Դիմել՝* 20 rue Mme Curie, Bagneux, (Seine)։

ԿՈՒԶՈՒԻՆ *կարուձիներ որոնք գիտնան կարել բօպ, փէշ, քօրսաժ եւայլն։ Լաւ վճարում։ Դիմել Պ. Մարտիկեանի* 8 rue Poissonnière, Paris, Métro Sentier.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Dameme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏՏԱՀԵՑԱՒ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Գերմանական առաջին բանակները Պրիւսէլ մուտքը անսովոր ու չարագուշակ տեսարան մը պարզեց։ Փողոցներն ամայացած էին, գոցուած պատուհաններուն եւ դուռերուն վարագոյր մը չէր չարժեր։ Նուագածու զօրքերուն թմբուկներն ու սրինգները, թափառաշրջիկներու նմանող երկար ու գորշ բանակին վերեւ, այլանդակ եւ անահոտ կը հնչէին։

Ժամը 3ին առաջին զօրամասը զգալապէս ուժասպառ, մեքենաբար այլ վարանոտ համաչափ քալուածքով Մեծ Հրապարակը մտաւ, անոր եռակէն Ուէլլանները, ֆիներու վրայ հեծած չքեղօրէն, չորսական կարգով։ Ճետոյ տարօրինակ տեսարան մը պարզուեցաւ։ Նախ ձի մը քարերուն վրայ ոտքը սահելով ինկաւ, յետոյ ուրիշ մը։ Կարծես Պրիւսէլի քարերն անգամ ապստամբողներուն դէմ կ'ընդվզէին։ Քանի մը վայրկեան վերջը այդ յաղթական մուտքին բոլոր հմայքն ու մեծութիւնը չքացած էր։ Զիներն ու ասնոնց վրայ նստողները գետինը նետուած էին։

Քաղաքապետարանի մեծ սանդուղներուն առջեւ քաղաքապետը գերմանացի հրամանատարին կը սպասէր։ Անոնց մէջ տեսայ զօրավար եարօգքին, որուն առած մեծ քայլերը իր փոքր կազմուածքին հակադրութիւնն էին, մարմինը դէպի յառաջ ցցած, ձեռքը սուրին վրայ։ Քաղաքապետին աչխատասենեակը մտան, դուռը գոցուեցաւ։

Ժառնակութիւն ու չփոթ։ Մինչ թշնամի զինուորները ներս մտան մարդկային չէնքը գրաւելու համար։ Իսկ ես գրասենեակիս մէջ առանձին հրահանգի սպասեցի։ Երկար սպասելու պէտք չունեցայ, գոթական սեն-եակը առաջնորդող դուռը յանկարծ բացուեցաւ, հետս դարձայ եւ սեմին վրայ տեսայ զօրավարը։

Կանոնաւոր կերպով բարեւեց։ յետոյ հաղորդեց իր հրամանները։

— Հոս պիտի պառկինք, կարգադրեցէք որպէսզի վեց անկողին ներս բերուին, նաեւ կահ կարասի եւ ճաշելու համար խոշոր սեղան մը։

— Ըսէք որ ինծի համար ալ անկողին մը բերեն, ըսաւ քաղաքապետ Մաքս, որ այդ միջոցին երեւցած էր։ Եւ այս պարոններուն կերակուրը պատրաստող ճաշարանապետին ըսէք որ իր հրամաններն ինծմէ պիտի ըստանայ ...

Զօրավարը հաղիւ քիչ մը հետացած էր երբ փսփսաց.— Չեմ ուզեր այս չէնքը ատոնց յանձնել։

Այսպէս Մաքս իր պաշտօնին վրայ մնաց եւ իր սուր ակնարկը բան չէր փախցներ։ Օրինակի համար, ան տեսաւ թէ ինչպէս կարգ մը վարձուած լրտեսներ իրենք զիրենք բացէ ի բաց ցոյց կուտային եւ գերման սպաներէն հրահանգ կը ստանային։ Այս «գործակալ»ներէն ոմանք մեզի հետ էին առանց կասկած արձնգնելու։ Բայց ամենակարեւոր յայտնութիւնը որ պատահումով մեր ձեռքը հասաւ, գիքայի վրայ կատարուած արշաւանքին Անվերսէն կանխամտածուած ըլլալու պարագան էր։ Կարգ մը անուններ բերուած էին որոնց մէկը քանի մը վայրկեան բացուած եւ անմիմնացած էր, ատոնց պաշտպանելու համար զործածուածներուն նման, որոնք սովորաբար ծախսուածներէն լրովին տարբեր էին։

Մաքս խնամքով պահեց այս քարտէսները, ապագային տալու դիտումով։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԱՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԵՒՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆՑ ԵՒ ԱՄՍՈՒՆՑ

Յրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Լուքսեմպուրկ, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ԱՊՐԻԼ JEUDI 2 AVRIL 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3079

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երգիծ Խօսք

ՆՈՐ ՅԱՒԻՍԱԽԱԲՈՒԹԻՒՆ

Ներգաղթի լիազօրը երէկ «Հայաստանասէր» թերթերուն մէջ հրատարակել տուած էր պաշտօնական զեկոյց մը, ուր կ'ըսէ.—

1. « Սրանով յայտնում եմ ի գիտութիւն բոլոր շահագրգռողներին որ առաջին կարաւանին մեկնումի թուականը դեռ եւս որոշ չէ»:

2. « Բանակցութիւնները շարունակւում են ֆրանսիական պատկան իշխանութիւների մօտ, պարզելու համար շոգենաւային եւ երկաթուղային դրանսպորտի (փոխադրութիւն) պայմանները: Արդիւնքի եւ յարակից մանրամասնութիւնների մասին պիտի հաղորդուի հետագային »:

Տասը օր առաջ, Մարսէյլի մեր թղթակիցը վերապահու-թեամբ կը հաղորդէր աննպաստ լուր մը, քաղելով նահանգապետութեան շրջանակներէն:

Պարաք սեպհականութիւններ կատարել, երկու անգամ հարցումներ ուղղելով Հօկի կեդրոնին եւ մէկ անգամ ալ՝ Բարեգործական դիւանին:

Մեզի տրուեցան խուսափողական պատասխաններ:

Մէկ աղբիւրը կը հաստատէր թէ ներգաղթի առաջին կարաւանը ճամբայ պիտի ելլէ մինչեւ ապրիլ 10 – 15, միւսը՝ անպիտանալով մեր ստացած լուրը, չոգենաւի խնդիր մը կը յիշէր, առանց որ եւ է մանրամասնութիւն հաղորդելու :

Ուրեմն, չհրատարակեցինք մեր ստացած լուրը, թէեւ ուրիշ աղբիւրներ ալ կը հաստատէին անոր վաւերականութիւնը, յաւելեալ մանրամասնութիւններով:

Եւ ահա Պ. Շահվերտեանի պաշտօնական զեկոյցը,— «Առաջին կարաւանին մեկնումի թուականը դեռ եւս որոշ չէ »:

Կը նշանակէ թէ՝ անոնք որ բեռ կապեր են դնէ նոր եռամսեակին առաջ մեկնելու, մասնուած են անորոշութեան: Այսինքն, պիտի հարկադրուին եռամսեայ վարձք մը եւս վճարել, եթէ կարաւանը ճամբայ չելլէ ապրիլ 15էն առաջ:

Ինչո՞ւ այս անստուգութիւնը: Ի՞նչ նոր դժուարութիւններ ծագած են:

Մնդիրը փափուկ հանգամանք ունենալով, չենք ուզեր մանրամասնութեանց մէջ մտնել:

Կը բաւէ ըսել թէ — որքան կրցանք ստուգել — պայման դրուած է որ փոխադրութիւնը կատարուի Ֆրանսական չոգենաւով, եթէ նոյնիսկ 100,000 Ֆրանք աժան առաջարկեն օտար նաւեր:

Ցետոյ, ձրի փոխադրութեան իրաւունք պիտի տրուի միայն անոնց որ գործազուրկ են:

Թերեւս ուրիշ առարկութիւններ ալ կան որ անծանօթ կը մնան մեզի:

Ամէն պարագայի մէջ, նոր յուսախաբութեան մը առջեւ կը գտնուի արձանագրուած, մաղուած եւ անցագիր ստացած բազմութիւնը,— եթէ չենք սխալիր՝ 800 հոգի, իբրեւ առաջին կարաւան :

Փարիզի ամսկաւար օրկանը խմբագրական մը նուիրելով Պ. Շահվերտեանի զեկոյցին, կ'ողբայ «արեան խակական մորմոքով »:

— « Պէտք է ընդունիլ թէ «Յոր երանելի»ի համբերութեան եղերդ դարձաւ այս ներգաղթը: Ամիսներ՝ արձանագրութեան համար, ամիսներ՝ երեւանի վաւերացումին համար — դեռ մէկ մասին վաւերացումն ալ չէ եկած — եւ հիմա ալ ուշացում մը՝ երկաթուղիի եւնաւու փոխադրութեան կարգադրութեան երեսէն»:

Եւ այս առթիւ, միամիտ հարցումներ.

— « Պէ՞տք էր որ ամիսներ առնէր երկու հազար հոգիի արձանագրութիւնը:

Պէ՞տք էր Քննութիւնով կատարուած արձանագրութիւնը վաւերացումը երեւանի մէջ դիւանական եւ պաշտօնական ձեւակերպութենէն առնէր ժամանակ առնէր· ճանի որ նոր բնութիւն այնտեղ գործնական եւ նոյնիսկ հնարաւոր չէ:

Պէտք չէ՞ր որ փոխադրութեան պայմաններու հարցը կանխատեսուած եւ կարգադրուած ըլլար»:

Հատուած մը եւս, իբրեւ լրացուցիչ .

— « Այս ներգաղթի աշխատութիւնները սկսան 1935 սեպտեմբերի սկիզբը· կը նշանակէ ուր ամիս անցած եւ գոնէ ապրիլ ապահով է թէ պիտի բարդուի անոր վրայ, մինչեւ որ ներգաղթողները տեղ հասնին:

Եթէ այդ ներգաղթի ծրագիրը 1935ին համար էր, ընդունելու է թէ չափազանց անբացատրելի եւ անարդարանալի բան է անոր իրագործումը հասցնել մինչեւ 1936ի հինգերորդ ամիսը եւ շատ բան կը պակսեցնէ լուրջ գործի մը համար անհրաժեշտ ճշդապահութեան եւ սրտացաւութեան յատկանիշներէն» : (31 մարտ) :

Երբ այսքան վրդովուած են «բարեկամները», ի՞նչ կրնային ըսել «թշնամիները» ...

Ըսենք առանց վերապահութեան,— խորին դառնութիւն՝ ոչ թէ անոր համար որ նոր դժուարութիւն մը, թերեւս արկած մը պատահած է, ներգաղթի ճամբուն վրայ, այլ անոր համար որ՝ «Հայաստանասէրները» դեռ նոր կը սթափին: Ուրիշ խօսքով, նոր կը խոստովանին թէ Երեւանը պարբերաբար ներգաղթ կը խաղայ, բայց երբեք « լուրջ գործ »ի մը տեղ դրած չէ զայն:

Տարիներ եւ տարիներ բացատրեցինք, յայտարարեցինք, յիշեցուցինք թէ Երեւանը չունի հիմնական քաղաքականութիւն՝ ներգաղթի մասին:

Ամբողջ ատոր տարի աղաղակեցինք թէ ներգաղթը պետական գործ է եւ կը պահանջէ ոչ միայն կանխորոշ ծրագիր ու համապատասխան վարկ, այլեւ սերտ եւ լայն գործակցութիւն՝ Արտասահմանի հետ:

Մարդիկ այս բոլորը հռչակեցին թշնամութիւն: Եւ,— կը շարունակենք վաղը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ՀԱՐՑԵՐ ԿԸ ՅԱՐՈՒՑԱՆԷ

— • —

ՈՉ ՄԷԿ ՋԻՋՈՒԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԷՏԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

— • —

3000 բառ ևոր առաջարկներով

Հիթլէրի լիազօրը որ Պերլինէն պիտի մեկնէր ժամը 2ին, օդանաւ նստաւ 5ին եւ Լոնտոն հասաւ երեքչաբթի գիշեր ուշ առեն, տանելով իր կառավարութեան պատասխանը: Ժամանակը ուշ ըլլալով եւ խուսափելու համար թարգմանութեան նոր սխալներէ (ինչպէս հռչակաւոր «ալսպալտ»ը), պատասխանը անգլ· կառավարութեան յանձնուեցաւ երէկ, չորեքշաբթի, առաւօտ ժամը 10ին, եւ յետոյ միաժամանակ հրատարակութեան տրուեցաւ Լոնտոնի եւ Պերլինի մէջ: Պատճէններն ալ հաղորդուեցան Ֆրանսական , պելժիական եւ իտալական կառավարութեանց :

Հիթլէր եւ իր խորհրդականները ժամերով տքնած էին նախընթաց օրը, վերջնական ձեւ տալու համար պատասխանին: Հարցը մանաւանդ ուշադրութիւն կը պահանջէր մանաւանդ անոր համար որ, հարկ էր թէ անխախտ պահել գերմանական տեսակէտները եւ թէ որոշ զոհացում տալ Անգլիոյ, բանակցութիւնները դիւրացնելու համար :

Պատասխանը կը բաղկանայ 3000 բառէ, եւ կը պարունակէ նոր առաջարկներ, թէ ազգային եւ թէ փոխանցման շրջանին համար: Բնագրին հրատարակութենէն առաջ, արդէն տաւդուած էր թէ Հիթլէր կը մերժէ դիմում կատարել Լա Հէյի իրաւարարատեանին, ինչպէս եւ թոյլատրել որ միջազգային զօրք հսկաստուի Հռենոսի մէջ, նոյնիսկ առժամապէս : Ինչ կը վերաբերի ամրութիւններ չկառուցանելու առաջարկին, գերմանական կառավարութիւնը այս մասին տարբեր տեսակէտներ կը պարզէ եւ յետոյ մանրամասնօրէն կը ներկայացնէ իր առաջարկները, Եւրոպայի ապահովութեան համար :

Ցօն Ռիպպենթրոփ Լոնտոն հասնելէ անմիջապէս վերջը հեռաձայնեց Պ. Իդընի, որ անհամբեր կը սպասէր, բայց յաջորդ օրուան յետաձգեց ժամադրութիւնը: Պատասխանը անմիջապէս յանձնուեցաւ բրիտանական գահլիճին քննութեան :

ՍՊԱՑԱԿՈՑՏՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ
եւ Անգլիոյ դիրքը

Ինչպէս կը սպասուէր, Փարիզի մէջ դոհ չեն գերմանական պատասխանէն, եւ հետզհետէ աւելի կը շեշտեն անգլոֆրանսական զինակցութեան անհրաժեշտութիւնը: Ֆրանսական կառավարութեան տեսակէտով չատ աւելի մեծ արժէք ունի դաշնակից սպայակոյտներու խորհրդակցութիւնը, քան գերմանական ծրագիրը: Իսկ անգլ· գահլիճը կը չարունակէ վարանոտ ընթացք մը բռնել այս հարցի մասին :

Գերմանական պատասխանին յանձնումէն անմիջապէս վերջը, Պ· Ֆլանդէն վերադառնալով գաւառէն, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ վարչապետին հետ :

Թէ Փարիզի եւ թէ Լոնտոնի իրազեկ թերթերը կը պնդեն թէ լուրջ դժուարութեան մատնուած է բրիտանական գահլիճը, սպայակոյտներու խորհրդակցութեան առթիւ, մանաւանդ հիմա որ ծանօթ է Գերմանիոյ պատասխանը: Քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, Անգլիոյ դատական, ներքին, աշխատանքի, Սկովտիոյ եւ ծովային նախարարները հակառակ են դաշնակից սպայակոյտներու խորհրդակցութեան, ամուր կապուած ըլլալով անգլեւգերմա-նական նաւային դաշինքին եւ կուսակից՝ աւելի ընդարձակելու Լոնտոնի եւ Պերլինի գործակցութիւնը: Իսկ խոսակցութեանց համաձայն են արտաքին նախարարը (Իդըն), եւմտականը, Պ. Մաքսոնըլտ, զինուորական նախարարը եւ ուրիշներ :

Բուն հանրային կարծիքը եւ խորհրդարանին մեծամասնութիւնը, ինչպէս եւ աշխատաւորական հոսանքը միշտ կը խրոչին զինուորական յանձնառութիւններէն: Նոյնիսկ ղեղին մամուլը կը բացատրէ թէ սպայակոյտներու խորհրդակցութիւնը կրնայ իվերջոյ վտանգել բանակցութիւնները: « Տէյլի Մէյլ»ի տեղեկութեանց համաձայն, Պ. Իդըն ուշադրութեան յանձնելով Անգլիոյ հանրային կարծիքին ճնշումը, խնդրած է Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպանէն՝ խոսօրէն ճշդել զինուորական խոսակցութեանց սահմանը: Այդ պարագային ալ, Մեծն Բրիտանիա իրեն կը վերապահէ վերջնական որոշում տալ: «Թայմզ» եւս դիտել կուտայ թէ անհրաժեշտ է կազմել որոշ ծրագիր մը, որուն կից ատ կից հետեւին Անգլիոյ սպայակոյտին ներկայացուցիչները:

Լոնտոնի թերթերուն համաձայն, Ֆրանսա եւ Պելժիա կ'ուզեն խմանալ թէ Մեծն Բրիտանիա ծովային, ցամաքային եւ օդանաւային ինչ ուժ կրնայ տրամադրել, եթէ հարկ ըլլայ վճռական միջոցներու դիմել, Գերմանիոյ դէմ, յարդել տալու համար Լոքառնոյի սկզբունքները: Հաւանական չի համարուիր որ բրիտանական սպայակոյտը այսպիսի մանրամասնութեանց մէջ մտնէ : Մեծն Բրիտանիոյ զինեալ ուժերուն մեծ մասը արդէն դիրք բռնած է Միջերկրականի մէջ, իբրեւ հետեւանք իտալեւթովպական պատերազմին, հետեւաբար չի կրնար անմիջականօրէն տրամադրելի համարուիլ: Մինչդեռ Ֆրանսա կ'ուզէ որոշ տեղեկութիւններ առանալ այս մասին, միեւնոյն ատեն ապահովելով Իտալիոյ դործակցութիւնը: Իտալիա կը չարունակէ միշտ վերապահ դիրք բռնել, որ եւ է գործակցութեան համար պայման դնելով պատժական անօրինութեանց ջնջումը:

Լոնտոնի մէջ կը խորհին զինուորական խորհրդակցութեանց հրաւիրել նաեւ Գրմանիան, բայց առ այժմ կանխակաս կը համարուի այս խնդիրը:

**** Լորտ Քըրսի, անպաշտօն նախարար մը, հրաժարեցաւ դահլիճէն , անձնական պատճառներով: Կ'ըսուի թէ թեկնածու էր գործօն պաշտօնի մը — ազգ· պաշտպանութեան նախարարութեան, բայց ուրիշ մը նշանակուած ըլլալով, ստիպուած է հրաժարիլ:*

(Շար·ը կարդալ Գ· էջ)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿԸ՝ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Վասպուրականի Ընդհ· Միութեան Կեդր· Վարչութիւնը (Ամերիկա) որոշած է տօնել Վանի առաջին հիմնադիրներու նահատակութեան 40ամեակը: (1896 — 1936), յառաջիկայ յունիսի առաջին շաբթուն :

Այս առթիւ մեզի ալ դիմում կատարուած ըլլալով, սիրայօժար կը տրամադրենք «Յառաջ»ի մէկ թիւը, յունիսի առաջին կիրակին:

Այժմէն կը յայտարարենք այս պարագան, որպէսզի անոնք որ յուշեր եւ նիւթեր ունին այդ օրերէն, գրի առնեն եւ դրկեն խմբագրութեան: Կարելի է ներկայացնել դէպքեր, դրուագներ եւ դէմքեր :

Նորեն Ալէխանեանի սանձագը

Պոլսոյ «Սօն Փոսթա » թերթը կը գրէ.—

« Երէկ գիշերուան ճակընթացով Պոլիս հասաւ Սուրիոյ մարզպան Կոմս ը Մարթէլ եւ ընդունուեցաւ կուսակալին, ոստիկանապետին եւ էնկիւրիէն մանաւանդ բարի գալուստի եկող արտաքին գործակալի փոխանորդ Նաման Րիֆաթ պէյի կողմէ: Կոմս ը Մարթէլ եւ Նաման Րիֆաթ պէյ երկար – օրէն խօսակցեցան Սուրիոյ ներկայ կացութեան շուրջ: Մարզպանը հաւաստեց թէ՝ Ֆրանսա չպիտի մոռնայ Ալէքսանդրէթի եւ Անտիոքի շուրջ գոյացած համաձայնութեան պայմանները եւ այդ շրջաններու արուած առանձնաշնորհնե-րը պիտի յարգուին: Էնկիւրիի համաձայնութեան տրամադրութիւնները պիտի յարգուին ֆրանքեւսուրիական բանակցութեանց մէջոցին, չեչտեց Կոմս ը Մարթէլ » :

Ասորիներու տեղաւորումը Սուրիոյ մէջ

Մարտ 31ին մեծ ժողով մը գումարուեցաւ Լոնտոնի քաղաքապետարանին մէջ, նախագահութեամբ լորտ – քաղաքապետին, իբրեւ պատասխան Ազգերու Դասընակցութեան 1935 յուլիսի կոչին, որով օգնութիւն կը խնդրէ Իրաքէն Սուրիա փոխադրուած Ասորիներու համար: Գլխաւոր ճառախօսն էր Պ. Իդըն, արտաքին նախարարը, իսկ ժողովը գումարուեցաւ Քէնթըպըրիի արքեպիսկոպոսին առաջարկով :

Անցեալ փետրուար 11ին, Անգլիոյ երեսփ· ժողովին մէջ, հարցումի մը պատասխանելով, արտաքին նախարարութեան խորհրդականը յայտարարեց թէ Սուրիոյ մէջ աւելի քան 20,000 Ասորիներ տեղաւորելու համար, Ֆրանսա տրամադրած է 380,000 անգլ· ոսկի (28,500,000 Ֆրանք), Անգլիա՝ 250,000, Իրաք՝ 250,000, Ազգերու Դասընակցութիւնը՝ 86,000, համագումար՝ 966,000 ոսկի: Արդ, Ազգերու Դասընակցութիւնը իր վերջին տեղեկագրով տեղաւորման ծախք կը նախատեսէր 1,146,000 ոսկի, ուրեմն անհրաժեշտ է 180,000 ոսկի եւս ճարել: Ատոր համար է որ հանգանակութեան ձեռնարկած են Լոնտոնի մէջ, ինչպէս երբեմն կ'ընէին հայկական ջարդերու զոհերուն համար, փոխանակ ջարդերը արգիլելու:

Պալանիոյ թագաւորը Իտալիա կը հրաւիրուի

Թիրանայէն կը հեռագրեն թէ Զոկու թագաւորը Հռոմ պիտի այցելէ մօտերս, Մուսոլինիի հրաւէրով: Այս առթիւ ջեմ ցոյցեր պիտի կատարուին: Ինչպէս գրած էինք, Իտալիա վերջերս կարեւոր վարկեր բացաւ Ալպանիոյ կառավարութեան, փոխարէն ստանալով քարիւղի եւ ծխախոտի մենաշնորհներ եւ ուրիշ առաւելութիւններ : Ալպանիոյ երեսփ· ժողովին մէջ, վարչապետը մեծ ճառ մը խօսելով, վառաբանեց երկու երկիրներուն փոխադարձ վստահութիւնը եւ համերաշխութիւնը: Իսկ թագաւորը Իտալիոյ վարչապետին ղրկեց մասնաւոր դիր մը, առաջին թիկնապահին ձեռքով :

70,000 Թուաքներու ցոյցը

Երկուշաբթի օր 70,000 յուղարկաւորներ մասնակցեցան խրուաթ քաղաքական բանտարկեալի մը, Սթէֆան Եավորի թաղման, Զաղրէպի մէջ: Ոչ միայն ամբողջ քաղաքը ոտքի ելած էր, այլեւ հարաւարներ թափած էին շրջակայ գիւղերէն: Խրուաթ երեսփոխաններ եւ նախկին բանտարկեալներ հանգուցեալին դագաղը պատգուցին քաղաքին միջեւ: Կրակոտ ճառեր խօսուեցան Սերպերուն դէմ: Մասնաւորապէս բուռն լեզու գործածեց Թունդ ազգայնական երեսփոխան մը, փէշրաբ, մեղադրելով արքայական վերդաստանը, Ֆրանսան եւ Միացեալ Եւկոսլաւիան եւ պահանջելով Խրուաթիոյ անջատումը: Դրգռուած բազմութիւնը վերեզմանատունէն հոսեցաւ դէպի քաղաքին կեդրոնը: Գլխաւոր պողոտային վրայ, ջարդու փչուր ըրաւ զինուածառի մը խանութին ապակիները եւ սկսաւ աւարի տալ զէնքերը: Ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ եւ վեց հոգի վիրաւորեց: Ուրիշ կոիւներ ալ պատահեցան եւ առնուազն 25 հոգի ծանր վէրքեր ստացան :

Աւստրիան աղ կը վերահաստատէ պարտաւորիչ զինուորութիւնը

Գերմանիոյ օրինակը վարակիչ դարձաւ : Աւստրիա եւս — նախկին հզօր կայսրութեան ժառանգ մանրանկարը, որ կանգուն կը մնայ չնորհիւ Ազգաժողովին եւ Հարեւան պետութեանց, որոշեց վերահաստատել պարտաւորիչ զինուորութիւնը: Ուրիշ խօսքով, իր կարգին պիտի խախտէ Սէն Ժէրմէնի դաշնագիրը: Կառավարութիւնը երէկ խորհրդարանին ներկայացուց օրինագիծ մը, որուն համաձայն իրաւունք պիտի առանայ զինուորագրելու 18էն 60 տարեկան քաղաքացիները, զինուորական եւ քաղաքացիական պարտականութեանց համար : Օրինագիծը կը կոչուի «պարտաւորիչ ծառայութիւն» : Օրինագիծը խորհրդարանին ներկայացուելէ առաջ, վարչապետը ճառ մը խօսեցաւ ձայնարձակին առջեւ, պարզաբանելով զայն : Այս ձեռնարկին ալ պատասխան մը կը համարուի Հիթլէրի 25ամեայ խաղաղութեան ծրագրին : Վերահաստատելով պարտաւորիչ զինուորութիւնը, Աւստրիա կ'ուզէ ապահովել իր անկախութիւնը եւ հողային ամբողջութիւնը, ներկայ տագնապին մէջ, եւ միաժամանակ խափանել հիթլէրական եւ ուրիշ մարտական կազմակերպութեանց գործունէութիւնը: Իրազեկներ կը կարծեն թէ վարչապետը վերջերս Հռոմ գացած առեն, Մուսոլինիի հաւանութեան ենթարկած է այս ծրագիրը:

Քանի մը օրէ ի վեր զանազան զրոյցներ կը չրջին Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ սահմանագլուխներու անապահովութեան մասին: Չեխոսլովաքիոյ սահմանին վրայ եւս ուշադրաւ զէպքեր կը նախատեսուին: Չեխական թերթերը կը գրեն թէ 24 ինքնաչարժներ երեւցած են Պավարիոյ սահմանին վրայ, բեռնաւորուած՝ զէնքերով եւ պատրաստ՝ Աւստրիա անցնելու :

Փարիզի մէջ գոհ են որ Աւստրիա կը գօրացնէ իր ինքնապաշտպանութիւնը :

ՀԱՅԱՑԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑՆ ՂԵՂԵՁ ՅՈՎՀ. ԿԱՉ ՂՈՏՅՈՂԼՅՈՒՆ

ՀՕՀ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎՈՒՀԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԶՕՐՅԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎԻ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑՆ ՂԵՂԵՁ ՅՈՎՀ. ԿԱՉ ՂՈՏՅՈՂԼՅՈՒՆ

ՀՕՀ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎՈՒՀԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԶՕՐՅԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԿՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ԲԻՒՐՕՒ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻ. ԲՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵՋ (1919 - 1921)

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ ԱՍՏՂԻԿ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

(Շարունակութիւն)

Ինչպէս ըսի ես, Ղարաքիլիսէի մէջ ալ ոչ մի տարբերութիւն կար Ռուսիոյ միւս քաղաքներէն, որոնց մէջ ալ ամէն տեղ կը տիրէր նոյն անիշխանութիւնը։ Ամէն մարդ կ՚ընէր այն, ինչ որ իրեն հաճելի կը թուէր։ Ոչ ոք կար, որ զանոնք զսպէր։ Ամէն մարդ ազատ էր։ Ամէն մարդ կրնար ինչ որ ուզէ ընել։ Ամէն մարդ կրնար ինչ որ ուզէ խօսիլ։ Ամէն մարդ կրնար ինչ որ ուզէ գրել։ Ամէն մարդ կրնար ինչ որ ուզէ ընել։ Ամէն մարդ կրնար ինչ որ ուզէ ընել։ Ամէն մարդ կրնար ինչ որ ուզէ ըն

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ՑԱՌԱՋ ԿԸ ԽԱՂԱՑ
Կոկորդիլոսներու, օձերու եւ իլձերու մէջ

Իտալական հրամանատարութիւնը նոր յաղթանակներ հաղորդեց մարտ 31ին: Բանակը շարունակելով յառաջխաղացութիւնը, գրաւած է շատ մը կէդրոններ որոնք մեծ արժէք ունին ռազմագիտական տեսակէտով: Կոնտարի գրաւումը օրերու խնդիր կը համարուի, իսկ Ցանա լիճը, որ բրիտանական չահերու կեդրոնն է, մէկ օրուան հեռաւորութիւն ունի զինուորական տեսակէտով:

Մարտ 31ի գիշերուան համաձայն, իտալական բանակը լրացուցած է Սուասայի Սուլթանութեան տիրապետութիւնը, գրաւելով Սարտօ քաղաքը, որ ամուր դիրք մըն է Տանաքիլի անապատին հարաւային արեւելեան կողմը, Ֆրանսական Սոմալիի մօտ: Այս ընդարձակ շրջանին գրաւման համար, իտալական բանակը յառաջ խաղացած է երկու թեւերով եւ կտրած՝ աւելի քան 350 քիլոմեթր ճամբայ: Ջերմաչափը յաճախ 137 աստիճանի կը բարձրանայ այս շրջանին մէջ (Ֆառէնհայթ): Իտալական բանակը որ կը բաղկանայ սպիտակ եւ բնիկ զինուորներէ, քալած է առաւօտեան երկրի մը մէջ ուր կը վխտան կոկորդիլոսները, ձիագետինները, ինձերը եւ օձերը: Այս շրջանը կը կոչուի «Ափրիկէի գժոխքին ծակը», բայց բնակիչները շատ լաւ ընդունելութիւն ըրած են Իտալացիներուն, անոնց մատուցանելով արջառ, այծեր, ոչխարներ եւ ուրիշ նուէրներ: Ցառաջխաղացութիւնը կատարուած է 25 օդանաւերու պաշտպանութեան տակ, որոնք հետազօտութիւններ կը կատարէին հրաբխային շրջանին մէջ: Օդանաւերը 97 անգամ վար իջած են անծանօթ շրջաններու մէջ:

Մասնագէտներ մեծ կարեւորութիւն կուտան իտալական նոր յաղթանակին եւ մանաւանդ Աւուասի գրաւման, որովհետեւ լաւագոյն ելքն է դէպի Ատիս Ապէպա, քանի որ կարաւաններու ճամբան զուգընթաց կ'իյնայ Ֆրանսական երկաթուղիին:

Լիբվինով Վարշաւայի մէջ

Խ. Մուրեթեան արտաքին գործակարը Վարշաւա հասաւ մարտ 31ին, եւ կայարանին մէջ դիմաւորուեցաւ խորհրդային դեսպանին՝ Պ. Դաւթեանի կողմէ: Ժամանումը զաղտնի պահուած ըլլալով, լեհական կառավարութիւնը ո եւ է պաշտօնատար չէր ղրկած: Այս առթիւ Լոնտոնի թերթերը դիտել կուտան թէ Զօր. կէօրինկ եւ ուրիշ նոյն վարիչներ ալ նոյնքան խորհրդաւոր պայմաններու մէջ Վարշաւա գացին, բայց փոխադարձ ընդունելութիւն գտան: Պ. Լիթվինով կ'ուզէր օգտուիլ առիթէն, խորհրդակցելու համար Լեհաստանի վարիչներուն հետ, բայց Մոսկուա մեկնեցաւ յաջորդ օրը:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՒԻՓՄԱՆի ՄԱՀԱՊԱՏԻԺԻՆ ԴՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ 48 ժամ յետաձգուեցաւ, հարցաքննելու համար նախկին փաստաբան մը, որ կը յայտնէ թէ ինքն է Լինտպէրկի երախային առեւանգիչը: Կինը մարեցաւ բանտին մէջ, երբ վերջին հրաժեշտը կ'առնէր: « Ես երբէք չպիտի անցնիմ սա դուռը, ելեկտրական աթոռին վրայ նստելու համար», ըսաւ մահապարտը: Քեռոյ տեղեկութիւններ հարցուց իր երախային առողջութեան մասին եւ յանձնարարեց կնոջը,— «Ըսէ Պիպիին թէ իր հայրը մարդասպան չէ»: Բանտապետը իր նախաճեռնութեամբ յետաձգեց պատիժին գործադրութիւնը, քանի որ վճռագիրը կը տրամադրէ մահապարտը ելեկտրական աթոռին վրայ նստեցնել որ եւ է տուեն, մարտ 29ի չաթթուն: Ամենախիստ միջոցներ ձեռք առնուած են, որպէսզի որ եւ է լուսանկար չքաշուի, պատիժին գործադրութեան տեղն: Մասնաւոր լոյս մը կը վճռացնէ ամէնէն փոքր լուսանկարն իսկ:

ԱՒՍՏՐԻՈՑ « ՓԷՆԻՔՍ » ապահովագրական ընկերութիւնը սնանկացաւ, մեծ յուզում պատճառելով: Իրազեկներ կ'ըսեն թէ ընկերութիւնը 50 միլիոն չիլինի բաց մը ունէր վերջին հինգ տարիներու ընթացքին, բայց կեղծ հաշիւներ կը հրատարակէր: Դղրդուղին յայտնութեանց կը սպասուի այս գործէն եւ շատեր զայն կը բաղդատեն Սթաւիցքի խարդախութեանց հետ:

2116 ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ արձանագրուած են երեսփոխանական ընտրութեանց համար:

ԵՒՈՎՊԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ 7 միլիառ 120 միլիոն լիր արժած է 1935 յունիս 20էն ի վեր, համաձայն իտալական կառավարութեան տեղեկագրին: Ռազմաճակատ ղրկուած զինուորներուն թիւը կը հաշուէն 450,000 հոգի: Այս թիւը 360,000 էր, փետրուար 1ին, առանց հաշուելու բնիկ զինուրները, բայց անկէ ի վեր չարունակ նոր զինուոր կը ղրկուի:

ՓԷՇԹԱՑԻ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 34 ուսանողներ, որոնց 15ը աղջիկներ են եւ կը զրաղէին համայնավարական գործունէութեամբ:

ՁԷՒԱԼ ՀԻՄՄԱՆ, Պէրնի Թրքական դեսպանը եւ Ազգերու Դաշնակցութեան Թուրքիոյ մնայուն ներկայացուցիչը, որ յաջողցուցած էր Թուրքիոյ մուտքը Ազգերու Դաշնակցութենէն ներս եւ զուիցերիական շրջանակներու մէջհամակրանք ստեղծած Թրքական հանրապետութեան մասին, հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն: Փարիզի կարեւոր թերթերը ցաւ կը յայտնեն որ այսպիսի մեծ արժանիքներով օժտուած դիւանագէտ մը կը զրկուի ժրընեւի արիսպագոսը:

ԼՈՑՍ ՑԵՍԱՒ

"ՎԷՄ,, Ի ԺՈ. ԹԻՒԸ ՀետեւեալԲովանդակութեամբ.—

ՌՈՍՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները: ԱՐՏԱՇԵՍ Ա-ՐԵՂԵԱՆ.— Հայ եւ Թուրք վաւերաթղթեր: Հ. ԱՃԷՄԵԱՆ.— Բագրատ վարդ. Գէորգ - Թաւաքալեան: ՍԻՄ. ՎՐԱՑԵԱՆ.— Լեւոն Թադէոսեան (Պապաչա): ՎԱՀ. ՄԻՆԱՍՈՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր: ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը: ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուար 18ի յեղափոխութիւնը: ԱՆՑԵԱԼՔ.— Ակադ. Ալէքսանդր Թումանեան: Կեանք եւ Մշակոյթ: Գիրք եւ Մամուլ: Դրախօսական: ԳԱԻԵԼՈՒՍՏ.— Վ. Մանկունի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի:

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.:

Հասցէ.— S. Vratzian. 13 Rue des Platanes, Cité Jardin de Plessis-Robinson. (Seine).

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Համագգայինի Լիոնի մասնաճիւղը իր վշտակցութիւնը կը յայտնէ. իր անդամներէն ցէր եւ տիկ. սիմոնեանի իրենց փոքրիկին՝ Վ.ԲԷՋ ՍԻՄՈՆԵԱՆի անակնկալ մահուան առթիւ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի նահանգային միութեան ընդհ. ժողովը, 5 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, 119 Ave. d'Italie, վերջը մէկտեղ պանդ: կը խնդրուի անպայմանն ներկայ ըլլալ:

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ վարչութեան մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը, 9 Ապրիլ հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին, Օրակարգ՝ մեր պատգ. ժողովը:

Հ. Մ. Ը. Մ-ի սկաուտական ընդհ. ֆրանսայի շրջանի պատգամ. ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ շաբաթ երեկոյ եւ կիրակի 4 եւ 5 Ապրիլ, հայ սափրիչներու սրահին մէջ, 7 *rue des Bernardins, Paris (5e)*:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ակուեթին մէջ:

ՇԱՎԻԼԻի Արղութեան խումբի ժողովը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Պողոսեանի բնակարանին մէջ:

Գանատա

ՎԱՒԱՆՍի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ:

ՓՕՆ-ՏԷ-ՇԷՐԻի մուրատ խումբը դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերներն ու համակիրները, 5 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին *Hôtel de France*ի մէջ: Կը դասախօսէ ընկ. Ա. Չաքէլեան (Լիոնէն): Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ իր դերը հայ ժողովուրդին մէջ»:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ
ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ, ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8ռ30ին
Գ. ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը մասնակցին՝ Հ. Ց. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ, ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՑ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, «ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ»Ը, ՖՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԸ եւայլ կազմակերպութիւններ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ԹԱԳԻՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— ՕՐ. ԾՈՎ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ (երգ), ՎԱՀՐԱՄ ՉԱՆՏՐԼԵԱՆ (երգ), ԼԻՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆ (արտասանութիւն), ՄԻՍԱՔ-ՄԻՐՋԷ (արտասանութիւն), ՏԻԿ. Ժ. ԼՈՒԻ ԿՕՏԷ (դաշնակ):

ՎԱՒԱՆՍԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.—Պ.ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ (ջութակահար), ՕՐ. Վ. ԱՁՐԱՄԵԱՆ, ԲԻՒԶԱՆԴ ՊԱԼԵԱՆ, Մ. ՍԷՄԷՐՃԵԱՆ, Մ. ՊՂԼՃԵԱՆ, Ա. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ:

ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

5, Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Նախերու մասնակցութեան համար 1 ֆրանք

Ներկայացում—Պարահանդէս

Կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ. Հայրենակցական Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

4 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Renardի սրահին մէջ, 12 rue Renard. մէտրօ Hôtel de Ville

Ղեկավարութեամբ դերասան Ուզունեանի՝ կը ներկայացուի ԱՆՄԵՂ ՁՈՒԸ եւ ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏԻՒԸ (զաւեշտ).

Կ'երգեն՝ Ա. Արուսեան եւ Օր. Փալատեան:

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Ընտիր ճաշ, կը նուագէ Եփրատ նուագախումբը
Ղեկավարութեամբ Պ. ՕՆՈՍԵԱՆի:

Ձոխ պիւֆէ Մուտք՝ 7.50 եւ 5 ֆրք.:

Տոմսերը կը ծախուին փարիզի մէջ՝ Պ. Պ. եփրեմեանի նպարավաճառատունը. *1bis Hautefeuille*, Թօզէֆ Չաքիմ, *31 rue du Caire*, սափրիչները Անդրէասեան, *26 rue Vade*. Ա. ցակոբեան, *26 rue Boussingault*:

Ֆ. Կ. Խաչի Օրը Մարեյլի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**ի երկրորդ բաժանմունքի *կանանց կազմակերպութեան*

Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԱՍՕԻ
(Երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)

Եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔԱՆԱՎԵԼԼԻԻ
(Նախկին երեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուլ տիւ Ռոնի *S.F.I.O.*ի)

19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floridel մէջ

Դեղարուեստական հաճելի բաժին, մասնակցութեամբ Ֆրանսացի եւ հայ արուեստագէտներու երգ, պար եւ արտասանութիւն: Հայերէն ու Ֆրանսերէն քանախօսութիւն: Մուտք 3 Ֆր.:

(Ձեռնարկին լրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը ստիպեն մեզ խնդրել.— կարգապահութիւն, վայելուչ արտաքին եւ երախաներու (12էն վար) բացակայութիւն:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ *4 սենեակ, 2 մեծ խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն, կոյուղի, (երկու առանձին լոժըման), գպրոցին, մաղչէրին, հանրակառքին մօտ: Տունին արժէքը 50.000 Ֆր., մէկնումի պատճառաւ ծախու է 20.000 Ֆր ի: Դիմել՝* 20 rue Mme Curie, Bagneux. (Seine):

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օրը եւ Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ապրիլ 5ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բանիկեանի սրճարանին մէջ
6, Պուլըվար Ռոտէն Մուտք 2 ֆր. (Թէյը միաոքին)

Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր զպրոցի սաներուն կողմէ
Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

Տարեկան Ցերեկոյթ

Հայ Աղիներու Միութեան Փարիզի Շրջանի սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ
կը նախագահէ ՋՕՐԱՎԱՐ ԿՈՐԿԱՆԵԱՆ
5 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին
Salle des Centreaux, 8 rue Jean-Goujon
Métro ; Champs-Elysées

Յատկանշական ներկայացում՝ Ֆրանսական եւ օտար սկաուտներու: Նուագ եւ ներկայացում՝ սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ: Ձեռական աշխատութիւններու ցուցադրութիւն: Ջոխ պիւֆէ:

Գեղարուեստական Ցերեկոյթ

Ի ՆՊԱՍՏ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՑՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ
5 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պէշիկթաշլեան սրաճին մէջ
26, rue Troyon, Sèvres — Métro: Pont de Sèvres

Վարժարանին սանուհիները ղեկավարութեամբ ղերասան Ա. Գմբէթեանի կը ներկայացնեն «ՋԱՐԻ ՎԵՐՋԸ» Յ. Թումանեանի (դպրոցական օպերէթ)

«ՄԱԹԵՆԻԿ—ԱՐՏԱՇԷՍ» երգախառն պատկեր:
«ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՅԱՆՆԵՐ Յ. Յ. Պարոնեանի, մէկ արար,
Հայկական պարեր: Տոմսեր՝ 7.50 եւ 5 ֆրք.:

Գործագրութեան ներքեւ ծախու է

Մարսէյլի Սէն-Ժէրոմ հայաշատ կեդրոնին մէջ երկյարկանի առանձին, 8 կտոր, արեւոտ սենեակներ, առաջին յարկի ամբողջ երկայնքին թէռաս. ջուր, գազ եւ ելեկտրականութիւն. 300 ֆ. մ. պարտէզ՝ ընդարձակ հաւնոցով: Գինը մատչելի: Վճարումի դիւրութիւններ: Դիմել՝ Stépan Méldonian, 14 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille:

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԾԱԽԱՐԱՆ «ՕԼԻՄՓ»
8, ՓՕԼ - ՊԼՅ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն
Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԻՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐԱ-ՔԷՕՑԻ ՊՕՂԱՋԱ, սմաքչելի ԹԱՒՈՒՒԳ ԿԷՕՒՍԻ, եւ ՓԱՓՒԼԱՎԱ՝ անմրցակից կարագով: ԽՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՊՐՈՒՅԱՑԻ **Ե. ՊՐՈՒՍՏԼԸՔԱՆԻ**
PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**
Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար սպասարկութիւն մասնաւոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ: ԱՑՑԵԼՑԵՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՑԱՃԱԽՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale,
159, Rue Lafayette Tél. Nord 68 - 62
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նախ. ժամադրութեամբ

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ դռնովը խանութը)
Ոչ մէկ տեղ մասնաճիւղ ունինք: Ձերմակ պանիր, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր. պուլկուր՝ կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հէվլա՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60:

ՀԱՑԵՐՈՒԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մերթ՝ Ծակօտ եւ Սէճ Միջեղ Հեռաձայն Danton : 52 - 73
Ընտիր եւ հրապարակի խմոցուած կերակուրներ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵՐ ՊԱՏՃԱՌԵՑԱՒ ՊԵԼՃԻՈՑ ՄԷՋ

Գերման սպայակոյտին համար պարզ էր թէ Պելճիոյ մայրաքաղաքը կառավարելու ամենադիւրին եղանակը էր, թոյլ տալ քաղաքապետական իշխանութիւններուն որպէսզի իրենց պաշտօնը շարունակեն: Ուստի Մաքսի ներկայացուցին պայմանագրութիւն մը առորագրելու համար, ըստ որում ան պիտի համաձայնէր իր պաշտօնին գլուխը մնալ, ենթակայ զինուորական կառավարիչին: Քաղաքապետը վճռապէս մերժեց առորագրել:

Ցետագային, իր գերութեան մէջին գրուած եւ Պերլինի իշխանութիւններուն ուղղուած նամակի մը մէջ, Մաքս իր դիրքի մասին շատ յստակ կ'արտայայտուի.

— « ... Միայն Պելճ կառավարութեան կողմէ ստանձնեցի հոգատարութիւնս եւ ոչ թէ գերման իշխանութեանց շնորհն էր, որուն համար ամենափոքր չափով ինքզինքս երախտապարտ չեմ զգար անոնց: ... Ինծի առաջարկուած պայմանագիրը մերժելի ստորագրել եւ մերժումս ընդունելուցաւ: Օրինաւոր կերպով համաձայնութիւն գոյացաւ որպէսզի պաշտօնս շարունակեմ կատարել անկախութեամբ: Եւ արդարեւ ես Պրիւսէլի մէջ գերմանական կառավարութեան ստորադասը չէի, ամէն խըն-դիրներու մէջ անոնց հետ իրրեւ ազատ պաշտօնեայ կը յարաբերուէի: Իմ առած ոչ մէկ քայլս նախապէս անոնց հաւանութեանը կ'ենթարկուէր, եւ անոնց ոչ մէկ գործը կը կատարէի որպէս հրաման, կամ իրենց անունով »:

Այս չատ ինքնատիպ եւ պայծառամիտ նամակը յետագայ դէպքերու լուսաբանութեան համար չատ կարեւոր է: Մաքս առաջին առթիւ պարզապէս հասկցնել ուզեց որ եթէ գերման կառավարութիւնը կը փափաքի որ ինք իր պաշտօնը չարունակէ, պէտք չէ ստիպէ որ իր հրամանին տակ գործէ: Ասոր համար պարտաւոր էին ընտրութիւն մը ընել, ուստի ժողովուրդին անդորրութեանը տեսակէտէն, նախընտրեցին քաղաքապետին քաղաքային կատարեալ իշխանութիւն տալ:

Անգլիոյ համար, որ գրեթէ հազար տարիներէ ի վեր յարձակման չէ ենթարկուած, կ'արժէ նկատողութեան առնել այն փաստաթուղթը որ պատմութեան դանօթ է «օգոստոս 20ի պայմանագիր » անունով:

Ցարաբերութիւններու եւ քաղաքապետի բողոքներուն մասին համառօտ լուսաբանութենէ մը յետոյ սպէտ կը չարունակէ.

— ... « Զօրավար Խին կողմէ հաբիւրապետ Քրիկչայմին հրահանգ տրուած է, որուն համաձայն Պրիւսէլը իր արուարձաններով պարտաւոր է գերմանական բանակի մատակարարութեանը համար օգոստոս 20ին եւ 21ին իրիկուան մինչեւ ժամը 7 հայթայթել 18,000 քիլօ հաց, 10,000 քիլօ թարմ միս, 6000 քիլօ բրինձ կամ լուբիա, (100 քիլօ բրինձ 500 քիլօ գետնախնձորով կարելի է փոխանակել) 600 քիլօ սուրճ, 1500 քիլօ աղ, 10,000 քիլօ չաքար, 72,000 քիլօ գարի, 600 քիլօ քաքաօ ... » եւն.:

Հրամայելով որ նմանօրինակ եւ քանակի տեսակէտով քիչ տարբերութեամբ ապրանք պէտք է յանձնուի չորս որոշուած վայրերու մէջ մինչեւ օգոստոս 21, փաստաթուղթը կը շարունակէ —

« ... Օգոստոս 22ին 20,000 քիլօ հաց եւ 20,000 քիլօ ալիւր, միւս ապրանքները սովորական քանակութեամբ: Այս պարէնը չհայթայթելու պարագային Պրիւսէլի ժողովուրդը որպէս պատիժ չուկայի գինին կրկնապատիկը պիտի վճարէ:

« Այս երեք օրուան ընթացքին Պրիւսէլը պիտի վճարէ նմանապէս, իբրեւ պատերազմական տուրք 50 միլիոն Ֆրանք... իսկ Պրապանի նահանգը 450 միլիոն Ֆրանք մինչեւ սեպտեմբեր 1 ... » :

Մարդիկ որոնք մարդկային արժէք ներու մասին անզգայ են, թերեւս պիտի հաղորդակցին արիւնի մէջ պատերազմի էութիւնն ըմբռնելու ...

(Շար.)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.256

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
3
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
3 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3080

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀԻԹԼԷՐ ՎԵՐՋՆԱՊԷՍ ԿԸ ՔԱՆԴԷ ՎԷՐՍԱՅԼԻ ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ՀԻՄԵՐԸ

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ ԵԻՐՈՊԱՅԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԼՈՔԱՌՆՈՑԻՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՍՈՒԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

Անգլիոյ մէջ հաշտասէր կը գտնեն առաջարկները, իսկ Գերմանիոյ մէջ անբաւարար

Երէկ, հինգշաբթի, հրատարակութեան տրուեցաւ Հիթլէրի պատասխանը, որ բոլորովին նոր կացութեան մը առջեւ կը դնէ Եւրոպան։ Լոնտոնի եւ Պերլինի թերթերը ամբողջութեամբ հրատարակած են պատասխանին բնագիրը, իսկ Փարիզի թերթերը կը գոհանան միայն ամփոփումը տալով, եւ ընդհանրապէս գաղնութիւն, յուսախաբութիւն, մինչեւ անգամ զայրոյթ յայտնելով։

Պատասխանը, որ կը բաղկանայ 3000 բառէ եւ որուն համար կ'ըսեն թէ մեծ մասով Հիթլէրի կողմէ գրուած է, վերջնապէս կը մերժէ Լոքառնոյի դաշնակիցներուն վերջին յուշագիրը։ Այսպէս, Գերմանիա չընդունիր ներկայանալ ա Հէյի ատեանին, քննութեան ենթարկելու համար Ֆրանքեւխորհրդային դաշնագիրը։ Կը մերժէ թոյլատրել որ միջազգային ոստիկանութիւն մը հաստատուի Հռենոսի մէջ, նոր բանակցութեանց ընթացքին։ Լռութիւն կը պահէ ամրութիւններ չշինելու մասին։ Եւ կը ներկայացնէ նոր առաջարկներ, թէ Լոքառնոյի վէճին կարգադրութեան եւ թէ Եւրոպայի ապահովութեան մասին։ Այս առթիւ, նորէն կը բացատրէ թէ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը քանդած է Լոքառնոյի դաշինքը եւ մանաւանդ անոր քաղաքական հիմերը։

Հիթլէր բացորոշապէս կը յայտարարէ թէ երբեք նպատակ չունի յարձակելու Ֆրանսայի եւ Պելճիոյ վրայ, եւ վտանգաւոր կը գտնէ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Պելճիոյ սպայակոյտներուն խորհրդակցութիւնը։

ՁՈՐՍ ԱՄԻՍ ՊԱՏՄԱՆԱԺԱՄ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Իր խաղաղութեան ծրագիրը կը բաղկանայ 19 կէտերէ, եւ կը տրամադրէ զրկել օդանաւային ռմբակոծութիւնները, ինչպէս եւ ծանր հրետանիներու գործածութիւնը։ Ցուշագրին ամէնէն հիմնական կէտը այն է որ, վերջնապէս կը քանդէ Վերսայլի դաշնագրին հիմերը եւ կ'առաջարկէ նոր ծրագիր մը, երես ամիս ժամանակ նշանակելով բանակցութեանց համար։ Այդ երես ամսուան ընթացքին, Գերմանիա, Ֆրանսա եւ Պելճիա չանձն պիտի առնեն դիմուր չեղոքութիւն երկու ազգերուն յարաբերութիւնները։ Կ'առաջարկէ հանրաքուէի ենթարկել գոյացած համաձայնութիւնը, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ մէջ։

Գերմանիա կ'առաջարկէ ՎԵՐՍԱՅԼԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ԱՆՋԱՏԵԼ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈՒԽՏԻՆ, եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ վերադառնալու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, նոր համաձայնութեանց կնքումէն անմիջապէս վերջը։ Այս առթիւ, յոյս կը յայտնէ թէ ԴԱՂԹԱՑԻՆ ՆԴԻՐՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՔՆՆՈՒԻ «ԲԱՆԱԻՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑԻ ՄԸ ՄԷՋ»։

Գերմանական կառավարութեան տեսակէտով, Եւրոպայի խաղաղութեան վերակազմութիւնը ամբողջութիւն մը կը կազմէ ԵՒ ՊԻԵՏՔ Է ԲՈՒՆԷ ՎԵՐՍԱՅԼԻ ԴԱՇՆԱԳՐՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՂԸ։ Այս հասկացողութեամբ, Գերմանիա պատրաստ է արեւմտեան օդանաւային դաշնագիր մը եւ 25 ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ ՈՉ - ԾԱՐՋԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔՆԵՐ ԿՆՔԵԼՈՒ ԻՐ ԴՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՅՕՏ։

Ցեղոյ կ'առաջարկէ հրաւիրել միջազգային խորհրդաժողով մը, սպառազինութեանց սահմանափակման համար։ Այս առթիւ Գերմանիա կը թելադրէ արգիլել ծանր հրետանիները եւ հրասայլերը, չմբակոծել ռազմամակատէն 20 քիլոմեթր հեռու գտնուած քաղաքները եւ միջոցներ ձեռք առնել ոչ-ռազմիկներու պաշտպանութեան համար։

Նոր բանակցութեանց համար, Հիթլէր կ'առաջարկէ որ Լոքառնոյի պատուիրները ժողով գումարեն առաջնորդութեամբ անգլիական կառավարութեան, անմիջապէս, կամ ամէնէն ուշը Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութիւններէն վերջը (որ կը լրանան մայիս 3ին)։

Ցուշագիրը իր յառաջաբանին մէջ կը բացատրէ թէ 1918ին երբ Գերմանիա զինադադար կնքեց, հիմնուած էր Ուիլսընի 14 կէտերուն վրայ եւ երբեք միտքէն չէր անցներ որ եւ է ձեւով սահմանափակել իր վերապահական իրաւունքը Հռենոսի վրայ։ Ընդհակառակն, Ուիլսընի դրած սկզբունքներուն դէմ ամէն նպատակ էր կառուցանել միջազգային նոր կարգուսարք մը, որ պիտի առաջնորդէր լաւագոյն եւ տեւական խաղաղութեան, լիովին յարգելով ինքնորոշման իրաւունքը, առանց նկատի առնելու յաղթական կամ պարտեալ։ Այս առթիւ, կը բացատրէ թէ առաջին անգամ Ֆրանսան էր որ խախտեց դաշնագիրը, Ռուրի գրաւումով եւ ուրիշ գործողութիւններով։

Ուրիշ առաջարկներ եւ տեսակէտներ

Այս գլխաւոր կէտերէն յետոյ, ստորեւ կ'ամփոփենք այլապէս ուշագրաւ առաջարկներ եւ տեսակէտներ.—

1. Որպէսզի ապագայ համաձայնութիւնները անբռնաբարելի դաշնադիրներու հանգամանքն ունենան, մասնակցող ազգերը պէտք է վայելեն բացարձակ հաւասարութիւն։

2. Հռենոսի համար առաջարկուած յանձնախումբին մէջ Գերմանիա, Պելճիա եւ Ֆրանսա պիտի կրնան զրկել մէկ մէկ ներկայացուցիչ։ Երեք պետութիւնները յանձն պիտի առնեն թոյլ տալու որ յանձնախումբը անհրաժեշտ քննութիւնները կատարէ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ զինուորական կցորդներուն միջոցաւ եւ հաղորդէ մասնակցող պետութեանց ։ Գերմանիա, Պելճիա եւ Ֆրանսա պարտաւոր են լրջօրէն նկատի առնել այս քննութեան հետեւանքով եղած դիտողութիւնները։

3. Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ է, կատարեալ փոխադարձութեան հիման վրայ, համաձայնիլ իր երկու արեւմտեան դրացիներուն հետ, Գերմանիոյ արեւմտեան սահմանի զինուորական սահմանափակման մասին։

4. Ապահովութեան դաշինքի համար (25 տարի, մէկ կողմէ Ֆրանսայի ու Պելճիոյ, միւս կողմէ Գերմանիոյ միջեւ), Գերմանիա յանձն կ'առնէ որ Անգլիա եւ Իտալիա նորէն երաշխաւոր ըլլան։ Եւ եթէ զինուորական յանձնառութիւններ անհրաժեշտ ըլլան, Գերմանիա պատրաստ է այդ պարտաւորութիւնները ալ առանձնելու։ Գերմանիա կ'ընդունի նաեւ որ Հոլանտան ալ մասնակցի այս դաշինքին, եթէ կ'ուզէ։

5. Գերմանիա կը յօժարի յարաբերութեան մտնել իր հարաւ-արեւելեան եւ հիւսիս-արեւելեան դրացիներուն հետ, ոչ – յարձակման դաշինքներ կնքելու համար ուղղակի ։

6. Գերմանիա կ'առաջարկէ կազմել իրաւարարութեան միջազգային ատեան մը, որ իրաւասութիւն պիտի ունենայ հսկելու կնքուած համաձայնութեանց գործադրութեան եւ որուն վճիռները պարտադիր պիտի ըլլան բոլոր կողմերուն համար։

7. Գերմանական կառավարութիւնը ստիպողական կը գտնէ գործնական միջոցներ ձեռք առնել, սահմանափակելու համար սպառազինութեանց մրցակցութիւնը, ինչ որ պիտի նպաստէ ոչ միայն թեթեւցնելու տնտեսական եւ ելմտական հոգերը, այլեւ հոգեբանական մեղմացում յառաջ բերելու ։

8. Գերմանական կառավարութիւնը կ'առաջարկէ որ ապագային հրաւիրուած խորհրդաժողովները ամէն անգամ բացորոշապէս ճշդուած նպատակ մը ունենան։

9. Գերմանիա ստիպողական կը գտնէ որ բարոյական եւ մարդկային հանգամանքի մը վերածուի օդանաւային պատերազմը (կը թուէ մանրամասնութիւնները թունաւոր կազերու, տրմտրմ գնդակներու, նորահնար զէնքերու գործածութեան առթիւ։ Եւ կ'առաջարկէ ժողով գումարել եւ արգիլել թունաւոր կամ հրթիռ ռումբերու գործածութիւնը, ծանր հրետանիներն եւ հրասայլերը եւն.)։

10. Գերմանիա կը կրկնէ օդանաւային դաշինքի առաջարկը։

Լիակատար լռութիւն Փարիզի մէջ

Ինչպէս ըսինք, գերմանական յուշագիրը նպատակաւոր տպաւորութիւն գործեց Անգլիոյ մէջ, ուր հաշտարար եւ չնարար կը նկատուի զայն։ Իսկ Փարիզի մէջ տրամադրութիւնները չափազանց մռայլ են, գաւեւով թերթերու լեզուն ։

Պ. Ֆլանտէն չորեքշաբթի օր ունկնդրութեան ընդունեց Փարիզի անգլիական դեսպանը։ Իրազեկներ կը հաւատան թէ արտաքին նախարարը բոլորովին անբաւարար կը գտնէ գերմանական պատասխանը, եւ չի յուսար որ կարենայ բարւոքել կացութիւնը։ Միւս նախարարները բաւական ուշ իմացան պատասխանին բովանդակութիւնը, Ֆրանսերէն թարգմանութիւնը ուշացած ըլլալով։ Փարիզի մէջ մասնաւորապէս ծանր տպաւորութիւն գործեց պատասխանին այն կէտը որ ոչ միայն կը մերժէ որ եւ է իրաւարարութիւն, այլեւ դաշնագիրնեռու խզման պատասխանատու կը հռչակէ Ֆրանսան։

Կառավարական շրջանակներու մէջ անհրաժեշտ կը գտնեն անմիջապէս նիստի հրաւիրել Լոքառնոյի դաշնակիցները, Պրիւսէլի մէջ, դուրս ձգելով Գերմանիան։ Եթէ այս տեսակէտը չընդունուի, այն ատեն Ֆրանսա հաւանաբար պարզապէս անընդունելի պիտի հռչակէ գերմանական պատասխանը եւ որ եւ է քայլ չպիտի առնէ, սպասելով Իրենի այն նամակին որ գինուորական ակցութիւն կը խոստանայ, յանուն Անգլիոյ ։

Թերթերը չատ յոռետես են կացութեան մասին։ Փէրթինաքս, « էքօ տը Փարի»ի քաղաքական խմբագիրը, դիտել կուտար երէկ,— «Զգոհանալով մարտ 7ի միակողմանի գործողութեամբ չհամձ առաւելութիւններով, Ատոլֆ Հիթլէր եւ իր խորհրդականները մեր առջեւ կը դնեն, իբրեւ խաղաղութեան փրկադին, ծրագիր մը որ եթէ գործադրուի տառով եւ ոգիով, վերին վար պիտի ՈՉՆՉԱՑՆԷ 1919ի ԵՒ 1920ի ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ, ԵՒ, ԱՆԿԱՍԿԱԾ, ԵՒՐՈՊԱՆ ՊԻՏԻ ՄԱՏՆԷ ՀՈՒՐԻ ԵՒ ՍՈՒՐԻ։ Այս սպառնալից պաշտօնագրին առջեւ, Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Պելճիոյ նախարարներուն կ'ըլլայ անմիջապէս ժողով գումարել, վճռելու համար այն պաշտպանողական միջոցները որ այլեւս չեն կրնար յետաձգուիլ »։

Մինչ այն մինչ այն, անգլիական դահլիճը կը չարունակէ քննել սպայակոյտներու խորհրդակցութեան ընդլիքը, միշտ զգուշանալով որոշ յանձնառութիւններէ ։

Անգլիոյ նախարարները մեծ զգուշակութեամբ կարդացին Հիթլէրի յուշագրին այն մասը որ կ'ըսէ թէ « Գերմանիա երբեք նպատակ չունի չարձակելու Ֆրանսայի եւ Պելճիոյ վրայ եւ թէ, նկատի առնելով Ֆրանսայի վերջերուն սպառազինութիւնները եւ ահագին ամրութիւնները արեւելեան սահմանագլուխին վրայ, այդպիսի չարձակում մը անմիտ բան պիտի ըլլար զուտ զինուորական տեսակէտով իսկ »։

Պատասխանի գինուորութիւն Աւստրիոյ մէջ

Աւստրիոյ խորհրդարանը ապրիլ 1ին միաձայնութեամբ քուէարկեց այն օրինագիծը, որ ներկայացուած էր մէկ օր առաջ եւ որով կը վերահաստատուի պատասխանի զինուորութիւնը։ Օրինագիծը կ'ըսէ թէ սահմանափակ չրջանի մը համար ծառայութեան ենթակայ են 18 — 42 տարեկան քաղաքացիները, զէնքով կամ առանց զէնքի։ Ծառայութեան տեւողութիւնը, չարձատրութիւնը եւ ուրիշ մանրամասնութիւններ պիտի ճշդուին մասնաւոր կանոնագրով մը։

Օրէնքը չի պարունակեր «զինուորական» բառը, այլ կ'ըսէ.— «Պարտաւորութիւն հանրային ընդհանուր ծառայութեան», նկատի ունենալով թէ բուն զինուորութիւնը եւ թէ պարտաւորիչ աշխատանքը։ Այս առթիւ ճառ մը խօսելով չարչապետ Շուշնիկ չէչտեց թէ Աւստրիա ազդակ մըն է խաղաղութեանն այդպէս ալ պիտի մնայ։ «Մենք որ եւ է ռազմատենչ կամ նուաճողական դիտում չունինք եւ խորապէս կը չարդենք դաշնագիրները։ Բայց չենք կրնար

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՏԱՐԱԳԻՐ ՌՈՒՍԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ֆրանսացի ծերակուտականի մը դիտողութիւնը եւ ներքին նախարարին պատասխանը

Անցեալ օր գրած էինք թէ ձեռնարկուած է տարագիր Ռուսերու (գինուորագրութեան։ Այս գործողութիւնը մեծ իրարանգում պատճառած է ռուս տարագիրներուն, որոնք զիմումներ կը կատարեն, գոնէ համապատասխան առաւելութիւններ ստանալու համար։

Ծերակուտական Քոթրօ, որ միշտ իր ակնկալութիւնը կ'ընծայէ ռուս տարագիրներու չահերը պաշտպանելու համար, նամակ մը գրելով վարչապետ եւ ներքին նախարար Պ. Սառոյի, առաջարկած էր միջվարչական յանձնախումբ մը կազմել։ Ծերակուտականը իր ստացած գրաւոր պատասխանը հաղորդած է ռուսական «Վոզրոժտենիէ» թերթին, որմէ կը քաղենք հետեւեալ ամփոփումը.—

1. *Ռուս պատասխանատուներու իրաւազուրկ վիճակը ընդունուած չէ որ եւ է պետութեան կողմէ ։ Փաստօրէն այդ ներքին կարգադրութեան խնդիր մըն է, հաստատուած Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ 1933 դեկտեմբեր 28ին ։ Հետեւաբար, անոնք զուրկ են հպատակութենէ (հայրենազուրկ) եւ կ'իյնան 1928 մարտ 31ի օրէնքին 3րդ յօդուածին տրամադրութեան տակ, որ պարտաւորիչ կը դարձնէ անոնց զինուորական ծառայութիւնը։ 2. Ռուս տարագիրները իրենց զինուորութիւնը պէտք է կատարեն օտար լեգէոններու մէջ, բացի անոնցմէ որոնք ուժ տարի չարունակ ուսում առած են Ֆրանսայի մէջ, Ֆրանսական պրոցներու կամ ընտանիքներու մէջ։*

3. *Համաձայն գոյութիւն ունեցող օրէնքին (մասնաւորաբար 1928 մարտ 31 եւ 1927 օգոստոս 10ի հպատակութեան վերաբերեալ տրամադրութեանց) զինուորական պարտականութեան կատարումը իրաւունք չի տար մեքենաբար դառնալու Ֆրանսական հպատակ, ոչ ալ որ եւ է առաւելութիւն կը տրամադրէ իրաւական տեսակէտով։*

4. *Ներկայիս կը քննուի միջվարչական յանձնախումբ մը կազմելու խնդիրը։ Այս յանձնախումբը պիտի ուսումնասիրէ հայրենազուրկներու պարտաւորիչ զինուորութեան խնդիրը, անոր գործադրութեան պայմանները եւ անոր ընծայած առաւելութիւնները չահակից ազգերուն համար։*

5. *Զինուորական նախարարին կը վերաբերի որոշել թէ կարելի՞ է յետաձգել 1935 դեկտեմբեր 4ի չրջաբերականին գործադրութիւնը ։*

Ծերակուտականը Քոթրօ հաղորդելով այս տեղեկութիւնները, կ'աւելցնէ թէ ամէնէն կարեւոր հարցն է միջվարչական յանձնախումբին կազմութիւնը։ Այս առթիւ կը յուսայ ներկայանալ յանձնախումբին եւ բացատրել թէ արտօնական չէ թէ քաղաքացիական պարտականութիւն մը (զինուորութիւն) դնել ռուս տարագիրներուն վրայ եւ թէ դանոնք նկատել օտարականներ, առանց որ եւ է նոր իրաւունքի։

Ռուսական թերթը կ'աւելցնէ թէ՝ իր քաղած տեղեկութեանց համաձայն, դահլիճին քանի մը անդամները, որոնք ուղղակի կապ ունին հարցին հետ, տեղեակ չեն 1935 դեկտեմբեր 4ի օրէնքին, իսկ նախապար մը յատկապէս լաւ տրամադրուած է եւ ամէն չանք պիտի թափէ, նպաստաւոր ելք մը դտնելու համար։ (Կ'ակնարկէ քաղաքացիական իրաւունքներու)։

Իտալացիները չափաչափեցին Արխայից տարային մեծ քանակը

ՀՈՅՍ ՍՊԱՆԵԼԷ ԵՒ ԱՀԱԳԻՆ ԱԽԱՐ

Իտալական բանակը չարունակելով իր յառաջխաղացութիւնը, նոր եւ աւելի չախչախիչ յաղթանակ մը չահեցաւ մարտ 31ին ։ Մարշալ Պատոլիօ կը հեռագրէ այս առթիւ,— երէկ, 31 մարտ, մեծ ճակատամարտ մը մղուեցաւ Աչիանկիի չրջանին մէջ, Քուօրամի ուղղութեամբ։ Նէկիւսին բանակը, որուն մէջ կը գտնուէին անճնապահ զինուորները, արդիական սպառազինութիւններով, չարձակեցաւ մեր զիրքերուն վրայ եւ օրը լրիվուն եղաւ մեր կատարեալ յաղթանակով։ Եթովպական գործողութիւնը, որ նախատեսուած էր, սկսաւ առտուան ժամը 6ին եւ տեւեց մինչեւ 18, կարգ մը ճակատային եւ պաշարողական չարձակումներով որոնք բոլորն ալ ետ մղուեցան։ Կէս օրէն յետոյ մեր ազգային եւ բնիկ զինուորները հակայարձակումի ձեռնարկեցին եւ փախուստի մատնեցին թշնամին, որ խուժեց դէպի Մէկթանի հովիտը։ Մեր օդանաւերն ու թնդանօթները ամբակոծեցին Մէկթանը ։

Նէկիւսին զօրքը չատ ծանր կորուստներ կրեց։ Մեռելներուն թիւը կը հաշուէն 7000, որոնց մէջ կը գտնուին չատ մը պետեր։ Բազմաթիւ գերիներ բռնուեցան եւ մեծաքանակ զէնք անցաւ մեր ձեռքը։ Մեր կորուստներն են,— ազգ. բանակէն՝ 112 սպայ եւ 51 զինուոր սպաննուած, 44 սպայ եւ 152 զինուոր վիրաւորուած, իսկ բնիկներէն 800 հոգի սպաննուած կամ վիրաւորուած։

Գերիներու տուած տեղեկութեանց համաձայն ճակատամարտին կը մասնակցէին 20,000 զինուորներ եւ Նէկիւսը ինք անձամբ կը վարէր չարձակողականը։ Մեր օդաւորմիղը յանդգնօրէն եւ ուժգնօրէն մասնակցեցաւ ճակատամարտին եւ բուռն չարձակումներ կրեց որոնք զարկին չատ մը օդանաւեր ։ Մեր յառաջխաղացութիւնը կը չարունակուի։ Բազմաթիւ ցեղապետներ կը ներկայանան հրամանատարութեան, հպատակութիւն յայտնելու համար։

*** Այս յաղթանակը մեծ խանդավառութիւն պատճառեց ամբողջ Իտալիոյ մէջ։ Հապչէները կրօնցուցին նաեւ Կոնտար քաղաքը, 39 քիլոմեթր հեռու Ցանա լիճէն, որ անգլիական չրջան է։

ՀԱՑԵՐԸ ԵՒ ՑՈՅՆԵՐԸ ԱՏԻՍ ԱՊՊԷՊԱՑԻ ՄԷՋ

Եթովպական աղբիւրէ կը հաղորդուի թէ Ատիս - Ապէպայի մէջ բազմաթիւ վաճառականներ, մասնաւորապէս Հայեր եւ Յոյներ քաղաքէն դուրս թաքստոցներու մէջ փոխադրած են իրենց ապրանքները, վախնալով օդանաւային չարձակումէ մը։

ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒ ԽՄԲԱԿԱՆ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ տեղի կ'ունենան Լեհաստանի մէջ, քանի մը օրէ ի վեր։ Վարչապետի եւ չրջականերուն մէջ առջի գիչեր ձերբակալութեան համայնավար կեդր. կոմիտէի անդամներէն 60 հոգի։ Ձերբակալութիւնները կը չարունակուին։ Աւելի քան հարիւր խուզարկութիւններ կատարուեցան եւ բազմաթիւ թուղթիկներ եւ տեսարկներ բռնուեցան։ Գաղտնի տպարան մըն ալ երեւան հանուեցաւ, իսկ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան նաեւ մայրաքաղաքին դուրս։

Դէպի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՄԱՐՏ 1936

ՀԱՄԱՐ 2000 ՖՐԱՆԿ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ»
ՊՈՍԹՈՆ, 1936

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 1
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 2
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 3
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 4
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 5
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 6
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 7
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 8
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 9
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 10
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 11
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 12
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 13
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 14
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 15
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 16
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 17
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 18
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 19
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 20
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 21
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 22
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 23
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 24
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 25
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 26
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 27
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 28
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 29
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 30
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 31
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 32
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 33
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 34
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 35
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 36
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 37
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 38
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 39
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 40
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 41
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 42
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 43
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 44
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 45
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 46
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 47
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 48
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 49
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 50
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 51
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 52
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 53
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 54
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 55
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 56
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 57
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 58
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 59
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 60
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 61
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 62
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 63
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 64
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 65
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 66
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 67
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 68
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 69
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 70
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 71
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 72
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 73
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 74
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 75
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 76
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 77
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 78
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 79
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 80
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 81
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 82
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 83
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 84
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 85
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 86
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 87
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 88
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 89
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 90
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 91
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 92
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 93
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 94
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 95
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 96
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 97
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 98
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 99
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 100
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 101
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 102
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 103
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 104
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 105
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 106
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 107
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 108
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 109
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 110
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 111
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 112
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 113
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 114
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 115
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 116
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 117
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 118
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 119
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 120
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 121
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 122
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 123
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 124
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 125
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 126
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 127
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 128
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 129
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 130
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 131
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 132
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 133
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 134
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 135
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 136
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 137
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 138
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 139
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 140
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 141
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 142
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 143
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 144
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 145
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 146
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 147
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 148
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 149
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 150
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 151
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 152
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 153
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 154
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 155
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 156
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 157
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 158
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 159
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 160
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 161
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 162
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 163
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 164
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 165
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 166
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 167
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 168
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 169
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 170
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 171
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 172
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 173
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 174
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 175
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 176
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 177
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 178
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 179
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 180
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 181
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 182
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 183
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 184
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 185
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 186
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 187
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 188
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 189
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 190
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 191
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 192
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 193
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 194
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 195
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 196
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 197
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 198
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 199
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 200
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 201
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 202
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 203
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 204
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 205
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 206
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 207
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 208
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 209
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 210
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 211
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 212
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 213
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 214
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 215
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 216
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 217
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 218
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 219
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 220
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 221
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 222
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 223
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 224
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 225
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 226
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 227
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 228
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 229
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 230
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 231
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 232
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 233
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 234
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 235
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 236
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 237
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 238
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 239
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 240
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 241
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 242
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 243
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 244
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 245
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 246
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 247
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 248
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 249
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 250
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 251
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 252
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 253
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 254
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 255
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 256
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 257
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 258
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 259
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 260
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 261
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 262
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 263
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 264
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 265
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 266
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 267
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 268
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 269
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 270
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 271
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 272
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 273
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 274
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 275
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 276
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 277
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 278
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 279
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 280
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 281
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 282
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 283
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 284
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 285
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 286
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 287
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 288
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 289
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 290
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 291
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 292
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 293
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 294
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 295
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 296
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 297
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 298
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 299
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 300
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 301
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 302
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 303
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 304
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 305
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 306
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 307
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 308
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 309
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 310
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 311
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 312
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 313
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 314
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 315
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 316
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 317
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 318
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 319
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 320
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 321
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 322
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 323
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 324
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 325
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 326
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 327
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 328
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 329
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 330
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 331
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 332
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 333
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 334
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 335
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 336
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 337
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 338
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836-1936) ... 339
Ա. Ա. Ալիխանեան - Ալեքսանդր Ծատուրեան (1836

ԱՇՈՏ ՆԱՀԱՊԵՏ. ՂՈՀԱՐԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

ԲԻԱՆԻ ՏԱՐԻ 3ՈՑԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄԵՋ (1919 - 1921)

ՀԱՅՐ ՍՈՒՐԵՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Մ. ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ

Ա

Ամառվա ժեղ ցերեկներն էին։ Ես ու Ղոհարը, ինչպես միշտ, ամեն առավոտ, ճաշից հետո, գնում էինք Ղոհարի հորեղբոր՝ Ղազարոս աղբարի տունը, որ գտնվում էր Ղոհարի տան հարևանությամբ։ Ղազարոս աղբարը մեծ պարտեզ ուներ, և մենք այդ պարտեզում էինք անցկացնում ամբողջ օրը։ Ղազարոս աղբարը ինքն էլ, ամեն օր, ճաշից հետո, գնում էր պարտեզ, և այնտեղ, ծառերի տակ, քնում էր մինչև երեկո։

Ղոհարի հայրը, Ղազարոս աղբարի եղբայրը, Ղոհարի ծնվելուց առաջ էր մահացել, և Ղոհարը մեծացել էր հորեղբոր տանը։ Ղազարոս աղբարն ուներ երեք որդի, որոնցից ամենամեծը՝ Ղոհարից երեք տարի մեծ, Ղոհարի ամենասիրելի ընկերն էր։ Ես էլ, Ղոհարի պես, որբ էի։ Ես էլ հորեղբոր տանն էի մեծանում։ Ես էլ հորեղբորս որդիներից ամենամեծից երեք տարի փոքր էի։ Ես էլ Ղոհարի պես ընկեր չունեի, և ես էլ Ղոհարի պես, ամեն առավոտ, ճաշից հետո, գնում էի Ղազարոս աղբարի տունը։

Ղազարոս աղբարի պարտեզում ծառերի տակ, ամեն օր, ճաշից հետո, ես ու Ղոհարը խաղում էինք։ Ղոհարի ամենասիրելի խաղը «Ղարաբաղ» էր։ Ես ու Ղոհարը, ամեն օր, ճաշից հետո, «Ղարաբաղ» էինք խաղում։

Ղոհարի հայրը, Ղազարոս աղբարի եղբայրը, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվող հերոսներից մեկն էր եղել։ Ղոհարի հայրը, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվելով, զոհվել էր։ Ղոհարի հայրը, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվելով, զոհվել էր, և Ղոհարի հայրը, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվելով, զոհվելով, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվող հերոսներից մեկն էր դարձել։

Ղոհարի հայրը, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվելով, զոհվելով, Ղարաբաղի ազատագրության համար կռվող հերոսներից մեկն էր դարձել, և Ղոհարը,

հանդուրժել որ պատուարներ հաստատուին, մեր երկրին անկախութեան պաշտպանութեան ճամբուն վրայ: Մենք պարտք սեպեցինք հանրային ընդհանուր ծառայութեան պարտաւորութեան տալ սահմանադրական օրէնքի մը հանգամանքը: Այս ծառայութիւնը, որ սահմանուած է պաշտպանելու մեր երկիրը, զէնքով կամ առանց զէնքի, միեւնոյն աստեն կրթիչ ազդակ մը պիտի ըլլայ նոր Աւստրիոյ ժողովուրդին համար: Ով որ կ'ընդունի այս պետութեան անհրաժեշտութիւնը Եւրոպայի համար, չի կրնար կասկել մեր ձեռքերը: Աւստրիացիները ազատ ժողովուրդ մըն են ազատ հայրենիքի մը մէջ»:

Բոլոր երեսփոխանները յոտնկայս ծափահարեցին այս ճառը եւ օրինագիծը քուէարկուեցաւ միաձայն, մինչ որոտագին կը թնդար ազգային քայլերգը:

**** Աւստրիոյ այս քայլը կը վերագրուի Մուսոլինիի, որ վերջերս Հռոմ հրաւիրած էր Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ վարչապետները: Հաւանական է որ Հունգարիա եւս պարտաւորիչ դիմումով մը հաստատէ, խախտելով Թրիանոնի դաշնագիրը:*

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԱՒ

ՆՈՐ ԵԻ ԱԻԵԼԻ ԾԱՆՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ պատահեցան Մոնկոլիոյ սահմանին վրայ: Այս անգամ մասնակցեցան ճափոնական թնդանօթներ, հրասայլեր եւ օդանաւեր, Արտաքին Մոնկոլիա մտնելով մինչեւ 30 մղոն: Ճափոնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ Մոնկոլեան (ռուսական) 12 օդանաւեր երեւցան Մանչուրիոյ վրայ, ինչ որ պատճառ եղաւ հակայարձակման: Բազմաթիւ սպան – եալներ եւ վիրաւորներ կան երկու կողմէն ալ: Մոսկուա կը զանգատի թէ ճափոն խռովութիւններ յարուցանել կ'ուզէ:

ՀԱՒԻՓՔՄԱՆի մահավճիռին գործադրութիւնը 24 ժամ եւս յետաձգուեցաւ, բանտապետին նախաձեռնութեամբ: Կը կարծուի թէ վճիռը պիտի գործադրուի չաբաթ օր, եթէ նոր անակնկալ մը չպատահի:

ԻՐԱՆԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ որոշեց փակել Ուաչինկթընի դեսպանատունը եւ Մ. Նահանգներու բոլոր իրանեան հիւպատոսարանները, իբրեւ հետեւանք ամերիկեան մամուլին մէջ երեւցած գրութեանց, որոնք անպատշաճ կը համարուին բարեկամ երկրի մը համար: Այս վէճը ծագած էր անցեալ հոկտեմբերին, ինքնաշարժի արկածի մը առթիւ:

40 — 44 ՏԱՐԵԿԱՆ պահեստի էնթասպաները զէնքի տակ առնուեցան Իտալիոյ մէջ, նոր հրամանագրով մը:

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը վար դրաւ երկու խորհրդային չոգենաւեր, որոնք ձափոն հանդիպած էին ածուխ առնելու համար: Խորհրդային դեսպանը բողոքեց այս արգելքին դէմ, որ կը տեւէ տասը օրէ ի վեր:

ԻՏԱԼԻՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ վերջին հաշուեկշիռին համաձայն, ոսկի պահեստը կը հասնի 48,000,000 անգլ. ոսկիի, ինչ որ կը նշանակէ 13,700,000 ոսկիի նուազում, 1935 հոկտեմբերէն ի վեր, երբ սկսաւ պատերազմը:

ՌՈՒՄԱՆի գաւառական պալատին մէջ կարգ մը չարագործներ բոյն դրած ըլլալով, 12,000 ֆրանք յափշտակեցին եւ կրակի տուին կարգ մը թղթածրարներ: Մաղ մնաց որ ամբողջ չէնքը մոխիր դառնար:

ԵԳԻՊՏԱՑի ԻՇԽԱՆ Իսմայիլ Տաուտ, որ եռօվպիա գացած էր կարմիր Խաչի առաքելութեան մը հետ, հրաժարեցաւ եւ դարձաւ Եգիպտոս: Իշխանը կ'ըսէ թէ Հապէշները անարժան են իրենց համար կատարուած աշխատանքին և թէ չարունակ կը սպաննեն Կ. Խաչի աշխատաւորները, կողոպտելու համար:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԴԱՄԲԱՐԱՆ ՄԸ երեւան հանուեցաւ Կիզէի բուրգերուն մէջ (Եգիպտոս), չնորհիւ Փրոֆ. Սէլիմ Հասանի պեղումներուն: Դամբարանը որ կը պատկանի Դ. հարստութեան, Քրիստոսէ իբր 3600 տարի առաջ, գրեթէ անեղծ մնացած է:

ԾՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՑ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ եւ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի անդամական ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Bar Tabac (Au Vizir) 14, Rue Colbert-ի ներսի սրահին մէջ:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ փարիզի Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, վաղը, շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, 11 rue de l'Ecole de Médecine: կարեւոր օրակարգ:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ Շավիլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, մատուռի սրահին մէջ բոլոր անդամ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: կը հրաւիրուին նաեւ համակիր անդամները: կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան գրադարանը Ապրիլ 6ին կը փոխադրուի 5 rue d'Eclipse (կայարանէ դէպի rue des Petites Maries իջնալիքէն ձախին վրայ առաջին փողոցը), մինչեւ նոր կարգադրութիւն գրադարանը բաց պիտի ըլլայ երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30, իսկ կիրակի առաւօտ ժամը 10—12:

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուի ընկեր Մարգար Գալիկեան:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՎԻԼՆԱ, Թղթակից.— Ձեր պզտակները տեղափոխուած է: Կրնաք ղրկել Հ. Սամուէլ գրատան միջոցաւ:

ՊՈՄՈՆ, Ց. Դ.— Ձէք ստացած նամակը.— Կրնաք ղրկել:

ՄԱՐՍԷՅԼ, Կ. Մխիթար.— Կրնաք ղրկել:

ԼԻ ՓԻԻ, Տէրտէրեան.— Ձեր խնդիրը յանձնած ենք Նանսէնեան գրասենեակին: Հաւտչ.— Office Nansen, 32, Bld. Raspail, Paris: Նորէն կը յիշեցնենք:

ԹՈՒՐԼԻ, Ց. Ս.— Ձեր ուղած հասցէն.— 83 Rue de la pointe, La Garenne (Seine):

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒՒԻՆՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ:

ՇԱՎԻԼԻի Արդուճեան խումբի ժողովը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Պօղոսեանի բնակարանին մէջ:

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ:

ՓՈՆ-ՏԸ-ՇԵՒրիի Մուրատ խումբը դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերներն ու համակիրները, 5 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին *Hôtel de France*ի մէջ: կը դասախօսէ ընկ. Ա. Շաբէլեան (Լիոնէն): Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ իր դերը հայ ժողովուրդին մէջ»:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը, 5 ապրիլ կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Միութեան նոր գրադարանին մէջ, 5 rue d'Eclipse, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ, ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄՈՒՒԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8ո30ին
Գ. ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը մասնակցին՝ Հ. Ց. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷՆ, ՓՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՑ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, «ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ»Ը, ՓՐ. ԿՈՌՑ ՄԱՁԸ եւայլ կազմակերպութիւններ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ԹԱԳԻՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— ՕՐ. ՇՈՎ. ՏՒՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ (երգ), ՎԱՀՐԱՄ ԶԱՆՏԼԵԱՆ (երգ), ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆ (արտասանութիւն), ՄԻՍԱՔ-ՄԻՐՋԷ (արտասանութիւն), ՏԻԿ. Ժ. ԼՈՒԻ ԿՕՏԷ (դաշնակ):

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին, ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.—Պ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ (Ջութակահար), ՕՐ. Վ. ԱՑՐԱՍԵԱՆ, ԲԻՋԱՆԴ ՊԱԼԵԱՆ, Մ. ՍԷՄԷՐՃԵԱՆ, Մ. ՊԼԼՉԳԵԱՆ, Ա. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ:

ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

5, Ապրիլ, Կիրակի կէսօրէ վերջ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Ծախքերու մասնակցութեան համար 1 ֆրանք

Ներկայացում—Պահուանդէա

կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ. Հայրենակցական միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

4 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Renardի սրահին մէջ, 12 rue Renard, մէթրօ Hôtel de Ville

Ղեկավարութեամբ դերասան Ուզունեանի՝ կը ներկայացուի ԱՆՄԵՂ ՁՈՒԸ եւ ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏԻՒԸ (զաւեշտ):

Կ'երգեն՝ Ա. Ծրուսեան եւ Օր. Փոլատեան:

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Ընթիր ճաշ, կը նուագէ Եփրատ նուագախումբը

Ղեկավարութեամբ Պ. ՕՆՈՍԵԱՆի:

Ձոխ պիւֆէ Մուտք՝ 7.50 եւ 5 ֆրք.:

Տոմսերը կը ծախուին փարիզի մէջ՝ Պ. Պ. Եփրեմեանի Նպարավաճառանոցը. *16bis Hautefeuille*, Թոզէի Հաքիմ, *31 rue du Caire*, սափրիչներ Անդրէասեան, *26 rue Vade*, Ա. Յակոբեան, *26 rue Boussingault*:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *ոսպի, շրմիզէի եւ մանթոյի հատար արհեստին լաւ տեղեակ մօտէլիստ մը՝ ներկայանալ հարկ եղած աշխատանքի թուղթերով Պ. Տաթոնեանի, 2 rue St. Philippe, մէթրօ Sentier:*

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

կը ստանձնէ ամէն տեսակ իրաւական եւ վարչական գործեր, հպատակութեան գործողութիւններ, վարկային գործառնութիւններ: Պաշտպանութիւն դատարաններու առջեւ: Ամէն կարգի թուղթերու խմբագրութիւն: Ապահովագրական խնդիրներ: վարձակալութեանց գծով: Շարկերու յայտարարութիւն: Խնդրագիրներու եւ նամակներու խմբագրութիւն:
Դիմել «Ծառայ»ի **17 Rue Damesme, Paris (13):**

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր և Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒՒԻՆՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ապրիլ 5ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բանիկեանի սրճարանին մէջ
6, Պուլըվար Ռօտէն Մուտք 2 ֆր. (Թէյը միասին)

Կը խօսի Պ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր ղպրոցի սաներուն կողմէ

Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

Բժշկական դասախօսութիւն եւ թէյասեղան

Ֆրանսահայ կանայք Խաչի Անկեղնի Մասնաճիւղին կողմէ

19 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Անկեղնի լճին դէմ,
Cascade du Lac սրահը:

Կը դասախօսէ Բժ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ծախսերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒՉ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսօնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒՉը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒՉը, որուն անպատճառ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱՒՈՒԹԻԲԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒԱ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ-
Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՍՈՒԼԹԱՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱՃԻՆ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱԻԱԳՈՅՆ ԱԳՐԱՆՒՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

Գործագրութեան հետեւանքով ծախու է

Մարսէյլի Սէն-Ժէրոմ հայաշատ կեդրոնին մէջ երկյարկանի տուն մը, 8 կուտր, արեւուտ սենեակներ, առաջին յարկի ամբողջ երկսենեակ թէասս. Ջուր, գազ եւ էլեկտրականութիւն. 300 ք. մ. պարտէզ՝ ընդարձակ հատնոցով: Դիմը մատչելի: Վճարումի դիւրութիւններ: Դիմել՝ Stéphan Méldonian, 14 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քոնֆէքսիոնի գործաւորուհիներ, գոբսաժ, ռոպ, սպորտ շապիկներ կարելու համար: Ներկայանալ* Juilloth 18 rue des Barres Paris (4):

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ *4 սենեակ, 2 մեծ խոհանոց, պարտէզ, ջուր, հիանալի տեսարան, կօյուղի, (երկու առանձին լօժըման), ղպրոցին, մատուռին հանրակառքին մօտ: Տունին արժէքը 50.000 ֆր., մեկնումի պատճառով ծախու է 20.000 ֆր.-ի: Դիմել՝* 20 rue Mme Curie, Bagneux, (Seine)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏՍԱՀԵՑԱՆ ՊԵԼՃԻՈՑ ՄԷՋ

Ձեղծարարութիւնն ու հեղինակութեան չարաչար գործածումը արդիլելու համար, զօրավար Եարօյքին համաձայնած էր որ բոլոր իրենց պահանջները կատարուին գրաւոր, ատոր բագրուած իր եւ սպայակոյտին ուրիշ մէկ անդամի մը կողմէ:

Սպայ մը որ անկանոն պահանջ մը ներկայացուցած եւ մերժուած էր, կատղելով քաղաքապետին ներկայացաւ եւ անոր ներկայութեան գլանիկ մը վաեց: Մաքս խնդիրը քննելէ յետոյ երբ դայն անարժէք յայտարարեց, սպան լրբօրէն գլխարկը հանեց, բայց խօսիլ սկսելէ առաջ քաղաքապետը յարձակողականը սկսաւ.

— Պարոն, կը տեսնեմ որ դուք վատ բարքի տէր մէկն էք, ձեզի դաս մը տալ պէտք է:

Քէսոյ այդ միջոցին ներս մտնող գինուորական կառավարիչին ըսաւ.

— « Զօրավար, կը բողոքեմ այս սպային դէմ որ ինծի հանդիպ չատ վիրաւորիչ դիրքի մէջ դնուեցաւ »:

Զօրավարը սպան իր սենեակը տարաւ, ուրկէ քիչ յետոյ ան դուրս ելաւ նուաստացումէն ճեւի - ճերմակ կտրած ու զայրացած:

Աւիկա չատ մը դէպքերէն մէկն է միայն որ բացորոշապէս կը ցուցնէ թէ կորովի քաղաքապետը վախցող մարդ չէր:

Գերմաններուն եւ քաղաքի բնակչութեան միջեւ գինովութեան հետեւանքով թշնամութիւն չյարուցանելու համար, հրամայած էր որ բոլոր գինետունները ժամը 9ին փակուին: Իմանալով որ գերման սպաներ այս կանոնին հակառակ են չարժած, Մաքս գնաց եւ պահանջից որ սրճարանէն մեկնին: Սպաները չափազանց խռոված կը պատասխանեն թէ այդ կանոնը քաղաքացիներուն միայն յատուկ է:

— Ոտիկանական կանոնները ընդհանուրին համար են, կը պատասխանէ Մաքս:

Ու մինչ անոնք դարձեալ իրենց տեղերէն չեն չարժիր, «մարեցէք լոյսերը», կը դոչէ Մաքս:

Ու սպաները կը հեռանան:

Իր չարժումներուն մէջ ուղղամիտ եւ յստակատես՝ Մաքս իր պաշտօնը չարունակեց այնպէս որպէս թէ քաղաքին մէջ ասպատակողներ չկային:

Անոր կատարած բազմաթիւ դործերը իր անձին չուրջ առասպելներ հիւսել տուած են: Մանրամասնութեան մէջ անչուչտ անճիշդ, բայց ոգիով չատ իրական են անոնք:

Իր պաշտօնեաներէն զատ թշնամին անդամ ճանչցաւ անոր մեծութիւնը:

Քաղաքապետը արշաւող բանակի անկանոնութեանց դէմ բուռն կերպով բողոքեց: Իր բողոքները այնքան բազմաթիւ էին որ վերջ ի վերջոյ Ֆօն Լիւթուիկ վճռապէս հրամայեց այլեւս իրեն բողոքագիր չղրկել, քանի որ անոնք գերման բանակը կը վարկաբեկէին:

— Շատ հասկնալի է որ այդ տեսակ բողոքները անոնց ենթականերուն հաճելի չեն թուիր: Ուստի համաձայն ձեր փափաքին, այլեւս ղրկելէ կը դադրիմ, բայց կը պահեմ իրեւ վաւերագիր, թշնամութիւնները վերջանալէ յետոյ ցոյց տալու համար առ որ անկ է, պատասխանեց Մաքս:

Միեւնոյն օրը կառավարիչը հրամայեց որ բոլոր պելճիական դրօշները վերցուին: Անմիջապէս յայտարարութեամբ մը Մաքս խորհուրդ տուաւ իր ժողովուրդին «ընդունիլ այս առժամեայ զոհողութիւնը ... եւ համբերատարութեամբ հաստուցման ժամուն սպասել »:

Նոյն իրիկուան ժամը 8ին հազարապետ Պայէր, չորս սպառազէն զինուորներով, քաղաքապետէն խնդրեց միասին կառավարիչին մօտ երթալ:

— Շնորհակալ եմ, բայց ես իմ յատուկ կառքս ունիմ, ըսաւ Մաքս, խուսափելով մանելէ հոն ուր կը հրաւիրէր: Բուռն բողոքէ մը վերջ Մաքս ազատ թողուցին, բայց կը զգար որ վերջը մօտեցած էր:

Կառավարիչը կը սպառնար ժողովուրդին կողմէ գերման զօրքին հատար գրաւուած ապրանքներուն դրամ չվճարել, եթէ ան պատերազմական տուրքի հաչիւը չփակէ: Մաքս վերջին փորձն ըրաւ: Շրջարերականով մը բոլոր գրամատուներուն — մէջն ըլլալով գերմանականը — հրահանգեց իր տուած մուրհակները չեղեալ համարել: Այլեւս չափը անցած էր: Ձեր — բակալեցին եւ ըսին թէ անմիջապէս Գերմանիա պիտի ղրկեն բանտարկելու համար:

Պատերազմի ամբողջ պատմութեան մէջ չկան աւելի յամառ, յանդուգն ու քաջ գրուագներ քան (La libre Belgique) « Ազատ Պելճիա»յի հրաչքը: Ոչ մէկ լրատու չկրցաւ յայտնաբերել աւելի հանճարամտութիւն, յանդգնութիւն եւ յամառութիւն քան հայրենասէրներու այն փոքրիկ խումբը, որոնք գաղնօքէն եւ իրենց կեանքը մշտական վտանգի տակ, աշխատեցան պարզապէս Պելճ ժողովուրդին փորձութեան ենթարկուած ոգին հաստատուն պահել, եւ անոնց հայթայթել գրականութենէ խուսափած եւ թշնամիին կողմէ չխեղաթիւրուած լուրեր:

*Պատերազմի տեւողութեան ամբողջ չորս տարիներուն չաբաթը մէկ, յաճախ երկու անգամ այդ հրաչքը կատարուեցաւ.— « Ազատ Պելճիա»ն գրուեցաւ, չարուեցաւ, տպուեցաւ եւ բաշխուեցաւ, չնայած երեք

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԱՑԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 4 ԱՊՐԻԼ SAMEDI 4 AVRIL 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3081

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԴԷՊՔԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Օրուան ժխորը կը խանգարէ նոյնիսկ թերթերու դիմագիծը: Կը փորձես պահել սովորական կարգուսարքը,— եւ ստիպողական լուրերու տեղատարափ մը դէմ դիմաց կը հանէ խմբագիր, գրաշար, վարչութիւն:

Այսպէս նաեւ այսօր,— ոչ «երկու խօսք», ոչ ալ «Օրը Օրին»:

Սոխուած ենք համակերպիլ, քանի որ օրաթերթի մը գլխաւոր պարտականութիւնն է ներկայացնել օրուան կեանքը: Իսկ այդ կեանքը ահա չարաթխանութիւն է վեր կը թաւալի նոյն համայնակուլ յորձանքին մէջ,— փոթորիկ, միլա յղի՝ ահարկու հետեւանքներով:

Արդարեւ, նոյնիսկ պետութեանց վարիչները չեն համարձակիր նախատեսել հետեւանքները, եթէ ելք մը չգտնուի Փրանքեւէրման հակամարտութեան եւ եթէ երկու կողմերն ալ պնդեն իրենց տեսակէտներուն վրայ:

Մանաւանդ որ, բազմազան են խռովութեան վառարանները:

Միայն Հռենոսի ափերուն վրայ չէ որ մարդիկ ակռայ կը կճրտեն, միեւնոյն ատեն խաղաղութեան ձիթենիներ երկարելով:

Անակնկալները, ղէպքերը իրարու կը յաջորդեն եւ իրար կը զերազանցեն իրենց խորութեամբ եւ ծանրութեամբ: Գերմանիոյ օրինազանցութեան հարցը դեռ չուծուած, ահա պարտեալ պետութիւն մը, Աւստրիան է որ գլուխ կը վերցնէ եւ իր կարգին դաշնագիր կը խախտէ: Անչուշտ անոր ետեւէն պիտի հասնի Հունգարիան,— եւ «կոյս» մնացած պիտի ըլլայ միայն Նէօյիլի դաշնագիրը, եթէ Պուլկարիան ալ չհետեւի կարաւանին: Իսկ Թուրքիա, որ պարտեալներուն ամէնէն չահաւորն եղաւ, առիթ չի փախցներ արծարծելու եւ պաշտպանելու համար Նեղուցներու եւ Թրակիոյ վերազինումը: «Իրազեկներ կը պնդեն թէ չատոնց խօսքէն գործի անցած է եւ պարզապէս ձեւը փրկել կ'ուզէ...): Կրակի վառարան մըն ալ՝ Ծայր. Արեւելքի մէջ, ուր արիւնը կը հոսի պարբերաբար:

Ամէն պարագայի մէջ, հեռանկարը չատ աւելի վրդովիչ է քան 1914ի նախօրեակին:

«ՈՉ, ՈՉ, ՈՉ»

«Զինուորական զոյցնեւրն պատերազմի կը տանին»

Այս միջոցին բուռն պայքար մը կը մղուի Անգլիոյ մէջ, գաշնակից սպայակոյտներու խորհրդակցութեանց առթիւ, բանավէճ մը որուն խառնուած են բազմաթիւ պետական մարդիկ: Աւոնց գլուխը կը դնուի Լոյտ Ճորճ: Նախկին վարչապետը բոլորովին կ'ընդդիմանայ զինուորական խորհրդակցութեանց, դիտել տալով թէ հետեւանքը կրնայ ըլլալ պատերազմ:

Անգլիոյ զինուորական նախարարը եւ հանգուցեալ նախարարներու քարտուղարները բողոքած ըլլալով Լոյտ Ճորճի կարգ մը վերագրումներուն դէմ, նախկին վարչապետը նոր եւ բուռն նամակ մը հրատարակեց «Տէյլի Մէյլ»ի մէջ: Վերնագիրը —«Ոչ, Ոչ, Ոչ»: Այդ գրութեամբ Լոյտ Ճորճ կ'ազդարարէ.

— « Կառավարութիւնը կ'ուզէ քանի մը չաբթուան կասկածելի խաղաղութիւն գնել զինուորական կարգադրութիւններով, որոնք օր մը պատերազմի պիտի առաջնորդեն մեզ, ուրիշներու մարտակոչով:

« 1914ին, ոչ մէկ կառավարութիւն պատերազմ կ'ուզէր, բացի Աւստրիայէն, իսկ Աւստրիոյ նախարարները պարզապէս պզտիկ դաս մը տալ կ'ուզէին Պրպիոյ: Եւ սակայն զանազան երկիրներու սպայակոյտներու միջեւ մշակուած զինուորական ծրագիրները այնքան կապած կաշկանդած էին դիւանագիտութեան ձեռքերը որ, կառավարութիւնները պատերազմի մէջ քչուեցան, երբ դեռ չէին գիտեր թէ ո՛ւր կ'երթան:

Ռուսերու խեղճ ցարը սարսափած էր, երբ տեսաւ որ զինուորական պատրաստութիւնները այնքան յառաջ գացած են որ չի կրնար կեցնել: Քայլերը ընկերցաւ անդունդէն երբ անոր ափը հասաւ, բայց իր սպայակոյտը տարիներ առաջ խնդիրը կարգադրած էր Աւստրիոյ սպայակոյտին հետ եւ հիմա կարելի չէր փոխել անոնց կարգադրութիւնները: Ֆրանսական կառավարութիւնը պատերազմ չէր ուզեր եւ պիտի խուսափէր եթէ կարենար, բայց Ռուսաստանի հետ մշակած զինուորական ծրագիրները պէտք էր գործադրէր հապաղումէն: Գալով մեզի, այժմ չատ լաւ գիտենք թէ ինչպէս բանեցան զինուորական խօսակցութիւնները: Մի՛զգալի կացութիւն մը որ կրնար դիւրաւ չոկուիլ քիչ մը իմաստութեամբ եւ վճռականութեամբ, եթէ աւելի ժամանակ տրուած ըլլար, դիւանագէտներու ձեռքէն անցաւ զինուորներու ձեռքը: Եւ ահա պայթեցաւ աղէտը: Պատերազմի առաջին յայտարարութենէն տասը օր առաջ դուրսէն չատ քիչ մարդիկ կը նախատեսէին այդպիսի աղէտ մը, բացի զինուորներէն որոնք տենդագին պատրաստելու սպայակոյտներու արդէն իսկ բանաձեւած արհեստապետական մանրամասնութիւնները: Զինուորականներու միջեւ այս «խօսակցութիւնները» ռազմական դրութեան համար՝ պատերազմի մթնոլորտ մը կը ստեղծեն ամէն բանակցութեան մէջ: Սեղանին չուրջը նստած մարդիկ իրենց մասնագէտ խորհրդականներէն կ'իմանան թէ միւս կողմը զաղտնի միջոցներ ձեռք առած է անակնկալի հարուած մը տալու համար հակառակորդ երկրի խոցելի մէկ կողմին, եւ թէ պարզապէս կը քաշքշէ վիճաբանութիւնները, մինչեւ որ պատրաստ ըլլան խոյանալու: Հետեւաբար խորհուրդ կուտան ձեռք առնել հակամիջոցներ, որոնք արդէն քննուած եւ կատարելագործուած են:

Մեր ուժը եւ Եւրոպայի խաղաղութեան լաւագոյն երաշխիքը այն է որ կուզաղն պետութեանց բանակցութիւններուն մասնակցինք առանց որ եւ է յանձնառութեան, բացի այն չափէն որով պարտաւոր ենք դառնալ նախայարձակ պետութեան դէմ, ով ալ ըլլայ: Ֆրանսական թերթերը կը արտնջան թէ այսպիսի դիրքով մը միջնորդի դեր կուտանք մենք մեզի: Ինչո՞ւ չէ: Եւրոպայի եւ մարդկութեան համար ծառայութիւն մը չէ՞ որ դնուի մէկ մեծ պատուհան, որ կարենայ մտնել սրդոցած ազգերու մէջ եւ հանդարտօրէն ու անկողմնակալութեամբ կարգադրել վէճը:

Հանրային կարծիքը թոյլ չի տար մեր երիտասարդներուն արիւնը թափել պարզապէս անոր համար որ Գերմանիա փոքրաթիւ պահակազօրք մը ղրկած է իր սեփական քաղաքները գրաւելու համար: Աւելորդ է Լոքառնոյի օրհնել անունը արտասանել բարձրաձայն, իրրեւ թէ այդ պատասխան մը ըլլար ողջմտութեան եւ արդարութեան ամէն կոչի: Լոքառնոն, իր զինաթափութեան խոսոումով, երբեք չյարգուեցաւ այն ստորագրողներուն կողմէ որոնք այժմ անոր անբռնաբարելիութիւնը կը հռչակեն քաղցրայոյզ եղանակով: Ֆրանսա եւ Իտալիա երկուքն ալ անպատուեցին զայն երբ դէմ մէկ տարեկան չէր, ապնդելով իրենց սպառազինութիւնները, ի հեճուկս անոր բացայայտ նպատակին:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԷՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ ԿԱՆՉՈՒԵՑԱՒ ԼՈՆՏՈՆԻ, ՊՐԻՒՍԷԼԻ, ՊԵՐԼԻՆԻ ԵՒ ՀՌՈՄԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ

Անգլիա յանձնեց փոխադարձ աջակցութեան վերաբերեալ նաւակը

Գերմանական պատասխանին յանձնումէն անմիջապէս վերջը, արտաքին նախարար Պ. Ֆլանտէն երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ վարչապետին հետ, օրուան կացութեան մասին: Ետոյ Փարիզ հրաւիրեց Պերլինի, Լոնտոնի, Հռոմի եւ Պրիւսէլի դեսպանները, լայնօրէն ուսումնասիրելու համար օրուան հրատապ հարցերը, որոնք ուղղակի կապ ունին ամբողջ Եւրոպայի խաղաղութեան հետ: Դահլիճը բացառիկ նիստ պիտի գումարէ երկուշաբթի օր, եւ այս առթիւ դեկոյց մը պիտի խմբագրուի, ճշդելով Ֆրանսայի դիրքը՝ Հիթլէրի առաջարկներուն հանդէպ: Միեւնոյն ատեն ժողով պիտի գումարեն «Լոքառնոցիները», հաւանաբար չորեքշաբթի, Պրիւսէլի կամ Փարիզի մէջ:

Պ. Ֆլանտէն առջի օր ունկնդրութեան ընդունելով Փարիզի բրիտանական դեսպանը, խօսեցաւ այս մասին: Ժողովին նպատակը պիտի ըլլայ չորս պետութեանց միացեալ ճակատ մը կազմել Գերմանիոյ հանդէպ (Անգլիա, Ֆրանսա, Պելճիա եւ Իտալիա): Արտաքին նախարարը մանրամասնօրէն քննելով Հիթլէրի առաջարկները, այն եզրակացութեան յանգած է թէ անոնք հիմեր չեն ներկայացներ նոր բանակցութեան մը համար: Հետեւաբար, Ֆրանսական կառավարութիւնը կը խորհի մերժել զանոնք, հետեւեալ երկու պատճառներով.—

1.— Գերմանիոյ հակառաջարկները չեն լրացներ Լոքառնոյի դաշնակից - ներուն կողմէ ղրուած պայմանները (19 մարտ):

2.— Գերմանական ծրագրին չինարար մասը ուղղուած կը համարուի Ազգերու Դաշնակցութեան դէմ, որուն վրայ հիմնուած է Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը:

Ինչպէս ըսինք, այս մասին վերջնական որոշում պիտի տրուի երկուշաբթի օր, նախարարական խորհուրդին մէջ եւ անմիջապէս պիտի հաղորդուի բրիտանական կառավարութեան, որուն միջոցաւ ստացուած էր գերմանական պատասխանը:

Մինչ այս մինչ այն, անգլիական կառավարութիւնը Լոնտոնի Ֆրանսական եւ պելճիական դեսպաններուն յանձնեց այն նամակը որով փոխադարձ աջակցութիւն կը խոստացուի երկու երկիրներուն, եթէ յարձակման ենթարկուին Գերմանիոյ կողմէ, առանց տեղի տուած ըլլալու:

Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ եթէ ձախողին Գերմանիոյ հետ կատարուած բանակցութիւնները, Անգլիա անմիջապէս օգնութեան պիտի հասնի, անչուշտ յարձակման պարագային: Այս յանձնառութիւնը կը համապատասխանէ այն պարտաւորութեանց որ կ'իյնան Մեծն Բրիտանիոյ վրայ, համաձայն Լոքառնոյի դաշնագրին: Բայց կը պարունակէ երկու յաւելուածներ.— 1. ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՊԵԼՃԻԱ ՓՈԽԱԴԱՐՁԱԲԱՐ ՊԻՏԻ ՕԳՆԵՆ ԱՆԳԼԻՈՑ, ԵԹԷ ԳԱՐՁԱԿՄԱՆ ԵՆԹԱՐԿՈՒԻ: 2.— ՈՐ ԵՒ Է ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՀԱՄԱՁՈՐՀՈՒՐԴ:

Այս յանձնառութեան քնագիրը երէկ հրատարակուեցաւ Սպիտակ Տետրակի մը մէջ:

Պ. Իտըն Ֆրանսական եւ պելճիական դեսպաններուն յանձնեց նաեւ ուրիշ ծանուցագիր մը, որով կը բացատրէ թէ անգլիական, Ֆրանսական եւ պելճիական սպայակոյտներուն խորհրդակցութիւնները, որոնք առ այժմ ծրա - գրուած են յառաջիկայ չաբթուան համար, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶՐՈՑՑՆԵՐ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱՐՈՒԻ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ԾԱՆՋՆԱՌՈՒԹԻՒՆ - ՆԵՐ ՉԵՆ ԵՆԹԱԴՐԵՐ: Այս ճչդումը կատարուած է, հանդստացնելու համար թէ Գերմանացիները եւ թէ Անգլիոյ հանրային կարծիքը որ կը խրտչի զինուորական յանձնառութիւններէ: (Կարդալ Լոյտ Ճորճի յօդուածը):

Նոր լուսաբանութիւններ կը խնդրեն Գերմանիացիները

Անգլիոյ արտաքին նախարարը երէկ տեղեկութիւններ հաղորդեց երեսփոխանական ժողովին մէջ, Ֆրանսական եւ անգլիական դեսպաններուն եւ Գերմանիոյ լիազօրին հետ կատարուած խօսակցութեանց մասին: Պ. Իտըն եւ արտաքին նախարարութեան խորհրդականը մէկ ժամ խօսակցեցան Ճօնհիպպէնթրոփի հետ եւ կարգ մը լուսաբանութիւններ խնդրեցին, հետեւեալ հարցումներն ուղղելով.—

1.— Գերմանիա ճիշդ ու ճիշդ ո՞ր չրջանին պիտի պահանջէ «տաւասարութիւն զաղթային իրաւունքներու» եւ պիտի պահանջէ բացարձակապէս վերադարձնե՞լ նախկին գաղթավայրերը, թէ հոգատարութիւններ հաստատել:

2.— Երբ Հիթլէր կը խոստանայ չաւելցնել կամ չեղատիպոխել Ֆրանսական եւ պելճիական սահմաններու զերմանական զօրքը, նկատի ունի՞ նաեւ Նացիներու մարտական կազմակերպութիւնները:

3.— Գերմանիա տրամադրո՞ւ է փոխադարձ աջակցութեան դաշնագիր կնքելու թէ արեւմուտքի եւ արեւելքի մէջ, համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին տրամադրութեանց:

Այս առթիւ Փարիզի թերթերը կը դրեն թէ պ. Իտըն եւ առ հասարակ բրիտանական կառավարութիւնը դիտել տուած են թէ Հիթլէրի պատասխանը բաւարար հիմքեր չի պարունակեր, խախտած վստահութիւնը վերահաստատելու համար: «Մաթէն» ծանրանալով այս կէտին վրայ, կ'ըսէ թէ Իտըն զանգատած է որ գերմանական յուշագիրը լուռ կը մնայ ամրութիւններ չկառուցանելու հարցի մասին, երբ չորս ամիս դադար կ'առաջարկէ, նոր բանակցութիւններ կատարելու համար: Նոյն աղբիւրին համաձայն, Ճօն Ռիպպէնթրոփ զարմանք յայտնելով, պատասխաններ է թէ աւելորդ էր այդպիսի խոստում տալ, քանի որ բացորոշ է թէ Գերմանիոյ համար նիւթապէս անհնար է ամրութիւններ կառուցանել չորս ամսուան ընթացքին:

— Դիտենք, պատասխաններ է Իտըն, բայց չէ՞ք տեսներ որ ձեր լռութիւնը պարզապէս կը նշանակէ թէ այդ բանը անկարելի է եւ թէ նիւթական պատճա-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

Տարագիր Ռուսերու զինուորագրութեան խնդիրը

ՄԱԿԼԱԿՆՎԻ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ռուսերու գաղթականական կոմիտէի նախագահ Մակլակով (Փարիզի ռուսական նախկին դեսպան) տարագիր Ռուսերու զինուորագրութեան հարցի չուրջ հետեւեալ լուսաբանութիւնները տուած է «Պոսլէդնիէ Նովոստի» թերթի աշխատակցին (3 ապրիլ):

— Գաղթականական կոմիտէն մօտէն հետեւած է զինուորագրութեան վերաբերող բոլոր խնդիրներուն եւ մեծ աշխատանք է տարած, որպէսզի խնդիրը կարգադրուի ի նպաստ Ռուսերու: Սակայն, գործին յաջողութեան տեսակէտին իսկ ստիպուած ենք լուռիւն պահել կատարուած աշխատանքներու մասին: Առայժմ կրնանք խօսիլ կառավարական զանազան հաստատութիւններու կողմէ պաշտօնապէս հաղորդուած խնդիրներու չուրջ: Այդ տեսակէտէն չատ կարեւոր են երկու կէտեր.—

1) Պիտի կազմուի միջվարչական յանձնախումբ մը, որ պիտի քննէ զինուորագրութեան հարցը իր ամբողջութեան մէջ: Իսկ մինչեւ այդ մարմնի ստեղծուիլը եւ, կազմուելէ վերջ, աշխատանքներու վերջաւորութիւնը՝ զինուորագրութիւնը կը յետաձգուի:

2) Զինուորական նախարարին կողմէ հրատարակուած 1935 դեկտեմբեր 4ի չրջաբերականը կը ձգտի միայն վիճակագրական տեղեկութիւններ հաւաքել:

Այսպիսով, զինուորագրութեան անմիջական վտանգը վերցած կը նկատուի: Իսկ յետագային խնդրի կարգադրութիւնն ամբողջովին կախում ունի միջվարչական յանձնաժողովի կազմէն ու տարած աշխատանքէն:

Այս բացատրութիւններէն վերջ, Մակլակով կը խնդրէ իր հայրենակիցներէն չյուզուիլ ու իրար չանցնել:

ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Պելճիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Հիթլէրի պատասխանը մեծ յուսախաբութիւն, նոյնիսկ զայրոյթ պատճառեց Ֆրանսայի մէջ, իսկ բրիտանական մամուլը ընդհակառակն չերմապէս կը գնահատէ զայն, օգտակար գտնելով խաղաղութեան զօրացման տեսակէտէն: Պելճիական մամուլն ալ, թէեւ գոհ չէ, բայց աւելի չափաւոր լեզու կը գործածէ եւ քննութեան արժանի կը գտնէ Հիթլէրի յուշագիրը:

Կիսապաշտօնական «Թան»ը դիտել կուտայ թէ գերմանական յուշագիրը կը մատնէ կատարեալ անհամակցողութիւն մը մարտ 7ի գործողութեամբ ստեղծուած կացութեան: Գերմանիա պէտք է գիտնայ թէ Լոքառնոյի դաշնագրին մխակոմանի դժուարը եւ Հռենոսի զինուորական վերագրաւումը ոչնչացուցին որ եւ է վստահութիւն՝ գերմանական կառավարութեան խօսքին վրայ »:

« Էթրանսիժան »:— « Այժմ ամէն բան կրնանք սպասել, քանի որ Առաջնորդը կը հրաւիրէ մեզ հանրաքուէ կազմակերպել մեր սեփական երկրին մէջ: Իսկապէս, Հիթլէր կը վարուի այնպէս իբրեւ թէ մեր Առաջնորդն ըլլար: Հիթլէր կ'երազէ: Բայց ի՞նչ վտանգաւոր երազող »:

«Փըթի Փարիզիէն»:— «Հիթլէրի «խաղաղութեան ծրագիրը» ամէն բան կը զերազանցէ կեղծաւորութեամբ, անպատկառութեամբ եւ քաղաքական կեղծ վիպականութեամբ»:

« Տէյպա »:— « Ահա նոր աշխարհ մը կը չինուի Պերլինի հրամանով: Հիթլէրի ուզածն է Գերմանիոյ տիրապետութեան ենթարկել աշխարհը »:

« Իւմանիթէ »:— « Հիթլէր արդի Գերմանիոյ տեղը դրած է Ֆրանսան: Անհաւատալի լրբութիւն է պահանջել որ Ֆրանսայի ժողովուրդը հրաժարի մամուլի ազատութենէն եւ ընդունի հիթլէրական հանրաքուէի ձեւը »:

Միայն երկու արմատական թերթեր քննութեան արժանի կը համարին Հիթլէրի առաջարկները:

Պելճիական մամուլը տրամադրութիւն կը յայտնէ քննելու գերմանական առաջարկները: Ընդհանուր ոգին այս է.— «Եկած է ժամանակը արդար որոշումներ տալու, խմաստութեամբ եւ չափաւորութեամբ չարժելու, առանց որոնց անկարելի է տեւական խաղաղութիւն մը»:

Անգլիական մամուլը չատ գոհ է, ինչպէս ըսինք: Իտալականը կը չարուներկէ վերապահ դիրք մը բռնել, իսկ գերմանական մամուլը փառաբանելով Հիթլէրի ծրագիրը, կը զարմանայ որ Ֆրանսացիները նորէն ժխտական դիրք բռնած են: « Կարելի՞ է մերժել այսպիսի առաջարկներ: Կարելի՞ է զանց առնել խաղաղութեան այս մեծ պատեհութիւնը զոր կ'ընծայէ Գերմանիա: Ֆրանսա կը պարծենայ իրրեւ երկիրը ժողովրդապետութեան: Թող ապացուցանէ, հանրաքուէ կատարելով Ֆրանքեւէրման համաձայնութեան մը մասին:»

Նեկիտը հաշտութի՞ւն խնդրած է

Հռոմէն կը հաղորդեն թէ Եթովպիոյ կայսրը հաշտութիւն խնդրած է, իրրեւ հետեւանք իտալական վերջին յաղթանակներուն: Մուսոլինի տրամադիր կ'երեւայ ուղղակի բանակցելու, վերջնապէս մաքրուած համարելով 1896ի արատը:

Իտալական բանակը դրաւելով Կոնտարը —40 քիլոմեթր Ճանա լիճէն — հասած կ'ըլլայ բրիտանական չրջանին: Այս առթիւ մտահոգութիւն կը տիրէ Լոնտոնի մէջ, բայց Իտալացիները կը հաւաստեն թէ պիտի յարգեն անգլիական չահերը:

Հապէշները աւելի քան հինգ հազար դիակներ ձգած են պատերազմի դաշտին վրայ, մարտ 31ին: Կռիւը տեւած է 12 ժամ, արտասովոր կատաղութեամբ: Իտալական օդանաւերը 13 թոն պայթուցիկ նետած էին: Բոլոր օդանաւերը Մաքալէ վերադարձան եւ միայն 7 օդաչուներ վիրաւորուեցան:

═ • •═

ՍՈՒՐԻՈՅ թերթերը կը գրեն թէ 20,000 հոգինոց բանակ մը համախմբուած է Պաղեստինի սահմանին վրայ, ուղղակի ներսաղէմ երթալու եւ մասնակցելու համար Նէպի Մուսայի տօնին, որ կը զուգադիպի Զատկին: Պաղեստինի Արաբները նիւթապէս կ'օգնեն այս բանակին, իսկ ազգայնական վարիչները հետագրած են Փարիզ թէ մարզպանը պաշտօնապէս կը ճանչնայ զայն:

173,000,000 ՌՈՒԲԼԻ.— Մոսկուայէն կը հետագրեն թէ նոր վիճակագրութեան մը համաձայն, Խ. Միութեան բնակչութիւնը հասած է 173,000,000ի: Մասնագէտներ կը հաշուեն թէ յառաջիկայ 30 տարիներու ընթացքին բնակչութեան թիւը պիտի հասնի 300,000,000ի: Անցեալ տարի բնական աճումը անցած էր 4,000,000ը:

ՆՈՒՆԱՆ ՅԵՂԵՒԱՑ ՍՈՒՐԲ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՀԱՅՑԱՔԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

— ո —

ԼՈՒԻՍ.— Գերմանիայի Մեկնեցեալ Կայսեր Թագուհի Ալեքսանդրա Յոյն ցոյց տալով հոգեկան մեծ ցաւ մը, որ կրեց Ամերիկայի մէջ իր մահուան լուրը, ինքզինքը մեկուսացուց եւ ոչ ոքի հետ կը տեսնուի։ Ան կը մնայ Ֆրանսայի մէջ, Ֆոնթենպլոյի պալատին մէջ, ուր ամուսնացած էր Նապոլէոն Գ.-ի հետ։

Ալեքսանդրա Յոյն ծնած էր Քորֆու կղզին, Յունաստան, 1872 թուականին։ Ան Գերմանիայի Կայսր Վիլհելմ Բ.-ի զարմուհին էր։ Ան ամուսնացած էր Նիկողայոս Բ.-ի հետ 1894 թուականին։ Ան ունեցած է վեց զաւակներ։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

Ալեքսանդրա Յոյն Ռուսիոյ վերջին Կայսրուհին էր։ Ան ունեցած է մեծ ազդեցութիւն Ռուսիոյ վրայ, մանաւանդ Ռասփութինի ներկայութեան ատեն։ Ան ունեցած է նաեւ մեծ ազդեցութիւն Նիկողայոս Բ.-ի վրայ, որ ամուսինն էր։

ԵՐԻՒԱՆ ՅՈՒՆԻՒ ՀԱՅԿ. ԲԱՆԱԿԻՒՆ ՄԵՋ (1919 - 1921)

Նախկին բանակի զօրամասերի ու ռազմական հաստատութիւնների մէջ ծառայող հայ սպայութիւնը, որ ամբողջ պատերազմի տարիներին ու յետոյ ևս ամուր կերպով կանգնած էր իր ազգային պարտքի բարձրութեան վրայ, ամենայն ուշադրութեամբ հետևում էր Հայաստանի ներքին ու արտաքին քաղաքական կեանքի զարգացման ընթացքին։ Ռուսական բանակի ամենաբարձր հրամանատարական կազմի մէջ ծառայող հայ սպայութիւնը, որ ունէր ռազմական գործի ամենալայն գիտելիքներ, ամենայն ուշադրութեամբ հետևում էր Հայաստանի ներքին ու արտաքին քաղաքական կեանքի զարգացման ընթացքին։ Ռուսական բանակի ամենաբարձր հրամանատարական կազմի մէջ ծառայող հայ սպայութիւնը, որ ունէր ռազմական գործի ամենալայն գիտելիքներ, ամենայն ուշադրութեամբ հետևում էր Հայաստանի ներքին ու արտաքին քաղաքական կեանքի զարգացման ընթացքին։

ռով է որ կը հրաժարիք ամրութիւններ չինելու գործէն: Բայց գլուխ խոս – տում մը, այդ մասին, չատ մեծ նշանակութիւն պիտի ունենար բարոյական տեսակէտով:

Ինչ կը վերաբերի միւս հարցերուն, Հիթլէրի լիազօրը կրկներ է թէ Գեր– մանիա պատրաստ է փոխադարձ ալակցութեան դաշինքներ կնքելու Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Պելճիոյ, Իտալիոյ եւ Հոլանտայի հետ, այն տրամադրութեամբ որ իւրաքանչիւր ազգ փոխադարձաբար երաշխաւորէ միւսներուն ապահովու– թիւնը: Այս դաշինքները պիտի ամրապնդուին օդանաւային անջատ համաձայ– նութեամբ մը: Գալով արեւելեան Եւրոպայի, Ֆօն Ռիպպէնթրոփ տարտամ պատասխաններ տուեր է: Մասնագէտներ այս դիրքէն կ'եզրակացնեն թէ Հիթ– լէր տակաւին կը մերժէ փոխադարձ ալակցութեան դաշինքներ կնքել Աւս – տրիոյ, Լեհաստանի, Չեխոսլովաքիոյ եւ Լիթուանիոյ հետ: Իսկ Ֆ. Մուս – թեան հանդէպ կը մնայ միշտ վերապահ, ինչ որ անդամ մը եւս կ'ապացու – ցանէ թէ իր հիմնական քաղաքականութիւնը ուղղուած է անոր դէմ:

Զինուորական վերահաստատումը Աւստրիոյ մէջ

ԴՐԱՑԻՆԵՐԸ ՄՏԱՁՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆՈՒԱԾ ԵՆ

Աւստրիոյ պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատումը, որ կը խախ– տէ Սէն – Ժէրմէնի դաշնագիրը, մեծ յուզում պատճառեց Եուկոսլավիոյ մէջ: Ռումանիա եւ Չեխոսլովաքիա եւս յուզուած են եւ գործողութիւնը կը նկատեն հետեւանք Հռոմի մէջ կատարուած խորհրդակցութեան:

Փոքր Համաձայնութիւնը երկար առենէ ի վեր գիտէր որ Աւստրիա գաղտ– նապէս կը զինուի եւ նոյնիսկ վերջերս ծածկելու փորձ չէր ըներ: Հայրենասի– րական եւ ֆաշական մարտական մարտական խումբերը արդէն մեծ ուժ մը կը ներկայացնեն Աւստրիոյ մէջ: Բայց եւ այնպէս դաշնագրի այս միակողմանի դրժումը տհաճութիւն կը պատճառէ Աւստրիոյ դրացիներուն, բացի Հուն – գարիայէն որ ապահովաբար պիտի հետեւի տրուած օրինակին, խզելով Թրիա– նոնի դաշնագիրը:

Սէն - Ժէրմէնի դաշնագրով Աւստրիոյ զինուորներուն թիւը սահմանա – փակուեցաւ 30,000ի, պարտաւորիչ զինուորութիւնը ընդհատեցաւ եւ արգիլուե– ցան հրասայլերը, օդանաւերը եւ մեծ թնդանօթները: Վերջին մէկ երկու տա– րիներու ընթացքին Աւստրիոյ բանակը կը բաղկանար ութ կանոնաւոր զօրա – բաժինէ որոնց մէկը մեքենաշարժ: Այսքանը ինքնին կը կազմէր խախտում դաշնագրի: Բայց եւ այնպէս բանակը մինչեւ սահմանուած թիւը չէր հասներ եւ 1933 սեպտեմբերին Աւստրիա արտօնութիւն ստացաւ չհակիկ պետութիւն– ներէն ութ հարիւր ոստիկան աւելցնելու, իբր առաժամեայ միջոց ներքին խռո– վութեանց դէմ: Վերջին տասներկու ամիսներու ընթացքին սաստկացաւ խլր – տումը, ի նպաստ պարտաւորիչ զինուորութեան եւ չարժումը վերջնական եզ– րի մը յանգեցաւ Իտալիոյ ներշնչումով: Դաշնագրի խախտում տեղի ունեցած է նաեւ ուրիշ տեսակէտներով, քանի որ վերջին երկու տարիներու ընթացքին Աւստրիոյ բանակը բացէ ի բաց կը դործածէ հրասայլեր, ծանր թնդանօթներ եւ ռազմական օդանաւեր:

Այս առթիւ իրազեկ թղթակիցներ կը գրեն թէ հաւանական չէ որ զէնքի տակ առնուին 1915ի բոլոր զինուորցուները, որովհետեւ ոչ զօրանոցները պատրաստ են, ոչ զէնքերը եւ ոչ ալ համազգեստները: Ան այժմ միայն օրէնքը քուէարկուած է եւ անոր ամէնէն մեծ առաւելութիւնը այն պիտի ըլլայ որ ինքնաթերաբար պիտի անհետանան մարտական մասնաւոր կազմակերպութիւն– ները, որոնք վտանգ մը կը կազմեն ներքին խաղաղութեան համար:

Չի կարծուիր որ Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները ձեւական բո – ղոքէ մը անդին անցնին: Ապերու Դաշնակցութեան ընդհանուին մէջ այն կար - ծիքն ունին թէ Աւստրիոյ այս ընթացքը աւելի կը ծանրացնէ Եւրոպայի ար – դէն վտանգաւոր կացութիւնը: Այս առթիւ դիտել կուտան թէ դաշնագիրներու ոչ - հողային տրամադրութիւնները հետզհետէ կը բռնաբարուին եւ եթէ ԴԱՐ– ՄԱՆ ՄԸ ՁԳՏՆՈՒԻ, ՑԱՋՈՐԴ ՔԱՑԸԼԸ ՊԻՏԻ ԸՂԼԱՑ ԲՌՆԱԲԱՐՈՒԻ ՀՈՂԱՑԻՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԻՆՉ ՈՐ ԿՐՆԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՑԱՆԳԻԼ:

Իտալիոյ մէջ Աւստրիոյ արարքը բոլորովին օրինաւոր կը համարին, նկատի ունենալով Հիթլէրի օրինակը եւ հիթլէրական գործունէութիւնը Աւս– տրիոյ մէջ:

Թուրքիան ալ իր «Հրեանոս»ն ունի

Աւստրիոյ զինուորութեան վերահաստատումը մասնաւոր կարեւորու – թիւնը կ'ընծայէ պալքանեան պետութեանց խորհրդաժողովին, որ պիտի գու– մարուի ապրիլ 15ին, Պելկրատի մէջ: Նախապէս որոշուած էր մարտ 23ին, բայց յետաձգուեցաւ Հրեանոսի տաղնապին պատճառաւ, Թ. Ր. Արտս, Թուր– քիոյ արտաքին նախարարը եւ Պ. Թիթուլէսքու Լոնտոն գացած ըլլալով:

Թուրքիա ախորժակները բացած է, վերագինելու համար Պոլսոյ եւ Տար– տանէլի ապաղինեալ չրջանը: ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԱՏԵՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՎԵՐԱԴԱՐԱՒԵԼ ԵՒ ՎԵՐՍՏԻՆ ԱՄՐԱՑՆԵԼ ԻՐ «ՀՐԵՆՈՍԻ ՇՐՋԱՆԸ»,— ԱՑՆ ԳԻՇԸ ՈՐ Կ'ԱՆՑՆԻ ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ԵՒ ՈՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԻՑՆԱՑ ԷՏԻՐՆԷՆ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

Իսի Լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժո– ղովը այս երեկոյ ժամը 8.30ին, կ. Խաչի դպրոցի նոր սրահին մէջ, 6bis Bld. Rodin պ. Բանիկեանի սրճարանին ետեւի կողմը:

Ճավիլի Արղութեան խումբի ժողովը այս երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Պողոսեանի բնակարանին մէջ:

Գաւառ

ՓՕՆ-ՏՕ-ՇԷՐի Մուրատ խումբը դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերներն ու համակիրները, 5 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին *Hôtel de France*ի մէջ: Կը դասախօսէ ընկ. Ա. Հաբէլեան (Լիոնէն): Նիւթ՝ «Դաշնակցութիւնը եւ իր դերը հայ ժողովուրդին մէջ»:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը, 5 ապրիլ կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, միութեան նոր գրադարանին մէջ, 5 rue d'Eclipse, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ, ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին

Գ. ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը մասնակցին՝ Հ. Ց. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷՆ, ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՑ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, «ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ»Ը, ՖՐ. ԿԱ– ՊՈՑ ՆԱԶԸ եւայլ կազմակերպութիւններ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ԹԱԳՒՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝— ՕՐ. ՇՈՎ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍ – ԵԱՆ (երգ), ՎԱՀՐԱՄ ԶԱՆՏՐԵԱՆ (երգ), ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆ (արտասանու – թիւն), ՄԻՍԱԷ-ՄԻՐՋԷ (արտասանութիւն), ՏԻԿ. Ժ. ԼՈՒԻ ԿՕՏԷ (դաշնակ):

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին, ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝— Պ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ (չութակահար), ՕՐ. Վ. ԱՑՐԱՍԵԱՆ, ԲԻՒԶԱՆԴ ՊԱԼԵԱՆ, Մ. ՍԷՄԷՐՃԵԱՆ, Մ. ՊՂԼՂԴԵԱՆ, Ա. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ:

ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

5, Ապրիլ, Կիրակի կէսօրէ վերջ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Նախերու մասնակցութեան համար 1 ֆրանք

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օրը եւ Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒղԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ապրիլ 3ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բանիկեանի սրճարանին մէջ

ժ, Պուլվար Ռոտէն Մուտք 2 ֆր· (թէյը միասին)

Կը խօսի Պ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՄՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր զպրոցի սաներուն կողմէ

Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

Գեղարուեստական Ցերեկոյթ

Ի ՆՊԱՍՏ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ

Վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ սրահին մէջ

26, rue Troyon, Sèvres – Métro: Pont de Sèvres

Վարժարանին սանուհիները ղեկավարութեամբ դերասան Ա. Դմբէթեանի կը ներկայացնեն «ՁԱՐԻ ՎԵՐՋԸ» Յ. Թումանեանի (դպրոցական օբէրէթ)

«ՍԱԹԵՆԻԿ – ԱՐՏԱՇԷՍ» երգախառն պատկեր,

«ՄԵԾԱԳԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՅԿԱՆՆԵՐ Յ. Յ. Պարոնեանի, մէկ արար,

Հայկական պարեր: Տոմսեր՝ 7.50 եւ 5 ֆրք.:

Տարեկան Ցերեկոյթ

Հայ Արիներու Միութեան Փարիզի Շրջանի սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ

Կը նախագահէ ՁՕՐԱՒԱՐ ԿՈՐԿԱՆԵԱՆ

Վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle des Centreaux, 8 rue Jean-Goujon

Métro ; Champs-Elysées

Մասնակցութեամբ Ֆրանսական եւ օտար սկաուտներու: Նուագ եւ ներկայացում՝ սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ: Ձեռական աշխատու– թիւններու ցուցադրութիւն միջնարարին: Հոխ պիւֆէ:

Դասախօսութիւն

Համազգայինի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ

Կը խօսի Պ. Ա. ՏՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Խ. Հայաստանի ճարտարարուեստը եւ շինարարութիւնը:

Ֆր. կ. Խաչի փարիզի Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այսօր շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, *11* rue de l'Ecole de Médecine: կարեւոր օրակարգ:

Ֆր. կ. Խաչի Շավիլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, մատուռի սրահին մէջ բոլոր անդամ. անդամուհիներու ներ– կայութիւնը պարտաւորիչ է: կը հրաւիրուին նաեւ համակիր անդամ– ները: կարեւոր օրակարգ:

ՀԱՑ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ եւ ՄԱՐ – ՏԻԿՆԵՐՈՒ Մխուեան Մարսէյլի մասնաճիւղի անդամական ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Bar Tabac (Au Vizir) 14, Rue Colbertի ներսի սրահին մէջ:

Շնորհակալիք

Վերջին չորս ամսուան ընթացքին եւ ի պատասխան «Ցառաջ»ի մէջ հրա– տարակուած կոչին՝ չնորհակալու – թեամբ եւ երախտագիտութեամբ ըս– տացած եմ հետեւեալ գումարները:

Մարսէյլի Հայ Լեգէոնական Միու – թեան միջոցաւ 860 ֆրանք:

Պ. Պ. Յովհաննէս Ղազարեանէ, Համբարձում Սինանեանի եւ Գէորգի միջոցաւ Իսի լէ Մուլինոյէ եւ Քլամար– էէ 411 ֆրանք:

Տիկին Արմենուհի Գըլըճեանի մի – ջոցաւ 800 ֆրանք:

Հրապարակաւ պարտք կը համարեմ իմ անկեղծ չնորհակալութիւնները յայտնել բոլոր այն հայրենակիցնե – րուս որ իմ մասիս մտածելու ազնուու– թիւնը ունեցած են:

Արամ Թիւրապեան

5, Passage Kuszner, Paris (19):

Շնորհակալիք

Վերջին չորս ամսուան ընթացքին եւ ի պատասխան «Ցառաջ»ի մէջ հրա– տարակուած կոչին՝ չնորհակալու – թեամբ եւ երախտագիտութեամբ ըս– տացած եմ հետեւեալ գումարները:

Մարսէյլի Հայ Լեգէոնական Միու – թեան միջոցաւ 860 ֆրանք:

Պ. Պ. Յովհաննէս Ղազարեանէ, Համբարձում Սինանեանի եւ Գէորգի միջոցաւ Իսի լէ Մուլինոյէ եւ Քլամար– էէ 411 ֆրանք:

Տիկին Արմենուհի Գըլըճեանի մի – ջոցաւ 800 ֆրանք:

Հրապարակաւ պարտք կը համարեմ իմ անկեղծ չնորհակալութիւնները յայտնել բոլոր այն հայրենակիցնե – րուս որ իմ մասիս մտածելու ազնուու– թիւնը ունեցած են:

Արամ Թիւրապեան

5, Passage Kuszner, Paris (19):

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՁԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, վկայեալ Ecole Normale de Musiqueէ, վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները զոհացուցիչ պայմաններով:

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՁԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, **56**, Rue Lafayette, Paris.

Etablissements de TOLEDO MARCEL

15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon

BONNETERIE EN GROS

Արանց եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ:

Առաջնակարգ տեսակ, անմրցելի գին եւ ՍՕԼՏ:

Մարշէ-ճիներու համար ամենաշահեցուցած գիներ:

կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՉԱՏԿՈՒԱՆ ՁԻՕՐԻՔՆԵՐ

ՇԱՔԱՐՈՎ ԵՒ ԻՒՂՈՎ

ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԻԱՑՆ ԲՈՒՆ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏԱՂԻՆ

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆԻ ՓՈՒՐԸ, *25 Ռիւ տէ Տօմինիքէն*

ԻՍԿ ՊՈՄՈՆ, ԹՐԱՄՈՒՅԻ ԳԾԻՆ ՎՐԱՑ

Ա. ԱԼՔՈՒՆԵԱՆԻ ՓՈՒՐԸ, *342 Շրմէն տը Սէն-Ժիւլիէն*

Արուարձաններէ ապսպրանք կ'ընդունուի:

Ցրեծաքանակի համար զեղչ:

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԾԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»

8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուր– ներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԴԱՐՄ. ՔԷՕՑԻ ՊՕՂԱՋԱ, սքանչելի ԹԱԻՈՒԻԳ ԿԷՕՒՍԻ, եւ ՓԱՒԼԱՎԱ՝ անա– րատ կարագով: *ԽՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՊՐՈՒՅԱՑԻ **Ա. ՊՐՈՒՍԱԼԸԵԱՆ**

PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**

Ընտանեկան, հարսանեկան, քնկերական եւ հաւաքական ճաշկե – րոյթներու համար սպասարկութիւն մասնաւոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ: ԱՑՑԵԼՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՏԵՒԱԿԱՆ ՑԱՃԱԽՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ գոյնով խանութը)

Ոչ մէկ տեղ մանամաճիւղ ունինք: Ճեմարակ պաներ, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր., պուլկուր՝ կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հելվա՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60:

Վարձու յարկ տաժիճներ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, ելեկտրականութիւն, չօֆաժ, կաղ, հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միւնոյն քօնֆոռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: ղՕասուն վայր: Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13)*, սէթթօ Corvisart:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒԷ հայ պատուաւոր կին մը այցելութեամբ, տնա– կան աշխատանքներու համար: Դիմել՝ 31bis Avenue Beau Cité, Sèvres (Seine et Oise):

Վարձու է փավիյոնի մէջ յարկաբաժին մը՝ 3 փիէս, խոհանոց, կա– բաժի դիւրութիւն, շահաւոր գին: Դիմել Պողոսեանի, 25 rue Chaptal, Cachan, Seine.

Գործագրկութիւան հետեւանքով ծախու է

Մարսէյլի Սէն-Ժէրոմ հայաշատ կեդրոնին մէջ երկյարկանի տուն մը, 8 կտոր, արեւտ սենեակներ, առաջին յարկի ամբողջ երկարու– թեամբ. ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն. 300 ք. մ. պարտէզ՝ ընդա– ձակ հաւնոցով: Գինը մատչելի: Վճարումի դիւրութիւններ: Դիմել՝ Stépanian, 14 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ քոնֆէքսիոնի գործաւորուհիներ, գորսաժ, ռոպ, սիրդ շապիկներ կարելու համար: Ներկայանալ Juilloth 18 rue des Barres, Paris (4):

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

3 — 9 Ապրիլ

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Le Roman célèbre

David Copperfield

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Ներկայ յայտարարութիւնը ըերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով:

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

3 — 9 Ապրիլ

Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին

Paulette Dubost

dans

La Rosière des Halles

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.

Ներկայ յայտարարութիւնը ըերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով:

որպէսզի ներկայացնէ առ որ անկ է: Զէ՞ որ նոյն յիշատակագիրը տարի մը առաջ պատրաստուած էր եւ ներ – կայացուցինք նահանգային ժողովին – րուն եւ բոլոր պաշտօնեաներուն ա – ռանձին առանձին: Պ. բանդէտ, ո՞րն է խառնակիչութիւնը, երբ կը գրես.— «Խառնակիչները նորէն գործի վրայ են» :Մինչեւ ցարդ ի՞նչ օգտակարգործ կատարեցիք որ յաւակնութիւն ունիք յոխորտալու: Ցոյց տուէք գոնէ մէկ հատիկ գործ որպէսզի ամօթովչմնաք:

Զեզ ի՞նչ կը հետաքրքրէ թէ որու աշակերտ եմ եւ ո՞ր «մոլեռանդ» ա – զանդին կը պատկանիմ: Այս ակնար – կը ինքնին կ'ապացուցանէ թէ որքան մաղձ կուտակուած է ձեր սիրտին խո– րը: Եւ այ՞ս հոգեբանութեամբ հայ ժողովուրդին կը մօտենաք եւ համե – բաշխութիւն կը քարոզէք: Մէկ կող - մէն որամ կը սերմանէք եւ «աղանդ» - ներով կը խօսիք, իսկ միւս կողմէ հայ ժողովուրդը կ'առաջնորդէք զէպի ա – պազդայնացում ...

Դեռ կան կէտեր զոր կը վերապա - հեմ: Երբ հարկը պահանջէ, պիտի բանամ բոլոր մութ ծալքերը «Ժող - կոմխէ»ի:

Միսաք Խրպեան

ՑՈՒՇԱԼՏԱՐ

Իսի Լէ Մուլինոյի «Դրօշակ» գրա– դարանը փոխադրուած է 6bis Bld. Rodin. պ. Բանիկեանի սրճա– րանին ետեւը: Գրադարանը ունի 350 կտոր գիրք եւ բաց է հինգշաբ– թի երեկոները ժամը 8—10:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏՄԱՇԵՑԱՆ ՊԵԼՃԻՈՅ ՄԷՋ

Բան մը միայն մնացած էր գոհա – ցնելու համար իրենց լուրերու պապա– կը, ան ալ քանի մը հազուագիւտ օ - տար թերթերն էին, որոնք կերպով մը քաղաքին մէջ մուտք կը գործէին եւ վստահելի չրջանակներու մէջ ձեռք ձեռք չրջան կ'ընէին: Օտար թերթե – րու այս դաղտագողի չրջաբերութիւ– նը, որոնք զերմանական զեկոյցներու սուտը երեւան կը հանէին, կը զայրա– ցնէր Գերմանները: Ուստի թերթերու մաքսանենգութիւնը ճգմե– լու եւ անոնց չրջաբերութենէն յուսա– հատեցնելու համար խիստ քայլեր առնուած էին: Ծանր տուգանքի եւ բանտարկութեան կը դատապար - տուէր այն Պելճիացին որուն մօտ օ – տար թերթ կը գտնուէր. իսկ եթէ մէ– կը երկրին մէջ գաղտուկ ցրուելու ըլ– լար զանոնք մահուան կը դատապար– տուէր:

1914 հոկտեմբերին Պրիւսէլի քա – ղաքապետ Մաքսի տարագրութենէն քիչ յետոյ կարգ մը ապաղգայնացած խմբագիրներ սկսան զերմանական հակակշռի տակ թերթ հրատարակել:

Այս թաքուն հրատարակութիւննե – րու ազդեցութեանց դէմ պայքարելու համար խումբ մը Ճիսուսեան Հայրեր եւ պելճ հանրածանօթ խմբագիր մը կ'որոշեն գաղտնի թերթ մը հրատա - րակել:

Անոնք որ արշաւանքի դառնութե – նէն փորձառութիւն չունին, դժուար թէ հասկնան այսպիսի ձեռնարկի մը հսկայական դժուարութիւններն ու վտանգները: Գերմանները ամէն կողմ լրտեսներ ունէին եւ մասնութիւնը քաջալերելու համար առատ գումար - ներ կը տրամադրէին: Ոչ ոք կը հա – մարձակէր իր դրացիին վստահիլ: Մարդ իր տունին մէջ անդամ ապա - հով չէր, որովհետեւ գերման զին – ուորները ամենափոքր կասկածի մը վրայ տունը կը մտնէին ու կը խու - զարկէին: Իրիկնամուտէն վերջ զին – ուորական չրջուն պահակները պելճի– քացիները չէին արտօներ փողոցները չրջիլ, առանց մասնաւոր արտօ – նագրի: Փողոցէ անցնող մը որ եւ է ժամուն կրնար խուզարկուիլ: Այս պայմաններուն մէջ էր որ յիշեալ խմ– բակը ձեռնարկեց թերթին հրատարա– կութեան եւ ցրուելուն, որ ձեռք ձգ – ուելու պարագային կրնար բանտար – կուիլ, արտաքսուիլ կամ մինչեւ իսկ մահուան դատապարտուիլ:

«Ազատ Պելճիա»ի առաջին թիւը լոյս տեսաւ 1915 փետրուար 1ին: Ա– նիկա դրամատունի բարակ թերթ մը թուղթ էր, երկու կողմը մեքենա – գրուած: Անով իր ընթերցողներուն կը տեղեկացնէր թէ «խմբագրութեան եւ տպագրութեան գրասենեակները կը գտնուին ինքնաշարժի մատանի մը մէջ»:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԱՒՆԿՍ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՁԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 5 ԱՊՐԻԼ DIMANCHE 5 AVRIL 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3082

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՅԻՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԿԱՐ ՏԵՒԵՑ ԲԱԽՏԱԽԱՂԸ

=•·•=

Զարմանագան պատմութիւններ չրջան կ'ընեն, բերնէ բերան եւ թաղէ թաղ, ներգաղթի նոր յետաձգման առթիւ :

Լիւզօրը ինքն էր որ հաղորդեց.— «Առաջին կարեւորին մեկնումի թուականը դեռ եւս որոշ չէ»:

Ինչպէս դիտել տուած էինք անցեալ անգամ, նոր դժուարութեանց խնդիրը կապ ունի Ֆրանսական կառավարութեան հետ, եւ կը պարունակէ մանրամասնութիւններ որոնց վաւերականութիւնը դժուար է հաստատել: Իսկ արձարձումը՝ անօգուտ:

Որքան կրցանք ստուգել, Պ. Շահվերտեան մատնուած է անեւի մը, թէ ներքին եւ թէ արտաքին պատճառներով: Նիւթական – դրամական հոգէն զատ, կան բարոյական պատճառներ եւ մանաւանդ բուռն դժգոհութիւններ՝ արձանագրութեանց դէմ:

Կ'ըսեն թէ վերջնապէս մաղուած , «չնորհ»ի արժանացած են 1500 սաչալի տարագիրները, որոնց մեծագոյն մասը չոգենաւ պիտի դրուի առաջին առթիւ, երբ դժուարութիւնները հարթուին:

Կ'ըսեն թէ յուսախաբներն ու դժգոհները բողոքած են առ որ անկ է, պղտորելով մթնոլորտը:

Կ'ըսեն թէ չատ մը դաղթականներ կանխիկ դրամ վճարած ըլլալով հանդերձ, դուրս մնացած են վերջնական ցանկէն եւ անճոռնի նամակներ կ'ուղղեն լիւզօրին:

Ամէն պարագայի մէջ, անախորժ մթնոլորտ մը, որուն դրլխաւոր պատասխանատուները կը կազմեն «Հայաստանասէր»ները, –ՀՕկ, Վերաչինաց, Բարեգործական: Եւ երեւանը:

Ապահովաբար այս փորձանքը նախատեսած էր Պ. Շահվերտեան, երբ դործի կը ձեռնարկէր տիրարար, 1935 սեպտեմբերին, չրջապատուած՝ զանազան «սրմսար»ներէ եւ «դօլամ»ներէ:

Ամէն պարագայի մէջ, մենք սրտանց կը բաղձայինք որ աւելի երկար չտեւէր այս ողբերգութիւնը, եւ լիւզօրը ճամբայ հանելով իր կազմած կարաւանը, կարենար անյապաղ վերադառնալ Երեւան:

Այսինքն պատեհութիւն ունենար ժամ առաջ եւ բանիւ բերանոյ երեւանցիներուն հաղորդելու իր նոր փորձառութիւնը:

Ինչո՞ւ չըսել,— ներգաղթի լիւզօրը ինքն ալ զոհն է քաղաքականութեան մը, որ կը տեւէ տարիներէ իվեր եւ որուն դէմ այսօր լեզու ելած են մինչեւ իսկ «Հայաստանասէր»ները, այնքան երկերես եւ անարդ մարդանքներէ յետոյ:

Եթէ Պ. Շահվերտեան ընդունակ է որ եւ է խղճահարութեան, իրեն կ'իյնայ բացատրել Երեւանցիներուն, թէ պարզապէս հեգնութիւն է պարբերաբար արտասահման ղրկել զանազան լիւզօր – ներ եւ ներգաղթ խաղալ առանց կանխորոշ ծրագրի, բոլորովին անավարի,— իբրեւ թէ բանուորներ վարձէին ագարակի մը կամ հանքի մը համար:

Ներգաղթը կ'ենթադրէ հիմնական ծրագիր եւ որոշ յանձնառութիւններ, որոնք ամէնէն առաջ կ'իյնան բուն իսկ խորհրդային իշխանութեան վրայ, եւ ոչ թէ զանազան «կոմիսար»ներու, Հօկի եւ մնացեալին վրայ:

Ներգաղթ՝ կը նշանակէ ոչ միայն նուազագոյն չափին վերածել տարդի կաշկանդումներն ու մանուածապատ ձեւակերպութիւնները, այլ եւ ապահովել Արտասահմանի ազգ. իշխանութեանց գործակցութիւնը:

Եւ հասած ու անցած է ժամանակը, որպէսզի ներգաղթը դադրի չնորհաբաշխութեան խայտառակութենէն, վերստանալու համար իր բնական եւ տարրական հանգամանքը,— իրաւունք: Մանաւանդ որ, անոր կարօտէն կը տառապին բուն իսկ աշխատաւորն ու գիւղացին,— իբենց բառով «պրոլետարիատը»:

Այս հասկացողութեամբ միայն ներգաղթը կրնայ դառնալ բարիք և՛ հայրենիքին եւ արտասահմանի համար:

Այդ պայմանով միայն կրնան դադրիլ այն տրտունջները ու դառն արտայայտութիւնները, որոնք բռնած են հրապարակը :

Աւելորդ է, այս առթիւ, կրկին հոլովել սովորական բանաձեւը,— բնակարանի պակաս:

Իշխանութիւն մը որ տեղի – անտեղի կը պարծենայ անտեսական յարաճուն վերելքով, «Սթախանովեան տեմպ»ով, մեծագումար վարկերով եւ անսպառ «պլան»ներով, իրաւունք չունի անճրկելու այսքան տարրական պահանջի մը առջեւ,— այն ալ 15 տարի վերջը:

Պարտականութեանց եւ պատասխանատուութեան բեռ մըն ալ կը ծանրանայ, անշուշտ, Արտասահմանի վրայ, որ դժբախտաբար չը ներկայացնէ խառնիճաղանճ կերպարանք մը,— տեսակ մը բաբելոն :

Ներգաղթի նոր ոդբերգութիւնը թող դառնայ ազդանշան մը, վերագնահատման ենթարկելու համար ամբողջ հարցը, սկսելով երեւանէն :

Այնտեղ պարտաւոր են մշակել հիմնական ծրագիր մը, համապատասխան տարեշրջիկով եւ վարկով, այստեղ՝ հաւաքական ճակատ, բաղձանքներ յայտնելու եւ յանձնառութիւններ ստանձնելու համար :

Առանց այս հիմնական քաղաքականութեան, հետեւանքը պիտի ըլլայ նոր եւ աւելի դառն յուսախաբութիւն, իսկ ներգաղթը՝ պարզապէս ծաղրանկար կամ «ազգային վիճակախաղ»:

Ձափէն աւելի երկար տեւեց բախտախաղը, արմատախիլ եւ աշխատաւոր բազմութեանց քթէն բերնէն բերելով տարօրինակ իրաւունք մը,— դարձ դէպի երկիր:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱԶԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԽՈՍՏՈՒՄԸ ԵՒ ԴՐՈՒԱԾ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԳԼ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Յանձնուած նամակներուն պատճէնները

Ուրբաթ օր չատ կարեւոր վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, դիւանագիտական բանակցութեանց եւ փոխադարձ աջակցութեան յանձնառութեանց մասին: Վիճաբանութիւնը բացաւ աշխատաւորական խմբակցութեան վարիչը, բացատրութիւններ պահանջելով սպայակոյտներու խորհրդակցութեանց մասին: Արտաքին նախարար Պ. Իդըն պատասխանելով եղած հարցումներուն, յիշեց թէ ապրիլ 1ին առաջին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆօն Ռիպպենթրոփի հետ, որ իրեն յանձնից գերմանական կառավարութեան հակառաջարկները: Ետոյ չարունակեց.

— « Երէկ երկրորդ տեսակցութիւն մը ունեցայ Ֆօն Ռիպպենթրոփի հետ եւ յայտարարեցի թէ Ն. Վ. կառավարութիւնը մինչեւ հիմա ժամանակ չունեցաւ նախնական քննութիւն մը կատարելու Պ. Հիթլէրի վերջին առաջարկներու մասին, բայց թէ մենք չատ կարեւոր կը նկատենք զանոնք եւ արժանի ուշադիր ուսումնասիրութեան: Այժմ անմիջական խնդիրն է վճռել այն ձեւակերպութիւնը որուն պիտի հետեւինք: Անշուշտ պիտի հաղորդակցինք միւս կառավարութեանց հետ, ինչ որ քիչ մը ժամանակ պիտի խլէ եւ կառավարութիւնը կը կարծէ թէ դաղարի չրջան մը օգտակար է այժմ: Ես բացատրեցի Պ. Ռիպպենթրոփի թէ ներկայ դժուարին կացութեան մէջ մեր նպատակը նոյնն է ինչ որ տապնպին սկիզբէն ի վեր, այսինքն ապահովել բանակցութեանց չարունակութիւնը, վերջնական կարգադրութեան մը յանգելու համար: Ես խնդրեցի ապահովութիւն տալ Գերմանիոյ վարչապետին թէ Ն. Վ. կառավարութեան կառավարութիւնը չպիտի խնայէ իր ջանքերը, այս նպատակին համար: Միեւնոյն ատեն, պարտաւորուեցայ չեչտել թէ բրիտանական կառավարութիւնը մանաւորաբար ոտիպողական կոչ մը ուղղած էր, որպէսզի Գերմանիա աջակցի փոխանցման չրջանին մէջ եւ թէ գերմանական պատասխանը չի համապատասխաներ մեր պահանջին: Ուրեմն, կը տեւէ տակաւին այն դժուարութիւնը զոր կը կրենք, վստահութեան ղգացում մը հաստատելու համար,— էական պայման մը բանակցութեանց յաջողութեան համար:

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱԶԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Նախապարը յետոյ տեղեկութիւններ հաղորդեց անգլիական, ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց միջեւ կատարուած խօսակցութեանց մասին, եւ չեչտեց թէ սպայակոյտներու խօսակցութիւնները կապ ունին միայն բանակցութեանց նախընթաց չրջանին հետ, զուտ մասնագիտական են եւ չեն աւելցներ Անգլիոյ պարտաւորութիւնները: Այս պարագաները ճշդուած են երկու նամակներով, ուղղուած՝ Լոնտոնի Ֆրանսական եւ պելժիական դեսպաններուն: Պ. Իդըն կարդաց նամակները եւ չարունակեց.

— « Ինչպէս կը տեսնէ ժողովը, երեք անջատ խնդիրներ կը չօչափուին այս ծանուցագիրներով:

1.— Բացորոշապէս ճշդած եմ թէ այս նամակը մեզ պարտաւորութեան տակ կը դնէ միայն այն ատեն երբ ձախողի բանակցութիւնը: Ժողովը կը տեսնէ արդէն որ ուշադրութիւն հրաւիրած եմ գերմանական կառավարութեան վերջին առաջարկներուն վրայ:

2.— Երկու դեսպաններուն հաղորդուած է թէ Ն. Վ. կառավարութիւնը տրամադիր է արտօնելու ընդհ. սպայակոյտներու խօսակցութիւնը:

3.— Շեչտած եմ թէ ընդհ. սպայակոյտներու խօսակցութիւնները չեն կրնար չհակիլ պետութիւններու որեւէ մէկուն կողմէ տեղի տալ քաղաքական յանձնառութեանց, ոչ ալ որ եւ է պարտաւորութիւն՝ ազգ. պաշտպանութեան մասին:

Ինչպէս կը տեսնէ երեսփ. ժողովը, առաջարկած ենք որ ընդհ. սպայակոյտներու ներկայացուցիչները դումարուին Լոնտոնի մէջ: Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութիւնները այս մասին ալ հաւանութիւն յայտնած են: Որ եւ է թուական չէ որոշուած դումարման համար, բայց ժողովը տեղի պիտի ունենայ անմիջապէս որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուին: Այս խօսակցութիւնները չեն կրնար որեւէ ձեւով վնասել այն կարգադրութեան որուն կը յուսանք հասնիլ:

Աչխատաւորական վարիչը հարցուց թէ ապահովութեան ղգացումը աւելի չի՞ զօրանար, եթէ կառավարութիւնը ջանայ ծրագրուած կարգադրութեան մասնակից դարձնել Ազգաժողովին բոլոր անդամները, ոչ թէ միայն Լոքառնոյի դաշնակիցները: Պ. Իդըն պատասխանեց թէ համամիտ է յայտնուած տեսակէտին:

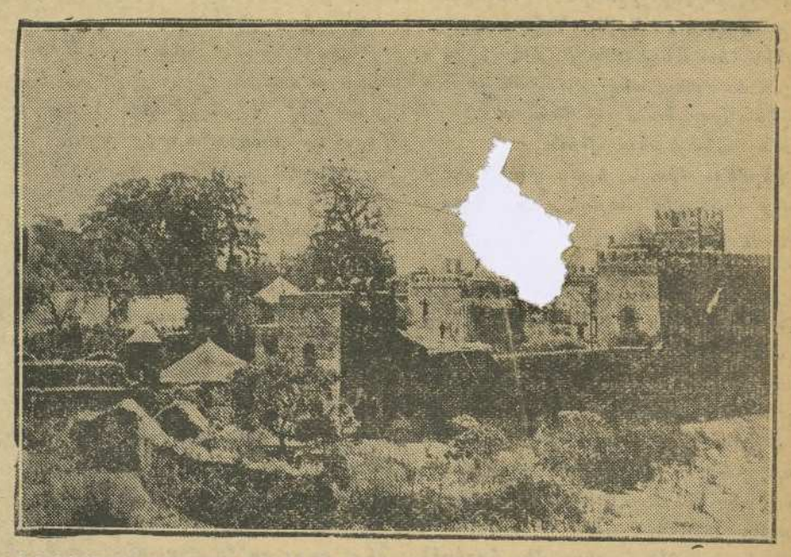
Լոյտ Ճորճ ծանրանալով դինուորական խօսակցութեանց վրայ, հարցուց թէ նախապարը կրնա՞յ ապահովութիւն տալ երեսփ. ժողովին եւ ամբողջ երկրին թէ դինուորական ծրագիրներէն որ եւ է մէկուն գործադրութիւնը չի նախատեսուիր այն տխուր պարագային երբ ձախողին բանակցութիւնները, մինչեւ որ գերմանական զօրքը յարձակում չկատարէ Ֆրանսական կամ պելժիական հողին վրայ, այսինքն մինչեւ որ իրական արշաւանք մը տեղի չունենայ Ֆրանսայի կամ Պելժիոյ դէմ: «Այո՛», պատասխանեց Պ. Իդըն :

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՑԱՆԴՈՒԻԳՆ ՕԴԱՆԱԽՈՐԴՈՒՀԻՆ, Էմի Մալիսըն, որ Լոնտոնէն ճամբայ ելած էր դէպի Քէյթհաուն, վար իջաւ Օրանի մէջ: Օդանաւը չախչախուած էր, բայց ինք անվնաս մնաց:

ԱԻՏՏՐԻՈՑ զինուորութեան վերահաստատման առթիւ, փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները կը սպառնան չեղեալ հռչակել Փոքրամասնութեանց վերաբերեալ դաշնագիրները:

ՍԹԱԽԱՆՈՎԵԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԴԷՄ ղժգոհութիւնը կ'աճի Ս. Մխութեան մէջ եւ բազմաթիւ մահափորձեր կը կատարուին, համամաձայն զանազան թերթերու տեղեկութեանց:

ԻՆՔ ՏԱՐԵԿԱՆ ԼԱԿՈՏ ՄԸ, Պոռտոյի մէջ, սպաննեց իր քոյրը, չորս տարեկան, հրացանը ուղղելով անոր դէմ:

ԵՐՈՎՊԻՈՑ ԿՈՆՑԱՐ ՔԱՂԱՔԸ ՈՐ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՁԵՌՔԸ ԱՆՑԱԼ ԵՒ ՈՐ ՑԱՑՏՆԻ Է ԻՐ ՓԱՌԱՒՈՐ ՊԱԼԱՏՆԵՐՈՎ

ԱՆԳԼԻԱ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ, ԵԹԷ..,

Պ. Իդընի կողմէ Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպանին յանձնուած նամակը կ'ըսէ.—

« Համաձայն 1936 մարտ 19ի առաջարկներուն, արտօնուած եմ պաշտօնական հաւաստիք տալու ձեզի որ՝ եթէ ձախողի այսպէս առաջադրուած կարգադրութիւնը, Ն. Վ. կառավարութիւնը

1.— Անմիջապէս պիտի ուսումնասիրէ, համախորհուրդ ձեր եւ պելժիական կառավարութեանց հետ, անհրաժեշտ միջոցները, նոր կացութեան հանդէպ :

2.— Անմիջապէս օդնութեան պիտի հասնի ձեր կառավարութեան, համաձայն Լոքառնոյի դաչինքին, այն բոլոր միջոցներով որ պիտի որոչուին համախորհուրդ :

3.— Ձեռք պիտի առնէ, ի փոխարէն ձեր (եւ պելժիական) կառավարութեան փոխադարձ հաւատարիքներուն եւ համախորհուրդ անոր հետ, իր տրամադրելի բոլոր դործնական միջոցները, երաչխաւորելու համար ձեր երկրին ապահովութիւնը՝ յարձակման մը դէմ :

4.— Այս առաջադրութեամբ, պիտի հաստատէ կամ չարունակէ չփումը մեր երկու երկիրներու ընդհ. սպայակոյտներուն, ինչպէս նախատեսուած է Լոնտոնի համաձայնութեան Գ. հատուածով:

5.— Ակէ զատ, յետագային պիտի ջանայ Ա. Դ. Ժրհուրդին մէջ ապահովել բանաձեւումը բոլոր նպատակայարմար յանձնարարութեանց, պահպանելու համար խաղաղութիւնը եւ միջազգային օրէնքը:

Պ. Իդընի երկրորդ նամակը կը յիչեցնէ թէ սպայակոյտներու խօսակցութեան վերաբերող նամակին յանձնումէն երբէք չի հետեւիր թէ բանակցութիւնները ձախողած են: Եւ կը կատարէ ուրիչ ճշդումներ որոնց մասին խօսած է իր ճառին մէջ (տես անդին):

Ֆրանսական դեսպանը յայտնելով երկու նամակներուն ստացումը, յանուն իր կառավարութեան կը հաստատէ գոյացած համաձայնութիւնը եւ կ'ընդունի խօսակցութիւնները Լոնտոնի մէջ կատարելու առաջարկը:

**** Վերջին լուրի մը համաձայն, Ֆրանսա ստիպողաբար պիտի պահանջէ որ արդիլուի գերմանական ամրութեանց կառուցումը Հոլանդոյ չրջանին մէջ:*

ՖՐԱՆՍԱ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ ԿԸ ՄՇԱԿԷ

Եւրոպական խաղաղաժողով այս աւուր

Ֆրանսական կառավարութիւնը կը չարունակէ ուսումնասիրել Հիթլէրի յուչագիրը, միեւնոյն ատեն առանձին ծրագիր մը մշակելով, իբրեւ պատասխան: Երեք օրէ ի վեր վարչապետը, արտաքին նախարարը եւ Պ. Փոլ Պոնքուռ զբաղած են այս հարցով: Իրենց կ'օգնեն Լոնտոնի, Պերլինի, Պրիւսէլի եւ Հռոմի դեսպանները, որոնք Փարիզ հրաւիրուած էին մասնաւորապէս: Ֆրանսական ծրագիրը ըստ պիտի հիմնուի հաւաքականապահովութեան սկզբունքին եւ Ազգերու Դասակցութեան ուխտին վրայ եւ նախապարական խորհուրդին վաւերացման պիտի ենթարկուի երկուշաբթի օր: Ժողովին պիտի մասնակցի նաեւ Հանրապետութեան նախագահը: Այս ծրագրին հետ զուգընթաց, կառավարութիւնը հրաւիրագիրներ պիտի ուղղէ Լոքառնոյի դաչնակիցներուն, նոր ժողով մը զումարելու համար յառաջիկայ չորեքչաբթի օր, Լոնտոնի կամ Պրիւսէլի մէջ: Կ'ըսուի թէ անգլիական կառավարութիւնը նախապէս ընդդէմ է այս նոր ժողովին, առաջարկելով Ջաուիկէն վերջը ձգել, բայց Ֆրանսայի պնդումին վրայ, հաւանած է որ դումարուի յառաջիկայ չաբթուան: Ֆրանսա կը նախընտրէ որ ժողովը դումարուի Պրիւսէլի մէջ, բայց նկատի առնելով Անգլիոյ հանրային կարծիքին պատասխումը, աւելի յարմար կը նկատուի Լոնտոնը: Այս ժողովը տեղի ունենայ սպայակոյտներու խօսակցութիւնէն առաջ, որ նոյնպէս Լոնտոնի մէջ պիտի կատարուին, համաձայն Պ. Իդընի առաջարկին:

Ֆրանսական չրջանակներու մէջ կը հերքեն այն կարծիքը թէ Ֆրանսայի խաղաղութեան ծրագիրը պատասխան մը պիտի ըլլայ Հիթլէրի յուչագրին: Ֆրանսա կը մշակէ վաւերագիր մը, ուր պիտի թուէ Գերմանիոյ օրինազանցութիւնները պատերազմէն ի վեր: Իրազեկները կը հաւաստեն թէ Ֆրանսական ծրագիրը , որ պիտի հրատարակուի Լոքառնոցիներու ժողովէն վերջը, պիտի բաղկանայ երեք մասերէ : Առաջինը պիտի կազմէ ժխտումը Հիթլէրի քարոզչական առաջարկներուն, երկրորդը պիտի պարզէ Լոքառնոյի դաչինքին տրամադրութիւնները, որոնց կառչած կը մնայ Ֆրանսա, իսկ երրորդը՝ նախագիծ մը համեւրոպական խորհրդաժողովին համար, որ պիտի հրաւիրուի ամառը, եւ որուն նպատակը պիտի ըլլայ լուծել բոլոր առկախ հարցերը, եւ ապահովել երկարատեւ խաղաղութիւն մը: Կ'ըսուի թէ Լոնտոն եւ Պրիւսէլ հաւանութիւն յայտնած են այս ծրագրին, թէեւ անգլիական կառավարութիւնը Ֆրանսականէն տարբեր կարծիք ունի կարգ մը հարցերու մասին: Իտալիոյ դիրքը միշտ անորոշ է, քանի որ Մուսոլինի կը մերժէ որ եւ է գործակցութիւն, ցորչափ չեն վերցած պատժական անօրինութիւնները: Ֆրանսական մամուլը անհրաժեշտ կը դտնէ անգլո-իտալական համաձայնութիւն մը, իբրեւ նախապայ-

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Ընդունուած Գերագոյն Խորհրդարանի կողմէ

Ա. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Գերագոյն Խորհուրդը կը հաստատէ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար։

Բ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Գ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կը հրատարակուի առանձին գրքոյկով։

Դ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար ուժի մէջ կը մտնէ հրատարակման օրէն։

Ե. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Զ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Է. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Ը. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Թ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Ժ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԱ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԲ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԳ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԴ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԵ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԶ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԷ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԸ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԺԹ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Ի. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԱ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԲ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԳ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԴ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԵ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԶ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԷ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

ԻԸ. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար կատարելու կապակցութեամբ Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ազգային Տնտեսութեան Պետական Պլանը 1938 տարուան համար հրատարակուած «Օրագրութեան» մէջ տպագրուած տեսքով հաստատուած է։

Ի

Ա. ՉՈՒԲԱՐՅԱՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«ՍՈՒՐԲ ՑՈՂՔԱՊԵՏ» ՅՈՒՐԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Ա. ՉՈՒԲԱՐՅԱՆ

ՍՈՒՐԲ ՑՈՂՔԱՊԵՏ

ՎԵՊ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Խմբագիր Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Տեխ. խմբագիր Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Սրբագրիչ Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հանձնված է արտադրության 15/VII 1936 թ. Ստորագրված է տպագրության 27/VIII 1936 թ. Թուղթ 60×92 1/16։ Տպագրական մամուլ 10։ Հրատարակչական մամուլ 10,25։ Տպագրական նշան 80 000։ Հրատ. № 1/1/1/

ման խաղաղութեան որ եւ է ծրագրի յաջողութեան. բայց խնդիրը այն է որ Անգլիոյ մէջ երբեք տրամադիր չեն վերցնելու պատժական անօրինութիւնները եւ ընդհակառակն նոր պայքար մը կը մղուի, զանոնք ընդարձակելու եւ խըստացնելու համար:

Սակայն եւ այնպէս, կարծողներ կան թէ՝ հիմա որ եթովպիոյ գլխաւոր բանակները պարտուած են եւ Մուսոլինի հաւանած է մասնակցիլ հաշտութեան բանակցութեանց, կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութիւն մը գոյացնել Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ: Միւս կողմէ, կարգ մը ֆրանսական թերթեր ստիպողաբար կը պահանջեն ոչ միայն վերցնել Իտալիոյ դէմ հաստատուած պատիժները, այլեւ ելմտական անօրինութիւններ հաստատել Գերմանիոյ դէմ, եթէ մերժէ տեղի տալ:

Դեսպաններու խորհրդակցութեանց առեն, Հռոմի դեսպանը յայտնած չէ՞տած է թէ Իտալիա կը սպասէ որ պատիժները վերցուին, որպէսզի կարենայ գործակցիլ Լոքառնոյի դաշնակիցներուն: Պերլինի դեսպանը կարեւոր տեղեկութիւններ հաղորդեց Գերմանիոյ ներքին կացութեան մասին, հաստատելով թէ բանակը այժմ աւելի հաշտարար տրամադրութիւններ ունի Հիթլէրի հանդէպ: Իր կարծիքով, Գերմանիոյ վարչապետը առաւելագոյն ծրագիր մը կազմած է, աւելի կամ պակաս տեղի տալու համար բանակցութեանց ընթացքին:

Մասնաւոր կարծիք կացութեան մասին

Մէկ օրէն միւսը, որոշ փոփոխութիւն մը կը նշմարուի Փարիզի մամուլին արտայայտութեանց մէջ: Ուրբաթ օր եւ երէկ աւելի չափաւոր լեզու կը գործածէին ազդեցիկ թերթերը, զրական դիրք բռնելով Հիթլէրի առաջարկներուն հանդէպ, թէեւ հեգնութիւններն ու վերապահումները միշտ կը չարունակուին: Հիմնական տեսակէտը այն է որ Ֆրանսա գերմանական յուշագրին պատասխանէ իր սեփական ծրագիրը ներկայացնելով:

Լոնտոնի մամուլը միշտ գնահատելով Գերմանիոյ առաջարկներուն կարեւորութիւնը, անհրաժեշտ կը դտնէ փարատել Ֆրանսայի անվստահութիւնը Գերմանիոյ հանդէպ: « Թայմզ » խմբագրականի մը մէջ դիտել կուտայ թէ « չի բաւեր ոռնալ Հիթլէրի դէմ: Գերմանական ուղղամտութիւնը ամէն գնով եւ ընդ միշտ ուրանալու վճռական միտումը միայն աղէտի կրնայ առաջնորդել: Եթէ Գերմանիա յանձն առնէր — ինչ որ չըրաւ— ենթարկուիլ նուաստացուցիչ ապաշխարանքի մը, ի սէր «դաշնագիրներու սրբութեան», արհեստով սկեպտիկները պիտի ըսէին թէ ռազմախազ մը կը փորձէ, Անգլիոյ հանրային կարծիքին վրայ ազդելու համար »:

Փարիզի ժողովրդական թերթերէն «Լը Ժուռնալ» կը գրէ թէ «Ֆրանսա – կան կառավարութիւնը պիտի մերժէ գերմանական ծրագիրը՝ իր ներկայ վիճակին մէջ, բայց չպիտի փակէ բանակցութեանց դուռները»: « Քըթի Փառիզիէն» կ'աւելցնէ.— « Ֆրանսայի պատասխանը պիտի պարունակէ բացորոշապէս չինարար մաս մը, ներընչուած՝ Ազգաժողովին ուխտէն եւ հաւաքական ապահովութեան սկզբունքէն»: «Թան». — «եթէ կ'ուզեն համբան հարթել օգտակար բանակցութեանց համար, անհրաժեշտ է փարատել այն մշուշը որով Հիթլէրի յուշագիրը կը ծածկէ Գերմանիոյ արարքը »: «Էնֆորմասիօն ». — «Գերմանական կառավարութեան ծանուցագիրը կը կազմէ չատ կարեւոր վաւերագիր մը որ պէտք է ուսումնասիրուի բոլոր մանրամասնութիւններով եւ հաւանական ձգտումներով, որպէսզի կարելի ըլլայ քննել առարկայօրէն »:

Գերմանական մամուլը կը շարունակէ զարմանք յայտնել Ֆրանսայի բռնած դիրքին հանդէպ, միշտ փառաբանելով Հիթլէրի ծրագիրը:

Իտալացիները կը շարունակեն յառաջխաղալ

— · —

ՆԷԿԻՍԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՁԻՓԸ — ՄԱՑՐԱՔԱՂԱՔԸ ՌՄԲԱԿՈՏՈՒԵՑԱԻ

Իտալական ազրիւրէ կը հաղորդեն թէ հիւսիսային ճակատի բանակը ուժգնօրէն չարունակելով իր յառաջխաղացութիւնը, կը հետապնդէ թշնամի ուժերը որոնք փախուստի մատնուած են եւ որոնց գլուխը կը դտնուէր արքայից արքան: Վերջին լուրերու համաձայն, եթովպիոյ պարտեալ բանակին մնացորդները կը համախմբուին Մարիամ Աչանկի կոչուած դիրքին չուրջը: Ճանապարհին հիւսիսային կողմը: Հաւանական է որ Նէկիւսը վերջին դիմադրութիւն մը փորձէ այս դիրքին մէջ: Ուրիշ զրոյցի մը համաձայն, Նէկիւսը անձնապահ դունդի փոքրաթիւ զօրամասի մը հետ արագօրէն կը նահանջէ դէպի Տէսիէ : Զինուորական մասնագէտներ կ'ըսեն թէ իր դիրքը չատ խախուտ է, քանի որ իտալական չրջանն զօրամասեր կրնան կտրել նահանջի դիծը, պաշարելով Տէսիէի ճամբան, արեւելքէն եւ արեւմուտքէն:

Իտալական հինգ օդանաւեր երէկ, չաբաթ, ռմբակոծեցին Ատոխ – Ապէպան եւ մասնաւորապէս օդանաւային կայանը: Ռմբակոծութիւնը տեւեց 45 վայրկեան :

*** Ամարայէն կը հեռագրեն թէ թեթեւ անձրեւներու եղանակը սկսած է երիթրէայի եւ եթովպիոյ մէջ, մասնաւորապէս Աչանկիի եւ Մաքալէի կողմը: Իտալացիները չատ մը ճամբաներ չինած ըլլալով, չեն վախնար փոխադրութեանց դժուարութիւններէ: Կիսաւարտ ճամբաներու չինութիւնը պիտի լրանայ յունիսին, երբ կը սկսին ծանր անձրեւները, տեւելով մինչեւ Սեպտեմբեր:

*** Իտալական բանակը անգլիական չրջանին մօտեցած ըլլալով (ճանապարհ), Հռոմի թերթերը սկսած են քննել փափուկ խնդիր մը,— անգլիական եւ իտալական չահերուն հակամարտութիւնը: Այս առթիւ դիտել կուտան թէ՝ հին դաշնագիրներու համաձայն, Անգլիա միայն «կրային» չահեր ունի այդ չրջանին մէջ, կապուած՝ Նեղոսի հետ, մինչ Իտալիա հողային բոլոր իրաւունքներն ունի լիճը չրջապատող երկրամասին վրայ:

4,000,000 Նայի տղաքներ, 10 — 14 տարեկան, մեռաղաձայր գեղարդներ առացան Հիթլէրի հրամանով, իբրեւ ապագայ զինուորագուներ: Բոլորն ալ անդամ են երիտասարդական հզօր կազմակերպութեան մը եւ մարզանք պիտի առնան, նշանառութեան փորձերով :

« ՍԱՏԱՆԱՅԻ ԿՂԶԻՆ» (Ֆրանսայի ամէնէն ահաւոր թիւրանը) 14 դատապարտեալներ փախած են հոկտեմբերին, հինգ հոգի ալ՝ սեպտեմբերին, համաձայն պաշտօնական տեղեկագրի մը: Ուրեմն 19 փախստական երկու ամսուան մէջոցին:

Հաւուիթման վառեցաւ եղեկտրական աթոռին վրայ

Ամխաներով, բայց մանաւանդ վերջին չաբթուան ընթացքին հոգեկան ահռելի տառապանքներ կրելէ եւ քանի մը անգամ յետաձգում վայելելէ յետոյ, դերման առաղձգործ Հաւուիթման էլեկտրական աթոռին վրայ նստաւ ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.47ին (Փարիզի ժամով չաբաթ առաւ. 1.47), իբրեւ առեւանգիչն ու սպանիչը գնդ. Լինտպէրկի երախային: Բանտապետը տեղեկացաւ զործադրել մահավճիռը, որովհետեւ դատարանը դադրեցուցած ըլլալով նոր ամբաստանեալին դատավարութիւնը, Նիւ Ճըրսիի կառավարիչը մերժած էր նոր յետաձգում չնորհել: Մահապարտին վերջին խօսքերն եղան.— «Ես անմեղ եմ, անմեղ եմ»:

Կառավարիչը իր մերժումը հաղորդեց կէս ժամ առաջ: Հաւուիթման մահախուցը առաջնորդուեցաւ ժամը 8.41ին: Եօթը վայրկեան վերջը ամէն ինչ վերջացած էր: Ելեկտրական չղթ մը միայն կը լուսաւորէր մահախուցը, աթոռին վերեւ, երբ դատապարտեալը ներս առաջնորդեցին, ընկերակցութեամբ խոստովանահօր, բանտապետին եւ երկու պահակներու: Մահապարտին տափատին աջ մասը ճեղքուած էր, ելեկտրասայրը տեղաւորելու համար, եւ գլխուխը ածիլուած: Օձիքը բաց էր: Հագած էր թեթեւ չապիկ մը եւ հողաթափներ: Դահիճը եւ իր երկու օգնականները անմիջապէս թաց երիզներ դրին քթին, աչքերուն եւ ուսերուն վրայ, ինչպէս եւ իւրաքանչիւր թեւին եւ սրունքին վրայ: Գործողութեան ներկայ էին 12 պաշտօնական վկաներ եւ վեց լրագրներ, բոլորն ալ ականջ կտրած՝ լսելու համար մահապարտին վերջին խօսքերը: Դահիճը լուռ ու մունջ, կատուի մը պէս անցաւ էլեկտրական աթոռին եւտեւը, աջմանին մօտ: Ներկաներէն մէկը գլուխով նշան ըրաւ: Երկու հազար մահացու վոլթեր սարսեցին մահապարտին մարմինը, որ դէպի առաջ նետուեցաւ, եւ ձեռքերը գալարուեցան: Դահիճը ընդհատեց հոսանքը, յետոյ նորէն արձակեց, առաւելագոյն չափին հասցնելով, եւ դարձեալ կտրեց: Կապոյտ բարակ ծուխ մը բարձրացաւ մահապարտին գլուխէն դէպի ձեղունը...

Վերջին ճաշը եղած էր կարոս (քէրէվիզ), ձիթապտուղ, պանիր, պտուղ, կարկանդակ եւ սուրճ: Ցերեկը, չարունակ փղձկելով Աստուածաչունչ կը կարդար:

Հաւուիթման ծնած էր 1899ին, Սաքսոնիոյ մէջ: Ձերբակալուած էր 1934 սեպտեմբեր 18ին:

ՀԱՒԱԿԹԱԽՕՂ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓՈՒՐՃԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէին կողմէ, Ապրիլ 1ին, երկուշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին:

120 Bld. Belleville, *մետրօ* Belleville

Ընթրիքը կը սկսի ժամը 7.30ին:

Մուտք՝ *10* ֆր. (Հաւկիթն ու ճոխ ընթրիքը մէջը ըլլալով):

Տ. Հ. Կ. Խաչի Օրը եւ Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ապրիլ 5ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բանիկեանի սրճարանին մէջ, ժամը 3-30ին

6, Պուլըվար Ոստէն — Մուտք 2 ֆր. (թէյը միասին)

Կը խօսի Պ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՀՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր դպրոցի սաներուն կողմէ

Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

Տարեկան Յարեկոյթ

Հայ Արիներու Միութեան Փարիզի Շրջանի սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ

Կը նախագահէ ՁՕՐԱՎԱՐ ԿՈՐԿԱՆԵԱՆ

վաթը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle des Centreaux, 8 rue Jean-Goujon

Métro ; Champs.Elysées

Մասնակցութեամբ Ֆրանսական եւ օտար սկաուտներու: Նուագ եւ ներկայացում՝ սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ: Ձեռական աշխատութիւններու ցուցադրութիւն միշնարարին: Ճոխ պիւֆէ:

Բժշկական դասախօսութիւն եւ թէյասեղան

Ֆրանսահայ Կալոյտ Խաչի Անկէնի Մասնաճիւղին կողմէ

19 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին. Անկէնի լիճին դէմ,

Cascade du Lac սրահը:

Կը դասախօսէ Բժ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ծախսերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Մեսրոպեան Գաւառ գիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պէշինեաշլեան Թատերասրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus *1*

Կը ներկայացուի՝ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Ղեկավարութեամբ Մ. ՇԻՐՎԱՆԵԱՆԻ եւ մասնակցութեամբ կարող ուժերու:

Մուտք 7 եւ 5 ֆր.: Տոմսերը կը ծախուին սաւիրէ Շիրվանեանի մօտ, *92 bis* Ave. Verdun, իսի լէ Մուլինօ:

Վարձու է Rue Dombasle, Métro Convention հին 5 վայրկեան, *վափիւնեանի մէջ յարկաբաժին մը՝ 3 փէս. խոհանոց, կաբաժի դիրութիւն, շահաւոր գին: Դիմել Պօղոսեանի*, 25 rue Chaptal, Cachan, Seine.

Վարձու յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կաղ հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միւնոյն գոնֆոռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օդաւետն վայր: Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13), մետրօ* Corvisart:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *ոսպի, շըմիզէ եւ մանթօյի համար արհեստին լաւ տեղեակ մօտէլիստ մը: Ներկայանալ հարկ եղած աշխատանքի թուղթերով Պ. Տարօնեանի, 2 rue St. Philippe, մետրօ* Sentier:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *Քանիքէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ: Մեծաքանակ գործ, լաւ վճարում: Դիմել՝* Khan Arakélian, 7 Impasse des Deux Hethes, (32 Ave. Clichy մօտ), *մետրօ* Clichy:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ *Հայ պատուաւոր կին մը այցելութեամբ, տնտեսուհի կամ աշխատանքներու համար: Դիմել՝* 31 bis Avenue Beau Cité, Sèvres (Seine et Oise):

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՋՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նմանութիւնով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ - راق مصنوع خالص من العنب
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԽԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՍՈՒԼԹԱՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԴՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱԳՐԱՆԻՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԴԻՆԵՐՈՎ
Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գինացուցակ կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
CinémaREXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒԽ ՄԱՐԵՐ: Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու վաքքին նորաձեւութիւն, խնայուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ:

Քատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ՁԱՏԿՈՒԱՆ ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ
ՇԱՔԱՐՈՎ ԵՒ ԻՒՂՈՎ

ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԻԱՑՆ ԲՈՒՆ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏԱՂԸՆ

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆԻ ՓՈՒՌԸ, *25 Ռիւ տէ Տօմինիքէն*
ԻՍԿ ՊՈՄՈՆ, ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԴԻՏԻ ՎՐԱՑ
Ա. ԱԼՔՈՒՆԵԱՆԻ ՓՈՒՌԸ, *342 Շըմէն տը Սէն-Փիլիէն*
Արուարձաններէ ապսպրանք կ'ընդունուի:
Ւրեծաքանակի համար գեղչ:

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ, ՈՒԹԱԴՈՒՐԹԻՒՆ
ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՁԱԽՈՂՈՎ
ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ձեր արհեստին վէջ յաջողիլ,
Ձեր յաճախորդներուն թիւը աւելցնել օրէ օր,
Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,
Դիմեցէք՝

TANNERIE DE LA DEULE
9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.
Tél.: ARChive 05-86

ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՀՐԷՆՆ Է
Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՈՆԵԱՆ

որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կարի, Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով:

Գալուն կօշկակարներուն նմոյշ կը ղրկուի *Contre remboursement*ով:

ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓԱՍՊՈՐԹ՝ 12ը 25 Ֆրանք: ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու մասնագիտութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի՝12ը *125* Ֆրանք:

Carte d'identité նկարներ՝ *12* հատ *10* Ֆր., *6* հատ 7 Ֆր:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՌԱԺ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մետրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'Ecole des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

150, Rue Lafayette — **Tél. Nord 66 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՔԸ

Ճաշարան Ֆ լ օ ր ի ա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մետրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Dantes : 52 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
ԼՈՒՏԵՐ ՓԷՆԷՐՃԵԱՆ
24, Av. de la Porte d'Italie, *մետրօ* Փորթ ս'Իթալի

Կ'ըստանձնենք ելեկթրական, կապ, ջուրի գետեղման աշխատանքներ չափաւոր գիներով:

Կը չինենք լուսաւոր եւ պարզ գեղեցիկ նշանառաթակներ: Նկեք տեսնելու մեր նմոյշները զգուշաւոր կազմելու մեր գիներու ժամանակին:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵՆԱՑ ԹՈՒՄՍՆԱՑ

Թրանսար եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Չեխոսլովաքիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
7
ԱՊՐԻԼ
MARDI
7 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3083

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ՅՕՍՔ

ՓԼԻԿՆԵՐՈՒ ՁԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Ընտրական պայքարը, որ կը խմորուէր ամիսներէ ի վեր, սկսաւ երէկ, երկուշաբթի, արտակարգ ուժգնութեամբ:

Շաբաթներ առաջ տեղատորուած էին ազդատախտակները, բոլոր հրապարակներուն վրայ, եւ երէկ արդէն կ'երեւային չոնդալից յայտնարարութիւնները, մեծատառ եւ պատկերազարդ:

Տեղացին չատոնց վարժուած է այդ կարգի յայտարարութիւններ: Իսկ օտարականը որ աչքէ կ'անցընէ զանոնք, միշտ ալ կը մղուի ենթադրել թէ ծանր փոթորիկներ կը սպառնան այս երկրի գլխուն:

Իրականին մէջ, նոյն մեթոտներն են որ կը կրկնուին չորս տարին անգամ մը, բուռն արտայայտութիւններով: Բայց երբ քուէարկութիւնը կը վերջանայ, մարդիկ ապշահար իրարու կը նային:

Ձիշդ է որ բացառիկ պարագաներ չեն պակսիր այս անգամ:

Երկիրը մասնուած է խռովայոյզ վիճակի մը: Տնտեսական տագնապը կը ծաւալի եւ կը սաստկանայ, հակառակ բոլոր լաւատեսութեան հաւաստիքներուն: Այլ եւ ձախի պայքարը հասած է չափազանց վտանգաւոր ստիճանի մը: Պետութեան եմստացոյցը հակասական բաց մը կը ներկայացնէ, եւ կառավարութիւնը միշտ բացառիկ վարկեր կը պահանջէ: Դեռ չատ չբներ որ 40 միլիոն անգլոսկիի փոխառութիւն մը կնքեց Լոնտոնի մէջ:

Եկող – գացող կառավարութիւնները անկարելին կը փորձեն, ֆրանքին արժէքը պահելու համար, մինչ զօրաւոր հոսանք մը իրենց հիմնական դարման կ'առաջարկէ դրամին արժեզրկումը: Ի – րաւ հիմնական դարման կ'առաջարկէ դրամին արժեզրկումը: Ի – րաւ չափ մը կը հաղորդէր թէ նախընթաց չաբթու 72 միլիոն ֆրանքի աւանդ ձգուած, բայց 403 միլիոն ետ առնուած է դրամատուններէն, ինչ որ կը նշանակէ 331 միլիոնի կորուստ:

Աւելի վրդովիչ պատկեր մը կը ներկայացնէ արտաքին կացութիւնը:

Երկիրը այլեւս կորսնցուցած է իր վստահութիւնը՝ դաշնագիրներու նուիրականութեան մասին: Գերմանիա երկու անգամ հիմնովին խախտեց Վերսայլի դաշնագիրը, կատարուած իրողութեան առջեւ դնելով դաշնակիցները, եւ մարդ չի կրնար նախատեսել թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի յանգի այս քաղաքականութիւնը:

Այս ճակատին վրայ, մտահոգութիւնը ծանր է մանաւանդ անոր համար որ, դաշնակիցները իրենք ալ համաձայն չեն հիմնական կէտերու մասին: Մինչ Անգլիա կը չոյէ եւ հաւատար գծի վրայ կը դնէ Գերմանիան, Ֆրանսայի համար այս վերջինը կը ներկայանայ միշտ իբրեւ պարտեալ եւ հետեւաբար յանցապարտ:

Հռենոսի ապազինեալ չրջանին վերագրաւումէն (7 մարտ) մինչեւ հիմա, ճիշդ մէկ ամիսէ ի վեր, ինչ որ տեղի ունեցաւ, ոչ մէկ քայլ կը հերքէ, այլ կը հաստատէ այս իրողութիւնը: Ճիշդ է որ Մեծն Բրիտանիա հաւատարմութեան եւ աջակցութեան հաւաստիքներ կ'ընծայէ, բայց այդ բոլորը արժէք պիտի ունենան այն ատեն, երբ Գերմանիա յարձակում կատարէ Ֆրանսայի կամ Պելժիոյ վրայ: Արդ, Հիթլէր խելագարած պէտք է ըլլայ, այդպիսի գէնք մը տալու համար Լոքառնոյին ձեռքը:

Ֆրանսա անելի մատնուած է նաեւ իտալեւթովպական պատերազմին պատճառով:

Հետեւելով պատիժներու քաղաքականութեան — բրիտանական ծրագիրը — Ֆրանսա կը կարծէր թէ նոյն տնօրինութիւնները պիտի գործադրուին Գերմանիոյ դէմ, բայց յուսախաբ եղաւ: Լոնտոնի մէջ պարզապէս հասկցուցին թէ Գերմանիա իր հողն է որ կը գրաւէ:

Ուրեմն, Ֆրանսա կորսնցուց Իտալիոյ բարեկամութիւնը, առանց փոխարէնն բան մը ստանալու, եւ հիմա ելքեր կը փնտռէ, պատիժները դադրեցնելու կամ գոնէ թեթեւցնելու համար, մանաւանդ որ իտալական զօրքը յառաջ կը խաղայ անարգել:

Տակաւին կայ Աւստրիոյ վերազինման խնդիրը, որ լուրջ մըտահոգութեան մատնած է Փոքր Համաձայնութիւնը,— Ռումանիա, Եուկոսլավիա, Չեխոսլովաքիա, երեքն ալ Ֆրանսայի հովանաւորեալները:

Ահա թէ քանի պզտոր ժամանակաշրջանի մը կը դուգադիպին Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութիւնները:

Դեռ չխօսեցանք բուն ընկերային եւ քաղաքական պայքարի մասին, որ սուր հանգամանք ստացած է 1935էն ի վեր, երբ կազմուեցաւ ժողովրդական ճակատը (ընկերվարական, համայնավար, արմատական եւայլն):

Զանազան տագնապներէ յետոյ, Ֆրանսա ունեցաւ դահլիճ մը ուր կը տիրապետեն ճակատամեան հոսանքները:

Արդարեւ, Սառոյի դահլիճն էր որ ոչ միայն գործադրեց «խռովարար» կազմակերպութեանց օրէնքը, լուծելով «Ակթիօն Ֆրանսէզ»ը, այլ եւ ամապարեց-վաւերացնել Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը:

Աւժամեայ կը համարուէր այս դահլիճը, բայց ահա ինքն է որ կը կատարէ ընտրութիւնները, գործնապէս զեկավարելով զայն:

Անշուշտ չատ բան կախում ունի ընտրութեանց արդիւնքէն, թէ ներքին եւ թէ արտաքին քաղաքանութեան տեսակէտով:

Ժողովրդական ճակատը փայլուն յաղթանակի մը կը սպասէ, քաջալերուած՝ աշխատաւոր բազմութեանց համակրանքէն եւ զանգան ընտրութեանց մէջ չահած յաղթանակներէն:

Ան գիտինը նպատակաւոր կը համարի նաեւ անոր համար որ, տնտեսական յարձանն տագնապը եւ գործադրութիւնը խոր դառնութեան մը մատնած են զանգուածները:

Այս առթիւ, ուշագրաւ է որ, ամէնէն կարմիրներն ալ, Ֆրանսայի համայնավարները, առնէ մը իվեր սրտառուչ բանաձեւեր կ'արձակեն,— « Ազատ Ֆրանսա, հզօր եւ երջանիկ Ֆրանսա» ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԾՐԱԴԻՐԸ ԿԱԶՄ ԵԻ ՊԱՏՐԱՍՏ

ԾԱՆՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ԿԸ ԴՆԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌՋԵԻ

Առտակարգ ժողով Ժընեւի մէջ վաղը, չորեքշաբթի

Ֆրանսական ծրագիրը – յուշագիրը վերջնապէս խմբագրուած ըլլալով, երէկ վաւերացուեցաւ նախարարական խորհուրդին կողմէ: Ծրագիրը կը բաղկանայ երեք հիմնական գլուխներէ: Առաջինը կը ժխտէ Գերմանիոյ առարկութիւնները, որոնց համաձայն Ֆրանսան է որ առաջին անգամ խզեց դաշնագիրները: Երկրորդը կը բացատրէ թէ Ֆրանսա ինչու չի կրնար ընդունիլ որ Գերմանական ամրութիւններ չինուին Հռենոսի մէջ, առանց բացարձակ ապահովութեանց: Այս առթիւ դիտել կուտայ թէ մարտ 19ի յուշագրէն ի վեր, որ յանձնուեցաւ Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Պելժիոյ կողմէ, գերմանական կառավարութիւնը ոչինչ ըրած է, գոհացում տալու համար չորս պետութեանց: Հետեւաբար անհրաժեշտ կը գտնէ միջոցներ ձեռք առնել: Իսկ երրորդ մասը կը ներկայացնէ Ֆրանսայի առաջարկները, հաւաքական ապահովութեան եւ փոխադարձ աջակցութեան պահպանման համար, Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին առայժմ: Երբ չահակից պետութիւնները սկսին քննել գերմանական եւ Ֆրանսական ծրագիրները, ինչպէս եւ համաեւրոպական բանակցութեանց ընթացքին, Անգլիոյ խոստացած երաշխաւորութիւնները ի գործ պիտի ըլլան: Այս առաջադրութեամբ ալ, չուտով պիտի սկսին սպայակոյմներու խօսակցութիւնները, մասնագիտական հարցերու մասին, որպէսզի Ֆրանսա անակնկալի մը առջեւ չդտնուի, եթէ բանակցութիւնները ձախողին:

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Ֆրանսական ծրագիրը կը պահանջէ ոչ միայն արգիլել ամրութեանց կառուցումը, ԱՁԼԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ՉՕՐԱ – ԳՈՒՆԴ ՄԸ ԴՆԵԼ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ, ՈՐՊԷՍԶԻ ԴՈՐԵՄ ԱՁՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԴԷՄ ՈՐՈՆՑ ԴԱՇՆԱԳԻՐ ԿԸ ԴՐԺԵՆ: Այս վերջին առաջարկը մաս կը կազմէ հիմնական ծրագրին եւ հաւանաբար Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ պիտի հանուի յառաջիկայ ամսու, Ֆրանսական ընտրութիւններէն վերջը, իսկ միւս առաջարկին վրայ այժմէն կը պնդեն Ֆրանսացիները, ընդունիլ տալու համար Լոքառնոցիներուն, երբ ժընեւի մէջ անոնց ներկայացուցիչները ժողով գումարեն վաղը, չորեքշաբթի, իբրեւ անգամ 13երու յանձնախումբին:

Ֆրանսա օրերէ ի վեր կը պնդէ որ Լոքառնոյի դաշնակիցները նոր ժողով մը գումարեն Փարիզի կամ Պրիւսէլի մէջ, վերջնական եզրակացութեան մը յանգելու համար. բայց Անգլիա մերժեց, քանի որ արդէն ժընեւի պիտի հաւաքուին, հետեւաբար կրնան այնտեղ կատարել իրենց խորհրդակցութիւնը: Անգլիական տեսակէտով, այս հանդիպումն ալ իրական խորհրդակցութիւն մը չպիտի ըլլայ, այլ կարծիքներու փոխանակութիւն:

Ժընեւի ժողովին առթիւ, Ֆրանսա կ'ուզէ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը փութացնէ Իտալիոյ եւ Եթովպիոյ հաշտութիւնը, կարելի եղածին չափ չուտ վերցնելով պատժական տնօրինութիւնները: Ֆրանսական տեսակէտով, կարելի չէ ապահովել Աւստրիոյ անկախութիւնը, եթէ Իտալիա ի վիճակի չըլլայ կատարելու իր դերը՝ կեդր. Եւրոպայի մէջ: Եթէ Ֆրանսա յաջողի համոզել 13երու յանձնախումբը որ աւելի մեղմ ընթացք բռնէն Իտալիոյ դէմ, այն ատեն այս վերջինը սրտագին աջակցութիւն պիտի ընծայէ Ֆրանսական ծրագրին: Բայց խնդիրը այն է որ Անգլիոյ հանրային կարծիքը միշտ կ'ընդդիմանայ պատժական տնօրինութեանց վերացման, այնպէս որ անհաւանական չէ նոր հակամարտութիւն մը Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, 13երու ժողովին առջեւ: Ֆրանսական մամուլը հետզհետէ աւելի ուժգնօրէն կը պահանջէ վերցնել պատժական տնօրինութիւնները եւ վերջացնել իտալեւթովպական պատերազմը, որպէսզի կարելի ըլլայ ապահովել Իտալիոյ գործակցութիւնը Եւրոպայի մէջ: Կիսապաշտօնական «Թան»ն անգամ այս տեսակէտը կը պաշտպանէ ուշագրաւ խմբագրականով մը: Այս առթիւ կը թելադրէ վերստին քննել Լավալ-Հօր ծրագիրը, որ անցեալ դեկտեմբերին մերժուեցաւ Անգլիոյ հանրային կարծիքին կողմէ: «Այդ մերժումը սխալ մըն էր եւ հիմա որ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգի մէջ է, նոր սխալներ պէտք չէ գործել»:

*** Լոնտոնէն կը հերքեն այն լուրը թէ Պ. Իտըն Հիթլէրի լիազօրին թէ — լաղրած է քարոզչական գիրքերու ցանկէն հանել Առաջնորդին «Իմ Պայքարը» գիրքը, քանի որ գերմանական ծրագիրը կը տրամադրէ արգիլել դրգռիչ հրատարակութիւնները:

Պօլտուին եւ Իտըն պիտի հրաժարի՞ն

Այս մթնոլորտին կարգ մը զրոյցներ կը չրջին Լոնտոնի քաղաքական չրջանակներուն մէջ: Այսպէս, կ'ըսուի թէ վարչապետ Պ. Պօլտուին պիտի հրաժարի եւ իրեն պիտի յաջորդէ Նէվիլ Ձեմպրլէնը, էմմտական նախարարը: Պօլտուին հրաժարելու մտադրութիւն յայտնած էր վերջին ընտրութեանց առեն, բայց կը կարծուի թէ այս անգամ բուն պատճառը գահլիճին մէջ տիրող տարակարծութիւնն է՝ արտաքին քաղաքականութեան մասին: Միեւնոյն զրոյցներուն համաձայն, պիտի հրաժարի նաեւ Պ. Իտըն եւ իրեն պիտի յաջորդէ Լորտ Կնքապահ Հըլիֆաքս, որ իրեն ընկերացաւ Փարիզ եկած առեն, երբ Գերմանիա նոր զրաւած էր Հռենոսի ապազինեալ չրջանը: Հաւանական թեկնածու կը համարուի նաեւ Սըր Րոպըրթ Հօրն, նախկին էմմտական նախարարը: Զեմպրլէնի հաւանական յաջորդը կը նկատուի, իրբեւ էմմտական նախարար, Սըր Ս. Հօր, նախկին արտաքին նախարարը, որ ստիպուեցաւ հրաժարիլ, երբ դահլիճը մերժեցի Լավալի հետ մշակուած հաշտութեան ծրագիրը:

Լիտուական պատիար Ֆրանսայի մէջ

Երէկ պաշտօնապէս սկսաւ ընտրական պայքարը, բոլոր չրջաններուն մէջ: Պայքարին գլուխն անցած են երկու գլխաւոր հոսանքներ, ժողովրդական ճակատը (ձախ) եւ ազգայնական ճակատը: Միջանկեալ ասպարէզ նետուած են բազմազան եւ զարմանազան հոսանքներ: Հռչակաւոր Հրեղէն Մաչն ալ հրատարակեց իր ծրագիրը, ուր կը պահանջէ.—

Մորհրդարանը լուծելու իրաւունք տալ հանրապետութեան նախագահին.

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ՚Ն ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻՆ

Պօլէնեն կը գրեն մեզի ապրիլ 4 թուականով.—

Քաղաքապետութիւնը առանց ազգի խորութեան դադրեցուց բոլոր անգործներու նպաստը ապրիլ 1էն սկսեալ: Այսօր ալ զիս քաղաքապետարան կանչելով հրահանգեցին հաղորդել այն երկու ընտանիքներուն, որոնք առաջին կարաւանով Հայաստան պիտի մեկնէին եւ անգործ ըլլալով կառավարութենէն ճամբու ծախք խնդրած էին, ճամբայ ելլել դէպի Մարսէյլ, մինչեւ ապրիլ 15: Եթէ ուրիշ անգործ ընտանիքներ ալ կան որ կը փափաքին նոյն կարաւանով մեկնիլ, պէտք է արձանագրուին մինչեւ ապրիլ 6: Ինձի ըսին թէ Ֆրանսայի եւ խորհրդային կառավարութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ Ֆրանսական կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ հայ անգործ ընտանիքներուն ճամբու ծախքը հոգալ մինչեւ Պաթում: Սոյն հրամանը իրենց եկած է Վօքլիւզի նահանգապետութենէն:

*** «Ջանգու« կ'իմանայ թէ Կոմիտաս վարդապետի մարմինն ալ Հայաստան պիտի փոխադրուի ներդաղթի կարաւանին հետ:

ԵԹՈՎՊԻՈՑ ԿԱՑՍԵՐ ԲԱՆԱԿ ՅԻՐՈՒՑԱՆ

Ծովեան կր թացուի դէպի Տէսիէ եւ Աստիս Ապէպա

Իտալական բանակը նոր յաղթանակ մը տարաւ չաբաթ օր, գրաւելով Քուօրամը, հիւսիսային ճակատին վրայ, որով ճամբան կը բացուի դէպի Տէսիէ եւ Աստիս – Ապէպա: Այս առթիւ հրատարակուած իտալական դիտոյցը կ'ըսէ թէ բանակը, որուն կը հրամայէր կայսրը ինք, դէպի հարաւ կը փախչին յուսահատական խուճապով մը: Քուօրամ կը դտնուի Աչանկի լիճին հարաւակողմը եւ չատ կարեւոր դիրք մըն է: Ճակատամարտի ընթացքին սպաննուած են հազարաւոր Հապէշներ, իրենց եռին ձգելով բազմաթիւ հրացաններ, դնդացիրներ եւ 8 թնդանօթ: Իտալական զեկոյցը կ'ըսէ թէ բազմաթիւ գաւառներ եւս գրաւուեցան կայսր բանակին մէջ:

*** Իտալական յաղթանակներու չարքը, որ սկսաւ մարտ 31ին, դրեթէ անշեղացուցած է Նէկիւսէն բանակը,— 45 — 50,000 հոգի (հիւսիսային ճակատ): Մնացեալ զինուորները փախած են ցիրուցան, ահարեկ՝ օդանաւային ռմբակոծութիւններէն որոնք երբեք չունէ անուել չէին տար: Մարտի վերջին օրերէն ի վեր, Հապէշները ի զուր կը փորձէին կասեցնել Իտալացիներու յառաջխաղացութիւնը: Իտալական բանակը ապրիլ 1ին եւ 2ին գրաւած ըլլալով ռազմավարական դիրքերը, յարձակողականի ձեռնարկից ապրիլ 3ին, կրակ աեղացնելով թէ ցամաքէն եւ թէ երկինքէն: Օրը իրիկուն չեզած, Հապէշները հաղարաւոր դիակներ ձգեր էին ռազմադաշտին վրայ: Յաջորդ օրը յարձակողականը վերսկաւ, յանգելով Քուօրամի գրաւման: Այսուհետեւ հիւսիսի ճամբան բաց է դէպի մայրաքաղաք եւ որ եւ է ուժ չի կրնար կասեցնել իտալական յառաջխաղացութիւնը, բացի աչխարհագրական խոչընդոտներէն:

** Այս յաղթանակին առթիւ, չատ մը յուսահատական զրոյցներ կը չրջին: Այսպէս, կ'ըսուի թէ արքայից արքան հաշտութիւն պիտի խնդրէ, կամ պիտի հրաժարի գահէն, թէ հետեւեալը հեռագիրը ուղղած է թագուհիին.— « Զեզի ուրիշ բան չի մնար եթէ ոչ ապօթել ինծի համար »: Հապէշական զրոյց մը կը հերքէ այս լուրերը:

*** Ինչպէս հաղորդած էինք, իտալական հինգ օդանաւեր չաբաթ օր ռմբակոծեցին Աւտիս - Ապէպան: Անակնկալ մը եղաւ այս յարձակումը: Բնակիչները կէս քուն էին, բայց յանկարծ արթնցան եւ հրացանները որոտացին: Բազմաթիւ քաղաքացիներ փախան դիչերանց, ոտքով, չորիով կամ ինքնաչարժով: Օդանաւերը միայն վեց ռումբ նետեցին եւ ռազմախազեր կատարեցին կէս ժամու չափ: Այս ձեռնարկը աղդանչանը կը համարուի նոր յարձակողականի մը:

** Ձիճիգա, Հարրար եւ Տիրէ Տավա նորէն ռմբակոծուեցան: Եւրոպացիները կը փախչին դէպի ձիպութի:

8000 սպաննեալ, 10000 վիրաւոր

Իտալական վեց օդանաւեր կիրակի առտու ռմբակոծեցին Տէսիէն, ինչ որ կը նշանակէ թէ բանակը պիտի չարունակէ իր յառաջխաղացութիւնը դէպի հարաւ, մինչեւ մայրաքաղաք: Եթովպական զինուորները կը չարունակեն նահանջել, իտալական օդանաւերու եւ դնդացիրներու կրակին տակ:

Վերջին չաբթուան կռիւներու ընթացքին Հապէշներու կորուստը եղած է 8000 մեռեալ եւ 10,000 վիրաւոր: Իտալական օդանաւերը կատարած են 121 թռիչքներ, նետելով 70 թոն ռումբ: Կ'ըսուի թէ 40,000 կանոնաւոր զինուորներ մասնակցած են 20,000 Իտալացիներու դէմ: Չի գիտցուիր թէ կայսրը ո՛ւր կը գտնուի:

Լոնտոնի եթովպական դեսպանը կը ծանուցանէ թէ մասնաւոր փոխառութիւն մը պիտի կնքուի Անգլիոյ մէջ, մէկ միլիոն ոսկի ճարելու եւ զինուորական օդանաւեր գնելու համար: Փոխառութիւնը միեւնոյն առեն պիտի ծառայէ «դժուարութենէ ազատելու այն երկիրները որ պարկեչօրէն կը գործադրեն պատժական տնօրինութիւնները եւ պիտի օգնէ եթովպիոյ՝ արագօրէն եւ ուժգնօրէն ետ մղելու իր թշնամիները »:

*** Իտալացի տեղակալ մը, որ վիրաւորուած եւ հիւանդանոց փոխադրուած էր, նկարագրելով Աչանկի ճակատամարտը, կ'ըսէ.—Երազի պէս կուգայ եւ տակաւին կը տեսնեմ սեւ գլուխներ, թեւեր եւ սրունքներ որոնք ցիր ուցան կը նետուին անջրպետին մէջ, անջատաւելով զինուորներու մարմիններէն: Միթքս տիտանօ մը գործած էր եւ անդադար կը կրկնէր.— « Պէտք է չահինք»: Ցանկարծ տեսայ որ զնդացիր մը կ'ուղղուի ինծի դէմ եւ բնազդաբար ձեռնասումբ մը նետեցի: Ուրիշ զնդացիր մը կը հնձէր մեր զինուորները եւ ես երկրորդ ձեռնասումբ մը նետեցի, մահուան անդունդը գլորելով ուրիշ սեւամորթներ: Գիտէի որ մարդ կը սպաննեմ, բայց կը խորհէի թէ կա'մ պէտք է սպաննեմ եւ կամ սպաննուիմ :

*** Քուօրամէն Տէսիէ հեռաւորութիւնը 150 քիլոմեթր է, բայց ճամբան բանուկ ըլլալով, Իտալացիները պիտի կրնան աւելի արագ յառաջ խաղալ:

ԼԷՆԻՆԿՐԱԴԻ (նախկին Փեթերսպուրկ) մեծ թատրոններուն կարգ մը տնօրէնները ձերբակալուեցան, զողութեան եւ չարաչահութեան մեղադրանքներով: Ամբաստանեալները կ'ըսէ թէ տրցակներով տոմսեր կը ծախէին արհեստակցական միութեանց, առանց օրինական զեղչը կատարելու, թէեւ տեսրակին մէջ կ'արձանագրէին: Կ'ըսուի թէ այս գործառնութիւններով ամբաստանեալները իւրացուցած են 200,000 րուբլի :

Մենք ամեն ի դեմս մեր ընտանիքների, մեր ազգականների, մեր ընկերների, մեր գործակիցների, մեր հարևանների, մեր գյուղի, մեր շրջանի, մեր հանրապետության, մեր ամբողջ ժողովրդի հետ միասին ենք ապրում ամեն օր, ամեն ժամ, ամեն րոպե։ Մենք ամեն ինչ տեսնում ենք մեր աչքերով, լսում ենք մեր ականջներով, զգում ենք մեր սրտով։ Մենք ամեն ինչ ապրում ենք մեր հոգիներով։

ԲԱՀԱՒ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻՍԻ 9-ԻՆ. ԲՈՒՆԱԽԱՐ ՄԵԶ (1919 - 1921)

Ըստ որում անհրաժեշտ է համարում ժամանակաւորապէս ձերբակալել Ռուբէն Տէր-Մինասեանը, Ռուբէն Տէր-Ղուկասեանը, Ռուբէն Տէր-Ստեփանեանը, Ռուբէն Տէր-Ղազարեանը, Ռուբէն Տէր-Յովհաննիսեանը, Ռուբէն Տէր-Գրիգորեանը, Ռուբէն Տէր-Ներսիսեանը, Ռուբէն Տէր-Յակոբեանը, Ռուբէն Տէր-Մկրտչեանը, Ռուբէն Տէր-Ոսկանեանը, Ռուբէն Տէր-Մարտիրոսեանը, Ռուբէն Տէր-Ալեքսանդրեանը, Ռուբէն Տէր-Գէորգեանը, Ռուբէն Տէր-Սահակեանը, Ռուբէն Տէր-Պետրոսեանը, Ռուբէն Տէր-Ներսիսեանը, Ռուբէն Տէր-Յովհաննիս

— Արգիլել երեսփոխաններու եւ ծերակուտականներու կողմէ յանձնարարա – կաններ տալու սովորութիւնը։— Հաստատել համեմատական դրութիւն, զեղչել երեսփոխաններուն թիւը եւ պարտաւորիչ դարձնել անոնց ներկայու – թիւնը բոլոր նիստերուն։— Ջնջել երեսփ. ժողովին նախաձեռնութեան իրա – ւունքը՝ ծախքերու մասին։— Հաստատել պարտաւորիչ եւ ընտանեկան քուէ – արկութիւն, կիներուն ալ ընտրական իրաւունք տալով։— Հսկողութեան տակ առնել մամուլին նիւթական աղբիւրները։— Հսկողութեան տակ առնել ազգա – յին պաշտպանութեան վերաբերեալ ճարտարագործութեանց գործունէութիւ – նը եւ առեւտուրը։

Արտաքին քաղաքականութեան մասին ծրագիրը կը տրամադրէ։— Ազգե – րու Դաշնակցութիւնը պէտք է երաշխաւորէ հաւատարմութիւն հանդէպ ստո – բագրեալ յանձնառութեանց, միջոցներ ձեռք առնելով զրժումներու դէմ, առժամեայ ըլլան թէ վերջնական։— Վարել բացորոշապէս խաղաղասիրական քաղաքականութիւն մը, առանց տկարանալու մեր իրաւունքներու պաշտպա – նութեան մէջ։ Թոյլ չտալ որ ո եւ է պետութիւն խառնուի ուրիշներու ներքին գործերուն, ճնշելով հանրային կարծիքին վրայ, զաղտնի կամ յայտնի քարո – զութիւն կատարելով։—Հաստատել ազգ. պաշտպանութիւն մը արդիացած, կենդանի, համապատասխան արհեստագիտական զարգացման։— Անխոնջ հե – տապնդել բոլոր այն միջոցները որ կրնան գործնապէս իրականացնել հաւա – քական ապահովութիւնը։

*** Համայնավար կուսակցութիւնը հսկայական միթինկ մը դումարեց, կիրակի օր, Պիւֆալոյի մարզադաշտին մէջ։ «Իւմանիթէ» 80,000 կը հաշուէ մասնակցողներուն թիւը։ Օրուան բանախօսները կրակոտ ճառեր խօսեցան, պահանջելով միացեալ ճակատ կազմել պատերազմի եւ ֆաշական վտանգին դէմ։ Մարսէլ Քաչէն մասնաւորապէս ծանրացաւ «խորհրդարան» կազմակեր – պութեանց վրայ, պահանջելով անոնց լուծումը, մինչ ամբոխը կ'ազաղակէր։ — «Վորհրդային իշխանութիւն ամէն տեղ»։

Աւստրիոյ վերազինման հետեւանքները

Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները լուրջմտահոգութեան մատնուած են, Աւստրիոյ վերազինման հետեւանքով, մանաւանդ որ Հունգարիա եւս կը պատրաստուի օգտուիլ առիթէն։ Հունգարական կառավարութիւնը վերապահ դիրք բռնած է, բայց մամուլը բացորոշապէս կը հասկցնէ թէ Հունգարիա եւս հաւասարութիւն պիտի պահանջէ, պատեհ ժամուն։ Փոքր Համաձայնու – թիւնը կը խորհրդակցի, բողոքագիր մը ներկայացնելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան։ Բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Մուսոլինի ներ – չնչած է վերազինման քաղաքականութիւնը։ Իտալական մամուլը, որ մինչեւ հիմա վերապահ դիրք բռնած էր, կը պաշտպանէ Աւստրիոյ վերազինման ան – հրաժեշտութիւնը։

«Անմեղ էր, գլուխը կտրան...»

Հաուփթմանի այրին երբ իմացաւ մահապատիժին գործադրութիւնը, աննկարագրելի ջղագութեան մը մատնուելով, մազերը փետեց, պոռաց կան – չեց եւ գնաց բաղնիքին մէջ փակուեցաւ, դուռն ալ ետեւէն կղպելով։ «Անմեղ մարդը սպաննեցին», կ'ազաղակէր չարունակ։ Բարեկամները, որոնք զգու – չութեան համար վերցուցած էին ապակիներն ու սրբիչները, որպէսզի անձ – նասպանութիւն չփորձէ, չյաջողեցան բանալ բաղնիքին դուռը։ Հարկ եղաւ սպասել երէցին, որ քրիստոնէական խրատներ կարդաց եւ վերջապէս դուրս հանեց թշուառ կինը։ «Իմ հաւատքս անխախտ կը մնայ, իմ ամուսինս մեռաւ քրիստոնեայի մը պէս։ Ան չմեռաւ իբրեւ առեւանգիչ եւ մարդասպան, այլ իբ – րեւ պարկեշտ մարդ մը։ Ես չեմ ամչնար, այլ կը պարծենամ անով»։

Հաուփթմանի մայրը, որ Գերմանիա կը բնակի, նոյնպէս շատ ծանր հար – ուած մը կրեց, խմանալով զաւկին մահացումը։ «Ահ, Աստուած, կարելի՞ բան է, ո՞ւր է երկնքի արդարութիւնը։ Իմ տղաս անմեղ էր, եւ մեռաւ իբրեւ մար – տիրոս մը»։

*** Շաբաթապահներու եկեղեցական վարչութիւնը փլոնազուրկ հռչա – կեց Հաուփթմանի խոստովանահայրը, պատուելի Ուէյրնըր, որովհետեւ յօդ – ուած մը հրատարակելով, կը պաշտպանէր մահապարտին անմեղութիւնը։

Պատիժը գործադրուեցաւ, բայց խնդիրը չէ փակուած։ Հօֆման, Նիւ Ճըրսիի կառավարիչը, որ քանի մը անգամ յետաձգած էր մահավճիռին գոր – ծադրութիւնը, այժմ կրկին ձեռք առած է խնդիրը եւ կ'ուզէ ամենախոր քըն – նութեան մը ձեռնարկել, ամբողջ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար։ Մահապարտին փաստաբանը եւ ուրիշ մասնագէտներ ալ գործի ձեռնարկած են։ Միւս կողմէ կարգ մը թերթեր կը պահանջեն դատի քաշել կառավարիչ Հօֆմանը, ամբաստանելով թէ հակասահմանադրական գործեր կատարած եւ դատական իշխանութեան գործերը խանգարած է։

*** Բոլոր թղթակիցները եւ վկաները կը հաստատեն թէ Հաուփթման մեռաւ քաջաբար, առանց որ եւ է երկիւղ կամ դող մատնելու։ Երբ մահա – խուցը մտցուցին, բոլորտիքը չնայեցաւ, այլ ուղղակի եւ անվկանդ գնաց դէ – պի չարաչուք աթոռը։ Կարծես չէր տեսներ իր չուրջինները։ Իր խոստովանա – հօր յանձնած էր նամակ մը, ուր կ'ըսէ.

— « Կը մեռնիմ իբրեւ անմեղ մը։ Եթէ իմ մահս ծառայէ պարագայական փաստի վրայ հիմնուած մահապատիժը ջնջելու, անօգուտ եղած չպիտի ըլլայ։ Որ եւ է չարութիւն կամ առեղծութիւն չեմ անուցաներ։ Քրիստոսի սէրը կը լնու իմ հոգիս եւ ես երջանիկպիտի ըլլամ անոր հետ»։

Իր կտակին մէջ կը յանձնարարէ հրկիզել մարմինը։

Ամբողջ դատավարութիւնը արժած է 1,200,000 տոլար, եւ դեռ միլիոնաւոր մարդիկ տարակոյսի մէջ են...

Ազգ. Վիճակահանութեան պարգեւները

Ազգ. պարգեւախաղի 1936ի 3րդ շաբքին վիճակահանութիւնը տեղի ունե – ցաւ շաբաթ օր, Սալ Փլէյէլի մէջ, երեք միլիոնի մեծ պարգեւը չահեցաւ 0,062,586 թիւը։

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.— 0.690.505, 0.873.198, 1.171.710, 0.654.193, 0.580.002, 0.369.321։

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500,000 ֆրանք.— 0.529.687, 0.537.992, 0.920.236, 0.453.997, 1.117.214, 0.610.428։

7·727 վերջացող թիւերը չահեցան 100,000 ֆրանք։

4,802 վերջացող թիւերը չահեցան 50,000 ֆրանք։

7137 վերջացող թիւերը չահեցան 25000 ֆրանք։

4070 վերջացող թիւերը չահեցան 25,000 ֆրանք։

488 վերջացող թիւերը չահեցան 10,000 ֆրանք։

67 վերջացող թիւերը չահեցան 1000 ֆրանք։

5 վերջացող թիւերը չահեցան 100ական ֆրանք։

*** Եվրոպական նախարարը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ մինչեւ 1936 փետրուար 18 չհած եւ չգանձուած պարգեւներու դումարը կը հասնի 5,192,000 ֆրանքի, 1934ի վիճակահանութեան համար։ Ասոր մէջ կը գտնուին 8 պարգեւներ՝ իւրաքանչիւրը 100,000 ֆրանքի։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՂԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՆՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ 100 մի – լիոն Գերմաններու։ Երեսփոխան ընտրուած են նաեւ այն գերմանախօս չորս – ջաններէն որոնք երկրին սահմաններէ դուրս կը գտնուին։ Բուն Գերմանիան 67 միլիոն ժողովուրդ ունենալով, մնացեալը կը ներկայացնեն ցեղակից ժողո – վուրդներ։

ՋԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ մը կնքուեցաւ Իրաքի եւ Արաբիոյ միջեւ։ Դաշնագիրը կը կոչուի «դաշինք ջինակցութեան, արաբական եղբայրութեան եւ խաղաղ – կան բարեկամութեան»։

ՍՊԱՆԻՈՑ ընկերվարականներն ու համայնավարները միացեալ ճակատ կազմեցին եւ հաւանական է որ ձուլուին։ Օրուան նշանախօսքն է՝ խորհրդա – յին իշխանութիւն։ Կոմինտէրնը գործնապէս կ'աջակցի։

« ԱՔՍԻՕՆ ՖՐԱՆՍԷԶ »ի լուծման առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Լէօն Պլումի վրայ կատարուած յարձակումէն վերջը, կազմակերպութիւնը դիմած էր Պե – տական Խորհուրդին։ Այս վերջինը չաբաթ օր արձակեց իր վճիռը, օրինաւոր դանելով կառավարութեան կատարած գործողութիւնը եւ հետեւաբար մերժե – լով «Աքսիօն Ֆրանսէզ»ի բողոքը։

Թ. Ր. ԱՐԱՄ, Թուրքիոյ ներքին գործավարը, Պելկրատ հասած ըլլալով, ունկնդրութեան ընդունուեցաւ խնամակալ իշխանին կողմէ։ Եւտոյ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ վարչապետին հետ եւ թղթակիցներու հարցում – ներուն պատասխանելով, յայտարարեց թէ կատարեալ համամտութիւն կը տի – րէ երկու կառավարութեանց միջեւ։ Աւստրիոյ զինուորութեան վերահաստատ – ման առթիւ ըսաւ թէ Պալքանեան Միութիւնը մեծ համակրութեամբ պիտի հետեւի Փոքր Համաձայնութեան ձեռնարկներուն։

« ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿ », գերմանական նոր ցեպելինը, ամենամեծը իր տեսակին մէջ, Ռիօ տը Եանէյրօ հասաւ չաբաթ առաւօտ ժամը 9.30ին, յաջողութեամբ կատարելով իր առաջին ճամբորդութիւնը, որ տեւեց 4 օր 4 ժամ եւ 50 վայր – կեան։ Այս ցեպելինը աւելի արբընթաց է քան նախորդը։ Ուղեւորներէն երի – տասարդ ամոլ մը իր մեղրալուսինը կը կատարէր։

Այրի Տիկին Անթառամ Գ. Գուշաքճեան եւ զաւակները՝ Աւետիս, Անդրա – նիկ, Հրանտ, Կիւլա, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Գրիգորեան, Անիցայ Պալեան կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՀԱՃԻ ԳԷՈՐԳ ԳՈՒՇԱՔՃԵԱՆԻ
(Տէմիզլիցի)

դառնաղէտ մահը։

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, իր բնակարանին մէջ, 3, ռիւ Ատոլֆ Շերէիօ, Իսի լէ Մուլինօ։

ԾԱՆՕԹ.— Մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Համագգայինի եւ կապոյտ խաչի Շաւիլի մասնաճիւղի վարչութիւն – ները իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն իրենց անդամուհիներէն ՏԷր եւ Տիկ. փիլիպպոս յովհաննէս եանններու, իրենց եղբօր եւ տաքրոջ՝ պետրոս յովհաննէսեանի մահուան առթիւ, որ տեղէ ունեցաւ դամաս – կոսի մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

ի գիտութիւն Մարսէյլի բոլոր վասպուրականցիներու կը յայտա – րարենք որ, ի մօտոյ պիտի տօնուի վասպուրականի հերոսամարտը եւ 1896ի կռիւներու քառասնամեակը։

Վասպ. Հայր. Միութ. վարչութիւն

ՆԱՄԱԿԱՏԱՒԻՓ

ՇԱՎԻԼ, Մ. Ս.— 35։
ԼԱ ԿԱՐԻՆ, Գ.— 15։
ՊՕՄՈՆ, Գործ.— 229.25։
ԹԱՆԺԵՐ, Կ.— 175։
ՄԱՐՍԷՅԼ, Կար.— 261.20։
ԼԻՈՆ, Գործ.— 666.60։
ՖԱՆՏԻԱ, Մ|ք.— 100։
ՖԵՍ, Սարգ.— 140։
ՊԵԼՖՈՐ, Տէմ.— 72։
ՓՕՆ ՏՕՊՆԱ, Ա. Կ.— 35։
ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, Ե. Թ.— 100։
ՄՕՐԼՈՒԹԻ, Գատ.— 35։
ՐՕԱՆ, Ճ. Պ.— 70։

50 մէթր դեղու իլիի կայա – րանէն եւ 23 եւ 32 թիւ հաճելութակառքերու կայա – րանէն, վարձու են (tout confort) արկաբաժիններ, 1 փիէտնոց 2000, յեւ 2 փիէտնոց **2350** ֆր. Շարք չոֆած վիասին։

Աժան գինով մէկ խանութ։

Դիմեցէք տէղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Mouli – neaux.

ԿԸ ՓՆՏՌԻ

Կը փնտռուի օր. Մարի Աբրահամեան 20 տարեկան, կարճահասակ, շագանակագոյն աչքերով։ Քսան օր առաջ իր բնակարանէն մեկնած է գործի երթալու համար եւ մինչեւ այսօր չէ վերադարձած։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր մօրը՝ Տիկ. Աբրահամեանի *28 rue Le Mignon, Bois-Colombes Seine*։

Կը փնտռեմ հօրեղբայրս Պ. Արտաշէս Մկրեան (դերձակ), որուն հասցէն էր՝ *62 Bld. Rechechouard, Paris (18)*։ Իր բացակէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել *Hagop Ebemgrian 1 Rue Foyalier, St. Etieune, (Loire)*։

— Կը փնտռեմ եղբայրս կարապետ կէնճեան (Ատաբազարցի՝, մօր անունն՝ Պայծառ, հօր անունն՝ Յովհաննէս. 9 տարեկանին աքսորուած է իր հօրաքրոջ Մարիամ Միսճիեանի հետ։ Լուր կայ թէ զինադադարին կը գտնուէր Հայէպի որբանոցը եւ ֆէօթոգիացի ընտանիք մը զինքը որդեգրած է։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քոյր *Mme Rose Israélian, 8 rue du Soleil, Paris (20)*։ Իր ծշգրիտ հասցէն տուողին վեցամսեայ «ֆառաջ» նուէր։ Արտասահմանի հայ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

ՀԱՒԱԿԱԽԱՂ

Կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կամիջէն կողմէ, Ապրիլ 12ին, երկուշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին։
120 Bld. Belleville, մէթրօ Belleville
Ընթրիքը կը սկսի ժամը 7.30ին։
Մուտք՝ 10 ֆր. (հաւկիթն ու ճոխ ընթրիքը մէջը ըլլալով)։

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐԸ

կը տօնուի Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ Մայիս 9ին իրիկուան ժամը 9էն մինչեւ լոյս
Ռուսական ճոնսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio
Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Ներկայացում Պուռնոի մէջ, Մարսէյլ

«Շանթ» թատերախումբի երկրորդ ներկայացումը Ապրիլ 25ին
կը ներկայացնի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ
կը խնդրուի չխաչաձեւել այդ օրը։

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ Հայ պատուաւոր կին մը (femme de ménage) տնական աշխատանքներու համար։ Դիմել՝ 31 bis Avenue Beau Site, Sèvres (Seine et Oise)։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ քոնֆիլքսիոն կարող լաւ գործատրուհիներ։ Մեծ – քանակ գործ, լաւ վճարում։ Դիմել՝ Khan Arakélianի, 7 Impasse des Deux Hethes, (32 Ave. Clichyի մօտ), մէթրօ Clichy։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ոօպի, շըմիզէի եւ մանթօյի համար արհեստին լաւ ան – կախ մօտէլիստ մը։ Նկատի առնել հարկ եղած աշխատանքի թուղթերով գ. Տարօնեանի, 2 rue St. Philippe, մէթրօ Sentier։

Վարձու յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կո – հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միւնոյ քօնֆօրով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.։ Օգաստն վայր։ Դիմել՝ rue de la Colonie, Փարիզ (13), մէթրօ Corvisart։

Վարձու է Rue Dombasle, Métro Convention էն 5 վայրկեան հեռաւորութեան մէջ յարկաբաժին մը՝ 3 փիէս, խոհանոց, լո – րաժէ դիրութիւն, շահաւոր դէնք։ Դիմել Պօղոսեանի, 25 rue Chaptal, Cachan, Seine։

Գործազրկութեան հետեւանքով ծախու է

Մարսէյլի Սէն-Ժէրոմ հայաշատ կեդրոնին մէջ երկյարկանի տուն մը, 8 կտոր, արեւտահ սենեակներ, առաջին յարկի ամբողջ երկաթի թէռաս. Ջուր, կազ եւ էլեկտրականութիւն. 300 ք. մ. պարտէզ՝ ընդար – ձակ հասնոցով։ Դիրը մատչելի։ Վճարումի դիւրութիւններ։ Դիմել՝ Stépan Méldonian, 14 Bld. Clair Isnard, St. Jérôme, Marseille։

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու։ Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։ Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։ Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՍԱԼԼԹԱՆ** ՆՕԳԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Bld. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ **CIGALE CINÉMA** 60 Avenue de Saxe-LYON.
ԳԱՑԷՔ ՑԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ **CinémaREXY** Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏՃԱՌԵՑԱՒ ՊԵԼՃԻՈՑ ՄԷՋ

Թերթին երկու հազար օրինակ մե – քենագրուած էր եւ Վան Տօրէն անու – նով մէկը ստանձնեց զանոնք խնամքով զատուած ցրուիչ խմբակի մը յանձ – նելու պարտականութիւնը։ Այս բա – րակ թերթերը ամուր ոլորուած եւ ձեռքի գաւազանի մը ծակին մէջ գե – տեղուած էին։

« Ապրանք » մը ստանալուն պէս իւ – րաքանչիւր ցրուիչ թերթերը պահա – րաններու մէջ կը դնէր եւ պատեհու – թիւնը ներկայացած պարագային ի – րեն վստահելի մարդոց նամակատու – փին մէջ կը ձգէր։

Առաջին թիւէն իսկ «Ազատ Պել – ժիա»յի յաջողութիւնը ապահովուած էր։ Անոր երեւումը չատ չուտ տա – րածուեցաւ։ Կառավարչատան մէջ հրամանատարը այս թերթը ստանա – լուն պէս սոխոզական ժողով մը դումարեց եւ ոստիկանական մասնա – ւոր ջոկատ մը դրկեց «ինքնաշարժի մատան»ին հետքը գտնելու համար եւ մազ մնաց պիտի յաջողէին։

Վան Տօրէն թերթին երրորդ թիւին կապոցը գործակալին հազիւ յանձնած երբզաւազանին կափարիչը կը գոցէր, դասակ մը զինուորներ յանկարծ խա – նութը խուժեցին։ Խանութին տիրու – հին, որ դեռ կապոցը ձեռքին մէջ էր բռնած, այնպէս ձեւացուց որ իբր թէ զինուորներուն ինքնաշարժէն վար իջնելն ու իր խանութին դրան առջեւ կենալը չնչմարեց, այլ հանդարտ քայ – լերով կրակարանին մօտ երթալով կապոցը ածխամանին մէջ ձգեց եւ ա – ծուխը կրակարանին մէջ պարպեց։ Ա – նոր արթնամտութիւնը կացութիւնը փրկեց։ Բայց մեքենագրողը այս պա – տահարին խմանալով, մերժեց այդ գոր – ծին մէջ այլեւս որ եւ մասնակցու – թիւն ունենալ։

Աներկիւղ սկսան ուրիշ տպագրող մը փնտռել, բայց յայտնուելու վը – տանգը նուազագոյն չափին հասցնե – լու համար, Վան Տօրէն մտածեց տր – պագրութեան կաղապարներ գնել եւ թերթը ինք չարել։ Տպագրիչի մը հետ համաձայնեցան եւ Վան Տօրէն երկու փայտէ տուփեր չինելով չորս մասե – րու բաժնեց, իւրաքանչիւրը մէկ սիւ – նակ դիր պարունակելու չափ։ Օր մը այս երկու անմեղ բայց ծանր տուփե – րը տպագրիչին մօտ տարած ատեն, Վան Տօրէն հանրակառքէն վար իջնե – լու ժամանակ փոքրիկ դժուարու – թեան մը մատնուեցաւ։ Ձիերը իր և – տեւ, տախտակամածին վրայ երկու գերման զինուորներ կեցած էին։

— Կը հաճի՞ք քիչ մը օգնել ինծի, պարոններ, կապոցներս բաւական ծանր են։

— Անշուշտ, պատասխանեցին զին – ուորները, քաղաքավար կերպով։

Ուրիշ անգամ մը աղջիկ մը չոգե – կառքով Անվէրսէն կը վերադառնար ուր գացած էր քանի մը կաղապարներ հաւաքելու, պատկերազարդելու հա – մար յաջորդ շաբթուան « Ազատ Պել – ժիա»ի Թիւը։

Ճամբան աղջկան քունը տարաւ եւ կաղապարներուն ծրարը իր դիրկը հրամանատարութեան երկու պաշտ – օնեաներու ոտքերուն առջեւ թնկաւ։ Ը – գեկաբէն ցնցումէն արթնցած՝ ար – սափով տեսաւ ծրարն ու դիմաց համազգեստաւոր պաշտօնեաները։

Աղջիկը նախ խորհեցաւ վերջ – վանզաւուր կաղապարները, բայ – ընդհակառակն քովի զինուորին ոտ – սըն ի վեր խնդաց քանաթ երեւոյթ մը, մինչ այս վերջինը վերցուց ծր – րը եւ աղջկան տուաւ քաղաքակ – « հրամմեցէք»ով մը։

Սակայն բախտը « Ազատ Պելժիա»ի միշտ չժպտեցաւ։ Անոր շրջաբերութիւ – նը չուտով 5000 օրինակի հասաւ։ Ու – շադրութեան յանձնումով դժուա – րութիւններն ու հրատարակութեան վտանգները աւելի խստացան։

Քանի մը շաբաթ յետոյ թերթին հիմնադիրներէն Աբբայ Մուր կտակ – ած որ գինքը կը հետապնդեն։ Հրատ – րակութեան ամբողջ ձեռնարկը չա – տանգելու համար Հոլանտա մեկնե – ցաւ, եւ սահմանն անցնելով Պելժի – նակին միացաւ։

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁԱԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԱՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՄԵՐԹԵՒԵՆԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԽԱԾԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆՑ ԵՒԱՄՍՆԱՅԻՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զաւիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀՈԳԵՒՈՐ ՕՐԱՑՈՒՑԱԿ
8 ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
8 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3084

Եմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկրի Խօսք

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ՁԱՆԱՁԱՆ ԵՐԵՍՆԵՐԸ

— • —

Եթէ ձախակողմեան հոսանքները վայրկեան հեռանկարներ կը տեսնեն յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ, միւսներն ալ նոյնքան վարպետօրէն լարած են ցանցերը, կարելի եղածին չափ շատ քուէ հաւաքելու համար, ղեկավարութեամբ Ազգային Ճակատին:

Ասոնք ալ կ'օգտագործեն կացութեան բացառիկ հանգամանքները, իրենց հասկացողութեամբ:

Օրինակ, եթէ երկիրը տնտեսական տագնապի մատնուած է եւ եմատացոյցը միշտ բաց կը ներկայացնէ,— պատասխանա – տուն ձախերն են եւ մանաւանդ արմատականները, որոնց ատիճն մէջ կը գտնուի կառավարութիւնը:

Կամ եթէ Թրանսա այնքան ծանր պարտութիւններ կրեց արտաքին քաղաքականութեան մէջ, դարձեալ պատասխանատուն ձախերն են, քանի որ իրենց ամբողջ յոյսը դրին Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ եւ երեսի վրայ ձգեցին ազգային պաշտպանութիւնը ...

Այսպէս կամ այնպէս, ճակատամարտը սկսած է, եւ չատ մը անակնկալներ կը սպասուին մինչեւ մայիս:

Բոլոր հոսանքներն ալ արդէն հրատարակած են իրենց յայտարարութիւնները, աւետարեր հաւաստիքներով: Ճառերն ու ծրագիրները իրար կը հրմշտկեն, իսկ պատերն ու ազդատախտակները կենդանի շարժանկար մը կը ներկայացնեն, զարմանալի, յաճախ զարհուրելի մեղադրանքներով: Անշուշտ փոխադարձաբար:

Իւրաքանչիւր հոսանք իր մոլեռանդ հաւատարիմներն ունի, որոնք պատեհ ժամուն կը պատուեն հակառակորդին յայտարարութիւնը, կամ հեգնական տողեր կ'աւելցնեն անոր վրայ:

Օրուան մարտակոչներէն մէկն է պայքար Հիթլէրի եւ հիթլերականութեան դէմ, թէ արտաքին եւ թէ ներքին ճակատի վրայ:

Այս ռազմախաղը մասնաւորապէս կ'օգտագործեն ընկերվարականները, ազդարարելով թէ Ֆրանսան ալ ունի իր Հիթլէրն ու հիթլէրական բոյները, ինչպէս Ֆաշական վտարանները:

Այս ճամբուն վրայ, կատաղի ճակատամարտ մը բացուած է Հրեղէն Խաչին դէմ, որ կը համարուի Թունդ Ֆաշական կազմակերպութիւն մը:

Գնդ. տը լա Ռոքի կազմակերպութիւնը արդէն իսկ հրատարակած է իր քաղաքական ծրագիրը, որուն ամփոփումը հաղորդեր էինք երէկ:

Այս առթիւ, Հրեղէն Խաչը իր անդամներուն թիւը կը հաշուէ մինչեւ մէկ միլիոն: Գնդապետը ինք պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ կազմակերպութիւնը 300,000 անդամ չահեցաւ 1935ին, իսկ այս տարի ամէն ամիս 30 – 40,000 նոր թեկնածուներ կ'արձանագրուին:

Անշուշտ չհայլաբանութիւնը մեծ տեղ կը գրաւէ այս թուանշաններուն մէջ:

Բայց եւ այնպէս, կարելի չէ ժխտել թէ պատկառելի ուժ մը կը ներկայացնէ այս կազմակերպութիւնը. մանաւանդ որ անոր անդամները մեծ մասով նախկին ռազմիկներ կամ սպայակոյտին անդամներ են, եւ կը մարզուին զինուորական կարգապահութեամբ, կուրօրէն հնազանդելով իրենց հրամանատարին: « Պետ »ի կամ « Առաջնորդ»ի հոգեբանութիւնն է որ կը մշակուի այս կազմակերպութեան մէջ ալ, ինչպէս «Ֆրանսական Համերաշխութեան» եւ « Ֆրանսիթէ »ներու մէջ:

Թերթերը կը գրեն թէ արդէն իսկ 2730 թեկնածուներ արձանագրուած են 610 աթոռներու համար,— ինչ որ կը ներկայացնէ հասնելի 80,000ի, առանց հաշուելու 30,000 երիտասարդ հետեւորդները,— համաձայն իրենց յայտարարութեանց:

Մատնանշելով կարմիրներու արտակարգ աշխուժացումը, ակոմդեան թերթերը բայէ ի բայ կը հարցնեն,— ո՞վ կը վճարէ դրամը: Եւ պատասխանն ալ կուտան առանց վերապահութեան.— անշուշտ Մոսկուան: Մինչեւ անդամ դումարն ալ կը յիշեն,— 50 միլիոն ֆրանք...

Միւսները խօսքի տա՞կ պիտի մնային:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱԳՈՐԴՈՒԵՑԱՒ ԼՈՔԱՐՆՈՅԻ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

— • —

ԱՌԱՋԱՐԿ ԾՐՋԱՆԱՑԻՆ ՁԻՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Անգլիա եւս նոր ծրագիր մը կ'առաջարկէ

Դահլիճը երկուշաբթի օր չորս ժամ վիճաբանելէ յետոյ, վաւերացուց իր խաղաղութեան ծրագիրը, իբրեւ պատասխան Հիթլէրի յուշագրին:

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Ֆրանսական ծրագիրը կը բաղկանայ երեք մասէ, որոնց երկուքը անմիջական կապ ունին Հռենոսի հետ, իսկ երրորդը կը կազմէ խաղաղութեան ծրագիր մը, նոր հիմերու վրայ: Այս վերջինը կը բաղկանայ 25 յօդուածներէ, եւ արդէն հաղորդուած է անգլիական, պելժիական եւ իտալական կառավարութեանց: Հաւանական է որ հրատարակութեան տրուի այսօր իսկ:

Ինչպէս կը սպասուէր, Ֆրանսական ծրագիրը բոլորովին կը տարբերի գերմանականէն: Անոր հիմնական ոգին այն է որ երկաթեայ ճեռք մը միշտ պատրաստ ըլլայ հարուածելու նախապարձակ պետութիւնները, ոչ միայն կարգ մը շրջաններու, այլ եւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ: Ծրագիրը կը տրամադրէ կազմել շրջանային փոխադարձ աջակցութեան դաշինքներ, հաւաքական ապահովութեան հիման վրայ, եւ համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն: Մինչ Գերմանիա կը մերժէր միանալ փոխադարձ աջակցութիւն արեւելեան դաշինքին, իսկ արեւմուտքի մէջ խափանեց Լոքառնոյի դաշինքը, Ֆրանսական ծրագիրը կ'առաջարկէ Լոքառնոյի դրութիւնը եւ Ֆրանքոփոլորդային դաշինքը տարածել Դանուբի եւ Միջերկրականի շրջաններուն մէջ: Մինչ Գերմանիա կ'առաջարկէր պետութիւն պետութիւն դաշինքներ կնքել, իրեւ միջոց ապահովութիւնը ամրապնդելու արեւմտեան եւ կեդր. Եւրոպայի մէջ, առանց նկատի առնելու Ազ. Միութիւնը, Ֆրանսա կը մերժէ այդ կարգի դաշինքները, առարկելով թէ անոնք երաշխաւորութիւններ չեն կազմեր բռնաբարման դէմ եւ ենթադրելով որ Գերմանիա զանոնք պիտի յարգէ արեւմուտքի մէջ, դայն ազատ կը ձգեն յարձակողական ղիրք բռնելու արեւելեան Եւրոպայի մէջ: Ֆրանսական ծրագիրը քննութեան պիտի ենթարկուի Ժընեւի մէջ, հաւանաբար վաղը, հինգշաբթի, երբ Լոքառնոյի դաշնակիցները նիստ պիտի գումարեն, խորհրդակցելու համար Հիթլէրի առաջարկներու մասին: Նկատի առնելով երկու ծրագիրներուն սուր հակասութիւնը, դիւանագիտականները մեծ կարեւորութիւն կը սպասուի Ժընեւի մէջ, յանուն Եւրոպայի հաւաքական ապահովութեան: Մինչ գերմանական ծրագիրը նկատի չառներ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, Ֆրանսականը կը տրամադրէ խաղաղութիւնը ամրապնդել միջազգային զօրագունդ մը դնելով Ազգ. ժողովին տրամադրութեան տակ, որպէսզի ի հարկին բռնի յարգել տայ Ուխտին տրամադրութիւնները:

Երկու ծրագիրները պաշտօնապէս պիտի քննուին համեւրոպական խորհրդաժողովի մը մէջ, զոր սկզբունքով կ'ընդունին թէ Ֆրանսա եւ թէ Գերմանիա եւ որ հաւանաբար պիտի գումարուի ամառը: Եթէ միջին ճամբայ մը գտնուած չըլլայ մինչեւ այն ատեն, Եւրոպան պիտի բաժնուի երկու զլխաւոր ճակատներու,— մէկը՝ Գերմանիա եւ այն ազգերը որոնք հակառակ են հաւաքական ապահովութեան եւ փոխադարձ աջակցութեան դաշնագիրներու, միւսը՝ Ֆրանսա եւ իր դաշնակիցները, որոնք արդէն իրենց կապուած են զինակցութիւններով, Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ: Իտալիոյ դիրքը տակաւին անորոշ է եւ կախում ունի 13երու յանձնախումբին որոշումներէն: Ցանձնախումբը կը գումարուի այսօր, քննելու համար իտալեւթովպական խնդիրը: Ֆրանսա համոզուած է պատիժները վերցնելու, եթէ Իտալիա յանձն առնէ ուժ տալ իր եւ ոչ թէ գերմանական ծրագրին: Նկատի առնելով վերջին յաջողանակները, Իտալիա կ'ուզէ սուղ ծախել իր զործակցութիւնը, իսկ Ֆրանսա յարմար չի տեսներ գժտուիլ Անգլիոյ հետ, պնդելով պատիժներու վերացման վրայ:

**** Բուն Հռենոսի վերաբերեալ յուշագրին մէջ, Ֆրանսական կառավարութիւնը ժխտելով Գերմանիոյ իրաւագիտական առարկութիւնները, կը յայտարարէ թէ երբեք չպիտի հանդուրժէ որ Գերմանիա ամրութիւններ չինէ ապազինեալ շրջանին մէջ: Այս առթիւ նորէն կը յիշեցնէ թէ ժամանակը եկած է որ Անգլիա կատարէ իր յանձնառութիւնները, իրրեւ երաշխաւորը Լոքառնոյի դաշինքին:*

ԲՈՒՌՆ ԲԱՆԱՒԷՁ ԱՆԳԼ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Գաղթականներու խնդիրն ալ կ'ուժգնանայ

Երկուշաբթի օր անգլիական կառավարութիւնը բուռն յարձակումի մը ենթարկուեցաւ երեսփ. ժողովին մէջ, իր վարած քաղաքականութեան առթիւ, բայց ի վերջոյ յաջողեցաւ վստահութիւն չահիլ 145ի դէմ 361 ձայնով: Ցարձակման ազդանշանը տուաւ աշխատաւորական խմբակցութեան վարիչը, յայտարարելով թէ կառավարութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան թուլութեան հետեւանքով է որ Իտալիա յարձակեցաւ Եթովպիոյ վրայ եւ Գերմանիա խզեց Լոքառնոյի դաշինքը: Ցետոյ ծանրանալով օրուան կացութեան վրայ, առաջարկեց Լոքառնոյի դաշինքը վերակազմել աւելի լայն հիման մը վրայ, հրաւիրելով Ազգաժողովին բոլոր անդամները: Իրմէ վերջը խօսեցաւ ազատական խմբակցութեան ներկայացուցիչը, բողոքելով պատժական նոր տուրքերու ձգձգման դէմ: Աւելի խիստ քննադատութիւն մը կատարեց նախկին նախարար Պ. Զըրչիլ, յայտարարելով թէ կառավարութիւնը կորսնցուցած է իր վճռականութիւնը եւ տրամաբանութիւնը, վերջին դէպքերու ընթացքին: Նախկին արտաքին նախարար Սըր Օսթին Զեմպըլէն բացատրեց թէ անհրաժեշտ է նոր հիման մը վրայ դնել հաւաքական ապահովութեան խնդիրը: «Հարցը այս է.— եթէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ապացուցանէ եւ յայտարարէ նախապարձակման դէպքը, մենք պատրա՞ստ ենք մեր զինուորական եւ նաւային ուժերը դնել Ա. Դ. Խորհուրդին տրամադրութեան տակ:

Բոլոր քննադատութիւններուն պատասխանեց Պ. Իտըն, որ կը պատրաս-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՎՈՍՓՈՐԻ ԵՒ ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՎԵՐԱԶԻՆՈՒԻՍԸ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ, կարգ մը եբեսփոխաններ արծարծելով Նեղուցներու ամրացման խնդիրը, հարցուցին թէ Թրքական կառավարութիւնը ո՛ր եւ է ձեկոյց հաղորդա՞ծ է անգլիական կառավարութեան:

Արտաքին նախարար Պ. Իտըն պատասխանեց.

— Պաշտօն. ծանուցագիր ստացած չենք, բայց Թուրքիոյ արտաքին գործարը հասկցուցած է թէ իր կառավարութիւնը կ'ուզէ այս հարցը յարուցանել առաջին նպաստաւոր առիթին:

**** Աթէնքի « Փրօյա» թերթը կը գրէ.—*

Թուրքիա զարձեալ մէկդաղ նեռեց Նեղուցները ամրացնելու խնդիրը: Ցայտնի կ'ըլլայ որ այս հարցը խօսքի նիւթ եղած է Պ. Ցլանտէնի եւ Թիւֆ-Ֆիք Րիւշտու Արասի Փարիզի տեսակցութիւններուն մէջ: Երբ Գերմանիա ջնջեց Վերսայլի զաշնագրին զինուորական տրամադրութիւնները, Թուրքիա անմիջապէս Ազգերու Դաշնակցութեան դիմեց, որպէսզի Նեղուցները ամրացնելու մասին հաւանութիւն տան:

Թուրքիա Նեղուցներու ամրացումը կ'ուզէ, Միջերկրականի մէջ պատահելիք պատերազմի մը հաւանականութիւնը նկատի ունենալով: Թուրքերը բարեկամական զաշինք մը ունին Ռ. Միութեան հետ եւ դեռ անցեալ օր էր որ երկու կողմէն ջերմ բարեկամութեան ցոյցեր եղան այս դաշնագրին տասնըհինգամեակին առթիւ: Հետեւաբար, որոշ է որ Նեղուցներուն ամրացումի պահանջը հիւսիսէն, Սեւ Ծովու բերանէն ըլլալիք սպառնալիքի մը համար չէ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ՄՏԱՀՈՂ Է ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ԿՈՂՄԷՆ Իտալիոյ կողմէ երկուատան կղզիներուն ամրացումէն վերջ, Միջերկրականի արեւելք. կողմը անհանգստութիւն մը սկսած է: Արտաքին գործակալ Րիւշտու Արաս ամէն առիթէ օգտուելով, Թուրքիոյ ի նպաստ մթնոլորտ մը ստեղծելէ վերջ, կը ջանայ խնդիրը ժրնեւ տանիլ: Այս խնդրին մասին յատուկ տեսակէտ ունին արեւմտեան պետութիւնները եւ մանաւանդ Ֆրանսա: Իսկ այս տեսակէտը այն է թէ Նեղուցներու ամրացումը համաձայնութիւն պիտի տայ նաեւ ուրիշներու, որ մեծ պատերազմէն վերջ կնքուած զաշնագիրներու փոփոխութիւնը պահանջեն: Եթէ առաջարկէ Թոյլատրուի այս տեսակ տրամադրութեան մը ստեղծումը, իրապէս չատ վտանգաւոր բան մը պիտի ըլլայ:

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԵՑԱՒ ԱՏԻՍ-ԱՊԷՊԱՆ

Բնակիչներուն համապատասխան փախստեր

Ատիս - Ապէպային հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն չարաթ օրուան օդանաւային ռմբակոծութեան մասին.—

Իտալացիները ոչնչացուցին երկու հապշտական սաւառնակներ, որոնց մէկը թռչելու կը պատրաստուէր: Ուրիշ երեք սաւառնակներ ալ վնասուեցան: Կիրակի առաւօտ մայրաքաղաքը ամայի էր եւ միայն պահակներ կը տեսնուէին: Երբ իտալացի օդաչուները մեկնեցան, ահարեկ ժողովուրդը սկսաւ փախչիլ, վախնալով նոր յարձակումէ մը: Շարաթ ամբողջ օրը եւ գիշերը Հապշտներ եւ օտարականներ քաղաքէն դուրս թափեցան, միասին առնելով իրենց առանին դանձերը, որոնց մէջ մասնաւորապէս աչքի կը զարնէին կարի մեքենաները: Անգլ. հպատակները անմիջապէս իրենց դեսպանատունը ապաստանեցան, ուր նոր փչաթելեր հաստատուեցան, որպէսզի ժողովուրդը չխուժէ:

Շարաթ առաւօտ ժամը եօթնին էր որ պալատին թնդանօթները երեք հարուած արձակեցին, իրրեւ ազդանշան մօտալուտ յարձակման: Կէս ժամ վերջը իտալական հինգ օդանաւեր երեւցան: Շուկայի օր էր եւ մեծ բազմութիւն խռնուած էր հրապարակին վրայ: Բոլորը մէկ խուճապահար փախան երբ օդանաւերը երեւցան: Օտարականները փակեցին իրենց խանութները, բայց մեծ մասով քաղաքին մէջ մնացին, խորհելով որ եթէ ռումբեր իյնան, ժամանակ չպիտի մնայ փախչելու: Երբ օդանաւերը հասան, իրարմէ բաժնուելով կէս ժամու չափ թռան քաղաքին զանազան մասերուն վրայ, հաւանաբար լուսանկարներ առնելու համար:

Ցետոյ երկու օդանաւեր վար իջան մինչեւ 60 ոտք բարձրութեամբ, հապշտական օդակայանին վրայ, որ կը գտնուի քաղաքէն դուրս եւ հրթիռ գնդակներ արձակեցին գնդացիրներով: Այնքան արագօրէն իջան որ հապշէ պահակները կարծելով թէ վնասուած են, սկսան ծափահարել: Երբորդ օդանաւ մը իջաւ պզտիկ օդակայանի մը վրայ, կայսերական պալատին մօտ եւ կրակ բացաւ ուրիշ սաւառնակի մը վրայ, առանց սակայն վնասելու:

Ռմբակոծութեան առեն չատ մը Հապշէներ փողոցներու մէջ կը չրջէին, իրենց սուրերը ճօճելով դէպի օդանաւերը եւ հազարաւոր վիմափուչներ արձակելով հին հրացաններով: Կառավարութիւնը զայրացած է այս հրացանագործութեան պատճառով, որ կը հերքէ իր այն յայտարարութիւնը թէ մայրաքաղաքը բաց քաղաք մըն է, առանց զինուորական պաշտպանութեան: Կայսրը այսպիսի պարագաներու մէջ խարազանի զարնել կուտար յանցաւորները եւ կը կարծուի թէ այս անգամ ալ այդ հրամանը պիտի տայ:

Իտալական օդանաւերուն մեկնումէն վերջը կայսրուհին այցելեց օդակայանը, վնասները ճշդելու համար: Օտար դեսպանները որոշեցին հարցնել Իտալական կառավարութեան թէ պիտի չարունակէ՞ ռմբակոծել Ատիս – Ապէպան, հակառակ նախապէս տուած խոստումին:

Հինգ միլիոն ռանուկ զինուորներու ցոյցը

Մարտական խանդավառութիւնը իր դադաթնակէտին հասաւ չարաթ օր, Հռոմի մէջ:

Մուսոլինի աչքէ անցուց հազարաւոր համազգեստաւոր մանչեր եւ աղջիկներ, 6էն 11 տարեկան: Անոնց պատմեց Եթովպիոյ փառաւոր յաղթանակները եւ ըսաւ.

— « Ենթադրենք թէ վաղը մայր հայրենիքը ձեզ կանչէ նոյն փառաւոր դործերը կատարելու, պիտի պատրաստ՞ք ձեր մկանները եւ սիրտերը: Միայն այս կերպով դուք արժանի պիտի ըլլաք հագնելու յեղափոխութեան փառաւոր սեւ շապիկը, եւ ծառայելու Իտալիոյ ամէն ժամանակ եւ ձեր բոլոր կարողութեամբ: Կ'ուզէ՞ք ընել այս բանը»: Հազարաւոր պզտիկ տղաք «այո՛ այո», աղաղակեցին, ցուցադրելով իրենց ուսերէն կախուած հրացանները: Ցետոյ թափորներ կազմելով պտտեցան քաղաքին գլխաւոր փողոցներուն մէջ: Ուրիշ տղաքներ ալ համազգեստով եւ հրացաններով իրրեւ պահակ դիրք բռնած էին նախակրթարաններու դուռներուն առջեւ: Այս կերպով 5,000,000 մանուկներ, որոնք անդամ են Ֆաշական պատանեկան միութեանց, ոտնեցին Պալիլանեու կազմութեան տասնամեակը, ամբողջ Իտալիոյ մէջ:

ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄԸ

ՆՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՅԳԱՒԱՏԱՆ ՎՈՎԿՈՒՏՔ

Ի ԳԱՄԱՐ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՀԱՒԱՔՈՒՄԻ

Ձեռնարկուած է ամբողջ Հայաստանի մէջ, որ Հայաստանի Բուրժուազիան իր նպատակներուն համար ստիպուած է ամէն միջոցի դիմել։ Ան ինքզինքը կը զգայ ուժեղ, երբ կրնայ ամբոխներ կազմակերպել, զանոնք ոտքի հանել եւ իր նպատակներուն ծառայեցնել։ Ան կը զգայ ուժեղ, երբ կրնայ ամբոխներ կազմակերպել, զանոնք ոտքի հանել եւ իր նպատակներուն ծառայեցնել։ Ան կը զգայ ուժեղ, երբ կրնայ ամբոխներ կազմակերպել, զանոնք ոտքի հանել եւ իր նպատակներուն ծառայեցնել։

Ինչո՞ւ Հայաստանի Բուրժուազիան ուզեց ամբոխներ կազմակերպել, ինչո՞ւ ան ուզեց ոտքի հանել զանոնք եւ իր նպատակներուն ծառայեցնել։

Ան ուզեց, որովհետեւ ան կը զգայ, որ ինքզինքը կը կորսնցնէ, ան կը զգայ, որ ինքզինքը կը կորսնցնէ, ան կը զգայ, որ ինքզինքը կը կորսնցնէ։

Ան կը զգայ, որ ինքզինքը կը կորսնցնէ, որովհետեւ ան կը զգայ, որ ինքզինքը կը կորսնցնէ, որովհետեւ

ԲԻՒՐԱՆ ՅԱՅՏ. ԲԱՆԱԿԻՒ ՍԵՂ (1919 - 1921)

Ինչպէս կը գրէ Ս. Ալիշանը, Բիւրան գիւղը կը գտնուի Ալաշկերտի դաշտի հարաւային կողմը, Մեծ Մասիսի ստորոտին, Ալաշկերտ գետի ձախ ափին։ Գիւղը կը գտնուի Ալաշկերտի դաշտի հարաւային կողմը, Մեծ Մասիսի ստորոտին, Ալաշկերտ գետի ձախ ափին։ Գիւղը կը գտնուի Ալաշկերտի դաշտի հարաւային կողմը, Մեծ Մասիսի ստորոտին, Ալաշկերտ գետի ձախ ափին։

1920, Յունուար 1։

Ամանոր ...

Ամանո՛ր ...

Ամանո՛ր ...

Ամանո՛

տուէր Ժընեւ երթալու։ Ահա իր յայտարարութեանց հիմնական մասերը։

— « Ահա թէ ինչ կ'ուզենք ընել մինչեւ ամրան վերջը։ Կ'ուզենք որ Եւրոպայի բոլոր պետութիւնները անդամ ըլլան Ազգերու Դաշնակցութեան։ Կ'ուզենք որ արեւմտեան Եւրոպայի համար ապահովութեան նոր դրութիւն մը կառուցուի, Լոքառնոյի տեղը բռնելու համար։ Կ'ուզենք որ ամրապնդուի միւս չրջաններու ապահովութիւնը, ուղղակի Ազգերու Դաշնակցութեան հակակշռին տակ։ Եթէ յաջողինք ապահովել այս արդիւնքը մինչեւ ամրան վերջը, այնքան ապահովութիւն ձեռք բերած պիտի ըլլանք Եւրոպայի համար որ, նոյնիսկ կարելի պիտի ըլայ աւելի լայն ծրագիրներ մշակել, սպառազինութեանց եւ տնտեսական խնդիրներու մասին։ Կրնայ ըլլալ որ այս ծրագիրը համեստ երեւայ, բայց տեսանք թէ ինչպէս ձախողեցան խոշոր ծրագիրները։ Ես կը հաւատամ թէ աւելի լաւ է որ աշխատինք այս անմիջական աշակցութիւնը ձեռք բերելու Եւրոպայի ապահովութեան համար։ Եթէ Եւրոպայի բոլոր պետութիւններն ընդունին Ա. Դ. ուխտը, արդիւնքը տեւական պիտի ըլայ։ Այդ պիտի նշանակէ թէ նոյն պետութիւնները կ'ընդունին որ երբ վէճ մը ծագի, հողային կամ ուրիշ, պիտի գործեն համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն եւ անոր միջոցաւ։ Ես կը հաւատամ որ եթէ կարենանք ձեռք բերել այսքանը, միեւնոյն ատեն զօրացնելով չրջանային համաձայնութիւնները, կարեւոր քայլ մը առած կ'ըլլանք »։

Նախարարը կրկնեց թէ կառավարութիւնը կը չարունակէ քննել զերմանական ծրագիրը եւ թէ Ֆրանսա եւ Պելժիա առաջարկած էին Լոքառնոյներու նոր ժողով մը գումարել Փարիզի կամ Պրիւքսէլի մէջ, բայց կառավարութիւնը յարմար չդատեց։

Ելմտական նախարար Ն. Չեմպրլէն եւս խօսք առնելով, պարզեց կացութեան դժուարութիւնները։ Ցետոյ բացագանչեց, խօսքն ուղղելով ընդդիմադիր ճառախօսներուն.

— « Դուք կը յանձնարարէք ատրճանակ մը չողացնել նախայարձակ պետութեանց դէմ, առանց գիտնալ ուզելու թէ այդ ատրճանակը լեցուա՞ծ է եթէ ոչ։ Դուք կը կարծէք թէ միայն ատրճանակին տեսքը բաւական է նախայարձակները իրենց նպատակէն եւս կեցնելու։ Ապազային, այդ կարգի վտանգներ աչք առնելէ առաջ, պէտք է ապահով ըլլանք թէ մեր զէնքերը պատրաստ են ի հարկին կրակելու։ Երբ կ'ըսեմ մեր զէնքերը, ըսել կ'ուզեմ ոչ միայն մեր երկրին, այլեւ Ազգերու Դաշնակցութեան զէնքերը։ Վերջին 12 ամիսներու դէպքերը այսօր կ'ապացուցանեն թէ այդ զէնքերը չպիտի կրնային կրակ բանալ։

Խօսելով զաղթային հարցի մասին, նախարարը չեչտեց.

— « Մեր միտքէն չանցնիր լքել մեր զաղթավայրերը։ Որչափ գիտեմ, ոչ ոք պահանջած կամ թելադրած է որ բրիտանական կայսրութիւնը հրաժարի իր այս կամ այն զաղթավայրէն։ Աւելորդ է ըսել թէ երբ այդպիսի պահանջ մը զրուի, նկատողութեան չպիտի առնուի ոչ իսկ մէկ վայրկեան։ Տարբերութիւնը շատ մեծ է հոգատարութեան ենթարկուած զաղթավայրերու եւ բուն բրիտանական զաղթավայրերու միջեւ։ Եթէ ընդհանուր կարգադրութեան մը համար անհրաժեշտ համարուի հրաժարիլ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ մեզի յանձնուած հոգատարութենէ մը, մենք պիտի հաւանինք միայն այնատեն երբ համոզուինք թէ այդ զաղթավայրերու բոլոր բնակիչներուն շահերը ամբողջովին ապահովուած են»։

Ինչո՞ւ պատռուեցան Հապէշներ

Իտալական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Աչանկիի չախչախիչ պարտութեան պատճառը այն է որ հապէշ զօրավարները չէն հնազանդած կայսեր հրամանին եւ փոխանակ հրոսակային կռիւներ մղելու, զանգուածային ճակատամարտի բռնուած են։ Երբ կռիւը սկսաւ, Հապէշները պաշարուած էին երեք կողմէ։ Իտալական խոշոր թնդանօթները կ'որոտային կողէն, իսկ բոլոր տրամադրելի օդանաւերը ռումբ կը տեղացնէին երկինքէն։ Իտալական գլխաւոր բանակը յարձակեցաւ ճակատէն, կրակի այս տեղատարափին պաշտպանութեան տակ, իսկ եռեւէն բնիկ զինուորները պաշարողական չարժում մը կատարեցին, եւ աջ կողէն կրակ տեղալ սկսան։ Վերջապէս երբ գլխաւոր ուժը մօտեցաւ լերան կատարին, հետեւակազօրքը կրակ բացաւ երկու թեւերէն։ Հապէշները այսպէս երեք կողմէ կրակի մէջ բռնուելով, յուսահատօրէն կը կռուէին, բայց իզուր։ Կայսերական անձնապահ գունդը իր դիրքերուն կառչեցաւ երկար ատեն, բայց յետոյ կազմալուծուեցաւ եւ փախաւ։

Մարշալ Պատոլիո այս առթիւ յայտարարեց .— « Մեր օդանաւային ուժերը չունէ առնել չեն տար փախստականներուն։ Հապէշներու պարտութիւնը այնպիսի համեմատութեան մը հասած է որ ես պիտի կրնամ յղանալ ամենայանդուգն ծրագիրները »։

Հռոմի զինուորական չրջանակները այս յայտարարութենէն կը հետեւցնեն թէ իտալական բանակը մօտերս պիտի հրաժարեցնէ կայսրը եւ Աստիս Ապէպա պիտի մտնէ։ Իտալացի սպարապետը որոշած է օդանաւային ահռելի ռմբակոծութիւն մը կատարել բոլոր ճակատներուն վրայ, որպէսզի Հապէշները վհատին եւ անձնատուր ըլլան։ Իսկ նէկիւսը չընդունիր պարտութիւնը։

"ՀԱՍԱՆ ՀԻՒՍԷՅՆ,,Ը (ՇԱԽՍԷՅ-ՎԱԽՍԷՅ) ԱՐԳԻԼՈՒԵՑԱՒ

Շահն Շահը չարունակելով իր բարենորոգչական քաղաքականութիւնը, ապրիլ 6ին հրատարակեց նոր հրամանագիր մը, որով կ'արգիլուին Մուհարրէմի տօնին առթիւ կատարուած ինքնախոշտանգումները։ Ինչպէս յայտնի է, այդ առթիւ միլիոնաւոր հաւատացեալներ կ'ողբան Մարգարէին երկու ազգականներուն, Հասանի և Հիւսէյինի սպանութիւնը։ Հազարաւորներ փողոցէ փողոց կը չրջին եւ չարաչար կը տանջեն իրենք զիրենք, խարազաններով, սուրերով եւ ուրիշ զործիքներով կ'արիւնեն իրենց կուրծքը,— իրրեւ խորհրդանշանը երկու նահատակներուն կրած չարչարանքներուն։

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՌՈՄԻ անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները երկուշաբթի օր առանձին առանձին ունկնդրութեան ընդունուեցան Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան խորհրդականին կողմէ։ Լոքառնոյներու խորհրդակցութեան մասնակցելու համար, Ժընեւ զնաց իտալական պատուիրակութիւն մը, որ պիտի պահանջէ վերջնել պատժական տնօրինութիւնները։

ԱԻՍՏՐԻՈՑ ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ ԱՌԹԻԻ , փոքր Համաձայնութիւնը հատաքական բողոքագիր մը ուղղեց Ազգերու Դաշնակցութեան։ Հունգարիոյ նախորդ վարչապետ կոմս Պէթլէն ճառ մը խօսելով, ուժգնօրէն քննադատեց կառավարութեան թուլութիւնը եւ դիտել տուաւ թէ մինչ Վերսայլի դաշնագիրը մեռած է, Թրիանոնը դեռ ողջ կը մնայ։

225 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ եւ աւելի քան հազար հոգի վիրաւորուեցան Մ. Նահանգներուն մէջ, ահռելի թաթաւի մը հետեւանքով։ Թիմիէլօ քաղաքը դրեթէ քարուքանդ եղաւ եւ 600 — 800 տուներ գետնին հաւասարեցան։

ԿԻՆԸ ԵՒ 1,500,000 ՖՐԱՆԿԻ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆ ԿՈՐՄՆՑՈՒԻՑ առեւտրական մը, Ժողէֆ Սիպլ, Քաւէի չրջանին մէջ։ Առտուն ժամը 2ին տուն վերադառնալով, տեսաւ որ գրասեղանը բացուած, պարպուած, եւ «մատամ»ն ալ թռած է...

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը որոշեց վեց ամիս եւս դէնքի տակ պահել այն դինուորները որոնք պիտի արձակուէին յունիս 30ին։

ԿԵՂԾ ԱՆՁՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ (ինքնութեան թուղթ) խնդիր մը երեւան հանուեցաւ Թուլօնի մէջ։ Ամբաստանեալն է իտալացի տարագիր մը, որ ձերբակալուեցաւ։ Մեղադիրներէն մէկը քաղաքապետարանի քարտուղարն է։

ԶՈՐՍ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ անցեալ գիշեր մանելով գիշերային զբօսավայրի մը տնօրէնին, Լուի Լըվիէի բնակարանը, սպասուհին կաշկանդեցին, բերանը կապեցին, եւ տարճանակի մէկ հարուածով սպաննեցին տանտէրը։ Պատճառը կը վերագրուի Փարիզեան «մասնաւոր զաղտնիքներու» որոնց վարագոյրը չեն բանար քաղքենի թերթերը։

Հ. Ճ. Դ.

Փառտիզ

Ինչ Լէ Մպիլինոցի մշոյ խումբի ժողովը, *10* Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, *6* Գուլվար Ռօպէն, Իսի լէ Մուլինօ։

Գաւառ

Լիոնի վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, *10* Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, *181 Cours Lafayette*, «Զարդարեան» գրադարանի մէջ։

ՀԱՒԿԹԱԽԱՂ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէին

կողմէ, Ապրիլ 13ին, երկուշաբթի երեկոյ։

120 Bld. Belleville, *մետրօ* Belleville

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ՊԱՐ։

Ընթրիքը կը սկսի ժամը 7.30ին։

Մուտք՝ 10 Ֆր. (Հաւկիթն ու ճոխ ընթրիքը մէջը ըլլալով)։

Ընկերատիրական խնջոյք եւ հաւկթախաղ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, Հ. Յ. Դ. Վիլէնի կոմիտէի կողմէ

11 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր

խաժակ Ակումբին մէջ։

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ. Մուտքը ապատ է։

ԱՊՐԻԼ 11Ի ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԸ ՇԱՎԻՒԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի ցերեկ

Նկատի ունենալ Թուականը։

Ընտանեկան խնջոյք

Թոզատի եաթմըշ Գիւղի Հայրենակցական Միութեան կողմէ

19 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին։

Նկատի ունենալ այդ Թուականը։

Շնորհակալիք

Տէր եւ տիկ. Յարգիս Սիմոնեան եւ իր պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ընկերներու եւ բարեկամներու, որոնք բերանացի եւ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին մեր սիրելի փոքրիկին՝ վրէժ Միմոնեանի դառնադէտ մահուան առթիւ։

×

Ֆրանսահայ կ. խաչի փարիզի եւ Պանեէօ-Քաշանի Մասնաճիւղերու միացեալ ցանճնախումբը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք բարոյական օժանդակութեամբ, նուէրներով, գեղարուեստական բաժնին մասնակցութեամբ, հանդիսին ներկայ գտնուելով նպաստեցին Մարտ 22ի տեղի ունեցած յաջողութեան։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բաֆֆի խումբը իր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ բնկ. Լեւոն Ջորմիսեանի եւ իր ցիկնոջ՝ իրենց հոգեհատոր Զաւէնին կսկծալի մահուան առթիւ։

ՆԱՐԱԿԱՏՈՒԽ

ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 266.50:
ՆԻՇԱՊՈՒՐ, Հ. Գ.— 200:
ՔԱՆԱԴԻ, Պալ.— 1 անգլ.:
ԼԱՃԱՐԵԹ, Ճ. Ն.— 35:
ԻՍԻ, Ֆաբր.— 40:
ՓԱՐԻԶ (20), Մ. Գ.— 70:
ՔՈՂՈԼԷՆ, Մ. Թ.— 200:
ԱՐԼ, Բ. Վ.— 35:
ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, ՃԱՊ.— 100:
ՄԵԿՆԵՍ, Պօլ.— 350:
ՔՈՒՐԳՐՎՈՒԱ, Օ. Պ.— 35:
ԼԻՈՆՍ, Վ. Բ.— 50:
ՓԱՐԻԶ (15), ԲՀԿ.— 100:
ՊԵՐԼԻՆ, Ֆր.— 60 :
ՖՐԱՆՔՖԻՒՏ, Վ. Գ.— 105:
ԼԱ ՍԻՕԹԱ, Կոր.— 140:
ՖՐԱՆՔՖԻՒՏ, Ա. Ս. Ե.— 50:
ԹԻՒՊԻՆԿԷՆ, Վիե.— 80.25:
ՍԼՕՎԵՍԻՕ, Տ. Մ. Տ.— 100:
ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ, Իփ.— 200:
ՔԱՍԱԲԼԱՆԿԱ, Ա. Զ.— 330: Կար – դադրեցինք։

ԿՐ ՓՆՏՌՒԻ

Կր փնտռեմ Թօրեղբայրս Պ. Արտաշէս Մկրեան (դերձակ), որուն Թասցէն էր՝ *62 Bld. Rechechouard, Paris (18)*։ Իր Թասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել *Hagop Ebemgrian, Rue Foyalier, St. Etieune, (Loire)*։

— Կր փնտռեմ եղբայրս Կարապետ Կէնճեան (Ատաբազարցի), մօր անուն՝ Պայծառ, Հօր անուն՝ Յովհաննէս. 9 տարեկանին աքսորուած է իր Թօրաքրոջ Մարիամ Միսճիեանի Թետ։ Լուր կայ Թէ գինադադարին կը գտնուէր Հալէպի որբանոցը եւ Թէօֆահիացի բժտանիք մը զինքը որդեգրած է։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ *Mme Rose Israélian, 8 rue du Sobil, Paris (20)*։ Իր Թղգրիտ Թասցէն աւետողին վեցամսեայ «ցաւաջ» նուէր։ Արտասահմանի հայ ԹերԹերէն կը խնդրուի արտատպել։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

"ՎԷՄ,, ի ԺԴ. ԹիՒը հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ՌՈՍՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները։ ԱՐՏԱՇԵՒ Ա. ԲԵՂԵԱՆ.— Հայ եւ Թուրք վաւերաԹղԹեր։ Հ. ԱՃԷՄԵԱՆ.— Բագրատ վարդ. Գէորգ - Թաւագլեան։ ՍԻՄ. ՎՐԱՑԵԱՆ.— Լեւոն Թադէոսեան (Գաղափար)։ ՎԱՀ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր։ ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը։ ԱՐՄԻՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուար 18ի յեղափոխութիւնը։ ԱՆՑՆԱՒՈՐ.— Ակադ. Ալէքսանդր Թումանեան։ կեանք եւ մշակոյԹ։ Գիրք եւ Մամուլ։ Գրախօսական։ ՑԱՒԵԼՈՒԱՅ.— Վ. Մանկունի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը։

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի ԹղԹատարական սակի։

Երրորդ չրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 Թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gitè Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՇԻՆՔ ԱՊՐԱԿԱՄ

Ամսագրիկ Դ, (Ապրիլ) Թիւը ճոխ բովանդակութեամբ եւ պատկերազարդ։ ԹաշլաԹեցէ՛ք Ֆրանսահայ այս միակ կենդանի ամսագիրը, որուն տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30 ֆրանք, արտասահմանի համար 40 ֆրանք։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e)
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝ V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières, (Seine), Chèque Postaux 1647.93 Paris.

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ *Հայ պատուաւոր կին մը (femme de ménage) տնական աշխատանքներու համար։ Դիմել՝* 31 bis Avenue Beau Site, Sèvres (Seine et Oise)։

Վարձու բարեկարգ ժիներ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կազ հետաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միեւնոյն քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր. Օգտուելն վայր՝ Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13), մետրօ* Corvisart։

Վարձու է Rue Dombasle, Métro Convention էն 5 *վայրկեան, փավիլեոնի մէջ յարկարաժին մը՝ 3 փիէս, խոհանոց, կառաժի դիւրութիւն, շահաւոր գին։ Դիմել Պօղոսեանի,* 25 rue Chaptal, Cachan, Seine.

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique է, *վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքներու գոհացուցիչ պայմաններով։*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,
56, Rue Lafayette, Paris.

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԾԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»
8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՕՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԻՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐԵԳԷՕՑԻ ՊՕՂԱԶԱ, սքանչելի ԹԱՒՈՒԴ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՓԼԱՎԱ՝ անմրցում կարագով։ *ՆՇԱՄԱԿՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳԱՏԱՄՏՈՒԹԵԱՄԲ*
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ը. ՊՐՈՒՍԱԼԸՔԵԱՆ
PRIX FIXE եւ A LA CARTE
Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար սպասարկութիւն մասնաւոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ։
ԱՑՑԵԼՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՏԵՒԱԿԱՆ ՑԱՀՍԱՒՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏՏԱՇԽԱՆ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Աբբային տեղը որպէս «խմբագրական մարմնի անդամ» եկաւ Պ. Վան ոը Քէրքհով, փաստաբան, որ «Ֆիտէլիս» կեղծ անունին տակ զերման հրամանատարին աչքին չուտով տեսակ մը « անիծեալ դժոխային տղրուկ » դարձաւ եւ իր խայթող իմաստութեամբ այնպէս մը խարազանեց՝ մինչեւ որ անոր կատաղութենէն դալարուեցան։ Իսկ իր ընկերները անոր ըրած քայքայումներէն անոր կեանքի ապահովութեան մասին սկսան մտահոգուիլ։

Լրտեսի մը մեղսակցութեամբ «Ֆիտէլիս» ծպտուած իբրեւ զերման սպայ, եօթն անգամ զերման կառավարիչին անձնական սենեակը մտնելով կարեւոր վաւերաթուղթեր գողցաւ եւ անոնց տեղը « Ազատ Պելժիա»յի համարները զետեղեց։

« Ֆիտէլիս» ստորագրութեան երեւումէն անմիջապէս յետոյ տեսնուեցաւ որ Պրիւքսէլի բոլոր տպագրիչները խիստ հսկողութեան ենթարկուած են։ Խուզարկութիւններն սկսան չատնալ, ուստի որոշուեցաւ տպագրական մեքենայ մը ձեռք ձգել եւ անհատական տունի մը մէջ զետեղել զայն։ Առաջին փորձը կատարուեցաւ ձեռքի փոքր մեքենայի մը վրայ որուն կտորները մաս առ մաս խումբին անդամներէն մէկուն տունը փոխադրեցին։ Բայց տեսնուեցաւ որ թերթին յաւելեալ չրջաթերութեան չատ փոքր կուգայ։ Այս անգամ որոշուեցաւ գնել այն մեքենան որուն վրայ առաջին անգամ տպուած էր «Ազատ Պելժիան»։

Այս մեքենան որ մէկ Թօնէ աւելի կը կշռէր, տպարանէն հանուելով անհատական տուն մը յայողապէս փոխադրուիլը չափուած ձեւուած չան - դգնութեան եւ չամառութեան չատկանշական գործ մըն էր, որ «Ազատ Պելժիա»յի հրաչէք թուերուն պատճառ դարձաւ։ Մանաւանդ որ տպարանը — ուրկէց մեքենան դուրս հանուեցաւ — հսկողութեան տակ կը գտնուէր, իսկ այն տունը ուր տարուեցաւ, զերման զինուորներուն քնական տան քովիկն էր։

Մեքենան ամբողջութեամբ քակելով սկսան մաս մաս փողոցներէն տանիլ։ Սակայն կարելի եղած բոլոր քակուելիք մասերը տանելէ վերջ տեսնուեցաւ որ տակաւին դլխաւոր զանգուածը կը մնար որ հազար երկու հարիւր փաունտէն աւելի ծանրութիւն մը ունէր։

Անոր փոխադրութիւնը գրեթէ աղէտի մը պիտի չանգէր։

Զոյլ զանգուածը կողովի մը մէջ ամփոփուեցաւ եւ զետեղուեցաւ բեռնատար ինքնաչարժի մը մէջ որ տպարանին քակէն ելլելով եկաւ կեցաւ եռեւի փողոցի մը մէջ։ Ուղղուն ճամբորդութենէ մը չետոյ ինքնաչարժը նախապէս կարգադրուած չամուն, դրան առջեւ եկաւ կեցաւ։ (Այս անչամին էր երբ քովի տունը բնակող զերման զինուորները բացակայ էին)։ Բայց իրենց աճապարանքին եւ ծանր բեռներ կրելու անփորձութեան պատճառով, բեռը վար առնելու չամանակ «հրոսակներու խումբ»ին ձեռքին կողովը վար ինկաւ, կողերը պատռեցան եւ ձոյլ զանգուածը գետին խլնալով կտոր կտոր եղաւ։ Անոր աղմուկէն ամէն մարդ փողոց թափեցաւ։ Սակայն այդ վիճակին մէջ զանգուածին տպագրական մեքենայ ըլլալը չէր ճանչցուեր։ Այսպէսով կրցան այլեւս կերուանքը իրարու քով հաւաքել եւ առանց նեղութեան փոխադրել։

Չգոյշ փնտռտուքէ մը վերջ ճարտար եւ վստահելի մեքենագէտ մը նորոգեց կմախքը եւ տպագրական մեքենան վերակազմուեցաւ, միաժամանակ աղիւսն ու չաղախը փոքրիկ դէրբարներով գաղտուկ ներս կը բերուէին։

(Շար.)

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երկիծաթերթ՝ «Մ է Ղ մ» փարիզի եւ Երեւանի Ցառագի ջրուել Գ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆԻ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՆՐԹԱՏՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԾՄԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
9
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
9 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3085

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Միջազգային անակնկալներու լաբիւրինթոսին առջեւ, ուր վրդովիչ մարգանքներ կը կատարեն օրուան հզօրները, երբ եւ իցէ մտածե՞ր ենք մեր մասին: Գոնէ տրամադի՞ր ենք մտածելու, այս օրերս:

Անշուշտ մեր միտքէն չանցնիր որ եւ է դեր վերագրել մեզի կամ դիրք ճշդել: Եւ մեր թերթերն ալ պէտք է չափազանց զգոյշ ըլլան, հանրային կարծիքը չմոլորեցնելու համար, չընդալից լուրերու խժալուր աղմուկին մէջ:

Հարցը կը վերաբերի մեր սեփական հոգերուն, որոնք ապահովաբար պիտի ծանրանան, եթէ որ եւ է ընդհարում պատահի, կամ չարունակուի յարաբերութեանց լարումը՝ երկիրէ երկիր եւ չրջան չրջան:

Ցրուած ըլլալով աշխարհի բոլոր ցամաքներուն վրայ, որ եւ է փոթորիկ անշուշտ մեր հանգիստն ալ պիտի խռովէ, ուղղակի կամ անուղղակի:

Դէպքերու ներկայ ընթացքին մէջ, որ եւ է պատերազմ չի կրնար բարիք բերել ինչպէս ընդհանուր մարդկութեան, նոյնպէս մեզի:

Բայց անպատճառ պատերազմի մը սպասելու չենք — եւ այդ հեռանկարն ալ շատ ջուր կը վերցնէ տակաւին — ամփոփուելու եւ սեփական ուղեգիծ մը մշակելու համար:

Դատելով դէպքերու ընթացքէն, կան պարագաներ որոնք այսօր իսկ արժանի են լուրջ ուշադրութեան, նոյնիսկ մտահոգութեան:

Այսպէս, վերջին ամիսներու ընթացքին սուր հանգամանք ստացաւ Սուրիոյ խնդիրը:

Հոգատար իշխանութեան ներկայացուցիչը չարք մը վճռական, նոյնիսկ ծայրայեղ միջոցներ փորձելէ յետոյ, վերջին պահուն փոխեց ուղղութիւնը եւ մերձեցում հաստատեց ազգայնական տարրերուն հետ: Անշուշտ հետեւելով Փարիզէն տրուած հրահանգներու:

Այդ փոփոխութեան հետեւանքով, ոչ միայն ազգայնական հոսանքին ձեռքը անցաւ Սուրիոյ իշխանութիւնը, այլեւ համայնքային ճգնաժամ մը կնքելու համար, յարուցման անվերադարձութեան դաշինքին:

Ուրիշ խօսքով, արդէն սեղանի վրայ է Սուրիոյ անկախութեան խնդիրը, անոր հետ կապուած փոփոխութիւններով: Եւ բանակցութիւնները կը կատարուին Փարիզի մէջ, մանակցութեամբ Սուրիոյ վեց պատուիրակներուն եւ Ֆրանսական մարզպանին:

Ինչ խօսք որ Սուրիա իր կատարեալ իրաւունքին մէջ է, երբ կը պահանջէ անկախութիւն, համապատասխան բոլոր իրաւունքներով եւ մինչեւ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցելու արդար յաւակնութեամբ:

Հոգատար իշխանութիւնը, որ մինչեւ հիմա վերապահ դիրք կ՚բռնած էր այս հարցին մէջ, այժմ աւելի բարեացակամ կ՚երեւայ, եւ եթէ սխալ չեն մեր տեղեկութիւնները, այս անգամ պիտի գոհացնէ Սուրիոյ Արաբներուն պահանջը:

Մինչ այս մինչ այն, մասնաւոր տեղեկութիւններ կը հաստատեն թէ Սուրիոյ անմիջական դրացին, Թուրքիա, ակնապիշ կը հետեւի այս իրադարձութեանց, սրելով ախորժակները:

Առ այժմ զանց կ՚առնենք չարք մը մանրամասնութիւններ:

Արդ, այս մէկ հատիկ խնդիրը — նոր տագնապի մը այս հեռանկարը — մեզ կը շահագրգռէ՞ թէ ոչ:

Պատասխանը երկու չի կրնար ըլլալ:

Ուրեմն, անհրաժեշտ է արթուն կենալ եւ միջոցներ խորհիլ, նոր կացութիւնը դիմաւորելու համար: Իսկ այդ կը պահանջէ ոչ թէ պատահական խօսակցութիւններ ու խորհրդակցութիւններ, այլ հիմնական ձեռնարկ մը:

Հարցը կը դնենք չեչտակի, — եկած չէ՞ ժամանակը ստեղծելու գլուխ մը, կեդրոնական եւ ղեկավար:

Հարցը միայն Սուրիայով չի վերջանար:

Քաղաքական մթնոլորտը այնքան պղտոր է որ, վաղը կրնանք այլապէս վրդովիչ անակնկալներու առջեւ գտնուիլ: Սովորական կեանքի պահանջներն ալ՝ առանձին: (Ո՞վ կ՚երաշխաւորէ թէ նոր տագնապներ չպիտի ծագին աշխատանքի ճակատին վրայ, եւ կամ բոլոր ծանօթ հոգերուն դարման ճարուած է):

Տակաւին չենք լիշեր Հայաստանի պարագան: Օրուան բանի՞ դէմ ենք, նոյնինքն Մոսկուա միշտ վտանգուած կը համարին Մ. Միութիւնը, իբրեւ նախայարձակ թշնամիներ մատնանշելով Գերմանիան ու Ճափոնը, դատ — դատ կամ իբրեւ միացեալ ճակատ:

Եթէ Երեւանը շատ հեռու է, այդ չի նշանակեր թէ որ եւ է պատահականութիւն չի կրնար մեզի, եւ առ հասարակ ամբողջ Հայկական Արտասահմանի:

Արդ, ի՞նչ ունինք, իրրեւ օրակարգ, այս ծանրակչիռ հոգերուն դիմաց:

Միացեալ Ցանձնաժողո՞վը,— բարեհաճեցէք ստուգել թէ որ եւ է հետք մնացե՞ր է այդ մարմինէն:

Գաղթ. գրասենեակները,— մեծ բան է եթէ անոնք հասնին իրենց առօրեայ հոգերուն:

Սա միւռնե՞րը, Պուլվար Օսմանի «Ազդ. Պորհուրդ» կամ Տնտեսական կեդրոն:— Տակաւին հաւատացողներ կա՞ն այդ խեղկատակութեանց, մանաւանդ Լիոնի վերջին ձեռնարկէն յետոյ, որ քանի տարի առաջուան հոգեբանութիւնը կը մատնէ, իր «սալթա — նաթ»ներով եւ ինքնագլուխ մարզանքներով:

Ամէն մէկս մըցում կը կատարենք իրարու հետ, երբ կարգը կու դայ քննադատելու քանի տարի եւ աւելի առաջուան դեկավարներն ու անոնց գործունէութիւնը:

Ինչո՞վ կրնայինք ապացուցանել, թէ չատ աւելի փայլուն վիճակի մը մէջ կը գտնուինք այսօր ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԴԻՒԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ ՆՈՐԻՆ ԴԷՄ ԴԻՄՈՒԱԾ

ՊԱՏԻԺՆԵՐԸ ՋՆՋԵ՞Լ ԹԷ ՍԱՍՏԿԱՑՆԵԼ

Փորձ Համաձայնութիւնը կը ճնշէ Թրանսաքի վրայ

Երէկ, չորեքշաբթի, Ազգերու Դաշնակցութեան 13երու յանձնախումբը ժողով դումարեց Ժընեւի մէջ, քննելու համար իտալւեթովպական խնդիրը: Այս առթիւ նորէն իրարու ընդհարեցան անգլիական եւ ֆրանսական տեսակէտները: Մինչ Ֆրանսա կ՚ընդդիմանայ պատժական նոր տնօրինութեանց եւ ընդհակառակն ժամանակը եկած կը համարի զանոնք վերջնելու, Անգլիա կ՚ուզարկէ աւելի ընդարձակել զանոնք, արգիլելով քարիւղի արտածումը: Ֆրանսական մամուլը, մինչեւ անգամ կիսապաշտօնական «Թան»ը օրերէ իվեր ուղղակի պայքար կը մղեն, որպէսզի վերջ տրուի պատժական տնօրինութեանց: Այս առթիւ, բոլորն ալ կը մեղադրեն Անգլիան թէ երկու չափ եւ երկու կշիռ կը գործածէ, նոր պատիժներ պահանջելով Իտալիոյ դէմ, բայց մերժելով որ եւ է պատժական տնօրինութիւն՝ Գերմանիոյ դէմ: «Մանչէն» ամէն օր աղղանշան մը կը հրատարակէ թերթին ճակատը, պահանջելով զգալ ընդհանուր պատժական տնօրինութիւնները: Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ պատժամիջոցները իրենց նպատակին չհասան, քանի որ չկրցան զգերեցնել իտալւեթովպական պատերազմը, իսկ այս ընթացքով կրնան տեղի տալ նոր պատերազմի մը:

Անգլիոյ մէջ չատ գրգռուած են Իտալիոյ դէմ, եւ ուղղակի կ՚ամբաստանեն զայն թէ կը խախտէ միջազգային օրէնքները, թունաւոր կազեր գործածելով: Մամուլը խստօրէն կը դատապարտէ «արդի պատերազմներու այս վայրագ ձեւը», եւ կը պահանջէ որ կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առնէ, զգերեցնելու համար կազային պատերազմը: «Մանչէսթըր Կարտիըն» աւելի յառաջ երթալով, կը պահանջէ «միջազգային հակողութիւն» հաստատել, այսինքն քննութեան ենթարկել այն գործարանները ուր թունաւոր կազեր կը շինուին: «Եթէ այս անգամ թոյլատրուի կազային պատերազմի ղէմ հաստատուած պայմանագրին խախտումը եւ անմիջապէս միջոցներ ձեռք չառնուին անոր գործադրութեան համար, այլեւս յոյս չկայ որ երբ եւ իցէ գործադրուի այդ պայմանագիրը»:

Ամէն պարագայի մէջ, Ֆրանսայի հանրային կարծիքը անճկութեամբ կը հետեւի Ժընեւի խորհրդակցութեանց, միշտ վախնալով թէ աւելի պիտի պզտորին Փարիզի եւ Լոնտոնի յարաբերութիւնները, քանի որ թէ Ցլանտէն եւ թէ Իտըն հրահանգ տուացած են ուժգնօրէն պաշտպանել իրենց տեսակէտները:

ԵԹԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՄՐԱՑՆԷ ՀՌԵՆՈՍԸ...

Այսօր Լոքառնոյ հիները խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարեն Ֆրանսական ծրագրի մասին, որուն բնագիրը պիտի հրատարակուի երէկ դիշեր: Այս հարցին մէջ ալ խորապէս կը տարբերին անգլիական եւ ֆրանսական տեսակէտները: Մինչ առաջինը կը չարունակէ չոյել Գերմանիան, միջին ճամբայ մը գտնելու համար, Ֆրանսական կառավարութիւնը հաստատ կը մնայ իր տեսակէտին վրայ եւ կը պահանջէ մասնաւորապէս արգիլել ամրութեանց չինութիւնը Հռենոսի չրջանին մէջ:

Կարեւոր իրողութիւն մը եւս, այս ճակատին վրայ: Պ. Թիթուլէսքու, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, Փարիզ հասաւ երեքշաբթի օր եւ անմիջապէս ներկայացաւ Պ. Ֆլանտէնի, խօսելու համար յանուն Փոքր Համաձայնութեան: Մօսակցութիւնը տեւեց մէկուկէս ժամ: Կասկածելով թէ Հունգարիա եւս կրնայ հետեւիլ Աւստրիոյ օրինակին եւ վերահաստատել պարտաւորիչ զինուորութիւնը, Թիթուլէսքու խնդրեց վճռական միջոցներ ձեռք առնել ինչպէս Գերմանիոյ նոյնպէս Աւստրիոյ դէմ: Պ. Թիթուլէսքու բացորոշապէս յայտարարեց թէ Հռենոսի ամրութեանց հարցը մահու եւ կենաց խնդիր մըն է Փոքր Համաձայնութեան համար, ԵԻ ԵԹԷ ԳԵՐՄԱՆԱԳԻՆԵՐՈՒՆ ԶԱՐԳԻԼՈՒԻ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՇԻՆԵԼ, ԱՑԼԵԻՍ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔ ՉԳԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԵԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՉԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ: Փոքր Համաձայնութեան տեսակէտով, եթէ Գերմանիա ամրութիւններ կառուցանէ Հռենոսի ապազինեալ չրջանին մէջ, Ֆրանսա չպիտի կրնայ օգնութեան հասնիլ իրենց, երբ յարձակման ենթարկուին: Հետեւաբար Ֆրանսայի հետ կնքուած զինակցութիւնը ոչ միայն անարժէք պիտի դառնայ, այլեւ արդելք պիտի հանդիսանայ, եթէ ուզեն սակարկութեան մտնել Գերմանիոյ հետ:

Պ. Ֆլանտէն անշուշտ հաստատեց թէ ամրութեանց խնդիրը կենսական է Ֆրանսայի համար: Բայց Աւստրիոյ հարցի մասին այնքան ալ վճռական եւ յուսատու դիրք չբռնեց, ինչպէս կը հաւաստեն իրազեկները: Փոքր Համաձայնութիւնը, որ արդէն բողոքած է Աւստրիոյ վերազինման դէմ, Ֆրանսայի աջակցութիւնը կը խնդրէ, պատապարտել տալու համար Սէն-Ժէրմէնի դաշնագրին խախտումը: Իսկ Ֆրանսա երկու պատճառներ ունի չատ յառաջ չերթալու, այս հարցին մէջ: Առաջինը սկզբունքի խնդիր է,— միեւնոյն ատեն երկու զօրթի մէջ չխրիլ, քանի որ գերմանական խնդիրը մեծ զժուարութիւններ կը ներկայացնէ: Իսկ երկրորդը պատճառը այն է որ, Փարիզի մէջ կը հաւատան թէ Աւստրիա պարտաւորիչ զինուորութիւնը վերահաստատած է Մուսոլինիի ներշնչումով: Արդ, Ֆրանսայի համար ձեռնտու չէ Իտալիոյ դէմ չարժիլ ճիշդ այս միջոցին երբ անոր աջակցութեան կը կարօտի:

Սպասակոյտներու խօսակցութիւնները Ապրիլ 15ին Լոնտոնի մէջ

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պելճիոյ սպասկոյտներուն խօսակցութիւնները տեղի պիտի ունենան ապրիլ 15ին, Լոնտոնի մէջ: Որ եւ է բացատրութիւն չտրուեցաւ այս յետաձգման առթիւ, սակայն կը կարծուի թէ երեք երկիրներու ներկայացուցիչները — զօրավարներ — պիտի օգտուին Պորհրդարաններու զատկական դադարէն, գլխու ցաւ չքաշելու համար: Անգլիական պատուիրակութեան նախագահը պիտի ըլլայ Զօր. Տիլ, զինուորական նախարարութեան ռազմական գործողութեանց տնօրէնը: Ֆրանսայի գլխաւոր ներկայացուցիչը՝ Զօր. Շվայսկուբ, սպայակոյտի նա-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԿՐԱՏԷՆ ԴՆԴԱՍԵՂ

Կը ճանչնա՞ք մեր «ջարդարար» խմբագրապետին կարմիր մատիտը, — Հարսնիքի մոմին պէս հաստ: Անգամ մը որ այս կարմիր մատիտը իր արիւնոտ գիծը ձեռագրի մը վրայ ուղղահայեաց՝ վերէն վար, գրաշարը ա՛լ չի շարեր այդ դժբախտ ձեռագիրը: Մեռա՛ւ այլեւս:

Որքա՞ն լացած են մեր գաւառի մատղաշ գրողները իրենց արիւնլուայ ձեռագիրներուն վրայ, որոնք կարմիր մատիտին տակ կը մեռնին եւ կը թաղուին... զամբիւղին մէջ:

Որքա՞ն յամառ գրողներ ալ ունինք, որոնք կը խիզախեն այդ կարմիր մատիտին դէմ, — կը վիրաւորուին, բայց չեն հրաժարիր ձեռագիր ...արդիւնաբերելէ:

ՅԱՌԱՋի Ընկեր կարմիր Մատիտը թշնամի է մասնաւորաբար կարգ մը հինցած բառերու, զորս կը ջարդէ, կը սպաննէ, սակայն անոնց հեղինակը, դժբախտաբար, չէ հասկցած տակաւին թէ ի՛նչ ճաշակ ունի կարմիր Մատիտը, եւ ի՛նչ նախասիրութիւններ՝ Հայկագեան բառարանին մէջ:

Կարմիր Մատիտին չափ նշանաւոր է նաեւ... մկրատը: Այս գործիքը ծանօթ է բոլոր խմբագրատուներուն, — Ֆրանսացի խմբագրապետները կը վերցնեն մկրատը, կը կտրեն **7 — 8** տող, երբ իրենց գործին չի գար կամ սիւնակը կը մերժէ ընդունիլ: Մեծ նագրուած ըլլալով փրանսերէն ձեռագիրները, դիւրին է մկրատին ջարդը, բայց հայերէն ձեռագիրներուն վրայ դժուար թէ մկրատ խաղայ:

Եւ ՅԱՌԱՋի «ջարդարար»ը շատո՞նց լեցած է մկրատը:

Մկրատը կը գործածուի նաեւ օգտար թերթերէ լուրեր կամ յօդուածներ կտրելու՝ պահելու համար:

Այդ աշխատանքին համար անհրաժեշտ է ունենալ սրածայր մկրատ, որ ֆիքը խօթես եւ չըխ — չըխ — չըխ կտրես: Սակայն դանդաղաշարժ է մկրատը ջարդի մէջ: Ընկ. Հրաւէր Սամուէլ ՅԱՌԱՋի խմբագրութեան մէջ այդ ջարդին սահմանուած էր իր գրչին ֆիքը,— գրչին ֆիքով կը կտրէր կը պատռէր թերթերը, այնքան որքան պէտք ունէր: Սակայն գրիչն ալ շուտով կը դառնար անգործածելի: Ընկ. Հրաւէր Սամուէլ կ՚ըսէր թէ Քասիմի սիրական եղանակն այս էր՝ թերթ կտրելու:

Ես ունէի դիւրին եղանակ մը գըտայ,— *ժիլէթի* բեռանի գործածու – թիւնը: Շատ արագ կը տեսնէ գործդ: Սակայն ծանր անպատեհութիւն մը ունի, — կը կտրէ սեղանիդ թուղթերն ալ, տախտակն ալ միասին: Այս ձեւը, որուն հեղինակի իրաւունքը կուտայի ինքզինքիս, ըսին թէ գործածելի է ՅՈՒՍԱՓԵՐի խմբագրատան մէջ ևս, ու թերեւս ալ այլուր:

Հիմա նոր ձեւ մը գտայ, — գնդա – սեղը: Հրաշալի է, ծուռ կը բռնես հիչ մը, խը՛զգը կը քաշես վերէն վար եւ ուզած մասդ կը կտրես: Ոչ գրասեղնադրդ կ՚աւրէ, ոչ ալ ձեռդ կը կտրէ: Ուրեմն պատիւ ունիմ մեր խմբագրութեան ներկայացնելու խմբագրական «ջարդ»ի գործիքս,— գնդասեղ մը:

Մկրատը, ածելին բարբարոս են. ընդհակառակն գնդասեղը կը յիշեցնէ կնոջիքը:

Գործածեցէք գնդասեղը, ընկեր խմբագիրներ, ոչ միայն թերթի վրայ, այլեւ... ձեր թշնամիին վրայ: Գործիք մըն ալ ռամկավարներուն համար, — պզտիկուց սովորութիւն ունէիմ թուղթ մը շիտակ կտրելու համար՝ ծալել, յետոյ ծալուած գիծին վրայ պտըտցնել մեր լեզուն, որ կը թրջէր եւ այսպէս խմորի պէս կը կտրուէր թուղթը: Ռամկավարները ուրեմն կրնան... լզելով փրցնել *Պորհրդ.* Հայտառնէն ինչ որ պիտոյ թուի իրենց:

ԱՐԱՋ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Դ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Զ. Ո. Միութեան կեդր. վարչութիւնը կը խնդրէ մեզմէ յայտարարել ՅԱՌԱՋի մէջ թէ իրենց Դ. համագումարը, որ տեղի պիտի ունենար Զատկական տօնին, յետաձգուած է Պենտեկոստէի արձակուրդին, մասնաճիւղերու խնդրանքով:

Աւստրիոյ վերազինման հետեւանքները

Ինչպէս հաղորդած էինք, Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները բողոքագիր մը ուղղեցին Աւստրիոյ վերազինման դէմ: Հռոմի մէջ պարզապէս ձեւակերպութիւն մը կը նկատեն այս բողոքը եւ չեն կարծեր որ բարդութիւններ ծագին: Իսկ հարեւան երկիրները ընդհակառակն մեծ կարեւորութիւն կուտան անոր: Զեխական թերթերը կը գրեն թէ Փոքր Համաձայնութիւնը իրեն կը վերապահէ ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցները, պաշտպանելու համար իր չահերն ու իրաւունքները: «Սպառնալիք մը չէ այս, այլ աղդարարութիւն մը: Աւստրիա տակաւին ժամանակ ունի կշռելու իր առած քայլին հետեւանքները, խօսքէն գործի անցնելու համար. այսինքն զինուորութեան վերահաստատման որոշումէն մինչեւ զինուորագրութիւնն ու սպառազինութիւնը»:

Պելկրատի թերթերն ալ չեչտելով հանդերձ բողոքագրին չափաւոր լեզուն, դիտել կուտան թէ Եուկոսլավիա, համախորհուրդ իր զինակիցներուն հետ, վերջնական չէ նկատեր հարցը եւ իրեն կը վերապահէ յառաջիկային ձեռք առնել յարմար միջոցները, իր չահերուն պաշտպանութեան համար: Կը նշանակէ թէ Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները պիտի քննեն նոր կացութիւնը, իրենց մնայուն խորհուրդի յառաջիկայ նիստին մէջ, որ պիտի դումարուի մայիս 6ին: Բողոքագիրը առաջին քայլն է միայն:

Պուքրէշի քաղաքական շրջանակները չեչտելով երեք պետութեանց համաձայնութիւնը, դիտել կուտան թէ կարելի չէ ընդունիլ նախընթաց մը, որմէ կրնայ օգտուիլ նաեւ Հունգարիա, դրժելու համար Թրիանոնի դաշնագրին զինուորական տրամադրութիւնները: Մամուլը դոհունակութիւն կը յայտնէ եղած բողոքին համար, մասնաւորապէս ծանրանալով այն կէտին վրայ որ կ՚ըսէ թէ Փոքր Համաձայնութիւնը չպիտի գոհանայ պզտաոնական ձեռնարկով մը եւ իրեն կը վերապահէ ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցները, իր չահերուն պաշտպանութեան համար:

Վիէննայի մամուլը պատասխանելով եղած բողոքներուն, կը բացատրէ թէ անոնք որ կուսակից են Աւստրիոյ հողային ամբողջութեան եւ անկախութեան, չեն կրնար պահանջել որ արդիլուի անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել, այդ նոյն ամբողջութիւնն ու անկախութիւնը պաշտպանելու համար: «Ոչ ոք պիտի կրնար կասկածիլ թէ Աւստրիա ռազմատենչ նպատակներ կը սնուցանէ կամ պաշտպանողականէ տարբեր դիտումներ ունի»:

**** Փչեթայի մէջ կատարուեցաւ Թուլութեան դէմ ուղղուած պայքարները ծայրայեղութեան հասան: Երեսփոխան էքարէթ ինքզինքը անարգուած համարելով, մենամարտի հրաւիրեց վարչապետը, Կէմպօշ: Մենամարտը տեղի ունեցաւ երեքշաբթի առտու: Երկու ոսոխները անվնաս մնացին, բայց չհաշտուեցան:*

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ առաջարկութեամբ, կառավարութիւնը որոշեց զէնքի տակ պահել, ցնոր տնօրինութիւն, այն զինուորներ որոնք ապրիլ 15ին կը լրացնեն իրենց զործօն ծառայութիւնը:

ՀԱՅԱՑՔ ՂԵԼԼԵՁ ՑՍՈՂԱՆ ՀԱՅ ՍՈՒՐԱՐՈՒԹԵՍՆ ԵՎ ՀԱՅՈՑ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՅՕՀ. ՓՈՓՈՂՅԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՍՊԱՆՎԱԾ ՀԱՅ ՀԱՐՍԱՆԻՔՆԵՐԸ

— Ես ինձի՛ց ոչինչ չեմ ուզեր, ինչ որ ուզեմ՝ Աստուածէն կ՚ուզեմ, ան ալ ինծի կու տայ ամէն ինչ, ինչ որ ուզեմ, եթէ ինծի համար օգտակար ըլլայ։

Ասոնք Ս. Գրոց խօսքերն են, որոնք կը գտնուին Յակոբոսի թղթին մէջ։ Ասոնք կը պատկանին այն մարդուն, որ ամբողջ կեանքը անցուցած է Աստուծոյ հետ, որ ամէն ինչ Աստուծմէ կը խնդրէ, որ ամէն ինչ Աստուծմէ կը սպասէ։ Ան գիտէ, որ Աստուած ամէն ինչ կրնայ տալ, ամէն ինչ կրնայ ընել, ամէն ինչ կրնայ կատարել։ Ան գիտէ, որ Աստուած ամէն ինչ կրնայ ընել, որովհետեւ ան ամենակարող է։ Ան գիտէ, որ Աստուած ամէն ինչ կրնայ տալ, որովհետեւ ան ամենահարուստ է։ Ան գիտէ, որ Աստուած ամէն ինչ կրնայ ընել, որովհետեւ ան ամենագութ է։ Ան գիտէ, որ Աստուած ամէն ինչ կրնայ տալ, որովհետեւ ան ամենասէր է։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻՍ ՈՒԶ (1919 - 1921)

Ամառվա միջոցներն էին, երբ Հայաստանի մայրաքաղաքը ենթարկվեց ահեղ վտանգի։ Թուրքական զորքերը Ղարաքիլիսայի վրայով ներխուժել էին Արարատյան դաշտ։ Ահասարսուռ դիմադրություն — մի տեսակ ժողովրդական պատերազմ։ Ամեն կողմից հոսում էին զինված մարդիկ, որոնք ոչ մի կերպ չէին ենթարկվում ռազմական իշխանությունների հրամանատարությանը։ Ամեն մեկը կռվում էր իր ուզած ձևով, ինչպես որ կամենում էր։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հրամանատարը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր զորքը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր կռվի պլանը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր ռազմավարությունը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հետևակը, հեծելազորը, հրետանին, ինքն էր իր թիկունքը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հաղթանակը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր պարտությունը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր մահը։

Ամեն մեկը ինքն էր իր հարցը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հարցի լուծումը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հարցի լուծման ձևերը։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հարցի լուծման միջոցները։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հարցի լուծման ուղիները։ Ամեն մեկը ինքն էր իր հարցի լուծման ճանապարհ

խազահին օգնականը: Անգլիական դահլիճը ուշադրութեամբ պիտի հետեւի զինուորական խօսակցութեանց, ինչպէս հաւատեց վարչապետը, երեսփոխանական մը հարցուց թէ կառավարութիւնը կրնա՞յ ապահովութիւն տալ թէ օրակարգը պիտի պատրաստուի դահլիճին, եւ ոչ թէ ընդհ. սպայակոյտին կողմէ: Վարչապետը պատասխանեց.

— Արդէն յայտարարեցի թէ կառավարութիւնը ուշադրութեամբ պիտի հետեւի այդ խօսակցութեանց:

Հարցապնդիչը չգոհացաւ եւ հարցուց.

— Կրնա՞ք մեզի ապահովութիւն տալ թէ որ եւ է զինուորական զաղտնիք չպիտի յայտնուի:

ՊՕԼՏՈՒԻՆ.— Այդպիսի յայտնութիւններ բոլորովին անհաւանական կը թուին ինծի, լաւ կը ճանչնամ մեր այն սպաները որ պիտի վարեն այդ խօսակցութիւնները:

— Գաղտնիքները միայն մէ՞կ կողմէն կը յայտնուին, հարցուց նախկին նախարար Ջըլիւ:

ՊՕԼՏՈՒԻՆ.— Չեմ հասկնար թէ այն առեն ի՞նչ կը հասկնան զաղտնիք ըսելով:

Ինչպէս այս հարց – պատասխանիչն ալ կը հետեւի, Անգլիոյ մէջ միշտ կը կասկածին թէ զինուորական խօսակցութիւնները կրնան «զարաչուք հետեւանքներ» ունենալ, ինչպէս կը հիշտեն Լօյտ Ճօրճ եւ շատ մը ԹերԹեր:

*** Գերմանական մամուլը կը շարունակէ ուժգնօրէն քննադատել ինչպէս Ֆրանսական ծրագիրը, նոյնպէս դաշնակից սպայակոյտներու խօսակցութեանց այս ձեռնարկը: Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ Ֆրանսա կասկածելի նպատակներ կը հետապնդէ, այսպիսի ձեռնարկներով եւ կը դժուարացնէ բանակցութիւնները:

Բուռն յոդուած մը Տրանսպալի դէմ

Անգլ. հանդէս մը, «Էյըրօփլէյն» (Սաւառնակ), որ մասնագիտական շատ լուրջ հրատարակութիւն մըն է եւ լայնօրէն տարածուած՝ օդանաւային շրջանակներու մէջ, թունդ հակաֆրանսական գրութիւն մը հրատարակած է իր վերջին թիւով: Այս առթիւ երեսփոխան մը հարցապնդում ուղղեց արտաքին նախարար Պ. Իտընի, որ յայտարարեց.

— « Կը ցաւիմ որ կարդ մը հրապարակագիրներ չարաչար կը գործածեն մամուլի ազատութիւնը: Ֆանսական դեսպանը բողոքած է այդ հրատարա – կութեան դէմ: Ես ինքս ալ կարդ մը նախատական վերագրումներ գտայ անոր մէջ: Վերագրումներ որոնք բացարձակապէս անհիմն են եւ ուրիշ նպատակ չեն կրնար ունենալ եթէ ոչ հանրային կարծիքը դրգռել այդ երկրին դէմ: Ես ցաւալի կը գտնեմ այդպիսի վերագրումներ բարեկամ ազգի մը մասին: Անոնք պիտի սեպուին չարամիտ եւ վնասակար՝ միջազգային յարաբերութեանց համար: Մենք չենք կրնար խափանել կամ գրաւել հրատարակութիւն մը, բայց վստահ եմ թէ, նկատի առնելով լրագրութեան բարձր դիրքը մեր երկրին մէջ, վերջին անգամ է որ այս կարգի ցաւալի միջադէպ մը կը պատահի »:

Պահպանողական երեսփոխան մըն ալ ձայնակցեցաւ նախարարին, մասնաւորապէս չեչտելով թերթին կարեւոր հանգամանքը եւ ծաւալումը:

Հիթլերական շարժումը Աւստրիոյ մէջ

Վիէննայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց նախկին նախարար մը, Հարթլէպ, որ փոխ – վարչապետ էր 1927 — 29ի գահլիճին մէջ: Ամբաստանեալը խոստովանեցաւ թէ դրամ ստացած եւ բաժնած է Սթթրիոյ նացիներուն (հիթլէրական): Այս առթիւ թերթերը կը գրեն թէ հիթլէրական գործակալները վերսկսած են իրենց գործունէութիւնը, կրկնապատիկ եռանդով, հակառակ բոլոր արգելքներուն: Գերմանիոյ վերջին ընտրութիւնները մեծապէս քաջալերած են Աւստրիոյ նացիները, որոնք անընդհատ յայտարարութիւններ կը ցրուեն ոչ միայն իրենց հետեւորդներուն, այլեւ օտարներու: Կազմակերպութիւնը գաղտնի է, բայց կը գործէ համարձակ:

Արեւից արեւ օգնութիւն կը խնդրէ

ՆՈՐ ԶՕՐԱՇԱՐԺ — ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ԴԷՊԻ ՏԷՍԻԷ

Եթովպիոյ կայսրը գերագոյն կոչ մը ուղղեց Ազգերու Դաշնակցութեան, յիշեցնելով անոր որոշումները եւ օգնութիւն խնդրելով: Այս առթիւ կը քննադատէ նաեւ Ազգաժողովին ձգձգումները: Միեւնոյն ատեն կայսր յայտարարութիւն մը ուղղեց իր ժողովուրդին, զէնքի տակ հրաւիրելով բոլոր անոնք որ կրնան կռուիլ: Յայտարարութիւնը կ'ըսէ.— «Աստուծոյ օգնութեամբ պիտի կրնանք պաշտպանել մեր հայրենիքը, բայց պատերազմի ճակատներուն ընդարձակութեան պատճառաւ, ամէն քաղաքացի պէտք է զէնք առնէ եւ պատրաստ ըլլայ իր կեանքը նուիրելու հայրենիքին »:

Մինչ այս մինչ այն, իտալական բանակը չարունակելով իր յաղթական դնացքը, յառաջ կը խաղայ դէպի Տէսիէ, որուն անկումն ալ անխուսափելի կը համարուի: Իտալական օդանաւերը հետազօտութիւններ կատարելով, հաստատեցին թէ քաղաքը գրեթէ ամայի է, թէեւ կ'ենթադրուի թէ հոն կը գտնուի եթովպիոյ գահաժառանգը: Բնիկները ճերմակ դրօշներ պարզեցին, երբ օդաչուները երեւցան: Իտալացիները յառաջ խաղացած ատեն ծանր կորուստներ պատճառեցին կայսեր անձնապահ գունդին, որ կը փորձէր պաշտպանել նահանջը: Բազմաթիւ ցեղապետներ անձնատուր եղան Իտալացիներուն, որոնք միեւնոյն ատեն գրաւեցին գնդացիրներ, թնդանօթներ եւ մեծաքանակ ռազմանիւթ: Միայն մէկ իտալական օդանաւ չվերադարձաւ իր կայանը: Իտալական բանակը դէպի կոնտար յառաջացած ատեն, հրամանատարութիւնը ճապաձգած էր քսան օրուան ուտելիք եւ վառելիք, 10,000,000 փամփուշտ հրացանի համար, 70,000 ձեռնառումբ, 65,000 թնդանօթի ռումբ եւն.:

Իր ջախջախիչ յաղթանակներէն վերջ, Իտալիա այլեւս անբաւական կը գտնէ նախապէս առաջարկուած հաշտութեան ծրագիրները, նոյնիսկ հոգատարութիւնը, եւ կ'ուզէ իր ձեռքով կարգադրել ամէն բան:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՐԱՔԻ ԵԻ ԱՐԱԲԻՈՑ միջեւ կնքուած դաշնագրով, երկու երկիրները յանձն կ'առնեն իրաւարարութեամբ կարգադրել իրենց միջեւ ծագած վէճերը եւ փոխադարձաբար աջակիլ, պատերազմի կամ յեղափոխութեան պարագային: Արաբիա կ'ընդունի գործադրել Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին 17րդ յօդուածը, թէեւ անդամ չէ Ազգաժողովին: Դաշնագիրը խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ Եգիպտոսի եւ ուրիշ արաբական երկիրներու մէջ, իբրեւ նախաքայլը արաբ ժողովուրդներու միութեան: Դաշնագիրը բաց է արաբական ուրիշ անկախ պետութեանց առջեւ, ինչ որ հրաւէր մը կը կազմէ եգիպտի համար:

ՍՊԱՆԻՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ պաշտօնական հռչակեց հանրապետութեան նախագահը, Ալքալա Զամօրա, որ «Հանրապետութեան հայրը» կը համարուէր եւ Սպանիոյ առաջին նախագահը եղած էր 1931ին: Պաշտօնանկութիւնը կատարուեցաւ ջախջախիչ մեծամասնութեամբ, — 5ի դէմ 238 քուէով: Նախագահը իր բնակարանին մէջ կը սպասէր որոշման եւ մերժեց ընդունիլ խորհրդարանին դիւանը, որ եկած էր հաղորդելու վճիռը: Նախագահը կ'ամբաստանուի թէ 1936 յունուար 7ին լուծած է խորհրդարանը, հակառակ սահմանադրութեան տրամադրութեանց:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ վերջին թաթառին զոհերու թիւը հասած է 500ի (մեռեալ): Վիրաւորներուն թիւը կը հասնի 2000ի, իսկ նիւթական վնասը անկարելի է հաշուել:

ԼԵՀԱԿԱՆ ոստիկանութիւնը արտակարգ ուշտուք մը կատարելով, 1100 հոգի ձերբակալեց Վարշաւայի մէջ, իբրեւ համայնավար: Մեծ մասը օտարականներ են, իսկ 200ը՝ կիներ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄԱԻՆԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 10 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 6 Պուլվար Ռասփէյ, իսկ լէ Մուլինօ կարեւոր օրակարգ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 10 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 *Cours Lafayette*, «Զարդարեան» գրադարանի մէջ:

ՎԱԼԱՆՍԻ Պրոպագանդի յանձնախումբի ներթական ընկերահաւակական վիճաբանական ժողովը վաղը ուրբաթ երեկոյ 8.30ին, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբը, 2 *rue des Batais*: Նիւթն է՝ «Ընհատը եւ հասարականութիւնը»:

ՀԱՒԱԹԱԽԱՂ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէին կողմէ, Ապրիլ 13ին, երկուշաբթի երեկոյ:

120 Bld. Belleville, *մետրօ* Belleville

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ՊԱՐ:

Ընթրիքը կը սկսի ժամը 7.30ին:

Մուտք՝ 10 ֆր. (Հաւկիթն ու ճոխ ընթրիքը մէջը ըլլալով):

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՄԱՐՍԷՅԼ

Ղեկավարութեամբ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ՏՐԱԿԻՆԵԱՆԻ ՄԷՋ

Թաղապետական Թատրոն

13 Ապրիլ ժամը 9ին

Բարձր հովանաւորութեամբ

Տրակինեանի ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ

Հայ ժողովրդական երաժշտութիւն

Կոփտաս վարդապետէ

Սպենդիարեանէ, Սաթգսեանէ

Մուտք՝ 5, 7, 10 ֆր.:

ԵՐԳԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Սալոն Մասսիլիա

Շաբաթ, *18 Ապրիլ*

ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Երկսեռ խումբը պիտի երգէ իր երգացանկին զանազան կտորները

Ընտիր ճազ եւ գօշիյճոն

Մուտք՝ 10 ֆր.:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌԵՄ հօրեղբայրս Պ. Արտաշէս Մկրեան (դերձակ), որուն հասցէն էր՝ *62 Bld. Rechechouard, Pacis (18)*: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել *Hagop Ebemgrian Rue Foyalier, St. Etienne, (Loire)*:

— Կը փնտռեմ եղբայրս կարապետ կէնճեան (Ատաբազարցի՝, մօր անունն՝ Պայճառ, հօր անունն՝ Յովհաննէս. *9* տարեկանին աքսորուած է իր հօքաքրոջ Մարիամ Միսճիեանի հետ: Լուր կայ թէ զինադադարին կը գտնուէր Հալէպի որբանոցը եւ Քէօթահիացի ընտանիք մը զինքը որդեգրած է: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ *Mme Rose Israëlian, 8 rue du Soleil, Paris (20)*: Իր ճշգրիտ հասցէն տուողին վեցամսեայ «ցարագ» նուէր: Արտասահմանի հայ Թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

50 մէթր հեռու իսի կայարանէն եւ 23 եւ 32 թիւ հանրակառքերու կայարանէն, վարձու են (tout confort) արկաքաժիններ. 1 փիէսնոց 2000. եւ 2 փիէսնոց **2350** ֆր. Շարժ շօֆաժ միասին:

Ա֊ժան գինով ! մէկ խանութ:

Դիմեցէք տեղւոյն վրայ 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Mouli-neaux.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՊԱՐԱԳԱՅԱՆԵՐՈՒ ՄՕՏ

“ՄԵԼՔՈՆ”

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԱՆՈՒՇԵԼԵՆՆԵՐԸ

ՐԱՀԱՔ - ԼՕՌՈՒԻՄ իր գանազան տեսակներով, ԹԱՀԻՆ - ՀԵՒԱ (կաղինով, շոքոլայով եւ վանիլայով), ԲԻՇՄԱՆԻ - ՀԷՒԱ (cheveux d'ange), ԲԵՐԿԱՄՈԻԹ եւ ԱՔԹԻԹ շաքարներ, ՔԱՔԼԱՎԱ, ՔԱՏԱՅԻՖ եւայլն. ինչպէս նաեւ իր գործարանին մէջ պատրաստուած առաջնակարգ ԹԱՀԻՆ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

4, Rue des Pavillons - Paris (20)

Tél. MEN. 50-47 **Métro: Place de Fêtes.**

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

CinémaREXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին,

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.

Զատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԻ *Հայ պատուաւոր կին մը (femme de ménage) տնական աշխատանքներու համար: Դիմել՝* 31 bis Avenue Beau Site, Sèvres (Seine et Oise).

Վարձու յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կայ հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միւնոյն քօնֆօրով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օդասուն վայր: Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13), մէթրօ* Corvisart.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *ոպի, շըմիզէի եւ մանթօյի համար արհեստին լաւ տեղեակ մօտէլիստ մը: Ներկայանալ հարկ եղած աշխատանքի թուղթերով Տարօնեանի, 2* rue St. Philippe, *մէթրօ* Sentier.

Վարձու է Rue Dombasle, Métro Convention *էն 5 վայրկեան, փաւիյեոնի մէջ յարկաբաժին մը՝ 3 փիէս, խոհանոց, կարաժի դիւրութիւն, շահաւոր գին: Դիմել Պօղոսեանի,* 25 rue Chaptal, Cachan, Seine.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.—ԶԱՏԿՈՒԱՆ ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ

ՇԱՔԱՐՈՎ ԵՒ ԻԽՂՈՎ

ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԻԱՅՆ ԲՈՒՆ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂԻՆ

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆԻ ՓՈՒՌԸ, *25 Ռիւ տէ Տամինիքէն*

ԻՍԿ ՊՈՄՈՆ, ԹՐԱՄՈՒԱՅԻ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ

Ա. ԱԼԵՔՈՒՆԵԱՆԻ ՓՈՒՌԸ, *342 Շըմէն տը Մէն-Ժիւլիէն*

Արուարձաններէ ապսպրանք կ'ընդունուի:

Մեծաքանակի համար զեղչ:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղող է թրծած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶԻ:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիթերով պատրաստուած ւ, ձ՛ր կեանքին վնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶԻ, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE

MARQUE DÉPOSÉE

RAKI

40°

DUZE

Véritable Anisette Orientale

DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

ՖՐԱՆՍԱՅի հիւսիսային ագենտները՝ Ա. ՏԱԼԱԳԻՒԼԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ գոյնով խանութը)

Ոչ մէկ տեղ մանանեխուղ ունինք: Ձերմակ պանիր, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր., պուլկուր՝ կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հէվլա՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏԱՇԽՅԱՆ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Մեքենան դետեղուեցաւ առաջին յարկին վրայ, փոքր սենեակի մը մէջ, որուն մէջտեղը կեղծ պատ մը չին - ուեցաւ: Գետնայարկին վրայ կալի փոքր մեքենայ մը դրուեցաւ որ կա – շիի փոկերով ձեղունին գաղտնի բաց - ուածքի մը միջոցաւ մեքենային հետ հաղորդակցութեան մէջ դրուած էր: Պատերը թանձր առարկաներով ծած – կուեցան, արգիլելու համար թրթռացումին ու աղմուկը, որպէսզի քովի տունի Գերմանները չիմանան:

Մուտի նմանող այս աշխատանոցին մուտքը գաղտնի անկիւն մըն էր, որ գոցուած էր հին աղիւսներու եւ կուտրած կղմինտրներու դէզով մը:

Ամէն ինչ կատարեալ կը թուէր, կազի մեքենան սկսաւ բանիլ, երբ խումբին մէկը «աշխատանոց» մտաւ: Քանի մը վայրկեան վերջը ինքզինքը բացուածքէն դուրս կը նետէր չունչը բռնուած եւ դէմքը կապուտցած: — Հովի հոսանքի հայթայթումը մոռցեր էին: Ասոր ալ դարմանը գտնուեցաւ, քանի մը աղիւս հանեցին, որոնք դռրծը լրանալէն յետոյ դարձեալ կը դրուէին:

Գրեթէ մէկ տարի այս գաղտնի մամուլը հրատարակեց «Ազատ Պելժիան», որուն թիւը սկսաւ միշտ աճիլ, մինչեւ որ ցրուիչներէն մէկը ձերբակալուեցաւ եւ սպառնալիքի ներքեւ գաղտնիքը մատնեց:

Հրամանատար Ֆօն Պիսսինկ, չարաՔը մէկ կամ երկու անգամ կատարե - ցուցիչ կանոնաւորութեամբ մը իր սեղանին վրայ «Ազատ Պելժիայ»ի վերջին համարը գտնելու պատիւը կը վայելէր: Աւելի դէշը տակաւին, ընդհանուր հրամանատարութեան կեդրոնատեղին՝ Սփաէն, սարսափելի տեղեկագիրներ կը հաղորդուէին իրեն, որոնց համեմատ այդ «անիծեալ դժոխային» Թերթը նմանօրինակ կանո – նաւորութեամբ մը Բայէլերին անձնական նամակներուն մէջէն ալ կ'ելլէր:

Բայց կանոնաւոր կերպով ամէն շաբաթ այդ Թերթին իր սեղանին վրայ գտնուելուն հետեւանքով, Ֆօն Պիսսինկին կատաղութիւնը ոչինչ էր բազդատմամբ այն հարուածին եւ բարկութեան, որ իրեն համար նուաստացում մը եղաւ:

Ֆօն Պիսսինկի Բայէլերին կողմէ չբանչան ստանալուն առթիւ իր պաշտօնակիցները հանգանակութեան ձեռնարկելով, որպէս չնորհաւորութեան նշան, կ'որոշեն Պերլին իր կնոջը նը – ուէր մը ղրկել: Պրօնզէ փոքր արձան մը:

Ու կը ղրկեն: Բայց երբ Տիկին Ֆօն Պիսսինկ ծրարը կը քակէ, կը տեսնէ որ անիկա փաթթուած է այդ շաբ – թուան « Ազատ Պելժիայի համա – րովը :

Կարծես այդքանը չէր բաւեր, քիչ ժամանակ ետքը Ֆօն Պիսսինկ կը նկատէ որ իր սնուցիչէն կարգ մը կա – րեւոր Թուղթեր կը պակսէին, եւ ա – նոնց փոխարէն « Ազատ Պելժիայի Թիւերը տեղաւորուած էին:

×

Գերմանիոյ մէջ դերութեան իր քառասուն եւ ինը ամիսներու ընթացքին քաղաքապետ Մաքս կանոնաւորապէս թղթակցութիւններ եւ նամակները կը դրէր:

Կանուխ, փաստաբանութեան ժամանակ երբ սկսաւ չարունակաբար դրել այն Թերթին, որուն խմբագիրն էի, իր յօդուածները կը զանազանէին անոնց նուրբ ու խորամանկ բնոյԹովը: Եւ այդ խորամանկութեանը չնոյ հիւ էր որ յաջողեցաւ միանգամ ընդմիշտ խուսափիլ այն խիստ գրաքննութենէն որուն կ'ենթարկուէին իր թղթակցութիւնները, եւ այսպէսով կրցաւ ամրոցի իր տիւրը ու առանձնացած խցիկէն բարերար աղդեցութիւն գործել իր քաղաքացիներուն եւ պաշտօնակիցներուն բարոյականին վրայ: Երբեմն Թէեւ գունաւորուած խոյեղող հեգնութիւնով մը, որուն խմբագրապետը իր գրաքննիչները չկրցան բռնել, իր նամակները կը տպէին բացարձակ վստահութիւն չունէին բացարձակ վստահութիւն մաճառնական Դատի յաղթանակին վրայ: Այսուհանդերձ դէպքերը չտևելու չափ ալ կոյր լաւատես մը չէր:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԱՏԻՊԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
10
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
10 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3086 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — Գինն 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՆԵՐԳԱՂԹԸ ԻՆՉՈ՞Ւ Կ'ՈՒՇԱՆԱՑ

Իրազեկ աղբիւրէ կը լսենք թէ Ֆրանսայէն Հայաստան երթալիք ներգաղթի կարաւանին մեկնումը կը յապաղի հետեւեալ պատճառներով.—

Ցայտնի է թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը 300,000 ֆրանք տամբու նախ տրամադրած էր հայ ներգաղթողներու համար, անգործութեան մնացուածներ, բայց որովհետեւ արձանագրուածներուն մեծ մասը «անգործ» չէին, Հրանսա կը պահանջէ որ անգործները միայն փոխադրուին Հայաստան, քանի որ միւսները հոս արդէն գործ ունին եւ իրենց ապրուստը կը հայթայթեն, առանց պետութեան վրայ բեռ ըլլալու:

Այս պատճառով է որ կարաւանը չի կրնար մեկնիլ եւ յայտնի չէ թէ ինչպիսի լուծուի հարցը:

ԻՏԼՈՒԻ ԵՒ ՖԼԱՆՏԷՆԻ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ ՏԱՍՆԵՐԵՔՆԵՐՈՒ ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԱՌՋԵՒ

Մեկը Եթովպիան կը պաշտպանէ, միւսը Իտալիան

Ժնեւեան արտաքին նախարարին նոր ապառնալիքը

Ինչպէս կը նախատեսուէր, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ներկայացուցիչները նոյն ընդհարեցան Ազգերու Դաշնակցութեան 13երու յանձնախումբին առջեւ, որ հրաւիրուած էր քննելու իտալեհապէշական պատերազմը: Պ. Իդըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, պահանջեց անմիջապէս քննութիւն բանալ, յիշեցնելով թէ Իտալացիները Թունաւոր գազեր կը գործածեն Եթովպիոյ մէջ, հակառակ 1925ին կնքուած պայմանագրութեան: Այս առթիւ ներկայացուցիչը հետեւեալ փաստերը՝ դանազան աղբիւրներէ: Ֆրանսայի ներկայացուցիչը հաւանութիւն յայտնեց, պայմանաւ որ միեւնոյն ատեն քննուին Իտալացիներու մեղադրանքները, որոնց համաձայն Հապէշները տրամ-տրամ դնդակներ կը գործածեն եւ կը յօշոտեն իրենց գերիները: Որոշուեցաւ իրաւագիտական յանձնաժողով մը կազմել, ճշդելու համար թէ 13երու յանձնախումբը կամ Ա. Դ. Խորհուրդը իրաւասութիւն ունի՞ն քննելու այս հարցը:

Մինոլորտը աւելի տաքցաւ, երբ Պ. Իդըն առաջարկեց որ Պ. Մուսոլինի դէմ ներկայացնէ, պատերազմը դադրեցնելու համար, այլապէս «անգլիական կառավարութիւնը կը վերապահէ իր դիրքը»: Այս առթիւ յայտարարեց.

— «Բրիտանական կառավարութիւնը այլեւս չի կրնար հանդուրժել նոր յապաղումներու: Ի՞նչ տպաւորութիւն պիտի կրէ աշխարհի հանրային կարծիքը, եթէ նոր ձգձգումներ պատահին: Հինգ չաբաթ անցաւ Պ. Ֆլանտէնի կոչն ի վեր, ուղղուած՝ երկու կողմերուն: Երկուքն ալ ընդունեցան առանց դրկը, բայց որ եւ է քայլ չառնուեցաւ եւ ընդհակառակն պատերազմը աստիճացաւ: Այլեւս նոր յապաղում պէտք չէ ըլլայ: Պէտք է անմիջապէս դադրեցնել թշնամութիւնները եւ ձեռնարկել նոր բանակցութեանց»:

Պ. Ֆլանտէն պատասխանելով, բացատրեց թէ օգտակար չէ աճապարել եւ առաջարկեց մինչեւ երեքշաբթի պայմանաժամ տալ յանձնախումբի նախագահին եւ Ազգաժողովի ընդհ. քարտուղարին, պատահան մը ստանալու համար Պ. Մուսոլինիէն: (Այս երկուքը Հռոմ պիտի երթային, բայց այժմ որոշուած է որ դրաւոր հաղորդակցին իտալական կառավարութեան հետ): Այս առթիւ Պ. Ֆլանտէն դիտել տուաւ թէ պատերազմը չի կրնար դադրիլ, եթէ չվերցնեն Իտալիոյ դէմ հաստատուած պատժական տնօրինութիւնները: Ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ ձանձրացած է Եւրոպայի վրայ կատարուած զաւեշտէն եւ թէ ինչ որոշումներ ալ տրուին, էքսւաթոր անվիճապէս պիտի քննէ պատժները վերցնելու խնդիրը: Իսկ Մեքսիկայի ներկայացուցիչը բոլորովին հակառակ դիրք բռնելով, յայտարարեց թէ այդ պարագային ինք պիտի պահանջէ նիստի հրաւիրել 18երու յանձնաժողովը (պատժական), նոր կաշկանդումներ առաջարկելու համար Իտալիոյ դէմ:

*Ժողովէն վերջը, Իդըն եւ Ֆլանտէն դլուխ դլխի խօսակցեցան ամբողջ երկու ժամ: Ֆրանսայի ներկայացուցիչը դիտել տուաւ թէ հիմա որ Գերմանիա վերջնապէս մերժած է Լոքառնոյի երեք յուշագիրը, պիէռ է ՝ՁԵՒ ՊԵՐԼԻՆԻ ՀԵՏ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ՊԻԷՏ Է ՏՐՓԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ԻՐԵՆՑ ՏՈՒԱԾ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ: Պ. Ֆլանտէն ալ ըսաւ թէ նկատի առնելով Գերմանիոյ ժխտական պատասխանը, ԼՈՔԱՌՆՈՑԻ ԴԱՇԻՆԸ ՊԻԷՏ Է ՎԵՐԱԾԵԼ ԲԱՌԵԱԿ ՁԻՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ, ԴՈՒՐՍ ՁԳԵԼՈՎ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ:

Անգլիոյ ներկայացուցիչը պատասխանեց թէ բանակցութեանց եւ հաշտարար միջոցներու ժամանակը անցած չէ տակաւին եւ թէ ինք յուսայ որ Հիթլէր առժամապէս պիտի արդիլէ ամրութեանց չինութիւնը Հռենոսի մէջ, մինչեւ որ ելքի մը յանգի 25ամեայ խաղաղութեան ծրագիրը:

Կը կարծուի թէ Լոքառնոցիներու բուն խորհրդակցութիւնը պիտի սկսի այսօր, աւուց ուրբաթ, երբ Ժրնեւ հասած կ'ըլլայ Պելժիոյ վարչապետն ալ:

***

Պ. Ֆլանտէն ունկնդրութեան ընդունելով անգլեամերիկեան մամուլին ներկայացուցիչները, վճռական, գրեթէ սպառնական յայտարարութիւններ րրաւ Գերմանիոյ դէմ: Ազդարարեց որ եթէ Հիթլէր յամառի ամրութիւններ չինել, «ԿՐԿԻՆ ԲՌՆԱԲԱՐԱՁ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՎԵՐՍՏԱՁԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ԵՒ ԱՁՆ ԱՁՏԵՆ ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՀԱՐԿԱԴՐՈՒԻ ԱՒԵԼԻ ԿՈՐՈՎԻ ՄԻԶՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆԵԼ ՔԱՆ ՄԻՆԴԵՒ ԱՁԺՄ»: Այս առթիւ բացատրեց թէ Գերմանիա զօրք ղրկելով Հռենոսի ապազինեալ չրջանը, բռնաբարած եղաւ Վերսայլի դաշնագրին 43րդ յօդուածը: Դաշնագրին 42րդ յօդուածը կ'արգիլէ ամրութեանց չինութիւնը եւ Գերմանիա մինչեւ հիմա չէ խախտած զայն, բայց եթէ այդ քայլն ալ ունէ, «ամբողջ խնդիրը պիտի վերաբացուի համաձայն Լոքառնոյի դաշնագրին տրամադրութեանց»: Խօսելով Հիթլէրի առաջարկներուն վրայ, Պ. Ֆլանտէն չէշտեց թէ «անոնք փոխանակ նուազեցնելու աւելի կը ծանրացնեն պատերազմի վտանգը: Եւ խնդիրը միայն Ֆրանսայի չի վերաբերիր, այլ ամբողջ Եւրոպայի»:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

25 ՏԱՐԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԲԱՑԱ ՈՉ ՀԻՒԱՑԻՆ ՎԵՐԱՔՔՆՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսական կառավարութիւնը չորեքշաբթի օր հրատարակեց իր պատասխանը, որ կը բաղկանայ երկու մասերէ.—

1.— Յուշագիր մը՝ ուղղուած բրիտանական կառավարութեան եւ հաղորդուած պելժիական և իտալական կառավարութեանց, իբրեւ պատասխան Գերմանիոյ առաջարկութեանց:

2.— Խաղաղութեան ծրագիր մը Եւրոպայի ապահովութեան, փոխադարձ աջակցութեան եւ սպառազինութեանց սահմանափակման համար, ինչպէս եւ տնտեսական եւ ելմտական վերակազմութեան մասին:

Ստորեւ կ'ամփոփենք Գերմանիոյ ուղղուած պատասխանը.—

Լոքառնոյի դաշինքին խզման յաջորդ օրը, եւ իբրեւ հետեւանք գերմանական դինեալ ուժերու մուտքին, Ֆրանսական կառավարութիւնը իրաւունք ունէր անյապաղ ձեռք առնելու անհրաժեշտ միջոցները, վերահաստատելու համար օրինական կացութիւնը եւ զսպելու «թշնամական արարքը»: Բայց այդ պէս չըրաւ, Եւրոպայի նոր բարդութիւններ խնայելու մտահոգութեամբ: Նախ Ազգերու Դաշնակցութենէն խնդրեց հաստատել ուխտազանցութիւնը մինչեւ ատեն խորհրդակցելով միւս դաշնակիցներու ներկայացուցիչներուն հետ, ջանալ դտնել բարեկամական կարգադրութեան ձեւ մը: Գերմանական կառավարութիւնը մերժեց մարտ 19ի առաջարկները, իբրեւ վնասակար գերման ժողովուրդին պատուոյն եւ իբրեւ անտեսում իրաւունքներու հաւասարութեան: Եւ սակայն ոչ ոք կը սպառնայ գերման ժողովուրդին անկախութեան, ոչ ոք կը ժխտէ անոր իրաւունքներու հաւասարութիւնը, ոչ ոք մտքէն կ'անցընէ զսպել անոր պատուոյն, եթէ ժողովուրդի մը պատուոյն զսպել է զայն հրաւիրել յարգելու դաշնադիրները եւ միջազգային օրէնքը, որոնցմէ չի կրնար խուսափիլ գերման կառավարութիւնը, ինչպէս ուրիշ որ եւ է կառավարութիւն, առարկելով թէ այս ինչ կամ այն ինչ պարտաւորութիւնը կը խանգարէ իր ազատութիւնը կամ անկախութիւնը կամ այսինչ յանձնառութեան կատարումը այլեւս «չի թոյլատրուիր» գերման ազգին կողմէ, իրենց իսկ բացատրութեամբ:

Ուրեմն պէտք է վերաքննե՞լ Ազգաժողովին ուխտը, այնտեղ արձանագրելու համար թէ կանոնը կը դադրի հոն ուր կը սկսի «հինաւկան իրաւունք մը» իւրաքանչիւր ժողովուրդի համար, իրաւունք մը որուն միակ դատաւորը ինք պիտի ըլլայ: Գերմանիա արհամարհելով միջազգային իրաւունքի սկզբունքները, նկատի չէ առած նաեւ պատմութիւնը.— Հռենոսեան չրջանի ապազինումը չէր բռնաբարեր նախագահ Ուիլսընի 14 կէտերու որ եւ է մէկ սկզբունքը, այլապէս Վերսայլի գերմանական պատուիրակութիւնը չպիտի թերանար հաստատելու, ինչ որ չըրաւ որ եւ է ատեն: Գալով Լոքառնոյի դաշինքին, ան ոչ միայն չմշակուեցաւ Ռուրի գրաւման ճնշումին տակ — քանի որ այդ չրջանը պարպուած էր — այլ ընդհակառակն կը ձգտէր արեւելեան Եւրոպայի մէջ ստեղծել նոր կացութիւն մը, հիմնուած ինքնակամ յանձնառութեանց յարգանքին վրայ: Գերմանիա անոր մէջ կը փնտռէր երաշխիք մը իր արեւմտեան սահմանագլուխին ապահովութեան համար, որու փոխարէն հաստատուեցաւ ապազինեալ չրջանը, խաղաղութեան երաշխիքը Գերմանիոյ:

Գերմանիա վիճելի կը դարձնէ Եւրոպայի հողային կարգադարքը որ հաստատուեցաւ 1919ի դաշնագիրներով: Անհրաժեշտ է չափել Գերմանիոյ իրաւագիտական նոր տեսութեան ամբողջ տարողութիւնն ու վտանգը: Գալով այն իրաւական փաստարկութեան, որով Գերմանիա կը փորձէ արդարացնել մարտ 7ի իր նախաձեռնութիւնը, ինքն իսկ կը խոստովանի անոր տկարութիւնը, մերժելով դիմել Լա Հէյլի իրաւարար տեսանին:

Ճիշդ է, գերմանական կառավարութիւնը կը յաւակնի իր խաղաղութեան ծրագրով վճռական աջակցութիւն մը բերել նոր Եւրոպայի մը վերակառուցման: Դժբախտաբար այդ աջակցութիւնը աւելի երեւութական է քան իրական: Բայց եւ այնպէս Ֆրանսական կառավարութիւնը պատրաստ է նկատի առնելու գերմանական առաջարկները, երբ գիտնայ թէ Գերմանիա ինչպէս պիտի կրնայ երաշխաւորել իր նոր յանձնառութիւնները: Գերմանիոյ առաջարկած ոչյարձակման երկկողմանի համաձայնութիւնները, որոնք զուրկ են փոխադարձ աջակցութեան տրամադրութենէն՝ ի նպաստ յարձակման ենթարկուած զոհին, բան մը չեն աւելցներ 1928ի Փարիզի դաշինքին վրայ:

Ինչ կը վերաբերի Գերմանիոյ վերադարձին Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, Գերմանիա այդ տրամադրութիւնը կը յայտնէ կարգ մը պայմաններով: Այսպէս, քանի մը չաբաթէ ի վեր յիշեցնելով իր պահանջները զազիային հարցի մասին, գերմանական կառավարութիւնը չուզե՞ր հասկցնել թէ նորէն պիտի բաժնուի, եթէ զոհացում չտանայ:

Գերմանական կառավարութիւնը ուրիշ առաջարկ մըն ալ կ'ընէ որ երբեք չի համապատասխաներ Ա. Դ. Ուխտին սկզբունքներուն: Ան կը թելադրէ որ կնքուելիք համաձայնութեանց յարգումը ապահովուի իրաւարար ատեանի մը կողմէ որուն որոշումները պարտաւորիչ ըլլան: Ասով գերմանական կառավարութիւնը ոչ միայն կը մերժէ Լա Հէյլի իրաւարար ատեանին միջամտութիւնը, այլեւ կանխաւ կը ժխտէ Ա. Դ. Խորհուրդին ձեռնհասութիւնը:

Յուշագիրը ուրիշ իրաւագիտական կէտեր ալ քննադատելէ յետոյ, դիտել կուտայ թէ փոխանակ պատերազմի մեղսացման միջոցներ թելադրելու, հարկ է ձգտիլ անկարելի դարձնելու: Ցետոյ կը մերժէ հանրաքուէի առաջարկը, իբրեւ բոլորովին հակառակ Ֆրանսական սահմանադրութեան: Կը յայտարարէ թէ դաշնագիրներու հանդէպ հաւատարմութիւնը հիմնական սկզբունք մըն է Ֆրանսական կառավարութեան համար:

Եզրակացնելով, յուշագիրը կը հարցնէ թէ ժողովուրդի մը կենսական իրաւունքը թոյլ կուտա՞յ միակողմանի կերպով զրժել կնքուած յանձնառութիւններ: Եւ կամ խաղաղութիւնը կրնա՞յ ապահովուիլ, երբ պետութիւնները ազատ ըլլան իրենց ուզածին պէս կարգադրելու վէճերը: Որ եւ է եւրոպական կառավարութիւն չի կրնար նոր համաձայնութիւններ կնքել, առանց բացորոշ պատասխան ստանալու այս հարցումներուն: Եւ դեռ աւելի ուղղակի հարցում մը,— Գերմանիա առանց վերապահութեան վաւերական կը ճանչնա՞յ եւրոպայի հողային եւ քաղաքական ներկայ կարգ ու սարքը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՐՈ՞Ւ ՀԱՄԱՐ ...

«Սրտի մեծ խոնարհութեամբ», Տիկին Սեզա կիրակի օր կը խոստովանէր «Ցառաջ»ի թեմէն.

— «Մինչեւ վերջերս չէի գիտեր թէ որչափ ճոխ է մեր լեզուն եւ որչափ յանցապարտ ենք անոր հանդէպ»:

Ո՛ւր էր թէ ուրիշներ ալ — խմբագիր, յօդուածագիր, գրագէտ, բանաստեղծ, գիտուն — խոստովանութիւններ կատարէին նոյնիսկ խոնարհութեամբ:

Պայման չէ որ առանց բացառութեան հրապարակաւ կատարուին այդ խոստովանութիւնները:

Թող իրենք իրենց մրմնջեն, չորս պատի մէջ եւ գրիչը ձեռք առած ատենն: Վստահ եմ որ պիտի շահին, միեւնոյն ատեն օգնելով հայերէնի մաքրագործման, ճոխացման եւ զարգացման:

Իսկ եթէ խոստովանութիւնը տարածուէր միեւնոյն ատեն — մանաւանդ այնտեղ — արդիւնքը պիտի ըլլար օրհնութիւն:

Տեսէք, «Ցառաջ»ի միեւնոյն թիւին մէջ բոլշեւիկ բանաստեղծ Ազատ Վշտունին վրատատանի փառքը կ'երգէր երկար եւ «Լէնինճաղուիչ» էերթուածով մը—11 տուն, իւրաքանչիւրը չորս տող — եւ մէկ հատ օտար բառ չէր իջած:

Ուրիշ բոլշեւիկ բանաստեղծ մը, Գուրգէն Մահարի, Թիֆլիսը կը փառաբանէր նոյնիսկ սահուն շարադրութեամբ,— եւ յանկարծ ... «դամչի» մը կը սահեցնէ: Եւ դեռ ուրիշ բառեր: (Պիտի կարդաք այս կիրակի):

Դառ շա՞տ պիտի սպասեմ, «բօյ ու բոս»երը, «ջան ու ջիկեար»ները, «քայդուշ»ները, «ֆորանաս»ները եւ մնացեալը հայացնելու համար:

Անշուշտ բանաստեղծօրէն:

Միեւնոյն յօդուածին մէջ, Սեզա կը թելադրէր որ «Ցառաջ»ը իր գլխաւոր սիւնակներէն մէկը տրամադրէ, «եւ ամէն օր գոնէ տասը հայերէն բառեր ներկայացնէ իր ընթերցողներուն, առնուց ֆրանսերէնը կամ թուրքերէնը կամ անգլերէնը դնելով»:

Ինչո՞ւ չէ: Որքան գիտեմ, խմբագրութիւնը երկար ատենէ ի վեր կը խորհի հարցարան-դասարան մը բանալ, ոչ միայն մոռացութեան տրուած բառեր յիշեցնելու, այլեւ պակասներ լրացնելու համար:

Կեանքը սրընթաց կը թաւալի եւ ամէն օր բառագիտական նորութեանց առջեւ կը գտնուինք: Իսկ մամուլը ամէն մէկ բառուկ մեծենաս է, յղանալու, հնարելու, կոկելու կամ պատշաճեցնելու համար շատ մը բաներ:

Միայն թէ... կը կարդան եւ կ'օգտուի՞ն:

Եթէ Երեւանցիները անուղղայ են, գոնէ մերինները նիգ մը կը փորձե՞ն «կարդալու եւ տարածելու»:

Հայր Ղազիկեան գրեց թերթի մէջ, նուաց ու սաստեց ինչպէս հարազատ Պարտիզակցի մը: Գրածներն ալ գրքի վերածուեցան:

«Ցառաջ»ի Տարազը շատ մը բաներ բացատրեց, անխոնջ դաստիարակի համբերութեամբ:

Քանի՞ հոգի շտկեցին իրենց սխալները: «Ցառաջ»ի աշխատակիցներ անգամ դեռ կը յամառին գրել «յետայսուն»,— փոխանակ «այսուհետեւ»ի, «դրութիւն»— փոխանակ «վիճակ»ի կամ «կացութեան»:

Իսկ սա *մասուցանել, դեկուցանել, ապացուցանել, հաստուցանել, ծանուցանելները* դարձան կատարեալ ցուցահանդէս,— *Մասուցանեցի, ապացուցանեց*, գեկուցեց եւայլն:

Դեռ չեմ յիշեր Ամերիկայի մեր պաշտօնակիցներուն եւ անոնց աշխատակիցներուն յամառութիւնը, որով կը շարունակեն թարգմանել ու գրել «Պետական Քարտուղար» (արտաքին գործերու նախարար), Պետական Պաշտօնատուն (արտաքին գործերու պաշտօնատուն), Աշխատանքի Քարտուղար (նախարար) եւայլն:

Որո՞ւ համար օրական տասը բառ, երբ տասը տարին մէկ բառ չեն սորվիր, կամ անխղճօրէն կը կրկնեն նոյն կոպիտ սխալները...

ՎԱՀԷ

ԻՏԼՆ, Անգլիոյ արտաքին նախարարը

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Այս ծրագիրն ալ պատասխանն է Հիթլէրի վերջին առաջարկներուն: Ինչպէս կը տեսնուի, տարբերութիւնը չատ մեծ է երկու ծրագիրներուն միջեւ, թէեւ երկուքն ալ կը ձգտին ամրապնդել Եւրոպայի խաղաղութիւնը եւ տնտեսական բարօրութիւնը:

Ֆրանսական ծրագրին հիմնական սկզբունքներն են.—

1.— Ճանչնալ բոլոր գերիշխան պետութեանց իրաւունքներու հաւասարութեան եւ դաշնագիրներու նուիրականութեան:

2.— Ճանճնառութիւն իրաւարարութեան ենթարկելու միջազգային վէճերը, ի հարկին պատժական տնօրինութեանց դիմելով:

3.— Գործակցութիւն՝ արգիլելու համար զօրաւորին գերակայութիւնը տկարին վրայ:

4.— Եւրոպայի կազմակերպումը իբրեւ չրջանային տիպար միութիւն, Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեան տակ:

5.— Հաստատում եւրոպական ամենազօր յանձնաժողովի մը, Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ:

6.— Համաձայնութիւն խաղաղութիւնը պահպանելու առ նուազն 25 տարի:

7.— Ոչ մէկ դաշնագիր անփոփոխելի պէտք է համարուի, բայց եւ ոչ մէկ դաշնագիր կրնայ խզուիլ միակողմանի ձեւով: Իւրաքանչիւր պետութիւն պարտաւոր է յարգել Ազգաժողովի անդամներուն հողային կարգադարքը, որ կրնայ փոխուիլ միայն բոլորին հաւանութեամբ: ՀՈՂԱՅԻՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԴՐՈՒԻԻ 25 ՏԱՐԻՆ ԱՌԱՋ:

8.— Փոխադարձ աջակցութիւն: Այս առաջադրութեամբ, պետութիւնները Ազգերու Դաշնակցութեան կամ Եւրոպական Ճանճնաժողովին տրամադրութեան տակ պիտի դնեն, տեւականօրէն, զինուորական, օդանաւային եւ ծովային ուժեր:

9.— Տեւական վերստուգում դաշնագիրներու գործադրութեան, Եւրոպական Ճանճնաժողովին միջոցաւ: Բոլոր պետութիւնները յանձն պիտի առնեն դիւրացնել եւ ապահովել այս վերստուգման հետեւանքով տրուած որոշումներու գործադրութիւնը:

10.— Լայն զինաթափութիւն: Իւրաքանչիւր պետութեան սպառազինութեանց սահմանափակումը պէտք է վճռուի եւրոպական յանձնաժողովին կամ

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՏԻ ՂՈՍՏՈՂՈՒԹՅԱՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐԻՉ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ԱՆԴԱՄ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏ

(Վերջ)

— Ես, ո՛չ, ոչ մի բան չեմ խոստանում։ Ես ձեզ ասում եմ միայն, որ ես ձեզ չեմ խաբում։ Ես ձեզ ասում եմ

ԼԻՈՆ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻ. ԲՈՒԼՈՒԽԻ ՄԵՋ (1919 - 1921)

Ռուսաստանի հեղափոխական շարժումը 1917 թ. Փետրուարեան յեղափոխութեան յաղթանակից յետոյ ամբողջ երկրի պատմութեան մէջ ամենէն կարեւոր շրջանն է: Ռուսաստանի պատմութեան այդ շրջանի ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի ոչ միայն ռուսական, այլեւ համաշխարհային յեղափոխական շարժման համար: Ռուսական յեղափոխութեան այդ շրջանի ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի մանաւանդ մեզ համար, որովհետեւ այդ շրջանում է, որ ռուսական յեղափոխութեան ազդեցութեան տակ ձեւաւորուեցաւ եւ զարգացաւ մեր երկրի յեղափոխական շարժումը:

Ռուսական յեղափոխութեան այդ շրջանի ուսումնասիրութիւնը մեզ համար մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ այն պատճառով, որ մեր երկրի ներկայ սոցիալական կարգերը, մեր երկրի ներկայ տնտեսական կեանքի ամենակարեւոր գծերը, մեր երկրի ներկայ քաղաքական կեանքի ամենակարեւոր գծերը ուղղակի կերպով կապուած են ռուսական յեղափոխութեան այդ շրջանի հետ:

Ռուսական յեղափոխութեան այդ շրջանի ուսումնասիրութիւնը մեզ համար մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ այն պատճառով, որ

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՍԵՒԱՆ

ԹՈՓՈՒԼ ուղեւորուեցաւ 23 դեկտեմբեր 1914 թուականին, ան չէր կրնար կարծել, որ Պոլսոյ մայրավանքին մէջ կը վախնար ան ալ պատերազմի հրոսակներէն։

« Ծանօթ բոլոր ընթերցասէրներուն, որոնք ուրախութեամբ պիտի ընդունին Սեւանի ճգնաւորին ստեղծագործութիւնները, ուղեւորութեան նպատակը կը հաղորդենք հետեւեալ տողերով։

Ծանօթ բոլոր ընթերցասէրներուն, որոնք ուրախութեամբ պիտի ընդունին Սեւանի ճգնաւորին ստեղծագործութիւնները, ուղեւորութեան նպատակը կը հաղորդենք հետեւեալ տողերով։

Ընկերական կապեր ունենալով Պոլսոյ գրական շրջանակներուն հետ, Մելքոնեան կ՚ուզէ հանդիպիլ անոնց եւ ծանօթանալ անոնց գործերուն։ Ան կ՚ուզէ նաեւ ծանօթանալ Պոլսոյ մամուլին հետ, որ ինքնին մեծ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնէ։

Ինչպէս կը տեսնուի, Մելքոնեան ուղեւորութեան կ՚ելլէ ոչ միայն իբրեւ գրագէտ, այլ նաեւ իբրեւ ներկայացուցիչ Սեւանի ճգնաւորին։ Ան պիտի ներկայանայ Պոլսոյ գրական շրջանակներուն եւ մամուլին, ինչպէս նաեւ պիտի հանդիպի Պոլսոյ հայ գրողներուն։

Ան կը մեկնի Պոլիս, ուր պիտի մնայ մինչեւ գարնան վերջերը

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
RÉdaction et Administration
ԱՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԱՑՄԱՆ ԵՒԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
11
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
11 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3087

Եմ բագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՓ ԽՕՍՔ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ՇՂԹԱՅԱՇԱՐ...

Գաղութներու ընդհանուր դեկավարութեան մասին խօսած ատեն, մենք երբեք չենք ունեցած ոչ վարդագեղ պատրանքներ, ոչ ալ երկնասլաց առաջադրութիւններ:

Օրուան կեանքը, ինքնին, այնքան խօսուն է, որ մարդիկ հարկադրուած չեն երկունքի նստելու եւ խոշոր յաւակնութիւններ անուանելու, որոճալով եւ մշակելով պսպղուն ծրագիրներ:

Եւ քանի կ'անցնին օրերը, նոր հոգ մը կը ծնի:

Անցեալ օր յիշեր էինք մէկը,— Սուրիոյ համար նախատեսուած նոր հեռանկարը: Կան ուրիշ պատահականութիւններ ալ, որոնք արթնութիւն եւ լրջութիւն կը պահանջեն, այսինքն կազմակերպութիւն եւ աշխատանք:

« Նոր Օր», Աբէնքի մեր պաշտօնակիցը, նոյն մտահոգութիւնները կը յայտնէր ապրիլ 1ի իմբագրականով, թէլադրուած՝ օրուան տագնապներէն: Ու կը չեչտէր.

— « Քանի որ խաղաթղի չենք, ստիպուած ենք մտածել մեր վաղուան մասին, մեր հետեւելիք ուղղութեան եւ ճամբու մասին, որպէսզի կարելի եղածին չափ քիչ վնասով դուրս գանք տագնապէն :

Ասիկա կարելի է միայն կազմակերպուելով, մէկ ղեկավարութիւն ունենալով եւ գաղութէ գաղութ սերտ եւ եղբայրական կապ պահելով:

... Ժամանակ է որ մտածենք վաղուան անակնկալներու մասին, երէ չենք ուզեր տրորուիլ, հոսանքէն հրմուիլ եւ ըլլալ այն՝ ինչ որ կ'ուզեն ուրիշներ: Ու որպէսզի մենք ըլլանք մեր ուզածը, պէտք է կազմակերպուինք իբրեւ ժողովուրդ, ունենալով մէկ ղեկավարութիւն եւ մէկ ներկայացուցչութիւն, գոնէ արտաքին աշխարհին առջեւ»:

Նորէն կը յիշեցնենք,— անպատճառ պատերազմի կամ ուրիշ ծանրակշիռ անակնկալի մը սպասելու չենք, այլ տարբական պահանջը գոհացնելու համար:

Ահա քանի տարի է կ'արձագանգէ գաղութներու ինքնապաշտպանութեան պահանջը, հետզհետէ աւելի ուժգին եւ աւելի բազմաժամեայ:

Այնքան անտէր, ծոյլ եւ անջիղ եղած չէինք մեր ժամանակակից պատմութեան որ եւ է չրջանին:

Անատոլուի յետին դիւղին մէջ անգամ, չրջանէ չրջան, մարդիկ ձեւեր կը գտնէին համախմբուելու եւ ելքեր գտնելու, սովրական կամ արտակարգ տագնապներու առեն:

Մինչդեռ արտասուել միայն կարելի է, աչքի առջեւ բերելով, օրինակ, բազմադիւխա Փարիզի պատկերը:

Տակաւին ուրիշ վրդովիչ երեւոյթ մը:

Շուտով 15 տարին կը լրանայ, վերջին արտագաղթէն իվեր:

Հարեւանցի ակնարկ մը նետեցէք եւ պիտի տեսնէք որ գրեթէ ամէն տեղ, նոյն մարդիկն են որ կը վարեն հանրային գործերը : Նոյն բառով՝ սովորական «ազգասէր»ներու սերունդին մնացորդները:

Ազդ, կ'ըսեն թէ պատերազմ տեսանք, աչխարհներ փլան եւ նորեր ծաղկեցան, հոգեբանութիւն, միջավայր փոխուեցաւ եւ նոր սերունդ հասաւ, տարբեր հասկացողութիւններով:

Իսկ ի՞նչ չօչափելի, տեսանելի փոփոխութիւն կատարուեցաւ մեր հանրային կեանքին մէջ, Փարիզէն մինչեւ Պաղտատ կամ Պուէնոս Այրէս:

Ո՞ւր են դառնացածները, տրտնջացողները, քննադատները : Ո՞ւր են յաջորդները, քանի որ մնացորդները ոչ միայն նօսրացած են, այլեւ ուժասպառ, եւ ժամդոյն ծաղկեփունջ մըն է որ կը փայլի, ազգային ճակատին վրայ:

Ո՞ւր են անոնք որ բաղդատաբար տանելի դիրքի հասած, նոր հոգեբանութեամբ տոգորուած, կրնային պարտականութիւններ եւ պատասխանատուութիւններ ստանձնել:

Նորէն փիլոնեւուորները չե՞ն որ տիրական դեր կը կատարեն արտասահմանի հանրային կեանքի ղեկավարութեան մէջ: Եւ նորէն «ազգային ջոջերը» չե՞ն որ տուն կամ դոյն կուտան այդ ղեկավարութեան:

Եթէ անոնք յանցաւոր են որ իրենց հեղինակութիւնը կը պարտադրեն յամառօրէն, միշտ միեւնոյն յաւակնութեամբ եւ նոյն մեթոտներով, այդ պարագան կրնա՞յ չքմեղանք ծառայել բացականներուն, վեհերոտներուն կամ դասալիքներուն:

Ե՞րբ, ո՞ր մեծ կամ փոքր ժողովուրդին մէջ կրցած է իրա տունք չահիլ բացական,— ըլլայ չէզոք, բոլորտիքեան կամ տմե րիկեան դիտող :

Եւ դեռ, ի՞նչպէս կարելի է թափուր աթոռները գրաւել առանց մը, առանց լրջօրէն հետեւած ըլլալու հանրային ծառայութեան: Առանց քննութեան կամ «սթաժ»ի:

Նորէն արհեստով ազգասէրներու մնացորդնե՞րը պիտի ըլլան պատասխանատուն, եթէ դարձեալ ծուռ գործեր կատարուին, կարճատես կամ կարճամիտ երեւոյթներ պարզուին, ճակատագրական պահու մը:

Եթէ Թիֆլիսն ու Պոլիսը տակաւին կը չարունակեն ճնշել միտքերու վրայ, եթէ բան չէ փոխուած նախապատերազմեան հասկացողութեանց եւ բարքերու մէջ, ի՞նչպէս պիտի կատարուին բարեփոխումն ու թարմացումը,— մեկուսանալո՞վ, թէ գործնապէս մասնակցելով:

Անոնցմէ գաղութներ ունինք ուր նոր ուժեր հասած են, կրանկին մէջ նետուելով եւ իրենց սերտն ու միտքը տրամադրելով, առանց սաւառնաթեռ եւ ճոռոմաբան յաւակնութեանց :

Իսկ մեծ քաղաքներու նոր խմառուննե՞րը,— ո՞ւր են անոնք: Եւ ո՞ր օրուան կը սպասեն:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ ՄԻՇՏ ԿԸ ՎԻՃԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՊԻՏԻ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵ՞Ն ԹԷ ՊԱՏԻԺՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՍԱՍՏԿԱՑՆԵՆ

Երովպիա կ'ուզէ քանակցիլ...
Իտալիա կը դժկամակի

Ազգերու Դաչնակցութեան 13երու յանձնաժողովը, որ իրականին մէջ Ա. Դ. Խորհուրդն է առանց Իտալիոյ, նոր ժողով մը գումարեց երէկ, ուրբաթ, քննելու համար նախադահ Մատարիագայի եւ ընդհ. քարտուղար Ավենոլի տեղեկագիրը՝ իտալական պատուիրակ Պաոն Ալոյզիի հետ կատարուած տեսակցութեան մասին: Եթէ ժողովը եզրակացնէ թէ Մուսոլինի տրամադիր չէ պատերազմը դադրեցնելու եւ հաշտութեան բանակցութիւններ կատարելու, այն ատեն ինքնին սեղանի վրայ պիտի գայ պատժական նոր տնօրինութեանց խնդիրը եւ մանաւանդ քարիւղի արգելքը, որ կը յետաձգուէր մինչեւ հիմա:

Մատարիագա, յանձնախումբին նախադահը, չատ ընկճուած կ'երեւար Իտալիոյ պատուիրակին տեսակցութենէն վերջը: Իր կարծիքով, 13երու յանձնախումբը իր յաջորդ նիստը պիտի դումարէ Ջատկի արձակուրդէն վերջը, հաւանաբար ապրիլ 21ին: Ինք ժրնեւ պիտի մնայ, չարունակելու համար բանակցութիւնները: Երբ Մատարիագա չեչտակի կը հարցնէ իտալական պատուիրակին թէ իր կառավարութիւնը տրամադի՞ր է պատերազմը դադրեցնելու, պաոն Ալոյզի պատասխանեց.

— « Ես հոս եկած չեմ հաշտութեան մասին խօսելու համար: Ես եկած եմ ներկայ ըլլալու Լոքառնոյի դաչնակիցներու ժողովին »:

Պատուիրակը այս առթիւ բացատրեց թէ Իտալիա տրամադիր է բանակցելու, բայց յաջորդ քայլը կախում ունի Ազգերու Դաչնակցութեան բռնելիք դիրքէն, քանի որ Մուսոլինի Հռոմ հրաւիրած է Մատարիական: Ուրեմն Ազգերու Դաչնակցութեան կ'իյնայ ընդունիլ կամ մերժել այդ հրաւէրը: Իտալիա չի կրնար պատուիրակ մը ղրկել ժրնեւ, Ջատիկէն առաջ:

Իտլիի եւ Ֆրանսեզի նոր վեճատարը

Ցանձնախումբի ժողովին մէջ, Պ. Իտըն պնդեց որ վերջնական հաւաստիք առացուի Իտալիայէն թէ զինադադար պիտի կնքէ եւ բանակցութիւններ պիտի կատարէ, նստաչրջանին փակումէն առաջ: Հակառակ պարագային, առաջարկեց նիստի հրաւիրել 18երու յանձնախումբը, գործադրելու համար քարիւղի արգելքը:

Այս առթիւ նորէն դիւանագիտական մենամարտ մը տեղի ունեցաւ Իտընի եւ Ֆլանտէնի միջեւ: Ցանձնախումբը կը քննէր Թունաւոր կազերու խնդիրը : Պ. Իտըն առաջարկեց կոչ մը ուղղել երկու պատերազմիկներուն, որպէսզի յարգեն 1925ի պայմանագիրը, որ կ'արգիլէ Թունաւոր կազերու գործածութիւնը: Դիտել տուաւ թէ ինչ որ այսօր տեղի կ'ունենայ խաւարակուռ Ափրիկէի մէջ, վաղը կրնայ պատահիլ Փարիզի կամ Լոնտոնի մէջ, եթէ Թոյլ տրուի որ Իտալացիները վայրագութիւններ գործեն անպատիժ: Ու չեչտեց, կողմնակի ակնարկ մը ուղղելով Պ. Ֆլանտէնի, թէ բրիտանական կառավարութիւնը չուզեր աղդուիլ արտաքին նկատումներով կամ աչխարհի մնացեալ մասերուն մէջ պատահած դէպքերով, այս հարցը դրած առեն: Անչուչտ կ'ակնարկէր Հաւնոսի հարցին:

Պ. Ֆլանտէն անմիջապէս ոտքի ելլելով, դիտել տուաւ թէ Գերմանիա դաչնագիր խախտեց Եւրոպայի մէջ եւ բարոյապէս ալ դատապարտուեցաւ, բայց պատժական տնօրինութիւններ չհաստատուեցան անոր դէմ: Եւ խօսքն ուղղելով Անգլիոյ արտաքին նախարարին, հարցուց.— Ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ, եթէ վաղը Գերմանիա որ եւ է եւրոպական երկրի հանդէպ վարուի ճիշդ այնպէս ինչպէս Իտալիան Եթովպիոյ մէջ:

Պ. Իտըն պատասխանելով, չեչտեց թէ հարկ է բացորոշապէս ընդունիլ որ եթովպական հարցին մէջ Ազգաժողովի անդամ մը արչաւեց ուրիչ անդամի մը երկրին վրայ, բռնարարելով ուխտին 16րդ յօդուածը: «Եթէ նմանօրինակ բռնարարում մը տեղի ունենայ այլուր, բրիտանական կառավարութիւնը միեւնոյն դիրքը պիտի բռնէ »:

Այս յայտարարութիւնը մասնակի պատասխան մը կը համարուի այն «զգոնի» յուչագրին զոր նախընթաց օր Պ. Ֆլանտէն յանձնած էր Իտընի եւ ուր կ'ըսէր թէ Ֆրանսա պատժական միջոցներ ձեռք չառաւ, երբ գերմանական զօրքը Հաւնոսի ապազինեալ չրջանը մտաւ: Բայց եթէ Գերմանիա ձեռնարկէ ամրութեանց չինութեան, Ֆրանսա «կը վերապահէ թէ գործելու ամբողջ ազատութիւնը», միջոցներ ձեռք առնելու համար անհատապէս կամ հաւաքաբար: Այդ պարագային Ֆրանսա կը յուսար ապահովել Անգլիոյ աջակցութիւնը եւ Իտալն պատասխանած եղաւ անուղղակի, իսկ բուն հարցը պիտի քննուի Լոքառնոյցիներու ժողովին մէջ:

**** «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունենալով Պ. Ֆլանտէնի հետ, անոր բերանը դրած էր հետեւեալ խօսքը.— «Եթէ Գերմանիա բռնաբարէ Վերսայլի դաչնագրին 42րդ յօդուածը, ամրութիւններ չինելով Հաւնոսեան չրջանին մէջ, Ֆրանսա այդ բանը պիտի համարի նոր բռնաբարում մը Վերսայլի դաչնագրին»: Այդ պարագային, կ'աւելցնէր Թերթը, «Ֆրանսա կրնայ որոչել Սարի չրջանին գրաւումը, դիրք մը զոր պէտք էր բռնել մարտ 7էն վերջը, Պ. Ֆլանտէնի կարծիքով, երբ Գերմանիա կը խլէր Լոքառնոյի դաչինքը »:*

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը զեկոյց մը հաղորդելով մամուլին, կը յայտարարէ թէ ինք որ եւ է խօսք չէ արտասանած Սարի գրաւման մասին:

═ ⊙ • ⊙ ═

ՕԴԱՆԱԻԱՑԻՆ ՆԱՒԱՑՈՒԹԻՒՆԸ պարտաւորիչ հռչակուեցաւ Իտալիոյ մէջ, նախարարական որոչումով: Ամբողջ աչխարհի մէջ առաջին անգամ է որ կը հասատատուի այս նորութիւնը:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿԸ ՀԵԳՆԷ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՑՈՒՅՑԱԳԻՐ - ԾՐԱԳԻՐԸ

Տակաւին յայտնի չէ թէ գերմանական կառավարութիւնը ինչպէս պիտի պատասխանէ Ֆրանսական յուչագրին: Կառավարական չրջանակները վերապահ դիրք մը բռնած են: Կ'ենթադրուի թէ Գերմանիա չպիտի պատասխանէ Ֆրանսական յուչագրի այն մասին որ կը վերաբերի Հաւնոսի զէպքերուն, աւելորդ դատելով այդ բանավէճը: Ինչ կը վերաբերի բուն խաղաղութեան ծրագրին, դիտել կը տրուի թէ հաւաքական ապահովութիւնը կրնայ հիմնուիլ մի միայն ապատօրէն կնքուած դաչնագիրներուն վրայ: Դաչնագիր մը որ պարտադրուած է բռնութեամբ, միայն յարաբերական եւ առժամեայ հանգամանք ունի: Այս տեսակէտով ալ, անկարելի է Ֆրանսայի ըմբռնած հաւաքական ապահովութիւնը: Այդ ապահովութիւնը կ'ենթադրէ բոլորին կողմէ ազատօրէն ընդունուած հոգային դոյակիցակ մը: Ո՞վ պիտի համարձակէր պնդել թէ այդպիսի վիճակ մը գոյութիւն ունի Եւրոպայի բոլոր մասերուն մէջ: Կան երկիրներ — այս առթիւ մասնաւորապէս կը յիշուի Հունգարիան — որոնք երբեք չպիտի ընդունին փոխադարձ աջակցութեան չրջանային դաչինքներ, այնպիսի պատութեանց հետ որոնք խլած են իրենց հոդերը:

Ասոնք պաչտօնական չրջանակներու տրամադրութիւններն են, իսկ մամուլը բացէ ի բաց կը մերժէ կամ կը հեգնէ Ֆրանսական ծրագիրը, հետեւեալ բացատրութիւնները գործածելով .— «Անվիճարանելի ծրագիր մը մեզի համար» —«Բաղում խօսք բան մը չըսելու համար».— «15 տարուան կրկնարանութեանց կոյտ մը » — եւայլն :

« Պերլինէր Թակէպլաթ» կ'ըսէ թէ Ֆրանսական ծրագիրը կը ներկայացնէ խճանկար մը, կազմուած նախընթաց բոլոր փորձերու փչրանքներէն ոբոնք երբեք նկատողութեան արժանացած չեն Ազգերու Դաչնակցութեան մէջ: « Առաջարկելով պատժական տնօրինութիւններ ուխտադանց պետութեանց դէմ, նորէն ծանրանալով «ամբողջական խաղաղութեան» վրայ — որ գործնականին մէջ կրնայ նշանակել «ամբողջական պատերազմ»— չարունակելով զինուորական դաչնակցութեանց ծրագիրները, Ֆրանսա կ'ապացուցանէ թէ իր քաղաքականութիւնը ամփոփուխ է եւ կը ձգտի Եւրոպան կազմակերպել զինուորական դիծերու վրայ »:

« Պէօրսէն Ցայթունկ»— «Միակ բառերը Ֆրանսական յայտարարութեան, որոնց դէմ Գերմանիա բողոքելու պէտք չունի, անոնք են որ կը սկսին այսպէս,— «Ֆրանսա հաւատարիմ իր ուանդութեանց»... Ցուչագրին չեչտն իսկ կ'ապացուցանէ թէ Ֆրանսայի դիւանագէտները ժամանակին հետ չեն քալեր, այլ կը կարծեն թէ տակաւին կրնան մեզի հետ խօսիլ Քլէմանսոյի եւ Փուանքարէի եղանակով: Այդ պաչտօնագիրը խմբագրողները ապահովաբար կ'ուզեն ցուցնել մեզի թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը անհրաժեչտ չի գտներ լրջօրէն նկատի առնել մեզ եւ անհրաժեչտ գործնական ուչադրութիւնը ընծայել մեր առաջարկներուն: Անոր տրամադրութեամբ մենք պէտք է ետ թարկուինք խորութեան, մինչ Ֆրանսա պէտք է դերակչռէ քաղաքականպէս, ֆինանսապէս եւ զինուորապէս: Ֆրանսա այս պարագային ալ ինչպէս միչտ, կ'ուզէ իր բռունցքը սեղմել Գերմանիոյ կոկորդին վրայ: Մենք չենք կրնար նկատի առնել այսպիսի հակառաջարկներ »:

ԼԵՀԱԿԱՆ, ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԼԵՀԱԿԱՆ Թերթերը չատ վերապահ եւ Թերահաւատ լեզու կը գործածեն: Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է թէ Ֆրանսական ծանուցագիրը պատրաստուած է աճապարանքով եւ ճնշումի տակ, առանց լրջօրէն նկատի առնելու օրուան բարդ խնդիրները: Լեհաստան անընդունելի կը գտնէ փոխադարձ աջակցութեան վրայ հիմնուած որ եւ է արեւելեան Լոքարնօ, որուն մէջ պիտի ըլլայ Խորհրդային Միութիւնը: Ազգայնական կուսակցութեան գլխաւոր օրգանը կը գրէ.—«Լեհաստան երբեք չպիտի հաւանի որ խորհրդային զօրք անցնի լեհական հողէն: Լեհաստանի Ազգ. կուսակցութիւնը ջերմապէս Ֆրանսասէր է, բայց անողորմաբար կ'ընդդիմանայ որ խորհրդային բանակը Լեհաստան մտնէ որ եւ է պատրուակով: Լեհաստան պէտք է հաւատարիմ մնայ իր պարտաւորութեանց հանդէպ Ֆրանսայի, բայց այդ չի նչանակեր թէ պէտք է Թոյլ տայ որ խորհրդային զօրքը անցնի մեր հողին վրայէն »:

ՉԵԽԱԿԱՆ Թերթերը ջերմապէս կը գնահատեն Ֆրանսական ծրագիրը, մանաւանդ այն կէտերը որ անհրաժեչտելի կը հռչակեն խաղաղութիւնը, նկատի առնելով կեդր. եւ արեւելեան Եւրոպայի դաչնակիցները:

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ մամուլը անտեսելով Ֆրանսական ծրագրին միւս մասերը, նկատի կ'առնէ մասնաւորապէս այն կէտը որ կը տրամադրէ հոգային խընդիրներ չյարուցանել մինչեւ 25 տարի:

Կարգ մը Թերթեր մասնաւորապէս բուռն լեզու կը գործածեն, բողոքելով յետպատերազմեան դաչնագիրներու բռնութեանց դէմ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ մամուլը ընդհանրապէս համակրանք յայտնելով հանդերձ, կը քննադատէ Ֆրանսական ծրագրին կարգ մը կէտերը: Այսպէս, անզործնական կը համարուի միջազգային զօրագունդ մը կազմել Ազգերու Դաչնակցութեան հովանաւորութեամբ: Նոյնպէս անզործնական կը համարուի 25 տարի անվերաքննելի համարել հոգային ներկայ սահմանները: Ասկէզատ, Եւրոպայի բոլոր ազգերուն կամ անոնց մէկ մասին չրջանային խմբակցութեանց վերածումը կը նկատուի չատ յանդուգն եւ անիրագործելի ծրագիր մը: Ֆրանսական յուչագրին այն մասը որ կը վերաբերի Գերմանիոյ կողմէ կատարուած օրինազանցութեան, աւելի լաւ տպաւորութիւն գործեց Լոնտոնի մէջ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ մամուլը գնահատելով հանդերձ կառավարութեան ծրագրին առաւելութիւնները, երեւան կը հանէ անոր չարք մը թերութիւնները: Փէրթինաքս, «Էքօ տը Փառի»ի քաղաքական խմբագիրը, կը զարմանայ որ Եւրոպայի ճակատագիրը կը կապեն Ա. Դ. Խորհուրդին կամ ուրիչ համանման օրգանի մը քուէարկութեան:

Արքայական « Ակսիօն Ֆրանսէզ »ը կը դրէ Շարլ Մորասի բերնով .— «Այն անտանելի բառակոյտը զոր ումն ումն Սաոս, Ֆլանտէն եւ Փօլ Պոնքուր իրենք իրենց Թոյլ տուած են կոչել «Ֆրանսական ծրագիր», նախատինք մըն է Ֆրանսական մտքին դէմ »:

ՅԱՂԹԱՀԱՐՍՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱՎՃԻՌՆԵՐԸ ՀԵՏ ԴԱՐՁԱԾ

Ամերիկյան մամուլը մեծ ուշադրություն է դարձնում Ֆրանսիայում ընթացող նախագահական ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքներին։ Ֆրանսիայի նախագահի ընտրությունները տեղի կունենան դեկտեմբերի 10-ին։ Ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքները ցույց են տալիս, որ ֆրանսիական ընտրությունները ավելի հետաքրքրական կլինեն, քան ամերիկյանները։ Ֆրանսիայում ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։ Ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։ Ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։

ՕՐՎԱ ՀԱՐՑԵՐԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԱՍԻՆ

Ամերիկյան մամուլը մեծ ուշադրություն է դարձնում Ֆրանսիայում ընթացող նախագահական ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքներին։ Ֆրանսիայի նախագահի ընտրությունները տեղի կունենան դեկտեմբերի 10-ին։ Ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքները ցույց են տալիս, որ ֆրանսիական ընտրությունները ավելի հետաքրքրական կլինեն, քան ամերիկյանները։ Ֆրանսիայում ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։ Ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։ Ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։

ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ամերիկյան մամուլը մեծ ուշադրություն է դարձնում Ֆրանսիայում ընթացող նախագահական ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքներին։ Ֆրանսիայի նախագահի ընտրությունները տեղի կունենան դեկտեմբերի 10-ին։ Ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքները ցույց են տալիս, որ ֆրանսիական ընտրությունները ավելի հետաքրքրական կլինեն, քան ամերիկյանները։ Ֆրանսիայում ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։ Ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։ Ընտրությունների ժամանակ ընտրողները քվեարկում են ոչ թե անձերի, այլ կուսակցությունների օգտին։

ԵՐԻՄԻՆ ՏԱՐԻՆ ՅՈՒՅՆ. ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՄԵՋ (1919 - 1921)

Մեզ հետաքրքրող հարցերի մասին Պուշկինի ամենամեծ ուշադրությունը գրավել է 1819 թվականը, որը նրա կյանքի ամենաբեղմնավոր տարիներից մեկն է եղել։ Այդ տարիներին է գրվել «Ռուսլան և Լյուդմիլա» պոեմը։ Պուշկինը ինքն է ասել, որ այդ պոեմը գրել է «երիտասարդական ուրախ ժամանակներում»։ Այդ ժամանակ նա ապրում էր Պետերբուրգում, ընկերների հետ հաճախ էր հանդիպում, մասնակցում էր գրական ընթրիքների, ուր կարդում էր իր նոր գործերը։ Այդ ընթրիքներից մեկում էլ նա կարդացել է «Ռուսլան և Լյուդմիլա» պոեմի առաջին գլուխը։

Պուշկինի ընկերներից շատերը, որոնք հետագայում դեկաբրիստներ դարձան, ոգևորությամբ ընդունեցին այդ պոեմը։ Նրանք տեսան, որ Պուշկինը ծաղրում է հնացած, ֆեոդալական կարգերը, ծաղրում է ռուսական ազնվականության ամենաարատավոր կողմերը։ Պուշկինի ընկերները հասկացան, որ պոեմի հերոսները ռուսական հին հեքիաթների հերոսներ են, որ պոեմի մեջ հանդես են գալիս ռուսական հին հեքիաթների ոգին ու ոճը։

Թէ հաշտութիւն, թէ պատերազմ..

Եթովպիոյ ներկայացուցիչը պատասխանելով նոյն հրաւէրին, յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը կը հաւանի բանակցիլ Իտալիոյ հետ, բայց Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ։

Իտալիոյ տրամադրութիւնները յայտնի են արդէն,— կ'ուզէ չարունակել պատերազմը եւ վերջնապէս խոնարհեցնել Եթովպիան։ Հռոմի մէջ երբեք չեն հաւատար Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ կատարուած փորձերուն։ Մուսոլինի չուզեր որ եւ է բանակցութիւն կատարել ճնշումի կամ վերջնագրի ըսպառնալիքի տակ։ Հռոմի պաշտօնական չրջանակները կը յայտարարեն թէ Իտալիա կրնայ գոհանալ միայն եթովպիոյ ամբողջական նուաճումով։ «Եթէ գոհացում չտան եւ եթէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կամ Անգլիա արդելքներ յարուցանեն վերագինելով եթովպիան եւ աջակցելով անոր, պատերազմը պարզապէս պիտի երկարաձգուի եւ Հապէշները գոհ պիտի երթան։ Մենք կրնանք կարճ ժամանակէն վերջացնել մեր գործը եւ վերահաստատել խաղաղութիւնը թէ մեզի եւ թէ Հապէշներուն համար»։

**** Վերջին լուրերու համաձայն, հինգ օրէ ի վեր կատաղի կռիւներ տեղի կ'ունենան հիւսիսային ռազմաճակատին վրայ։ Իտալական զօրքը անցած է կոնսաբէն անդին եւ հաստատուած ափը այն անծայրածիր դաշտին որ քաղաքը կը բաժնէ ծանա լիճէն։ Շատ բարեբեր չրջան մըն է այս։ Իտալացիները օդակայան մը չինած են արդէն եւ կը պատրաստուին Տէսիէն ալ գրաւելու։*

Հիթլէր եւ Մուսոլինի գաղտնի դաշնագի՞ր ուզին

« Նիւ Եորք Հէրըլտ » Պերլինէն կ'իմանայ թէ «փոխադարձ աջակցութեան անգիր դաշինք մը» կնքուած է Հիթլէրի եւ Մուսոլինիի միջեւ. դաշինք մը որ « չատ աւելի մեծ դեր կը կատարէ Եւրոպայի մէջ քան չատ մը ստորագրուած, վաւերացուած եւ հրատարակուած դաշնագիրներ »։

Այս դաշինքին գլխաւոր կէտերն են — 1. Գոնէ լռելեայն, թերեւս ալ վերջնապէս, գործօն միջամտութիւն չկատարել դաշնակից պետութեան անմիջական նպատակներուն գործադրութեան դէմ.— 2. Իւրաքանչիւր պետութիւն պիտի կրնայ օգտուիլ իր նպատակներուն իրականացման համար, միւս պետութեան ամէն մէկ նշանակելի ձեռնարկէն։ Բայց, գոնէ մօտաւոր ապագայի մը համար, գործակցութիւնը չի տրամադրեր մինչեւ զինուորական աջակցութիւն։ Թէ Պերլինի եւ թէ Հռոմի մէջ չատ գոհ են այս անգիր դաշինքէն արդիւնաւոր հետեւանքներէն։ Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ հաւատացողներ կան թէ այս գործակցութիւնը կրնայ աւելի ահարկու համաձայնութեան մը յանգիլ յառաջիկային։

Մինչ այս մինչ այն, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ մերձեցման քաղաքականութիւնը կը զարգանայ զանազան ձեւերով։ Անցեալ չաբթու Հռոմ հասաւ գեր ման նախարար մը, Ֆրանք, եւ ընդունուեցաւ արքայավարել մեծարանքներով։ Կը կարծուի թէ Գերմանիա ամէն հաւաստիք տուած է Իտալիոյ, չխանգարելու համար եթովպիոյ ամբողջական նուաճումը։ Տրամաբանօրէն կը հետեւի թէ Իտալիա ևս հաւաստիքներ տուած է Գերմանիոյ, չօգնելու համար Ֆրանսայի, եթէ ան ճնշողական միջոցներ ձեռք առնէ Հռենոսի գրաւման առթիւ։ Այս գործակցութեան նախանշանները երեւցան անցեալ աշնան, երբ Գերմանիա մեկուսի դիրք բռնեց, պատժական անօրինութեանց հանդէպ։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ արտաքին գործոտարը մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Ֆլանտէնի հետ, Փերեւի մէջ, Աւստրիոյ վերազինման առթիւ, անուշտ յիչեցնելով նաեւ Նեղուցներու ամրացման խնդիրը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ՊԻՏԻ ԽՁԷ Թրիանոնի դաշնագրին զինուորական տրամադրութիւնները, կ'ըսեն իրագէտ թերթեր, աւելցնելով թէ ծրագիրն ալ պատրաստ է, բայց կառավարութիւնը կը սպասէ պատեհ ժամուն։ Առանց ասոր ալ, Հունգարիա կը վերազինուի քանի մը տարիէ ի վեր, քալլէրուելով կարգ մը մեծ պետութիւններէ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՎԻԹՈՒԱՐի ՅԷՓԻՆԸ, Հինդենպուրգ, որ Հարաւ. Ամերիկայէն կը վերադառնար, փոթորիկի բռնուեցաւ Ձիպրալթարի բացերը։ Ֆրանսական կառավարութիւնը արտօնեց որ անցնի Ֆրանսական հողէն, հետեւելով Ռօնի հովիտին։ Կ'ըսուի թէ մեքենաները ծանրապէս վնասուած են։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՔՈՒԼՊԱՀԱՆԴ ԿԻՆԵՐՆ ԱԼ ձեռնարկած են բուռն պայքարի մը, չահելու համար իրենց դատը։ Վեց գլխաւոր կազմակերպութիւններուն մէջ ամէնէն մարտական դիրքը բռնած է «Լա Ֆամ Նուվէլ» (Նոր Կինը)։ Մինչ միւսները կը գոհանան թռուցիկներով եւ ճառերով, այս կազմակերպութիւնը պիտի հետեւի Անգլուհիներու յարձակողական մեթոտներուն։ Կազմակերպութիւնը երկու կեդրոններ հաստատած է, ուր պիտի հրաւիրուին քաղաքացիները, քուէ տալու համար կին երեսփոխաններու։ Թեկնածուներն են Տիկին Վայս, Միութեան նախագահը եւ Տիկին Մորիս Ֆինա, օդաչու։

ԻՐ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՃԱՌԸ խօսելով, նախկին վարչապետ Պ. Էռիօ յայտարարեց թէ անհրաժեշտ է որ Ֆրանսա յարգէ իր պատուոյ խօսքը, վճարելով Մ. Նահանգներուն ունեցած պարտքը։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ վալանսի, Ռոմանի անդրանիկ խումբի եւ չրջանի բոլոր ընկերները *13* Ապրիլ, երկուշաբթի առաւօտ ժամը եիչտ 9ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ԿՐՈՆՊԼԻ «ԵՕՒՆԵղբայրեան» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, մուրատ ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՀԱԻԿԹԱԽԱՂ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէին կողմէ, Ապրիլ 18ին, երկուշաբթի երեկոյ։

120 Bld. Belleville, *մետրօ* Belleville

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ՊԱՐ։

Ընթրիքը կը սկսի ժամը 7.30ին։

Մուտք՝ *10* Ֆր. (հաւկիթն ու ճոխ ընթրիքը մեջը ըլլալով)։

Ընկերահամակրական խնջոյք եւ հաւկթախաղ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, Հ. Ց. Դ. Վէյնի կոմիտէի կողմէ

11 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8էն մինչեւ կէս գիշեր

խաժակ ակումբին մէջ։

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ. *Մուտքը ազատ է։*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ ընկեր կարօ ենթակոմիտէին կողմէ

13 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Գրիգոր Միւճէտիտեանի բնակարանին մէջ։ Մուտք՝ 5 ֆրանք։

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՄԱՐՍԷՅԼ

Ղեկավարութեամբ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆԻ ՄԷՋ
Թաղապետական Թատրոն
13 Ապրիլ ժամը 9ին
Բարձր հովանաւորութեամբ
Տրակինեանի ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ
Հայ Ժողովրդական երաժշտութիւն
կոմիտաս վարդապետէ
Սպենդիարեանէ, Սարգսեանէ
Մուտք՝ 5, 7, 10 ֆր.։

ԵՐԳԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ
Սալօն Մասսիլիա
Շաբաթ, *18* Ապրիլ
ժամը 10էն մինչեւ լոյս
Երկսեռ խումբը պիտի երգէ
իր երգացանկին
զանազան կտորները
Ընտիր ճազ եւ գօթիյեօն
Մուտք՝ 10 ֆր.։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քոնֆէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Լաւ վճարում, տեւական գործ։ Դիմել Պ. Կարօ ճիվէլէկեանի, 13 Bld. Victor Hugo, մետրօ Փորթ Տ'Լիձէ։*

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՋԷՕՐԷՔՆԵՐ

Զատկական համեղ չէօրէքներ, երշիկ (սուճուք) եւ հաշի կատարեալ դնելու համար, դիմեցէք հանրածանօթ ՄԵԼՔՈՆի, 4 rue des Pavillons, Paris (20), մետրօ Place des Fêtes. Tél. Men. 5o 47։

ՓՈՓՐԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Վարձու յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, չօֆաժ, կազ հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միեւնոյն քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.։ Օգաստն վայր։ Դիմել 13 rue de la Colonie, Փարիզ (13), մետրօ Corvisart։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Գաւրա Գիւղի Հայր. Միութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ անդաւ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները այս երեկոյ ժամը 8ին, պ. Քանիկեանի սրճարանը, *6 bis Bld. Rodin*, իսի լէ Մուլինօ։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

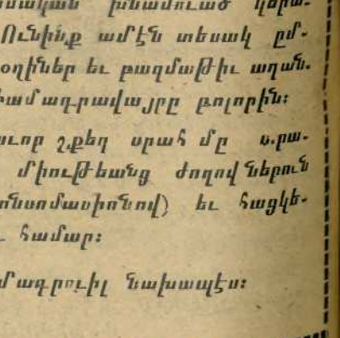
ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
CinémaREXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԿ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։
Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi*, վկայեալ* Ecole Normale de Musique*, վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով։*
Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,
56, Rue Lafayette, Paris.

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ.—ԶԱՏԿՈՒԱՆ ՋԷՕՐԷՔՆԵՐ
ՇԱՔԱՐՈՎ ԵՒ ԻԽՂՈՎ
ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԻԱՅՆ ԲՈՒՆ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂԻՆ
Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆԻ ՓՈՒՌԸ, *25 Ռիւ տէ Տամինիքէն*
ԻՍԿ ՊՈՄՈՆ, ԹՐԱՄՈՒՅԻ ԳԾԻՆ Վ.ՐԱՑ
Ա. ԱԼՔՈՒՆԵԱՆԻ ՓՈՒՌԸ, *342 Շըմէն տը Սէն-Ժիւլիէն*
Արուարձաններէ ապսպրանք կ'ընդունուի։
Մեծաքանակի ճամար զեղչ։

Բաֆի ՏԱՐՉԱՆ
Raki DARIDZA
Խմեցէք եւ խորհուրդ տուէք ձեր բարեկամներուն խմել գուտ խաղողէ պատրաստուած ախորժահամ եւ կազդուրիչ
ՌԱՔԸ ՏԱՐՉԱՆՆ
Դիմեցէք **RURIK**
46, rue Fontenay
MONTROUGE (Seine).
Tél. Alésia: 46-40 եւ 46-41
Այսկերօնով՝ 25 լիտր ապսպրանք տուողներուն կը տրուի կէս լիտր հատ։

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI
Bar - Restaurant
ՄԵԾ ԺԱՇԱՐԱՆ
8, Rue Buffault (9e)
Tél Prov. 94 - 96

Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ։ Արեւելեան եւ ֆրանսական խնամուած կերակուրներ։ Ունինք ամէն տեսակ ըմպելիներ, օղիներ եւ բազմաթիւ աղանդերներ։ Ժամադրավայրը բոլորին։
Մասնաւոր շքեղ սրահ մը ամրագրելի միութեանց ժողովներուն (միայն քոնսոմասիոնով) եւ հացկերոյթներու համար։
Ժամադրելի նախապէս։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՊԱՏԱՀԵՑԱՆ ՊԵԼԺԻՈՅ ՄԷՋ

Այս չրանցքը պահակներու կողմէ խիստ հսկողութեան ենթարկուած էր, ուստի երկու քահանաներն ու իրենց առաջնորդողը փոսի մը մէջ կծկուեցան, սպասելու համար պահակներու քիչ մը հեռանալուն։ Ժամը տասնու-կէսի առիւնները ցեխին մէջ ծանր կօշիկներու քայլեր լսուեցաւ։ Սակայն տակաւին պահակը տեսողութենէ չհեռացած լիալուսինը երեւցաւ խուսափող ամպերուն ընդմէջէն եւ հեռացող պահակին սուինին վրայ փայլեցաւ։ Մինչեւ առաւօտ ժամը 2 տղմուտ փոսին մէջ մնացին։ Պահակը անոնց-մէ քանի մը մեթր հեռաւորութեան վրայ կ'երթար ու կուգար եւ ամէն անգամ լուսինը աւելի բարձր ու աւելի պայծառ կը փայլէր։ Դէմ առաւօտ չեղած դարձեալ անտառը քաչուեցան։

Ցաչորդ գիչերը երկար ժամանակ անքուն մնալէ վերջ, երբ հազիւ կը պատրաստուէին լրիւ չրանցքը մտնել, մօտեցող ինքնաշարժի մը աղմուկը լսուեցաւ, որուն զօրաւոր լոյսերը գետինը կը լուսաւորէին։ Երեք մարդիկը հազիւ ժամանակ ունեցան փոսին մէջ թաղուելու համար։ Կրկին անգամ ըլլալով պայծառ լուսինը պատճառ եղաւ որ անտառին մէջ ապաստանին։

Վերջապէս երրորդ առաւօտը դեռ չլուսցած, երկու քահանաները յոգնութենէն եւ անօթութենէն կիսամեռ, չրանցքի սառն չուրին մէջ մտան։ Քանի մը հարիւր մեթր անդին գերման պահակը կեցած էր։ Հայր Փիրուզ լողալ չէր գիտեր, այլ կառչած կը մնար պարանի մը զոր Հայր Մէուս ակռաներուն մէջ սեղմած լուսթեամբ դէպի չրանցքին դիմացի կողմը կը քաչէր։ Հազիւ ան կողմը հասած՝ պահակը կասկածելի ձայներ լսելով, ըսկսաւ վազել վտանգի աղդանչան տալով։

Երկու քահանաները գլուխները կրկին չուրին մէջ սուզեցին, մինչ իրենց առաջնորդը, որ անոնց հագուստները առած իրենց հետեւելու կը պատրաստուէր, անտառը փախաւ։

Պահակը ուրիչ ձայն չառնելով՝ գընաց մխանալու իր ընկերներուն եւ քահանաները դարձեալ գետափը եկան։ Վեց մղոն ճամբայ քալելէ ետք, բոկոտն եւ գրեթէ մերկ վիճակի մէջ, տեսան հոլանտական դրօշը սահմանագլուխին վրայ, եւ քաչքչելով իրենց յոգնած սրունքներն ու արիւնլուայ ոտքերը հինգ մղոն եւս, վերջապէս հասան սահմանագլխի առաջին գիւղը եւ ազատեցան։

Մինչեւ պատերազմին վերջանալը « Ազատ Պելժիա »ի հետ առնչութիւն ունեցող չատեր այս 2 Ցիսուսեան Հայրերու հետքերուն հետեւեցան, որոնց մէջ ոմանք նուազագոյն տեղեակ էին իրենց ձեռնարկին վտանգները փոխանակ երկիւղ ազդելու, աւելի գրգռեց այս խելօք եւ գիտուն հերոսներուն եռանդը։

Ցիսուսեաններու բնակարանին այս խուզարկութիւնն ու երկու քահանաներուն անհետեւութացումը միայն թերթին քիչ մը ուշ հրապարակ եկլեցան պատճառ դարձաւ։

Թերթին երեսուներորդ թիւը պատկերազարդուած էր գերման կառավարիչին լուսանկարովը, « Ազատ Պելժիա »ն կարդացած վիճակի մէջ։

Այս ապչեցուցիչ ձեռնարկին չարուներակ յարատեւելուն ամբողջ գաղտնի քը առաջնորդող անձերու չուրջ եղած խորհրդաւորութիւնն էր։ Շատ մը Ցիսուսեան քահանաներ որոնք չորս տարի « Ազատ Պելժիա »ն խմբագրեցին ու ցրուեցին, պատերազմէն յետոյ միայն իմացան որ միեւնոյն չարկի տակ եւ իրենց սենեակին կից ապրող պաշտօնակիցները իրենց դաւադրութեան ընկերներն են եղեր։

×

« Ազատ Պելժիա »ի չուրջ խմբուած մարդոց հասած ամենածանր հարուածը սակայն, ցրուիչներէն մէկուն ձերբակալութիւնն էր։ Այս մարդը անկրող իր յիչողութեան վստահելու՝ իր հետ զոր ունեցողներու անուններու ու հասցէներուն լիակատար ցանկը իր մօտ կը պահէր։ Այս յայտնութեան վրայ Պ. Վան տը Քէրքհօվ եւ չատ մը ուրիչներ ձերբակալուեցան։ Բարեբախտաբար այդատեն Գերմանները Վան տը Քէրքհօվին « Ֆիտէլիս » ըլլալը չէին գիտեր, որուն գլուխը բերողին հարիւր հազար մարք պարգեւ խոստացած էին։

Քանի մը չարթուան բանտարկութենէ մը չետոյ անիկա ազատ արձակուեցաւ, 1918 Յունուարին կրկին ձերբակալուելու պայմանով, իր հետ միասին կազմակերպութեան քառասուն ուրիչ անդամներ, ինչպէս նաեւ Հայր Տըլահէյ, որ այդ միջոցին Թերթին խմբագրապետն էր։ 143րդ թիւին բոլոր օրինակները գրաւուեցան եւ ոչնչացուեցան։ Բայց երեք Ցիսուսեան հայրեր յիչողութիւնով ամբողջ Թերթը կրկին գրեցին եւ միջոցով մը տարագրուեցաւ։

Վան տը Քէրքհօվ տասնըհինգ տարուան ծանր աչխատանքի դատապարտուեցաւ։ Գնդակահարութենէ փրկուեցաւ պարզապէս անոր համար, որ իր բուն անձի մասին դատաւորներուն միտքին մէջ կասկած մը ստեղծուեցաւ։ Որովհետեւ հակառակ անոր որ Վան տը Քէրքհօվ բանտը կը մնար, «Ֆիտէլիս» ստորագրութիւնով եւ անխուսափելի խարազանող յօդուածները կը չարունակէին «Ազատ Պելժիայի» մէջ լոյս տեսնել տակաւին։

Կանոնաւոր կերպով հրատարակուող եւ լաւատեղեակ այս յօդուածները այնքան խռովեցին կառավարիչը որ վերջ ի վերջոյ ազատ պիտի արձակէր Վան տը Քէրքհօվը, եթէ զինադադարը վրայ չհասնէր։

Ահա թէ ինչպէս Վան տը Քէրքհօվ իր դերագոյն ճիգը կը կատարէր։ Իր արգելափակման միջոցին անոր թոյլատրուած էր դուրսէն բանտին կերակուր բերել, իր կինը ամէն օր նոր կերակուրին հետ տաք պահող մանով մը (thermos flask) սուրճ կը մատուցանէր։ Ապակիին եւ մետաղեայ մարկէր։ Ապակիին եւ մետաղեայ մասին մէջտեղ թերթ մը թուղթ կը դնէր, որուն մէջ ան կը գրէր որոշ լուրեր եւ գրուելիք յօդուածին նիւթը։ Ասոնք Քէրքհօվ գիչեր առեն կը գրէր եւ սուրճի ամանին մէջ կը դնէր։

(Շար.)

ՓՆՏՈՒԻՑԻՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԻՔ
երթիւթաթերթ « Մ Ե Ղ Ք »
փարիզի եւ Երջանի *Ցառօյի ցրուիչ*
Գ. ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
12
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
12 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3088

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՏԱՐԱԾԵԼ, ՁԵՒՔ ԸՆԴ ՁԵՒԱՑ...»

Եթէ Զաւիկը խորհրդանշանն է յարութեան, վերածնութեան կամ գար-նան, թարմացման փորձ մը կատարենք մենք ալ:

Թարմացում՝ մտքի եւ սրտի, բազմապատկելու համար մեր դիմադրական կորովը:

Թարմացում հաւատքի եւ ինքնավստահութեան, չմոլորելու համար ինք-նապաշտպանութեան պայքարին մէջ:

Թարմացում գործունէութեան եւ մեթոտներու, աւելի արդիւնաւորելու համար զանոնք:

Թարմացում բոլոր ճակատներուն վրայ:

×

Ինքնախաբէութիւն պիտի ըլլար ժխտել կամ պարակել,— տարիներու պան-դխտութիւնը իր աւերը ցանեց ու կը ցանէ տեւականօրէն: Երբեմն յամրընթաց եւ անզգալի, բայց յաճախ տեսանելի ու չօչափելի:

Հանդիպեցէք ժամուն դուռը, եւ պիտի տեսնէք որ անցած - գացած յիշա-տակի մը տպաւորութիւնը կը զործեն կիրակնօրեայ բազմութիւնները, բաղ-դատելով 1922 — 25ի հետ:

Հետեւեցէք հայկական հանդէսներուն, եւ դժուար թէ կարենաք զսպել ձեր զարմանքն ու վրդովմունքը, համեմատելով ուրիշ տարիներու հետ:

Նահանջականութեան տուեալը կը յածի մինչեւ անդամ քաղաքական - կուսակցական չարժումներու վերեւ, դարձեալ բաղդատելով ուրիշ տարինե-րու հետ:

Իսկ ինչ որ հանրային - կրթական դպրոցունէութիւն կը կոչենք, ժժգոյն չարժուձեւերու խմբանկար մը կը ներկայացնէ:

Տակաւին կարելի էր յիշել պրակտութեան կամ ընդհանրապէս Մշակոյթի ճակատին ակնկռեւ դուռնատումը:

Ինչո՞ւ այսքան արագ դեղնցան տրամադրութիւնները, ջիղերու արտա-կարգ եւ ակնախտիղ պրկումէ մը յետոյ...

Պատճառներու մասին կարելի է խօսիլ ամէն օր եւ օրուան բոլոր ժամե-րուն,— ընդհանուր յուսաբեկութիւն, հոգի խնդիր, բացակայութիւն որ եւ է աւետաբեր հեռանկարի, օտարութիւն եւ անտիրութիւն:

Եւ սակայն,— այս այն ժողովուրդը չէ՞ որ ալէկոծութ կ'երգէր, արիւնա-զանգ լուծի մը տակ: Նոյնիսկ արեան ճապազիքներու մէջ:

Նոյն այս ժողովուրդը չէ՞ր որ, կը հերկէր ու կը ցանէր անվհատ եւ ան-ընդհատ, երբ Թուրքին կամ Քիւրտին տապարը կ'իջնէր իր հարազատներու գլխուն, տարիներ անվերջ:

Ե՞րբ կորսնցուց ան իր հաւատքը, որպէսզի այսօր իրաւունք ունենար Նուաղնալու եւ ընկրկելու:

Ինչո՞ւ, այսօր, պիտի ներկայացնէինք չուարուն կամ ողորմուկ երեւոյթ մը,— «տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց» — սպասելով օրհասական ժամուն:

Եւ ինչո՞ւ, ամէնէն առաջ, վհատ եւ նկուն եւ լպրծուն տրամադրութիւն մը պիտի մատնէին անոնք որ կոչուած են վառ պահելու կրակը, մէկ սերուն-դէն միւսը:

Կրակը՝ հաւատքի, կամեցողութեան եւ անդուլ պայքարի:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՒԿԹԱՒՈՂ

Հայրենի աւանդութիւն մը, որ տա-րիներէ ի վեր կը տեւէ Ամերիկայի մէջ եւ որ մեր շրջանին մէջ ալ սկսեր է տարածուիլ:

Վկայ՝ «Ցառաջ»ի Դ. էջին ազդերը: Վաղն իսկ, երկուշաբաթի, Փարիզն ալ կ'ունենայ իր հաւկիթ-ախաղը, նա-խաձեռնութեամբ «Եգիպտացի» կոմի-տէին:

— Աւելի լաւ չէ՞ միայն խնջոյքը ծանուցանել: Զատիկ է եւ մնացեալը կը հասկցուի:

— Ոչ· հաւկիթ-ախաղը անհրաժեշտ է, իբրեւ ժողովրդական աւանդու-թիւն մը: Ի՞նչ վնաս:

— Ոչինչ· բայց կը վախնամ որ վա-ղը ալ «Էիւֆքէ»ի խնջոյքներ սար-քուին, ինչպէս Ամերիկայի մէջ:

— Խնդրեմ, իրարու հետ մի շփո-թէք Զատկի հաւկիթն ու խաբեբդի կամ կեսարիոյ «Էիւֆքէ»ն: Մենք հա-մազոյզ ժողովրդական, նոյնիսկ մանկա-կան յիշատակ մըն է որ կ'արթնցնենք: Ի՞նչ վնաս:

կը զգամ որ աւելորդ է հարցապն-դուհս: Մանաւանդ աչքի առջեւ բե-րելով... միջազգայնի - բաղաբական հաւկիթ-ախաղը:

Ու ի՞նչ հաւկիթներ,— կարմիր, դեղին, գորշ, սեւ, կապոյտ, կանաչ կամ ճերմակ:

Ահա Լոնտոն ենք:

Ա. Դիւանագէտ.— Ա՛ռ սա կարմիր հաւկիթը, պառկէ տեսնեմ:

Բ. Դիւանագէտ.— Ես կարմիրը չեմ սիրեր, ճերմակ մը պիտի առնեմ:

— Լաւ, պառկէ տեսնեմ:

— Դուն պառկէ, խօսքդ չյարգե-ցիր:

Գ. Դիւանագէտ.— Ի՞նչ աղմուկ է այս, պառկեցէք երկուքդ ալ, նախ ես պիտի զարնեմ, զատ - զատ, յետոյ դուք:

Դ. դիւանագէտ.— Ես այս հաւկիթ-ներէն որ եւ է մէկը ձեռք չեմ առներ:

Ե. դիւանագէտ.— Իսկ ես կը ձգեմ կ'երթամ, համաձայն չըլլալով հաւ-կիթ-ախաղի սկզբունքին:

Ժամանցը կը խանգարուի եւ բանի մը օր յետոյ կը վերսկսի Ժընեւի մէջ, աւելի լայն եւ բազմանդամ սեղանի մը առջեւ:

Ա. դիւանագէտ.— Դուն իրաւունք չունէիր այս հաւկիթը միանգամ կոտ-րելու :

Բ. դիւանագէտ.— Դուք ի՛նչ հաւ-կիթներ կոտրած էք որ, առանց ինծի բան մը հարցնելու:

Գ. դիւանագէտ.— Նորէն մի՛ վեր-սկսիք, երկուքդ ալ երես կը դար-ձնեմ:

— Ցանցառը ես չեմ, ա՛ն է:

— Ընդհակառակն, ան է որ, օգ-տուելով ձեր բաթեմտութենէն, բոլոր հաւկիթները կոտրտեց:

Դ. դիւանագէտ.— Ես պատրաստ եմ կողով մը նոր հաւկիթ նուիրելու, եթէ առաջուց որոշէք հաւկիթ-ախաղին բոլոր մանրամասնութիւնները:

Ե.— Իսկ ես երկու կողով կուտամ, եթէ համաձայնիք միայն սեւ ներկել զանոնք:

— Ես ալ կը հոգամ փոխադրու-թեան ծախքերը:

×

Մերինները ինչեան ալ խաղան ըն-տան, զարնեն - զարնուին, իրենց կոտ-րածը հաւկիթ է, իսկ միւսներուն ա-մէն մէկ խաղէն կրակ եւ արիւն կը ցայտէ, նոյնիսկ եթէ... հաւկիթով սկսի :

ՎԱՀԷ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ՈՐՈՇԵՑ ՊԱՀԱՆՋԵԼ

ՆԵՂՈՒԱՑՆԵՐՈՒ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻՆ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՒՐԻՇ ԽՕՍՔՈՎ, Կ'ՈՒԶԷ ՎԵՐԱԶԻՆԵԼ ՎՈՍՓՈՐԸ, ՏԱՐՏԱՆԵԼԸ ԵՒ ԹՐԱԿԻԱՆ

Կասկածներ Իտալիոյ ծրագիրներու մասին

ԷՆԿԼԻԶԻԷՆ կը հեռագրեն ապրիլ 10 թուականով.—

Կառավարութիւնը որոշեց անհրաժեշտ ձեռնարկները կատարել Լոզանի դաշնագիրն ստորագրող պետութեանց մօտ, փոխոխելու համար Նեղուցներու պայմանագիրը, համաձայն՝ Թուրքիոյ կողմէ Ժընեւի մէջ եւ այլուր ներկա-յացուած պահանջներու: Վարչապետը այսօր այս որոշումը հաղորդեց Հալբ կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան, որ վաւերացուց կառա-վարութեան բանաձեւը: Այս որոշումը այս իրիկուն իսկ պիտի հաղորդուի Լոզանի դաշնագիրն ստորագրող պետութեանց ներկայացուցիչներուն:

Հալբի ժողովին մէջ, արտաքին գործավար Թ. Ր. Արաս ճառ մը խօսելով, բացատրեց թէ կառավարութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ, փոխոխել տալու համար Նեղուցներու եւ ապագինեալ շրջանին վերաբերեալ տրամադրութիւն-ները: Գործավարին ճառը ընդունուեցաւ խանդավառ ծափերով:

**** Ինչպէս կը յիշուի, Թրքական կառավարութիւնը երկար աւելի ի վեր կը հետապնդէ այս խնդիրը: Փարիզեան կարգ մը թերթեր ջատագովելով Թուրքիոյ այս քայլը, դիտել կուտան թէ Ֆինկիւրի չհետեւեցաւ դաշնագիրներ խախտելու քաղաքականութեան: (ՑԱՌԱՋ.— Բոլոր իրազեկները կը հաւաս-տեն թէ Թուրքիա չառնոց խօսքէն դործի անցած է, եւ պարզապէս երեւոյթ-ները փրկելու փորձ մըն է որ կը կատարէ, եւ կամ կ'ուզէ կրկնապատկել վերա-պինումը):*

Թուրքիա իր պահանջներն արժեցնելու համար, կ'առարկէ թէ կացու-թիւնը բոլորովին տարբեր էր, երբ ստորագրեց Նեղուցներու պայմանագիրը, մանաւանդ որ բոլոր պետութիւնները վաստահութեամբ կը ապաւէին զինաթա-փութեան: « Նոյն իսկ այն ատեն Թուրքիա պիտի չարունակէր յայտնել իր տր-տունջները, առանց աւելի յառաջ երթալու, եթէ Իտալիա պատերազմ հրա-տարակած չըլլար եթովպիոյ դէմ եւ հրապարակաւ յայտնած չըլլար իր նուա-ճողական տենչերը: Իտալուեթովպական պայքարը մասնաւոր տպաւորութիւն դործեց Թուրքիոյ վրայ, որովհետեւ երկար աւելի ի վեր այն կասկածը կը տիրէ թէ Իտալիա ծրագիրներ կ'որոճայ Անատոլուի մասին: Թրքական կառա-վարութիւնը զգուշական միջոցներ ձեռք առած է իտալական կարելի յարձա-կումներու դէմ,— որոնց դլխաւոր խարիսխը կը կազմեն երկոտասան կղզիները — զօրացնելով Փոքր Ասիոյ ծովեզերեայ ամրութիւնները եւ օդանաւային ուժերը: Բայց կը կարծէ թէ այդ միջոցները մեծ արդիւնք մը չպիտի տան, ցորչափ ամրութիւններէ զրկուած կը մնան Նեղուցները, այսինքն Թուրքիոյ ա-մէնէն խոցելի կէտը »:

Փարիզեան թերթ մը գնահատելով հանդերձ Թուրքիոյ գործելու մեթոտը եւ օրինաւոր հռչակելով զայն, կը բացատրէ թէ տրուած որոշումը կապ ունի Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ կատարած արարքներուն հետ: «Մեծ պետութիւն-ները չուտով առիթ մը պիտի ունենան ցուցնելու թէ սովորական եւ օրինաւոր մեթոտը նոյն արժէքն ունի՞ կամ աւելի աղո՞ւ է քան կատարուած իրողու-թեան քաղաքականութիւնը »:

Յետոյ ժողովն ալ յետաձգուեցաւ առանց գործնական եզրի մը յանգիլու

Միւնհոյն օրը (աւագ ուրբաթ) ժողով գումարեց 13երու յանձնախումբը: Այս առթիւ Պ. Իտըն ամէն ջանք փորձեց որպէսզի ժողովը անընդհատ չա-րունակուի, մինչեւ որ Մուսոլինի դադրեցնէ պատերազմը, եւ կամ գոր-ծադրուի քարիւղի արգելքը: Սակայն ձախողեցաւ, միւններուն եւ մասնաւո-րապէս Ֆրանսայի պատուիրակին ընդդիմութեան վրայ: Բայց եւ այնպէս յա-ջողեցաւ մեր-ժել տալ յանձնախումբին նախագահը Հռոմ դրկելու առաջարկը: Ուրեմն հաչտութիւն բանակցութիւնները պիտի կատարուին Ժընեւի մէջ, երեքշաբթի օր, երբ հասնին Մուսոլինիի պատուիրակները: Իտըն այս առթիւ նորէն արծարծեց քարիւղի արգելքին սպառնալիքը, հաւանութիւն ստանալով նիստի հրաւիրելու 18երու յանձնախումբը (պատժական), եթէ հաստատուի որ «խաղաղութեան չահերը այդ կը պահանջեն»: Ասոր վրայ 13երու յանձնա-խումբին նիստը յետաձգուեցաւ հինգշաբթի օրուան, իսկ 18երու յանձնա-խումբը հաւանաբար պիտի գումարուի յաջորդ օրը, ուրբաթ:

Արձակուրդի շրջանին, 13երու նախագահը՝ Մատարիակա եւ Ագգաժողո-վին ընդհ· քարտուղարը իրարու միջնորդ պիտի ծառայեն, եթովպիոյ եւ Իտա-լիոյ ներկայացուցիչներուն բանակցութեանց ընթացքին: Անգլիա միշտ կ'ընդ-դիմանայ Իտալիոյ եւ եթովպիոյ ուղղակի բանակցութեանց: Այս առթիւ բուռն խօսքեր արտասանեց Պ. Իտըն.

— « Անոնք որ այդ տեսակէտը կը պաշտպանեն, պիտի ընդունէ՞ն, օրի-նակ, որ Անգլիա հետեւեալ յայտարարութիւնն ընէր, եթէ եւրոպական պե-տութիւն մը յարձակէր ուրիշի մը վրայ·

— « Դացէք ձեր գլխուն կարգադրեցէք հաշտութեան խնդիրը: Մենք պիտի գոհանանանք ձեր որոշումը արձանագրելով Ա. Դաշնակցութեան տոմարին մէջ»:

**** Մինչ այս մինչ այն, իտալական բանակը անխնայ կը չարունակէ իր յառաջխաղացութիւնը: Վերջին լուրերու համաձայն, Հապէշները նոր պար-տութիւն մը կրած են, ձգելով 2000 մեռեալ, 500 հրացան եւ 700 չորքոտանի: Իտալական 22 օդանաւեր կրակ տեղացին չատ մը դիրքերու վրայ: Հռոմի մէջ մօտալուտ կը համարին Զօր· Կրացիանիի յառաջխաղացութիւնը դէպի Հարրար եւ Ատտիս - Ապէպա: Կը կարծուի թէ եթովպիոյ մայրաքաղաքին գրաւման պատիւը պիտի իյնայ Զօր· Կրացիանիի:*

**** Կ'ըսուի թէ Նէկիւսը յուսահատական կոչ մը ուղղած է Պ. Իտընի, յայտնելով թէ հազիւ 5500 զինուոր ունի, մայրաքաղաքին ճամբան պաշտպա-նելու համար:*

(Շար·ը կարդալ Դ. Կ)

ՆՈՐԷՆ ՄԻՋԻՆ ՁԱՄԲԱՑ ՄԸ ԳՏՆՈՒԵՑԱՒ

ԱՆԳԼԻԱ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԲԱՆԱԿՑԻԼ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՀԵՏ

երկ ամրութիւններ չինուին, Լոխառնոցիները ժողով գումարած էին

Երկար օր ճակատ ճակատի մաքառելէ յետոյ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ար-տաքին նախարարները նորէն միջին ճամբայ մը գտան Ժընեւի մէջ, օգտուելով Զատկի արձակուրդէն:

Լոխառնոցիները ժողով գումարած էին աւագ ուրբաթ օր, Ազգերու Դաշնակցութեան սեփական պալատին մէջ, որ փառաւոր չէնք մըն է, բոլոր յարմարութիւններով: Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ, համաձայնութիւն գոյացաւ որ Անգլիա չարունակէ իր ջանքերը, Գերմանիան Ազգերու Դաշնակ-ցութեան փարախը վերադարձնելու համար, իսկ Անգլիացիները խոստացան աջակցիլ Ֆրանսայի, եթէ Գերմանիա յամառի ամրութիւններ չինել Հռենոսի շրջանին մէջ: Պ. Իտըն միեւնոյն ատեն խոստացաւ լուսարանութիւններ ստա-նալ Հիթլէրին, Ցլանտէնի կարգ մը հարցումներու մասին, որ ուղղուեցան հրապարակային ճառի մը մէջ: Այդ հարցումներն են.—

1.— Գերմանիոյ առաջարկած երկկողմանի (պետութենէ պետութիւն) դա-շինքները ի՞նչպէս կրնան հաչտուիլ հաւաքական ապահովութեան հիմնական սկզբունքին հետ:

2.— Գերմանացիները ի՞նչ ըսել կ'ուզեն, պահանջելով որ Վերսայլի դաշ-նագիրը անյաւտուի Ա. Դ. ուխտէն:

3.— Գերմանիա ի՞նչ կը հասկնայ զաղթային իրաւունքներու հաւասարու-թիւն պահանջելով :

Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պէլժիոյ ներկայացուցիչները համաձայնեցան որ Լոխառնոյի դաշնակիցներուն յայտնուի ժողովը գումարուի Ա. Դ. Մարհարդի սովորական նստաշրջանին: ԵԹԷ, ՍԱԿԱՅՆ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՍԿՍԻ ԱՄԲՈՒԹԻՒՆ-ՆԵՐ ՇԻՆԵԼ ՀՌԵՆՈՍԻ ՄԷՋ, ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐԻՆ, ՔՆՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ: Թէ Ֆրանսական եւ թէ անգլիական շրջանակները զոհ կ'ներեւան ժողովին արդիւնքէն: Անգլիացիները զոհ են որ յաղթեց իրենց այն տեսակէտը թէ հաչտարար միջոցներու շրջանը չէ անցած տակաւին եւ կը յուսան ապահովել Գերմանիոյ մասնակցութիւնը, տեւական խաղաղութեան ծրագիր մը մշակելու համար: Իսկ Ֆրանսացիները մասնաւո-րապէս զոհ են որ Անգլիա անդամ մը եւս կը հաստատէ իր աջակցութեան խոստումները, եթէ Գերմանիա յարձակում կատարէ:

Միայն Իտալիա դժգոհ կ'երեւայ ժողովին արդիւնքէն: Այս անդամ ալ, ոչ միայն Իտալիա մեկուսացնել վիճակի մը մատնուեցաւ, այլեւ իր ներկա-յացուցիչը, պատուն Ալոյզի, անախորժ խօսքեր լսեց Իտընէն: Լոնտոնի թեր-թերը հետեւեալ ձեւով կը պատմեն միջադէպը.—

Երբ Լոխառնոցիներու ժողովը բացուեցաւ ժամը 3ին, պատուն Ալոյզի գան-գատեցաւ թէ Իտալիան քաղաքավարի անտեսած են այս խօսակցութեանց մէջ: Ցետոյ, բարկութեամբ նայելով Իտընի կողմը, ուղեց իմանալ թէ իր ներկա-յութեան պէտք կը զգա՞ն արտաքին նախարարը ակնարկը սեւեռելով իր եղունգներուն, պատասխանեց թէ ինք իրաւասութիւն չունի խօ-սելու յանուն իտալական կառավարութեան եւ թէ պատուն Ալոյզի իր պատաս-խանը կրնայ ստանալ վարչապետ Մուսոլինիէն:

Ասոր վրայ, Ցլանտէն վախնալով որ պատուն Ալոյզի կրնայ ձգել երթալ եւ առաջին կառախումբը նստիլ դէպի... Պերլին, անմիջապէս միջամտեց եւ պատասխանեց.

— Այո, անշուշտ, կ'ուզենք որ ներկայ ըլլաք:

Բայց երբ Պ. Ցլանտէն ուղեց իմանալ թէ Մուսոլինի ինչո՞ւ չվաւերացուց Լոխառնոցիներու մարտ 19ի որոշումը, զոր նչանագրած էր Լոնտոնի իտալա-կան դեսպանը, պատուն Ալոյզի պատասխանեց .

— Ստիպուած եմ վերապահել իմ կառավարութեանս դիրքը այս հարցին մէջ:

Դիւանագիտական բանաձեւ մըն է այս բացատրութիւնը,— «վերապահել իր դիրքը», որ չատ բան կը նչանակէ: Ներկայ պարագային, անշուշտ Իտա-լիոյ ներկայացուցիչը ըսել կ'ուզէ թէ իր կառավարութիւնը կրնայ Գերմանիոյ դէմ գործակցիլ միայն այն պարագային երբ վերցուին պատժական տնօրինու-թիւնները: Իրազեկներ կ'ըսեն թէ Պ. Ցլանտէն բաւական ջանք թափեց այս ուղղութեամբ, սակայն չյաջողեցաւ եւ այժմ ստիպուած է նոր պայքար մը մղել, եթէ քարիւղի արգելքը առաջարկուի յառաջիկային :

**** Լոխառնոցիներու ժողովին առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյ-ցը հաստատելով գոյացած համաձայնութիւնը, կ'աւելցնէ թէ ժողովը հաս-տատեց որ « Գերմանիա անհրաժեշտ աջակցութիւնը չէ րնծած վաստահութեան վերահաստատման համար, որպէսզի կարելի ըլլայ անմիջապէս ընդհանուր բանակցութեանց սկսիլ, ինչպէս եւ զործադրել Լոնտոնի մարտ 19ի տրա-մադրութեանց 7րդ յօդուածը»: Բայց եւ այնպէս, յստակ կը գտնէ սպասել բոլոր հաչտարար միջոցները, ինչպէս ըսինք վերը: Այս առթիւ Ցլանտէն դի-տել տուաւ թէ՝ իր կառավարութիւնը կը վերապահէ իր դիրքը, «եթէ կա-րեւոր փոփոխութիւններ կատարուին Հռենոսի շրջանի զօրավիճակին մէջ: Այս առթիւ ժողովը պաշտօնապէս հաստատեց թէ սպայակոյտներու խօսակցու-թիւնները պիտի սկսին ապրիլ 15ին:*

— · —

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ նոր հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ որով ապրիլ 1էն սկսեալ կ'աւէլնան ուսուցիչներու եւ ուրիշ զպրոցական պաշ-տօնեաներու թոշակները: Աւելի քան մէկ միլիառ րուբլիի գումար մը յատ-կացուած է այս նպատակին, մինչեւ 1936ի վերջը: Այս կարգադրութեամբ 1936ի կրթական վարկը կը հասնի 12 միլիառի:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ԱՐԱԲԻՈՑ ՄԻՋԵՒ բանակցութիւններ կը կատարուին, պաշտօնապէս ճանչնալու համար Իտնը Սէուտի թագաւորութիւնը: Այս ճանա-չումը յետաձգուած էր մինչեւ հիմա, որովհետեւ Հիճազի կառավարութիւնը ծանր խստութեանց կ'ենթարկէր Մէքքէ գացող եգիպտացի ուխտաւորները:

ՋԱՏԿԻ ԱՒԹԻՒ, « ՑԱՌԱՋ »ի ՑԱՌՈՐԴ ՀԱՄԱՐԸ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՄՆԷ ՋՈ-ՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐ:

Հոգեբան մը կրնայ ըսել թէ յոյսերու եւ ձգտումներու ամենէն ուժգին պահուն մարդ կը մոռնայ ամէն բան, կը մոռնայ ինքզինքը, կը մոռնայ ուրիշները, կը մոռնայ ամէն ինչ, եւ միայն կը տեսնէ իր առջեւ ոսկեայ ապագայի մը պայծառ ճամբան։ Ասիկա ամենէն ուժգին ոգեւորութեան պահն է, երբ մարդ կը կորսնցնէ ամէն զգայնութիւն, ամէն ընդունակութիւն, ամէն ուշադրութիւն, ամէն ինքնաքննութիւն, ամէն ինքնավերլուծում, ամէն ինքնագիտակցութիւն։ Ասիկա ամենէն ուժգին ոգեւորութեան պահն է, երբ մարդ կը կորսնցնէ ամէն զգայնութիւն, ամէն ընդունակութիւն, ամէն ուշադրութիւն, ամէն ինքնաքննութիւն, ամէն ինքնավերլուծում, ամէն ինքնագիտակցութիւն։

ՆՈՎԱՅԻՆ ՎԱՆՔՈՒՄ ՎԱ ՄՈՎՀԱՆՆԵՍ ՓԱՓԱՇՈՒՄ

(ՀԱՐԱՆ)

Այդ օրերուն, երբ Գաւիթ Մելիք-Օհանեան դասի կու գար, Մովհաննէս Ղազարեան իր ձեռքը կը պահէր ու կը սկսէր ծիծաղիլ, ինչպէս միշտ, երբ ուզած ծաղրանքին նիւթը գտած ըլլար։ Մովհաննէս Ղազարեան ծնած էր Վանի մէջ, ուր հայրը ունէր մեծ ձեռնարկներ։ Ինք ալ ուզած էր հայրենի քաղաքին մէջ մնալ, բայց ստիպուեցաւ Պոլիս գալ, որովհետեւ հայրը կը կարծէր, թէ Պոլսոյ մէջ աւելի յարմար պայմաններ կան գործ ընելու համար։

Մովսէս Ղազարեան, որ Գաւիթ Մելիք-Օհանեանի մօտ կը սորվէր, ամէն առաւօտ կ՚երթար Պէշիկթաշ, ուր ունէր ծխախոտի գործարան։ Ան ալ, ինչպէս Գաւիթ Մելիք-Օհանեան, ամէն առաւօտ կը գար դասի։ Ամէն առաւօտ ալ, երբ Գաւիթ Մելիք-Օհանեան կը տեսնէր զինք, կը սկսէր ծիծաղիլ։

— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ կայ, ինչո՞ւ կը ծիծաղիս,— կը հարցնէր Գաւիթ Մելիք-Օհանեան։

Մովսէս Ղազարեան կը պատասխանէր.

— Ես ալ չեմ գիտեր, ինչո՞ւ կը ծիծաղիմ։ Ինչ որ տեսնեմ, ինչ որ լսեմ, ինչ որ մտածեմ, կը ծիծաղիմ։ Ես ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ կը ծիծաղիմ։

Գաւիթ Մելիք-Օհանեան կը ժպտէր։

— Ինչո՞ւ կը ծիծաղիս, ինչո՞ւ կը ծիծաղիս, ինչո՞ւ կը ծիծաղիս,— կը կրկնէր Գաւիթ Մելիք-Օհանեան։

Մովսէս Ղազարեան կը պատասխանէր.

— Ես ալ չեմ գիտեր, թէ

Իտալիա պիտի գրաւէ ամբողջ Եթովպիան

Հռոմի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ այլեւս չեն ծածկեր թէ բոլոր միջին ծրագիրներուն ժամանակը անցած է։ Նոյն իսկ կասկածելի կը թուի որ Իտալիա ընդունի հոգատարութիւն մը Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ։ Բոլոր երեւոյթները կը հաստատեն թէ Իտալիոյ ծրագիրն է Եթովպիոյ ամբողջական գրաւումը, կատարեալ գինաթափութեամբ։ Թերթերը բացէ ի բաց կը խօսին այս մասին, չէ՛ւ նայելով թէ Իտալիա պարտաւոր է ամէն բանէ առաջ ամրապնդել իր ապահովութիւնը արեւելեան Աֆրիկէի մէջ։ Ա-ռանց վերջնական եւ ամբողջական նուաճման, Եթովպիա պիտի չարունակէ, կ՛ըսեն, քաւասուն տարուան խաղերը։ Իտալիա չի հանդուրժեր որ նոյնիսկ դէպի ծով ելք մը տրուի Եթովպիոյ, քանի որ ատով պիտի դիւրանայ զէնքի փոխադրութիւնը։

Միւս կողմէ Հռոմի մէջ կը պնդեն թէ Եթովպիոյ բոլոր կենսական կէտերը Իտալիոյ ձեռքը պիտի իյնան չատ չանցած եւ թէ հապէշական ողբերգութեան վերջին արարն է որ կը կատարուի։ Վերջնական վախճանին համար Իտալիա վճռապէս պատրաստ է ամէն բանի։ Այս հոգեբանութեան մէջ Անգլիոյ բռնած դիրքը ուրիշ բանի չի ծառայեր եթէ ոչ զինադադարը երկարացնելու։ Իտալական շրջանակները դիտել կուտան թէ անգլիական քաղաքականութիւնը չունի որ եւ է զործնական հանգամանք, հիմնուած չըլլալով որ եւ է իրականութեան վրայ, հետեւաբար ան է պատասխանատուն թափած արիւնին։ Լոնտոնէն Ատոս - Ապէպա մէկ բառ կը բաւէ, որպէսզի զինադադար հռչակուի 48 ժամէն։ Եթովպիոյ տրուած բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւնը պարզապէս կը ծառայէ պատերազմը երկարաձգելու եւ Նէկիւսը վտանգաւոր ինքնախաբութեանց մղելու։ Այս հանգամանքներուն մէջ զարմանալի է որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը յամառի իր օրհասները եւ զրասենեակ-ները դնել ի սպաս անյոյս գատի մը։ Կը թուի թէ Ժընեւի մէջ դեռ պիտի չարունակեն վիճաբանիլ, երբ այլեւս գոյութիւն չպիտի ունենայ անկախ Եթովպիա մը, որպէսզի պաշտպանեն։

Լոնտոնի Գերմանական դեսպանը յանկարծամահ

Ուրբաթ առաւօտ յանկարծամահ եղաւ Լոնտոնի գերմանական դեսպան Ֆոն Հէօշ, իր սենեակին մէջ, երբ կը հագուէր։ Անկողինէն ելած էր կատարելապէս առողջ, սովորականին պէս, բայց յանկարծ տկարութիւն մը զգալով դէպի ինկաւ եւ մեռաւ քանի մը վայրկեանէն։ Իր անձնական քարտուղարը, որ քովն էր, անմիջապէս հեռաձայնեց դեսպանատան խորհրդական իչխան Պիզմարքի, ինչպէս եւ միւս բոլոր պաշտօնեաներուն։ Լուրը առաջին լսողներէն մէկը եղաւ Խոուրըտ Թագաւորը, արտաքին նախարարութեան միջոցաւ։ Բազմաթիւ անգլիացի պետական մարդիկ, որոնց մէջ կը գտնուին Մաքտոնըլտ եւ Սըր Ս. Հօր, խորապէս կ՛ողբան հանգուցեալ դեսպանին մահը, գնահատելով անոր արժանիքները։ Լուրը մեծ յուզում պատճառեց Պերլինի մէջ, ուր կը զգան թէ մեծ պարապ մը կը բացուի այս փորձ դիւանագէտին մահով։ Բոլորն ալ կը խոստովանին թէ Լոնտոնի դեսպան նշանակուելէն ի վեր մեծապէս բարւոքած էին Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ յարաբերութիւնները, ինչպէս անկէ առաջ, Ֆըբանսայի հետ։ Մանաւանդ վերջին երկու ամիսներու ընթացքին դեսպանը շատ մեծ ծառայութիւններ մատոյց, այնքան տաժանելի բանակցութեանց առթիւ։

Ֆոն Հէօշ ծնած էր 1881ին, Տրէզտէնի մէջ։ Համալսարանական շրջանը աւարտելէ յետոյ իբրեւ իրաւագէտ, մտաւ դիւանագիտական ասպարէզը։ յաջորդաբար պաշտօններ վարելով Փէքինի (1907), Փարիզի (1909), Մատրիտի (1910), Լոնտոնի (1911) եւ Սոֆիայի (1915) մէջ։ Քանի մը ամիս իբրեւ սպայ ծառայելէ յետոյ, նշանակուեցաւ կցորդ Պոլսոյ գերման դեսպանատան (1916), յետոյ Պերլին կանչուեցաւ իբրեւ անմիջական գործակիցը արտաքին նախարարին։ Դարձեալ դիւանագիտական պաշտօններ վարելէ յետոյ 1918—1921, ղրկուեցաւ Փարիզ, իբրեւ դեսպանատան խորհրդական, իսկ դեսպան նշանակուեցաւ 1924ին։ Այդ հանգամանքով գործօն դեր կատարեց Լոքառնոյի դաշինքին բանակցութեանց ատեն։ 1932ին նշանակուեցաւ Լոնտոնի դեսպան, մնալով մինչեւ իր մահը։ Լոնտոնի, ինչպէս Փարիզի մէջ մեծ յարգ կը վայե-լէր իր աղնուապետական կենցաղավարութեամբ եւ իր ստեղծած յարաբերութեանց շնորհիւ էր որ Ֆոն Ռիպպէնթրոփ՝ Հիթլէրի լիազօրը յաջողեցաւ դեր կատարել Մեծն Բրիտանիոյ բարձր շրջանակներուն մէջ։ Հաւանական է որ Ռիպպէնթրոփ Լոնտոն վերադառնայ, վարելու համար գործերը։ Կ՛ըսեն թէ Ֆոն Հէօշ 100 ձեռք հագուստ կը պահէր, միշտ պատրաստ՝ յարմարելու բոլոր առիթներուն։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂԻՎ

ԴԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀՍԿԱՅ ՑԷՓԼԻՆԸ, « Հինդէնպուրկ», որ փոթորիկի բռնուած էր Ճիպրալթարի վերեւ, յաջողեցաւ իր կայանը (Գերմանիա) հասնիլ անցնելով Ֆրանսայի վրայէն։ Մանգարուած մեքենան նորագոյն էին օդին մէջ։ Ռօնի հովիտէն անցած ատեն ցէփլինը (դեկաւոր օդապարիկ) կ՛ընթանար 1200 մեթր բարձրութեամբ։

ՆՈՐ ԴԻՊՔԵՐ պատահեցան Ի. Միութեան եւ Մանչուրիոյ սահմանին վրայ։ Մայր. Արեւելքի խորհրդային հրամանատարութիւնը օգնական ուժ խնդրեց։ Ձափոնական թերթերը կը գրեն թէ մարաջախտ Պլիւխէրի հրամանին տակ կը գտնուին 200,000 զինուորներ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նախորդ վարչապետ Միհալաքի ճառի մը մէջ յայտնեց թէ ռումանական 60 թերթեր նպաստ կը ստանան հիթլէրական կառավարութենէն։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ, 6 Յունիս շաբաթ երեկոյ, Salle Gaveau-ի մէջ։

ՍԱԿԱՒԱԹԻՒ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ, ՓՈԽԱՑՆԷՔ ԳՆԵԼ

ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ

Հեղինակ ՖՐԱՆՑ ՎԷՐՖԷԼ Թարգմ. ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԳՐԷԱՍԵԱՆ

2 հատոր մեծադիր, 466 եւ 489 Էջ, հեղինակին նկարով

ԳԻՆ՝ երկու հատորի 70 ֆրանք։

Դիմել՝ ԳՐԱՏԱՒԱՌ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)

Հեռաձայն Danton 88-65, Chèque Postal: 1278-35

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
10 — 16 Ապրիլ
Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին
Les Mystères de Paris
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
10 — 16 Ապրիլ
երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիչեր։
Fernandel dans Jim la Houlette
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱԽԿԱԽԱՂ

կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէին կողմէ, Ապրիլ 15ին, վաղը երկուշաբթի երեկոյ։

120 Bld. Belleville, *մետրօ* Belleville

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ՊԱՐ։

Ընթրիքը կը սկսի ժամը 7.30ին։

Մուտք՝ *10* ֆր. (Հաւկիթն ու ցոխ ընթրիքը մէջը ըլլալով)։

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՄԱՐՍԷՅԼ

Ղեկավարութեամբ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ՏՐԱԿԻՆԵԱՆԻ ՄԷՋ

Թաղապետական Թատրոն
13 Ապրիլ ժամը 9ին
Բարձր հովանաւորութեամբ
Տրակինեանի ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ
Հայ ժողովրդական երաժշտութիւն
կոփիտաս վարդապետէ
Սպենդիարեանէ, Սաթըմեանէ
Մուտք՝ 5, 7, 10 ֆր.։

ԵՐԳԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Սալօն Մասսիլիա
Շաբաթ, *18* Ապրիլ
ժամը 10էն մինչեւ լոյս
Երկսեռ խումբը պիտի երգէ իր երգացանկին զանազան կտորները
Ընտիր ճազ եւ գօթիյեօն
Մուտք՝ 10 ֆր.։

Յարևակոչ — Պատանեկիա«

կազմակերպուած Հասարակ Գարակէօզեան Հօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, իր նպաստ իր օգնութեան մտուկին

կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salons «Enfance et Famille»-ի մէջ, 6 Rue Clavel

(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)

ՈՒՏԻՐ ՕՐՔԷՍԹՐ — ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺԱՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ։

Մուտք՝ *5* ֆրանք։

Թատերական ներկայացում

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Չէնկիլէրոյիներու Հայր. Միութեան կողմէ

18 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Հայ Կլուպիին մէջ

1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ։

Ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Ուզունեանի կը ներկայացուի Պարոնեանի ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ (Քաւեցա)։

Ընտանեկան խնջոյք

Թոզատիեարթմըղ Գիւղի Հայրենակցական Միութեան կողմէ

19 Ապրիլ, *կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին։*

6 bis Bld. Rodin, Issy

Կ՛ՈՒԶՈՒԻՆ *քոնֆէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Լաւ վճարում, տեւական գործ։ Դիմել Պ. Ճիվէլեկեանի, 63 Bld. Victor Hugo, մէթրօ Փորթ Քլիշի։*

Վաճառւ յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, ելեկտրականութիւն, շօֆաժ, կաղ հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միեւնոյն քօնֆօռով, առանց կաղի, տարեկան 1600 ֆր.։ Օգասուն վայր։ Դիմել 13 rue de la Colonie, Փարիզ (13), մէթրօ Corvisart։

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ գոյնով խանութը)

Ոչ մէկ տեղ մանուածքիւղ ունինք։ Ձերմակ պանիր, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր., պուլկուր կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հէվկա՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'Ecole des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

150, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կ՛ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԹԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»

8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — ԼԻՈՆ

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԻՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐԱ - ՔԷՕՑԻ ՊՕՂԱՉԱՅ, սֆաճչելի ԹԱԽՈՒԻԳ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՔԼԱՎԱ՝ անհրաժեշտ կարագով։ *ՆԱՄԱԿՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ*

ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ե. *ՊՐՈՒՍԱԼԷԼԵԱՆ*

PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**

Ընտանեկան, հարսանեկան, բնկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար սպասարկութիւն մտանուոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահի մէջ։ ԱՑՑԵԼՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՑԱՃԱԽՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

ԼՈՒՏԵՐ ՖԷՆԷՐԺԵԱՆ

24, Av. de la Porte d'Italie, *մէթրօ Փորթ ս'Իթալի*

Կ՛ըսահանձնենք էլեքտրական, կազի, ջուրի գետեղման աշխատանքներ չափաւոր գիներով։

Կը չինենք լուսաւոր եւ պարզ զեկուցիկ նշանատախտակներ։ Նկէք տեսնելու մեր նժոյշները զաղափար կազմելու մեր գիներու ժամանութեան մասին։

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ հիմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ։

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13-45

ՃՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասները։

Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI
Bar - Restaurant
ՄԵԾ ԺԱՇԱՐԱՆ
8, Rue Buffault (9e)
Tél Prov. 94 - 96

Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ։ Արեւելեան եւ ֆրանսական խնամուած կերակուրներ։ Ունինք ամէն տեսակ լիկիորներ, օղիներ եւ բազմաթիւ ապահեղերներ։ Ժամադրավայրը բոլորին։

Մասնաւոր շքեղ սրահ մը ա.բա. մադրելի միութեանց ժողովներուն (միայն քոնսոմասիոնով) եւ հացկերոյթներու համար։

Ժամադրութիւն նախապէս։

Maison KHENDAMIAN

ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓՈՔՐ ՓԱՍԱԳԼ՝ 12ը 25 ֆրանք՝ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու ժամադրութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ ձարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի՝ 12ը *125* ֆրանք։

Carte d'identité նկարներ՝ *12* հատ *10* ֆր., *6* հատը 7 ֆր.։

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ, ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՑՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՁԱՃԱԽՈՂՈՎ ԵԹԷ Կ՛ՈՒԶԷՔ

Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,
Ձեր յաձախորդներուն Թիւը աւելցնել օրէ օր,
Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,
Դիմեցէ՛ք

TANNERIE DE LA DEULE

9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.

Tél.: ARChive 05-86

ՁԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՆ Է

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՈՆԵԱՆ

որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի. Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով։

Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը ղրկուի *Contre remboursement*-ով։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԲԻԷԱՆ
8 rue Suffren, Marseille — Tél. D. 70-89

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան Ֆլորիա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Ազնիւ եւ ներքաղաքական խնամուած կերակուրներ։

ՅԱՌԱՋ

ԹՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԱՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՐՄԱՆԱՑ

Յրանսա եւ գաղութներ ..... 140 փրանք 70 փրանք 35 փր.
Պելգիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա ..... 250 » 130 փրանք —
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ ..... 200 փրանք 100 փրանք —

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
15 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3089

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Թրքական ծանուցագիրը, որուն մանրամասնութիւնները պիտի կարդաք այսօր, ջերմապէս կը գնահատուի մասնաւորաբար փարիզի եւ Մոսկուայի թերթերուն կողմէ: Լոնտոնի թերթերն ալ գնահատական տողեր կը նուիրեն, իսկ Հռոմի մէջ որոշ վերապահութիւն կը տիրէ, թէեւ կառավարութիւնը սկսած է քննել ծանուցագիրը :

Փորձենք ամփոփել դլխաւոր արտայայտութիւնները, գաղափար մը տալու համար տիրող հոդեբանութեան մասին:

Կիսապաշտօնական «Ան»ը իր ապրիլ 13ի խմբագրականին առաջին մասը նուիրած էր Աւստրիոյ վերազինման հարցին, իսկ երկրորդը՝ Թուրքիոյ ծանուցագրին: Այս առթիւ գնահատելով Թրքական կառավարութեան օրինապահութիւնը, դիտել կուտար.

— « Ուրեմն անգամ մը եւս մէջտեղ կը դրուի Տարտանէլի հիւսուրց խնդիրը, որ այնքան մեծ հոսեցուցած է անցեալ դարու ընթացքին: Բայց այսօր խորհրդային Ռուսաստանի ներկայութիւնը եւրոպական պետութեանց շրջանակին մէջ եւ Իտալիոյ ազդեցութեան ծաւալումը արեւելեան Միջերկրականի մէջ, տարբեր հանգամանք մը կուտան այս հարցին »:

Միւս թերթերը աւելի բացորոշապէս կ'արտայայտէին իրենց համակրանքը, Թուրքիոյ հաւատարմութիւնն ու օրինապահութիւնը իրրեւ օրինակ ցուցնելով Գերմանիոյ, որ վերջանակ նոյն մեթոդին հետեւելու, դաշնագիրը կը դրժէ առանց ալ – ձախ նայելու:

« *Իմանիթէ* », *համայնավար պաշտօնաթերթը, ապրիլ 13ին ամփոփելով ծանուցագիրը, կը շեշտէր.*

— « Նախ, թրքական փաստարկութիւնները շատ զօրաւոր են, ինչպէս տեսանք: Յետոյ, թրքական պահանջը բանաձեւուած է համաձայն կանոնի եւ օրէնքի, եւ միակողմանի դրժում մը չէ, ինչպէս Գերմանիոյ արարքները,— ոչ իսկ պարտաւորիչ զինուրութեան վերահաստատումը Աւստրիոյ մէջ: Էնկիւրի կ'առաջարկէ վերաբաննութեան կանոնաւոր եւ խաղաղասիրական ձեւակերպութիւն մը, յայտարարելով թէ պատրաստ է բանակցելու մասնակից պետութեանց հետ, նոր պայմանագիր մը կնքելու համար որագործէն: Անգլիա, որ ճկոյթ մատը չի շարժեր Գերմանիոյ պատերազմական պատրաստութեանց հանդէպ, Իտալիա, որ կը բռնաբարէ իր միջազգային յանձնառութիւնները եւ պատերազմ կը մղէ ազատ երկրի մը դէմ, պիտի ընդդիմանա՞ն վերաբաննութեան կանոնաւոր խնդրանքի մը, որ արդէն նախատեսուած է Ազգաժողովի ուխտին 13րդ յօդուածով, պահպանելու համար խաղաղութիւնը »:

Այլապէս ուշադրաւ է Լոնտոնի թերթերուն լեզուն :

Ինչպէս կը յիշուի, ամէն անգամ որ Էնկիւրի կը յուզէր այս հարցը, Մեծն Բրիտանիա պատ կը քաշէր, գոնէ հրապարակաւ:

Այսպէս եղաւ, օրինակ, անցեալ տարի ապրիլին, երբ Ա. Դ. Նորհուրդը կը քննէր Գերմանիոյ պարտաւորիչ զինուրութեան վերահաստատումը:

Թ. Ր. Արաս, Թուրքիոյ արտաքին գործակալը, նորէն յիշեցուց Նեղուցներու վերազինման ստիպողութիւնը: Ա. Մխիթեան եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները անմիջապէս ձայնակցեցան, իսկ անգլիական պատուիրակը անուղղակի յանդիմանութիւն մը ուղղեց, յանձնարարելով որ օրակարգէն չչեզին :

Լոնտոն կը պահէ՞ նոյն ժխտական դիրքը: Կամ անկէ՞ղծ է իր չմտութեան չարժուձեւերուն մէջ:

Հարցը որոշ չափով կը լուսարանեն օրուան թերթերը:

Անգլիական թերթերն ալ առանց վերապահութեան կը դնեն – հատեն Թուրքիոյ օրինապահութիւնը, եւ կարծես ընդառաջ կ'երթան :

Այսպէս, « Թայմզ » կը հարցնէ հրապարակաւ.

— « Ֆրանսայի, Մեծն Բրիտանիոյ, Իտալիոյ եւ Ճափոնի խոստացած երաշխաւորութիւնը արժէ՞ ունի՞ տակաւին, երբ Ճափոն հաշուած է Ազգերու Դաշնակցութենէն, իսկ Իտալիա կը յոխորտայ անոր դէմ: Միւս կողմէ, Թուրքիա կրնա՞յ երաշխաւորել Տարտանէլի նաւարկութեան ազատութիւնը: Ի՞նչ են այն ամրութիւնները զորս կ'ուզէ շինել,— ահա հարցումներ որոնք փորձի պիտի ենթարկեն հաւաքական խաղաղութեան դրութեան շինարար արժէքը»:

« Տէյլի Թելէկրաֆ », որ Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան կիսապաշտօնական օրկանը կը համարուի, գժուար կը գտնէ դժել վերաքննութեան այս պահանջը:

— « Իրականին մէջ, վերազինումի մեծ արժէք չի ներկայացներ: Ցայտնի է որ ռազմանիւթ կը գտնուի ապազինեալ շրջանէն դուրս եւ կրնայ արագօրէն տեղաւորուիլ Նեղուցներուն մէջ, եւ լարուած շրջանի մը մէջ բանաւոր է ենթադրել թէ Նեղուցները կրնան արագօրէն ամրացուիլ ծանր թնդանօթներով եւ ականներով: Բոլոր հանգամանքները նկատի առնելով, պէտք է տրամադիր ըլլանք խնդիրը քննելու, կատարելապէս ըմբռնելով թրքական տեսակէտը »:

Միւս թերթերն ալ տոգորուած են նոյն բարեացակամութեամբ, չեշտելով թէ Թուրքիա իր կռնակն ունի Ա. Միութիւնը եւ պալքանեան համաձայնութիւնը:

Անշուշտ վերապահումներ ալ պակաս չեն, բայց ընդհանուր տրամադրութիւնը նպաստաւոր է:

Եւ ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ:

Իրականին մէջ, նորէն Միջերկրականի պայքարն է որ ուղղութիւն կուտայ Մեծն Բրիտանիոյ առաջադրութեանց:

Արդ, այս պայքարը վրդովիչ հանգամանք մը ստացած է մէկ տարիէ ի վեր, իրրեւ հետեւանք Իտալիոյ յարձակուն պատրաստութեանց եւ եթովպական արշաւանքին:

Դեռ ուրիշ կարեւոր հանգամանքներ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ ՆԵՂՈՒՑՆԵՐՈՒ ԱՄՐԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԿԸ ԽՆԴՐԷ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼ 1923Ի ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՎԱԽՆԱԼՈՎ ԱՆԱԿՆԿ'ԼԼ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԷ ՄԸ

Փարիզի եւ Մոսկուայի թերթերը կը գովեն Թուրքիոյ օրինապահութիւնը

Ինչպէս հաղորդած էինք կիրակի օր, Թրքական կառավարութիւնը չարաթ օր որոշեց չհակիլիլ պետութեանց ուշադրութեան յանձնել Նեղուցներու ամրացման անհրաժեշտութիւնը: Ծանուցագիրը, որ նոյն օրն իսկ յանձնուած էր օտար դեսպաններուն եւ Ազգերու Դաշնակցութեան, հրատարակուեցաւ Ջատկի առաջին օրը: Ահաւասիկ ամփոփումը.

— 1923ին, երբ Թուրքիա Լոզանի մէջ հաւանեցաւ ստորագրել Նեղուցներու պայմանագիրը, որ կը նուիրագործէր նաւարկութեան ազատութիւնը եւ demilitarisation, Եւրոպայի ընդհանուր կացութիւնը բոլորովին տարբեր պատկեր մը կը ներկայացնէր թէ քաղաքական եւ թէ զինուորական տեսակէտով : Եւրոպա ղէպի զինաթափութիւն կ'երթար եւ իր քաղաքական կազմակերպութիւնը պիտի հիմնուէր միայն միջազգային յանձնառութիւններով նուիրագործուած իրաւունքի անկեղլի սկզբունքներուն վրայ: Ցամաքային, նաւային եւ օդային ուժերը նուազ ահարկու էին եւ կ'ընթանային դէպի կրճատում : Այդ չրջանին, Թուրքիա ստորագրեց Նեղուցներու սեղմիչ տրամադրութիւններ, նկատի առնելով որ ստորագրողները եւ ամէն պարագայի մէջ չորս մեծ պետութիւնները հաւաքարար յանձն կ'առնէին բոլոր միջոցներով պաշտպանել վտանգուած Նեղուցները:

Այդ չրջանէն ի վեր, Սեւ Ծովու կացութիւնը կը ներկայացնէ ամէն կերպով ապահովիչ երեւոյթ մը, ՄԻՆՉ ԱՆՍՏՈՒԳՈՒԹԻՒՆԸ ՀԵՏԶՀԵՏԷ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻՐ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՄԷՋ: Նաւային խորհրդաժողովները ցոյց տուին վերազինման ձգտում մը եւ նաւադործարանները չատ չանցած մէջտեղ պիտի հանեն հզօր մարտանաւեր որ տեսնուած չեն մինչեւ այսօր: Օդանաւային ճակատին վրայ, զինարշաւը կ'ուճի դէպի պտոյտ պատճառելու աստիճան, իսկ միւս կողմէ ցամաքներու եւ կղզիներու ամրութիւնները կը բազմապատկուին չարունակ :

Պայմաններու այս կատարեալ փոփոխութենէն ի վեր, միակ երաշխաւորութիւնը, որ պիտի կրնար խափանել, Նեղուցներու անապահովութեան վտանգը, իր կարգին անհետացաւ ու ՄԻՆՉԴԵՌ ԱՄԷնէն ԱՒԵԼԻ ՇԱՀԱԳՐԳՌ – ՈՒՄ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՌՆԿՈՒՄԻ ՄԸ ՎՏԱՆԳԸ ԿԱԶԱՏ - ԲԱՐԵՑ, ԹՈՒՐՔԻԱ ԱՄԷնէն ԽՈՑԵԼԻ ԿԷՏԻՆ ՎՐԱՑ ԿԸ ՄՆԱՑ ԵՆԹԱԿԱՑ ԱՄԵՆԱՅՆՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒՆ , առանց որ եւ է յենարան ունենալու այս վերջովիչ անապահովութեան մէջ:

Տեղի տալով իրեն ուղղուած ստիպողական պահանջներուն, Թուրքիա հաւանեցաւ Նեղուցներու ապաղինման, երբ այն տեղն գրաւուած էին օտար ուժերու կողմէ, երկարօրէն կշռելէ յետոյ նուազագոյն երաշխաւորութեանց արժէքը: Ստորագրող պետութիւնները այնքան կարեւորութիւն տուին պայմանագրին 18րդ յօդուածին , որով կը նուիրագործէր ապահովութեան երաշխաւորութիւնը որ, հանդիսաւորապէս հաւաստեցին թէ այդ երաշխաւորութիւնը ամբողջական մասը կը կազմէ ապաղինման եւ նաւարկութեան ազատութեան տրամադրութեանց: Ասիկա կը նշանակէր թէ՝ առանց իրական, գործնական եւ ազդու ապահովութեան մը, անոնք Թուրքիոյ չպիտի պարտադրէին պայման մը որ կը նուազեցնէր իր գերիշխանութեան իրաւունքը իր երկրի մէկ մասին վրայ, որուն ապահովութիւնը անհրաժեշտ է ամբողջ երկրին ապահովութեան համար: Բացայայտ է նաեւ որ, եթէ այդ երաշխաւորութիւնը անզօր կամ անստոյգ վիճակ ստանայ, ամբողջ պայմանագրին հաւաստարակչռութիւնը կը խախտի, ի վնաս Թուրքիոյ եւ եւրոպական խաղաղութեան:

Արդ, քաղաքական պայքարները ցոյց տուին թէ հաւաքական ապահովութեան արդի մեքենան չատ դանդաղ կը բանի եւ թէ ուշացած որոշում մը չատ մը պարագաներու մէջ կրնայ ամլութեան դատապարտել միջազգային գործողութիւն մը: Այդ էր պատճառը որ Թուրքիա 1923ին չգոհացաւ հաւաքական ապահովութեամբ եւ միայն չորս պետութեանց միացեալ երաշխաւորութեան մէջ տեսաւ նուազագոյն երաշխիք մը, իր հողային ամբողջութեան համար : Բայց այդ նուազագոյնն ալ տկարացաւ կամ խնդրական դարձաւ քաղաքական եւ զինուորական հանգամանքներու փոփոխութեամբ եւ ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԶԻ ԿՐՆԱՐ ԱՄԲՈՂՋ ԵՐԿԻՐԸ ԱՆԴԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼԻ ՄԸ ԵՆԹԱՐԿԵԼ, ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ՋԱՆՑԱՒՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՑԱՆՑԱՆՔԸ ԳՈՐԾԵԼՈՎ :

ՆԵՂՈՒՑՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԴԻՐՔԸ՝ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ՀԱՆԴԷՊ ԵՒ ՄԱՆԱՒԱՆՈՒ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԸ ԱՌՈՒԱՋՈՒ ԿԱՄԿԱՀԵԼԻ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷՆ ԱՑԴ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՑՈՒԹԻՒՆԸ, ինչ որ վերի վայր կը չրջէ 1923ի պայմանագրին կերպարումը: կարելի չէ պնդել այսօր թէ Նեղուցներու պաշտպանութիւնը ապահովուած է տակաւին իրական երաշխաւորութեամբ մը եւ կարելի չէ պահանջել Թուրքիային որ անտարբեր մնայ, վտանգաւոր անկարողութեան մը հեռանկարին հանդէպ:

Այս նկատումներուն վրայ պէտք է աւելցնել եւ այն որ, Նեղուցներու պայմանագիրը կը յիշէ միայն խաղաղութեան եւ պատերազմի վիճակները , վերջին պարագային Թուրքիան համարելով չէզոք կամ պատերազմիկ, ԲԱՑԱ ԶԻ ՆԱԽԱՏԵՍԵՑ ՄԱՆԱՒԱՆՈՒ ԿԱՄ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ՄԸ ԵՒ ԹՈՂԼ չի տար որ այն տեղ Թուրքիա միջոցներ ձեռք առնէ իր օրինաւոր պաշտպանութեան համար : ԱՐԴ, ԱՁԳՄ Կ՝ԱՊԱՑՈՒՑՈՒԻ ԹՂ ԱՐՏԱՔԻՆ ՎՏԱՆԳԻ ՄԸ ԱՄԷնէն ՓԱՓՈՒԿ ՓՈՒԼԸ ԱՑՆ Է ՈՐ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ՄԸ՝ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ՉԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ :

Ծանուցագիրը այնուհետեւ թուելով Թուրքիոյ խաղաղասիրական ջանքերը, իր հաւատարմութիւնը՝ դաշնագիրներու հանդէպ, կը յայտարարէ թէ

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՎԵՐԱՋԻՆՈՒՄԸ

Եթէ նոր ամրութիւններ չինեն, 300 միլիոն ոսկի պէտք է (6 միլիառ ֆր.)

Թուրք մամուլը գնահատելով հանդերձ կառավարութեան տուած որոշումը, վերապահութեամբ կ'արտայայտուի: Սակայն կարգ մը թերթեր կը բացատրեն թէ ինչո՛ւ կառավարութիւնը ստիպուած է վերազինել Նեղուցները: Մասնաւորապէս կը չեշտեն թէ չորս դլխաւոր երաշխաւորները — Անգլիա , Ֆրանսա, Իտալիա եւ Ճափոն—որոնք պարտաւոր էին միասնաբար գործել վտանգի պահուն, այժմ տարբեր ճակատներու բաժնուած են: Ճափոն քաշուած է Ազգերու Դաշնակցութենէն, իսկ Իտալիա ոչ միայն կ'արհամարհէ անոր հեղինակութիւնը, այլեւ բացորոշապէս յայտարարած է թէ ցորչափ չեն վերցուած պատժական տնօրինութիւնները, պիտի մերժէ կատարել իր պարտաւորութիւնները իրրեւ երաշխաւոր պետութիւն, ինչպէս ըրաւ Լոքառնոյի դաշնագրին խզման առթիւ: Երբ Ճափոն եւ Իտալիա այսպէս չեզոքացած են, միւս երկու պետութիւններն ալ ինքնին ազատած չե՞ն ըլլար իրենց յանձնառութիւններէն, քանի որ 18րդ յօդուածով պարտաւոր են գործել միասնաբար, եւ ոչ թէ անհատաբար :

« Ազգամ » կը դրէ թէ թրքական պահանջը կը վերաբերի ամբողջ ապաղինեալ չրջանին, մէկէն ըլլալով Իմպրոս, Թենէտոս եւ Մարմարայի կղզիները : Տակաւին յայտնի չէ թէ Թուրքիա ինչպիսի միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, եթէ փոփոխութեան ենթարկուի Նեղուցներու պայմանագիրը: Կը կարծուի թէ առ այժմ զինուոր եւ ծանր թնդանօթներ պիտի դրկէ, ինչպէս եւ ականներ պիտի հաստատէ : Գալով տեւական ամրութեանց չինութեան, որոնք ահագին ծախք եւ երկար ժամանակ կը պահանջեն, հաւանաբար է որ յետաձգուին: Այս առթիւ հաշիւ եղած է թէ այդ կարգի չինութիւններու համար պէտք է ծախսել 500 միլիոն թրքական ոսկի (80 միլիոն անգլիական կամ 6 միլիառ ֆրանք), որպէսզի կարենան դիմանալ արդիական սպառազինութեանց յարձակման :

**** Հռոմի մէջ մասնաւոր տպաւորութիւն մը չգործեց Թրքական ծանուցագիրը: Մամուլը այս ձեռնարկն ալ կը վերագրէ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ ստեղծուած չփոթ կացութեան եւ կը հարցնէ թէ Անգլիա ինչպէս պիտի լուծէ Միջերկրականի մէջ ծագած այս նոր խնդիրը:*

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ՅԱՌԱՋ ԿԸ ԽԱՂԱՆ ԱՆԱՐԳԵԼ

Դէպի Տեսիէ եւ Աֆիս Ապէպա

Իտալական յաուաջխաղացութիւնը չարունակուեցաւ Զատկի տօներուն ալ, թէ հիւսիսէն եւ թէ հարաւէն: Մարաջախտ Պատոլիոյի զօրքը 100 մղոն ճամբայ քալելով, իտալական դրօշը պարզեց Կապոյտ Նեղոսի դիմացը, Ցանա լիճին ափը (անգլիական չրջանակ): Մեքենաչարժ զօրագունդ մըն ալ դրաւեց Կալլապատի հանդիպակաց մարքաւտունը: Եթովպիոյ եւ անգլուեգիպտական սահմանագլուխին վրայ: Այս երկու դէպքերը մեծ վրդովում պատճառեցին Լոնտոնի մէջ: Զրոյց կը չրջի թէ իտալական յաուաջապահներ մտած են Տէսիէ քաղաքը: Երկրորդ անգամ ըլլալով, երկուչաբթի օր տասը իտալական օգանաւեր սաւառնեցան Ատիս - Ապէպայի վրայ. բայց չմարկոծեցին մայրաքաղաքը, այլ գոհացան լուսանկարներ առնելով եւ հետազոտութիւններ կատարելով: Այս առթիւ հրատարակուած հեռագիրը կ'ըսէ թէ քաղաքը ամայի էր: ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ ԿԸ ԿԱՐԾԵՆ ԹԷ ՄՍՑՈԼԻՆԻ ՊԻՏԻ ԻՆՆԱՑ ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՔ ՇԱԲԹԷՆ : Մուսոլինի հրամայած է որ բանակը յաուաջ խաղայ դէպի Ատիս Ապէպա : Ամէն պարագայի մէջ, Մուսոլինի կ'ուզէ վճռական հարուած մը տալ մինչեւ ապրիլ 21, որ Հռոմի հիմնարկութեան տարեդարձն է : Իտալիոյ միտքն է հրաժարեցնել Նէկիւսը մինչեւ 15 օր եւ թագաւոր հռչակել անոր զաւակը, Հարրարի դուքսը, որ 12 տարեկան է :

Զատկի առթիւ, Աքսում սրբազան քաղաքին ղլխի քահանաները հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարելով, արեւշատութիւն մաղթեցին Իտալիոյ թագաւորին եւ աղօթեցին իտալական բանակին յաղթութեան համար: Իտալական ամբաչէն զօրքը չոդեպիղնդ աչխատելով ինքնաչարժի ճամբաներ չինած է Ցանա լիճին ափերէն մինչեւ Կոնտար, 16 մղոն :

**** Քաղաքական չրջանակներու մէջ անհամբերութեամբ կը սպասուի այս չաբթուան ղէպքերուն : Անգլիոյ եւ Իտալիոյ չարաբերութիւնները չատ լարուած են այս միջոցին : Այսօր, չորեքչաբթի, ժընեւ կը հաւաքի Մուսոլինիի պատուիրակը, պատոն Ալոյզի, խորհրդակցելու համար 13երու յանձնախումբի նախագահին՝ Մատարիակայի հետ : Ցանձնախումբը ժողով պիտի գումարէ վաղը : Կ'ըսուի թէ իտալական պատուիրակին լիազօրութիւն տրուած չէ թէ նամանութեանց դաղարման մասին խորհրդակցելու կամ հաչուեթեան պայմաններ ներկայացնելու : Մուսոլինիի իրեն կը վերապահէ այդ հարցերուն քննութիւնը, աւելի քան երբեք անհաչտ ընթացք մը բռնելով : Իտալական թերթերը բացէ ի բաց կը հասկցնեն թէ պայքարը Իտալիոյ եւ Ազգերու Դաչնակցութեան միջեւ չէ, այլ Իտալիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ, հետեւաբար Հռոմ հաչտութեան խնդիրը կը կապէ իր դէնքերու յաչողութեան հետ, սպասելով որ Ֆրանսան ալ աջակցի, վերցնելու համար պատժական տնօրինութիւնները:*

Ծաւրակչիռ խորհրդակցութիւններ Լոնտոնի մէջ

Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը նիստ դումարեց երէկ, երեքչաբթի, քննելու համար օրուան հրատապ հարցերը, որոնց մաս կը կազմէ նաեւ Տարտանէլի վերազինման խնդիրը: Ֆրանսայի նախարարական խորհուրդն ալ կը դումարուի այսօր, միեւնոյն հարցերը քննելու համար: Երկու օրէ ի վեր զրոյց կը չրջի թէ Անգլիա կը խորհի նաւային գործողութիւններ կատարել Իտալիոյ դէմ, քանի որ անզօր եղան պատժական տնօրինութիւնները: Իրազեկ չրջանակներու մէջ կը հերքեն այս լուրը, աւելցնելով թէ անգլ. կառավարութիւնը Միջերկրականէն ետ կանչած է Թորփիլահաւածներու երկրորդ տորմիղիկը: Անգլիա տրամադիր չէ առանձին գործելու որ եւ է պարագայի մէջ : Ամբողջ անգլիական մամուլը յոռետեսութիւն կը յայտնէ, քննելով օրուան խնդիրներուն ծանրութիւնը եւ կացութեան փափկութիւնը :

**** Սէն - Պոիս, « Ժուռնալ »ի քաղաքական խմբագիրը, խօսելով Արաբիոյ, Իրաքի, եւ եէմէնի միջեւ կնքուած դաշնագիրները, դիտել կուտայ թէ Մեծն Բրիտանիա կը փորձէ գլուխ հանել արարական դաշնակցութիւնը, հակադդելու համար Իտալիոյ ծրագիրներուն: Սուրիոյ խնդիրն ալ կապ ունի այս ծրագիրներուն հետ:*

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼԵՐԸ ՎԱ ՄՈՒՏՔՈՒՄ

(ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ)

Ես ու Նիսան վաղուց կասկածում էինք մեր տան հետևում:

Մենք, իրար ու Նիկի անունները տալով, ցույց էինք տալիս մեր կասկածները, իսկ Նիկոն, որ ամենից փոքրն էր, ամենից շատ էր ուրախանում, որ մենք իրեն էլ ենք մեր խաղընկերների շարքը ընդունում:

Մենք ամեն օր հավաքվում էինք մեր տան հետևում, որ ամեն ինչ լավ քննենք, ամեն ինչ լավ տեսնենք, ամեն ինչ լավ իմանանք

— ո —

Երկու տարի առաջ, երբ Ամերիկայում ապրող հայ գաղթականները սկսեցին հավաքել գումարներ՝ Հայաստանի որբերին օգնելու համար, ամերիկյան կառավարությունը հրամայեց, որ ամերիկյան հայերի ուղարկած գումարները ենթարկվեն հսկողության։ Ամերիկյան կառավարությունը հրամայեց, որ

« Թուրքիա իրաւունք ունի այժմ իրեն համար պահանջելու այն ապահովութիւնը զոր միչտ ընծայած է ուրիշներուն համար: Եւ կ'եղրակացնէ.

— Լոզանի դաշնագիրն ստորագրող պետութեանց կամքէն անկախ հանգամանքներ անզօրութեան դատապարտած են ուղղամտութեամբ հաստատուած տրամադրութիւններ, և որովհետեւ խնդիրը կապ ունի Թուրքիոյ գոյութեան եւ անոր ամբողջ երկրամասին ապահովութեան հետ, կառավարութիւնը հարկադրուած է անհրաժեչտ միջոցները ձեռք առնելու: Ուստի պատիւ ունի տեղեկացնելու չահակից պետութեանց թէ պատրաստ է բանակցութիւններ վարելու, որպէսզի անյապաղ մշակուին նոր համաձայնութիւններ Նեղուցներու կարգադրարկի մասին, ապահովելով Թրքական հողին անթռնութարելիութիւնը, ինչպէս եւ Սեւ Ծովու եւ Միջերկրականի առեւտրական նաւարկութեան զարգացումը:

Լավալ կը թելադրէ «շուտ չարժիլ»

Նախորդ վարչապետը, որ լռութիւն կը պահէր իր հրաժարումէն ի վեր, մերժելով բոլոր հրաւէրներն և տեսակցութիւնները, երկուչաբթի օր չատ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Ֆէյռանի «Մոնիթէօր» թերթին: Մանաւորապէս չեչտեց թէ կարելի չէ երաչխաւորել եւրոպայի խաղաղութիւնը, առանց Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի սերտ գործակցութեան: Այս առթիւ ժխտեց Գերմանիոյ այն առարկութիւնները թէ Ֆրանսա չարունակ մերժած է խաղաղութեան առաջարկները եւ թէ Ֆրանքֆուրտորդային դաչնագիրը կը հակասէ Լոքառնոյի դաչինքին: Եզրոյ չարունակեց.

— « Վարչապետ Հիթլէր առաջարկներ բանաձեւած է որոնց մանրամասնութեանց մէջ չպիտի մտնեմ. այդ կառավարութեան գործն է, բայց իմ կարծիքով ծանր սխալ մըն է չարունակ մերժել բանակցութիւնները: Պայմանաւ որ մենք զօրաւոր մնանք, մեր պարտականութիւնն է ամէն բան ընել, խաղաղութիւնը ամրապնդելու համար: Մեր ուզածը եսասիրական խաղաղութիւն մը չէ, միայն մեզի համար, այլ խաղաղութիւն արեւելքի եւ արեւմուտքի մէջ: Մենք պէտք չէ գոչանանք հին բանաձեւերով: Եթէ անոնք ձախողած են, պէտք է նորեր փնտռենք: Խնամը չօչափելի արդիւնքներ ձեռք բերելն է: Եւրոպայի ներկայ անդոհագին եւ անկարգ վիճակին մէջ, պէտք է գործենք եւ չուտ չարժինք: Պէտք է չանանք կարգադրել Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ առկախ մնացած խնդիրները: Որքան ալ դժուար ըլլայ այս կարգադրութիւնը, ո եւ է Ֆրանսացի դիւանագէտ չի կրնար խուսափիլ զայն փորձելու անհրաժեչտութենէն, առանց ծանր պատասխանատուութեան մը տակ իյնալու »:

Եզրակացնելով, նախորդ վարչապետը վստահութիւն յայտնեց թէ Անգլիա եւ Ֆրանսա ինքնաբերաբար պիտի միանան վտանգի պահուն, որքան ալ սուր տարակարծութիւններ ունենան: «Փոխադարձ մեզադրանքները չեն որ պիտի փոխեն երկու երկիրներու աւանդութիւնները ու սովորութիւնները »:

Ցունաստանի վարչապետը յանկարծական

Պ. Տէմիրճիս, Ցունաստանի վարչապետը, մեռած գտնուեցաւ իր անկողնին մէջ, Ապրիլ 13ի առտուն: Նախընթաց գիչեր չատ լաւ կ'երեւար եւ ամբողջովին ապաքինած վերջին հիւանդութենէն: Կը տառապէր ստամոքսի տկարութենէ եւ վերջերս կը դանգատէր սրտի տագնապներէ: Դիչերը ընտանիքին հետ անցընելէ յետոյ, վարչապետը պառկեցաւ ժամը 9.30ին: Առտուն ուչացած ըլլալով, հետաքրքրուեցան եւ գացին տեսան որ մեռած է: Բժիչկները հաստատեցին թէ կաթուածահար եղած է գիչերը: Լուրը անմիջապէս հաղորդուեցաւ թագաւորին, որ նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը յանձնեց փոխ - վարչապետ Զօր. Մէթաքսասի: Այս վերջինը վերահաստատեց դահլիճը, իրեն պահելով արտաքին նախարարութիւնը:

**** Կոստանդին Տէմիրճիս ծնած էր Աթէնք, 1876ին: Իրաւագիտական համալսարանն աւարտելէ յետոյ դնաց Միւնիխ, իր մասնագիտութիւնը կատարելագործելով: Քաղաքական ասպարէզը մտաւ 1910ին, երբ Վենիզէլոս, կրետէի յաղթականը, ձեռք առաւ Ցունաստանի վերակազմութիւնը: Զանազան նախարարութիւններ վարելէ յետոյ, վերջին տարիները վերադարձած էր համալսարանի ուսուցչութեան, երբ Եորկիոս թագաւորը նորէն ասպարէզ կանչեց, չէզոք դահլիճ մը կազմելու համար:*

Մականուններու օրենքի Թուրիոյ մէջ

Պոլսոյ ոստիկանութիւնը հրապարակային աղդերով կը յիչեցնէ թէ ամէն Թուրք մականուն մը պէտք է ունենայ, մինչեւ յառաջիկայ յուլիս 2: Պետական պաշտօնեաները, որոնց 35 առ հարիւրը տակաւին չեն կատարած այդ ձեւակերպութիւնը, պարտաւոր են լրացնել անյապաղ:

Իսկ ներքին գործավարութիւնը չրջաբերական մը ուղղեց, որով կը ծանուցանէ թէ մարդահամարի գործողութիւնները պիտի կատարուին յուլիսի ընթացքին: Այս առթիւ իրաւական վիճակի փոփոխութիւն կատարուելով, նոր Թուղթերը պիտի չինուին անպատճառ մականուններու վրայ:

Ծովահենի վարչապետը յանկարծական

Զատկի առթիւ, երուսաղէմի մէջ Աւետարանը կարդացուեցաւ Հայոց եւ Ցունաց պատրիարքներուն, Ղպտիներու, Ցակոբեաններու եւ անկլիքան հոգեւոր պետերուն կողմէ, եւ ձայնարձակներու միջոցաւ տարածուեցաւ ի սփիւռս աչխարհի: Կարդացուած լեզուներն էին յունարէն, հայերէն, լատիներէն, անգլերէն, ղպտերէն, ասորերէն, հապէշերէն եւ արաբերէն:

3000 ապիտակ Ռուսեր թրխահպատակ պիտի դրկուին

Ինչպէս յայտնի է, 1922ին հազարաւոր Ռուսեր թափեցան Պոլիս, իբրեւ հետեւանք Վրանկէլի բանակին պարտութեան: Ան ատեն 100,000 կը հաչուէին փախստականներուն թիւը: Տարիներու ընթացքին այս բազմութիւնը ցրուեցաւ դէպի Սոֆիա, Պելկրատ, Փարիզ, կամ Արժանթին եւ Պրազիլիա, իսկ Պոլսոյ մէջ մնացին 3000 հոգի, որոնք անորոչ վիճակի մը մատնուած էին, մանաւանդ երբ հրատարակուեցաւ մանր արհեստներու օրէնքը: Պոլսէն կը հեռագրեն թէ՝ չնորհիւ Ազգաժողովի պատուիրակին բարեխօսութեան, Թրքական կառավարութիւնը որոչած է ընդունիլ այս 3000 Ռուսերուն Թրքահպատակութիւնը: Ուրեմն անոնք պիտի կրնան Պոլիս մնալ եւ ամէն տեսակ արհեստ ի գործ դնել: Ուրիչ 130 Ռուսեր ալ արտօնութիւն ստացած են Ցունաստան հաստատուելու :

ՁԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԱՎ

ՀԱՐԻՒՐ ՀՈԳԻ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԵԾԱՆ Տըպլինի մէջ (Իրլանտա), Զատկի առաջին օրը, երբ հաղրաւոր համայնավարներ կը փորձէին կաթոլիկ դերեզմանատունը մտնել, յարգելու համար իրենց նահատակ ընկերներուն յիչատակը :

ՁԱՏԻԿԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ 50,000 հաւատացեալներ լեցուցած էր ազատ ձգուած 28 եկեղեցիները: Ուրդրդային իչխանութեան հաստատումէն առաջ Մոսկուա 454 եկեղեցի կը հաչուէր:

ԻՐԱՆի կառավարութիւնը Ուչինկէրի Թրքական դեսպանին յանձնեց Մ. Նահանգներու իրանեան չահերուն պաչտպանութիւնը, քանի որ իրանեան դեսպանատունն ու հիւպատոսարանը փակուած են, վէճի մը հետեւանքով:

ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻՆ մեզի կը տեղեկացնեն թէ անձնասպան եղած է Օր. Մարի Աբրահամեան, որ կը փնտռուէր Թերթերու մէջոցաւ: Ոստիկանութիւնը մարտ 19ին զետէն հանելով դիակը, թաղած է եւ հասցէն չգիտնալով դեռ նոր լուր տուած է ղժբախտ մօրը: Պատճառը կը վերագրուի սիրային յուսախտրութեան մը:

ՌՈՒՍ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ դինուորագրութեան խնդիրը քննելու համար, միջվարչական յանձնաժողով մը կազմուեցաւ մասնակցութեամբ ներքին, արտաքին, աչխատանքի և դինուորական նախարարութեանց ներկայացուցիչներուն:

ԻՐԱՒՔԻ ՅՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ միաձայնութեամբ վաւերացուց Արաբիոյ հետ կնքուած դաչնագիրը:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ (կոմսոմոլ) տարեկան ընդհ. ժողովը բացուեցաւ երկուչաբթի օր, Մոսկուայի մէջ: Կազմակերպութիւնը կը հաչուէ 3,600,000 անդամ: Ընդհ. քարտուղարը իր բացման ճառին մէջ չեչտեց թէ խորհրդային երիտասարդութիւնը պատրաստ է իր ծառայութիւնը տրամադրելու կարմիր բանակին: «Անոնք որ պիտի համարձակին մեր վրայ յարձակիլ, պիտի ղղան, որովհետեւ ոչ հիթլէրական աւազակներուն ուժը, ոչ ալ ճափոնական քաղաքականութիւնը կրնան ընկճել մեր վճռականութիւնը: Ցարձակման մը պարագային, մեր օդանաւերը եւ հրասայլերը պիտի լրացնեն մեր յաղթանակը, գործակցութեամբ Ճափոնի, Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի աչխատաւորութեան »:

Այս առթիւ կարդացուած դեկուցումը կ'ըսէ թէ 3,600,000 անդամներէն 990,000ը մարզուած են հետեւակազօրքի համար, միւսներն ալ՝ օդաձնացութեան եւն. համար:

ՄՕՐԻ ՄԵՐԿ ԱՆԳԼՈՒՀԻ ՄԸ քարող խօսեցաւ Լոնտոնի Ս. Պօղոս մայր եկեղեցին, Զատկի Բ. օրը : Կինը յանկարծ բեմ բարձրանալով, բոլոր հաւատացեալները հանած եւ սկսած էր ճառ մը խօսիլ պատերազմի եւ սպառազինութեանց մասին, երբ ներկաները հասնելով հազուեցուցին եւ պահականոց տարին: Հաստատուեցաւ թէ խելքին եկած է:

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

16 Ապրիլ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական Քոնսերվաթուարի շէնքին մէջ (դեհլիզ յարկ), 26 Ավենիւ ու Թօքիօ

Պ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ կը հակաճառէ Պ. Ա. ՀԱՆԸՄԵԱՆի

Ազգապաչպանման հարցին մասին:

Սրահը կը բացուի ժամը 8.30ին:

ԱԶԱՏ ԼՍԱՐԱՆ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. վարչութեան

Չ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

ցեղի կ'ունենայ *19* Ապրիլ Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը *4.30ին*

Maison Mutualité մէջ, 24 rue St. Victor, Métro Mutualité

կը խօսի Պ. Ա. ՇԱՀԱԲՈՒՆԻ

Նիւթ՝ «Հայ կնոջ դիրքը հայ Թատրոնի մէջ»:

Մուտքը ապատ է բոլորին համար:

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՄԱՐՍԷՅԼ

Ղեկավարութեամբ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆի

Սալօն Մասսիլիա, Շաբաթ, *18* Ապրիլ, ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Երկսեռ խումբը պիտի երգէ իր երգացանկին զանազան կտորները

Ընտիր ճաշ եւ գօթիյեօն *Մուտք՝ 10 ֆր.*

Չ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

19 Ապրիլ, կիրակի երեկոյ, սալ կավօ

Կը Նախագահէ Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՀՈՍՐՈՎԵԱՆ

Կը խօսին Պ. ՅՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ եւ ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական ձոխ յայտագիր՝

ՖՐԱՆՍ ՊԵՏ. ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԻ ԼԱԻԱԴՈՑՆ ՈՒԺԵՐՈՎ:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՊՈՄՈՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «Վարանդեան» սրահին մէջ

10 Bld. des Marguerittes

Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին

եւ մասնակցութեամբ զանազան կազմակերպութեանց,

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ,

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը:

Ֆ. Կ. Խաչի Օրը Մարսէյլի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**-ի երկրորդ բաժանմունքի

Կանանց կազմակերպութեան

Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԱՍՕԻ

(Երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)

եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔԱՆԱՎԵԼԼԻի

(Նախկին երեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուշ տիւ Ռոնի S.F.I.O.ի)

19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floride-ի մէջ

Գեղարուեստական ցայգի բաժին, մասնակցութեամբ Փը սնսայի եւ ձայնարուեստագէտներու: Երգ. պար եւ արտասանութիւն: Հայերէն ու Ֆրանսերէն բանախօսութիւն: Մուտք 3 Ֆր.:

(Զեռնարկին լրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը սահմանեն մեզ խնդրելու զարգապահութիւն, փայելու չ արտաքին եւ երախտաներու (12էն վար) բացակայութիւն

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ՅՈՒԹԵԱՆ փարիզի Մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները եւ համակիրները *18* Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Café Samaritain, 51 rue Rivoli, Métro Châtelet. Օրակարգ՝ առաժամեայ վարչութեան հաչուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն, զեկոյց Պ. Ա. Ջամալեանի կողմէ Համազգայինի գործունէութեան մասին: Հաւաքիչներէ կը խնդրուի միասին բերել հանգանակութեանց տետրակները:

Թատերական շքեղ ներկայացում

Կազմակերպուած Սլիգոմիլի Չէնկիլէրցիներու Հայր. Միութեան կողմէ

18 Ապրիլ 1936, Շաբաթ գիչեր ժամը ճիշտ *8.30*ին

Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Սլիգոմիլ

Կը ներկայացուի առաջին անգամ ըլլալով Յ. Պարոնեանի

«ՊԱՂՏԱՍԱՍՈՒ ԱՂԲԱՐ»Ը

Ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Ուզունեանի եւ իր սիրողներու կարող խումբին

Մուտք՝ 5 եւ 3 ֆրանք:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քաղցէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ, լաւ վարպետ, տեւական գործ: Դիմել Պ. Ճիվէլեկեանի, 63 Bld. Victor Hugo մէթրօ Փորթ Մայիօ:*

Վարձու յարկաքաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, չօֆաժ, կեդրոնական ջեռուցում, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միանձնեայ քաղցօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օդասուն վայր: Դիմել 1 rue de la Colonie, *Փարիզ (13), մէթրօ* Corvisart:

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աչակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique-ի, *վերսկսած է իր դաչնակի դասընթացքները դոհացուցիչ պայմաններով:*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի,

56, Rue Lafayette, Paris.

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ գոյնով խանութը)

Ոչ մէկ տեղ մանաճիւղ ունինք: Ճերմակ պանիր, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր., պուլկուր՝ կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հէվլմ՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՋ

ՐԱՔԻ ՏԻՒՋ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսօնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒՋը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին ժխտակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒՋը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ նա հատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի ճաչար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՒԻՒԻԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille — Tél. D. 70-89

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՑԵՍՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
CinémaREXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրապետի Շ. Ց. Դ. Զաւարեան կ'ի է իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր շրջանի ընկեր Պարոյր Գիւրեանի, իր որդւոյն՝ Նիկոլոսի մահուան առթիւ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

« ԾԱՌԱՋ »Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ (16)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏԱՀԵՑԱՒ ՊԵԼԻՒՈՑ ՄԷՋ

Իր դատապարտութենէն եւ Վիլվօրտ Կօլի մէջ բանտարկութենէն յետոյ խնդիրը քիչ մը դժուարացաւ: Բանտ տարուած բոլոր ամաններուն համար պէտք էր նախապէս արտօնութիւն առնուլ: Ու յետոյ որոչ կարգի կերակուրներ միայն Թոյլատրած էին նեղս ղրկել: Այս անգամ գործածուեցաւ փոքր սիթիլ մը, որպէս նուաղ կասկած արթնցնող, որուն բարակ դաստակը ճարտար կերպով խոռոչատրուած էր: Այդ բացուածքին մէջ կը գետեղէր «Ֆիտէլիս» իր չաբաթական յօդուածները:

×

— Ես պատերազմը չեմ օրհներ, կ'օրհնեմ միայն խաղաղութիւնը...

Այս պատմական բառերով պատասխանեց Պիոս Ժ. Պապը Աւստրիոյ կայսեր, որ իր բանակներուն համար օրհնութիւն խնդրած էր անկէ:

Քանի մը օր վերջը, 1914 օգոստոս 20ին Պապը վախճանեցաւ, մեծ վիշտ զգալով որ կոյր մոլեգնութիւնները պիտի արձակուէին քրիստոնեայ աչխարհին վրայ եւ անոր մահը պիտի փութացնէին: Ճիշդ այն միջոցին որ Գերման բանակները Պելժիոյ եպիսկոպոսական քաղաքին՝ Մալինի վրայ կ'արչաւէին, Կարտինալ Մէրսիէ (Քբրանսական կառավարութենէն պատերազմական խաչով պատուուած) Հռոմ կանչուեցաւ:

Անիկա քաղաքէն հեռացաւ Ուէլաներուն չոգեկառքի գիծը հասնելէն եւ Պրիւքսէլի հետ յարաբերութիւններու խզումէն ճիշդ մէկ ժամ առաջ: Երկար ճամբորդութեան ընթացքին խմացաւ սարսափելի լուրերը, ըստ որոնց գերազանց ուժերու առջեւ պելժ դիմադրութիւնը խորտակուած եւ ամբողջ երկիրը արչաւողներուն համար ազատ ասպարէզ դարձած էր:

Թաղման արարողութիւնները իրենց ամբողջ տխուր հանդիսութիւններով վերջ գտնելէ յետոյ, օգոստոսի վերջին օրը նոր Պապի ընտրութեան համար գաղտնի ժողով գումարուեցաւ: Կարտինալ Մէրսիէ իր ընկերակից կարտինալներուն հետ պատերով զոցուած ճեմելիքներուն մէջ խօսակցած պահուն խմացաւ որ Լուվէնի քաղաքը, զոր չափազանց կը սիրէր, արշաւողներուն կողմէ քար ու քանդ դարձած ու համալսարանն ալ բոցերու մէջ է...

Վատիկանի հոյակապ մենութեան մէջ աչխարհէն կտրուած, եւ ընտրական պատասխանատուութեամբ կլանուած՝ կարտինալը ծանր անձկութեան մը մատնուած էր. իր հաւատքը այնքան խոր էր սակայն որ այդ դաժ բերողին հանդարտ կերպով ըսաւ.

— Անոնք քանդեր են, չատ աղէկ... ուրեմն մեղի կը մնայ վերստին չինել:

Պապական ընտրութեան արդիւնքը ծանուցուեցաւ սեպտեմբեր 3ին ու նոր Պապին հանդիսաւոր թագադրութիւնը երեք օր վերջ տեղի ունեցաւ: Իր պարտականութիւնը լրանալէն անմիջապէս յետոյ Կարտինալ Մէրսիէ լսած կաւ կարգադրութիւններ ընել իր վերադարձին համար դէպի Մալին:

Մարսէյլի մէջ քիչ մը յապաղելով սեպտեմբեր 8ին Ֆրանսացի երեք կարտինալներու հետ, նօթըր Տամ տը Լա Կառտի բլուրին կողմը գտնուած սրբարանները այցելեց, իր հայրենիքի փրկութեանը համար աղօթելու: Համաճայնական բանակները դլխակորոյս կը նահանջէին, բայց ի բաց կը խօսէին թէ անկարելի էր այլեւս փարիզը փրկել, որուն անկումը քանի մը օրուան խնդիր էր: Հակառակ այդ վիճակին սակայն երբ ծնրադիր վիճակէն ելլելով ոտքի կանգնեցաւ, Կարտինալը իր մէջ զօրաւոր հաւատք մը ստացած էր:

— Տակաւին չեմ գիտեր թէ ինչ է, բայց լաւ լուրեր ստացայ, ըսաւ իրեն ընկերացող կարտինալներուն:

Բլուրէն վար իջնելէ մէկ ժամ վերջը կարդացին որ Ֆրանսացի զինուորներուն նահանջը կասած է: Մառնի փառայեղ յաղթանակի սկզբնաւորութիւնն էր ատիկա:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
16
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
16 AVRIL
1936

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵՑԵՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3090 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

Ընինք թէ վրդովիչ հանգամանք ստացած է Միջերկրականի պայքարը, իտալեւթեոպական պատերազմէն ի վեր։

Իրապէս ալ, այդ պարագան է որ այնքան դաժան դիրք մը պատճառած է Մեծն Բրիտանիոյ կուտայ բրիտանական աշխարհակալութեան, Միջերկրականի մէջ, պատժական տնօրինութեանց առթիւ։

Հիմա որ Նեղուցներու վերազինման խնդիրը գրուած է պաշտօնապէս, կը թուի թէ Մեծն Բրիտանիա այս պատեհութիւնն ալ պիտի օգտագործէ, զօրացնելու համար իր դիրքը։

Ուրիշ խօսքով, պիտի ուզէ գոհացնել Թուրքիան, ի հեճուկս Իտալիոյ, որ եթէ սպառնալիք մը կը համարուի Թուրքիոյ համար, միւս կողմէ մրցակից մը կը հանդիսանայ Մեծն Բրիտանիոյ դէմ, Միջերկրականի մէջ։

Ընթերցողները պիտի յիշեն.— երբ սկսան գործադրել պատժամիջոցները, Լոնտոն հրաւէրներ ուղղեց Միջերկրականի հարեւան պետութեանց, որպէսզի յանձնառութիւններ ստանձնեն, ի հարկին օգնելու համար, եթէ Իտալիա յարձակում կատարէ։

Այս պայմանը անոր համար որ, Մեծն Բրիտանիա նաւային հզօր ուժ մը կեդրոնացուցած էր Միջերկրականի մէջ, «առ ի զգուշութիւն», եւ «յանուն խաղաղութեան»։

Այս հրաւէրին վրայ, առաջին յանձնառութիւնը ստանձնեց Ֆրանսա, իբրեւ անմիջական չահակից։ Իսկ արեւելեան Միջերկրականի մէջ՝ յօժարակամ ընդ առաջ գացին Թուրքիա եւ Յունաստան, որոնք արդէն զինակիցներ են։

Ինչե՞ր չպատմուեցան այդ առթիւ, նոյնիսկ լուրջ թերթերու մէջ։

Այսպէս, կ'ըսէին թէ Մեծն Բրիտանիա խոստացած է երկո-տասան կղզիներուն կէսը Թուրքիոյ վերադարձնել, կէսն ալ Յունաստանի, եթէ պատերազմի բռնուին Իտալիոյ հետ։ Նոյնիսկ Հռոդոսի մասին կը խօսէին։

Որքան ալ չռնդալից երեւան, այս չչուկները ծուխեր են, որ գաղտնիք մը, աւելի ճիշդ իրողութիւն մը կը մատնեն,— բրիտանական աշխարհակալութիւնը պատրաստ է ամէն ռազմախաղ փորձելու, մինչեւ անգամ կրակին հետ խաղալու, որպէսզի Միջերկրականը չդառնայ իտալական լիճ մը։ Այդ մտահոգութեամբ, ահա կը չոյէ Թուրքիան իսկ, ինչպէս 1856էն ի վեր, ամէն անգամ որ մրցակից մը կը հանդիպի ճամբուն վրայ։

Գաղտնիք չէ որ Փաշական Իտալիան զինուորական եւ նաւային խարիսխներու վերածեր է թէ Հռոդոսը եւ թէ Երկոտասան կղզիները, հզօր սպառազինութիւններով որոնք միշտ կ'ամէին։

Այդ պատրաստութիւնները բազմապատկուեցան Արեւելեան Ափրիկէի պատերազմին հետ զուգընթաց։ Այն աստիճան որ, Թուրքիան ալ հարկադրուեցաւ արտակարգ միջոցներ ձեռք առնել, դիմացի կողմէն, մասնաւորապէս Իզմիրի եւ Ատալիոյ չրջանին մէջ։

Եւ գաղտնիք չէ որ Մեծն Բրիտանիան ալ, իր կարգին, կը զօրացնէ Միջերկրականի հին ու նոր կայանները, անցեալ սեպտեմբերէն ի վեր։

Նոյնիսկ Լոնտոնի ամէնէն պահպանողական թերթերը չեն ծածկեր այս պարագան, հրատարակելով ուշադրաւ տեղեկութիւններ,— այնքան որքան թոյլ կուտան երկրին չահերը։

Բացի Մալթայէն, որ չատ բան կորնչուցած է իր արժէքէն, անգլիական ծովապետութիւնը խարիսխներ հաստատած է Միջերկրականի ամէնէն կարեւոր կէտերուն վրայ, դէպի արեւելք եւ դէպի արեւմուտք։ Մրագիրներ կը մշակուին նաեւ Պաղեստինի համար, որուն ծովափը չատ աւելի յարմար կը նկատուի այժմ, պրէնկան սպառազինութեանց համար։

Միեւնոյն տեղն կը ծանուցուի թէ պիտի չնչուի Մալթայի սահմանադրութիւնը եւ այդ կղզին ալ պիտի վերածուի կայսերական գաղթավայրի։

Տակաւին ուրիշ տեղեկութիւններ ալ կը հաստատեն թէ Մեծն Բրիտանիա լրջօրէն վտանգուած կը տեսնէ Միջերկրականի հաւասարակշռութիւնը, հետեւաբար բոլոր միջոցները կը փորձէ, որպէսզի որ եւ է մրցակից չկարենայ խախտել իր արեւը։

Երէկ Ֆրանսան էր այդ մրցակիցը, այսօր Իտալիան։

Երէկ մարտանաւերն էին որ այս կամ այն կողմ կը հակէին նժարը։ Այսօր օդանաւերը չատ աւելի վճռական դեր կը կատարեն։

Արդ, բոլոր մտանագէտները կը հաստատեն — Հռոմ ինքն ալ կ'ազդարարէ— թէ Իտալիոյ օդանաւային ուժը գերակչռութիւն կը կազմէ Միջերկրականի մէջ, թէ քանակութեամբ եւ թէ խարիսխներով։

Իսկ Եթովպիոյ դրաւումը կը ներկայացնէ ուրիշ առաւելութիւն մը։

Ինչ ելքի ալ յանգի պատերազմը, տարակոյս չկայ թէ Իտալիա պիտի տեղաւորուի կարմիր Ծովուն վրայ, աւելի ընդարձակ եւ ամուր չրջանակի մը մէջ, ինչ որ այժմէն իսկ նեղացուցիչ հարցեր կը յարուցանէ Անգլիոյ համար։

Ազդեցութեան պայքարի նոր չրջան մըն է որ կը բացուի, այնքան խռովայոյզ մթնոլորտի մը մէջ։ Ահա թէ ինչո՛ւ գլխաւոր չահակիցները կ'ածապարեն մարել հապէշական կրակը, ժամ առ ժամ ժողովի նստելու եւ նոր բանաձեւեր մշակելու համար։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՊԱՅԱԿՈՅՏՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱՒ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՄԷՆ ԲԱՆ ԳԱՂՏՆԻ ԿԸ ՊԱՀՈՒԻ

Անգլիա ի հարկին օդանաւեր պիտի դրկէ

Երէկ, չորեքչաբթի, 15 ապրիլ, բացուեցան Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ սպայակոյտներու ներկայացուցիչներուն խօսակցութիւնները, Լոնտոնի ծովային պաշտօնատան մէջ, հակառակ Իտալիոյ ճեռնպահութեան եւ Գերմանիոյ բողոքին։

Այս խօսակցութիւնները հետեւանք են Հռենոսի ապազինեալ չրջանին վերագրաւման, որ տեղի ունեցաւ մարտ 7ին։ Նպատակն է դասաւորել երեք պետութեանց զինուորական գործակցութիւնն ու դիմադրութիւնը, եթէ Գերմանիա յարձակի Ֆրանսայի կամ Պելժիոյ վրայ։ Լոքառնոյի դաշնագրով, Իտալիա եւս պարտաւոր է մասնակցիլ այս խօսակցութեանց, բայց Մուսոլինի կը մերժէ որ եւ գործակցութիւն, քանի կը տեւեն պատժական տնօրինութիւնները։ Անգլ. կառավարութիւնն ալ գիտնալով այս պարագան, հրաւէր չէ ուղղած »։

Խօսակցութիւնները պիտի չօչափեն միայն մասնագիտական խնդիրներ։ Երեք պետութիւններն ալ նշանակած են հեղինակաւոր ներկայացուցիչներ՝ զինուորական, ծովային եւ օդանաւային նախարարութիւններէն, մասնագէտ խորհրդականներով։ Ֆրանսա ղրկած է երկու զօրավարներ, իբրեւ ներկայացուցիչները զինուորական եւ օդանաւային նախարարութեանց եւ ծովակալ մը։

Թէեւ ամէն բան խստօրէն գաղտնի կը պահուի, բայց իրազեկ թերթեր կը հաւաստեն թէ զինուորական գործակցութեան ծրագիրը հետեւեալն է.— Որպէսզի Մեծն Բրիտանիա կարենայ օդանաւային ազդեցութիւն ընծայել Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ, առանց ժամանակ կորնչցնելու, անգլիական կարգ մը օդաթռիչներ պիտի յատկացուին Ֆրանսական եւ պելժիական օդակայաններու։ Առանք անմիջապէս ճամբայ պիտի ելլեն նշանակուած կայանները, եթէ օդային յարձակում կատարուի Գերմանիոյ կողմէ։ Միեւնոյն առեն, Մեծն Բրիտանիոյ օդանաւային պաշտպանութեան դիծը պիտի տեղափոխուի դէպի Անգլիոյ հարաւային արեւելեան կողմը, պաշտպանելու համար Լոնտոնը։

Ցամաքի վրայ դլխաւոր խնդիրը պիտի ըլլայ նշանակել որոշ նաւահանգիստներ, ուր անգլիական մարտանաւեր պիտի մտնեն եւ պաշարի կազմակերպումը պիտի կատարուի նախապէս։ Անգլեւֆրանսական ծովային սպայակոյտները պիտի ճշդեն մարտանաւերու բաշխումը Հիւսիսային ծովու, Ատլանտեան եւ Միջերկրականի մէջ, առաւելագոյն պաշտպանութիւնն ապահովելու համար։

Լոնտոնի խօսակցութեանց հետ զուգընթաց, Ֆրանսա պիտի չարունակէ կազմակերպել արեւելեան սահմանադլուխին պաշտպանութիւնը։ Նոր զօրադունդեր դիրք պիտի բռնեն Մաժինոյի գծին վրայ, յաջորդելով այն զօրքին որ ամառպարանքով դլխուեցաւ մարտ 7ի դէպքէն անմիջապէս վերջը։ Հետեւակազօրքի 42րդ դունդը, որ 1914ին կը պաշտպանէր Պելֆոռը եւ որ լուծուեցաւ պատերազմէն վերջը, պիտի վերակազմուի դեր - գնդապետ Պալ - Կուտոնի հրամանատարութեամբ։ Ուրիշ հետեւակազօրքեր, որոնք մասնաւորապէս մարզուած են բերդերու պաշտպանութեան համար, պիտի կազմակերպուին եւ փոխադրուին հիւսիսային ճակատը, հրասայլերու վաչտի մը հետ որ նոյնպէս լուծուած էր տարիներ առաջ։

ԺՈՆԵՒԻ ՄԷՋ ԱԼ. ՈՒՐԻՇ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պատուիրակներ կը խորհրդակցին, Բանակներ ցտուաջ կը խաղան

Իտալիոյ ներկայացուցիչները ժընեւ հասած ըլլալով, Ազգերու Դասնակցութեան ներկայացուցիչները, Պ. Պ. Մատերիակա եւ Ավնօլ խօսք բացին հաշտութեան պայմաններու մասին։ Երկու ներկայացուցիչները նախ լսեցին Եթովպիոյ ներկայացուցիչը, Վօլտէ Մարիամ, որուն կ'ընկերակցէին Փրօֆ. Ժէզ եւ ուրիշ իրաւագէտ մը։ Այս խօսակցութեան առթիւ ալ Եթովպիոյ ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը տրամադիր է հաշտութիւն կնքելու, համաձայն Ազգերու Դասնակցութեան ուխտին տրամադրութեանց։ Աւելցուց թէ ուրիշ պայմաններ չի դներ եւ կը սպասէ Իտալիոյ առաջարկներուն։

Իտալիոյ պատուիրակները, պատուն Ալոյզի եւ նախարար Ռօքքօ, ժընեւ հասան երէկ, չորեքչաբթի եւ իրենց առաջին տեսակցութեան առթիւ յայտնեցին կառավարութեան տրամադրութիւնը։ Տարակոյս չկայ թէ Իտալիա պիտի փորձէ արժեցնել իր յաղթանակները, որոնք չեն վերջացած տակաւին եւ կրնան յանգիլ մինչեւ Ատիս - Ապէպա։

Երկու օրէ ի վեր, զրոյց կը ըլլի թէ գաղտնի բանակցութիւններ կը կատարուին Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ, փոխադարձ զիջումներ կատարելու եւ պայքարը, հետեւաբար պատերազմը դադրեցնելու համար։ Կառավարական չրջանակները լռութիւն կը պահեն այս մասին։

Այսօր, հինգշաբթի, կը գումարուի 13երու յանձնախումբը, լսելու համար հաշտութեան ձեռնարկին ելքը։ Այս առթիւ փորձ մը պիտի կատարուի զինադադար հռչակելու եւ պաշտօնապէս հաշտութեան բանակցութիւններ կատարելու համար։ Եթէ ձախողի, Անգլիոյ ներկայացուցիչը պիտի առաջարկէ սաստկացնել պատժական տնօրինութիւնները, մասնաւորապէս արգիլելով քարիւղի արտածումը։ Բայց յոյս չկայ որ ընդունուի այս առաջարկը, որովհետեւ կարծիքները բաժնուած են կէս առ կէս եւ օրէ օր կ'աւելնայ եղած պատիժներն իսկ վերցնելու տրամադրութիւնը, մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ։ Անգլիա որքան ալ անհաշտ երեւայ, չուզեր որ եւ է գործողութիւն կատարել ինքնապլուխ։

Պ. Իտըն այս բոլոր հարցերու մասին երկարօրէն խորհրդակցելէ եւ վերջին անգամ վարչապետին հետ տեսակցելէ յետոյ, վերադարձաւ Ժընեւ։ Իսկ

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՆԵՐՍԷՍ ՕՀԱՆԵԱՆ

Մորին ցաւով կ'իմանանք Պ. Ներսէս Օհանեանի մահը, որ տեղի ունեցած է երեքչաբթի իրիկուն, ժամը 5ին, իր բնակարանին մէջ (Լէ Վալէ)։

Հանգուցեալը քանի մը տարիէ ի վեր կը տառապէր ներքին հիւանդութենէ մը, որ հետզհետէ յառաջանալով ուժասպառ անկողին զամեց զինքը։ Երբեմնի յաղթանդամ Օհանեանը արդէն զարճած էր անճանաչելի, կէս առ կէս կորսնցնելով ծանրութիւնը։ Ամէն յոյս կորսուած կը համարուէր այլեւս, բայց գիտական բոլոր միջոցները փորձուեցան, մասնաւորապէս էլեկտրաբուժութիւնը։

Եւ ահաւասիկ անխուսափելի վախճանը, 68 տարեկան հասակին մէջ։

Տակաւին կանուխ է, ներկայացնելու համար հանգուցեալին կեանքն ու գործը, Պոլսէն մինչեւ Փարիզ։

Ազգային երեսփոխան, անդամ Պոլսոյ Քաղաք. ժողովին,ատենապետ կամ անդամ Սզգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, ատենապետ ազգ. խնամատարութեան, գործօն կամ պատուակալ անդամ՝ զանազան կալվածակերպութեանց եւ մասնաւորապէս Ջ. Ո. Մ.ի, Հ. Մ. Ը. Մ.ի (մինչեւ Փարիզ).— Ներսէս Օհանեան դասական տիպարն էր ողջամիտ եւ նուիրեալ ազգասէրներու այն սերունդին, որ այնքան արդիւնաւոր դեր կատարած է մեր հանրային կեանքին մէջ եւ որմէ չատ քիչերը մնացած են այսօր։

Տարիներով քննիչ՝ «Ինիօն» ապահովագրական ընկերութեան մէջ, ազգային գործունէութեան յորձանքին մէջ նետուեցաւ Օսմ. Սահմանադրութեան չրջանին, դառնալով կեդրոնական դէմք մը։ Պատերազմէն վերջը, ի նաղաղարին, նորէն ասպարէզ նետուեցաւ, մասնաւորապէս նուիրուելով որբերու խնամատարութեան գործին եւ դառնալով անոնց «Հայրիկ»ը։ Արտազաղթի հոսանքին հետ, ինքն ալ ինկաւ Սոֆիա, լման երկու տարի վերազատնալու յոյսով անուցանելով, բայց ի վերջոյ յուսախաբ, հաստատուեցաւ Փարիզ, ուր կ'ապրէր տասը տարիէ ի վեր։ Մինչեւ երեք-չորս տարի առաջ, եռանդով կը մասնակցէր հանրային գործերու, երբ ծերութիւն սկսաւ։

Մեր ցաւակցութիւնները Այրի Տիկին Ն. Օհանեանի, զաւակներուն եւ պարագաներուն։

ՏԷՍԻԼ ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Մարաջախտ Պաւօլլիօ կը հաղորդէ թէ Խոպաջիէ մտած են Տէսիլէ։

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻԻ ՎԵՐԱՁԻՆՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Թուրհդային վաւերը ջերմապէս կը պաշտպանի Թուրքիան

Թրքական ծանուցագիրը ջերմ ընդունելութիւն գտաւ Մոսկուայի մէջ։ «Փրաւտա» եւ «Իզվեստիա», կուսակցական եւ կառավարական պաշտօնաթերթերը, կը չեշտեն Թրքական կառավարութեան փաստերուն համոզիչ հանդամանքը, ինչպէս եւ պատերազմի յարաճուն վտանգը։ «Փրաւտա» կը դրէ.

— «Լոզանի դաշնագրով նախատեսուած երաչխաւորութիւնները այլեւս իրական չեն։ Երաչխաւորներէն մէկը, Ճափոն, հեռացած է Ազգերու Դասնակցութենէն, միւսը՝ Իտալիա, պատերազմով զբաղած է Ափրիկէի մէջ։ վերջապէս համաձայնութիւն չկայ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ»։ Միւս կողմէ, պատերազմի վտանգը աւելցած է Միջերկրականի աւազանին մէջ, իտալեւթեոպական պատերազմին եւ անգլեւիտալական ձգտումին հետեւանքով։

Իսկ «Իզվեստիա» կը դրէ.

— «Այս պայմաններուն մէջ, Թրքական կառավարութեան ձեռնարկը բացարձակապէս բնական է եւ տրամաբանական»։

Այս առթիւ, խորհրդային թերթերն ալ կը չեշտեն Թուրքիոյ եւ Գերմանիոյ բռնած դիրքերուն տարբերութիւնը, դիտել տալով թէ էնկիւրի ինքն իր գլխուն դաշնադիր չի խզեր, այլ կ'առաջարկէ բանակցիլ, նոր պայմանագիր մը կնքելու համար Նեղուցներու մասին, համաձայն կացութեան պահանջներուն։ «Լոզանի դաշնագրին վերաքննութեան խնդիրը յարուցանելով, Թուրքիա ոչ մէկուն կը սպառնայ, կը դրէ «Փրաւտա»։ Ան կ'ուզէ միայն ամրապնդել իր ապահովութիւնը եւ Տարտանէլի ամրացումը կը համարի պաշտպանութեան անհրաժեշտ միջոց մը որ ոչ ոքի դէմ ուղղուած է»։

«Իզվեստիա» կը յիշեցնէ Թուրքիոյ խաղաղասիրութեան ապացոյցները։ Խորհրդային կառավարութիւնը ինքն ալ կը պաշտպանէ Թրքական ձեռնարկը։ Այս առթիւ դիտել կը տրուի թէ Մ. Միութիւնը թէեւ ստորագրած է Լոզանի դաշնագիրը, բայց չէ վաւերացուցած զայն։ Պ. Լիթվինով ժընեւի մէջ ուժ տուաւ Թրքական պատուիրակին, երբ կը յուզէր Նեղուցներու խնդիրը։ «Իզվեստիա» յոյս կը յայտնէ թէ բոլոր չահակից պետութիւնները ուշադրութեամբ եւ բարեացակամութեամբ պիտի ընդունին Թրքական ծանուցագիրը։

«Իզվեստիա» որ կառավարութեան օրգանն է, կը դրէ նաեւ հետեւեալ տողերը.

— «Արդարեւ, պատերազմի վտանգը երբեք այնքան զօրաւոր չէր եղած որքան այսօր։ Աշխարհի կարգ մը չրջաններուն մէջ յատակօրէն երեւան եկած են պատերազմի վտաւարաններ։ Կարգ մը չրջաններու մէջ տենդագին կը չարունակուին անխոչընդոտ պատրաստութիւնները, եւ միեւնոյն առեն բացայայտ ընդհարութիւն մը ցոյց կը տրուի հաւաքական ապահովութեան դէմ եւ դաշնագիրներ կը բռնաբարուին։ Այս պայմաններուն մէջ, Թուրքիա ուրիշ երկիրներու կը ներկայացնէ միջազգային ուղղամտութեան, դաշնագիրներու հանդէպ յարգանքի եւ խաղաղասիրութեան օրինակ մը»։

*** Իտալական թերթերը դիտել կուտան թէ Անգլիոյ մէջ ի չուր կը փորձեն Իտալիոյ վերագրել Տարտանէլի վերազինման պատասխանատուութիւնը։ Այս առթիւ կը բացատրեն թէ Միջերկրականի կացութեան բարդացումը, զոր կը յիշէ Թուրքիա, արդարացնելու համար իր դիմումը, հետեւանք է բրիտանական նաւատորմին կեդրոնացման։ «Տարտանէլի խնդիրը ընդհանուր, աւելի ճիշդ՝ Միջերկրականեան հանգամանք ունի։ Ինչ որ ալ ըլլայ, չի կրնար դառնալ երկուքով լուծելի հարց մը։ Արդ, ահաւասիկ Մեծն Բրիտանիան, անդամ եւ պաշտպան հաւաքական ապահովութեան, չի վարանիր յայտարարել թէ կ'ուզէ չահագործել այս հարցը, ի հարկին սակարկելու համար Թուրքիոյ հակիտալական գործակցութիւնը Միջերկրականի մէջ»։

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՋԵՐՄԱԿ ՑԵՂԻՆ ՎԱՏԱՍԵՐՈՒՄԸ

Ժողովուրդներու յառաջդիմութեան համար աւելի կարեւոր է որակը քան թէ քանակը: Թիւէն աւելի անհրաժեշտ է ժողովուրդի մը համար ընտրանի մը, որուն անճիւտումով կամ անհետացմամբ՝ քայքայումը կը սկսի:

Ժողովուրդի մէջ միշտ կը գտնուին անձեր, որոնք միջակէն վեր կ'ելլեն եւ ղեկավար տարրը կը կազմեն նոյն ժողովուրդին: Բայց ճշդուած է որ այդ տարրը յաճախ ամուլ կը մնայ կամ ուժեղ սերունդ մը չի ձգեր իր ետին:

Մտքի եւ արձաթի աղնուական դասակարգը կազմող անհատները, որքան որ վեր կ'ելլեն ընկերային աստիճաններէն, այնքան կը հիւծին, կը սպառին եւ կը քայքայուին: Այդ դասակարգի քայքայումով կանգ կ'առնեն ընկերութեան յառաջդիմութիւնները, որովհետեւ ամէն խմբաւորում, ամէն ընկերութիւն, ամէն ժողովուրդ կը յառաջդիմէ համաձայն վարիչ անհատներու մտքի կարողութեան եւ նկարագրի ուժգնութեան: Պատմութեան այս դասը կը հաստատուի այսօր ալ, վիճակագրական տուեալներով:

Քոլէժ տը Ֆրանսի ուսուցիչ Մ. Անտրէ Սիկֆրիտ «Միացեալ Նահանգները» գործին մէջ կը գրէ.— «Մասչուսէցի մէջ օտարուհիներու բեղնաւորութիւնը նահանգներու մէջ ծնած կիներու բեղնաւորութենէն երկու անդամ աւելի է: Կեդրոնի նահանգներուն մէջ կատարուած հետազօտութեանց համաձայն, մէկ սերունդէն միւսը ընտանիքի մը նուազումը 38 ու կէս առ հարիւր է: Ընտանիքներէն 13 առ 100 ամուլ են, 18 առ 100 մէկ տղայ ունին: Ձեռածին ընտանիքներու մէջ ամլութիւնը 2.4 առ 100 է, Ռուսերու մօտ 2.5 առ 100, Գերմաններուն 3.9 առ 100, Իտալացիներուն՝ 4.9 առ 100: Ընդհակառակն բուն Ամերիկացիներու մէջ վերարտադրութիւնը դադրած է: Համալսարանական կիներ չեն ամուսնանար, մտաւորականներ ուշ կ'ամուսնանան եւ սերունդ չեն ձգեր: Ծնունդներու ներկայ սակը հիմ բռնելով, Տոքթ. Տէվըն Փորթի համաձայն Հարվըրտէն վկայեալ 1000 անձեր 200 տարիէն 50 թոռներ պիտի ունենան, մինչդեռ Պոսթընի 1000 Ռուսմանացիները պիտի ըլլան 100.-000»:

Ամլութիւնը ինչպէս անհատներու, նոյնպէս ժողովուրդներու ծերացման յատկանիշն է: Այս երեւոյթը տեսնուած է Սպարտայի եւ Աթէնքի մէջ, երեւան եկած է նաեւ Հռոմի անկման օրերուն: Երբ ժողովուրդի մը ընտրանին կը նուազի, զանազանութիւնը վերջ կը գտնէ, ժողովուրդին մէջ հասարակ վիճակ մը կը մնայ կայուն կերպով, յառաջդիմութիւնը կանգ կ'առնէ, քիչ առնէն քայքայումը եւ նոյն իսկ անհետացումը կը յաջորդէ:

Ընկերաբան Ռընէ Ուորմս հաստատելով Արսէն Տիւմոնի հաշիւները, կը կրկնէր թէ Ֆրանսայի քաղքենի դասակարգը կը նուազի հետզհետէ եւ անկարելի կ'ըլլայ թիւն ու որակը պահել: Ցոյց կուտար միանգամայն թէ Ֆրանսայի այն նահանգները ուր խնամյոզական սնուելիները ողողուած են, ուր հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը մեծ ծաւալ ստացած է, ուր նախատեսութիւնը խիստ յառաջացած է, հոն ծնունդներն ալ նուազած են կամ դրեթէ ամլացած:

Ա. Դ. Խորհուրդին ներկայացուած ուսումնասիրութեան մը համեմատ (1937ին), բոլոր երկիրներու մեծ քաղաքներուն մէջ ծնունդներու սակը 2էն 3 անգամ աւելի է աղքատիկ եւ գործաւոր դասակարգերու մօտ, քան թէ հարուստ եւ ազատական արուեստներուն հետեւող ընտանիքներու մէջ:

Տքթ. Պիօրկոօրթը նոյն եզրակացութեան եկած է Գերմանիոյ մէջ կատարած ուսումնասիրութիւններով: Եղրակացութիւնը յոռետես է, դերման արագ յառաջդիմութիւնը վաղահաս ծերութիւն մը պատճառած է վերի դասակարգերուն: Եթէ չարուենակուի սոյն յառաջդիմութիւնն ու անճիւտումը, «Գերմանիա զարմանալիօրէն երիտասարդ երկիր, եւրոպայի ամէնէն ծերացած հասարակութիւնը պիտի ըլլայ քսան տարիէն»:

Նոյն երեւոյթը կը տեսնուի Անգլիոյ եւ Իտալիոյ մէջ եւ ապահովաբար ամէն տեղ: Տոքթ. Հերման Սիմէնս կ'եզրակացնէ.— «Ժողովուրդ մը, որուն ամէնէն կարող ներկայացուիչները սերունդ մը չեն ձգեր, դատապարտուած է քայքայման»: Տեղ մը աղնուական դասն է որ կը քայքայուի չուսով, ուրիշ տեղ մը խաուն ամուսնութիւնները կ'իջեցնեն ամոլին իմացական ու բարոյական մակարդակը եւ հետեւաբար կը խաթարեն ժողովուրդին նկարագիրը: Թէնի հաշիւներով Ֆրանսական աղնուական ընտանիքներու թիւն էր 1789ին 28.000 իսկ Պրիմաները 1928ին հաշուեց մի-այն 5163, այսինքն 140 տարիներու ընթացքին նուազած էին 8 տասներորդը: Աղնուականութեան տեղ բռնող քաղքենի դասակարգը նոյնպէս կը նուազի ամէն կողմ եւ տեղի կուտայ նոր քաղքենիներու:

Երեւոյթն ընդհանուր է, ճերմակ ցեղին ընտրանին հետզհետէ կ'ամլանայ, զանգուածներու աճումը հետզհետէ կը նուազի: Դեղին ցեղը կը բազմանայ եւ նոր ընտրանի մը կը կազմէ:

Ընտրանի դասակարգի նուազումին հետ եւրոպայի եւ ճերմակ ցեղին մէջ կը տեսնուի ուրիշ յատկանիշ մը վատասերումի,— յիմարներու թիւին յաւելումը: Ցիսուն տարիէ ի վեր, հակառակ առողջապահական միջոցներու ընդհանրացման, վատասերածներու թիւը աւելցած է: Իրենց պէտքերն հոգալու անկարող, մտքով տը-կար անհատներու թիւը Մեծն Բրիտանիոյ մէջ 1929ին կը հասնէր 300 հազարի:

Գերմանիոյ մէջ 1934 յուլիս 14ի ամլացման օրէնքին համաձայն ստերիլիզացիոն կատարուած անհատներու թիւը 400.000 էր: Հաստատուած պրպտումները ցոյց կուտան թէ տարիներ առաջ չատ աւելի բան էր այդ թիւը:

Հանրային յիմարանոցներու մէջ խնամուած յիմարներու թիւն էր 1909ին Մ. Նահանգներուն մէջ 187.791, իսկ 1929ին 280.251: Նոյն թուականներուն Նորվեկիան ունէր 2679 եւ 6546, Շուէտ՝ 6897 եւ 14.731, Հոլանտան՝ 11.746 եւ 21.318, Պելճիքա՝ 18.182 եւ 21.318, Ֆրանսա՝ 74.404 եւ 85.179, Աւստրալիա՝ 15.165 եւ 22.198:

Ցիմարներուն թիւին յաւելումով հանրային պիւտճէն կը ծանրաբեռնուի: Առողջները կ'աշխատին հիւանդներուն համար: Միւս հիւանդութիւններն ալ, մասնաւորաբար խլիրդը, քաղաքակրթութեան հիւանդութիւն դարձած է, թէեւ սեւ ու դեղին ցեղերն ալ վերջերս ենթակայ են այդ հիւանդութեան եւ բազմաթիւ զոհեր կուտան ամէն տարի: Այժմ դիտութիւնը կ'աշխատի յայտնուած հիւանդութիւններուն դարմանները գտնելու: Եւրոպայի մէջ կատարուած դիւտերէն կ'օգտուին նաեւ միւս ցեղերը: Ամէն համեմատութիւն պահելով, այս վերջինները պէտք է դլեն ճերմակ ցեղը եւ հետեւաբար իր դերիշխանութիւնը աշխարհի բոլոր ցամաքամասերուն վրայ:

ՀԵԹՈՒՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻԻ

— • —

"ԿԱԼԱՆԱՒՈՐ ՎԵՀԱՊԵՏԸ"

— • —

Նախկին վարչապետ Անտրէ Թարտիէօ, որ քաշուեցաւ խորհրդարանական ասպարէզէն, այս օրերս հրապարակ կը հանէ այս խորագրով հատոր մը, որմէ «Թան» կ'արտատպէ հետեւեալ հատուածը.—

Մեր ընտրութիւններու ժամանակ, փոքրամասնութեան կէսէն մէկ աւելին, որ ազգին ընտրական իրաւունք ունեցող մասն է, չի կրնար ինքզինք ներկայացնել խորհրդարանին մէջ, նոյնիսկ նուազագոյն չափով:

Բոլոր համայնական ընտրութիւնները, բացառութիւն ըլլալով 1877ի ընտրութիւնները, տուած են ատոր ապացոյցը: Մեր բոլոր խորհրդարաններուն մէջ, չմասնակցող ընտրողներուն թիւը միշտ մէկուկէս միլիոն աւելի եղած է քուէարկու ընտրողներու թիւէն: Ահա ցանկ մը որ մեկնութեան չի կարօտիր.

	քուէարկող	չմասնակցող
1876ին	4,458,584	5,422,283
1877ին	5,058,106	5,048,551
1881ին	4,567,052	5,600,000
1885ին	4,042,964	6,000,000
1889ին	4,526,086	5,800,000
1893ին	4,513,511	5,930,000
1898ին	4,906,000	5,633,000
1902ին	5,159,000	5,818,000
1906ին	5,209,606	6,383,832
1910ին	5,061,271	5,598,288
1914ին	4,810,693	6,366,786
1928ին	4,830,000	6,000,565
1932ին	5,245,000	6,315,000

Ցանկին մէջ չկան 1919ի եւ 1924ի ընտրութիւնները, քուէարկութեան թերի ձեւին պատճառով՝ հաշուումը ճիշդ չըլլալով:

Հիմա քննեցէք այս թիւերը, դարձուցէք ո՛ր կողմը որ կ'ուզէք:

Միշտ պիտի տեսնէք որ Ֆրանսայի 40 միլիոն բնակչութեան հարիւրին 12էն աւելին ներկայացուած չէ խորհրդարանին մէջ: Աւելի զէշն այն է որ հարիւրին 10ն ալ չէ ներկայացուած: Այլ հարիւրին 10 համեմատութեան կէսէն մէկ աւելին է որ ներկայացուած է խորհրդարանին մէջ, իր մեծամասնութեան ձայնն անգամ:

Ինչ որ դերիշխան ժողովուրդ կ'անուանենք, ժողովուրդին մէկ մասն է միայն եւ երբեք դերիշխան: Անոնք որ կը խօսին յանուն այդ ոչ-դերիշխան ժողովուրդին, իրենք աւելի եւս դերիշխանութիւնը չեն ներկայացներ: Որովհետեւ ոչ կը ներկայացնեն ժողովուրդին ամբողջութիւնը, ոչ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը, ոչ իսկ ժողովուրդին փոքրամասնութեան մեծամասնութիւնը, ծանօթ՝ ընտրողներ անունով: Լամարթին, որ կը քարոզէր թէ ճշմարտութիւնը գոյութիւն ունի իրաւէս տիեզերական ընտրութեան մը մէջ միայն, պիտի կարմրէր անպայման:

Այն օրէնքը, որով ժողովուրդը ամբողջապէս չի ներկայացուիր խորհրդարանին մէջ, միայն Ֆրանսայի յատուկ չէ, որովհետեւ, ընտրական ուրիշ եղանակով, այդ երեւոյթը կը տեսնուի նաեւ Անգլիոյ մէջ, ուր կուսակցութեանց դրաւած երեսփոխանական աթոռներու թիւը երբեք համեմատական չէ իրենց ընտրողներուն թիւին հետ: 1922ին միջին հաշիւով 18,180 ընտրողներ 296 աթոռ ապահովեցին պահպանողականներուն, մինչդեռ ազատականները, իրենց միջին հաշիւով 48,000 քուէով, կը ստանային միայն 54 աթոռ: 1924ին նոյն կացութիւնը: Նոյնպէս 1929ին, երբ աշխատաւորականները, միջին հաշիւով 38,000 քուէով, չախչախեցին ազատականները, որոնք ունէին միջին հաշիւով 88,000 քուէ: Դարձեալ նոյն պարագան 1931ին, երբ ընդդիմադիրները, միջին հաշիւով 122,000 քուէով, 62 աթոռ միայն ստացան, մինչդեռ կառավարութիւնը, միջին հաշիւով 26,500 քուէով, կը դրաւէր 554 աթոռ: Ընտրական չրջաններու կրճատում, ձեռնպահութիւն պատճառ կ'ըլլան որ առաջին քուէարկութեամբ, այն արդիւնքն ստացուի, ինչ որ Ֆրանսայի մէջ կը ստացուի երկու անգամով: Ընտրողներու իրաւունքի հաւասարութիւնը, ինչպէս մեր դրացիներուն մօտ, նոյնպէս մեր մէջ, բառ մըն է միայն:

Նոյն բանն է դարձեալ Ամերիկայի մէջ: Երբ խորհրդարանական ընտրութեանց կը ձեռնարկուի, օրինակ 1844ին, հանրապետականները 245 աթոռ չահեցան 5,460,000 ձայնով, իսկ ռամկավարները՝ 104 աթոռ իրենց 4,000,295 ձայնով: Նախագահական ընտրութեանց ժամանակ, օրինակ՝ հեռաւոր անցեալին մէջ, Հէյդ եւ Հարիսըն նախագահները Սպիտակ Տունմտան իրենց հակառակորդներուն ներկայացուցած թիւէն քիչ քուէներով: Մեղի աւելի մօտիկ, Հուվըր, որ երկրին մէջ չահած էր 21 միլիոն քուէ, մինչ Սմիթ կը ստանար 15 միլիոն ձայն, 444 նախագահական ընտրող ունէր, մինչ իր հակառակորդը՝ միայն 87: Նոյնպէս, Հուվըրի եւ Բուվլէթի պայքարին մէջ, առաջինը 15.800.000 ժողովուրդէն ապահոված էր միայն 59 նախագահական ընտրող, մինչդեռ յաղթականը ապահոված էր միայն 472, ուրեմն 8 անգամ աւելի, 22,500,000 ժողովուրդով: Ընտրական եղանակը, այս երկրին մէջ ալ, տարբեր է Ֆրանսականէն, սակայն արդիւնքը նոյնն է,— այսինքն թէ ժողովրդային կամքին իրական արտայայտութիւնը չէ որ կը կատարուի քուէարկութեամբ:

Ի՞նչ կը նշանակէն այս ամէնը, եթէ ոչ այն, որ թուաբանութիւնը,—թէեւ վիճելի միջոց մը ժողովուրդ կառավարելու համար — չի յարգուիր ա-նոնց իսկ կողմէ, որոնք կը յաւակնին խօսիլ միայն յանուն թիւերու: Եւ իմ միտքս կ'իյնայ Լուի Պլանի դիտողութիւնը, որ չատ կը յիշատակուի. «Կը հիանամ անոնց վրայ, որոնք բացարձակ մեծամասնութեան վարչաձեւը կ'ընդունին իբր ժող. ինքնօրէն կառավարութիւն եւ այդ եղանակը դործադրելով՝ իրենք զիրենք կը կարծեն մեծ ռամկավարներ: Կրնա՞ն պնդել որ բաւական է մէկ ձայնի տարբերութիւնը՝ յայտարարելու համար թէ երկու ճակատներէն մէկը կը ներկայացնէ ժողովուրդը, միւսը՝ ոչինչ: Համոզեցէք զիս, եթէ կրնաք, թէ երկու ձայնի տարբերութեամբ փոքրամասնութեան դէմ, մէկ ձայնի առաւելութեամբ մեծամասնութեան կառավարութեան օրինաւորութիւնը կը հիմնուի եթէ ոչ յանձնապաստանութեան կամ մեծ թիւին անսխալականութեան, զէթ այլ բանի վրայ: Համոզեցէք զիս, որ սկզբունք մըն է այդ յանձնապաստանութիւնը»: Եւ խորհիլ որ դեռ Լուի Պլան կը հաւատար իրական մեծամասնութեան, մինչդեռ մենք տեսանք որ դոյութիւն չունի այդպիսի բան մը:

Ի՞նչ է ուրեմն թիւի այդ օրէնքը, որ չի կրնար ներկայացնել թիւն ամբողջ: Ժօռէս կ'ըսէր կառավարութեան մը, որ, եթէ չեմ սխալիր, Քայեյի կառավարութիւնն էր. «Դուք կը յաւակնիք ստեղծել ընտրական չրջանի մը փոքրամասնութեան աստուածային իրաւունքը»: Արդարեւ նման բան մըն է, որ ոչ թէ ստեղծած, այլ մի-այն պահպանած են աւելի քան վաթսուն տարիէ ի վեր: Եւ այս, իրրեւ արտայայտութիւնը ժողովրդային վհատութեան եւ հանրային կամքին, մեծ բան մըն ալ չի ներկայացներ:

ԱՐՄԵՆԱԿԱՆՔ

ԵՐՈՒԻ ՎԻՃԱԿ ԵՒ ՍԱ

— o —

Կարաւանը կը քալէ ուխտաւորի մը չնորհափայլ առաքելութեամբ:

Շարքերը կը ստուարանան: Ամբապինդ եւ կուռ: Եթէ համալսարանականներ երիտասարդական վեհութեամբ, նաեւ զօրութեամբ, թափօր կը դառնան հայրենիքի չուրջ: Ախտներով եւ դափնիներով ծանրաբեռ:

Նախ լսեցէք, հայ ուսանողներու բարեկամ Տոքթ. Լորիին գնահատանքը, որ ներկայ մարտ 9 թուակիր նամակով մը կը յայտնէ Հայ Գիւղատնտեսականին: Ինչպէս յայտնի է, «Ցառաջ»ի ընթերցողներուն, Տոքթ. Լորի հայ որբերու ընտրանիին մէջէն, 7 համալսարանականներ հասցուցած է իր նախագահած Քոլորատոյի պետական քոլէճին:

Ահաւասիկ իր նամակին գլխաւոր մասերը.

— «Այս առաջին տարին է որ, մեր հաստատութիւնը առաջին անգամ արձանագրուած Պ. Գեղամ Գէորգեանէն ապին, առաջին անգամ է որ այլ եւս հայ ուսանողներ չունինք ունինք Հայ մը միայն, օդնական փրոֆէսէօր Պ. Լ. Ա. Արօրեան, մաթեմաթիքի ճիւղին մէջ: Ձեր օգնութեամբ մեր հաստատութիւնը եկած հայ ուսանողուն կոտրած չքեղ մրցանիշին փոքը մինք ալ կը բաժնենք: Անոնց բոլորն ալ դպրոցական լաւ մրցանիշներ չահեցան: Բոլորն ալ լաւ նկարագրով եւ արտակարգ կարողութիւններով օժտուած մարդեր են: Անոնցմէ իւրաքանչիւրը պատիւ մըն է իր ընտվայրին՝ Հայաստանի, մեր հաստատութեան եւ իրենց որդեգրած հայրենիքին Մ. Նահանգներու համար: Անոնք արժէքաւոր են, ժիր են եւ մեծ նեցած են գործօն մասնակցութիւն մը: Մեղի համար հաճոյք մըն է դործակցիլ իրենց հետ»:

Տոքթ. Լորիին այս գնահատական ջերմ տողերէն քաջալերուած, կրնանք հայ ուսանողներու ուրիշ խումբ մըն ալ գետեղել իր ծառայութեան մէջ. բայց մեր միակ եւ գլխաւոր պատճառը չուկային՝ Հայաստանի դուռնը ամբախտ ըլլալով արեւմտեան կրթութիւն ստացած հայ մասնագէտներու առջեւ, սրտաբեկ կը կորցնենք ներկայացած այս գեղեցիկ առիթը: Բայց գոցենք այս տխուր էջը եւ թուենք ուրիշ երկու երկվեցնակները, որոնք մեր այսօրուան յօդուածին նիւթը կը կազմեն.—

1 Կարապետ Խուպէսէրեան՝ չրջնաւարտ Ֆլորիտայի (Մ. Նահանգներ) համալսարանէն, իրրեւ քիմիագէտ եւ այժմ կ'աշխատի Ռումանիոյ մէջ:

2. Մարտիկ Պէրպէրեան՝ բուսային ախտաբան: Շրջանաւարտ Այովայի (Մ. Ն.) պետական երկրագործական եւ մեքենագիտական գոլէճէն: Այժմ կը պաշտօնավարէ ամերիկեան համալսարաններու մէջ:

3. Մկրտիչ Փափազեան՝ կաթնասուններու: Շրջանաւարտ Հարու. Տէքքոյի (Մ. Ն.) պետական երկրագործ. եւ մեքենագիտական գոլէճէն: Այժմ ալ նոյնէն է մերիկոլտի (Մ. Ն.) նմանատիպ կաթնարաններուն:

4. Մկրտիչ Մարկոսեան՝ ռատիոյի մասնագէտ: Շրջանաւարտ Ուօյմինկի եւ Քալիֆորնիոյ համալսարաններէն: Այժմ կը պաշտօնավարէ Քալիֆորնիոյ մէջ:

5. Յակոբ Յակոբեան՝ բամպակի եւ ծխախոտի մասնագէտ: Շրջանաւարտ Հիւս. Քարօլայնի երկրագործական պետական գոլէճէն: Այժմ պետական պաշտօնեայ Իրաքի կառավարութեան մօտ:

6. Միհրան Լարեան՝ քիմիաբան: Շրջանաւարտ Այովայի երկրագործական պետական գոլէճէն: Այժմ կը պաշտօնավարէ Մ. Նահանգներու համալսարաններու մէջ:

7. Պաղտասար Միքայէլեան՝ կենդանաբոյծ: Շրջանաւարտ Այովայի Երկրագործ. Պետական գոլէճէն: Այժմ կը պաշտօնավարէ Մ. Նահանգներու պետական համալսարաններու մէջ:

8. Արշակ Սարգիսեան՝ քիմիագէտ եւ մասնագէտ ընկերային եւ պատմական գիտութեանց: Վերջին տարիներ այցելեց Հայաստան եւ գաղութները. ամերիկեան գիտական ընկերակցութեան մը ծախքերով եւ կատարեց ուսումնասիրութիւն մը, «Հայ մտաւորականներու դերը ազգային չարժման մէջ» նիւթին վրայ, որ իրեն յանձնարարուած էր: Շրջանաւարտ Նիւ Եորքի Սիրաքիւզ համալսարանէն, ինչպէս Իլլինոյզ (Մ. Ն.) նահանգի համալսարանէն: Այժմ այս վերջինին մէջ:

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԹԱՂԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԻՆ

ԱԴՈՆԻՐԱՄ ԵՒ ՍԱՒԱՁԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

(ՀԷՔԵԱԹ)

Այս բոլորին տեղեկացաւ միայն եբիտասարդ բանուոր Պէնոնին, որ սիրելին էր Ադոնիրամին: Ան արտորաց Սողոմոնին քով՝ անկէ խնդրելու համար որ հրամայէ կասեցնել Մեղրի ծովուն հոսումը, բայց Սողոմոն, Պէնոնիէն իմանալով «ընկերներու» չարագործութիւնը, հրճուեցա՞ւ որ Ադոնիրամը ամօթով պիտի թողուն թագուհիին առջեւ, եւ, հետեւաբար, ընթացք չտուաւ Պէնոնիի խնդրանքին, հրամայելով որ չարունակէ հոսումը:

Այն առեն բացին դռնակները, եւ հալած մեղրը ուժգնօրէն խուժեց հակայ աւազանին մէջ, որ կաղապարուի կը ծառայէր:

Նախ ցնցուեցաւ Ադոնիրամը: Ան անմիջապէս ցոյց տուաւ ջուրի սանդուղը՝ աւազանին հիմքերուն մօտ: Իրարու խառնուեցան երկու տարրեր— ջուր եւ կրակ եւ այդ տարերքը ահաւոր պայքարի մը սկսաւ: Ջուրը կ'ուզուր եւ բոցին վրայէն կը պոռթկար՝ չոգիի ձեւով: Օդին մէջ կը ցանցուէր ջուրը այրած մետաղով եւ անձրեւի ձեւով կ'իյնար գետին՝ ամէն տեղ մահ ու սարսափ սփռելով:

Մեծն Ադոնիրամ, ամօթահար, իր չուրջ փնտռեց հաւատարիմ Պէնոնին, բայց չգտաւ: Զայն մեղադրեց պատահած դժբախտութեան համար, առանց գիտնալու թէ Պէնոնին արդէն իսկ զոհ էր եղած հաւատարմութեանը համար՝ ջանալով կանխել այդ դըժբախտութիւնը:

Ու ահա յանկարծ Ադոնիրամ լսեց ահաւոր ձայն մը՝ բորբոքող կրակին խորքէն ու բոցերուն մէջէն: Այդ խորհրդաւոր ձայնը երեք անգամ գոչեց.— Ադոնիրա՞մ, Ադոնիրա՞մ, Ադոնիրա՞մ:

Ու Ադոնիրամ կրակի կուրացուցիչ փայլին խորը տեսաւ դիմագիծ մը, որ իր վախմութեամբ կը դերազանցէր բոլոր մահկանացուները: Այդ դիմագիծը մօտեցաւ Ադոնիրամին եւ բսաւ անոր.

— Եկո՛ւր, որդեա՛կ, եկուր առանց վախի: Ես փչեցի քու վրայ, ու բոցը չի կրնար կասեցնել քու չնչառութիւնդ:

Այն բոցին մէջ, որ Ադամի որդիներուն համար մահարեր պիտի ըլլար, եւ որ զինքը կը տանէր խորը կրակին՝ Ադոնիրամ կը զգար անլուր եւ ոչ ոքէն ապրուած երանութիւն մը:

— Ո՞ւր կը տանիս զիս,— հարցուց Ադոնիրամ՝ իրեն յայտնուողին:

— Աչխարհի կեդրոնը, տիեզերքի հոգիին քով, դէպի այն վայրը, ուր կ'իչխէ կայէնը, այն երկիրը՝ ուր կ'ապրի ազատութիւնը: Հոն, ծիծաղելով անոր զայրոյթի անզօրութեան վրայ, մենք ազատօրէն ու անարգել կրնանք ճաշակել դիտութեան եւ ծանօթութեան ծառին պտուղները: Հոն է քու հայրերուդ թագաւորութիւնը:

— Բայց, ո՞վ ես դուն, եւ ո՞վ եմ ես,— հարց տուաւ Ադոնիրամ:

— Ես հայրն եմ քու հայրերուդ, ես Ղամէքի զաւակ եւ Կայէնի թոռ եմ: Ես Թոբէլկայէնն եմ:

Ու Թոբէլկայէն Ադոնիրամը տանելով կրակի լուսաւորութեան մէջ, ա-նոր առջեւ պարզեց մեծ գաղտնիքը Ադոնիայի, որ կայէնեան սերունդի թշնամին է, մահուան դատապարտուած է դիտութեան համար եւ ձեռք ձգուած կրակի ոգիներուն կողմէ: Թոբէլկայէն անոր առջեւ բացաւ այդ աստուածուն բոլոր կիրքերը, անոր անզօրութիւնը եւ ծայրագոյն յաղթանակը անոր վրայ՝ դիտութեան գերագոյն հանճարին՝ կրակի արքային կողմէ:

Ու Ադոնիրամ կրակի թագաւորութեան լոյսին մէջ ներկայացուեցաւ կայէնի հօրը. անոր դէմքը կ'արտայայտէր այն դեղեցկութիւնը եւ անչափելի վսեմութիւնը, որ իր առեներն Ադոնիայի չարախնդ նախանձը չարժեց: Կայէն իր բախտակիցին առջեւ երեւան հանեց բոլանդակ գաղտնիքը այն անթիւ դժբախտութեանց, զորս Ադոնիա իրրեւ բարի գործեր հռչակած էր: Ցետոյ անոր ցոյց տուաւ բոլոր անոնք որ իրենց ցեղին կը պատկանէին եւ իր թագաւորութեան մաս կը կազմէին՝ մինչեւ ջրհեղեղ: Այս ահռողք վրէժին — ջրհեղեղէն — յետոյ մեռնողներուն մարմինները չկրցաւ տեսնել Ադոնիրամ, որովհետեւ հողը դեռ իր մէջ կը պահէր զանոնք, բայց անոնց հոգիները այլ եւս մտած էին կայէնեան կայսրութեան մէջ, որ հոգիին խակ է ամբողջ տիեզերքի: Հոս Ադոնիրամ կը լսէր ձայնը անոր որ կը ճանչնար Համայի կինը եւ անկէ ուղեցած էր որդի Հուշան, ձայնը Ներոյվթի: Ու այդ ձայնը սկսաւ մարգարէանալ Ադոնիրամին.

— Ուշադրութիւն ըրէ՛, ո՛վ իմ որդեակս: Քեզմէ զաւակ մը պիտի ծնի, զոր դուն պիտի չտեսնես, ու ան անթիւ սերունդ մը պիտի հասցնէ: Ու քու ցեղդ պիտի ըլլայ աւելի վսեմ քան ցեղը Ադամի: Բայց, Ադամի ցեղը պիտի հպատակեցնէ քու ցեղդ: Շատ դարեր, քու աղուսածին սերունդդ իր ամբողջ առնականութիւնը, իր ամբողջ հանճարը պիտի նուիրէ Ադամի ապերախտ ու անմիտ սերունդին:

Բայց, պիտի գայ օրը, երբ ամենալաւերն ու ամենազօրաւորները երեւան պիտի գան, եւ պիտի վերահաստատուի կրակին հանճարը:

Ու Ադոնիրամը բարձրացուցին՝ կրակի լուսաւորութենէն՝ երկրի վրայ: Անոր հետ բոպէապէս բարձրացաւ Թոբէլկայէնը անոր տալու համար իր մուրճը,— զոր երբեմն ամբողջ գործածած էր ինք,— ինչպէս եւ կրակին առնականութիւնը ներշնչելու համար անոր:

Ու Թոբէլկայէնը ըսաւ Ադոնիրամին.

— Այս մուրճով, որ բացած է երկնային երախը, դուն մինչեւ վերջ պիտի նայի երախը, դուն մինչեւ վերջ պիտի չարունակես քու գործդ: Մեղրի ծովը որ քու հոյակապ ստեղծագործութիւնդ է, պիտի կուրցնէ քու ամբողջ հանճարը պիտի նուիրէ Ադամի փառունակութեանդ վկաներուն սպասելով շահար նայուածքները:

Ու Թոբէլկայէն, այս ըսելէ վերջ, անհետացաւ կրակէ տարերքին մէջ: Ու Ադոնիրամ, րոպէի մը մէջ ամբողջ ներու այս հրաշքը արշալոյսին տակ փայլին ճառագայթներուն տակ փայլեցան Ադոնիրամեան հանճարին կուրացուցիչ փայլով:

Թարգմ.՝ ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

(3)

(Շար.)

ԵՐԻՄԻ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻ Ա. ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՄԵՋ (1919 - 1921)

— ○ —

Ճշմարիտ դէպքերու հիման վրայ, իրար յաջորդող գլուխներով

Գրեց Ս. Ֆոլոմեան

— ○ —

Ա

Ինչպէս ամէն տարի, այնպէս ալ 1919 թուականի Յունիսին, Երեւանի մէջ կը տօնուէր Ամառնային Արեւադարձի տօնը։ Ամէն տարի այդ օրը ամբողջ քաղաքը կը վերածուէր ուրախ ու զուարթ հանդիսատեսարանի մը։ Ամէն կողմ կը լսուէին երգ ու նուագ, ամէն կողմ կը տեսնուէին ժողովուրդի խումբեր, որոնք կը պարէին ազգային պարեր։ Ամէն կողմ կը տիրէր ուրախ ու զուարթ մթնոլորտ մը։ Ամէն տարի այդ օրը Երեւանի մէջ կը գտնուէին նաեւ հիւրեր, որոնք կու գային հեռաւոր գիւղերէն

Ֆրանսայի նախարարական խորհուրդը բացառիկ նիստ գումարեց երէկ, չո - րեքշաբթի, որմէ յետոյ Պ. Փօլ Պոնքուր ժընեւ մեկնեցաւ :

Իտալական բանակը չարունակելով իր յառաջխաղացութիւնը, հասաւ Մակտալայի գետեղերուն առջեւ : Տէսիէի անկումը օրերու, նոյնիսկ ժամերու խնդիր կը համարուի : Յառաջխաղացութիւնը տեղի կ'ունենայ չատ արագ , հակառակ տեղացող անձրեւներուն : Հիւսիսային ճակատի բանակը վերջերս սկսած է 100 քիլոմեթր յառաջ խաղալ մէկ շաբթուան մէջ, ԱՑՆՊԻՍ ՈՐ ՄԱ - ՐԱՇԱՒՈՏ ՊԱՐԱՑԼԻՕ ԱՏՏԻՍ - ԱՊԷՊԱՅԻ ԴՈՒՐՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՀԱՄՆԻ ԱՄԷՆԷՆ ՈՒԺԸ ԵՐԿՈՒ – ԵՐԵՔ ՇԱԲԱԹՔԷՆ :

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ երկուշաբթի օր 22 օդանաւեր սաւառնեցան Եթովպիոյ մայրաքաղաքին վրայ, յայտարարութիւններ ցրուելով : Այդ յայտարարութիւնները կ'ըսեն .

— « Կրնայինք աւերակներու կոյտի մը վերածել Ատիս - Ապէպան , բայց չպիտի ընենք, առ այժմ զոհ ըլլալով որ ժողովուրդը գիտնայ ճշմարտութիւ - նը » :

Իտալական եւ անգլիական զինուորները այժմ դէմ դիմաց կը գտնուին Կալլապատի մէջ, Եթովպիոյ եւ անգլեւեգիպտական սահմանին վրայ : Բաժ - նուած են միայն գետակով մը, որ կը ճեղքէ քաղաքը, կէսը ձգելով Անգլիա - ցիներուն, կէսը Իտալացիներուն :

*** Իտալիոյ սպարապետը ջնջեց գերեվաճառութիւնը, ամբողջ գրաւեալ չրջանին մէջ : Անսաստողները ծանր պատիժներ պիտի կրեն :

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՆ ԱԼ ԿԸ ԽԼՐՏԻ

Դեպի ծով ելի, եթէ Նեղուցներ վերագիւտիւ

Տարտանէլի վերազինման խնդիրը մեծ յուզում պատճառեց Պուլկարիոյ մէջ : «Միր» թերթը, որ սերտ կապեր ունի արտաքին նախարարութեան հետ, խօսելով Թրքական ծանուցագրի մասին, կը բացատրէ թէ Պուլկարիա չպիտի միանայ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ օրինակին, խախտելով կնքուած դաշնա - գիրներու զինուորական տրամադրութիւնները : Պուլկարական տեսակէտով , այդ խախտումները կը նշանակեն վերաքննութիւն՝ բռնի միջոցներով : Սակայն եւ այնպէս , բնական է որ Պուլկարիոյ վերազինման խնդիրն ալ սեղա - նի վրայ դրուի : Պուլկարիա մեծ պետութիւններէն եւ Ազգերու Դաշնակցու - թենէն կը սպասէ վճիռ մը որ անհրաժեշտ կը դառնայ օրէ օր : Արդարեւ, կա - րելի չէ թոյլ տալ որ կարգ մը պետութիւններ բռնաբարեն դաշնագիրները եւ միեւնոյն ատեն անխախտ պահուին այն միջազգային պայմանագիրները որոնց ենթակաները հաւատարիմ կը մնան իրենց ստորագրութեան :

« Միր » կը յայտարարէ թէ Թրքական պահանջը չատ մօտէն կը չօշափէ Պուլկարիոյ ծովային չահերը : Հաշտութեան դաշնագիրները կնքուած ատեն , դէպի ծով ելք մը խոստացան Պուլկարիոյ, բայց չտուին մինչեւ այսօր : Իրրեւ միխիթարութիւն, ըսին թէ քանի որ արգիլուած է Տարտանէլի ամրացումը , Սեւ Ծովու ճամբան ազատ կը մնայ պուլկարական նաւերուն համար : Բայց եթէ Թրքական պահանջները գոհացում ստանան, ինչ որ հաւանական կը թուի, այդ ճամբան այլեւս ապահով չպիտի ըլլայ Պուլկարիոյ համար, որովհետեւ Թուրքիա պիտի կրնայ ուզած ատենը փակել Նեղուցները :

Իսկ Ծուխաստան, իր կարգին...

Աթէնքի Թուրք դեսպանը յանձնելով Տարտանէլի ամրացման վերաբերեալ ծանուցագիրը, Ծունաստանի աջակցութիւնը խնդրեց այս ձեռնարկին առթիւ : Ծունական չրջանակներու մէջ դիտել կուտան թէ Ծունաստան ալ պէտք է իր կարգին ամրացնէ Լէմնոս , Միտիլլի , Քիոս եւ Սամոս կղզիները, քանի որ ա - նոնք ալ ենթակայ են Նեղուցներու պայմանագրին տրամադրութեանց :

Նախկին Նախարար Շէրօֆի մահը

Առջի օր մեռաւ Պ. Անոր Շէրօն, նախկին նախարար , որ մեծ փոթորիկ յարուցած է իր պաշտօնավարութեանց ընթացքին : Ծնած էր 1867ին : Երես - փոխան եղած է 1906էն 1913 , յետոյ ծերակուտական , միչտ վերընտրուելով : Առաջին անգամ կառավարութեան մասնակցեցաւ 1906ին , իբրեւ խորհրդական զինուորական նախարարութեան , Քլէմանսոյի առաջին գահլիճին մէջ , յետոյ 1909ին , Պռիանի գահլիճին մէջ , իբրեւ խորհրդական ծովային նախարարու - թեան : 1913ին ընտրուեցաւ աշխատանքի նախարար , 1922 - 24ին հողագործա - կան , 1928ին՝ առեւտրական , յետոյ էլմտական (1929ին եւ 1930ին) , դատական եւայլն : Իր վերջին պաշտօնն եղաւ նորէն դատական նախարարութիւնը 1934ին , Տուէրկի գահլիճին մէջ , բայց բուռն յարձակումներու ենթարկուած ըլլալով , ստիպուեցաւ հրաժարիլ : Ծաղթանդամ եւ ուռուցիկ մարմին մը ու - նէր , ինչ որ առատ նիւթ կը ներչնչէր ծաղրանկարիչներուն : Մեռաւ սրտի հի - ւանդութենէ , զործողութեան մը հետեւանքով :

ՅԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՂՎ

ՀԱՑ ԲԱՆՈՒՈՐ ՄԸ , Յակոբ Կարապետեան , 51 տարեկան , չախչախուեցաւ Մարսէյլի նաւահանգիստին մէջ, ծանր բեռի մը տակ մնալով : Բեռնարարձ մեքենան կրաշիւս (սիման) կը պարպէր չոգենաւէ մը, երբ բեռ մը փրթելով ինկաւ հայ բանուորին վրայ : Մահը վայրկեանական եղաւ :

ՍՈՒՐԻԱՀԱՅԱՏԱԿ ՀԱՑ ՄԸ , Նանուչ (?) Կիրակոսեան , 30 տարեկան , եր - կու գնդակ պարպեց հայրենակից Սալատեան Տիգրանի վրայ , Պրանսիօնի մէջ : Վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ ծանր վիճակի մէջ, իսկ ոճրագործը ձերբակալուեցաւ :

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄՒՈՒՔԵԱՆ

19 Ապրիլ, կիրակի երեկոյ, ցալ կավօ

կը նախագահէ Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՀՈՍՐՈՎԵԱՆ

կը խօսին Պ. ԽՈՐԷՆ ԳԱՔԻԿԵԱՆ եւ ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

կը մասնակցի ՍԻՓԱՆ – ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Ղեկավարութեամբ Պարթեւեանի

Գեղարուեստական ցոյց յայտագիր՝

ՖՐԱՆՍ. ՊԵՏ. ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԻ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱԻԹԵՐՈՎ :

ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Կարտանի Նիկոլ—Դուման ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Էքսի Քեռի խումբի, Կրթասիրաց միութեան, Կ. Պաչի եւ «Անդրանիկ» թատերախումբի

19 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. ցան մէջ :

Կը Նախագահէ ընկ. Կ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ եւ Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ

ԵՐԳ. ԱՐՑԱՍԱՆՈՒԹԻԻՆ, ՄԵՆԵՐԳ եւայլն.

«Անդրանիկ» թատերախումբը կը ներկայացնէ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆի

«ԿՈՁՐ ԱՇՈՒՂԸ» եւ «ՈՒԽՏԱՒՈՐԸ»

Գատարագ եւ Հոգեհանգստեան Պաշտօն պիտի մատուցուի առաւօտ ժ. 9ին

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊՈՄՈՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «վարանդեան» սրահին մէջ

10 Bld. des Marguerites

Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին

եւ մասնակցութեամբ զանազան կազմակերպութեանց,

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ,

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը :

ԱԶԱՏ ԼՍԱՐԱՆ Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. Վարչութեան

Զ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

ցեղի կ'ունենայ *19* Ապրիլ Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը *4.30*ին

Maison Mutualité'ի մէջ, 24 rue St Victor, Métro Mutualité

Կը խօսի Պ. Ա. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ «Հայ կնոջ դիրքը հայ թատրոնի մէջ» :

Մուտքը ազատ է բոլորին համար :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի Մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները եւ հաճախկիցները *18* Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ: ժամը 9ին, Café Le Cadet'ի վերնայարկը, 17 rue Cadet (փլճի ժուռ - նալի անկիւնը), մետրօ Cadet:

Օրակարգ՝ առաջիկայ վարչութեան հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն, գեկոյց Պ. Ա. Զամալեանի կողմէ Համազգայինի գործունէու - թեան մասին, հաւաքիչներէ կը խնդրուի միասին բերել հանգանակու - թեանց տետրակները:

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

Այս օր հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական Քոն - սերվաթուարի շէնքին մէջ (գետնայարկ), 26 Աւենիւ տը Թօքիս

Պ. Ա. ԶԱՄԱԼԵԱՆ կը հակաճառէ Պ. Ա. ՀԱՆԸՄԵԱՆի

Ազգապաշպանման հարցին մասին:

Սրահը կը բացուի ժամը 8.30ին:

Շնորհակալիք

Իմ եւ մեր պարագաներու կողմէ , խորին չնորհակալութիւն կը յայտնեմ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի չրջանային կոմի - տէին , «Իչխան» ենթակոմիտէին , հայրենակիցներու, ազգականներու , բարեկամներու , Վասպուրականի հայրենակցական միութեան , որոնք անձամբ, նամակով կամ հեռագրով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին, կնոջս՝ ԻՍԿՈՒՀԻ ԱԻՏՕԵԱՆի զառնա - դէմ մահուան առթիւ :

Շնորհակալութիւն նաեւ անոնց , ո - րոնք կ'այցելէին հիւանդանոց եւ կը մխիթարէին ողբացեալը :

ՄԻՍԱԿ ԱԻՏՕԵԱՆ

1936, Ապրիլ 7, Մարսէյլ

50 մէթր հեռու իսիի կայա - րանէն եւ 23 եւ 32 թիւ հաւարակառքերու կայա - րանէն, վարձու են (tout confort) արկաբաժիններ, 1 փիէմնոց 2000, եւ 2 փիէմնոց **2350** ֆր. Շարժ չօֆեաժ մասին :

Ամէն գինով մէկ խանութ :

Դիմեցէք տէղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin. à Issy-les-Mouli - neaux.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

CinémaREXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Ք. Կ. Խաչի Օր Մաուսէյլի մէջ

Սիրայօժար Համագործակցութեամբ **S. F. I. O.**ի *Կրկրորդ Բաժանմունքի Կանանց Կազմակերպութեան*

Պատուոյ Նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՒՐԻ ԹԱՍՕԻ

(Երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)

Եւ Նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔԱՆԱՎԵԼԻԻի

(Նախկին երեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուշ տիւ Ռօնի S.F.I.O.ի)

19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floride*ի մէջ*

Գեղարուեստական հաճելի բաժին, մասնակցութեամբ ֆրանսացի եւ հայ արուեստագէտներու: Երգ, պար եւ արտասանութիւն: Հայերէն ու ֆրան - սերէն քանախօսութիւն: Մուտք 3 ֆր.:

(Ջեռնարկին լրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը ստիպեն մեզ խնդրել— կարգապահութիւն, վայելուչ արտաքին եւ երախաներու (12էն վար) քա - ցակայութիւն:

Դասախօսութիւն

Հայկազգայինի Ալֆոնվիլի մասնաճիւղին կողմէ, վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ

Կը խօսի Ա. ՄՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Մշակութային շարժումը Խորհրդային Հայաստանի մէջ:

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆ – ՄԱՐՍԷՅԼ

Ղեկավարութեամբ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆի

Յալօն Մասսիլիա, Շաբաթ, *18* Ապրիլ, ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Երկսեռ խումբը պիտի երգէ իր երգացանկին զանազան կտորները

Ընտիր ճաշ եւ գօթիյեօն *Մուտք՝ 10 ֆր.*

Թատերական շրջագայութիւն

Կազմակերպուած Ալֆոնվիլի Չէնկիլէրցիներու Հայր. Միութեան կողմէ

18 Ապրիլ 1936, շաբաթ, գիշեր ժամը ճիշտ 8.30ին

Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆոնվիլ

Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով Յ. Պարոնեանի

«ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐ»Ը

Ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Ուզունեանի եւ իր սիրողներու կարող խումբին

Մուտք՝ 5 եւ 3 ֆրանք:

Լուս տնեկան խնջոյք

Թոզատի Եարթմըշ Գիւղի Հայրենակցական Միութեան կողմէ

19 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին:

6 bis Bld. Rodin, Issy

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քոնֆէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ: Լաւ գոր - ծուքի, տեւական դործ: Դիմել Պ. Ճիվէլեկեանի, 63 Bld. Victor Hugo մէթրօ Փօրթ Քլիշի:*

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ գոյնով խանութը)

Ոչ մէկ տեղ մասնաճիւղ ունինք: Ճերմակ պանիր, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր. պուլկուր՝ կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հելլա՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 62 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՁԱՇԱՐԱՆ - ՄԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄՓ»

8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ պատրաստաման կերակուր - ներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐԱ - ՔԷՕՑԻ ՊՕՂԱՉԱՉ, սեռաճչելի ԹԱՒՈՒԿ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՔԼԱՎԱ՝ ամե - նատ կարագով : ՀՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ՆԻ ՁԱՇԱՐԱՆԱՑԻՔ

ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ե. ՊՕՈՒՍԱԼՔԵԱՆԻ

PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**

Ընտանեկան, հարսանեկան, քէֆերական եւ հաւաքական ճաշկե - րոյթներու համար սպասարկութիւն տեսնուած գիներով ճաշարանիս կից ընդարձակ սրահին մէջ: ԱՑՑԵԼՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՆԻ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՏԵՒԱԿԱՆ ՑԱՁԱԽՕՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

Chez VALENSI

Bar - Restaurant

ՄԵԾ ՃԱՇԱՐԱՆ

8, Rue Buffault (9e)

Tél Prov. 94 - 96

Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ: Արեւելեան եւ Ֆրանսական խնամուած կերա - կուրներ: Ունինք ամէն տեսակ քա - պելիներ, օղիներ եւ բազմաթիւ աղ - ղերներ: Ժամադրավայրը բոլորին:

Մասնաւոր շքեղ սրահ մը Ռադրելի Միութեանց ժողովներու (միայն քոնտոմասիոնով) եւ հայ ի - րոլիներու համար:

Ժամադրութիւն նախապէս:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏԱՀԵՑԱՆ ՊԵԼԻԻՈՑ ՄԷՋ

Կարտինալ Մէրսիէ Հաւռի , Սաու - թէմփթընի եւ Լոնտոնի ճամբով վեր - ջապէս Անվէրս հասաւ սեպտեմբեր 14ին , եւ յաջորդ օրը, առաւօտեան տեսաւ Մալինի ամայի փողոցներն ու աւերակ տուները :

Սեպտեմբեր 20ին յայտնի եղաւ որ թշնամին վճռած էր անմիջապէս նը - ուաճել Անվէրսը . եւ Մալինն ծանր վը - տանդի տակ կը գտնուէր : Հակառակ ատոր չաբաթ մը վերջը եւ ծանր ռմ - բակոծումէ մը յետոյ էր որ կարտի - նալ Մէրսիէ համոզուեցաւ վերջապէս քաղաքէն հեռանալ, ան ալ շնորհիւ կտրուկ հրամանի մը : Միայն այս մի - ջոցը կար զինքը իր պաշտօնատեղիէն հեռացնելու համար :

Զորս օրուան չարունակական ռմ - բակոծումէ յետոյ Անվէրսի պատնէշ - ները խորտակուեցան եւ օգոստոս 10ին քաղաքին կառավարիչը , որ դի - տէր թէ դիմադրութեան չարունակու - թիւնը Համաձայնական բանակներուն համար այլեւս զինուորական առաւե - լութիւն չպիտի ներկայացնէր , քա - ղաքը ամբողջական քանդումէ փրկե - լու համար անձնատուութիւնը ստո - րագրեց : Ցաջորդ օրը Գերմաննները քաղաք մտան :

Երբ իմացաւ որ քաղաքը անձնա - տուր պիտի ըլլայ , կարտինալը որ հո - գեսական հանդարտութիւն մը պահած էր : Իր մօտ հրաւիրելով եկեղեցական դասը իրենց վարմունքի վրայօք որոշ հրահանգներ տուաւ , որոնց յետագա - յին անձնապէս օրինակ հանդիսացաւ :

×

Պելժիոյ երեք գերմանացի կառա - վարիչներէն իւրաքանչիւրը հասկցաւ որ պարզուկ կարտինալը ուժ մըն էր զինուորական պահականոցի մը վրայ ինկած էր :

Պահակը՝ որուն ընկերներէն մին խռովարարի մը կողմէ սպաննուած էր պաշտօնավարած միջոցին , (1896ի ա - պստամբութեան ժամանակ) , առանց ազդանշան տալու անմիջապէս յար - ձակեցաւ անոր վրայ : Իր սուրը երբ քահանայական վերարկուն պատռեց՝ յանկարծ զինուորին ձեռքը կեցաւ : Ե - թէ կարտինալը ընկրկէր , մեռած պի - տի ըլլար , բայց իր անվախ ու ան - չարժ կենալը զինքը փրկած էր :

*** Երկար պայքարը զոր կարտի - նալ Մէրսիէ վարեց , երկու գլխաւոր սկզբունքներու չուրջ կը դառնար . — իր եկեղեցիի կրօնական խնդիրներու դերազոյն հեղինակութեան հանդէպ որ եւ է ոտնձգութեան չէր հանդուր - ժեր , եւ մինչեւ վերջը զիմադրեց բո - լոր այն փորձերուն ու ձեռնարկնե - րուն որոնք Պելժիոյ միութիւնը քան - դելու հանգամանք ունէին :

(Շար.)

ՓՆՏՈՒՑԻՉՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երդիծաթերթը՝ «Մ ե ղ ո ւ » փարիզի եւ Շրջանի Յառաջի ցրուիչ Գ. ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ:

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԵՒԵՑԷՔ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Յրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
17
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
17 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3091

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄՒՍԱՓԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երեքշաբթի Խոհ-ը

ԹԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԽԱՐՒԽԸ ԹԷ ԿՐԿԷՄ

— · —

Տեղական մամուլը վերջերս աւելի բացորոշ բացատրութիւն – ներ կը գործածէ, ճշդելու համար Յրանսայի դիրքը՝ Ազգերու Դաշնակցութեան հանդէպ։

Գործածելով բուն բառը, հետզհետէ կը չեշտուի ժընեւէն քաշուելու տրամադրութիւնը։ Եթէ մինչեւ հիմա այս հասանքին գլուխը կը գտնուէին միայն դեղին թերթերը, այսօր ուրիշներ ալ խառնուած են կարաւանին։ Այսպէս, ազնուապետական «Ֆիկա – րօ» եւ հաստատուող «Թան»ը բացէ ի բաց կը խօսին այդ մասին, թելադրելով ամբողջովին վերաքննութեան ենթարկել, կամ «վե– րանկատել» Յրանսայի միջազգային քաղաքականութիւնը։

Եւ ահա վարչապետը ինքն ալ անուղղակի ազդարարութիւն մը կը սահեցնէ, իր ճառին մէջ,— Կ'ուզեն որ օր մը չեղի՞նք ժընեւի ճամբէն, յուսախաբութենէ յուսախաբութիւն գլորելով եւ կոր – ծանելով մեր հաւատքը ...

Կը նշանակէ թէ լրջօրէն խախտած է վստահութիւնը՝ Ազգե – րու Դաշնակցութեան կամ հաւաքական ապահովութեան մասին։ Եւ եթէ նոր լոյս մը չծագի, Յրանսա պիտի հարկադրուի վերա – դառնալ նախապատերազմեան քաղաքականութեան, այսինքն զինուորական դաշնակցութեանց, որոնց գեհինը պատրաստ է արդէն։

Անշուշտ այս յայտարարութիւնները կ'ըլլան ազդելու համար բուն բանակցութեանց վրայ։

Կացութիւնը անելի մը յանգած է ոչ միայն Նեղոսի, այլեւ Հռենոսի ափերուն վրայ։ Իսկ այդ անելին ամէնէն դառն հետե – ւանքները կը կրէ Յրանսա, առ այժմ քաղաքական եւ դիւանագի– տական ճակատին վրայ։

Հակառակ իր բոլոր ջանքերուն, այս երկիրը չկրցաւ լեզու գտնել Անգլիոյ հետ, Գերմանիան պատժելու եւ Իտալիան գոհա– ցնելու համար։

Բոլորն ալ զարմանքով կը հարցնեն թէ ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Լոնտոն կը համակերպի «կատարուած իրողութեան», երբ հարցրկը վերաբերի Գերմանիոյ, իսկ կը մերժէ ճանչնալ նոյն իրողութիւնը – եթովպիոյ նուաճումը – երբ կարգը կուգայ Իտալիոյ։

Փաստ է որ, մինչեւ այսօր ալ բրիտանական կառավարութի– նը չէ հրաժարած պատժամիջոցներու քաղաքականութենէն, եւ նոր ծրագիրներ կ'որոճայ, Իտալիան չլատելու համար, մինչ բա– նակները հասած են եթովպիոյ մայրաքաղաքին դուռները։

Արդ, Փարիզ ոչ Հռոմը կորնչցնել կ'ուզէ, ոչ ալ, մանաւանդ, Լոնտոնը, որ աւելի վճռական դեր կրնայ կատարել Հռենոսի ա – փերուն վրայ։

Իսկ այս ընթացքով, Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ չի կրնար օգնութեան հասնիլ իրեն, քանի որ Իտալիան անկիւն մը ձգուած է իբրեւ յանցապարտ, իսկ Մեծն Բրիտանիան կառչած կը մնայ օրէնքի տառին։

Անոնք որ Ազգերու Դաշնակցութենէն քաշուելու տեսակէտը կը պաշտպանեն, լռելեայն կամ բացէ ի բաց կ'ընդունին Անգլիան կորնչցնելու վտանգը։ Անոնց համոզումով, կը բաւէ որ Ֆրանսա վերագտնէ իր գործելու ազատութիւնը,— այն ատեն կը դիւրա – նայ իր զինակցութիւնը ոչ միայն Իտալիոյ, այլեւ ուրիշներու հետ։ Եւ կը հաւատան թէ այն ատեն Գերմանիան ալ կը խոնարհի։

Տակաւին ուրիշ հոսանք մը յայտնապէս կը պաշտպանէ Ֆրանքքեւգերման մերձեցումը, ի դերեւ հանելու համար բրիտա – նական խաղերը։

Այս առթիւ կ'արժէ յիշել ժողովրդական թերթի մը, «Ժուռ – նալ»ի բացած հանրաքուէն։

Այս թերթը հարցարան մը կազմած է ատենէ մը ի վեր եւ օրը օրին կը հրատարակէ պատասխանները։

Հարցումներէն մէկն է հետեւեալը.— Կը հաւատա՞ք թէ Եւ – րոպայի խաղաղութիւնը կախում ունի Ֆրանքքեւգերման մերձե – ցումէն։

Մինչեւ ապրիլ 16 բացած էին 131,000 պատասխանները, որոնց 100,176ը դրական, 30,268ը ժխտական։

Երկրորդ հարցումը,— «Կը հաւատա՞ք թէ կրնանք լեզու գտ– նել Գերմանիոյ հետ»։

Պատասխան,— այո՝ 88,830 հոգի, ոչ՝ 38,292։

Երրորդ հարցում,— Վստահութիւն ունի՞ք Ֆրանքքեւխորհր – դային դաշնագրին վրայ։— Այո՝ 20,560, ոչ՝ 107,420։

Որքան ալ տնաւարի կամ որոշ ուղղութեամբ սարքուած ըլլայ այս հանրաքուէն, հոգեբանութիւն մը կը մատնէ,— գոնել նոր եւ աւելի հաստատուն խարիսխ մը քան Ազգերու Դաշնակցութիւ – նը, որ մինչեւ հիմա չկրցաւ ապահովել խաղաղութիւնը։

Տարիներէ իվեր պայքար կը մղուի Ժընեւի հաստատութեան դէմ, բայց եթէ անոր առաջին ախոյեանը Մեծն Բրիտանիան է, երկրորդն ալ Ֆրանսան կը կազմէր։

Իսկ այսօր՝ Փարիզի մէջ է որ հրապարակաւ կ'ողբան Ազգե – րու Դաշնակցութեան անզօրութիւնը, եւ քաշուելու խօսքեր կ'ար– տասանեն, պաշտօնական բերաններով։

Այստեղ ալ օրուան աշխարհակալութեանց մրցակցութիւնն է որ աչքի կը զարնէ, Ժընեւի մէջ եւ անկէ դուրս։

Իրողութիւն է որ իր հաստատման օրէն ի վեր, Ազգաժողովն ալ դարձաւ ազդեցութեան եւ դերակշռութեան կրկէս մը, փոխանակ նկատուելու ամուր խարիսխ մը խաղաղութեան համար։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏԷՍԻԷԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ ԵՒ ՆՈՐ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

— · —

ԿԱՐԳԸ ԵԿԱՒ ԱՏՏԻՍ ԱՊԷՊԱՅԻ

— · —

Իսկ Ժընեւի վէպ քանաձեւ կը փճուռեն

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, իտալական բանակը Տէսիէ մտաւ ապրիլ 15ի առաւօտ, առանց լուրջ դիմադրութեան հանդիպելու։ Աւելորդ է չեշտել այս նոր յաղթանակին արժէքը, քանի որ դեռ վերջերս Տէսիէն կը կազմէր արքայից արքային ընդհ. բանակատեղին եւ կը համարուէր անմատչելի։ Այս քաղաքին գրաւումը կը կազմէ մահացու հարուած մը եթովպիոյ համար։ Ճամբան բաց է այժմ դէպի մայրաքաղաք, Ատիս - Ապէպա, որ կը գտնուի 250 քիլոմեթր անդին եւ որուն գրաւումը օրերու խնդիր է այլեւս։ Մանաւանդ որ, Հարրարի կողմէն ալ յարձակողականի ձեռնարկած են Իտալացիները, հրամանատարութեամբ Զօր. Կրացիանիի։ Հաւանական է որ մարալխտ Պատոլիո եւ Զօր. Կրացիանի միաժամանակ մտնեն Ատիս - Ապէպա։

Նոր յաղթանակը ընդհանուր խանդավառութիւն պատճառեց ամբողջ Իտալիոյ մէջ, ուր բոլոր տուները դրօշազարդուեցան եւ թափորներ կազմուե – ցան փողոցներուն մէջ։ Իտալական թերթերը կը չեշտեն թէ Տէսիէի գրաւու– մով Իտալիա այլեւս նուաճած կ'ըլլայ եթովպական կայսրութիւնը, որ չի կրնար ոտքի կանգնիլ։ Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, մարալխտ Պա – տոլիո կ'ուղէ հիւսիսային եւ հարաւային բանակներու օղակին մէջ ձգել Ռաս Նասիպուի զօրքը, վերջնապէս ոչնչացնելու համար եթովպական վեր– ջին կանոնաւոր բանակը։ Այս միջոցին կատարի ճակատամարտ մը կը մղուի Հարրար - Ձիճիգա ճակատին վրայ, ուր գտնուի նաեւ Վէհիլ փաշա։ Այս առ– թիւ թերթերը դիտել կուտան թէ Նէկիւսին հետքը չերեւար որ եւ է ճակատի վրայ, ճիշդ այն պահուն երբ իտալական բանակը յաղթանակներ կը շահի, իսկ Ժընեւի մէջ բանակցութիւններ կը կատարուին, պատերազմը դադրեցնելու համար։

Տէսիէ, որ հաստատուած է բարեբեր շրջանի մը մէջ, զինուորական շատ կարեւոր դիրք մը եղած է Ռաս Միքայէլի շրջանէն ի վեր։ Ունի զօրանոցներ եւ զինարաններ, ինչպէս եւ հեռագրի եւ հեռաձայնի ընտիր կազմակերպու – թիւն մը։ Անցեալ ամառ Հապէշները յատկապէս ամրացուցին այս դիրքը, հակօդային թնդանօթներ ալ հաստատելով։ Քանի մը շաբաթ առաջ, կայսրը ինք անձամբ կը վարէր կռիւը եւ իտալական օդանաւերը բուռն կրակի մը ընդունեցան։ Այս քաղաքին մէջ կը գտնուի Ռաս Միքայէլի «կէպի»ն, որ շրջա– պատուած է երրեակ պարիսպով մը եւ դրեթէ միշտ անմատչելի եղած է։ Մէջ– տեղը կը գտնուի Ռասին մասնաւոր բնակարանը, որուն պատուհանները միշտ գոց են։ Այստեղ էր որ Ռաս Միքայէլ առիւծի մորթի մը վրայ փռուած, ա– մէն առտու Աւետարան կը կարդար։

Առեւտրական եւ քաղաքական տեսակէտով ալ մեծ արժէք ունի Տէսիէն, քանի որ կը գտնուի բարեբեր շրջանի մը մէջ եւ բանուկ ճամբաներու վրայ։ Եթովպիոյ լաւագոյն ճամբան կը կազմէ Տէսիէ - Ատիս Ապէպա դիծը, չատ աւելի դիւրին քան Մաքալէ - Տէսիէ ուղին։

Մինչ այս մինչ այն, Մուսոլինի զէնքի տակ առաւ 250,000 երիտասարդ – ներ, որոնք երախաներ էին երբ իրենց հայրերը կը կռուէին մեծ պատերազմին մէջ։ Այս նոր կարգադրութեամբ իտալական բանակին թիւը կը հասնի 1 մի – լիոն 250,000ի, բոլորն ալ կազմ եւ պատրաստ որ եւ է պատահականութեան համար։ Նոր զինուորները կը պատկանին 1915 դասին եւ մեծ մասով հետե – ւակազօրքին պիտի միանան։ Այս դասին զօրակոչէն առաջ, զէնքի տակ ա – նուած բանակին թիւը կը հաշուէին 650,000 հոգի, իսկ եթովպիա ղրկուած ուժը՝ 350,000։

Խորհրդակցութիւններ հաշտութեան մասին

Իտալիոյ պատուիրակները չորեքշաբթի օր խօսակցութիւններ ունեցան Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչներուն հետ, հաշտութեան պայ – մաններու մասին։ Տեսակցութիւնը տեւեց մէկ ժամ եւ վերսկսաւ երէկ, հինգ– շաբթի։ Իտալական պատուիրակութիւնը 61 անուն փաստաթուղթեր բերած էր, պաշտպանելու համար իր դատը։ Տասներեքներու յանձնախումբը ժողով գումարեց հինգշաբթի օր, լսելու համար կատարուած խօսակցութեանց ար – դիւնքը։ Եթէ գործնական ելք մը գտնուած չըլլայ, մեքենաբար ժողովի պիտի հրաւիրուի 18երու յանձնախումբը (պատժական), բայց յոյս չկայ որ նոր պատիժներ սահմանուին։ Ֆրանսա վճռական դիրք բռնած է այս անգամ։ Միւս կողմէ կը հաւատան թէ Իտալիա կը մերժէ պայմանաւորուիլ հաշտութեան բանակցութեանց համար, մինչեւ որ իտալական զօրքը պարզուի Ատիս Ապէ– պայի վրայ։

Փարիզի իտալական դեսպանը առջի օր այցելեց Պ. Ֆլանտէնի։ Իրագէկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Իտալիա տրամադիր է օգնելու Ֆրանսայի, Հռե – նոսի հարցին մէջ, եթէ Ֆրանսա վերջնէ պատժական տնօրինութիւնները։ Իսկ Ֆրանսայի համար կ'ըսեն թէ պիտի ընդդիմանայ նոր պատիժներու գոր– ծադրութեան, մինչեւ որ Անգլիա յանձն չառնէ նոյն տնօրինութիւնները կա – տարել Գերմանիոյ դէմ, եթէ այս վերջինը ամրութիւններ չինէ կամ միացնէ Աւստրիան։

Այս անգամ Պ. Փօլ Պոնքուր մինակը գնաց Ժընեւ, անհրաժեշտ հրահանգ– ներն ստանալով վարչապետէն եւ արտաքին նախարարէն։

Անգլիական կառավարութիւնը պատիժները վերցնելու համար պայման կը դնէ որ թշնամութիւնները դադրին, ինչ որ ձեռնտու չէ Իտալիոյ համար, իր յաղթական արշաւի պահուն։

Սպասակոչներու խորհրդակցութիւնը

Ինստ գաղտնապահութիւն կը տիրէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ սպայակոյտներու խօսակցութեանց մասին, որ սկսան ապրիլ 15ին, Լոնտոնի մէջ։ Մեծ Բրիտանիոյ «Պաշտօնական գաղտնիքներու օրէնքը» կ'արգիլէ որ եւ է գաղտնիք հրատարակել, եթէ նոյնիսկ անոնք դուրս ելած ըլլան։ Ինչպէս յայտնի է, խօսակցութիւնները տեղեկատու հանգամանք ունին։ Պատուիրակ– ներէն ոչ մէկը պաշտօնական համազգեստ հագած էր եւ բոլորն ալ կը խուսա– փէին լուսանկարիչներէն։ Պատուիրակներուն բարի գալուստ մաղթեց Անգլիոյ

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԵՐՍԷՍ ՕՀԱՆՆԵԱՆ

Հանրածանօթ էր արդէն, Պոլսոյ մէջ, բայց ես անձնապէս ճանչցայ զինադադարին։ Երբ չեմ սխալիր՝ 1921ին, երբ «Ձակատամարտ»ի խմ – բագրատունը եկած էր, յարձակողա– կանի մը առթիւ։

Պահպանողական էր, բայց ոչ այն տիպարներէն, որ «շէրիաթին» կը կո– չէինք Օսմ. Սահմանադրութեան շր– ջանին, «բաց ու գոց»ի վէճերուն առթիւ։

Ինքն ալ չէր ծածկեր իր «հակայե – ղափոխական» հանգամանքը։ Եւ, երբ խմբագրատունէն ներս մտաւ, կը հարցնէր իր սովորական զուարթա – մտութեամբ.

— Ո՞ր կողմն է դաւադրական ան– եակը... Փորձանք մը չգայ գլխուս...

Այդ օրը եկած էր տրտնջալու բուռն յարձակողականի մը դէմ,— խմբա – գրական մը՝ հրատապ հարցի մը մա– սին որ կապ չունէր իրեն հետ, բայց կը խոռվէր իր համերաշխասէր հո – գին։

Փոխադարձ բացատրութիւններէ յետոյ, յանկարծ ինքն էր որ պոռթ – կաց, տաքցեր ուղղութեամբ։

Կը գանգատէր թէ մեր վարժապետ – ները չեն հասկնար որքերուն հոգեբա– նութիւնը, թէ վարժապետի պէս կը նային աշխարհի գործերուն վրայ։

Ու կը յիշէր դէպք մը՝ Ս. Ցակոբի որբանոցէն, ուր տնօրէնը անխնայ պատժած էր անկարգ, անզուսպ տղայ մը։

— Առանձ մարդ ըլլալիք չունին, վայրենի են, նանաւար են, փորձանք պիտի դառնան ազգին գլխուն, պոռաց վարժապետը, հանգուցեալ Գր. Մար– գարեան։

Օհանեան.— Ի՞նչ խօսք է այդ, կ'ուզես որ ամէնքն ալ վարժապետ, բանաստեղծ, գրագէտ, փիլիսոփա՞յ ըլլան։ Ասանկներն ալ պէտք են, երբ որ ժամանակը գայ, Բերա Փալասը վար կ'առնեն...

Ու կ'պատասանէր բառ մը,— «ւմաքրողական», ակնարկելով կարգ մը բաղաքական ահաբեկումներու, բայց միշտ զգուշանալով որ մարդ չի– մանայ ...

Աւելի մտերմացանք 1923 — 24ին, Սոֆիայի մէջ, տեսակ մը «հայրենակ– ցական» կազմելով Պոլսոյ տարագիր – ներէն։

Ամէն առտու եւ իրիկուն իրար կը գտնէինք «ծանօթ հաւաքատեղին» — սրճարան մը, եւ յաճախ միասին կը նաշէինք, 8 — 10 հոգիով, «կոմու – նալ» հիման վրայ, հաւասարապէս բաժնելով ծախքերը։

Օրակարգը, անշուշտ, «քաղաքա – կան» էր, մանաւանդ որ Լօզանի բա – նակցութեանց օրերն էին։

Օհանեան միշտ լաւատես, կը հա – ւատար թէ Թուրքիա դաւուները պիտի բանայ փախստականներուն առջեւ։ Իր մասին աւետարեր լուրի մը կը սպասէր մէկ օրէն միւսը։ Ու կը սատ– տէր մեզ, իբրեւ անուղղայ յոռետես– ներ եւ ծայրայեղներ։

Հակառակ իր պահպանողականու – թեան, երբեմն երիտասարդի մը պէս կը ճառագայթէր ու կ'ազդարարէր.

— Ինչ ալ ըլլան, չեն կրնար ոչնչա – ցնել այս ժողովուրդը։ Ահա Պոլ – կարիան, տես ի՛նչ է դարձեր 50 տարի– ուան մէջ։ Մեզի ազատ հայրենիք տան, եւ տեսնեն 25 տարի վերջը...

Ազգային - բարեգործական անցուդար– ձերու կենդանի յիշատակարան մըն էր հանգուցեալը եւ յաճախ կը թելադրէր որ գրի առնէ իր յուշերը, սկսելով հնչակեան եւ սահմանադրական շըր– ջանէն։

Ափսո՜ս, երբ ձգձգած է։

Կարելի էր բազմաթիւ դէպքեր լու– սաբանել այդ յուշերուն շնորհիւ։

Անկուսակցական ըլլալով հանդերձ, գիտէր զանազանել իւրաքանչիւր հո – սանքի ուժն եւ արժէքը։ Իր ինքնու – րոյն սրամտութեամբ, բանաձեւ մըն ալ գտած էր մեզի, Դաշնակցականնե– րուս համար.

— Պաշտպօզուք էք, բայց չիրին էք, չիրին...

Շատ չերմ տպաւորութիւններ ու – նէր ողբացեալ Զաւարեանէն, Վռամ – եանէն, Խաժակէն եւ Շահրիկեանէն։

... Յարգանքի պարտք մը պիտի կատարէի, բայց ոչ իսկ աղօտ պատ – կեր մը կրցայ տալ։

Հանգիստ իր բազմաչարչար ոսկոր– ներուն։

ՎԱՀԷ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ ԷՆԿԻՒԻՐԻ ՄԷՋ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն ապրիլ 15 թուականով.— Նախարարական ար– տակարգ ժողով մը գումարուեցաւ երեքշաբթի օր, նախագահութեամբ Աթա– թիւրքի։ Ներկայ էր նաեւ մարալխտ Ճէվտ, ընդհ. սպայակոյտին նախա– գահը։ Ժողովը քննեց միջազգային կացութեան զանազան երեւոյթները, յի – տոյ ծանօթացաւ Նեղուցներու վերազինման ծանուցագրին առթիւ տրուած պատասխաններուն։

*** Պոլսէն կը հեռագրեն թէ չատ լաւ տպաւորութիւն գործեց Անգլիոյ բռնած դիրքը՝ Թրքական ծանուցագրին առթիւ։ Թէ պաշտօնական շրջանակ – ները եւ թէ մամուլը գոհունակութեամբ կը յիշեն որ Թրքական ծանուցագիրը արժանի կը համարուի լուրջ քննութեան։

Հռենգարիա եւս կ'ուզէ օգտուիլ առիթէն

Հունգարիոյ հանրային կարծիքը, որ մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւի դաշնագիրներու փոփոխութեան բոլոր փորձերուն, մանաւանդրպէս կը հե – տաքրքրուի Թրքական առաջարկին հետեւանքներով։ Այս առթիւ դիտել կը տրուի թէ առաջին անգամ է որ երկիր մը կը յիշեցնէ Ազգերու Դաշնակցու – թեան ուխտին 19րդ յօդուածը, վերաքննութեան նպատակով։ Ուրիշն, կ'ըսեն, Հունգարիա եւս կրնայ վերաքննել տալ Թրիանոնի դաշնագիրը, այլ յօդուած– ին գործադրութեամբ։ «Փէշթէր Լօյտ», կիսապաշտօնական օրգան մը, կը գրէ այս առթիւ.

— «Թուրքիա առաջին պետութիւնն է որ կը պահանջէ գործադրել դաշ – նագիրներու փոփոխման օրինական ձեւակերպութիւնը, Ազգերու Դաշնակցու– թեան շրջանակին մէջ։ Ազգաժողովին կ'իյնայ ճանչնալ Թուրքիոյ փաստար – կութեանց արժէքը եւ թոյլատրել անգործադրելի դարձած դաշնագիրներու խաղաղ վերաքննութիւնը կամ բռնել անհապաղ վճռականութիւն մը։ Եւրոպայի իրաւական գիտակցութիւնը չի կրնար ընդունիլ այնպիսի որոշում մը որուն համաձայն վերազինման իրաւունքը կ'ընդունուի բոլոր ազգերուն համար եւ կը մերժուի միայն Հունգարիոյ համար։

ԱՐԿԱԾԻ ՄԸ ՀԵՏԵԻԱՆՔՈՎ ևօթը հոգի մեռան Թորինոյի մօտ, երբ օդա– նաւը վար իյնալով ջախջախուեցաւ։

140,000 ՀԱՆՔԱԳՈՐԾՆԵՐ կը սպառնան գործադուլ հռչակել մայիս 1ին, հիւսիսային շրջանին մէջ։ Հանր. շինութեանց նախարար Պ. Շօթանմիլամտեց, վտանգը կանխելու համար։ Եթէ չյաջողի եւ գործադուլը տարածուի ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Այդ պարագային չաթաթա – կան աւելի քան 600,000 Թոն հանքածուխ պիտի կորսուի Ֆրանսայի մէջ։ Հանքագործները կը պահանջեն աշխատավարձի յաւելում։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՆԱՒԱՐԱՐ ՄԸ, Սըր Օսթին Չեմպըրլէն, Վիէննա կը գտնուի այս օրերս եւ բաւական պիտի մնայ։ Կ'ըսուի թէ նպատակն է հակազդել Իտա– լիոյ ազդեցութեան, փոխառութիւն մըն ալ խոստանալով։

«ՀԵՏՔ ՎԱՃԱՌՎԱԾՈՎ ՀՈՂԸ ՊԱՀՈՒՄ ԵՄ»

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մեր հյուրընկալ հյուրերը ուշադրությամբ լսում էին Հոկտեմբերյանի խոսքը, որ ամփոփում էր հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման ներկա փուլի հիմնական խնդիրները, ինչպես նաև ապագա ծրագրերը։

Ելույթ ունեցողները հավատացրին, որ իրենց հանրապետությունները ևս կարող են հասնել բարձր բերքատվության, եթե ունենան ոռոգելի հողեր։ Նրանք հետաքրքրվում էին, թե ինչպես է կազմակերպված ոռոգումը Հայաստանում, ինչ ոռոգման համակարգեր են կիրառվում, ինչ ծախսեր է պահանջում ոռոգումը։

Ելույթ ունեցողները նշեցին, որ Հայաստանում ոռոգելի հողերի մեծ մասը ոռոգվում է ոռոգման ճնշումային համակարգերով, որոնք ապահովում են ջրի խնայողություն և ոռոգման բարձր արդյունավետություն։ Նրանք հետաքրքրվում էին, թե ինչպես է կազմակերպված ոռոգումը Հայաստանում, ինչ ոռոգման համակարգեր են կիրառվում, ինչ ծախսեր է պահանջում ոռոգումը։

Ելույթ ունեցողները հավատացրին, որ իրենց հանրապետությունները ևս կարող են հասնել բարձր բերքատվության, եթե ունենան ոռոգելի հողեր

ԲԻՒՒՆ ՅԱՐԻ ՅՈՒՆԻ. ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸՀ (1919 - 1921)

— ० —

Մեր զօրամասը իր առաջխաղացման ընթացքին Ղարաքիլիսէն անցաւ Ալաշկերտ, ուր մենք մի քանի օր հանգիստ առինք։ Ալաշկերտի մէջ մեզ ընդառաջ եկան հայ բնակիչները, որոնց մեծ մասը կազմում էին գաղթականները։ Ալաշկերտի հայ բնակչութիւնը մեզ ընդունեց մեծ ուրախութեամբ։ Ամէն կողմից մեզ շնորհաւորում էին մեր յաղթական յառաջխաղացման համար։ Ալաշկերտի հայ բնակչութիւնը մեզ ընդունեց մեծ ուրախութեամբ։ Ամէն կողմից մեզ շնորհաւորում էին մեր յաղթական յառաջխաղացման համար։

Մեր զօրամասի վերակազմութեան ժամանակ ինձ նշանակեցին գնդի հրամանատարի օգնական։ Ես ստանձնեցի իմ նոր պաշտօնը։ Գնդի հրամանատարն էր Ս. Ա. Ղ. Ղ. Ղ

ներկայացուցիչը, դեր - Ծովակալ Ճէյմս: Բացման նիստէն վերջը, որ տեղի ունեցաւ Անգլիոյ Ծովապետութեան պաշտօնատան մէջ, պատուիրակները բաժնուեցան երեք մասի,— ցամաքային բանակի ներկայացուցիչները գացին զինուորական պաշտօնատուն, Ծովայինները՝ Ծովային, իսկ օդատորմիղնե - րու ներկայացուցիչները՝ օդանաւային պաշտօնատունը: Ետոյ բոլորը մէկ պիտի հաւաքուին, իրենց աշխատանքները դասաւորելու համար: Կ'ըսուի թէ խօսակցութիւնները տեղի կ'ունենան համաձայն անգլ. կառավարութեան կազ - մած օրակարգին եւ կրնան տեւել մէկ շաբաթէն մինչեւ տասը օր:

«Զօրաւոր եմ, բայց խաղաղութիւն կ'ուզեմ»

Վարչապետ Պ. Սառօ չորեքշաբթի դիչերը քաղաքական ճառ մը խօսեցաւ ձայնարձակին առջեւ, պարզելով կառավարութեան քաղաքականութիւնը: Այս առթիւ չէշտեց թէ Ֆրանսայի բանակը, նաւատորմը եւ օդատորմիղը կազմ եւ պատրաստ են որ եւ է պատահականութեան հանդէպ, բայց իրենք խաղաղու - թիւն կ'ուզեն, հաւաքական ապահովութեամբ, խաղաղութիւն՝ ամէնուն հա - մար եւ ամէնուն միջոցաւ: «Մենք կրնայինք յարձակիլ Գերմանիոյ վրայ, երբ դրժեց Լոքառնոյի դաշինքը, բայց այդպէս չըրինք, որովհետեւ մենք խաղա - ղութիւն կ'ուզենք: Մեր բանակը, նաւատորմը եւ օդատորմիղը հաւասար են ուրիշ որ եւ է ազգի ուժերուն: Մենք ամէն միջոց պիտի փորձենք, հաշտարար ելք մը գտնելու համար, որպէսզի չստիպուինք տաժանելի ընտրութիւն մը կատարել հաւասարապէս թանկագին բարեկամութիւններու միջեւ: Ֆրանսայի մէջ ամէն մարդ խաղաղութիւն կ'ուզէ: Կ'ըսեմ ամէն մարդ, եւ մտքէս չեմ անցըներ նախատել որ եւ է կուսակցութիւն, խորհելով թէ չուզեր: Ֆրանսա կ'ըմբռնէ թէ տաժանելի չրջան մը կ'անցընէ որ ամէն մէկուն կը հարկադրէ բարեկարգութիւն եւ պաղարիւն: Պէ՞տք է որ ծայրայեղ յուսախաբութիւններ բարդուելով նախընթաց յուսախաբութեանց վրայ եւ խորտակելով մեր յա - րատեւ հաւատքը խաղաղութեան հաւաքական կազմակերպութեան մասին, օր մը մեզի փոխել տան Ժընեւի ճամբան»:

Եզրակացնելով, վարչապետը չէշտեց թէ Ֆրանսա պէտք ունի թէ արտա - քին եւ թէ ներքին խաղաղութեան:

Ամերիկեան Ազգաժողով

Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը լրջօրէն ձեռնարկած է համամերիկ - եան խորհրդաժողով մը գումարելու, որուն նպատակը պիտի ըլլայ ստեղծել Ազգերու Դաշնակցութիւն մը՝ միայն իրենց յատուկ: Օրակարգի գլխաւոր նիւ - թերը պիտի ըլլան.— 1. Ընդհանուր զինադուլ մաքսային պայքարի, բոլոր ամերիկեան հանրապետութեանց միջեւ.— 2, Տնտեսական պատիժներ նախա - յարձակ պետութեան դէմ (ամերիկեան), առանց որ եւ է կապ ունենալու Ազ - գերու Դաշնակցութեան ոնօրինութեանց հետ.— 3. Տեւական հիման մը վրայ կազմակերպել խաղաղութիւնը, միչտ Ամերիկայի համար.— 4. Համաձայնու - թիւն բոլոր ամերիկեան հանրապետութեանց միջեւ, չէզոք դիրք բռնելու հա - մար եւրոպական հանդէպ:

Մաքսային զինադուլի համար կ'առաջարկուի հինգ տարի պայմանաժամ, որու ընթացքին կարելի է սակացոյցի զեղչեր կատարել, բայց արգիլուած է որ եւ է յաւելում:

ՀԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ գոհունակութիւն կը յայտնեն Լավալի ճառին համար, որ մեծ մասով արտատպուած է մամուլին կողմէ: Անգլիոյ արտաքին նախարա - րութիւնը հարցարան մը կը մշակէ, լուսաբանութիւններ խնդրելու համար կարգ մը կէտերու մասին, ինչպէս խոստացած էր Ֆրանսայի:

ՖՕՆ ՓԱՓԷՆ, Գերմանիոյ նախկին վարչապետը, Ադէնք գնաց, Պելգրա - տէն անցնելով: Պաշտօնապէս անձնական պտոյտ մը կը համարուի այս ճամ - բորդութիւնը, բայց իրազեկները կը պնդեն թէ քաղաքական նպատակներ ալ ունի:

Ա. Ք. Դ.

Գաւառատ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ ակումբին մէջ:

ՏԷՍԻՆԻ կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերուն ընկերները, այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, տովորական հաւաքատեղին:

Այրի Տիկին Ներսէս Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Գառնիկ Գէորգեան, Օր· Ե - բանուհի Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Օննիկ Պոյաճեան, Տէր եւ Տիկին Ադէմ - ասեանդ Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Եդուարդ Օհանեան, Օր· Սիրուհի Նազարէթ - եան, Օր· Ալան Գէորգեան, Պ· Ներսէս Պոյաճեան, իւչպէս նաեւ Օհանեան, Փերվազեան, Ստեփանեան, Մեսրոպեան, Փէչէճեան, Գէորգեան եւ Պոյա - ճեան ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ա - մուսնոյն, հօր, մեծ հօր, աներհօր եւ ազգականին՝

ՆԵՐՍԷՍ ՕՀԱՆԵԱՆԻ

(Նախկին Ազգային երեսփոխան)

դառնադէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 67 տարեկան հասակին:

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, Ուրբաթ առաւօտ, ժամը 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, **15, Rue Jean Goujon**, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի **Epinay**ի գերեզմանատունը:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

19 Ապրիլ, կիրակի երեկոյ, Սալ կավօ

Կը նախագահէ Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՀՈՍՐՈՎԵԱՆ

Կը խօսին Պ. ՀՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ եւ ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆՋԻԱՆԵԱՆ

Կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Կը մասնակցի ՍԻՓԱՆ – ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Ղեկավարութեամբ Պարթեւեանի:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑ ՅԱՅՏԱԳԻՐ՝

ՖՐԱՆՍ· ՊՆՏ· ԵՐԱՇԽԵՑԱՆՈՑԻ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՈՒԻԵՐՈՎ:

ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Կարտանի Նիկոլ—Դուման ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Էքսի Բեռի խումբի, Կրթասիրաց միութեան, Կ. Խաչի եւ «Անդրանիկ» թատերախումբի

19 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հ· Յ· Դ· Տան մէջ:

Կը Նախագահէ ընկ. Կ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ եւ Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ

ԵՐԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՄԵՆԵՐԳ եւայլն:

«Անդրանիկ» թատերախումբը կը ներկայացնէ Ա. ԱՀՈՐՈՆԵԱՆԻ «ԿՈՑՐ ԱՇՈՒՂԸ» եւ «ՈՒԽՏԱՒՈՐԸ»

Պատարագ եւ Հոգեհանգստեան Պաշտօն պիտի մատուցուի առաւօտ ժ. 8ին

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊՈՄՈՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «վարանդեան» սրահին մէջ

10 Bld. des Marguerites

Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին

եւ մասնակցութեամբ դանդատն կազմակերպութեանց:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը:

ԱԶԱՏ ԼՍԱՐԱՆ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. Վարչութեան

Զ. ԴԱՇԱԿՈՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղի կ'ունենայ *18 Ապրիլ* շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը *4.30ին*

Maison Mutualité մէջ, 24 rue St Victor, Métro Mutualité

կը խօսի Պ. Ա. ՇԱՀԱԲՈՒՆԻ

Նիւթ՝ «Հայ կնոջ դերը հայ ազատութեան մէջ»:

Մուտքը ազատ է բոլորին համար:

ՀԱՄԱԶԳՍՑԻՆԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ՀԱՄԱԶԳՍՑԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի Մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները եւ համակիրները *18 Ապրիլ*, շաբաթ երեկոյ: ժամը 9ին, Café Le Cadeթի վերնայարկը, 17 rue Cadet (Փոթի ժուռ - նալի անկիւնը), մէթրօ Cadet:

Օրակարգ՝ առաժամեայ վարչութեան հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն, ղեկոյց Պ. Ա. Ջամալեանի կողմէ Համազգայինի գործունէու - թեան մասին: Հաւաքիչներէ կը խնդրուի միասին բերել հանգանակու - թեանց տետրակները:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քոնֆէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ: Լաւ վճա - րում, տեւական գործ: Դիմել Պ. Ճիվէլէկեանի, 63 Bld· Victor Hugo, մէթրօ Փօրթ Տլիչի:*

Ֆ. Կ. Խաչի Օրը Մարեյլի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**ի երկրորդ բաժանմունքի *Կանանց կազմակերպութեան*

Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԱՍՕԻ

(երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)

Եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՓԱՆԱՎԵԼԼԻԻ

(Նախկին երեսփոխան եւ ընդհ· քարտուղար Պուշ սիւ Ռոնի S.F.I.O.ի)

19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floride*ի մէջ*

Գեղարուեստական հաճելի բաժին, մասնակցութեամբ Ֆրանսացի եւ հայ արուեստագէտներու: Երգ, պար եւ արտասանութիւն: Հայերէն ու Ֆրան - սերէն քանախօսութիւն: Մուտք *3 Ֆր.*

(Ձեռնարկին լրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը ստիպեն մեզ խնդրել.— կարգապահութիւն, վայելուչ արտաքին եւ երախաներու (12էն վար) քա - ցակայութիւն:

Թատերական շքեղ ներկայացում

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Չէնկիլէրցիներու Հայր. Միութեան կողմէ

18 Ապրիլ 1936, շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին

Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ

Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով Յ. Պարոնեանի

«ՊԱՂՏԱՍԱՍՐ ԱՂԲԱՐ»Ը

Ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Ուզունեանի եւ իր սիրողներու կարող խումբին

Մուտք՝ 5 եւ 3 Ֆրանք:

Թատերական ներկայացում Պօրսօի մէջ

Կազմակերպուած Արարատ Միութեան կողմէ

19 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին

Կը ներկայացուի «ԱՐԱԲՕ»

Մուտք 3 Ֆրանք:

Վարձու յարկարաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կոյ հետաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միւսնոյն քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օգտատէր վայր: Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13), մէթրօ* Corvisart:

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել՝ Italie 13—45

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ-

Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Պէլվիլ, 28 Rue Lesage (կանանչ գոյնով խանութը)

Ոչ մէկ տեղ մանաճիւղ ունինք: Ճերմակ պանիր, կէս քիլօն՝ 4.50 ֆր., պուլկուր՝ կէս քիլօն 1 ֆր. 50, հելվա՝ կէս քիլօն 2 ֆր. 60:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Ձուտ խաղողէ քաշուած եւ անխառնով պատրաստուած օ - դին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶԸ:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւ - թերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք սիսիարն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶԸ, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնա - հատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի հիւսիսային արտօնատէրը՝ Ա. ՏԱԼԱԳՐԻՒԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՄԱՆԿԱՏՕՆ

Նախաձեռնութեամբ փարիզի Հայ Օրիորդաց Միութեան, կիրակի, *19 Ապրիլ*, ժամը *2.30ին*, Սեւրի Մու - բատեան վարժարանին մէջ, *26 Rue Troyon, Sèvres*: Թարեգոլժականի փարիզի Մասնաժողովին կողմէ Պել - վիլի, Անկէնի, Ալֆորվիլի, Պուա-Գո - լոմպի, Իսի լէ Մուլինոյի, Սէվրանի եւ Պարսելի մէջ հայերէնի դասըն - թացքներուն հետեւող փոքրիկներ այս առթիւ պիտի արտասանեն, պի - տի երգեն ու պարեն իրենց մայրենի բարբառով:

ՄԱՐՍԷԼԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ

— . —

Շահած են հետեւեալ թիւերը.— 11, 23, 32, 140, 143, 150, 175, 214, 245, 286, 293, 330, 334, 401, 474, 570, 713, 837, 864, 865, 937, 950, 959, 967, 974, 975, 1009, 1013, 1038, 1054, 1055, 1063, 1148 1172, 1192, 1225, 1226, 1255, 1274, 1396, 1423, 1447, 1495:

Ստանալու համար դիմել 28, Rue des Dominicaines, սափրիչ Ց. Պապաիկիտ - եանի, մինչեւ 30 ապրիլ, այլապէս գոյքերը կը մնան Միութեան:

Ցանձնախումբը իր խորին չնորհա - կալութիւնները կը յայտնէ բոլոր ա - նոնց որ առատաձեռն մասնակցեցան նուիրատուութեանց:

ԾՈՒՇԱՏԻՏՐ

Տ. Հ. Կ. Խաչի իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր գրասե - ղին մէջ, *6* Պուլվար Թօտէն, կարեւոր օրակարգ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կիւմիւշխանցի Գուրգէն Ղա - մարեան կը փնտռէ իր հայրը Մկրտիչ, մայրը՝ Հայկանուշ, ո - բոյրները Վարդան, Յարութիւն, Սարգիս, քոյրերը՝ Շաբուհի, Իրի - քեր, Սանդուխտ, որոնք տարագրու - թեան միջոցին անհետացած են: Իրենց ճշդրիտ հասցէն տալուն կը խոստանայ 200 ֆր. նուէր: Իմացնել Գուրգէն Ղամարեանի, Restaurant Ba - naat Tauris, Iran (via U. S. S. R.):

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉՊԷ՞Ր ՊԱՏԱՇԽՏԱՆ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Գրաւող բանակ մը, կ'ըսէր կարտի - նալ Մէրսիէ, իր զօրութեան վատա - հելով, կրնայ բռնի տուրքեր գանձել, պայմանաւ անշուշտ որ մարդկութիւ - նը նախատինքի չենթարկուի. բայց աստուածային եւ մարդկային օրէնք - ներով արգիլուած են որ խաղաղօրէն արտայայտուած բնական հայրենասի - րութիւնը պատժուի:

Կարտինալին եւ նոր իշխանութեանց միջեւ առաջին բախումը տեղի ունե - ցաւ նոր տարուան առթիւ գրած հով - ուական թուղթին մասին:

Այդ թուղթով Թէեւ կը յորդորէր ժողովուրդին ըլլալ հնազանդ ու համ - բերատար, բայց միեւնոյն ատեն կը յայտնէր կարգ մը անիրաւութիւննե - րու հանդէպ Պելժ ժողովուրդին կրած նեղութիւնը: Հովուական այդ թուղթը բոլոր քահանաներուն ձեռքը հասցնելու պաշտօնը ճեմարանի աշա - կերտներուն յանձնուեցաւ:

×

Գերման գաղտնի ոստիկանութիւնը գործի վրայ էր սակայն: Շաբաթ, 2 յունուար 1915ին, կարտինալին պա - տարագելու սկսած ժամանակ, երկք գերման սպաներ մօտեցան:

— Ձեր Ամենապատուութիւնը պէտք է կառավարիչին ներկայանայ...

— Ե՞րբ:

— Հարկ եղած ատեն Ձեր Ամենա - պատուութեան կ'իմացնենք:

— Շատ լաւ, բայց կարծեմ վաղը առաջած պիտի ըլլամ:

— Ձեր Ամենապատուութիւնը որ եւ է ժամու Նորին Վսեմութեան տրա - մադրութեան տակ պէտք է ըլլայ:

— Պէտք է կրկնեմ ձեզ, պարոննե՛ր, որ վաղը ազատ չպիտի ըլլամ: Վաղը Անվէրսի մէջ եկեղեցական պաշտա - մունք պիտի կատարուի, որուն ներ - կայ պիտի ըլլամ:

Պահ մը լռութենէ յետոյ փաստա - թուղթ մը ներկայացուցին:

— Ձեր Ամենապատուութիւնը արդ - եօք ցրուա՞ծ է այս... այս թուղթը:

— Իմ հովուական թո՞ւղթս, հար - կաւ, մինչեւ հիմայ բոլոր եկեղեցա - կաններս ստացած ըլլալու են:

— Ձեր Ամենապատուութիւնը դարձ նախապէս գրաքննութեան չենթարկե - լուն համար ծանր յանցանք մը գոր - ծած է:

Կրկին լռութիւն:

— Թուղթը կարդացուա՞ծ է:

— Երկու չատ մը տեղեր կարդաց - ուեցաւ, վաղն ալ ամէն կողմ պիտի կարդացուի:

Սպաներուն գլխաւորը յուսահա - տութեամբ ձեռքերը վեր բարձրա - ցուց.

— Ուրեմն կը նշանակէ թէ չատ ուշ ենք մնացած:

Նոյն իրիկունը Ֆօն Պիսմինկէն հե - ռագիր մը հասուցանէ:— «Ընդհանուր կառավարիչը կը խնդրէ Ձեր Ամենա - պատուութենէն որ բարի ըլլաք Ձեր դէպի Անվէրս կատարելիք ճամբոր - դութիւնը չեզեալ համարիլ»:

Միեւնոյն ատեն բոլոր թեմերուն մէջ կարգ մը խուզարկութիւններ կա - տարուեցան եւ հովուական թուղթին բոլոր օրինակները գրաւուեցան:

Ցաջորդ օրը գերման հարիւրապետ մը կարտինալին բնակարանը երթա - լով անոր յանձնեց կառավարիչին մէկ նամակը, ուր կը յայտնէր թէ կար - տինալը այդ թուղթով ժողովուրդը իշխանութեան դէմ գրգռած ըլլալուն՝ այդ առթիւ որ եւ է լուրջ դէպք պա - տահելու պարագային ինքը անձնա - պէս պատասխանատու պիտի համար - ուի: Եւ այդ պատճառով անմիջական պատասխանին կը սպասէին: Սպային հրահանգուած էր մինչեւ կարտինա - լին պատասխանին ստանալը՝ անոր մօտէն չհեռանալ:

— Ձեզ աւազակի տե՞ղ կը դնէք, պատասխանեց կարտինալը, բողոքե - լով ժպտադէմ:

Սպան հեռախօսին գլուխն անցաւ եւ վերադառնալով.

— Ինծի տրուած հրամանները կը հաստատուին, կը ցաւիմ, բայց պէտք է հոս մնամ:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Յրաններ եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Միջերկիր, Եգիպտոս, Ջուխտկոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
18
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
18 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3092

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ «ՍՐԲՈՒԹԻՒՆԸ» ԵՒ ՏԱՐՏԱՆԷԼ

— · —

Թերեւս ոչ մէկ ատեն այնքան բարդ խնդիրներ դիզուած էին կառավարիչներու վրայ, որքան այսօր:

Եւ դեռ «սկիզբն է երկանց»: Ամէն օր թնճուկ մը եւս կը բացուի, օճի խորխին պէս:

Վիճելի խնդիրները այնքան սերտօրէն կապուած են իրարու հետ որ, կարելի չէ մէկը քննել առանց միւսը պզտօրելու կամ յուրին երեսը հանելու:

Այդ կարգէն է Նեղուցներու վերազինման հարցը, որ հրատարակուեցաւ ապրիլ 12ին, եւ արդէն կը զբաղեցնէ չահակից պետութեանց դահլիճները:

Թերթերը արդէն կը խօսին Անգլիոյ պատասխանին վրայ, որ հաւանաբար ամէնէն առաջ հասած է:

Համաձայն հրատարակուած տեղեկութեանց, բրիտանական կառավարութիւնը իր պատասխանին մէջ կը ճանչնայ Թուրքիոյ իրաւունքը, Ա. Դ. Ժողովրդին առջեւ դնելու համար Նեղուցներու խնդիրը:

Այս առթիւ, իր հաւանութիւնը կը յայտնէ Թուրքիոյ «օրինական եւ չափաւոր» ընթացքին համար, ինչպէս եւ պատրաստակամութիւն՝ քննելու յարուցուած խնդիրը, երբ ձեւն ու ժամանակը որոշեն միւս չահակից պետութիւնները:

Կարեւոր վերապահում մը, սակայն, — Բրիտանական կառավարութիւնը կ'ուզէ՞ նայ թէ պարտաւոր է նախապէս խորհրդակցիլ գաղթապետութեանց հետ եւ իմանալ անոնց տեսակէտները:

Իրազեկ շրջանակներու մէջ հաւանական կը նկատուի որ Ա. Դ. Ժողովրդը հարցը քննութեան ենթարկէ մայիսի նստաշրջանին, եթէ մինչեւ որ պայմանագրած եւ մանաւանդ եթովպական պատերազմը դադրած ըլլայ: Կամ աւելի ծանրացած:

Այդ նստաշրջանին է որպիսի քննուի, նաեւ, Լոքառնոյինե – րու խնդիրը:

Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ, երբ այնքան պզտորած են ջուրերը միջազգային դետերուն եւ ծովերուն, բայց մանաւանդ Մի – ջերկրականի մէջ, բախտը նորէն կը ժպտի Թուրքերուն:

Այսպէս, Թրքական յուշագրին հրատարակութենէն անմիջապէս վերջը, ջերմագին բարեացակամութեամբ արտայայտուեցան բոլոր չահակից պետութեանց հեղինակաւոր թերթերը:

Համակրանքի եւ գոհունակութեան խօսքեր արտասանուեցան ու տպուեցան ոչ միայն Փարիզի, այլեւ Լոնտոնի մէջ, որ մինչեւ հիմա ժխտական դիրք բռնած էր: Ու մանաւանդ արձագանգուեցաւ Թուրքիոյ «ուղղամի՛տ եւ օրինապահ» դիրքը, իբրեւ դաս մը Գերմանիոյ համար:

Ցուշագիրը գնահատման արժանացաւ Գերմանիոյ մէջ ալ, քանի որ կը կազմէ նոր ապացոյց մը՝ պատերազմական դաշնագիրներու ճախողման, այսինքն նոր փաստ մը՝ գերմանական տեսակէտին արդարութեան:

Բոնի թէ օրինաւոր, հարցը այն է որ յետպատերազմեան դաշնագիրներու վրայ հիմնուած քաղաքական կազմակերպու – թիւնը կը քակուի օղակ առ օղակ, սրելով բոլոր պարտեալներուն եւ դաշնացածներուն ախորժակները:

Այս տեսակէտէն, խորապէս պերճախօս են Հունգարիոյ եւ Պուլկարիոյ մամուլին արտայայտութիւնները: Առաջինը՝ աւելի համարձակ եւ արդէն պատրաստ, երկրորդը թէեւ զգոյշ, բայց հետզհետէ աւելի անհամբեր:

Ուրիշ ախտանշան մը,— Սեւ Ծովու յաղթական հարեւաննե – րը, որոնք նոյնպէս կը գնահատեն Թուրքիոյ օրինապահութիւնը, միեւնոյն ատեն վախ կը յայտնեն թէ խախտումները բազմապատկուելով, պիտի քանդեն նաեւ ուրիշ դաշնագիրներու հիմերը:

Արդարեւ, ո՞վ կրնայ կեցնել հոսանքը, երբ Գերմանիա ինք իր գլխուն սրբագրեց Լոքառնոյի դաշինքը (7 մարտ), Աւստրիա վերահաստատեց պարտաւորիչ զինուորութիւնը (1 ապրիլ), իսկ Թուրքիա կը պահանջէ վերաքննել Նեղուցներու պայմանագիրը (12 ապրիլ):

Այսքան ուխտազանցութիւններէ յետոյ, այլեւս ո՞ւր կը մնայ դաշնագիրներու «սրբութիւնը», որուն անունով երդում – պատառ կ'ըլլային բոլորը, քանի տարիէ ի վեր...

Ազդանշանը արուած է արդէն: Եթէ զօրաւորը կը բռնարարէ բռնօրէն, առանց աչք – ճակ նայելու, ուրիշներն ալ արտօնութիւն կը խնդրեն, միեւնոյն գործողութիւնը կատարելու համար,— ևնթադրելով որ իսկապէս որ եւ է մեղք չեն գործած:

Դեռ անցեալ տարի չէ՞ր որ Ազգաժողովին պուլկար պատուիրակը չունդալից յայտնութիւններ կ'ընէր, Թուրքիոյ արտակարգ սպառազինութեանց եւ Թրակիոյ վերազինման մասին:

Թէեւ այն ատեն գործը անուշի կապուեցաւ եւ պուլկար պատուիրակն ալ պաշտօնէ արձակուեցաւ, բայց միայն միամիտները կրնան հաւատալ թէ եղած յայտնութիւնները բոլորովին անհիմն էին:

Լոնտոնի մամուլը անշուշտ բան մը գիտէր, երբ գիտել կուտար թէ՝ Թուրքիա կրնայ անմիջապէս վերազինել Թրակիան եւ Նեղուցները, ծանր թնդանօթներ եւ ականներ փոխադրելով չրջանկանէրէն:

Մնաց որ, բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ քամահրական ընկերութեան մը եւ կը հետապնդուէին: Փորձեցին փախչիլ եւ դէպի մը ապաստանեցան, բայց Թրուաթները անմիջապէս յարձակելով բռնեցին փախստականները եւ մորթեցին, լուծելու համար իրենց մէկ ընկերոջ սպանութեան վրէժը:

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՁՈՐՔ ԿՏՐՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

— · —

Կ'ԱՆՏԵՍԷ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եթովպիա անկախութեան կը գտնէ պայմաններ

Ապրիլ 16ին, պատոն Ալոյզի, Ազգերու Դաշնակցութեան իտալական պատուիրակը, 13երու յանձնախումբի նախագահին յանձնեց Իտալիոյ պայմանները, հաշտութեան բանակցութեանց մասին: Ահա թէ ինչ կ'առաջարկէ Մուսոլինի.—

1.— Իտալիա պատրաստ է հաշտութեան մասին խօսելու միայն ուղղակի բանակցութիւններով Նէկիւսի ներկայացուցիչներուն հետ եւ երբեք չպիտի հանդուրժէ որ Ազգերու Դաշնակցութեան մէկ պատուիրակը մասնակցի այդ բանակցութեանց, նոյնիսկ իբրեւ դիտող:

2.— Իտալիա իր պայմանները պիտի հաղորդէ միայն եթովպիացիներուն:

3.— Իտալիա չուզեր բանակցութիւնները կատարել Ժընեւի մէջ եւ կ'առաջարկէ Ուշին, Լեմանի լիճին վրայ:

4.— Իտալիա չի կրնար ընդունել զինադադարի առաջարկը, այլ պիտի շարունակէ պատերազմը հաշտութեան բանակցութեանց միջոցին, մինչեւ որ Նէկիւսը առորոգրէ առաջարկուած պայմանները:

Ինչպէս կը հետեւի այս պայմաններէն, Մուսոլինի Իտալիան յաղթական կը նկատէ ոչ միայն Եթովպիոյ, այլեւ Ազգաժողովին վրայ: Այս կարճ եւ կարուկ պայմանները ծանր տպաւորութիւն գործեցին Ազգերու Դաշնակցութեան անդամներուն վրայ եւ Փօլ Պոնքուր, Ֆրանսական պատուիրակութեան նախագահը, անմիջապէս դիմեց պատոն Ալոյզիի, խնդրելով որ իր ազդեցութիւնն ի գործ դնէ, զանոնք մեղմացնելու համար: Ալոյզի հեռագրեց Հռոմ, եւ իրիկունը ուշ տեղն հաստատուեցաւ թէ Մուսոլինի հաւանած է որ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ դիտողներ մասնակցին հաշտութեան բանակցութեանց, եւ օրը օրին տեղեկութիւններ հաղորդուի Ա. Դ. Ժողովրդին, բանակցութեանց ընթացքի մասին:

Եթովպիոյ ներկայացուցիչը, որ Փարիզի դեսպանն է, անմիջապէս ծանուցագիր մը ուղղեց Ազգերու Դաշնակցութեան, բացարձակապէս անընդունելի համարելով Իտալիոյ առաջարկած պայմանները: Այժմ Ազգաժողովին միջնորդները կ'աշխատին եթովպիացիները համոզել, որպէսզի մեղմացնեն իրենց ժխտական դիրքը: Եթովպական ծանուցագիրը կը յայտարարէ թէ Իտալիա անգամ մը եւս կ'ապացուցանէ որ տրամադիր չէ բանակցելու Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ եւ համաձայն անոր ուխտին: Հետեւաբար, Ազգաժողովին պարտականութիւնն է ծանրացնել պատժական անօրինութիւնները Իտալիոյ դէմ, ոչ միայն արգիլելով քարիւղի արտածումը, այլեւ ի հարկին խզելով դիւանագիտական յարաբերութիւնները:

Տարակոյս չկայ թէ Իտալիոյ առաջարկած պայմանները կը հակասեն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն: Բայց, երբ իտալական բանակը Ասաիս - Ապէպայի ճամբան բռնած է եւ յառաջ կը խաղայ անարգել, բնականաբար մարդիկ սկզբունքներու մասին չեն խօսիր: Այժմ հիմնական հարցը այն է թէ Անգլիա պիտի պնդէ՞ նոր պատժամիջոցներու մասին, թէ նոր խաղ մը պիտի խաղայ: Ֆրանսայի դիրքը որոշ է,— կարճ կապել պատիժները եւ օր առաջ հաշտութիւն գոյացնել, որպէսզի կարելի ըլլայ զբաղիլ բուն Եւրոպայի հոգերով:

Իտալական պատասխանին յանձնումէն յետոյ, 13երու յանձնախումբը ժողով գումարեց, լսելու համար իր ներկայացուցիչներուն զեկուցումը: Եւ - տոյ պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակեց, որ կը բաղկանայ ձուլածոյ խօսքերէ: Յանձնախումբը (որ Ա. Դ. Ժողովրդն է, բացի Իտալիայէն), երկկ նոր ժողով մը գումարեց, քննելու համար կացութիւնը: Այս առթիւ ծանր տագնապի մը մատնուած է Պ. Իդըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը: Իրազեկները կ'ըսեն թէ ինչպէս մարաչախտ Նէյ կը ջանար Մեծ բանակին նահանջը ծածկել չարք մը փայլուն գործողութիւններ կատարելով թեկուզ քին վրայ, Պ. Իդըն ալ պիտի փորձէ փրկել երեւոյթները, ըսելով թէ Մեծն Բրիտանիան չէր որ պարտուեցաւ, այլ Ազգերու Դաշնակցութիւնը: Այսպէս, եթէ 18երու յանձնախումբը (պատժական) ժողովի հրաւիրուի եւ մերժէ հաստատել քարիւղի արգելքը, անգլիական կառավարութիւնը պիտի կրնայ ըսել թէ իր կարելին փորձեց, սակայն միւս պետութիւնները չուզեցին պատասխանատուութիւն ստանձնել ...

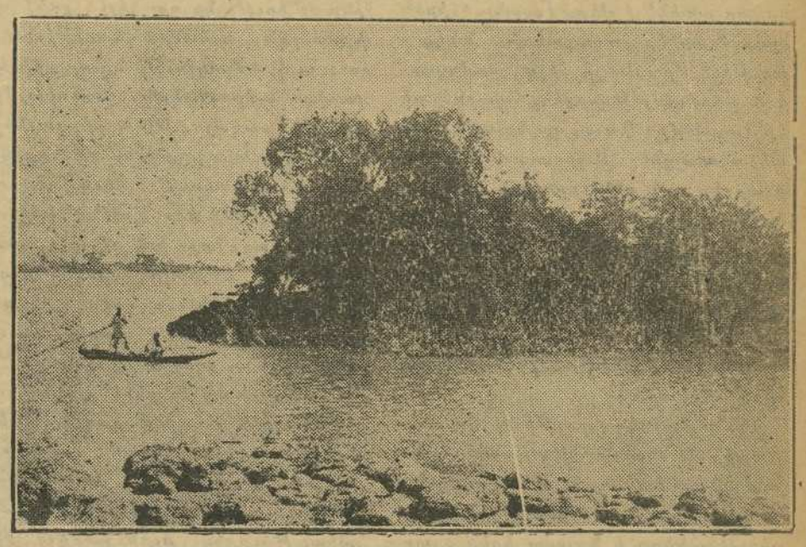
Այս կացութեան մէջ, հեգնութեան մը պէս չի՞ հնչեր հետեւեալ տեղեկութիւնը.— Անգլիոյ ելմտական նախարարութիւնը արտօնեց 500,000 ոսկիի փոխառութիւն մը հրատարակ հանել, օգնելու համար եթովպիոյ: Փոխառութեան դինը պիտի ըլլայ 95, տոկոսը՝ 6 առ հարիւր եւ վճարելի պիտի ըլլայ 1942ին, թէեւ եթովպական կառավարութիւնը կրնայ աւելի առաջ ալ վճարել, եթէ ուզէ:

ՋԻՆՈՒՈ՞Ր ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՍՈՒՐԻԱ

«Փըթի Փարիզիէն» կ'իմանայ թէ «Մարիէթթա փաշա» չոգենաւը զինուորական կարեւոր ուժեր փոխադրած է Թուլոնէն Պէյրութ, մէջն ըլլալով Սենեգալցի արձակագէններու վաշտ մը, գնդացիրներ եւ հրասանդներ: Չի գիտցուիր թէ ո՛ւր պիտի զետեղուին այս ուժերը:

Միւս կողմէ կը հաղորդուի թէ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է Սուրիոյ մէջ:

ԻՆԸ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ ՄՈՐԹՈՒԵՑԱՆ Զաղրէպի մօտ (Թրուաթիա), անտառի մը մէջ, 200 գիւղացիներու կողմէ: Բոլորն ալ անդամ էին հայրենասիրական ընկերութեան մը եւ կը հետապնդուէին: Փորձեցին փախչիլ եւ դղեակ մը ապաստանեցան, բայց Թրուաթները անմիջապէս յարձակելով բռնեցին փախստականները եւ մորթեցին, լուծելու համար իրենց մէկ ընկերոջ սպանութեան վրէժը:

ՅԱՆՆԱ ԼԻՃԸ, ԵԹՈՎՊԻՈՑ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ (ԿԱՊՈՑՑ ՆԵՂՈՍ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿ), ՈՒՐ ԴԻՐՔ ԲՌՆԱԾ Է ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԶՕՐԸ

ՏԷՍԻԷի ԱՆԿՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋԸ

— · —

Եթովպիոյ գահաժառանգը մազ մնաց գերի՞պիտի բռնուէր

Իտալական թերթերը չունդալից մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն Տէսիէի դրաւման առթիւ: Կ'ըսեն թէ Եթովպիոյ գահաժառանգը, որ 22 տարեկան է եւ Տէսիէ կը գտնուէր մինչեւ վերջին պահուն, հազիւ կրցած է փախչիլ 1000 հեծեւորդներով, իտալական զօրապուղներուն ժամանումէն քանի մը ժամ առաջ: Իրենց յառաջխաղացութեան ընթացքին Իտալացիները հանդիպած են բազմաթիւ կալլա ոտքմիկներու, որոնք նոյնպէս կը հալածէին փախստականները: Իտալացիները ճամբան հանդիպած են բազմաթիւ դիակներու, որոնք չարաչար յօշոտուած եւ որճատուած էին, ըստ կալլաներու սովորութեան: Երբ իտալացի հրամանատարը, Զօր. Փիրցիօ Պիրոլլի Տէսիէ մտաւ, քաղաքը ամայի էր եւ մասամբ քանդուած, օդանաւային ռմբակոծութեանց հետեւանքով: Երեք իտալական օդանաւեր հասան գօրքով եւ իշան քաղաքին չրջակայքը: Իտալական բանակը, որ Քուօրամէն ճամբայ ելած էր ապրիլ 9ին, աւելի քան 200 քիլոմեթր կտրած էր վեց օրուան մէջ: Բանակին ուսեւտը ամբողջովին փոխադրուած էր օդանաւերու միջոցաւ: Երբ գօրքը քաղաք մտաւ, բնակիչներուն մեծ մասը չրջակայ դիւղերը փախած էր: Անմիջապէս ուտելիք բաժնուեցաւ եւ բնակիչները սկսան վերադառնալ կամաց կամաց: Բնիկներու թափօր մը մեծարանքներ ընծայեց իտալական բանակի հրամանատարին, առաջնորդութեամբ կղերին եւ երեւելիներուն:

Իտալացի թղթակիցներ կը չեշտեն թէ Տէսիէ - Ասաիս Ապէպա ճամբան շատ լաւ վիճակի մէջ է եւ թէ մեքենաչարժ գօրքը կրնայ երեք օրէն մայրաքաղաք հասնիլ:

Այս առթիւ նորէն կը պատմեն թէ գահընկէց արքան, Լիճի եասու, որուն մահը հաղորդուած էր պաշտօնապէս, ողջ է եւ կրնայ վերահաստատուիլ Եթովպիոյ գահուն վրայ, իբրեւ հետեւանք իտալական յաղթանակին:

Տէսիէ, որ երկար ատեն Եթովպիոյ վեհապետներուն բնակավայրը եղած է, կը գտնուի 2600 մեթր բարձրութեան մը վրայ եւ 212 մղոն հեռու է Ասաիս Ապէպայէն (ազատաւ թռիչքով՝ 156 մղոն):

Տարտանէլի խնդիրը եւ Գերմանիա

Տարտանէլի վերազինման համար Թուրքիոյ ներկայացուցած խնդրագիրը նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ նաեւ Գերմանիոյ մէջ: Ինչպէս Աւստրիոյ պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատումը, նոյնպէս Թուրքիոյ այս դիմումը կը համապատասխանէ մարտ 7ի քաղաքականութեան (վերագրաւում Հռենոսի): Գերմանական թերթերը դիտել կուտան թէ ապահովութիւն պահանջելով Թուրքիա ուրիշ բան չըներ եթէ ոչ յարմարիլ պայմաններու փոփոխութեան: «Կարելի չէ որ եւ է պետութենէ պահանջել որ իր երկիրը բաց թողու անակնկալ յարձակման մը դէմ, գոհացնելու համար ապահովութեան կարգ մը ըմբռնումներ: Բոլորին համար հաւասար ապահովութեան մը իրատունքը բաւարար լրջութեամբ նկատի չէ առնուած յետպատերազմեան կազմակերպութեան մէջ: Եւ այս է ներկայ չգոհութեան պատճառներէն մէկը»:

Այս առթիւ դիտել կը տրուի թէ Ռուսաստան, որ առաջ հակառակ էր Նեղուցներու ամրացման, այսօր անշուշտ պիտի պաշտպանէ զայն, որովհետեւ պատերազմական յարաբերութիւններ կը մշակէ Թուրքիոյ հետ եւ, Մայր. Արեւելքի մէջ բարդութիւններ ծագած ատեն, պիտի նախընտրէ ապահով ըլլալ Սեւ Ծովու կողմէն:

Ռումանիոյ դիրքն նոյն հարցին հանդէպ

Ռումանական մամուլը, որ մինչեւ հիմա կը զգուշանար մեկնութիւններէ, այժմ սկսած է բարեացակամութեամբ արտայայտուիլ Նեղուցներու ամրացման մասին: Պուքրէշի թերթերն ալ կը չեշտեն թէ Թուրքիա մխակղմանի կերպով չի գրժեր իր միջազգային յանձնառութիւնները, ինչպէս ըրին Գերմանիա եւ Աւստրիա, այլ կը յարգէ ձեւերը, «ինչ որ իրեն պիտի ապահովէ աշխարհի համակրանքը, ինչպէս եւ բարեկամներուն եւ զինակիցներուն աջակցութիւնը, առաջին կարգին վրայ ըլլալով Ռումանիա եւ Պալքանեան Համաձայնութեան միւս պետութիւնները»: Մէկէ աւելի թերթեր դիտել կուտան թէ Տարտանէլի խնդիրը կենսական է Ռումանիոյ համար: «Չէ մոռցուած թէ Տարտանէլի փակումը պատերազմի մէջոցին՝ մասնաւորապէս վնասակար եղաւ մեզի համար, բայց կացութիւնը փոխուած է: Այսօր մենք բարեկամ ենք Թուրքիոյ եւ հաւանական չէ որ Ռուսաստան թշնամի դառնայ մեզի: Ամենայն հաւանականութեամբ Թրքական կառավարութիւնը գոհացում պիտի գտնէ»:

Այս գնահատութիւններէն յետոյ, կարգ մը չրջանակներու մէջ դիտել կուտան թէ Թրքական ձեռնարկին ժամանակը շատ դէշ ընտրուած է, որովհետեւ եթէ Թուրքիա գոհացում ստանայ, ինչ որ շատ հաւանական է, Ռումանիա այլեւս չպիտի կրնայ մերժել Թրխանոնի եւ Նէօյիի դաշնագիրներուն զինուորական տրամադրութեանց վերաքննութիւնը, զոր Հունգարիա եւ Պուլկարիա պիտի յարուցանեն ուշ - կանուխ:

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀՈՒՅԺԵՔ ԻՐ ՀՈՒՅԺԵՔՈՒ ՄԵՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎԱՂԺ ՊԱՏՄԱՎԱԺՈՂՈՎԻ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՅԿՕՀ ՀՈՂ ՎԱՃԱՌՎՈՒ ՊԱՏՎԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ)

Ե.

Երէկ Հոլիվուտի Հայկական Հողամասի վաղ պատմավաժողովի վիճակագրութիւնը տպաւորիչ էր։ «Ֆիլմ Տեյլի»ի ընթերցողները տեղեակ են այդ հողամասի մասին։ Տիկ. Մելինա Մերկուրի «Տիկ. Տէյլոյէ»ն հիմնեց այդ հողամասը։ Տիկ. Տէյլոյէ ինքն է հողամասի տնօրէնը։ Ան է որ կը կազմակերպէ ամէն տեսակ ներկայացումներ, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ ժողովներ։ Ան է որ կը հրաւիրէ հայ եւ օտար հիւրերը։ Ան է որ կը կազմակերպէ ամէն տեսակ հանդէսներ։ Ան է որ կը հոգայ հողամասի պարտքերուն մասին։ Ան է որ կը հոգայ հողամասի ապագային մասին։

Ընդհանուր ժողովին ներկայ էին հողամասի բոլոր անդամները։ Ներկայ էին նաեւ հողամասի ամէն տեսակ բարեկամները։ Ներկայ էին նաեւ հողամասի ամէն տեսակ թշնամիները։ Ներկայ էին նաեւ հողամասի ամէն տեսակ չեզոքները։

Ժողովին նախագահեց տիկ. Տէյլոյէ։ Ան ներկայացուց հաշուետուութիւնը։ Ան ներկայացուց հաշուետուութեան ամէն տեսակ թուերը։ Ան ներկայացուց հաշուետուութեան ամէն տեսակ դրամները։ Ան ներկայացուց հաշուետուութեան ամէն տեսակ ծախսերը։ Ան ներկայացուց հաշուետուութեան ամէն տեսակ եկամուտները։

Ընդհանուր եզրակացութիւնը հետեւեալն է։ Հողամասը ունի 3000 տուն ու 11 փողոց։ Փողոցները ունին 1916ի տուրուստ մի ամբողջական պատկեր։ Ամէն տուն ունի իր ջուրի խողովակը, իր լոյսի խողովակը, իր հեռաձայնի խողովակը։ Ամէն տուն ունի իր ներքին ու արտաքին լուսաւորութիւնը։ Ամէն տուն ունի իր ներքին ու արտաքին ներկը։ Ամէն տուն ունի իր ներքին ու արտաքին ներկարարը։

Ընդհանուր եզրակացութեան համաձայն հողամասի ամէն տեսակ տուները ունին ամէն տեսակ յատկութիւններ։ Ամէն տուն ունի իր ամէն տեսակ սենեակները։ Ամէն տուն ունի իր ամէն տեսակ սենեակներուն մէջ ամէն տեսակ կահերը։ Ամէն տուն ունի իր ամէն տեսակ կահերուն մէջ ամէն տեսակ ներքնազգեստները։ Ամէն տուն ունի իր ամէն տեսակ ներքնազգեստներուն մէջ ամէն տեսակ մարդիկները։

Ընդհանուր եզրակացութեան համաձայն հողամասի ամէն տեսակ մարդիկները ունին ամէն տեսակ յատկութիւններ։ Ամէն մարդ ունի իր ամէն տեսակ ներքնազգեստները։ Ամէն մարդ ունի իր ամէն տեսակ ներքնազգեստներուն մէջ ամէն տեսակ մարմինները։ Ամէն մարդ ունի իր ամէն տեսակ մարմիններուն մէջ ամէն տեսակ սիրտերը։ Ամէն մարդ ունի իր ամէն տեսակ սիրտերուն մէջ ամէն տեսակ զգացումները։

Ընդհանուր եզրակացութեան համաձայն հողամասի ամէն տեսակ զգացումները ունին ամէն տեսակ յատկութիւններ։ Ամէն զգացում ունի իր ամէն տեսակ ներքնազգեստները։ Ամէն զգացում ունի իր ամէն տեսակ ներքնազգեստներուն մէջ ամէն տեսակ մարդիկները։ Ամէն զգացում ունի իր ամէն տեսակ մարդիկներուն մէջ ամէն տեսակ սիրտերը։ Ամէն զգացում

ԲԻՒՐՈ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻՍԻ ՄԷՋ (1919 - 1921)

— ० —

Մովսէսեան եւ Ջէյմսէյեան գործերէ ետք Ամերիկայի Դեպարթմընթ Ըվ Սթէյթ-ը ստեղծեց նոր Բիւրօ մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլար ուսումնասիրել Հայկական հարցը եւ ներկայացնել զայն Ազգերու Լիգային։ Այդ Բիւրօն ստանձնեց Ռիչըրտ Փրայս։ Ան ամիսներ շարունակ ուսումնասիրեց Հայկական հարցը եւ ներկայացուց իր զեկուցումը։ Ան կը գրէ, որ Հայերը ամենէն աւելի կը նախընտրեն Ամերիկեան Մանտատ մը։ Ասոնք կը յաջորդեն Ֆրանսական Մանտատին։ Ամենէն վատը կը համարեն Անգլիական Մանտատը։ Ան կը գրէ, որ Հայերը կը կարծեն, թէ Անգլիան կրնայ ստիպել Թուրքերը, որ Հայերուն վերադարձնեն իրենց կորսնցուցած հողերը։ Ան կը գրէ, որ Հայերը կը կարծեն, թէ Ամերիկան կրնայ ստիպել Անգլիան, որ Հայերուն վերադարձնեն իրենց կորսնցուցած հողերը։ Ան կը գրէ, որ Հայերը կը կարծեն, թէ Ամերիկան կրնայ ստիպել Անգլիան, որ Հայերուն վերադարձնեն իրենց կորսնցուցած հողերը։

Ըստ Փրայսի, Հայերը կը կարծեն, թէ Ամերիկան կրնայ ստիպել Անգլիան

Ֆրանսա Անգլիոյ օգնութեան կը սպասէ

Թէեւ քաղաքական աշխարհին ուշադրութիւնը կեդրոնացած է եթովպական հարցին վրայ, բայց մտահոգութիւնը երբեք չէ մեղմացած բուն Եւրոպայի մէջ։ Իրազեկ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը Անգլիոյ ուշադրութեան յանձնած է Չեխոսլովաքիոյ կացութիւնը, վախնալով գերմանական անակնկալ յարձակումէ մը։ Փարիզ կ'ուզէ իմանալ թէ Անգլիա ինչ դիրք պիտի բռնէ, եթէ Գերմանիա յարձակի Չեխոսլովաքիոյ կամ Աւստրիոյ վրայ։ Անգլիոյ տալիք պատասխանէն կախում ունի Ֆրանսայի բռնելիք դիրքը։ Ֆրանսա կ'ուզէ որ Անգլիա նոր երաշխաւորութիւններ ընծայէ, եթէ ինք պիտի կորնչնէ Իտալիոյ բարեկամութիւնը, եթովպական հարցին պատճառաւ։ Փարիզի մէջ միչտ այն կասկածը կը տիրէ թէ Գերմանիա նոր անակնկալ մը կը սարքէ, չատ աւելի կանուխ քան կը սպասուի։

**** Սպայակոյտներու խօսակցութիւնները, որ սկսան ապրիլ 15ին եւ առնուազն մէկ շաբաթ պիտի տեւէին, յանկարծ վերջացան, հինգշաբթի օր։ Այդ օրը երեք երկիրներու պատուիրակութիւնները զատ զատ ժողովներ գումարեցին Անգլիոյ զինուորական, ծովային եւ օդանաւային նախարարութեանց մէջ։ Այս փութկոտ լրացումը մեծ զարմանք պատճառեց, թէեւ պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ մասնագէտները քննած են բոլոր խնդիրները եւ թէ արդիւնքը գոհացուցիչ է։*

Լրտեսական մղձաւանջը կեդր. Եւրոպայի մէջ

Չեխոսլովաքիոյ ոստիկանութիւնը հինգ հոգի ձերբակալեց գերմանական սահմանին վրայ, իբրեւ լրտեսներ։ Վերջերս ալ 15 հոգի ձերբակալուած էին Փիլզէնի մօտ, իբրեւ անդամները «Հէյն Լայն» կազմակերպութեան, որ բուռաւ Չեխոսլովաքիոյ մէջ, երբ լուծեցին հիթլէրական կուսակցութիւնը։ Չեխոյ գերմանախօս ընտրողներուն 70 առ հարիւրը կուսակից են այս նոր կազմակերպութեան։

Ամէն օր այս կարգի ձերբակալութիւններ կը կատարուին Հունգարիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ մէջ, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ լրտեսական մղձաւանջը ջղային վիճակ մը ստեղծած է կեդր. Եւրոպայի մէջ։ Դեռ չատ չրներ որ Հունգարիա 200 Չեխեր ձերբակալեց իբրեւ լրտեսներ եւ մէկ մասն ալ դատապարտեց։ Իսկ Չեխոսլավաքիոյ մէջ դատի կը սպասեն բազմաթիւ Գերմաններ, գերմանախօս Չեխեր եւ հունգարական հպատակներ, որոնց մէկը գործօն սպայ։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԻՎ

15 ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ եւ աւելի քան 100 հոգի վիրաւորուեցան Լէմպէրկի մէջ, (Լեհաստան), բանուորական յուղարկաւորութեան մը առթիւ, որուն կը մասնակցէին 20,000 գործազուրկներ։ Կատարեալ ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ յուղարկաւորներուն եւ 1000 հետեւակ եւ հեծեալ ոստիկաններու միջեւ։ Մեռելն էր 23 տարեկան գործազուրկ երիտասարդ մը, Քօզաք, որ սպաննուեցաւ անցեալ երեքշաբթի օր, երբ խումբ մը գործազուրկներ յարձակեցան աչխատանքի գրասենեակին վրայ։ Կռիւը այնքան կատաղի էր որ փողոցի կառքերը վերի վայր շրջուեցան եւ իրարու պատնէշ ծառայեցին։ Ոստիկանները նախ արտասուաբեր կազեր արձակելէ եւ սուրերը շողացնելէ յետոյ, կրակ տեղացին ատրճանակներով եւ հրացաններով։

ՀԻՆԳ ՋԱՒԱԿԻ ՏԷՐ ՄԱՑՐ ՄԸ ԿԱԽՈՒԵՑԱՒ Պըրմինկէմի մէջ (Անգլիա), թունաւորած ըլլալով 50 տարեկան հաշմանդամ մը, հիւանդանոցի մը մէջ։ Մահապարտը հիւանդապահուհի մըն էր, Տիկին Ուօտինկթըն եւ թունաւորումը կատարած էր կարճ կապելու համար հիւանդին չարչարանքը։ Զօրաւոր միջնորդութիւններ կատարուեցան, դատաւորներն ալ բարեխօսեցին, բայց Ներքին նախարարը մերժեց թագուորին դիմել խնդիրը։ Մանր խոովութիւններ ծագեցան կախաղանին առջեւ։ Երեք հազար հոգի խռնուած էին, եւ չատեր ծնրադիր կ'աղօթէին փողոցին մէջ։ Կին մը, որ բուռն պայքար կը մղէ մահապատիժներու դէմ, մանուկոր ինքնաշարժներ վարձած էր, պայքարը վարելու համար։

« ԴԺՈՒԽԻՆ ԵՐԵՔ ԴԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ » Մինոս, Լադ եւ Ռատամանթ, որոնք երկու տարիէ ի վեր կը զբաղեցնեն Փարիզի ոստիկանութիւնը, նորէն գործի սկսած են։ Առջի օր նամակ մը ուղղած են թատերական հեղինակներու եւ երգահաններու ընկերութեան, պահանջելով օգը հանել... չոգեկառք մը։ Ինչպէս կը յիշուի, այս խորհրդաւոր մարդիկը (թերեւս մէկ մարդ) 5 — 10 անգամ ուսմբեր ղրկած էին թղթատարութեան միջոցաւ, զանազան հասցէներու եւ մինչեւ հիմա չեն բռնուած։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ, ամէն օր եւ երկրին բոլոր մասերուն մէջ։ Ապրիլ 15ին ընդհ. գործադուլ հռչակուեցաւ չորս գլխաւոր քաղաքներու մէջ, երբ արդէն 10 հոգի սպաննուած եւ բազմաթիւ ուրիշներ վիրաւորուած էին։ Փարիզի քաղքէնի թերթերը կը պնդեն թէ այս բոլոր դէպքերուն պատասխանատուներն են համայնավարները, որոնք կը ջանան խորհրդային իշխանութիւն հաստատել Սպանիոյ մէջ։ Անցեալ օր քանի մը վանքեր եւս կրակի տրուեցան։

**** Մատրիտի մէջ խռովութիւններ ծագեցան առջի օր, յուղարկաւորութեան մը առթիւ։ Երեք հոգի սպաննուեցան, իսկ 50 հոգի վիրաւորուեցան։*

ԱՄԱՆՈՒԱՑԻՆ ժամացոյցը կը սկսի այսօր, 18 ապրիլ։ Ձմռնոյ մէկ ժամ յառաջ տանիլ ձեր ժամացոյցը, կէս գիշերին։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քոնֆէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Լաւ վճարում, տեւական գործ։ Դիմել Պ. Ճիվէլէկեանի, 63 Bld. Victor Hugo, մէթրօ Փորթ Քլիշի։*

Հ. Ց. Դ.

Գաւառաց

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ Ալումբին մէջ։

ՏԷՍԻՆԻ կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերուն ընկերները, այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, տաւորական հաւաքատեղին։

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄԻՈՒՔԵԱՆ

19 Ապրիլ, կիրակի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.20ին

Սալ կավօ, 45—47 Rue de la Boëtie, մէթրօ Միրոմէնիլ

կը նախագահէ Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ

կը խօսին Պ. ԽՈՐԻՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ եւ ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

կը մասնակցի ՍԻՓԱՆ –ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Ղեկավարութեամբ Պարթեւեանի։

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր՝

ՖՐԱՆՍ. ՊԵՏ. ԵՐԱՇՇԱՆՈՑԻ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՈՒԻԹԵՐՈՎ։

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— ՕՐ. ՆԻՒԼԻ ԿՕՒՐԻԷ (թաւջուութակ), ՕՐ. ՖԻՐԱ (ջուութակ), ՕՐ. ԺԷԿՈՆ (ջուութակ), Պ. ԺՈԶԷՖ ԺԻԼ (երգեհոն), Պ. ՏԻՒՔԷՆ (haut-bois).— 1er Prix du Conservatoire de Paris: Կ'երգէ Պ. ԻՍԱԷԱԿԵԱՆ։

Մուտք՝ 2 ֆրանք, (օթեակները 5 ֆրանք)։

ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. կարտանի Նիկոլ—Դուման ճեմարանի եւ մանուկներու էքսկ Քեոի խումբի, կրթասիրաց միութեան, Կ. Խաչի եւ «Անդրանիկ» թատերախումբի

19 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. ցան մէջ։

կը Նախագահէ ընկ. Կ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

կը խօսին՝ ընկերներ ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ եւ Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ

ԵՐԳ. ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻԻՆ, ՄԵՆԵՐԳ եւայլն։

«Անդրանիկ» թատերախումբը կը ներկայացնէ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆի

«ԿՈՑՐ ԱՇՈՒՂԸ» եւ «ՈՒԽՏԱՒՈՐԸ»

Պատարագ եւ Հոգեհանգստեան Պաշտօն պիտի Ներկայացուի առաւօտ ժ. 8ին

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Բժշկական դասախօսութիւն եւ թէյասեղան

Ֆրանսահայ կաթոլիկ Խաչի Ասկէնի Մասնաճիւղին կողմէ

19 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Ասկէնի լճին դէմ,

Cascade du Lac սրահը։

Կը դասախօսէ Բժ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Դախսերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.։

ԱԶԱՏ ԼՍԱՐԱՆ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. վարչութեան

Զ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղի կ'ունենայ *18* Ապրիլ Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը *4.30*ին Maison Mutualité-ի մէջ, 24 rue St. Victor, Métro Mutualité

Մուտքը ազատ է բոլորին համար։

Լիւսեւնեան խնջոյք

Թոգատի Եարթմըղ Գիւղի Հայրենակցական Միութեան կողմէ

19 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին։

6 bis Bld. Rodin, Issy

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՄԱՐՍԷՅԼ

Ղեկավարութեամբ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

Սալոն Մասսիլիա, Շաբաթ, *18* Ապրիլ, ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Երկսեռ խումբը պիտի երգէ իր երգացանկին զանազան կտորները

Ընտիր ճաշ եւ գօթիյեօն *Մուտք՝ 10 ֆր.։*

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի Մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները եւ հաւակիրները *18* Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ։ Ժամը 9ին, Café Le Cadet-ի վերնայարկը, 17 rue Cadet (փրթի ժուռնալի անկիւնը). մէթրօ Cadet։

Օրակարգ՝ առաժամեայ վարչութեան հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն, զեկոյց Պ. Ա. Ջամալեանի կողմէ Համազգայինի գործունէութեան մասին, Շաւաքիչներէ կը խնդրուի միասին բերել հանգանակութեանց տետրակները։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏՍԱՀԵՑԱՒ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Կարտինալը այլեւս առանց բողոքելու իր անհատական աղօթարանը քաշուեցաւ, իր ուղղութիւնը աղօթքին մէջ փնտռելու։ Եւ ատոր համար, բայց խորքով կորովի էր։

Ասիկա տեղի ունենալիք երկար պայքարի մը սկզբնաւորութիւնն էր։ պայքար՝ որով կը փափաքէին կարտինալին հեղինակութիւնը նսեմացնել։ Ի վերջոյ երբ պարզուեցաւ թէ ոչ մէկ բան պիտի կարենայ զինքը ետ կեցնել իր անվախ բողոքներէն, իր դէմ չարժում մը ստեղծեցին, որուն ուժ տուողները իր իսկ հայրենակիցները եղան։

Այդ չարժումը սկիզբները քիչ մը աղմուկ յարոյց թէեւ, բայց չուտով մոռցուեցաւ։ Այդ չրջանին կարտինալը բացարձակ լռութիւն մը պահեց։

Հիմակ անիկա մեծ եկեղեցականէ մը աւելի բարձր մէկը եղած էր։ — ազգային ոգիի մարմնացումը։ 1916ին երբ ո եւ է կերպով «Անկախութեան Օր »ուան, Ազգային մեծ հանդիսութիւնները տօնել բացարձակապէս արգիլուած էր եւ ձեռնարկողները ծանր պատիժներու կ'ենթարկուէին, ժողովուրդին աչքերը կարտինալ Մէրսիէի վրայ կը յառէին։

Ապարդիւ կարգալը կարտինալ Մէրսիէի վիճակուած էր։

Պրիւսէլի մէջ խօսած հոյակապ քարոզով մը իր հայրենակիցներու հայրենասիրութիւնը վերածարծեց։ Սակայն թելադրեց անոնց համբերութեամբ տանիլ այս դառն փորձութիւններն ու դժուարութիւնները եւ ամէն բանէ առաջ ատելութիւն չսնուցանել թշնամիին հանդէպ։

Արարողութիւնը լրանալէ վերջ, դաշնակը ազգային երգը նուագեց եւ հաւատարիմ ամբոխը չրջապատեց կարտինալը եւ թափօրով եկեղեցիէն դուրս տարին։

Արդեօք Կարտինալը իրապէս իրերկրին վրայ յարձակողներուն հանդէպ ատելութիւն չսնո՞յց։

Հետեւեալ պատմութիւնը թերեւս ատոր պատասխանը տայ։

1916 մարտ 16ին գերմանացի երիտասարդ տեղակալ մը հիացումով կեցած էր Ռիւպէնսի հոյակապ արուեստին առջեւ, որուն նկարները Մալինի Մայր Տաճարին խորանը կը զարդարեն։ Այդ միջոցին անոր քովէն երկու քահանաներ անցնելով, տարէցը իր ընկերոջ ըսաւ լատիներէն.

— Այս սպան չատ երիտասարդ է։ Քանի՞ տարեկան կը կարծես։

Տեղակալը՝ որ հարցումը լսացած էր, դառնալով կատարեալ լատիներէնով մը պատասխանեց.

— Diem natalem viccsimam Mechliniae hodie habeo (*Այսօր Մալինի մէջ 20րդ տարեդարձս կը տօնեմ*)։

Քահանան ժպտեցաւ։

— *Երկար կեանք եւ երջանկութիւն կը մաղթեմ ձեզ, տեղակալ։ Եկէք այս իրիկուն ինձ հետ ճաշելու։*

Ու երիտասարդ սպային մեկնելու առեն կարտինալ Մէրսիէ արցունքոտ աչքերով օրհնեց զայն։

— *Գիտեմ թէ տարբեր հաւատք կը դաւանիք, բայց ատիկա տարբերութիւն չըներ։ Կարտինալ մը չէ ձեզ օրհնողը, այլ Ծերունի մը որ միչտ քաջութիւն կը փնտռէ դիմակալելու համար իր պարտականութեանց, եւ որ կ'օրհնէ երիտասարդ մը որ նմանապէս իր պարտականութիւնը դիմաւորելու կ'երթայ։ Տէրը ձեզ պաշտպան։*

×

Երբ որոշուեցաւ որ Պրիւսէլի քաղաքապետ Մաքսը կլսայի բանտէն Սիլէզիա փոխադրուի, բերդին հրամանատարը, որ իր բանտարկեալին ըսկսած էր համակրիլ, ճամբորդութիւնը այնպէս յարմարցուց որ անիկա գիչեր մը Գերլին անցնի։

(Շար.)

ՅՕԻՇԱՏԵՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Լէգէոնականներու ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Bar de la Poste, 2 rue Colbert։ Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ **անդամատետրով։**

ՏԻԿ. ՓԱՅԱԶԱԶԻՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ, իր երորդ մանուկ տարեդիցին առթիւ, 25 ֆր նուիրած է Շավիլի կ. Խաչի մատաճիւղին։

Ֆ. Կ. Խաչի Օրը Մարաեիդի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**-ի *երկրորդ բաժանմունքի*
կանանց կազմակերպութեան

Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԱՍՍԻ
(Երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)
եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔՈՆԱՎԵԼԼԻի
(Նախկին երեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուշ տիւ Ռոնի S.F.I.O.-ի)

19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floride-ի *մէջ*

Գեղարուեստական ճաշեցի բաժին, մասնակցութեամբ Ֆրանսացի եւ ֆրանսահայ արուեստագէտներու։ Երգ, պար եւ արտասանութիւն։ Հայերէն ու Ֆրանսերէն թանախօսութիւն։ Մուտք 3 Ֆր.։

(Ձեռնարկին լրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը ստիպեն մեզ խնդրել— կարգապահութիւն, փայելուչ արտաքին եւ երախաներու (12էն վար) բացակայութիւն։

Թատերական շքեղ ներկայացում

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Չէնկիլէրցիներու Հայր. Մխիթեան կողմէ

18 Ապրիլ 1936, շաբաթ գիշեր ժամը ճիշտ 8.30ին
Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ
Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով Ց. Պարոնեանի

«ՊԱՂՏԱՍԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐ»Ը

Ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Ուզունեանի եւ իր սիրողներու կարող խումբին

Մուտք՝ 5 եւ 3 ֆրանք։

Թատերական ներկայացում Պոռսոի մէջ

Կազմակերպուած Ուրարտ Միութեան կողմէ

19 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին
Կը ներկայացուի «ՍՐԱԲՕ»

Մուտք 3 ֆրանք։

Վառօդ դարկաքաժիններ եւ սեւեւակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ Ջուր, էլեկտրականութիւն, չօֆաժ, կահառանձին, չարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միեւնոյն քօնֆոռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.։ Օգասեան վայր։ Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13). մէթրօ* Corvisart։

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աջակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրօֆ.։ Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique-ի, *վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով։*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի,
56, Rue Lafayette, *Paris.*

ԲԱՖԻ ՏԱՐԸՃԱՆ
Raki DARIDZA

Խմեցէք եւ խորհուրդ տուէք ձեր բարեկամներուն խմել զուտ խաղողէ պատրաստուած ախորժահամ եւ կազդուրիչ

ՌԱՔԸ **ՏԱՐԸՃԱՆ**

Դիմեցէք **RURIK**
46, rue Fontenay
MONTROUGE (Seine).
Tél. Alésia: 46-40 եւ 46-41

Այս կտրօնով՝ 25 լիտր տպսպրանք տուողներուն կը տրուի կէս լիտր նուէր։

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԹԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»
8, ՓՕԼ - ՊԵՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, ամմահական ցեօնեօր եւ շուշ քեպապ, համբաւաւոր ԳԱՐԵ-ՔԵՕՃԻ ՊՕՂԱՋԱ, սճաձչելի ԹԱՒՈՒԻԳ ԿԵՕՒՍՒ, եւ ՓԱՓՈՒԼԱՎԱՇ՝ ամբաստ կարագով։ ՆՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՊՐՈՒՍԱՑԻ Ե. ՊՐՈՒՍԱԼԸՐԼԵԱՆ
PRIX FIXE *եւ* **A LA CARTE**

Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար պատասխանութիւն մառնաւոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ։ ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎԱՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՃԱՇԱԽՈՐԴ ՊԻՏԻ ԳԱՌՆԱՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe - LYON
17 — 23 Ապրիլ
Առաւտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին
Annabella
dans
Variétés
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ գեղչուած գիով։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
17 — 23 Ապրիլ
Երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիչեր։
Jean Galland
dans
Cessez le feu
Գիները 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ գեղչուած գիով։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ԹէՀԻԱՆ, Հ. Գաբ.— 200։ ԺԼՕՆՍԻԷՕ, Ե. Պետ.— 70։ ՄԱՐՍԷՅԼ, Շ. Համբ.— 140։ ՍԷՆ ՔԼՕՏ, Ռում.— 80։ ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ, Ա. Վ.— 50։ ԹՈՒԼՈՆ, Փամ.— 210։ ՎԵՐՆՕՆ, Ռ. Եէմ.— 70.50։ ՌՕՇԵՖՈՒՇ, Պ. Ք.— 100։ ԱՎԻՆՅՈՆ, Լ. Օվ.— 50։ ՄԱՐՍԷՅԼ, Կար.— 254.10։ ՔՐՐԸՔՒՀԱՆ, Մէլ.— 30։ ՆԻՍ, Ա. Գ.— 35։ ՇԱԼԵԹ, Զօմ.— 175։ ՆԻՍ, Մախ.— 100։ ԼԻՈՆ, Ա. Կ.ի հաչիւ. Ե. Վ.— 70։ ՊՕՄՈՆ, Ճէդ.— 218.45։ ԱՔԹ, Ա. Ք.— 35։ ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Օ. Ա.— 50։ ՔԱՐԻԶ (16), Օր. Մ. Օ.— 35։ ՆԻՍ, Իչխ. Ա.— 35։

Տիկ. ՓԱՅԱՁԱԶԻՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ, իր երորդ մանուկ տարեդիցին առթիւ, 25 ֆր նուիրած է Շավիլի կ. Խաչի մատաճիւղին։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՆՐԹԱՒՈՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ՆՈՒԱՄՍԵԱՆ

Ցրտնաս եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Պուլկարիա, Եգիպտոս, Չեխոսլովաքիա, Իսպանիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
19
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
19 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3093 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Տրտունջ մը,— դլխուն դարնուած, նկուն, թչուառ տրա – մադրութիւն մը չե՞նք տեղծեր, չարունակ յիշելով ու պատմելով թէ ի՛նչպէս կոտորուեցաւ կամ ցիրուցան ոչնչացաւ ասկէ քան չկէ մէկ միլիոն ժողովուրդ, 21 տարի առաջ:

— Ի՞նչ օգուտ այս արծարծումէն, ամէն տարի միեւնոյն չրջանին, եւ բոլոր գաղութներուն մէջ:

Լաւագոյն չէ՞ հանգիստ ձգել զոհերը, լուսթեամբ յարգելով անոնց յիշատակը եւ մեր ուշադրութիւնը կեդրոնացնելով օր – ուան հոգերուն, մանաւանդ վաղուան տադնապներուն եւ անակն – կալներուն վրայ :

Պզտիկ թիւ մը չեն կազմեր անոնք որ հիմնաւոր եւ ողջամիտ կը գտնեն այս արձակուրնակ տրամադրանութիւնը:

Կը յիշենք որ, քանի մը տարի առաջ, ոամկավար Թերթ մը կը թելադրէր կարճ կապել ապրիլեան սգահանդէսները, չարք մը պատճառաբանութիւններով:

Առանց այս երեւոյթներուն ալ, չատոնց սկսած է նահանջա – կանութիւնը, նա՛եւ այս ճակատին վրայ:

Բաղդատեցէք նախընթաց տարիներու հետ, եւ դժուար չէ գտնել տարբերութիւնը:

Շատ մը վայրերու մէջ, տարեդարձին արձարծումը ձգուած է պատահականութեան: Այսպէս կոչուած ազգային իշխանու – թիւնները ընդհանրապէս կը խուսափին իրենց պարտականութեա – էն, անհոգութեամբ, մտավախութեամբ կամ բանդիտութեամբ: Իսկ նեղը մնացած տեղն՝ կը յիշեն էջմիածնի կաթողիկոսին կոն – դակները (քանի որ Տօնացոյցէն ալ ջնջուեցաւ այս տարեդարձը):

Եթէ չատ մը գաղութներ տակաւին նախանձախնդրութեամբ կապուած են ժողովրդական սգահանդէսներու դեղեցիկ աւանդու – թեան, այդ կը պարտին ոչ – պաշտօնական ազդակներու, Դաշ – նակցութեան, երիտասարդական եւ Հայր. Միութեանց եւ մանա – ւանդ Ջ. Ո. Միութեան, որ իսկական ժառանգորդն է:

Եթէ գաղութի մը մէջ Ջ. Ո. Մ.ը տկարացաւ եւ ուրիշ օրկան մը չստանձնեց նախաձեռնութիւնը, ինքնին ջուրը կ'իյնայ սգա – հանդէսն ալ: Օրինակ՝ Մարսէյլը (քաղաք), որ ամէն տարի կա – նոնաւորապէս կը կատարէր իր պարտականութիւնը, դեռ չէ ձեռ – նարկած որ եւ է աշխատանքի եւ Պոմոնի արուարձանէն լսուեցաւ առաջին ձայնը:

Վախ չունի՞ք որ, այս ընթացքով, ապրիլեան տարեդարձն ալ վերածուի պանդուխտի յուշարկաւորութեան մը,— անտէր եւ անձայն:

Մինչդեռ, քսան տարի առաջ, կ'ըսէին թէ ժողովուրդին կէսը յուշարկաւոր է միւս կէսին...

×

Դառնալով տրտունջացողներուն, կը կարծենք թէ մտքի ծու – ութեան հետեւանք է ինչ որ կ'ըսեն:

Անշուշտ, վհատեցուցիչ է, երբ մարդկային տարիներ անվերջ կը խօսին ջարդուած ըլլալու հոգեբանութեամբ, եւ չեն վերլուծեր աչխարհաստանան սպանդին բուն էութիւնը :

Եթէ Թուրքը ջարդեց — եւ միշտ սուր կը պահէ դանակը – կը հետապնդէր հիմնական նպատակ մը, որ իր գլխուն մէջ տեղա – տրուած է իբրեւ տեւական մղձաւանջ մը:

Թուրքը ջարդեց, որովհետեւ իր դիմացը, իր լուծին տակ ու – նէր ժողովուրդ մը, որ ազատութիւն կը պահանջէր,— իր ան – կապտելի բոյնը՝ արեւուն տակ, իբրեւ լրացուցիչ մէկ մասնիկը տեղծագործ մարդկութեան:

Ի՞նչ ունէինք մենք, այդ հիմնական եւ ժառանգական քաղա – քականութեան դէմ:

Մեր պապերուն խմաստութի՞ւնը :

Թող մատ բարձրացնեն անոնք որ կը հաւատան թէ այդ ի – մաստութիւնը կրնար խափանել չարիքը, աչխարհաստանան փոթո – րիկի մը ալեկոծութեան մէջ:

Մեր բաղո՞ւկը,— բայց նոր սկսեր էինք մոռնալ այդ մասին: Եւ ո՞ր կրցեր էինք հասնիլ, երբ հասաւ ճակատագրական ժամը:

Մինչ մենք անվերջ կը պարծենայինք մեր յառաջդիմութեան, քաղաքակրթութեան եւ ուրիչ առաքինութեանց տարփողումով, մեր աչքերն ուղղած «մարդասէր» Եւրոպային եւ ոտքերը դեռնէն կտրած, թշնամին ալ ու հաց չէր բաժներ: Ա՛ն ալ կը հետեւէր օր – ուան յորձանքին, եւ սերունդ կը հասցնէր, աւելի արդիական մի – ջոցներով իրեցնելու համար տապարը:

Ի հարկէ, ուժերու եւ հնարաւորութեանց կոիւ էր, եւ եթէ մեր փլուզումն եղաւ աներեւակայելի, այդ չի նչանակեր թէ թչ – նամին աժան ազատեցաւ:

Ու եթէ ան իր երկրին մէջ է այսօր, ամուր նստած մեր հայրե – նի հողին վրայ, այդ իրողութենէն չի հետեւիր թէ հաւատացման բոլոր ելքերը վերջնապէս փակուած են մեր առջեւ:

Թուրքը յարութիւն առած եղաւ իր պատմութեան ամէնէն յուսահատական, ճակատագրական մէկ չրջանին:

Ի՞նչպէս , — հաւատալով եւ պայքարելով:

Այդ հաւատքն ու պայքարը, յարատեւելու եւ մարտնչելու վճռականութիւնը երբեք չեն պակսած այս ժողովուրդին: Ապա – ցոյց՝ իր մանրանկար հայրենիքը, դղրդագին փլուզումէն անմի – ջապէս վերջը:

Արդ, արծարծելով ապրիլեան սարսափներու յիշատակը, այս ժողովուրդը ոչ թէ ընկճուելու եւ թչուառանալու երեւոյթ մըն է որ կը պարզէ, այլ իր ուխտն է որ կը նորոգէ, — հաւատացումը իր ազգալ զաւակին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՋԵՌՆԱՐԿԸ ՋԱԽՈՂԵՑԱԻ

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՈՐ ԵՒ Է ՋԻՆԱԴԱԴԱՐ

Ա. Դ. Խորհուրդը կը գումարուի վաղիս 11ին եւ մը գծելու համար

Ուրբաթ օր ծանր ձախողանք մը կրեց Ազգերու Դաչնակցութեան Տասներ – եքներու յանձնախումբը (Ա. Դ. Խորհուրդը, առանց Իտալիոյ):

Ինչպէս կը յիչուի, յանձնախումբին նախագահը եւ Ազգաժողովին ընդհ. քարտուղարը պաշտօն ստացած էին իմանալու Իտալիոյ հաչտութեան պայ – մանները, խօսակցելով Հռոմի ներկայացուցիչներուն հետ: Այս վերջինները վերապահելով բուն հաչտութեան պայմանները, յայտարարեցին թէ Մուսո – լինի կ'ուզէ ուղղակի բանակցիլ Եթովպիոյ հետ, առանց Ազգերու Դաչնակ – ցութեան միջամտութեան, եւ ոչ թէ Ժընեւի, այլ Զուիցերիոյ ուրիչ մէկ քա – ղաքին մէջ: Միեւնոյն ատեն Մուսոլինի կը մերժէր որ եւ է զինադադար:

Երբ Ազգաժողովին պատուիրակները հաղորդեցին այս տեղեկութիւնը, 13երու յանձնախումբը նոր ժողով մը գումարեց: Մինչ այս մինչ այն, պատ – ուիրակները խորհրդակցեցան նաեւ Եթովպիոյ ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք բացարձակապէս անընդունելի գտան Իտալիոյ պայմանները եւ յայ – տարարեցին թէ կրնան բանակցիլ միայն Ազգերու Դաչնակցութեան չրջանա – կին մէջ եւ համաձայն անոր ուխտին տրամադրութեանց:

Այս անելին առջեւ, Պ. Փօլ Պոնքուր, Ֆրանսայի ներկայացուցիչը, ան – ձամբ դիմեց պատուն Ալոյզիի, խնդրելով որ կարելին փորձէ, գոնէ զինադա – դար մը կնքելու համար: Իտալիոյ պատուիրակը որ եւ է յոյս չունենալով հանդերձ, դիմեց Հռոմ, բայց մերժում ստացաւ: Ասոր վրայ 13երու յանձնախումբը նիստ գումարելով հաստատեց թէ հաչտութեան ձեռնարկը ձախողած է: Այս առթիւ որոչուեցաւ արտակարգ նիստի հրաւիրել Ա. Դ. Խորհուրդը, մայիս 11ին: Տասներեքներու յանձնախումբը այս ժողովին պիտի ներկայացնէ իր հրաժարականը, վերջացած համարելով իր պաշտօնը : Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ խնդիրները պիտի քննուին միեւնոյն ատեն:

Մարտի սիզքն էր որ 13երու յանձնախումբը կոչ մը ուղղեց երկու պա – տերազմիկներուն, իբրեւ վերջին պատեհութիւն: Այդ առթիւ կ'ըսուէր թէ 48 ժամ սահմանուած է պատասխանի համար: Անկէ ի վեր եօթը չաբաթ ան – ցաւ, Մուսոլինի մերժից Ազգաժողովին հրաւէրը՝ զինադադարի համար, բայց քարիւղի արգելքը չգործադրուեցաւ, հակառակ եղած ազդարարութեանց : Այժմ ալ հաւանական չէ որ նոր պատիժներ սահմանուին: Ուրեմն ջուրը ին – կած կ'ըլլան անգլիական ծրագիրները, քանի որ 18երու յանձնախումբին մէջ ալ (պատժական) երկուքի բաժնուած են: Առ այժմ խօսք չկայ հաստատուած պատիժները վերցնելու մասին: Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ անգլիական եւ ֆրանսական տեսակէտները մօտեցած են իրարու, այս վերջին ձախողման հետեւանքով, եւ չնորհիւ Պ. Փօլ Պոնքուրի ճարտարամտութեան: Լոնտոն այժմ իր յոյսը դրած է Ֆրանսայի երեսփ. ընտրութեանց վրայ, կարծելով թէ յաղթանակը պիտի չահին ճախերը, իսկ ճախակողմեան պահլճ մը բա – ցորոշապէս պիտի հետեւի Ազգաժողովին քաղաքականութեան: Այդ պարա – գային հաւանական է որ արտաքին նախարարութիւնը յանձնուի Փօլ Պոնքուրի կամ Էռիոյի:

Տասներեքներու յանձնախումբին ձախողման առթիւ, Ֆրանսական մամու – լը աւելի ուժգնօրէն կը պահանջէ վերջացնել պատերազմը, քանի որ Ազգերու Դաչնակցութիւնը ողբալի վիճակի մը մատնուած է: Թերթ մը «պատերազմ» եւ «աւերակոյտ» կը կոչէ Ազգաժողովը, «մաթէնը» «Բաբելոնի աչտարակ» :Ժը – նեւէն քաչուելու տեսակէտն ալ կը պահէ իր ուժը:

Ընդհ. կարծիքը այն է թէ իտալական բանակը Ատոիս - Ապէպա պիտի մտնէ մինչեւ ապրիլ 21, քանի մը օր առաջ կամ վերջը, հետեւաբար այլեւս աւելորդ է նոր ծրագիրներ մշակել:

Ի՞նչ կը բանիին Հապէշներ

Հակառակ լուրեր չրջան կ'ընեն եթովպիոյ կայսեր չարժումներու մա – սին: Իր տեղը գաղտնի կը պահուի, բայց կ'ըսեն թէ ապահով դիրքի մը մէջ քաչուած է, 20,000 հաւատարիմ զինուորներով: Ուրիչ աղբիւրէ մըն ալ կը հաւաստեն թէ կազմ եւ պատրաստ կը պահէ օգանաւ մը, ի հարկին փախչելու համար: Կառավարութիւնն ալ կը պատրաստուի հեռանալ Ատոիս Ապէպայէն, անխուսափելի գտնելով անոր անկումը:

Կռիւները կը չարունակուին հարաւային ճակատին վրայ (Օկաատէն): Լուրի մը համաձայն, Հապէշները հրոսակային կռիւներ պիտի մղեն, պատե – բազմը քաչքչելու համար մինչեւ անձրեւաբեր եղանակը, որ չատ նպաստաւոր է իրենց համար :

Իտալիոյ եւ Անգլիոյ յարաբերութիւնները աւելի բարդ հանգամանք ստա – ցած են այժմ, քանի որ Իտալացիները զրաւեցին Ցանա լիճը, որ գլխաւոր ակունքն է Կապոյտ Նեղոսի: 1925ի պայմանագրութեամբ, եթովպիոյ այս մասը կը կազմէ անգլիական չրջանակ: Իտալացիները կ'ուզեն իրրեւ գրաւա – կան պահել այս չրջանը, ազդելու համար Անգլիոյ վրայ:

Իտալական օգանաւեր նորէն սաւառնեցան Ատոիս Ապէպայի վրայ, Թուռ – ցիկներ ցրուելով եւ գունաւոր հրթիռներ արձակելով, իտալական դրօչին գոյ – ներով:

ԳՈՒՐԱՆԸ օտար լեզուներու թարգմանելու համար յանձնաժողով մը կազ – մուեցաւ Եգիպտոսի մէջ, նախաբարական խորհուրդին որոչումով եւ միւֆ – թիին հաւանութեամբ: Մեծ բարենորոգում մը կը համարուի այս կար – գադրութիւնը, քանի որ Գուրանը մինչեւ հիմա արտօնուած էր միայն արա – բերէն:

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ կը կատարուին ամերիկեան Հպատակութեան համար, իբրեւ հետեւանք Եւրոպայի խռովեալ կացութեան: Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութիւնը արտօնութիւն խնդրեց, պաչտօնեաները աւել – ցնելու համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻԻՌՈՆԻ ԿԱԹՍԱՆ ԵՒ ԱՐԻՒՆԸ ՑՈՐԴԱՀՈՍԱՆ

— o —

Պէյրութի մեր թղթակիցը մեզի ղր – կած է նկարագրութիւնը Անթիլիասի անդրանիկ միւռոնօրհնէքին, որ կա – տարուեցաւ մարտ 29ին:

Կատարեալ խառնիճաղանճ մը, ուր իրար խառնուեր են ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ հո – գի, ծեր, մանուկ, երիտասարդ, այր, կին, հաւատացեալ եւ անհաւատ: Ինչպէս եւ յիսուն տարիներ ոստի – կաններ, «առ ի զգուշութիւն»:

Ի՞նչ տարակոյս որ ոչ միայն բազ – մաթիւ այլանդակութիւններ, այլ եւ արկածներ պատահած են, որոնց մանր – ամասնութիւնները պիտի կարդաք յաջորդ շաբթու :

Այս առթիւ մեր թղթակիցը հաչ – ուեր է որ քանի հազար ուխտաւորները երեթեւկի համար ծախսեր են **160** հազար փրանիֆ, իսկ միւռոնօրհնէքին հասոյթը եղեր է միայն 11,000 փր.:

Այս չէ որ կը հետաքրքրէ զիս :

Մեր թղթակիցը կը պատմէ թէ հր – ճչտուբը այնպիսի չափերու հասած էր որ, «հաւատացեալ ժողովուրդը ներս կը խուժէր, թաշկինակները միւռոնի կաթսային բռնելու համար, խաչաձեւ սուիններու պաշտպանու – թեան տակ »:

Եւ յիշեցի Ապրիլ Տասնըմէկի տօ – ճակատարութիւնը:

Ուրեմն, աւանդական միւռոնի կաթսան կրնայ շարժման մէջ դնել, ալեկոծել, ծխուն ծովի մը վերածել հաւ ազար հանդիսականներ, իսկ ապրիլ Տասնըմէկի յորդահոսան ա – բիւնը կը խռովէ միայն հարիւրաւոր – ներ, շատ - շատ **1000—2000** հոգի , ամէնէն շէն բաղաքին մէջ: Այն ալ՝ իբրեւ «ազգասիրական» սովորու – թիւն: Եւ յաճախ երկու թեւի բաժ – նուելու պայմանով...

Իսկ միւս տասնեակ հազարնե՞րը : Հապա սա ամենագէտ «ուսումնա – կաննե՞րը»:

Կրնամ վստահ ըլլալ թէ՝ անոնց ա – մէնէն արդիականը կամ աշխարհա – բաղաքացին ալ պատրաստ է կարգի սպասելու, որպէսզի թաշկինակը միւ – ռոնի կաթսային բռնէ կամ սրբազանին վեղարին բռնէ:

Բայց,— ա՜հ, մի՛ պահանջէք այդ զոհողութիւնը,— չի՛ կրնար մօտենալ Ապրիլեան տարեդարձին:

Չի՛ կրնար, որովհետեւ պիտի հար – կադրուի եթէ ոչ թաշկինակը աչքին տանիլ, գոնէ ռոճի կենալ, մէկ վայր – կեան: Եւ դաս առնել ապրիլեան սե – րունդէն :

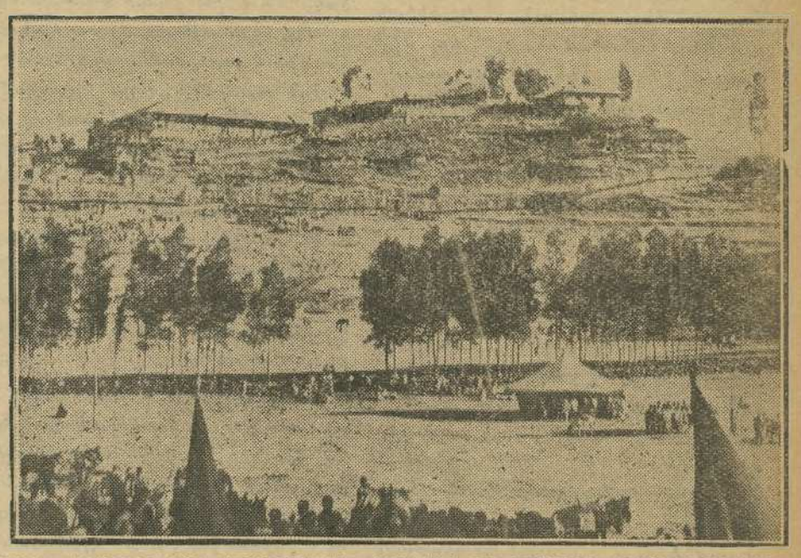
Կը կարծէ՞ք թէ այսքան սեւ պիտի ըլլար մեր ճակատագիրը, եթէ, գէթ հարիւր տարի առաջ, վարժուած ըլ – լայինք մեր թաշկինակները թաթխել արեան գետերուն մէջ, ցամքեցնելու համար մեր փէտայիներուն վէրերը, փոխանակ միշտ միւռոնի կաթսաներ – րուն բռնելու

ՎԱՀԷ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԻ ԱՒԹԻՒ

Ջ. Ո. Միութիւնը կը հրաւիրէ Հայ Սպայից, Կամաւորներու Միութեանց անդամները, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտ – ները եւ հայ երիտասարդութիւնը մասնակցիլ, այսօր կիրակի, ժամը **10**ին իրենց թաղերին, ծաղկեպսակ մը դնելու համար Անծանօթ Զինուո – րի գերեզմանին վրայ, յաւուն Ապրիլ – եան հայ նահատակներուն: Թափօրը պիտի կազմուի Մեթրօ ժորժ Ե.ի բե – րանը:

ԵՐԵԿՈՑԵԱՆ, ՍԱՒ, ԿԱՎՈՑԻ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՑ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ՍՊԱՏՕՆԸ :

ՏԷՄԻԷ, ՀԱՊԷՇՆԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ԱՄՈՒՐ ԴԻՐՔԸ ՈՐ ԻՆԿԱՒ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ՋՕՐՔ ՂՐԿԱԾ Է ՏԱՐՏԱՆԷԼ

Բաւեսպական պատասխանները դէպի Ենկիւրի

Անատոլուի հեռագրական գործակալութիւնը կը հերքէ այն լուրերը թէ Թրքական զօրքեր արդէն գրաւած են Նեղուցներու ապաչինեալ չրջանը, հա – մաձայն Աթաթիւրքի նախագահութեամբ գումարուած ժողովի մը որոչման: Ռիւեյտր թղթակիցը հարցուցած է թէ անճի՞շդ են այս առթիւ չրջած լուրերը: «Այո, անճիշդ են», կրկնած է Անատոլուի գործակալութեան ներկա – յացուցիչը:

Իրազեկ չրջանակներու մէջ հաւատ չեն ընծայեր այս հերքումին:

Վերջին լուրերու համաձայն, անգլիական կառավարութիւնը որոչած է խորհրդակցութեան հրաւիրել Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Ճափոնի, Գուլկարիոյ, Ռումանիոյ, Յ. Միութեան, բրիտանական գաղթապետութեանց եւ Թուր – քիոյ ներկայացուցիչները, հաւաքաբար վճռելու համար Նեղուցներու վերա – զինման խնդիրը:

Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ չուտով արտօնութիւն պիտի տրուի Թուր – քիոյ, վերազինելու համար ապաղինեալ չրջանը: Բոլոր չահակիցները կը յու – սան դիւրութեամբ ստանալ Ազգաժողովին վաւերացումը:

Լուրի մը համաձայն, Թրքական կառավարութիւնը տեղեկացուցած է Անգլիոյ թէ Նեղուցներու վերազինումը երբեք սպառնալիք մը չպիտի դառ – նայ բրիտանական կայսրութեան հաղորդակցութեանց համար, թէ ընդհակա – ռակն ամրացնելով Ցարտանէլը,Թուրքիա արժէքաւոր ազդակ մը պիտի կազմէ արեւմտեան Միջերկրականի մէջ, որ եւ է զինեալ յարձակման դէմ:

Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան չրջանակներուն մէջ կ'ըսեն թէ «Ֆրանսա ուղղակի չահեր չունի այս հարցին մէջ եւ կ'ուզէ ամբողջովին Ազ – գերու Դաչնակցութեան հայեցողութեան ձգել որոչումը: Ֆրանսա չատ լաւ

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՅՈՒԹԱՍՆԱՄԵԱՅ

— ո —

«Իր մարդ դառն իր զգալի նորամուտ մրցն է ապրիլ նախայր:

Ան ծանրագոյն ծանրութիւնն է որ կրնայ ունենալ մեր կեանքին մէջ, ըսաւ Հերմէս, երբ ես ալ ներկայ էի անոնց խօսակցութեան, եւ ան է՝ ապրիլ մեր կեանքին մէջ, առանց մեր կեանքը ապրելու:

Ես, Հերմէս Օշականի մէջ ալ, ապրած եմ ինչպէս ամէնքը, ինչպէս բոլոր ուրիշները, ինչպէս ամէնքը, որոնք ապրած են ու պիտի ապրին, առանց մեր կեանքը ապրելու, առանց մեր կեանքին մէջ ապրելու:

Ես ալ, ինչպէս ամէնքը, ունեցած եմ իմ ապրումներս, իմ ուրախութիւններս, իմ տառապանքներս, իմ յոյսերս, իմ հաւատքներս, իմ կասկածներս, իմ տարակոյսներս, իմ ուրացումներս, իմ ուրացումներուս ետեւէն իմ զղջումներս, իմ ինքնավստահութիւնս, իմ ինքնանսեմացումներս, իմ ինքնասիրութիւնս, իմ ինքնամոռացումներս, իմ ինքնամոռացումներուս ետեւէն իմ ինքնագիտակցութիւնս, իմ ինքնագիտակցութեանս ետեւէն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈԳԻՆ

Հայրենիքի հողին, որ ինձ սնել է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ծնել է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ կրել է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ջերմել է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ուրախացրել է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ տխրեցրել է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ուրախացնում է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ տխրեցնում է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ կրելու է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ջերմելու է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ուրախացնելու է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ տխրեցնելու է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ծնելու է,
Հայրենիքի հողին, որ ինձ ս

յարաբերութիւնները կը մշակէ Թուրքիոյ հետ եւ պատճառ չի տեսներ որ դադարեցնէ չարուն Թուրքիոյ »:

Պատերազմէն վերջը, դաշնակիցները Սեվրի դաշնագրով բացարձակ ապագինուած եւ օտար հսկողութիւն հաստատեցին Տարտանէլի վրայ, բայց 1922ին, երբ Մ. Քէմալ յաղթեց, Սեվրը մէկդի դրուելով կնքուեցաւ Լոզանի դաշնագիրը եւ նոր եւ աւելի չափաւոր պայմանագիր մը՝ Նեղուցներու համար: Այդ պայմանագրին համաձայն, ահմանափակուեցան ապագինեալ զօտիները, իսկ Պոլսոյ պահակազօրքին թիւը նշանակուեցաւ 12,000 հոգի:

*** Ցունաստան ալ պիտի պատասխանէ այս չարթոյ, օրինաւոր գտնելով Թուրքիոյ առաջարկը: Այս առթիւ թերթերը կը գրամանան որ Թուրք մամուլը առարկութիւններ կ'ընէ Միտիլլիի, Քիոսի եւ Սամոսի վերազինման դէմ:

*** Մոսկուայէն կը հեռագրեն.— Հինգշաբթի օր Պ. Լիթվինով Քրքական դեսպանին յանձնեց խորհրդային կառավարութեան պատասխանը՝ Տարտանէլի վերազինման մասին: Այսպէս ը. Միութիւնը առաջին չահակից պետութիւնն է որ կը պատասխանէ Քրքական յանուագրին: Խորհրդային իշխանութիւնը իր պատասխանին մէջ լիակատար հաւանութիւն կը յայտնէ Նեղուցներու պայմանագրին վերաքննութեան:

Ի՞նչ է պատահեր Թուրքիոյ մէջ...

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ դատական յանձնաժողովը այս օրերս պիտի քննէ օրինագիծ մը որ կարեւոր փոփոխութեանց կ'ենթարկէ պատժական օրէնքը: «Վերջերս ծագած կարգ մը դէպքերու առթիւ, տեսնուեցաւ որ մեր օրէնքին տրամադրութիւնները իրենց ահմանին մէջ չեն առներ այդ դէպքերը: Հետեւաբար անհրաժեշտ դարձած է պետական ապահովութիւնը զերծ պահել ամէն տեսակ դէշ ձեռնարկներէ: Նոր բարեփոխման պատճառը՝ նոր կացութեանց առջեւ նոր միջոցներ ձեռք առնելու անհրաժեշտութիւնն է: Նոր բարեփոխումներու համաձայն, մահուամբ կը պատժուին անոնք որ զործնապէս կը փորձեն երկրին մէկ հողամասը օտար պետութեան ենթարկել կամ երկրէն զատել: 5 — 12 տարուան ծանր բանտարկութեան կ'ենթարկուին անոնք որ երկրին միութիւնը խանգարող կազմակերպութիւններ կ'ընեն եւ կամ կը փորձեն բռնի փոխել ընկերային կարգը եւ մէկ դասակարգը միւսին դէմ հանել »:

Հոյպունի մարդիկը նորեն գործի կ'ըլնեն

« Ազէմ » կը գրէ այս վերնագրով.— Սուրիայէն եկած լուրերու համաձայն, տանեն մը քննալէ յետոյ, Հօյպուն կազմակերպութիւնը նորէն սկսած է Թուրքիոյ դէմ գործել: Պէյրութի « Եըլտըզ » թերթը կը գրէ այս մասին.—

« Հօյպունի անդամներուն մէկ մասը ժողովներ կը սարքեն եւ բուռն ճառեր կը խօսին Թուրքիոյ դէմ: Թուրքիայէն փախած Մշեցի Հիլմի դրօշակ մը հրատարակած է Հօյպունի դրամով եւ ձրի կը ցրուէ ժողովուրդին »:

Դամասկոսի « Էլ-Քֆիյա » թերթն ալ կ'ըսէ թէ Հիլմի բարձրացած է Սիւլէյմանիէի քրտական համայնքի մղկիթին մինարէն եւ գրգռիչ ճառ մը խօսած է:

Հալէպի «Վահտէթ» թերթը կը գրէ.— «Թուրքիոյ մէջ երբ ծագեցան Շէյխ Սայիտի եւ Արարատի ըմբոստութիւնները, յաճախ յիշուեցան Հօյպունի մարդոց անունները եւ այս պատճառաւ բաւական տաղնապներ անցուցին Թուրք եւ սուրիական յարաբերութիւնները: Հետեւաբար նոր դահլիճին պարտքն է վերջ տալ օտար քաղաքական կազմակերպութեանց գործունէութեան »:

Երեսփ. քննութեանց պայքարը

Երեսփ. ընտրութեանց համար Սէնի նահանգին մէջ թեկնածու ներկայացած են 960 հոգի, 60 աթոռի դիմաց: Մեծ մասը պաշտօնեաներ են, իսկ մնացեալներուն մէջ կը դասուին 52 լրագրողներ եւ հեղինակներ, 42 փաստաբաններ, 30 ճարտարագէտներ, 20 պետական պաշտօնեաներ, 15 ուսուցիչներ, 8 բժիշկ, 7 հանգստեան կոչուած սպայ եւ երկու օդանաւորդ: Իսկ ամբողջ երկրին մէջ արձանագրուած էին, մինչեւ ուրբաթ, 4171 թեկնածուներ:

Ընտրական պայքարը կը մղուի ոչ միայն թռուցիկներով եւ ժողովներով, այլեւ ձայնարձակով: Թղթատարական նախարարութիւնը կարգադրած է որ իւրաքանչիւր հոսանքէ չորս հոգի օգտուի ամէն օր, կէս - կէս ժամ: Այս նորութիւնը փոխադրուեցաւ Անգլիայէն: Ֆրանսայի մէջ կան 2,625,677 անթելի դործիքներ, մինչ քուէարկուներու թիւն է 11,561,000:

Մարսէլ Քաչէն, համայնավար ներկուստականը, իր ընտրական ճառին մէջ յայտարարեց թէ կը յուսան 30 — 35 երեսփոխան ընտրել եւ թէ իր կուսակցութիւնը չպիտի մասնակցի Ժողովրդական ճակատի կառավարութեան մը, այլ պիտի աջակցի, եթէ ընդունին իր ծրագիրը:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒԽԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ կառավարութիւնը, որ Իտալիոյ դէմ պատժական տնօրինութիւնները կը գործադրէր առանց անդամ ըլլալու Ազգերու Դաշնակցութեան, արտօնեց կարգ մը ապրանքներու ներածումը, մասնաւորապէս գիտական եւ բժշկական գործիքներ, դեղեր եւայլն: — Իտալիա մերժեց մասնակցիլ Նիսի ձիերու ցուցահանդէսին, իբրեւ բողոք պատժական տնօրինութեանց դէմ:

ՁԵՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը արգիլեց հիթլէրական բարեւը եւ ուրիշ կարգ մը խտութիւններ ձեռք առաւ, մասնաւորապէս դէմման այցելուներու դէմ: Անոնք որ լուսանկարներ կ'առնեն կամ հարցումներ կ'ուղղեն զինուորական նիւթերու մասին կամ կասկածելի խօսակցութիւններ կ'ունենան, պիտի բանտարկուին առնուազն քանի մը ամիս:

5000 ՏԱՐՈՒԱՆ չորս նոր դամբարաններ երեւան հանուեցան Կիզիկի Մեծ Բուրգին մօտ, Փրօֆ. Սէլիմ Հասանի պեղումներուն շնորհիւ: Զորան ալ անվթար մնացած են: Դամբարաններէն մէկը կը պատկանի եգիպտոսի Դ. հարստութեան թագաւորներէն Շէֆրէնի տղուն: Այս թագաւորը չինած է երկրորդ ամենաբարձր բուրգը եւ կ'ապրէր Քրիստոսէ 2700 տարի առաջ:

ԶԱՏԿԻ ՇԱՔՈՒՆ ինքնաշարժի բազմաթիւ արկածներ պատահեցան Անգլիոյ մէջ: Մեռեալներուն թիւն է՝ 103, իսկ վիրաւորները կը հաշուուին 4048: Անցեալ տարի մեռնողն չաքոյն մեռած էին 102 հոգի, վիրաւորուած՝ 3942:

21 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔի (1,150,000 տոլար) ամերիկեան պարտաթուղթեր անհետացած էին 1935ի սկիզբը: Ֆրանսական ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել երկու մեղսակիցներ, որոնց վրայ գտնուեցան 440,000 տոլարի պարտաթուղթեր: Կալանաւորներէն մէկը Զեխ է, միւսը Հունգար:

ՍՊԱՆԻՈՑ կառավարութիւնը օրէ օր աւելի կը կարմրի: Ապրիլ 17ին ծայրայեղ հոսանքները դործադուլ հռչակեցին Մատրիտի մէջ, իսկ դահլիճը լուծեց բոլոր ազգային կամ ֆաչական կազմակերպութիւնները, բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարելով:

ԶԱՂՐԷՊԻ ԶԱՐԴԸ, որուն մասին գրած էինք երէկ, թիւրիմացութեան կը վերագրուի: Սպաննուած են 11 հոգի: 3000 գիւղացիներ թափած էին անտառին մէջ, խրուաթ երեսփոխանի մը սպանութեան վրէժը լուծելու համար, բայց զոհերը անմեղ էին:

ՇԱՏ ՄԸ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐ պիտի ղեղչեն իրենց դիները, համաձայն նոր պայմանագրութեան մը:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
CinémaREXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԱՊՐԻԼ 11ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆՍԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այսօր, կիրակի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին
Սալ կաւօ, 45—47 Rue de la Boëtie, մէթրօ Միրոմէնիլ
կը նախագահէ Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՀՈՍՐՈՎԵԱՆ
կը խօսին Պ. ԽՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ եւ ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ
Կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
կը մասնակցի ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը
Ղեկավարութեամբ Պարթեւեանի:

Գեղարուեստական Ցոյս յայտագիր՝
ՖՐԱՆՍ ՊԵՏ. ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԻ ԼԱԻԱԳՈՑՆ ՈՒԻԹԵՐՈՎ:

Գեղարուեստական բաժինն կր մասնակցին.— ՕՐ. ՆԷԼԼԻ ԿՕՐԻՒ (թաւջուժակ), ՕՐ. ՅՈՐԻՏ (ջուժակ), ՕՐ. ԺԷԿՈՆ (ջուժակ), Պ. ԺՈԶԷՖ ԺԻԼ (երգեհոն), Պ. ՏԻՒՓՔԷՆ (haut-bois).— 1er Prix du Conservatoire de Paris: Կ'երգէ Պ. ԻՄԱՀԱԿՆԱՆ:

Մուտք՝ 2 ֆրանք, (օթեակները 5 ֆրանք):

Բժշկական դատախօսութիւն եւ բիւրեղում

Ֆրանսահայ Կազոյտ Խաչի Անկէնի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lac արահը:

Կը դասախօսէ Բժ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Դասախօսութեան համար մուտք 5 ֆր.:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆԻ, 6 Յունիս շաբաթ երեկոյ, Salle Gaveau-ին մէջ

Ֆ. Կ. Խաչի Օրը Մարսէյլի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**-ի *երկրորդ բաժանմունքի*
Կանանց կազմակերպութեան
Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԱՍՕԻ
(Նախկին երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մարսէյլի)
Եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔԱՆԱՎԵԼԼԻի
(Նախկին երեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուշ տու Ռոնի *S.F.I.O.*-ի)
19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floride-ի *մէջ*

Գեղարուեստական հաճելի բաժին, մասնակցութեամբ ֆրանսացի եւ հայ արուեստագէտներու երգ. պար եւ արտասանութիւն: Հայերէն ու ֆրանսերէն քանախօսութիւն: Մուտք 3 ֆր.:

(Ձեռնարկին յրջութիւնը եւ կարեւորութիւնը կը տաիպան մեզ խնդրել.— կարգապահութիւն, վայելուչ արտաքին եւ երախաներու (12էն վար) բացակայութիւն:

Յարեկոյթ — Պարահանդէս«

կազմակերպուած Հասրբոյ Գարակէօղեան Հօմի
Նախկին Սահուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մտտու կին
կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին
Salons «Enfance et Famille» *ի մէջ,* **6 Rue Clavel**
(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)
ԸՆՏԻՐ ՕՐՔԷՍԹՐ — ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,
Մուտք՝ 5 ֆրանք

Թատերական Յարեկոյթ

կազմակերպուած Սէվրանի Հայ Կրթական Միութեան կողմէ
26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2 30էն 10
իր սեփական սրահին մէջ,
52 rue de Bouogogne, Sévran, (S. et O.)

Ալֆորվիլի դերասանական խումբը, դեկավարութեամբ Պ. Ռուզնեանի կը ներկայացնէ «ԱՆՄԵՂ ՋՈՒՀԸ» (սրամ 1 արար), ՊԱԴՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏՈՒԻՐԸ (գաւեշտ), ԵԱՏԻՄ (գաւեշտ),
կը խօսի ՏՔԹ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՄՈՒՆԻ
ԵՐԳ. ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ
Մուտք 5 ֆր.՝ (փոքրիկներու համար մուտքը ազատ է):
Հաղորդակցութեան միջոցներ.— կառ տիւ Նօռէն 13.30—14.35—14.45:
Հանդիսական ներու ցանգիստը ապահովուած է:
Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արիներր:

Պարահանդէս Երեկոյթ

Երկրորդ անգամ ըլլալով կազմակերպուած Պ. Կ. ԳԱՆԹԱՐՃԵԱՆի
*կողմէ (***CARIO CANTI***) իր* **orchestre***-ով*
10 Մայիս, կիրակի ժամը 4էն կէս գիշեր
Salons Victor Hugo, 46bis Rue St. Didier
Մէթրօ Trocadéro *եւ* Victor Hugo
Դիւրաժատելի պիւֆէ ժամանաւոր սրահի մէջ: Մուտք՝ 10 ֆր.:

Վարձու յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կազ հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միեւնոյն քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օգտուն վայր: Դիմել 13 rue de la Colonie, *Փարիզ (13), մէթրօ* Corvisart:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քօնֆէքսիոն կարող լաւ գործաւորուհիներ: Լաւ վճարում, տեւական գործ: Դիմել Պ. Ճիվէլէկեանի, 63* Bld. Victor Hugo, *մէթրօ Փօրթ Քլիշի:*

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անկասով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
ՋՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ - ازمدن مصنوع خالص راقی
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

ֆրանսայի հաւար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱՆԱՔԻՒԻԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԽ ՄԹԻԻՐ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր դին,
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.
Ձեր չինելիք հոգուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

PHOTO massis

15 Bd DE STRASBOURG PARIS Xe PROV 68-27
ՄԱՆ ԻՆՔՆԱՏԻՊ ԱՌԱՋԻՆ
Maison KHENDAMIAN
ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՖԱՆԹ ՓՈՅԱԼ՝ 12ը 25 ֆրանք: ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու վստահագիտութիւն. բացուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի 12ը 125 ֆրանք:
Carte d'identité նկարներ՝ 12 հատ 10 ֆր., 6 հատը 7 ֆր.:

ԿՕՇԿԱԿՈՐՆԵՐ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՁԱԽՈՂՈՎ
ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,
Ձեր յարմարորդներուն Թիւը աւելցնել օրէ օր,
Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,
Դիմեցէք՝
TANNERIE DE LA DEULE
9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.
Tél.: ARChive 05-86
ՁԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՆ Է
Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՕՆԵԱՆ
որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի, Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով:
Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը դրկուի *Contre remboursement*ով:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
33, Rue Poissonnière (Rex սինէմային ճիշտ քովը)
Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ
Ճաշատան Ֆ լ օ ր ի ա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton : 52 - 78**
Աթենքեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI
Bar - Restaurant
ՄԵԾ ԺԱՇԱՐԱՆ
8, Rue Buffault (9e)
Tél Prov. 94 - 96
Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ: Արեւելեան եւ ֆրանսական խնամուած կերակուրներ: Ունինք ամէն տեսակ ըմպելիներ, օղիներ եւ բազմաթիւ աղանդերներ: Ժամադրավայրը բոլորին:
Մասնաւոր շքեղ սրահ մը սրահ մադրելի միութեանց ժողովներուն (միայն քոնսոմասիոնով) եւ հացկերոյթներու համար:
Ժամադրութիւ նախապէս:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale
159, Rue Lafayette Tél. Nord 68 - 62
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19, Նաեւ ժամադրութեամբ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
21
ԱՊՐԻԼ
MARDI
21 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3094

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԳԻՉ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ ՀՈԳԻԵՐԸ ՍՈՒԻՐԻՈՅ ՄԷՋ

— o —

Պաշտօնապէս լուրեր կը պահուի հոգւոյս իշխանութեան եւ Սուրիոյ պատուիրակներուն միջեւ կատարուած բանակցութեանց մասին :

Բայց, արաբական եւ թրքական թերթերու տեղեկութիւնները բաւական են, գաղափար մը կազմելու համար : Սուրիոյ եւ Եգիպտոսի հայերէն թերթերն ալ իրենց արտայայտութիւններով կ'օգնեն աւելի լուսաբանելու կացութիւնը :

Այսպէս, արդէն իսկ հրապարակաւ կը յուզուի Փոքրամասնութեանց հարցը, որ փշոտ հանգամանք ունի :

Ինչպէս կ'երեւայ, Արաբները կը պահանջեն որ այդ հարցին լուծումը ձգուի Սուրիոյ անկախ իշխանութեան, փոխանակ մաս կազմելու ծրագրուած դաշնագրին : Իսկ թերթերը կ'ըսեն թէ կարգ մը քրիստոնեայ համայնքներ (յոյն – օրթոտոքս, կաթոլիկ եւայլն) յուշագիր, նոյնիսկ պատուիրակ ղրկած են Փարիզ, իրենց բողոքները յայտնելու համար :

Գալով հայկական ճակատին, Անթիլիասի կաթողիկոսարանի պաշտօնական զեկոյցէն կ'իմանանք թէ՝ մարտ 30ի եպիսկոպոսական ժողովը զբաղած է նաեւ փոքրամասնութեանց հարցով : (Մարզպանը այս մասին նախագիծ մը ղրկած է բոլոր հոգեւոր պետերուն, որպէսզի իրենց տեսակէտները յայտնեն) :

Սպասելով լրացուցիչ տեղեկութեանց, կ'ուզէինք ուշադրութեան յանձնել այլապէս կարեւոր պարագայ մը :

Ինչպէս ուրիշ առիթներու մէջ, այս անգամ ալ Թուրքիան աչք ու ականջ կարած է, Սուրիոյ անցուդարձին ոչ միայն հետեւելու, այլեւ ընթացք տալու համար :

Շաբաթ օր հրատարակեր էինք Եգիպտոսի «Ահրամ» թերթին մէկ թղթակցութիւնը, իրրեւ թէ Պոլսէն գրուած :

Այդ գրութեամբ, արաբական օրկանը մանաւորապէս կը յիշէր թէ Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ (Ֆրանսա) բանակցութեանց մաս կը կազմէ « խռովարար » կազմակերպութեանց խնդիրը : Անուններն ալ կուտար,— Դաշնակ, Զէրքէզ, Հօյպուն : Իբրեւ թէ Թուրքիա կը պահանջէ հեռացնել այս տարրերը, փոխարէն խոստանալով տնտեսական առաւելութիւններ :

Տարակոյս չկայ թէ Թուրքիոյ ախորժակները այստեղ չեն վերջնար : « Խռովարար» կազմակերպութեանց պատրուակով, ան կրնայ պահանջել նաեւ սահմանին վրայ տեղաւորուած համրանքներու հեռացումը, եւ այլապէս պղտորել արար ժողովուրդին միտքը :

Ամէն պարագայի մէջ, կը դնենք բաւական բարդ կացութեան մը առջեւ, որ բոլորէս կը պահանջէ արթնութիւն, ըմբռնութիւն եւ աշխատանք :

Անշուշտ մեր առաջին պարտականութիւնը պիտի ըլլայ ի դերեւ հանել բոլոր այն դաւերը որ կը ձգտին ուղղակի կամ անուղղակի մոլորեցնել Արաբներու հանրային կարծիքը՝ հայ գաղթականութեան մասին :

Իսկ այս աշխատանքը կարելի չէ սահմանափակել կաթողիկոսարանի կամ առաջնորդարանի մը չորս պատերուն մէջ : Ոչ ալ դոհանալ ճուլածոյ բանաձեւերով :

Անհրաժեշտ է սերտ կապ հաստատել Սուրիոյ վարիչ տարրերուն, մտաւորականութեան եւ մամուլին հետ, փարատելով անոնց թիւրիմացութիւնները :

Հալածական ժողովուրդ մը, որ իր ամէնէն եղերական շրջաններն ալ ազնիւ եղերական աղակնութիւն գտած է Սուրիոյ եւ Լիբանանի, ինչպէս Իրաքի մէջ, կրնայ ունենալ միայն մէկ բաղձանք,— տեսնել արար ժողովուրդին իղձերուն լիակատար իրագործումը :

Իսկ Սուրիոյ Արաբը, որ նոյն լուծէն վրկուած եւ այսօրուան վիճակին հասած է, իր իսկ պատմութիւնը եւ թափուած արիւնը ուրացած պիտի ըլլար, եթէ նորէն ականջ դնէր սահմանէն անդին արձակուած եղանակներուն :

Եւ սակայն, բաղձանքներն ու պաշտօնական հաւատամքները անզօր են, եթէ կը պակսի ծրագրեալ աշխատանքը՝ ճանչցնելու համար Ե՛ւ մեզ Ե՛ւ մեր ուղեգիծը :

Ամէնէն լուսաւոր պղտոմաներուն մէջ ալ, մարդկէ այլեւս չեն գոհանար նախապատերազմեան գիտելիքներով՝ այս կամ այն ժողովուրդի մասին : Անհրաժեշտ է նորոգել, ամբողջացնել ինչպէս կապերը, նոյնպէս ծանօթութիւնները :

Դժբախտաբար չատ քիչ – բան կատարուած է, այս ուղղութեամբ, Սուրիոյ ինչպէս ուրիշ գաղութներու մէջ : Տեղացին յիշէր, անոր մօտեցեր ենք միայն վառնգ մը, արտակարգ պարագայ մը ներկայացած առեն : Եւ մեր հաղորդակցութեան միջոցները միշտ ալ եղած են հնոտի, մաշած : Չենք փորձած քալել ժամանակին հետ, եւ համաձայն միջավայրին պահանջներուն : Ու միշտ սիրեր ենք որոշ մարդոց— ազդ· ջոջերու կամ կղերականներու ձգել այդ հոգը, բան ընկալեալ սովորութեանց :

Հիմա որ արմատական փոփոխութիւն մը կը սպասուի Սուրիոյ մէջ, եւ բոլորն ալ կ'ըմբռնեն կացութեան վաւերականութիւնը, որ եւ է անհոգութիւն կամ թերեւսութիւն՝ համազօր է քրէական յանցանքի :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԻՆ ՁԱԽՈՂՈՒՄԸ

— . —

ԿԱՏԱՂԻ ԿՈՒԻՆԵՐ ՀԱՐԱՐԻ ԱՌՋԵՒ

— . —

3000 Հապէշներ ապաւինուած իրենց հրամանատարին հետ

— o —

Ազգերու Դաշնակցութեան 13երու յանձնախումբը շաբաթ օր առանց վիճաբանութեան ընդունեց իր նախագահին՝ Մատարիագայի երկու տեղեկագիրները, որոնք կը հաւաստեն թէ ձախողած են հաշտութեան փորձերը : Ա. Դ. Խորհուրդն ալ երէկ, երկուշաբթի քննելով այս տեղեկագիրները, հաստատեց բանաձեւը : Ծաղորդ նիստը պիտի գումարուի մայիս 11ին, ինչպէս հաղորդած էինք արդէն : Այսօր, երէքշաբթի, նիստի հրաւիրուած է 18երու յանձնախումբը (պատժական), քննելու համար զանազան կառավարութեանց պատասխանները՝ վերջին նամաչրջանէն իվեր : Կը յիշուի թէ յանձնախումբը վերջին անդամ գումարուեցաւ մարտի սկիզբը եւ որոշեց գործադրել քարիւղի արգելքը, եթէ պատութիւնները համաձայնէին :

Ա. Դ. Խորհուրդի երկուան նիստին հրաւիրուած էին թէ Իտալիոյ եւ թէ Եթովպիոյ ներկայացուցիչները, պաշտպանելու համար իրենց տեսակէտները : Եթովպիոյ համար վերջին պատեհութիւնն է այս, քանի որ Ա. Դ. Խորհուրդը այլեւս նիստ չունի մինչեւ մայիս 11, իսկ իտալական բանակը արդէն մայրաքաղաքին դուռները հասած է :

**** Օրերէ ի վեր կատաղի կռիւներ կը մղուին հարաւային ճակատին վրայ, Հարրարի առջեւ : Այս առթիւ զրոյց չրջեցաւ թէ Իտալացիները գրաւած են Հարրարն ու Ձիճիքան, բայց պաշտօնապէս չհաստատուեցաւ լուրը : Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ ճակատամարտը սկսաւ ապրիլ 14ի առտուն, չարունակուեցաւ 15ին, 16ին եւ 17ին, իսկ ապրիլ 18ի կէս օրին Իտալացիները չհած էին յաղթանակը : Կռիւներու ընթացքին սպաննուեցան կամ վիրաւորուեցան 13 սպաներ եւ քանի մը հարիւր զինուորներ : Հապէշներուն կորուստը կը հաշուեն 3000 (սպաններ), մէջն ըլլալով հրամանատար, Ռաս Տամթու : Այժմ բանակը յառաջ կը խաղայ դէպի Ատիս - Ապէպա, թէ հիւսիսէն եւ թէ հարաւէն : Իտալացիները 1000 ինքնաշարժներ կեդրոնացուցած են Տէսիէի մէջ եւ չոգեկինդ յառաջ կը տանին բոլոր պատրաստութիւնները :*

Ատիս - Ապէպայի քաղաքապետը, որ «Հապէշներու Կալիէնին» կը կոչուի, պահակախումբեր կը կազմէ, մայրաքաղքին պաշտպանութեան համար, թէեւ յոյս չկայ զինուորական տեսակէտով : Եթովպիոյ կիներուն կողմէ հեռագիր մը ուղղուած է Լոնտոն, օգնութիւն խնդրելով : Հեռագիրը կ'ըսէ թէ վճռած են պաշտպանել իրենց դատը, բայց չեն կրնար փրկել մայրաքաղաքը : Այս առթիւ պատասխանատու կը հռչակեն Եւրոպան : Կառավարութիւնը մի - ջոցներ ձեռք առած է, օտարականներու ապահովութեան համար :

Եթովպական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Ատիս - Ապէպայի անկումն ալ չպիտի լուծէ հարցը, քանի որ կայսրը կրնայ մայրաքաղաքին արեւմտեան լեռները քաշուիլ եւ չարունակել կռիւը :

Մ ւս ր խռովութիւններ Պաղեստինի մէջ

— o —

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՀՐԵԱՆԵՐ ԵՒ ԱՐԱԲՆԵՐ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն ապրիլ 19 թուականով ·—

Արաբներու եւ Հրեաներու միջեւ ծագած խլրտումները յանգեցան ծանր կռիւներու՝ Եաֆայի, Հայֆայի եւ Թէլ - Ավիվի փողոցներուն մէջ : Կառավարութիւնը պաշտօնապէս չի յայտներ զոհերուն թիւը, բայց կ'ըսուի թէ չատեր սպաննուած են : Պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ խռովեալ շրջաններուն մէջ : Անգլիացի զինուորներ կ'օգնեն ոստիկանութեան, բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար : Անգլիացի սպայ մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ Հայֆայի մէջ : Եաֆայի կորուստները չատ ծանր կ'երեւան, քանի որ կռիւը չարունակուած է գրեթէ օրն ի բուն : Արար ժողովուրդը զրգռուած է ամէն տեղ : Եաֆայի, Հայֆայի եւ Թէլ - Ավիվի բոլոր խանութները փակուած են եւ ամէն գործ դադրած է : Զինուորներ գրաւեցին Թէլ - Ավիվը, որպէսզի հրկիզման մեծամասնութիւնը վրէժ չլուծէ արաբական փոքրամասնութենէն :

Առաջին խռովութիւնները ծագեցան Եաֆայի մէջ, ուրբաթ օր, երկու Արաբներու յուղարկաւորութեան առթիւ : Երկու մեռելներուն հայրենակից - ները կ'ըսէին թէ անոնք սպաննուած են Հրեաներու կողմէ, մինչդեռ այս վերջիններն կը պնդեն թէ մեռած են բնական մահով : Հակառակ ոստիկանութեան հրամաններուն, Արաբներու բազմութիւն մը մասնակցեցաւ յուղարկաւորութեան, եւ ահա ընդհարումներ նախ ոստիկանութեան, յետոյ Հրեաներուն հետ : Երուսաղէմի մէջ խռովութիւն չծագեցաւ, բայց պահակ ոստիկանները կրակի հանդիպեցան քանի մը անգամ : Բրիտանական իշխանութիւնը հանդարտութեան կոչ մը ուղղեց Արաբներուն, յայտնելով թէ իրենց չահերը պիտի պաշտպանուին :

Արար երեւելիները ժողով գումարելով, որոշեցին պատուիրակութիւն մը ղրկել Լոնտոն, բանակցելու համար Պաղեստինի քաղաքական կազմակերպութեան մասին :

Կացութիւնը Սուրիոյ մէջ

Տեղական թերթերը կը հաստատեն թէ Թուլոնէն օգնական զօրք ղրկուած է Պէյրութ, «Մարիէթ փաշա» չոգենաւով, եռեւէն ալ՝ օդանաւային առաքաներ եւ թնդանօթ : Արձանագրելով այս լուրը, «Փոփիւլէռ», ընկերվարական պաշտօնաթերթը, կ'ըսէ թէ Պէյրութէն, Հալէպէն եւ Դամասկոսէն ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Սուրիոյ ժողովուրդը ջազդրգռուած է այս առաքումներուն հետեւանքով : Միեւնոյն աղբիւրին համաձայն, նոր ընդհարումներ պատահած են Դամասկոսի եւ Հալէպի մէջ, զօրքին եւ ժողովուրդին միջեւ : Կ'ըսուի թէ երեք ցուցարարներ սպաննուած են :

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԿԱՐԱԻԱՆԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՄԱՑԻՍ 9ԻՆ

Իրազեկ ազբիւրէ կը հաղորդեն թէ ներգաղթի գործողութեանց առթիւ ծագած դժուարութիւնները հարթուած եւ նոր ցանկերն ալ վաւերացուած ըլլով, չորեքնաբը ճամբայ պիտի ելլէ մայիս 9ին : Կը կարծուի թէ գացողներուն թիւը պիտի ըլլայ 1850 :

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՎԵՐԱՁԻՆՈՒՄԸ ՍԿՍԱՒ

— . —

Թուրք զօրը կեդիպօլու կը մտնէ

Կիրակի օր վերապահութեամբ հրատարակեր էինք Անատոլուի գործակալութեան մէկ հեռագիրը, որ կը հերքէր թէ Թրքական զօրքը վերադրաւած է Տարտանէլի ապազինեալ չրջանը : Նոյն օրը Աթէնքի հեռագրական գործակալութիւնը կը յանուցանէր թէ կառավարութիւնը ՊԱՇՏՕՆԱԳԻՒ լուր առած է որ Թրքական զօրքը վերադրաւած է Տարտանէլը : Նոյն գործակալութիւնը երկրորդ հեռագրով մը կը հաղորդէր,— « Վարչապետ Պ. Մեթաքսաս յայտարարեց թէ Նեղուցներու ապազինեալ չրջանին վերադրաւման զեկոյցը էնկիւրիէն չէր եկած : Էնկիւրիի զեկոյցը կ'ըսէր թէ խնդիրը ժբշնեւ պիտի տարուի, քննութեան համար : Հետեւաբար չի գիտցուիր թէ Թրքական կառավարութիւնը ինչո՛ւ փոխած է իր գործելակերպը » :

Անատոլուի գործակալութիւնը այս տեղեկութիւնն ալ հերքեց նոր զեկոյցով մը : Երբ դիտել տրուեցաւ թէ Աթէնքի Թրքական դեսպանը այս մասին տեղեկութիւն հաղորդած է յունական կառավարութեան, Անատոլուի գործակալութիւնը կրկնեց թէ լուրը անհիմն է եւ ինք արտօնուած է հերքելու ...

ԱԹԷՆՔԻՆ ԿԸ ՀԵՌԱԳՐԵՆ ԱՊՐԻԼ 19 ԹՈՒԱԿԱՆՈՎ.— ԾՈՎԱԿԱԼ ԷՔՕ - ՆՈՄԱ ՑԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ԹԷ ԷՆԿԻՒՐԻՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿՕՐՔԸ ՀԵՌԱԳՐԱԾ Է ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԹԷ ԹՈՒՐՔ ԶՕՐՔԸ ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ԳՐԱԻԱԾ Է ԿԷԼԻՊՈ - ԼՈՒԻ ԹԵՐԱԿՂԶԻՆ :

**** Խորհրդային իշխանութիւնը հրատարակեց իր ծանուցագիրը, իբրեւ պատասխան Թուրքիոյ դիմումին : Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը միշտ այն տեսակէտն ունեցած է որ պէտք է ամբողջովին ապահովել Թուրքիոյ դերիշխանութիւնը Նեղուցներուն վրայ, իբրեւ կարեւոր պայման խաղաղութեան եւ անդորրութեան : «Այս սկզբունքը հաստատուած է Թուրքիա-խորհրդային դաշնագիրներու մէջ, ինչպէս առաջարկուեցաւ խորհրդային պատուիրակութեան կողմէ, Լոզանի խորհրդաժողովին մէջ, 1922—23ին : Այդ օրէն ի վեր որ եւ է փոփոխութիւն չէ կրած խորհրդային իշխանութեան տեսակէտը : Ի· Մխիթեան կառավարութիւնը բոլորովին հիմնաւոր կը գտնէ Թրքական կառավարութեան մտահոգութիւնները, ներկայ ընդհանուր ապահովութեան եւ պատերազմի լուրջ վտանգներու մասին : Հետեւաբար բնական կը գտնէ Թրքական հանրապետութեան բաղձանքը՝ ամրապնդելու իր երկրին ապահովութիւնը փոփոխելով Նեղուցներու կարգաւորը եւ պատրաստ է մասնակցելու առաջարկուած բանակցութեանց » :*

**** Թրքական կարգ մը թերթեր կը խոստովանին թէ իրրեւ հետեւանք Տարտանէլի վերապինման, Գունաստան ալ իրաւունք ունի ամրացնելու Լէմնոս եւ Սամոթրակէ կղզիները, որ կը գտնուին Նեղուցին բերանը : Բայց Թուրք մամուլը նոյն իրաւունքը չի ճանչնար Քիոս, Սամոս եւ Մխիթլի կղզիներուն համար, ինչ որ զարմանք կը պատճառէ Գունաստանի մէջ :*

**** Աթէնքի թերթերը կը գրեն թէ կառավարութիւնը ծրագիր մը կազմած է, 60,000 նոր զինուոր պատրաստելու համար : Միեւնոյն ատեն որոշուած է չորս Թորփիլահաղածներ եւ չորս սուզանաւեր չինել, ինչպէս եւ ուժ տալ օդատորմիղի վերակազմութեան : Բանակցութիւններ կը կատարուին անգլիական նաւագործարաններու հետ : Վեց միլիառ տրախմի քուէարկուած է :*

ՀԻՆ ՈԽԵՐԸ ՎԵՐԱԿՍԱՆ

Պուլկարիա ծով կ'ուզէ, Գունաստան կը սպառնայ

Տարտանէլի վերապինման առթիւ, հարեւան պետութեանց ակնարկներն ուղղուած են Պուլկարիոյ վրայ : Պաշտօնական աղբիւրէ կը հաւաստուի թէ Պուլկարիա մտադիր չէ սպառազինութեանց հաւասարութեան խնդիր յարուցանելու այժմ : Սոֆիայի կիսապաշտօնական օրկանը կը գրէ այս առթիւ.

— « Նեղուցներու վերազինումը ուղղակի կամ անուղղակի կ'ազդէ Պուլկարիոյ կենսական չահերուն վրայ եւ չահակից պետութիւնները պարտաւոր են նկատի առնել այս պարագան : Պուլկարիա կը յուսայ օրինական ճամբով ջնջել տալ Նէօյիի դաշնագրով հաստատուած սեղմիչ պարտաւորութիւնները որ կապ ունին իր զերիշխանութեան, ապահովութեան եւ իրաւունքներու հաւասարութեան հետ : Թուրքիոյ ճնշումներ պիտի չկրեն որ պատրաստ է խաղաղօրէն վերաքննել հաշտութեան դաշնագիրները : Այս առթիւ Պուլկարիան հետապրքրող կարեւոր հարցերն են վերապինումը, պարտաւորիչ զինուորութեան հաստատումը եւ ելք մը եգէական ծովուն վրայ » :

Ուրիշ թերթեր ալ եւ մասնաւորապէս «Միր» պայքար կը մղեն Նէօյիի դաշնագրին վերաքննութեան եւ ծովային ելքի մասին : Այս չարժումը մեծ ջազդրգռութիւն կը պատճառէ Գունաստանի մէջ : Աթէնքի թերթերը դիտել կուտան թէ Պալքաններու հոգային կարգուսարքը երաշխաւորուած է Պալքանեան Համաձայնութեան կողմէ : Գալով Պուլկարիոյ խոստացուած ծովային ելքին, բոլորն ալ կը պնդեն թէ խնդիրը տնտեսական է : «Եթէ հոգային ըլլար, Պուլկարիոյ տրուած պիտի ըլլար Նէօյիի դաշնագրով : «Ուրեմն հարցը կը վերաբերի զուտ առեւտրական ելքի մը զոր Գունաստան երբեք չմերժեց տալ Սելանիկի նաւահանգստին մէջ : Արդ, Պուլկարները կ'ուզեն ձեռք բերել զուտ պուլկարական նաւահանգիստ մը արեւմտեան Թրակիոյ ծովափին վրայ, ղոր Պուլկարիոյ պիտի կապէ պուլկարական երթանգք մը : Այս բանը բացարձակապէս անընդունելի է Գունաստանի համար : Այդպիսի պահանջներ չեն կրնար բարւոքել Պուլկարիոյ եւ իր հարաւային գրացիներուն յարաբերութիւնները, ոչ ալ նպաստել Պալքաններու խաղաղութեան » :

« Քաթիմէրինի» կը հարցնէ թէ Պուլկարիա ի՞նչպէս կրնայ հոգային ելքի խնդիրը յարուցանել, երբ կատարելապէս գիտէ թէ Գունաստան ոչ իսկ խօսիլ կ'ուզէ այս մասին : «Այս խնդիրը յարուցանելով, պուլկարական մամուլը գէշ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ իր երկրին » :

« Էքոնոս » կը զարմանայ որ Պուլկարները որոնք գործնական ազգի համ-

(Շար·ը կարդալ Դ. Կոլ)

ՀՈՂ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՂՎԱԾՔԻՆ - ՏՍՉՈՂ

Ամեն տարի գարնանը, երբ ձյունը հալչում է, ջրերը դուրս են գալիս գետերի ափերից, ողողում ամբողջ հովիտները, ամեն տարի գարնանը մեր գյուղացին ստիպված է լինում ձեռքերը ծալած նայել, թե ինչպես են ջրերը տանում նրա ցանքերը, ինչպես են ողողում նրա արտերը, ինչպես են քանդում նրա ամբարները, ինչպես են ոչնչացնում նրա ամբողջ տարվա աշխատանքը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ (1919 - 1921)

— ० —

Շարժուձգ հրամանատարներ։ Ուշադրութիւն դարձնենք մանաւանդ հետեւեալ հրամանատարներուն վրայ, որոնք ցոյց տուին ինչպէս ռազմական ձիրքեր, նոյնպէս ալ ազգային ոգի։ Ասոնք են՝ Գէորգ Զօրավար, Գէորգ Քեռի, Գէորգ Ղազարեան, Գէորգ Ղարաբաղցի, Գէորգ Ղարաքիլիսացի, Գէորգ Ղարսցի, Գէորգ Ղափանցի, Գէորգ Ղուկասեան, Գէորգ Ղուկասեան (Ղուկասեանց), Գէորգ Ղուկասեան (Ղուկասեանց), Գէորգ Ղուկասեան (Ղուկասեանց),

բաւ կը վայելէին, կրնան երազել Տանգիկի պէս նրբանոց մը հաստատել յու-նական հողին վրայ: «Ամէնայքա Նէա» կը յայտարարէ թէ Պուլկարները բա-ցարձակ մերժում պիտի ստանան Ճունաստանէն եւ Թուրքիայէն, եթէ փորձեն հողային ելք պահանջել եւ թէ մասնաւոր դաշինք մը կ'արգիլէ հողային որ եւ է փոփոխութեան Պալքաններու մէջ:

Միւս բոլոր Թերթերն ալ նոյն իմաստով կ'արտայայտուին, յիշեցնելով թէ Ճունաստան միշտ յանձն առած է դիւրացնել Պուլկարիոյ արտածման ա-ռեւտուրը՝ Տէտէ Աղաճի եւ Սելանիկի նաւահանգիստներէն: Այս լուծումը լի-ուլի «զոհացում կուտար պուլկարական վաճառականութեան համար եւ դէպի ծով ելքի խնդիրը չառնոց կարգադրուած պիտի ըլլար վերջնապէս »:

** Գերմանական Թերթերը կը բացատրեն թէ Նեղուցներու վերաղինումը պիտի արտօնուի առանց դժուարութեան, քանի որ Թուրքիա չհակկից պետու-թեանց դիմելէ առաջ ապահոված էր Ռ. Միութեան եւ Անգլիոյ աջակցութիւ-նը: Այս առթիւ կ'ըսեն թէ Թուրքիա կը խորհէր կատարուած իրողութեան առջեւ դնել Եւրոպան, պարզապէս տեղեկութիւն հաղորդելով, բայց Պ. Ճլան-տէն միջամտեց:

4807 թեկնածու ամբողջ Ֆրանսայի մէջ

Շաբաթ օր փակուեցաւ երեսփոխանական թեկնածուներու արձանագրու-թեան ցանկը: 615 աթոռի դիմաց թեկնածու ներկայացած են 4807 հոգի, ինչ որ աննախընթաց կը համարուի: Վերջին երեսփ. ժողովի ընտրութեանց առ-թիւ ներկայացած էին 3837 թեկնածուներ, իսկ պատերազմէն վերջը առաջին ընտրութեանց՝ 2129 (1919): Մէկի հաշուին թեկնածուներուն թիւն է 1402: Շատ մը ընտրական շրջանակներու մէջ 10 — 15 թեկնածու կը դանուի միեւնոյն աթոռին համար:

Ընտրութիւնները պիտի կատարուին յաւելիկայ կիրակի, 26 ապրիլ, իսկ համեմատական ընտրութիւնը՝ մայիս 3ին:

Նոր պատերազմի մը սպառնալիքը

Պ. Պօլտուին, Անգլիոյ վարչապետը, ճառ մը խօսելով կողմնակի կոչ մը ուղղեց Հիթլէրի՝ որպէսզի փարատէ նոր պատերազմի մը մղձաւանջը: «Հիթլէր իրրեւ Գերմանիոյ դիկտատորը ի վիճակի է փարատելու երկիւղի սեւ ստուերը Եւրոպայի գլուխէն, աւելի քան ուրիշ մէկը: Ատոնաց տակ որ այդ կարողութեան հետ կամեցողութիւնն ալ ունենայ: Ես համոզուած եմ որ եթէ Հիթլէր կամք ունենայ, չկայ ժողովուրդ մը որ չգործակցի իրեն, խա-ղաղութեան համար: Բոլորն ալ սարսափով կը նային պատերազմին: Ճառա-յիկայ քանի մը ամիսները կենսական պիտի ըլլան: Ճառայիկայ պատերազմը պիտի ըլլայ քաղաքակրթութեան վախճանը Եւրոպայի մէջ »:

Պատժական տնօրինութեանց մասին ալ խօսելով, Պ. Պօլտուին խոստովա-նեցաւ թէ Մ. Նահանգները, ձախողեցան Դաշնակցութեան, պատժամիջոցները սպասուած արդիւնքը չունեցան: «Պատ-ժամիջոցները մեծ բան կը կորնչցնեն իրենց ուժէն, եթէ անոնց չընկերանայ զերագոյն պատիժը,— զինեալ պաշարում»:

Երեսփոխան մը պատանդ՝ Աթէնքի բանտին մէջ

Ցմահ դատապարտեալ մը, Մարինոս, համոզելով իր խցիկը քաշած եւ իրրեւ պատանդ վար դրած էր երեսփոխան մը, Աթէնքի բանտին մէջ: Բան-տարկեալը ատրճանակ մըն ալ ճարած ըլլալով, կը սպառնար սպաննել երես-փոխանը, եթէ զինքը չազատէր: Բանտապահները վախնալով բռնութեան չդի-մեցին: Վարչապետը, դատական նախարարը եւ ընդհ. դատախազը խորհր-դակցելով, որոշեցին սպասել մինչեւ յաջորդ օրը, շաբաթ: Մարինոս ամբողջ օրը մերժեց որ եւ է բան ուտել կամ խմել, վախնալով թունաւորումէ: Շաբաթ օր ժամը 3ին ոստիկաններ եւ զինուորներ պաշարեցին բանտարկեալին խցիկը, հրամանատարութեամբ դատական նախարարին: Երբ ներս կը խուժէին, Մա-րինոս կրակեց դերի երեսփոխանին դէմ, որ վիրաւորուեցաւ թեթեւապէս: Նո-րէն կը պատրաստուէր կրակելու, երբ ծակ-ծակ եղաւ գնդակներով եւ փըս-ուեցաւ երեսփոխանին ոտքերուն տակ:

Անասնաւոր զօրահանդէս մը ի պատիւ «Առաջնորդին»

Առաջին անգամ ըլլալով Հիթլէրի ծննդեան տարեդարձը (1889 ապրիլ 20) տօնուեցաւ զինուորական պատիւներով, որոնք կը գերազանցէին նա-խապատերազմեան զօրահանդէսները՝ ի պատիւ Վիլհէլմ Բ.ի: Երրորդ զօրա-բանակը խիտ չարքերով թափօր կազմեց Հիթլէրի առջեւ, որ զերագոյն հրամանատարն է գերմանական բանակին: Ծովային եւ օդային ուժերն ալ մասնակցեցան զօրահանդէսին: Ժամը 11·30էն 15 փակուեցաւ Պերլինի գլխա-ւոր պողոտան: Ընդարձակ ամպլիոններ շինուած էին պողոտային երկայն-քը, պաշտօնական անձերու համար: Ժողովուրդը հետաքրքրութեամբ կը սպասէր այս ցոյցին, որ ամէնէն ահարկու զօրահանդէսը եղաւ, 1914էն ի վեր:

*** Մինչեւ հիմա Գերմանիոյ արտաքին նախարարութիւնը բաժնուած էր չորս գործակալութեանց.— 1. Արեւելքի համար (Մօտաւոր եւ Ծայր Արե-ւելք, մէկը ըլլալով ակադեմական եւ պալթեան երկիրները).— 2. Տնտես-թիւն մը՝ Եւրոպայի մնացեալ մասին համար.— 3. Տնտեսութիւն մը Մեծն Բրի-տանիոյ, անոր գաղթավայրերուն եւ անդրկովկասեան առաջնորդներու հա-մար: Այժմ այս երեք տնտեսութիւնները վերածուած են մէկ վարչութեան, ո-րուն գլուխը կը գտնուի Հանս Տիխով, նախարարութեան ամէնէն կարեւոր պաշտօնատարներէն մէկը:

*** Որոշուեցաւ մարմնամարզի ակադեմիա մը հաստատել Պերլինի մէջ, կեզրոնացնելու համար մարմնակրթական չարժումը: Ակադեմիան պիտի կը-նայ ընդունիլ 500 աշակերտ: Այս առթիւ կազմուած է եռապետութիւն մը որ կը բաղկանայ ներքին եւ կրթական նախարարներէն եւ մարզանքի վերատեսու-չէն:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒԻԶԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՊՈՎ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ չարաթական տեղեկագրին համաձայն, ապրիլ 11ին նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 452,818, ինչ որ 4930 հոգիի նուա-զում կը ցուցնէ նախընթաց չարթուան վրայ: Տագնապը նուազում կը ցուցնէ 51 նահանգներու մէջ (մէկը՝ Սէն), յաւելում՝ 13 նահանգներու մէջ: Բազ-դատելով անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին հետ, նուազումը հասած է 13,725ի: 1936 փետրուարի վերջէն ի վեր, երբ նպաստընկալ գործազուրկնե-րու թիւը 489,639ի առաւելագոյն չափին հասած էր, նուազումը եղած է 56,821, վեց չարթուան մէջ:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐԶԱՊԵՏԸ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ պիտի երթայ մօտերս, զարկ տալու համար երկու երկիրներուն բարեկամութեան սերտացման: Այս մերձե-ցումով կ'ուզեն հակազդել այն ճնշումին որ կը կատարուի Հունգարիոյ վրայ, փոքր Համաձայնութեան միջոցաւ: Գերմանիա եւս գործնապէս կ'աջակցի այս մերձեցման, իբրեւ դաշնակից Լեհաստանի, մանաւանդ որ մեծ ազդեցու-թիւն կը վայելէ Հունգարիոյ մէջ: Լեհաստանի վարչապետին այցելութեան որոշումէն առաջ, Փէշթա փուեթց Ֆօն Փափէն, Վիէննայի գերման դեսպա-նը, որ Հիթլէրի աչքին լոյսն է Դանուբեան շրջանին մէջ:

ՏԱՄՆԵՐՈՒԻՒՈՒԿԵՍ ՏԱՐԵԿԱՆ աղջիկ մը, Նէնէթ, մանչ զաւակ մը ծնաւ Թօշֆոռի մայրանոցին մէջ: Նշանուած է 23տարեկան Սպանիացիի մը հետ, որ հանրապետութեան նախագահին դիմից, ամուսնութեան հրաման ստանալու համար:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՓՐԻՏԻ ՖՈՆՍԻԻի ապրիլ 15ի վիճակահանութեան մէջ 1886ի չրջաբերութենէն 273,188, 1903ի չրջաբերութենէն 754,415 թիւ պարտատուղ-թերը չահեցան 100 հազարական ֆրանք, իսկ 1911ի չրջաբերութենէն թիւ 28,631ը՝ 50,000 ֆրանք:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ թերթերը կը գրեն թէ Պիրոպիճանի (Ծայր Արեւելք) հրէա-կան գաղութը կը զարգանայ հետզհետէ: Տասը հազար նոր գաղթականներ պիտի հասնին այս տարի: 1400ը հասած են արդէն: Պիրոպիճան քաղաքը ունի 13,000 բնակիչ: 1936ին 67 միլիոն րուբլի պիտի յատկացուի մեծ չինութեանց համար:

Հ. Ց. Դ.

Գաւառ

Լիոնի վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 24 Ապրիլ ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafa-yette, «Զարդարեան» գրադարանին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

կազմակերպուած Փարիզի «Եգիպտացի» Կոմիտէի կողմէ

Այս հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին

Au Clair de la Lune *սրճարանը*, **Place d'Italie**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Նիւթ՝ «Բազաքական ընդհանուր կացութիւնը»:

կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջաններու ընկերները:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

25 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, դպրոցին սրահը,

4 Rue des Trois Chantiers

Նահանջեռնութեամբ Շամազգայիի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ տեղւոյն եկեղեցական, կ. խաչի, Հ. Յ. Դ. «Արդութեան» խումբի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի:

Կը նախագահէ՝ Պ. Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Պ. Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ: ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

Հաղորդ. միջոցներ.— Օթօպիւս թիւ 1, իջնել՝ Puits-sans-vin:

Ցերեկոյթ — Պատահանդէս«

կազմակերպուած Հասարակ Գարակէօզեան Հօմի

Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մնաւուկին

կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salons «Enfance et Famille» *ի մէջ*, 6 Rue Clavel

(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)

ԸՆՏԻՐ ՕՐԲԻՍԹՐ — ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՒԵՐՈՎ,

Մուտք՝ 5 ֆրանք:

Տէր եւ Տիկին Մելիք Գրիգորեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Հըմպէքեան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի աղջկան եւ սանիկ՝

ՄԱՐԻԱՄ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

դառնապէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 14 տարեկան ծաղիկ հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, իր բնակարանին մէջ, **38, Rue de la Défense**, Իսի լէ Մուլինօ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Իսի լէ Մուլինոյի գերեզմանա-տունը:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին պէշիկթաշլեան Թատերասրահի մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus 9 ղեկավարութեամբ Մ. ՇԻՐՎԱՆԵԱՆի եւ ճաշակաւոր խումբի մը կողմէ կը ներկայացուի ԵՐԱՄԻԱ Ս. ՓԻՇԵՆԵԱՆի

ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՁԱՐԸ (տրամ 4 արար իրական կեանքէ)

Յատուկ ուղեւորութիւն կ'ապահովուի համար նախօրէ, դիմել միութեան անդամներուն սափրիչ Շիրվանեանի մօտ, 92 bis Ave. Verdun, իսի լէ Մուլինօ եւ ներ-կայացման օրը Թատրոնին կիշէն, ժամը 2էն սկսեալ: Մուտք 7 եւ 5 ֆր.

ՍԱԿԱՒԱԹԻԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ, ՓՈԽԱՑՁԷՔ ԳՆԵԼ

ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ

Հեղինակ ՖՐԱՆՑ ՎԷՐՖԷԼ Թարգմ. ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

2 հատոր մեծադիր, 466 եւ 489 էջ, հեղինակին նկարով

Գինն՝ երկու հատորի 70 ֆրանք:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)

Հեռաձայն Danton 88-65, Chèque Postal: 1278-35

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷՄ,, ի ԺԳ. ԹԻՒԸ

հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ՌՈՍՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները: ԱՐՏԱՇԷՍ Ա-ԲԵԼԵԱՆ.— Հայ եւ Թուրք վաւերաթղթեր: Հ. ԱՃԷՄԵԱՆ.— Բագրատ Վրդ. Գէորգ - Թաւագալեան: ՍԻՄ. ՎՐԱՑԵԱՆ.— Լեւոն Թադէոսեան (Պապալա): ՎԱՀ. ՄԻՆԱՍՕՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր: ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համա-խարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը: ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուար 18ի յեղափոխութիւնը: ԱՆՑԵԱՒԻՒ.— Ակադ. Ալեքսանդր Թումանեան: կեանք եւ Մշակոյթ: Գիրք եւ Մամուլ: Գրախօսական: ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ.— Վ. Մանկա-նի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 իրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի:

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gité Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրիս Դ. (Ապրիլ) թիւը ճախ բովանդակութեամբ եւ պատկերազարդ: Քաջալերեցէ՛ք Ֆրանսահայ այս գրական ամսագիրը, որուն տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30 ֆրանք, արտասահմանի համար 40 ֆրանք:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e)

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝ V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières (Seine), Chèque Postaux 1647.93 Paris,

Վարձու յարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, չօֆաժ, կո հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միւնո քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օդասուն վայր: Դիմել 1 rue de la Colonie, Փարիզ (13), մէթրօ Corvisart:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ձեղաւոր Ֆ Լ Օ Ր Ի Ն

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 73

Ամերիկեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԲԺԻՇԿ ՌՕԺԷՆՍՔՈՒԻ

կը դարմանէ ընդհանուր, կա-նանց, սրտի եւ արեան հի-ւանդութիւնները: Էլեկտրա-բուժում: Կ'ընդունի ժամը 2—4: Դիմել՝ 10 Rue Lord-Byron. Métro Georges V Tél. Elysées 22-79

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

« ԱԼԱՌԱՋ »Ի ԹԵՐԹՕՆԸ ԹԻՒ (20)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉՊԷ՞Ր ՊԱՏՍԱՀԵՑԱՒ ՊԵԼՃԻՈՑ ՄԷՋ

Մաքսի համար լաւ պանդոկի մը մէջ սենեակ մը վերապահեց, այսպէս-ով բանտային օրէնքէն կարճ բայց հաճելի չեզում մը կատարելով: Բայց այն երկու սպաները որոնք Մաքսի կ'ընկերանային, թշնամիի մը այսքան գթասրտութիւն ցոյց տալու զարա-փարէն սարսափած՝ զայն ուղղակի զինուորական բանտ մը առաջնորդե-ցին, ուր չատ անհանգիստ գիշեր մը անցուց:

Սակայն երբ իր երթալիք տեղը հասաւ,— Հանովըրի մէջ ամրոց մը— այնտեղի պայմանները չատ աւելի հաճելի գտաւ: Հոն հանդիպելուն երեք ֆրանսացի քահանաներ իրեն բարի գալուստ մաղթեցին, եւ խումբ մը Պելճիացի լրագրողներ, որոնք բակին մէջ հաւաքուած էին տեսակ մը պատ-ուոյ պահակի ձեւով բարեւեցին զինքը: Մեծ սփոփանք մը ունեցաւ տեսնելով որ բանտին մէջ առանձին չպիտի ըլ-լար այլեւս, բայց այս երջանկութիւ-նը երկար պիտի չտեւէր: Առանց տե-ղեկութիւն ունենալու թէ իր դէմ ինչ ամբաստանութիւն էր կատարուած՝ Մաքս յանկարծ Պերլինի զինուորա-կան բանտը ղրկուեցաւ զարձեալ, ուր նախկին իր խցիկին մէջ արգելափա-կեցին:

Ամիսներ վերջը միայն իր մասին ե-դած ամբաստանութիւններն յայտնի եղան, որ ատեն Մաքս զարմացումով տեղեկացաւ թէ առ նուազն հինգ յան-ցանքներու համար պիտի դատուի: Անիկա «պետութեան դէմ դաւաճա-նած էր», դաղտնի թղթակցութիւն-ներ էր կատարած, հրամանատարին գրասենեակէն կնիք մը գողցած էր եւն... Իր մեղադիրներուն անուննե-րըն ալ տրուած էին,— մարդիկ ո-րոնց մասին Մաքս լսած անգամ չէր, ու երբ «դատավարութեան» ընթաց-քին պարզուեցաւ որ ոչ միայն ա-նոնց հետ չէ դաւադրած՝ այլ եւ չի ճանչնար անոնք, այս անգամ անոնց տեղը ուրիշ անուններ տուին:

Այդ ամբաստանութիւնները բոլորն ալ անհիմն էին, որովհետեւ թէեւ Մաքս իր թղթակցութիւններուն մէջ ծածկագիր մը գործածեց՝ բայց անի-կա բնաւ յայտնի չեղաւ եւ իր յանցա-պարտութեան հիմք չկազմեց:

Իր արժանի բարձրութիւնը որուն վրայ մնաց այս անհեթեթ ամբաստա-նութիւններուն առեն եւ գրեթէ տարի մը հարցաքննութիւնը քաշքշելէ յե-տոյ, վերջապէս դատաւորները անոր անմեղութեանը համոզուելով զինքը յանկարծ ազատ արձակեցին:

Քաղաքապետին, որուն խայթող խոնուածքը բնաւ չփոխուեցաւ, հե-տեւեալ զաւեշտ դէպքը մեծ հաճոյք պատճառեց: Երեւակայական «ան-պատուութեան» մը համար (էն-սիւլթ), որուն էութիւնը բացարձա-կապէս կ'անդիտանար, հանդիսաւոր կերպով կը յայտարարեն թէ 500 մարք տուգանքի դատապարտուած է: Բայց կը մերժէ այդ տուգանքը վճարել, ը-սելով որ ինք չի յիշեր այնպիսի ծանր յանցանք մը, ըստ որում երկու սպա-ներու հանդէպ անքաղաքավար դէմ-նուած է: Այդ մերժումին վրայ յի-սուն օրուան բանտարկութեան կը դա-տապարտուի եւ զինուորական քաղա-քային բանտ կը փոխադրուի: Հոս կեանքը նուազ խիստ էր:

Բոլոր նեղութիւններուն ժամանակ Մաքս մնաց միշտ ուրախ, ու երբ ազ-դեցիկ անձնաւորութիւններ ուզեցին իրեն համար բարեխօսել, անիկա միշտ ալ մերժեց, ըսելով որ մինչ մի-լիոնաւոր մարդիկ պատերազմի խը-րամներու սարսափներուն տակ կ'ապ-րին, ինք չէ որ հանգստութիւն պիտի փնտռէր եւ « եթէ ես չպիտի թոյ-լատրուիմ Պրուսէլ պաշտօնիս գլուխը վերադառնալու, միւս բոլոր շնորհ-ները դիս չեն հետաքրքրեր »:

12 յունուար 1915ին իր արտաքին կերպարանքի մասին հետեւեալ զուար-ճալից նամակը կը գրէր.—

« ... Չէք գիտեր թէ բանտարկեալ մը ինչի կը նմանի, մինչեւ իսկ եթէ բանտարկութիւնը կարճ առեւնուան համար ըլլայ: Հիմակ փղդկալ չու-նիմ ուսերի օձիք չեմ դներ, անոնց տեղը հինցած կապոյտ վզնոց մը կը կապեմ: Գալով հագուստիս՝ բոլոր կոճակներուն տեղը ապահով - գնդա-սեղները բռնած են: Անցեալները հագ-ուելու ժամանակ խնդալէն ճաթեցայ ... գօտիս (ասղը) ապահով — գնդա-սեղներու խորամանկ կարգադրութիւ-նով մը իրար բռնել տուած եմ (հրա-շալի գիւտ) ... Այսպէս ըրած եմ նաեւ չապիկս, բաճկոնս եւ մնացեալները.. տաբատիս կոճակներուն գործն ալ ա-պահով - գնդասեղները կը կատարեն:

×

1916 մարտին բանտի պատին վրայ ազդ մը փակցուած էր, ըսելով որ բանտարկեալները բժշկական յանձ-նախումբի մը կողմէ պիտի քննուին եւ ո եւ է մէկը որուն առողջութիւնը բանտային վիճակէն ազդուած է կա-րող է խնդրել որ զինքը Զուիցերիա փոխադրեն:

Մաքսի փափկութեամբ հասկցուցին որպէսզի այս չնորհէն օգտուի, բայց ան այդ մասին լսել անգամ չուզեց:

« ... Այդպէսով անուանական ազա-տութիւն միայն պիտի ստանամ, ա-տոր փոխարէն իրական եւ բարոյա-կան ազատութիւնս պիտի կորսնցնեմ: Հոս, այս գերութեանս մէջ այդ ի-մաստով ազատ եմ — որ դիս բանտար-կողներուն հետ որ եւ է յանձնառու-թիւն չունիմ ... Հոս գործնական պէս չէզոք եմ, մինչ Զուիցերիոյ մէջ բարոյապէս չէզոք պիտի մնամ, բա-մը որ անտանելի վիշտ պիտի պատճա-ռէ ինծի »:

Այս մէջբերումներէն կարծեմ կա-լի է գաղափար մը կազմել իր ... նկարագրի մասին:

1917 փետրուարին, մէկ բան-միւսը փոխադրուած միջոցին մէկ-մը Պերլինի պանդոկներէն մէկուն անցուց: այդ առթիւ հաճոյքով գրէ: «իրական անկողինի մը օրհնեալ քուն մը քաշեցի...

×

Վերջապէս 1918ի ընտրական պայքարը վրայ հասաւ եւ 1918 տեմբերին Մաքս հասկցաւ որ ... կած պատերազմը չհաճած էին...

Հոկտեմբեր 31ին գերման ... նութիւնը անոր 1000 մարք տուգ ազդարարելով որ անորոշ պայմա-ժամով Գերմանիա պէտք է ... բայց Պրուսէլի իր հաշուէն ... դրամ քաշել, (այդ 1000 մարքն այդ գումարէն առնուած էր) եւ ի-առաջուընէ աւելի ազատութիւն պիտ-թոյլատրուի:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԱՅԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ցրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
22
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
22 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3095

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՆ ԽՕՍՔ

ՅՈՒՅԱԴՐԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔՆԵՐԷՆ ԱՌԱՋ

—o—

Ինչ որ յիշեցուցինք, երէկ, Սուրիոյ մասին, կը պատշաճի մեր բոլոր գաղութներուն,— նորոգել, ընդլայնել կապերն ու ծանօթութիւնները:

Անցեալ շաբթու «Ազատ Ծօսք»ի թղթակիցը դառն տողեր կը գրէր, Աստուածածնունդի 1500ամեակին տօնակատարութեան առթիւ, որ կատարուեցաւ Սորպոնի մէջ:

Այդ երկար թղթակցութեան մէջ,— «Սորպոնի վլվլուկը» — ամէնէն կարեւոր գանգատը այն էր թէ՝ տակաւին չենք թօթափած ցուցադրական հոգերանութիւնը:

— «Սորպոնի հանդիսադրութեան ոգին է, որ կը ձագկենիմ հոս անողորմաբար: Ամէն ատեն որ օտարին առջեւ կը փերեւերտիմ ադրամարգի պէս, կամ, թիկունք կ'ուռեցնեմ կատուի պէս, խորհելով որ սա՛ կամ նա դիւրօվ օտարը ի նպաստ մեզի կը շլացնեմ, — ահա մեր դարաւոր կամ դարավերջիկ սխալը»:

Սորպոնի պարագան մանրամասնութիւն մըն է: Իսկ բուն հարցը՝ աւելի վրդովիչ, իրօք եւ երեւոյթ, քանի որ կը տիրէ մեր բոլոր գաղութներուն մէջ:

Կ'ակնարկենք ցուցադրական մոլութեան:

Ո՛ր մէկ ավարտին կամ շրջանէն ալ մնացած ըլլայ այդ սովորութիւնը, եթէ երբեմն օգուտներ կ'ունենայ, աւելի շատ յուսահարութիւններ կը պատճառէ: Բուն բառով՝ կը մոռցնէ մեր հիմնական պարտականութիւնները, կը շլացնէ եւ կը մոլորեցնէ մեզ:

Աչք մը նետեցէք որ եւ է գաղութի վրայ, եւ պիտի տեսնէք որ ծրագրեալ, յարատեւ, իսկապէս արդիւնաւոր աշխատանքէ աւելի, հանդիսաւոր, արարողական չարժուձեւերն են որ կը գրաւեցնեն մեր վարիչները: Նոյնիսկ երիտասարդութիւնը:

Առնենք մեր մէկ ավարտը, Փարիզ, Մարսէյլ կամ Լիոն:

Կրնա՞ք ցուցնել որ եւ է գործնական աշխատանք, հիմնուած՝ որոշ ծրագրի մը վրայ:

Ո՞ւր են, օրինակ, Ուս. Միութիւնները, որոնք այնքան չօշափելի գործունէութիւն կը ցուցնէին պատերազմէն առաջ կամ վերջը, երբ չէինք դիմաւորած այս ափերը:

Սակաւաթի՞ւ են այսօր: Նախկին ուժը չունի՞ն: Կամ ուրիշ օրկաննե՞ր յայտնուած են իրենց:

Առաջ ալ բազմանդամ օրկաններ չէին ուսանողական կամ երիտասարդական միութիւնները: Եւ իրենց աչքին առջեւ չունէին այսքան բազմութիւն, երկիրէ երկիր նետուած:

Ուրեմն գիտակցութեան եւ պարտականութեան ոգին է որ թուլցած է:

Այսօր շատ աւելի լայն ասպարէզ ունին այդ կարգի կազմակերպութիւնները, քանի որ գանգուածային պահպանութիւնը իրեն հետ բերած է բազմազան հոգեր:

Ուրիշ օրկաններ՝ իրենց կարգին: Բայց, ամէնէն առաջ երիտասարդներն ու երիտասարդական կազմակերպութիւնները են որ կրնան իրական դեր կատարել արտաքին յարաբերութեանց մէջ, նորհիւ իրենց կոչման եւ պատեհութեանց:

Պատերազմէն վերջը, բոլոր երկիրներն ալ փոխուեցան, նորոգուեցան իրենց վարչական կազմով, հանրային կեանքով, մտայորականութեամբ եւ մամուլով: Նոյնիսկ նոր միջավայրեր ստեղծուեցան: Եւ մենք համրանքներ ունինք բոլորին մէջ ալ, Փարիզէն մինչեւ Պաղտատ կամ Թէհրան:

Արդ, կրնա՞նք ապացուցանել թէ մենք ալ, ամէն տեղ, զուգընթաց երթալով օրուան չարժումներուն հետ, կրցած ենք նոր նուաճումներ կատարել, աւելի լայն կապեր հաստատել, կամ նորոգել հիները:

Ընդհակառակն, կրնաք վստահ ըլլալ թէ նոյնիսկ տեղացիներու լեզուն չենք սորված, 10 — 15 տարուան ընթացքին:

Միշտ պարտկուած՝ մեր նեղլիկ շրջապատին մէջ, անփոփոխ պահելով մեր պէսպիսուն սովորութիւնները եւ Թուրքիայէն կամ Կովկասէն ստացած գիտելիքները, տեղացին, օտարը յիշելով միշտ հանդիսաւոր կամ տաղնապալի առիթներու մէջ,— մենք դարձեր ենք աւելի անծանօթ քան թէ ծանօթ:

Այդ է պատճառը որ, միշտ կը կարօտինք անկիւնը մնացած բարեխօսներու, ընդհանրապէս հին ծանօթներու, որոնց անունները կարելի է մատի վրայ համրել, ամէն գաղութի մէջ:

Եւ փոխադարձաբար: Մատի վրայ կը համրուին նաեւ այն հաղորդակիցները որ կապ ունին այդ բարեխօսներուն հետ,— քանի մը դոց եղած անուններ, իրենց դէղնած գիտելիքներով:

Այս ճամբով, պիտի գայ ժամանակ մը երբ մարդիկ հասցէ պիտի փնտռեն, « Հայոց ազգ»ին հետ խօսելու համար: Մինչդեռ, ահա Թուրքերը նոր ծրագիրներ կ'որոճան, « օջախներ » հաստատելու համար նոյնիսկ այս պղտոտաներուն վրայ:

Ֆրանսան միայն պարապարահներէ եւ «պլոթրօ»ներէ չի բաղկանար: Ոչ ալ հռչակաւոր ծերունիներու համակրանքն է որ պիտի լեցնէ բացը:

Տարբեր յարաբերութիւններէն դուրս, կան աշխատանքի, մշակոյթի, տնտեսութեան կապեր: Այս պահանջները կարելի չէ դոհացնել նախապատերազմեան յիշատակներով: Եւ մեր համբաւ եւ առաքինութիւնները բաւական չեն, հին դիրքերը պահելու համար:

Ինչպէս ծառն ու ծաղիկը, արտաքին յարաբերութիւնները ալ հող եւ ջուր, դուրգուրանք եւ յարատեւութիւն կը պահանջեն: Մանաւանդ որ, չունինք ոչ դեսպանատուն, ոչ ալ հիւպատոսական բաներ, որպէսզի կարենային վառ պահել գոնէ պաշտօնական յարաբերութիւնները:

Ինչ որ պիտի կրնանք ապահովել, ձեռք պիտի բերենք միայն մեր սեփական աշխատանքով եւ ձեռներէցութեամբ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՀԱՍՏԱՏԵՑ ՊԱՏԺԱՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

—o—

Թեր ու դեմ ճառեր եւ նոր կոչ մը Իտալիոյ

—·—

Ա. Դ. Խորհուրդի երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ, անդամ մը եւս հաստատուեցաւ կազմակերպութեան անզօրութիւնը եւ պատժամիջոցներու սնանկութիւնը: Այս առթիւ խօսուած ճառերուն մէջ ուշագրաւ էր նախագահին՝ Աւստրալիոյ ներկայացուցիչ Պրուսի ազդարարութիւնը.—«Ձմոլորինք ապահովութեան կեղծ զգացումով մը եւ վերստին քննենք ամբողջ խնդիրը: Ձայլամի քաղաքականութեան հետեւելով, իրողութիւնները անգիտանալով խաղադրութեան օգնած չենք ըլլար »:

Օրուան գլխաւոր ճառախօսներն էին Եթովպիոյ ներկայացուցիչը՝ Վալտէ Մարիամ եւ Իտալիոյ պատուիրակը, պարոն Ալոյզի: Առաջինը դառնորէն գանգատեցաւ որ Ա. Դ. Խորհուրդը իրապէս կը լքէ Եթովպիան, մինչդեռ անոր դատը իր դատը սեպած էր անցեալ օգոստոսին: Իսկ Իտալիոյ պատուիրակը ջերմապէս պաշտպանեց իր երկրին վարած քաղաքականութիւնը, երբեմն կծու խօսքեր ալ արտասանելով: «Մեր բանակը արդէն 4000 քիլոմէթր ճամբայ չինած, ինչպէս եւ հիւանդանոցներ եւ դպրոցներ կառուցած, գերեվարուածները արգիլած է: Մեր զինուորը Ափրիկէ տարած է սուրն ու արօրը, փոխն ի փոխ գործածելու համար:

Վիճաբանութեանց ատեն Եթովպիոյ պատուիրակը դիտել տուաւ թէ Իտալիա եթէ սկզբունքով հաւանութիւն յայտնեց բանակցելու, նպատակը ժամանակ շահիլ էր, որպէսզի յետաձգուին քարիւղի արգելքը, ինչպէս եւ ուրիշ անօրինութիւններ:

Պ. Իսըն ազդարարեց թէ Անգլիա կրնայ վերադառնալ «չքեղ մեկուսացման» քաղաքականութեան մը, եթէ հաւաքական ապահովութեան դրութիւնը ձախողի ներկայ պարագային: Եւ կոչ ուղղեց որպէսզի Ազգերու Դաշնակցութեան վարանոտ անդամները աւելի ամուր կառչին պատժական տնօրինութեանց: Յայտնեց նաեւ թէ Անգլիա պատրաստ է յաւելուածական տնօրինութիւններ ալ դործադրելու, եթէ միւս պետութիւնները գործակցին:

Անգլիոյ արտաքին նախարարին այս խօսքերը ընդունելութիւն չգտան ժողովականներուն կողմէ, բացի Եթովպիոյ պատուիրակէն: Պ. Փօլ Պոնքուր, Ֆրանսայի պատուիրակը, իր կարգին ողբալով հաշտութեան ձեռնարկներուն ձախողանքը, չէնտեց թէ փոխանակ վհատելու, պէտք է չարունակել հաշտարար ջանքերը, մինչեւ որ յաջողութեամբ պսակուին: Այս առթիւ հասկցուց թէ Ֆրանսա կը նախընտրէ օր առաջ վերջացած տեսնել Իտալ-Եւթովպական պատերազմը, որպէսզի Իտալիա կարենայ աւելի գործօն դեր կատարել Եւրոպայի մէջ: « Մենք խաղաղութիւն կ'ուզենք Եթովպիոյ մէջ, որպէսզի կարենանք դիմաւորել խաղաղութեան սպառնալիքները Եւրոպայի մէջ »:

Ի վերջոյ քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը, որ կը յիշէ եւ կը նորոգէ մարտ 3ի կոչը՝ ուղղուած երկու պատերազմիկներուն: Կը հաստատէ թէ Եթովպիա հաւանեցաւ բանակցիլ, Իտալիա ալ սկզբունքով հաւանութիւն յայտնեց, բայց եւ այնպէս պատերազմը կը չարունակուի, խախտելով Ա. Դ. ուխտին տրամադրութիւնները: Այս առթիւ տիպողաբար կոչ կ'ուղղէ իտալական կառավարութեան, որպէսզի ջանայ հաշտութեան բանակցութիւններ կատարել Ազգերու Դաշնակցութեան համար ընդունելի պայմաններով: Միեւնոյն ատեն կը յիշեցնէ կազային պատերազմի պայմանագրին դէմ կատարուած օրինազանցութիւնները:

Ա. Դ. Խորհուրդին յառաջիկայ նիստը պիտի գումարուի մայիս 11ին, քննելու համար թէ Եթովպիոյ եւ թէ Հռենոսի խնդիրները:

ՄԵԾ ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ ԱՏՏԻՍ-ԱԲԵՊԱՅԻ ՄԷՋ

—·—

Այսօր վաղը կը սպասուի գրաւման

Մեծ իրարանցում կը տիրէ Ատտիս - Ապէպայի բնակիչներուն մէջ: Շատերը փախած են քաղաքէն: Երկար ատենէ ի վեր արգիլուած ըլլալով լուրերու հրատարակութիւնը, Տէսթէի անկումը խորապէս ցնցեց ժողովուրդը: Հակառակ բոլոր յոռետես լուրերուն Հապէշները կը կարծեն թէ կայսրը պիտի դիմադրէ մինչեւ վերջը, նոյնիսկ եթէ մայրաքաղաքը իյնայ: Կիրակի օր մուննետիկներ հրապարակային ժողովի մը հրաւիրեցին քաղաքացիները ձիարձակարանին մէջ: Ներկայ էին իրր 6000 այրեր, կիներ եւ մանուկներ, լսելու համար երիտասարդ Հապէշներու Դաշնակցութեան բանախօսները: Այս վերջիններէն մէկը բացագանչեց.

— « Եթովպիա անկախ եղած է ամբողջ 3000 տարի: Այժմ թշնամի մը կը խլէ մեր անկախութիւնը, ո՞վ չուզեր կռուիլ պաշտպանելու համար իր հայրենիքը: Մենք ձեզի ըսինք թէ ինչ պիտի ընէք, երբ իտալական օդանաւերը երեան, այժմ ձեզի կ'ըսենք նորէն ճշմարտութիւնը,— Իտալիա գրաւած է Տէսիէն, մայրաքաղաքը վտանգի մէջ է: Մի մնաք այստեղ, դացէք ճակատ եւ մեռէք ռազմադաշտին վրայ ձեր կայսեր հետ: Ժամանակը չատ կարճ է, դինուորագրուեցէք այսօր եւ զէն ի ձեռին դացէք ճակատ»:

Այս ճառին վրայ չատ մը նախկին ռազմիկներ իրենց սուրերը քաշելով սպառնային թշնամիներուն, բայց ճառախօսները յանդիմանելով աղդարարեցին.— « Այդ բանը դացէք ճակատին վրայ ըրէք եւ ոչ թէ այստեղ»:

Հակառակ երիտասարդ Եթովպիացիներու կոչին, կը կարծուի թէ կայսրը չուզեր պաշտպանել մայրաքաղաքը, խնայելու համար աւելորդ արիւնահեղութիւններ: Կը կարծուի թէ կեդրոնական կառավարութիւնը պիտի հեռանայ մայրաքաղաքէն վտանգի պահուն:

Քաղաքապետութեան վարիչները եւ ոստիկանութիւնը պիտի մնան, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար: Օտար դեսպանները ժողով գումարե-

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

—o—

Արտնեղութիւն Ռուսաձիոյ մէջ

—·—

Պուէրէշէն կը հեռագրեն ապրիլ 20 թուականով.— Այստեղ մեծ ջղագրգռութիւն պատճառեց Ա. Դ. Խորհուրդին ուղղուած զեկոյցը, որով Թուրքիա կը ծանուցանէ թէ պիտի վերաչինէ Տարտանէլի ամրութիւնները: Կը կարծուի թէ այս ձեռնարկը նոր ճեղք մը պիտի բանայ Պալքանեան Համաձայնութեան մէջ որուն անդամ են Թուրքիա եւ Ռումանիա: Իրազեկ շրջանակներու մէջ կը չեչտեն թէ Ռումանիա մեծապէս չահադրգռուած է Տարտանէլի ազատ նաւարկութեամբ, որ Թուրքիոյ բարեհաճութենէն կախում պիտի ունենայ, երբ ամրութիւններ չինուին: Ռումանական կառավարութիւնը մտահոգ է նաեւ անոր համար որ Թուրքիա դարձեր է կուսակից դաշնագիրներու վերաքննութեան, մինչդեռ Պալքանեան Համաձայնութիւնը միչտ պայքարած է վերաքննական քաղաքականութեան դէմ եւ ա՛յդ է գլխաւոր մէկ պատճառը իր գոյութեան: Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, Պ. Թիթուլէսքու, որ ամէնէն կորովի ջատագովն է հարաւային արեւելեան Եւրոպայի մէջ հաստատուած կարգադրին պահմանման, մասնաւորապէս դժգոհ է որ Թուրքիա իր ձեռնարկը կատարեց Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ միակողմանի դրժումէն անմիջապէս վերջը: Դժգոհ է նաեւ անոր համար որ Թրքական կառավարութիւնը հարկ չէ դատած նախապէս լուր տալ Պալքանեան զինակիցներուն, Ազգաժողովին դիմելէ առաջ եւ բան չէ ըսած իրեն՝ Թիթուլէսքուի, որ նախագահն է Պալքանեան Համաձայնութեան: Թուրքերը կ'ատարկեն թէ Պալքանեան դաշինքը կապ ունի միայն Պալքանեան սահմաններուն եւ ոչ թէ Տարտանէլի հետ, բայց այս տեսակէտը չընդունուիր Պուքրէշի մէջ: Հաւանական կը նկատուի որ ռումանական կառավարութիւնը հարկադրուի բողոքագիր մը հրատարակել Նեղուցներու ամրացման ծրագրին դէմ:

**** Պոլսոյ Թուրքերէն Թերթերը հրատարակելով կառավարութեան պաշտօնական հերքումը՝ Տարտանէլի վերագրաւման մասին, կ'ըսեն թէ այդ լուրերը «չարամտօրէն յերիւրուած են, նուազեցնելու համար այն համակրանքը որով ընդունուեցաւ Թրքական ծանուցագիրը»: Կը հերքուի նաեւ այն լուրը թէ պաշտօնապէս տեղեկութիւն հաղորդուած է յունական կառավարութեան, Տարտանէլի վերագրաւման մասին:*

Թրքական ներգաղթ Պուլկարիացիէն

Թուրքիա եւ Պուլկարիա պայմանագիր մը կնքեցին, որուն համաձայն այս տարի 10,000 Թուրքեր իրենց երկիրը պիտի դառնան: Ատոնք հոդեր պիտի ստանան Թրակիոյ մէջ: Եուկոսլավիա իր երկրէն հեռացող Թուրքերու կալուածներուն փոխարէն 17 միլիոն տինար վճարած ըլլալով, այս դումարը պիտի յատկացուի դաղթականներու տեղաւորման՝ Թրակիոյ մէջ:

Նոր խռովութիւններ Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ ապրիլ 20ին նոր խռովութիւններ ծագեցան մասնաւորապէս Թէլ - Ավիվի մէջ: Ոստիկանութիւնը կրակ բանալով ցրուեցուց Արաբ մը եւ վիրաւորեց հրեայ տղայ մը: Քաղաքին ուրիշ մէկ մասին մէջ Հրեայ մը սպաննուեցաւ եւ իր ընտանիքին երկու անդամները վիրաւորուեցան Արաբի մը կողմէ:

Ապրիլ 20ի դէպքը պատահեցաւ երբ Արաբները յարձակման ենթարկուեցան, փողոցէն անցած ատեն: Արաբները փակեցին իրենց խանութները եւ յարձակեցան հրէական խանութներու վրայ, կրակի տալով քանի մը հատ: Անգլիացի մը Հրեայ կարծուելով յարձակման ենթարկուեցաւ, բայց ատենաճանակը քաշեց եւ վիրաւորեց Արաբ մը:

Նապլուսի մէջ Արաբները ցոյց մը կատարեցին նոյն օրը, պահանջելով արդիլել Հրեաներու ներգաղթը: Հանրակառքի հաղորդակցութիւնները բոլորովին խզուեցան Եաֆայի, Երուսաղէմի, Հայֆայի եւ երիքովի, ինչպէս եւ հրէական գաղութներու մէջեւ :

Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը քաղաքային պահակներ նշանակած է, Եաֆայի եւ Թէլ - Ավիվի պաշտպանութեան համար: Երուսաղէմի արաբական խանութներէն չատերը փակուած են, որովհետեւ արաբ երիտասարդներ փողոցէ փողոց չրջելով կոչում կ'ընեն խանութներու ազգային զգացումնեբուն: Փակուած են նաեւ չատ մը հրէական խանութներ, արաբ-հրէական թաղին մէջ: Պաղեստինի մարզպանը կը խորհրդակցի զինուորական եւ ոստիկանական իշխանութեանց հետ, նոր խռովութիւններ կանխելու համար:

*** Ապրիլ 21 Թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հազարաւոր ցուցարարներ Երուսաղէմի վրայ կը քալեն եւ թէ Թէլ - Ավիվի հրէական թաղը՝ կրակի տրուած է: Ահագին աւարառութիւններ կատարուած են ամէն կողմ:*

Անգլիա միչտ կը զօրացնէ Մալթան

Անգլիական կառավարութիւնը միլիոնաւոր ձեռք առած է, Մալթայի ամրութեանց ուժը ամենաարագ ստոիճանին հասցնելու համար: Ծովային մտանագէտներ միաձայնութեամբ կը չեչտեն թէ Մալթան անհրաժեչտ է իրրեւ խարիսխ մը, պաչտպանելու համար Միջերկրականի առեւտրական ճամբաները: Հզօր նաւատորմիղ մը եւ օդային բաւարար ուժեր հաստատելով այնտեղ, Մեծն Բրիտանիա պիտի կրնայ ապահովել իր նաւագնացութիւնը Ճիպրալթարէն Սուէզ: Իրականին մէջ Մալթա միակ բրիտանական հողն է 1920 մղոն ճամբու մը վրայ, Ճիպրալթարէն Փորթ Սաիտ, հետեւաբար անհաչուելի արժէք ունի ռազմադիտական տեսակէտով: Մասնագիտական չրջանակներու մէջ կը մեծ ժէն այն կարծիքը թէ միայն օդանաւային յարձակումը անպաչտպանելի կը դարձնէ Մալթան:

Անցեալ աշունէն ի վեր մեծապէս աւելցած են Մալթայի պաչտպանութեան միջոցները:

4000 Ամերիկեան օդաչու

Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց օրինագիծ մը, որուն համաձայն պիտի գործադրուի օդանաւային հնգամեայ ծրագիր մը, 4000ի բարձրացնելով ռազմական սաւառնակներու թիւը: Այս առթիւ տեղեկաբերը բացատրեց թէ 4000ը նուազագոյն համեմատութիւնն է ազգային պաչտպանութեան համար, նկատի առնելով աչխարհի ներկայ կացութիւնը: Այժմ 1800 կը հաչուեն Մ. Նահանգներու ռազմական օդանաւերը, բայց երբեք չէ լրացած այս թիւը, տեղեկաբերին կարծիքով: Քուէարկուած օրինագիծը նախապէս կը տրամադրէր 4000ի ծրագիրը գործադրել մինչեւ 1938, բայց յետոյ վերածուեցաւ հինգ տարուան:

Ի. — ԱՍՑՍԱԿԱՐՈՄԱՔԵՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

— ० —

ԱՄՖ — Ըսինք Ն. Գևինթ-Ռոպեռթսեան վերջերս «Հայրենիք» օրագրին համար Էր յօդուածաշարք մը, որ կրնայ հետաքրքրական ըլլալ ոչ միայն մեզի, այլեւ ուրիշներու համար։ Ան կը գրէ, թէ Ամերիկայի մէջ ամէն տարի 10,000 մարդ կը մահանայ ոչ-ճիշդ ներարկումներու պատճառով։ Ասոնց մեծ մասը կը մեռնի ոչ թէ հիւանդութենէն, այլ անոր դէմ տրուած դեղերէն։ Ամերիկացի բժիշկներ կ՚ըսեն, որ ասիկա ամենէն մեծ վտանգն է ներկայ ատենուան բժշկութեան համար։ Ամերիկացի բժիշկներ կը գործածեն ամէն տեսակ դեղեր, առանց նախապէս ստուգելու անոնց ազդեցութիւնը հիւանդին վրայ։ Ասոնք կը ներարկեն, կը տան խմելու, կը քսեն մարմնին, կամ կը ծծեցնեն։ Ամերիկացի բժիշկներ կը հաւատան, որ դեղերը ամէն հիւանդութեան դարման են։ Ասոնք կը հաւատան, որ ամէն հիւանդութիւն կրնայ բժշկուիլ ներարկումներով։ Ասոնք կը հաւատան, որ ներարկումները ամէն հիւանդութեան դարման են

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ (1919 - 1921)

ԴԵՐԱՍՏՎԱԾՈՆ ՆԱՀԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

— ○ —

Ա. Ա.

Հայրենիքի ազատագրական պատերազմի տարիներին Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության (բոլշևիկների) շարքերում կռվել են հազարավոր կոմունիստներ, որոնք ոչ միայն ռազմաճակատում, այլև թիկունքում ամուր պահել են կուսակցության դրոշը, ամենադժվար պայմաններում անձնազոհաբար պաշտպանել են Խորհրդային իշխանությունը, ամրապնդել են Հայաստանի Սովետական Հանրապետությունը։

Հայ կոմունիստների հերոսական պայքարի մասին մեծ նյութեր են հավաքել և տպագրել Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի Մարքս-Էնգելս-Լենին ինստիտուտի աշխատակիցները։ Այդ նյութերը հրատարակվել են «Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության պատմության նյութեր» ժողովածուի 1-ին հատորում։

Ներկայացնում ենք այդ հատորից մի քանի հատվածներ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության (բոլշևիկների) Կենտրոնական կոմիտեի նիստը, որին մասնակցում էին Կենտրոնական կոմիտեի անդամներ Ա. Ղարաջյանը, Ա. Ջամալյանը, Ա. Ամատունին, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ալեքսանդրովը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղուկասյանը, Ա. Ռուբինը, Ա. Ֆրանգուլյանը, Ա. Ֆիրդուսյանը, Ա. Ֆարամազյանը, Ա. Ֆարամազյանը, Ա. Ֆարամազ

ցին կացութիւնը քննելու համար։ Կառավարութիւնը որոշեց զէնք եւ ռազմանիւթ բաժնել։ Մի եւնոյն ատեն հրամանագիր մը հրատարակեց, որով փախստական զինուորներուն կ'արգիլէ քաղաք մտնել։ Կը վախցուի որ այս փախստականները որոնց մեծ մասը հեռուոր գաւառներէ եկած են եւ բոլոր սպիտակամօրթները խռովացի կը կարծեն, կրնան յարձակիլ Ատտիս - Ապէպա մնացած քանի մը հազար Եւրոպացիներուն վրայ։

*** Վերջին լուրերու համաձայն, մայրաքաղաքին բնակիչները սկսած են շրջակայ բլուրները քաշուիլ, իրենց էշերով, ջորիներով եւ առնին գոյքերով։ Հարիւրաւոր ընտանիքներ խուճապահար վիճակ ապրիլ 20ին, իմացած էին փախստականներով, — այր, կին, մանուկներ եւ ծերունիներ, հաշմանդամներ եւ անկարներ, իրենց չալակն առած հազուստ - կապուստ, ուտելիք եւայլն։ Անգլիական դեսպանատունը պաշարուած է։ Հարիւրաւորներ դիմում կը կատարեն, անոր թաքստոցներուն մէջ ապաստանելու համար։ Կը կարծուի թէ Ատտիս - Ապէպայի 3000 օտարականները պիտի կրնան տեղաւորուիլ անգլիական թաղին մէջ, որ պաշտպանուած է փշաթելերով։

Կռիւներ կը շարունակուին

Երէկ, 21 ապրիլ, Հռոմի հիմնարկութեան 2690րդ տարեդարձն էր եւ ամբողջ Իտալիան մեծ յաղթանակի մը նոյնիսկ Ատտիս - Ապէպայի գրաւման կը սպասէր։ Ամէն պարագայի մէջ, իտալական բանակը շատ հեռու չէ Եթովպիոյ մայրաքաղաքէն, թէեւ զօրամասերը զգուշութեամբ կը յառաջանան։ Զրոյցի մը համաձայն, իտալական զօրքը գրաւած է Անքոպէր քաղաքը, որ կը գտնուի Տէսիէի հարաւակողմը, 125 քիլոմեթր Ատտիս - Ապէպայէն։

Երէկ միեւնոյն ատեն Աչխատանքի Օրն էր Իտալիոյ համար, (փոխան մայիս 1ի)։ Հռոմի մէջ բանուորական եւ գործատիրական սէնտիքաներու անդամները առտուն թափոր մը կազմեցին Վենետիկի հրապարակին վրայ, փառաբանելով «Առաջնորդը»։ Այս առթիւ բազմաթիւ նոր չինութիւններ բացուեցան Հռոմի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՄԻ

Մոն Պլանի տակէն փապուղի մը չինելու ծրագիրը նորէն կ'արծարծուի, ուղղակի զինուորական ճամբայ մը բանալու համար զէպի Իտալիա։ Երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 12,5 քիլոմեթր, (Սէն Կոթառի փապուղին 14,9 քիլոմեթր է)։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ մանրամասն զեկոյց մը տալով, հաստատեց թէ աուրքերու հասոյթը 1936 մարտին եղած է 35 միլիոն ֆրանք աւելի՝ նախատեսուած գումարէն, իսկ 125 միլիոն աւելի՝ բաղդատելով 1935 մարտի եկամուտին հետ։ Մինչդեռ 1932 — 1935ի ընթացքին ամէն ամիս 300 — 350 միլիոնի բաց մը կը գոյանար։

ՀԻԹԼԷՐի ԾՆՆԴԵԱՆ 47ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ առթիւ, աննախընթաց զօրահանդէս մը կատարուեցաւ ապրիլ 20ին, ինչպէս գրած էինք երէկ։ Կը մասնակցէին 30—33,000 զինուորներ եւ 400 հրասայլեր, ինչ որ չէր տեսնուած Վիշէյի Բ.ի օրով։ Այս առթիւ հանդիսաւոր երդում կատարեցին 764,000 վարիչներ եւ անդամներ՝ հիթլէրական կուսակցութենէն եւ երիտասարդական կազմակերպութենէն։ Օրուան ճառախօսները փառաբանելով ազգային - ընկերվարական շարժման ծաւալումը, ուժգնօրէն խարանեցին համայնավարական հոսանքը։ Հանդիսութեանց ներկայ էին նաեւ օտար դեսպանները։

ԶՈՐՍ ՏԵՍԱԿ ԹԱՔՍԻՆԵՐ պիտի բանին այսուհետեւ, փարիզի մէջ,— 1.— Առանց մասնաւոր նշանի կառքերը՝ 2 ֆրանք մուտք եւ 50 սանթիմ իւրաքանչիւր 400 մեթրին։ Դիչերը ժամը 11էն յետոյ՝ կրկին գին, իսկ քաղաքէն դուրս՝ վերադարձի ծախքն ալ գանձելով։ 2.— Ձերմակ աստղով կառքեր, միեւնոյն պայմաններով, բայց գիչերուան սակը՝ ժամը 1էն յետոյ, եւ յաւելումնային պայմաններով, բայց գիչերուան սակը՝ ժամը 1էն յետոյ, եւ յաւելումնային պայմաններով, բայց գիչերուան սակը՝ ժամը 11էն յետոյ։ 3.— «Մինուածական գին չպիտի գանձեն քաղաքէն դուրս, նահանգին մէջ։ 3.— «Մինեօնէթ» կառքերը, երկու հոգիանոց, եւ ընդհանրապէս գեղին եւ կարմիր ներկուած, գիչեր թէ ցերեկ մուտքը՝ 1 ֆրանք, յետոյ 50 սանթիմ իւրաքանչիւր 500 մեթրի համար, իսկ կրկնապատիկ սակը՝ գիչերուան ժամը 11էն յետոյ։ 4.— Կապոյտ եւ ճերմակ գրօշներով կառքեր, մուտք՝ 1 ֆրանք, մէկ կամ երկու հոգին՝ 50 սանթիմ իւրաքանչիւր 500 մեթրի համար, երեք հոգին՝ 50 սանթիմ 400 մեթրի համար, գիչերուան սակը ժամը 1էն յետոյ։

ՖՐԱՆՍԱՑի ՀԱՆՐԱԳՈՐԾՆԵՐը որոշեցին ընդհ. գործադուլ հռչակել մայիս 1ին։ Կառավարութիւնը միջոցներ կը խորհի, կանխելու համար։

Թատերական Ցերեկոյթ

կազմակերպուած Սէվրանի Հայ Կրթական Միութեան կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն 10
իր սեփական սրահին մէջ,
52 rue de Bouogogne, Sévran, (S. et O.)

Ալֆաւիլի դերասանական խումբը, դեկավարութեամբ Պ. Ո. զունեանի կը ներկայացնէ «ԱՆՄԵՂ ԶՈՀԸ» (տրամ 1 արար), ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏՈՒԻՔԸ (զաւեշտ), ԵԱՏԻՍ (զաւեշտ),

կը խօսի ՏՔԹ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱԱՈՒՆԻ

ԵՐԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

Մուտք 5 Ֆր.։ (փոքրիկներու համար մուտքը ազատ է)։
Հաւորդակցութեան միջոցներ.— կառ. տիւ Նօռէնի 13.30—14.35—14.45։
Հանդիսականներու հանգիստը ապահովուած է։
Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արիները։

Հ. Ց. Դ.

Գաւառամասերու

Լիոնի Վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 24 Ապրիլ ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, «Զարդարեան» գրադարանին մէջ, կարեւոր օրակարգ։

Վանանցի Պրոպականտի յանձնախումբին երրորդ հիւրընկալեան վիճաբանական ժողովը 24 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Հ. Ց. Դ. վարանսի Սիամանթօ Ակումբին մէջ, 2 rue des Balais։ Նիւթ՝ «Դրամագլուխը եւ տչխատանքը»։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու ծամակիրները։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած փարիզի «Եգիպտացի» կոմիտէի կողմէ

Այս հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին

Au Clair de la Lune *սրճարանը*, **Place d'Italie**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Նիւթ՝ «Քաղաքական ընդհանուր կացութիւնը»։

Կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջաններու ընկերները։

ԱՊՐԻԼ 19ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

25 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, դպրոցին սրահը,

4 Rue des Trois Chantiers

Նախաձեռնութեամբ Շամազգայինի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ տեղւոյն եկեղեցական, կ. խաչի, Հ. Ց. Դ. «Արդութեան» խումբի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի։

Կը հանդիսանայ Պ. Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Պ. Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ։ ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։
Հաղորդ. միջոցներ.— Օթօպիւս թիւ 1, իջնել՝ Puits-sans-vin։

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «վարանդեան» սրահին մէջ

10 Bld. des Marguerites

Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ զանազան կազմակերպութեանց։
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մայիս 3ին։

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

Վաղը հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական քոնսերվատուարի շէնքին մէջ (գետնայարկ), 26 Աւընիւ սը Թօքիս

Պ. ԲԵՆՕ կը ներկայացնէ Գանձակ քաղաքի ամփոփ պատմութիւնը 1000 տարիէ ի վեր։

Կը խնդրուի որ փափաքողները ժամը 9էն առաջ ներկայ գտնուին։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Վաղը, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը՝ 9ին,

École des Langues Orientales *ի մէջ*, **2 rue de Lille,**
Մէթրօ՝ St. Germain des Près
կը խօսի Պ. Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Սունդուկեան եւ հայ թատերական գրականութիւնը։

Յարեկոյթ — Պատահարդէ«

կազմակերպուած Հասարակ Գարակէօզեան Հօմի
Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մնաւոկին
կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին
Salons «Enfance et Famille» *ի մէջ*, **6 Rue Clavel**
(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)
ԸՆՏԻՐ ՕՐԻՆՍԱԲԱՐ — ՃՈՒԱ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ,
Մուտք՝ 5 ֆրանք։

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus 1
Ղեկավարութեամբ Մ. ՇԻՐՎԱՆԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ կարող ուժերու
կը ներկայացուի ԵՐԱՄԻԱ Ս. ՓԻՉԵԱՆԻ
ԳՈՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅԲՈՒՐԸ (*տրամ 4 արար իրական կեանքէ*)

Տոմսակները ապահովելու համար նախօրօք, դիմել Միութեան անդամներուն սափրիչ Շիրվանեանի մօտ, 92 bis Ave. Verdun, իսի լէ Մուլինօ եւ ներկայացման օրը թատրոնին կիշէն, ժամը 2էն սկսեալ։ Մուտք 7 եւ 5 ֆր.։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷՄ,, ի ԺԳ. ԹԻՒԸ ՀԵՏԵՒԱԼ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ.—

ՌՈՍՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները։ ԱՐՏԱՇԵՍ Ա-ԲԵՂԵԱՆ.— Հայ եւ Թուրք վաւերաթղթեր։ Հ. ԱՃԵՄԵԱՆ.— Բագրատ վարդ. Գէորգ - Թաւաքալեան։ ՍԻՄ. ՎՐԱՑԵԱՆ.— Լեւոն Թադէոսեան (Պապաչ)։ ՎԱՀ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր։ ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը։ ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուար 18ի յեղափոխութիւնը։ ԱՆՑԵԱԼՔ.— Ակադ. Ալէքսանդր Թումանեան։ կեանք եւ մշակոյթ։ Գիրք եւ մամուլ։ Գրախօսական։ ՑԱՒԵԼՈՒԱՄ.— Վ. Մանկունի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը։

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի։

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.։

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gitè Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

Վարձու դարկաբաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, շօֆաժ, կամ հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միեւնոյն քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.։ Օգասուն վայր։ Դիմել 13 rue de la Colonie, Փարիզ (13), մէթրօ Corvisart։

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԱ ՄԹԵՐԻ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։
Ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, վկայեալ Ecole Normale de Musique է. վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով։
Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ,
56, Rue Lafayette, Paris.

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԹՄԼԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»
8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն
Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, աճմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷԿԱՊ, համբաւաւոր ԴԱՐԻ. ՔԷՕՑԻ ՊՕՂԱԶԱ, սքանչելի ԹԱՒՈՒԻԴ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՓԼԱՎԱ՝ ամբողջ կարագով։ *ՅՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ*
ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ
ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ե. ՊՐՈՒՍԱԼԷԼԵԱՆ
PRIX FIXE եւ A LA CARTE
Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկեր։ ընոյթներու համար սպասարկութիւն մտածուած գիներով ճաշարաններ կից ընդարձակ սրահին մէջ։ ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՃԱՇԱԽՕՐԴ ՊԻՏԻ ԳԱՒՆԱՔ

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL
ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ
Ձուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։
Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։
ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԲԻԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ԲԺԻՇԿ ՌՕԺԷՆՍՔԻ
կը դարմանէ ընդհանուր, կանանց, սրտի եւ արեան ծիւանդութիւնները։ ելեւմտարուժ։ կ'ընդունի ժամը 2—4։ Գիմել՝ 10 Rue Lord-Byron, Métro Georges V Tél. Elysées 22-79

ՏԻՐՈՒՀԻ ՉԱՌԱՓԵԱՆ
կուտայ դասեր՝ դաշնակի եւ մարմնոյի երաժշտական ալիքներուն (Ջարուս ամենամեծ գիւտերէն մէկը) 6 Villa des Sablons, (81 Ave. du Roule վրայ) Porte Mailloth մօտ, **Neuilly sur Seine**։ կ'ընդունի շաբաթ օրերը 2-- ժամադրութիւ նախօրօք։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

« ՅԱՌԱՋ »Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ (21)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵՐ ՊԱՏՄԱՇԷՑԱՆ ՊԵԼԻԱՐՑ ՄԷՋ

Մինչ Մաքս չարունակ իր վերադարձի արտօնութեան մասին կը յուսար, այս լուրը մեծ հարուած մը եղաւ։ Այդ վայրկեանէն սկսած մէկ մտածում ունեցաւ, փախչիլ։

Նոյեմբերին Գերմանիոյ մէջ յեղափոխութիւնը ծայր տուաւ։ Ապստամբութիւնը ճիշդ ժամանակին հասաւ եւ Մաքսը խիստ բանտարկութենէ մը փրկեց։ Այն զօրավարը որ իր մասին վերջին հրամանը տուած էր, պաշտօնանկ ըլլալովհրամանը չգործադրուեցաւ։

Շուտով ամէն բան վերջացաւ եւ ապստամբները կացութեան տէր դարձան։

Մաքս խորհեցաւ որ գերմանական նահանջող բանակները Պրիւսէլէն անցնելով ամէն բան աւարի պիտի տան, մանաւանդ ուտեստեղէնի պաշարները, ուստի պէտք է որ Պրիւսէլ երթայ, իր ներկայութիւնը հոն անհրաժեշտ էր։

×

Գօսլար քաղաքը, ուր կը գտնուէր Մաքս, հանդարտ երեւոյթ մը ունէր։ Զինուորներն ու աշխատաւորական խորհուրդը նոր քաղաքային վարչութեան գլուխը դրած էին որմնադիր մը, անոր օգնական տալով գլխաւոր յիսնապետ մը։ Բանտարկեալները ազատ արձակուած էին եւ շատեր ոնոնք յեղափոխական արտայայտութիւններ ըրած ըլլալու յանցանքով դատապարտուած էին, հիմակ կարեւոր պաշտօններ կը գրաւէին։

Մաքսի թէեւ ազատութիւն չնորհուած էր, բայց մեկնելու համար անցագիր չունէր։ Ուստի իր բախտին սպասեց։ Օր մըն ալ կարգ մը հարցումներ ընելու պատրուակով ոստիկանութեան գրասենեակը մտաւ եւ գաղտնապէս քանի մը հատ պարապ պաշտօնաթուղթ գրպանելով մեկնեցաւ։

Իր սենեակը քաշուեցաւ եւ կրցածին չափ կեղծելով ինք իր ձեռքով անցագիրը պատրաստեց։ Անով զինուած ապահով կայարան հասաւ եւ չոգեկառք նստաւ։

Այլեւս ազատուած էր։

Այդ միջոցին ճամբորդ մը նոյն յարկաբաժինը մտաւ։ Մաքս տեսաւ որ զիմացինը զինքը ուշի ուշով կը զննէ։ Զուգադիպութեան երկար բառուկը վրէժխնդրութեամբ կը գորզուկը էր։ Այդ ճամբորդը այն անձն էր որ չորս տարի առաջ հանդիպած էր Մաքսին չոգեկառքին մէջ, սպառազէն զինուորներու խմբակէ մը շրջապատուած, ու հիմակ մէկ ակնարկով ճանչցած էր զայն։

Մարդուն սպասածը չեղաւ սակայն, ան կը կարծէր թէ քաղաքապետը կը փախչի, ու երբ Համի կայարանին մէջ պաշտօնեաները սկսան աղաղակել «քաղաքապետ Մաքս, քաղաքապետ Մաքս» իրեն թուեցաւ որ խաղը վերջացած էր եւ Մաքս ձերբակալուած։

Մեծ եղաւ իր զարմանքը սակայն, երբ պաշտօնեաները պարզապէս անոր իմացուցին թէ ազատ էր Պելժիա վերադառնալ եւ հարիւրապետ Վէպէր, պլոնսուր գրաքննիչը, զինքը ամէն կողմ փնտռել տուած էր Պրիւսէլ վերադարձնելու համար։

Վերջապէս կացութիւնը այնքան նեժամային թուած էր որ, մտածեր էն մինչեւ իսկ օդանաւ մը տրամադրել զինքը փնտռելու համար։

Բայց Պելժիա ճամբորդութիւնը անվտանգ չէր։ Շատ անգամներ զինուորներու կողմէ ճամբան փակուեցաւ, բայց հարիւրապետ Վէպէր, ամենահեղինակաւոր սպայ մը, անոր հայրենիքը կարօտալից բարի գալուստ մաղթեցին եւ իր տունը ծաղիկներով ողողեցին։

(Վերջ)

Թարգմ. Ա. ՀԱԲԻԼԵԱՆ

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԵՔ
երփնազարդ «Մ ե ղ ո ւ»
փարիզի եւ շրջանի Յառաջի ջրուհիյ
Պ. Ա ԽԱՏԻՍԵԱՆ։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
23
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
23 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3096

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ՕՂԱԿՆԵՐ ԵՒ ՑԱՆՑԵՐ

— · —

Ո՛րքան պերճախօս է Պոլսոյ Ազգ· վարչութեան չրջաբերականը, ուղղուած՝ Թաղային մարմիններուն:

Ուրեմն, արդէն իրականացած է ինչ որ կը փափագային Թուրք Թերթերը, քանի մը տարիէ իվեր:

Ինկիլաբի փոքրամասնութեանց բարոյական իրաւունքները աստիճանաբար կրճատելէ, ծաղրանկարի մը վերածելէ յետոյ, ձեռնարկած է անոնց նիւթական աղբիւրներն ալ իր ափին մէջ կեդրոնացնելու:

Այդ կեդրոնացումէն եւ գեկավարութենէն մինչեւ իւրացում՝ չատ երկար չէ ճամբան: Թուրքը նոր չէ որ պիտի ապացուցանէ ձեւերը փրկելու իր վարպետութիւնը, ինչպէս արտաքին, նոյնպէս ներքին ճակատին վրայ:

Ազգ· վարչութեան չրջաբերականին հետ, պիտի կարդաք պզտիկ լուր մըն ալ, որ ինքնին կը բաւէ քնացողները արթնցնելու:

— « Էվգաֆի կողմէ ազդարարուած է Սկիւտար, Եէնի Մահալլէի թաղ· խորհուրդին, թէ 25 ոսկիէն վեր նորոգութեանց համար պէտք է Էվգաֆէն արտօնութիւն առնուի»:

Ի՞նչ տարակոյս որ այսպիսի ազդարարութիւններ իրարու պիտի յաջորդեն, երբ Էվգաֆը իր սեղանին վրայ ունենայ ազգ· կալուածներու մատակարարութեան բոլոր հաշիւները, ելքերով եւ մուտքերով :

Այնատեն, Էվգաֆը — ուրիչ խօսքով կառավարութիւնը — տիրաբար պիտի վարէ հայկական կալուածներու մատակարարութիւնը, բոլորովին խամաճիկներու վերածելով ինչ որ ազգ· մարմին կը կոչուի: (Նկատեցէք որ Պոլսոյ հայերէն Թերթերը չատոնց ընդած են ոչ միայն «Հայկական կեանք»ի գլուխը եւ լուրերը կը հրատարակեն ցիրուցան, իրենց յատուկ խորագիրներով, այլեւ կը զգուշանան գործածել «ազգային» բառը: Կ'ըսեն «Վարչութիւն», առանց որ եւ է ածականի:

Միւս կողմէ, ոչ միայն կեդրոնը՝ Էնկիւրիէն, այլեւ Պոլսոյ վարչական յետին պաշտօնատունը երբեք նկատի չառներ Պատրիարքարանը կամ Ազգ· վարչութիւնը: Բոլոր անօրինութիւնն ե – րը, հրահանգներն ու պահանջները կը հաղորդուին ուղղակի իրաւասու մարմնին, գրաւոր կամ բերանացի, հասարակ բարապանի մը կամ ոստիկանի մը ձեռքով: Եւ պատասխանն ալ կը պահանջուի ուղղակի, առանց վերին կամ երրորդ օրկանի մը միջամտութեան:

Մարդիկ Պատրիարքարանը կը յիշեն՝ երբ տուրքի խնդիրը ունին: Այդ պարագային, Պատրիարքարանն ալ, ինչպէս Թաղային որ եւ է հաստատութիւն կամ դպրոց նոյնքան բաց դուռ է ոստիկանին առջեւ, որքան որ եւ է խանութ, ճամբուն վրայ: Պաշտօնեան կ'երթայ, կը պահանջէ, կը գանձէ կամ կը կնքէ:

Իսկ երբ ո եւ է հայանուն սրիկայ ուզէ խաղ մը սարքել, իր տրամադրութեան տակ պատրաստ կ'ունենայ ամբողջ վարչական, դատական կամ ոստիկանական մեքենան, լուծելու համար որ եւ է ազգ· իշխանութիւն:

Այդպէս էր որ, Ղալաթիոյ գործիներուն մէջ հաւաքուած քուէներով ստեղծեցին «Թաղ· խորհուրդ» մը, աւարի տալու համար Ս· Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ եւ կեդր· վարժարանի չարժուն եւ անշարժ հարստութիւնները: Ու երբ քարերն անգամ բողոքեցին, դաշտղիրները մէկ չատեղ դրին նոր մարտակոչ մը,— Մենք Հայ· եկեղեցի չենք ճանչնար, մենք «Թիւրք Կրկորիէնն» ենք...

Վերջերս նոյնքան պզտոր ձեռնարկ մըն ալ փորձուեցաւ Բե – րայի Ս· Երրորդութիւն եկեղեցւոյ դէմ:

Հանրածանօթ սրիկայ մը, որ ճառ ալ խօսած էր Ֆրանց Վերֆէլի դէմ սարքուած խարոյկին առթիւ, սնուտի պատրուակ մը կը ստեղծէ եւ դատ կը բանայ Բերայի Թաղ· Խորհուրդին դէմ:

Օ՛, բարի եկար,— եւ անմիջապէս դատական պաշտօնեաներ կը փութան Թաղ· Խորհուրդին գրասենեակը, պահանջելով տո – մարներն ու աուենագրութիւնները:

Դրագիրը զգալով իր պատասխանատուութիւնը հազիւ կը համարձակի դիտել տալ թէ ինք պարզ պաշտօնեայ մըն է եւ չի կրնար որ եւ է բան յանձնել առանց Թաղ· Խորհուրդին գիտութեան կամ հաւանութեան: Դատաւորը կը սպառնայ,— եւ այլեւս ջուրի ճամբայ կը դառնայ Թաղին խորհրդարանը: Կ'երթան իրենց ուզած ժամուն, կը Թղթատեն, կը քթքրեն, կ'առնեն կը տանին,— ո՞վ է հարցնողը: Իսկ դասը բացուած է արդէն, ինչ որ կը նշանակէ նոր տոնձգութիւններ,— հետեւաբար եւ նոր կաշկանդումներ:

Անշուշտատոնք բոլորն ալ «օրինական» գործողութիւններ են, ապացոյց՝ Թուրքիոյ բոլոր քաղաքացիներուն «բացարձակ հաւասարութեան», եւ համապատասխան՝ Լոզանի դաշնագրին տրամադրութեանց...

Օղակներ ու ցանցեր, չղթաներ, ձեռնակապեր եւ հանգոյցներ ամէն ուղղութեամբ, կրթականէն մինչեւ կալուածականը, եկե – ղեցիէն մինչեւ Ազգ· Հիւանդանոցը,— մինչեւ որ չնչահեղձ իյնան փոքրամասնութեանց ինքնուրոյն օրականներն ու անոնց վարած հաստատութիւնները:

Արդէն չատ բան չէ մնացած: Երբ կալուածական հաշիւներն ալ յանձնուին— ինչպէս տեղի կ'ունենայ արդէն — եկամուտները հետզհետէ պիտի ցամքին նոյն «օրինաւոր» ձեւակերպութիւննե – րով, իսկ ծախքերը անկասկած պիտի հոսին ուրիչ ուղղութեամբ, քանի որ Էվգաֆին կ'իյնայ «վէթօ»ն:

Միեւնոյն ատեն, դուռները լայն բացուած պիտի ըլլան որ եւ է հետապնդումի կամ չարաչահութեան համար:

Չէ՞ որ օրէնքը «խիստ պատիժներ սահմանած է» որ եւ է զանցառութեան հանդէպ: Ո՞վ պիտի դատէ ծուռն ու չիտակը, անարդարութեան, նոյնիսկ աւարառութեան պարագային...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Արաբական պատուիրակութիւն մը կը հրաւիրուի Լոնտոն

— o —

Ապրիլ 21ին նոր ընդհարումներ պատահեցան Արաբներուն եւ Հրեաներուն միջեւ, Եաֆայի եւ Թէլ – Ավիվի մէջ: Միեւնոյն ատեն արաբ հողագործներ կը համախմբուէին, Երուսաղէմի վրայ քալելու համար: Պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, չորս օրուան դէպքերու միջոցին սպաննուած են 12 եւ վիրաւորուած՝ 63 Հրեաներ: Արաբներու կորուստն է 4 սպանեալ եւ 47 վիրաւոր:

Արաբները որոշած են ընդհ· գործադուլ հռչակել ապրիլ 22էն սկսեալ, ճնշելու համար հոգատար իշխանութեան վրայ: Արաբները կը պահանջեն արգիլել հրէական ներգաղթը եւ հող չծախել Հրեաներուն:

Ապրիլ 21ին ծանր դէպքեր պատահեցան Թէլ – Ավիվի մէջ, որ հրէական չէն գաղութ մըն է: Փոխադարձաբար կրակի կը տրուէին հրէական եւ արաբական կալուածները: Ամբողջ Թաղ մը կրակի տրուեցաւ այս առթիւ: Բոցերը տարածուեցան արագօրէն, քանի որ տուները փայտաչէն են եւ աւելի քան 100 չէնքեր մոխիր դարձան:

Թէ Հրէական Ազգ· Խորհուրդը եւ Թէ Արաբներու պաշտպանութեան կոմիտէն ժողովներ կը գումարեն Երուսաղէմի մէջ, կացութեան մասին խորհրդակցելու համար: Կը վախցուի որ չատ աւելի ծանր հանգամանք առնեն դէպքերը: Հոգատար իշխանութիւնը հրաւիրած է Արաբները պատուիրակութիւն մը ղրկել Լոնտոն, ներկայացնելու համար իրենց տրտունջները: Սակայն Ա – րաբները չեն յուսար որ գոհացում տրուի Լոնտոնի մէջ եւ կը նախընտրեն ուղղակի գործողութեան դիմել Պաղեստինի մէջ, որպէսզի հոգատար իշխանութիւնը հարկադրուի տեղի տալ:

Ամէնէն ծանր խռովութիւնները պատահած են Եաֆայի մէջ, ուր սպանեալներուն Թիւը կը հաշուէն 19, իսկ վիրաւորները՝ 130: Արտակարգ անօրինութիւնները կը չարունակուին բոլոր կեդրոններուն մէջ: Թէ ոստիկաններ եւ Թէ զինուորներ կը չրջին փողոցները, դիչեր ցերեկ: Ոստիկաններ եւ զինուորներ կը պաշտպանեն նաեւ Եաֆա-Թէլ-Ավիվ ճամբան:

Այս բոլոր խլրտումներուն պատճառն է Լորտ Պալֆըրի Յայտարարութիւնը (1917 Նոյեմբեր 2), որով բրիտանական կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ Պաղեստինը դարձնել Հրէական Տուն: Առաջին անգամ չէ որ Արաբները բուն միջոցներու կը դիմեն, իրենց չահերը պաշտպանելու համար: 1929 օ – գոստոսի խռովութեանց ատեն հարկ եղաւ 10,000 անգլիական զինուոր կանչել, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար: Պալֆըրի Յայտարարութենէն ի վեր անընդհատ հրէական ներգաղթ կը կատարուի: Պատերազմէն առաջ Պաղեստինի Արաբներուն Թիւն էր 535,000, իսկ Հրեաներուն Թիւը՝ հազիւ 85,000: Վերջին մարդահամարի մը համաձայն, Արաբները այժմ իջած են 520,000ի, իսկ Հրեաները բարձրացած են 250,000ի: Անցեալ տարի օգոստոսին Սիոնական համագումարը պահանջեց որ դուռները բացուին 200,000 գերման Հրեաներու առջեւ, մինչդեռ Արաբները կը պնդեն Թէ անկարելի է վերահաստատել խաղաղութիւնը, մինչեւ որ եւս չառնուի Պալֆըրի Յայտարարութիւնը:

Սուրիոյ դաշնագիր նո՞ր ձախողեցաւ

Պէյրութի վերջին Թղթակիրէն կ'իմանանք Թէ Փարիզի բանակցութիւնները դժուարութեանց հանդիպած ըլլալով, Ֆրանքօսուրիական դաշնագիրը պիտի մշակուի Պէյրութի մէջ: Գլխաւոր դժուարութիւնները կը վերաբերին Ֆրանսայի զինուորական ուժին եւ Սուրիոյ փոքրամասնութեանց հարցերուն: Սուրիոյ պատուիրակները կ'ընդունին օդանաւային ուժը, բայց կը մերժեն որ Ֆրանսական զօրքը մնայ Սուրիոյ մէջ: Իսկ Փոքրամասնութեանց հարցին առթիւ դիտել կուտան Թէ Ֆրանսական պայմանը կը հակասէ Սուրիոյ գերիչխանութեան իրաւունքներուն, դուռ բանալով միջամտութեանց:

Այս առթիւ կը հաւաստեն Թէ մարզպանը, որ Մարթէլ, պիտի վերադառնայ Պէյրութ: Ընկերվարական «Փոփիւլէր »ն եւս իր երէկուան Թիւին մէջ հաստատելով այս տեղեկութիւնը, կ'աւելցնէ Թէ կացութիւնը նորէն պղտորած է: Իր ստացած լուրերուն համաձայն, Սայտայի մէջ զօրքը կրակ բացած է ժողովուրդին վրայ որ կը պահանջէր մէկ իշխանութեան տակ միացնել Սուրիոյ զանազան պետութիւնները: Հետեւանքը եղած է 4 սպանեալ եւ 10 վիրաւոր: « Փոփիւլէր » այս առթիւ կը հրատարակէ Եւրոպայի սուրիական կազմակերպութեանց համագումարին բանաձեւը, որ քուէարկուեցաւ ապրիլ 10ին, Միւնիւալիթէի սրահին մէջ:

Այդ բանաձեւով համագումարը վստահութիւն կը յայտնէ Փարիզ ղրկուած սուրիական պատուիրակութեան, կը բողոքէ Սուրիոյ զանազան հողամասերուն անջատման դէմ, ընդհ· ներում կը պահանջէ եւն.:

Մինչ այս մինչ այն, Թուրք մամուլն ալ Իսքէնտէրուն-Անտիոքի խնդիրը կ'արծարծէ, այն տպաւորութիւնը ձգելով Թէ Թուրքիոյ պիտի վերադարձուի այդ չրջանը...

Ժրևևի ձախողեմէն վերջը

Վարչապետը, արտաքին նախարարը եւ Պ· Փօլ Պոնքուր խորհրդակցութիւն մը կատարեցին առջի օր: Իրազեկները կը հաւաստեն Թէ որոշուած է չարունակել Անգլիոյ հետ հաստատուած գործակցութիւնը, մինչեւ որ Լոնտոն լուսաբանութիւններ ստանայ Պերլինէն՝ կարգ մը հարցերու մասին եւ մինչեւ որ վերջանան Ֆրանսայի երեսփ· ընտրութիւնները:

Փարիզի մամուլը երկուքի բաժնուած է, այս հարցերուն առթիւ: Մէկ մասը կը թելադրէ մէկդի դնել հաւաքական ապահովութեան քաղաքականութիւնը եւ անջատ զինակցութիւններ կնքել, իսկ միւս մասը կը նախընտրէ ամէն միջոց փորձել, ամրապնդելու համար խաղաղութիւնը, ուժ տալով Ազգաժողովին:

**** Պատժական տնօրինութեանց մասնագէտներու յանձնախումբը ժողով գումարեց Ժընեւի մէջ, քննելու համար հասած տեղեկութիւններն ու պատասխանները: Այս առթիւ հաստատուեցաւ Թէ պատժամիջոցները զգալապէս ազդու եղած են: Այսպէս, Իտալիոյ արտածումները, որոնք 17 միլիոն տոլարի կը հասնէին 1935 նոյեմբերին, իջած էին,— դեկտեմբերին՝ 11,27 միլիոնի, 1936 յունուարին՝ 6,52 միլիոնի, փետրուարին՝ 5,86 միլիոնի: Այսպէս նաեւ ներածումները եւ ուրիչ գործառնութիւններ :*

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՄԱՍԻՆ

— · —

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, ներգաղթի կարաւանը պիտի մեկնի մայիս 9ին: Այս առթիւ լիազօր Պ· Շահվերդեան «Հայաստանամարտ» մամուլին հաղորդած է պաշտօնական զեկոյց մը: Ստորեւ կ'ամփոփենք հիմնական մասերը·

— Խորհրդային քաղաքացիութիւնը ընդունուած ներգաղթողներու ընդհ· Թիւն է 1793:

Զանազան հարկադրիչ պատճառներով 30 հոգի տեղեկացուցած են ինձի որ չպիտի կրնան մեկնիլ, որով մեկնողներու ընդհ· Թիւը կ'ըլլայ ներկայիս 1763 հոգի: Այս 1763 ներգաղթողները պիտի մեկնին մէկ կարաւանով եւ միեւնոյն չոգենաւով, յառաջիկայ մայիս 9ին անպայման:

Վարձուած է Ֆրանսական ՃԱՊՐ ընկերութեան ամենամեծ չոգենաւը, «Սինանեա», որու տարողութիւնն է 14,500 Թոն եւ որ օժտուած է 2000 հոգիի հանգստաւէտ փոխադրութեան լաւագոյն պայմաններով: Մարսէյլէն Պաթում ճամբորդութիւնը նախատեսուած է 7 — 8 օր: Օդերու աննպաստութեան պարագային ամենաուշը 10 օր:

Կը յանձնարարենք ուրեմն իւրաքանչիւր ներգաղթողին ՊԱՐԵՆԱԻՈՐՈՒԻՒ 10 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ, նախընտրելով փճացումի չենթարկուող եւ դիւրաւոր անցզգէններ :

Աչխատանքի նախարարութիւնը պիտի տանձնէ բոլոր գործադուրկներու եւ արձանագրուած աչխատաւորներու եւ անոնց ընտանիքներու Ֆրանսայի զանազան վայրերէն մինչեւ Մարսէյլ չոգեկառքով փոխադրութեան ծախքերը: Այս ձեւով փոխադրուողները չոգեկառքին մէջ իրենց հետ պիտի կրնան առնել մինչիայն «պակաժ ա մէյն» բսուած պայուսակներ կամ ծրարներ, անձ գլուխ 16 — 20 քիլոյէն աւելի չըլլալու պայմանով: Այդ քանակութենէն դուրս մնացած գոյքերու փոխադրութիւնն ու անոնց համար ըլլալիք վճարումները ապահովուած են: Ա՛ս այս կազմուած է մասնաւոր Ցանձնախումբ մը որ տարի եղածը պիտի տնօրինէ :

Աչխատանքի նախարարութեան յանձնաժողովի մէջ չմտնող մնացեալ ներգաղթողներու, ինչպէս նաեւ անոնց գոյքերու մինչեւ Մարսէյլ փոխադրութեան ծախքերը նոյնպէս ապահովուած են:

Աչխատանքի նախարարութեան ենթակայ պաշտօնատուները, ըլլայ Փարիզի եւ չրջականերու, ըլլայ գաւառներու մէջ, պիտի կանչեն բոլոր նե – րգաղթողները եւ անոնց պիտի տան մասնաւոր տոմսեր: ԱՅՍ ՏՈՄՍԵՐՈՎ Է ՈՐ ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐԸ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒ ՄՏՆԵԼՈՒ: Հետեւաբար կը յանձնարարեմ որ ըլլալիք հրաւէրին պատասխանեն անպայման եւ անխտիր բոլոր ներգաղթողները:

Անոնք որ զանազան պատճառներով արտաքսման կամ «ոչխարումանի» Թուղթեր եւ կամ ինքնութեան Թուղթի անկանոնութիւններ ունին, վախի կամ կասկածի մատնումներէ տարուելու չեն եւ անպայման պէտք է ներկայանան:

Պոլսոյ մէջ Էվգաֆն է որ կը վարէ Ազգ. կալուածներու մատակարարութիւնը

— o —

Պոլսոյ ազգ· վարչութիւնը հետեւեալ չրջաբերականը ուղղած է մատակարար մարմիններուն (Թաղ· խորհուրդ եւն·).—

1.— Մինչեւ ներկայ տարուան Մայիս 1, պէտք է պատրաստել եւ յանձնել պատկան մարմինին՝ Թաղիդ կալուածներու ներկայ տարուան պիւտճէն, հիմ բռնելով յայտարարագրին հետ տրուած հաչիւը, եւ ապա հետզհետէ յանձնել իրականացած հաչիւները: Այս պիւտճէն անհրաժեչտ է փութանակի պատրաստել ու յանձնել Էվգաֆի պաշտօնատան, որոշեալ պայմանաժամին (1 Մայիս), բան որում զանցառութեան պարագային օրէնքը խիստ պատիժ սահմանած է:

2.— Պէտք է առանձին տոմար ունենալ, ուր պիտի արձանագրուին 1934 Յունիսէն մինչեւ 31 Մայիս 1935 չրջանի կալուածական հաչիւները , որոնք յանձնուեցան Էվգաֆին, ինչպէս նաեւ այդ Թուականէն յետոյ արձանագրուած կալուածական հասոյթներն ու ծախքերը:

3.— Պէտք է զգուչանալ առանց ստացագրի եւ վաղքի նպատակէն դուրս ծախքեր ընելէ :

4.— Պէտք է պատրաստել յայտարարագրին հիմ ծառայող հաչիւներու եւ խնդիրներու վերաբերեալ փաստաթուղթերու օրինակները, յանձնելու համար դանոնք պատկան մարմնին:

5.— Պէտք է Թաղերէ եկեղեցական-պատկան կալուածներուն քան տարուան իճարէները ստուգել եւ հաչիւը ընդհ·ուպ ներկայացնել Ժողովին:

6.— Պէտք է փութով ղրկել Պատրիարքարան՝ Թաղերու եկեղեցական-պատկան կալուածներու մասին ասկէ առաջ տրուած յայտարարագրին մէկ օրինակը , դիւանին մէջ պահուելու համար:

**** Էվգաֆի կողմէ զեկոյց եղած է Սկիւտար, Եէնի Մահալլէի Թաղ· Խորհուրդին Թէ 25 ոսկիէն վեր կատարուելիք նորոգութեանց համար պէտք է Էվգաֆէն արտօնութիւն առնուի:*

Ռուսը դրեր էին Հայու մը տան մէջ

Նախկին ոստիկան Օսման լուր տուած ըլլալով Թէ ռումբ կը գտնուի Պէօյիւքտէրէ, (Պոլիս), Գարլօ կարապետեանի տունը, խուզարկութիւն կատարուեցաւ, բայց բան մը չգտնուեցաւ: Ցաչորդ օրը նոր խուզարկութիւն մը կատարելով, պատի մը մէջ պահուած կը գտնեն երեք ռումբ, մէկը կլոր, երկուքը կոթով: Մանրակրկիտ քննութիւններէ յետոյ, երեւան կ'ելլէ որ ռումբերը դուրսէն ղրուած են, եւ նոյնինքն քոմիսէր Օսմանի եւ Մկհմէտ անուն մարդու մը միջոցաւ, «պարդեւ ստանալու համար»: Այս առթիւ Պոլսոյ Թերթերը կը գրեն Թէ Օսմանի հայրն ալ (մեռած) քանի մը տարի առաջ ռումբեր եւ հայերէն գիրքեր տեղաւորած էր ծխախոտի վաճառական Ցարութիւն Թիւլէկեանի պայուսակին մէջ, ինչպէս հաստատուեցաւ այն ատեն:

«Վանը սա ունէր, սա ունէր, փճացաւ...»

Վանէն կը գրեն թուրքերէն «Թան».— Վան որ արեւելեան գեղեցիկ եւ մեծ նահանգներէն մէկն է, ունի 9 գաւառակ,— Ախլաթ, Պաչգալէ, Արճէշ, Գավաչ, Մուրատիէ, Քեազըմ Փաչա, Շատախ, Հէքեարի, Գաւառ:

Վան իր վրայ միացուցած է քնութեան գրեթէ բոլոր գեղեցկութիւնները: Վերջերս լայն պողոտաներ բացուեցան եւ քաղաքին խանութները բարեկարգուեցան:

Անցեալ տարի հոս այցելած ատեն, վարչապետը աւետած էր Թէ երկա – Թուղին 1939ին Վան պիտի հասնի եւ Թէ Շամիրամի ջուրը քաղաք պիտի բեր–

(Շար·ը կարդալ Դ· Էջ)

«ՀԱՅԳԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՕՐԳԱՆ»

Հիմնադրվել է 1920 թվականի մարտի 12-ին

Հրատարակվում է շաբաթական 6 անգամ

Տարեկան բաժանորդագինը 1933 թվականի համար 15 ռուբլի, կիսամյակինը՝ 7 ռուբլի 50 կոպեկ

Առանձին համարի գինը 5 կոպեկ

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փողոց, № 1

Հեռախոսներ՝ խմբագրության 2-79-50, 2-79-51, 2-79-52, 2-79-53, 2-79-54, 2-79-55, 2-79-56, 2-79-57, 2-79-58, 2-79-59, 2-79-60, 2-79-61, 2-79-62, 2-79-63, 2-79-64, 2-79-65, 2-79-66, 2-79-67, 2-79-68, 2-79-69, 2-79-70, 2-79-71, 2-79-72, 2-79-73, 2-79-74, 2-79-75, 2-79-76, 2-79-77, 2-79-78, 2-79-79, 2-79-80, 2-79-81, 2-79-82, 2-79-83, 2-79-84, 2-79-85, 2-79-86, 2-79-87, 2-79-88, 2-79-89, 2-79-90, 2-79-91, 2-79-92, 2-79-93, 2-79-94, 2-79-95, 2-79-96, 2-79-97, 2-79-98, 2-79-99, 2-80-00, 2-80-01, 2-80-02, 2-80-03, 2-80-04, 2-80-05, 2-80-06, 2-80-07, 2-80-08, 2-80-09, 2-80-10, 2-80-11, 2-80-12, 2-80-13, 2-80-14, 2-80-15, 2-80-16, 2-80-17, 2-80-18, 2-80-19, 2-80-20, 2-80-21, 2-80-22, 2-80-23, 2-80-24, 2-80-25, 2-80-26, 2-80-27, 2-80-28, 2-80-29, 2-80-30, 2-80-31, 2-80-32, 2-80-33, 2-80-34, 2-80-35, 2-80-36, 2-80-37, 2-80-38, 2-80-39, 2-80-40, 2-80-41, 2-80-42, 2-80-43, 2-80-44, 2-80-45, 2-80-46, 2-80-47, 2-80-48, 2-80-49, 2-80-50, 2-80-51, 2-80-52, 2-80-53, 2-80-54, 2-80-55, 2-80-56, 2-80-57, 2-80-58, 2-80-59, 2-80-60, 2-80-61, 2-80-62, 2-80-63, 2-80-64, 2-80-65, 2-80-66, 2-80-67, 2-80-68, 2-80-69, 2-80-70, 2-80-71, 2-80-72, 2-80-73, 2-80-74, 2-80-75, 2-80-76, 2-80-77, 2-80-78, 2-80-79, 2-80-80, 2-80-81, 2-80-82, 2-80-83, 2-80-84, 2-80-85, 2-80-86, 2-80-87, 2-80-88, 2-80-89, 2-80-90, 2-80-91, 2-80-92, 2-80-93, 2-80-94, 2-80-95, 2-80-96, 2-80-97, 2-80-98, 2-80-99, 2-81-00, 2-81-01, 2-81-02, 2-81-03, 2-81-04, 2-81-05, 2-81-06, 2-81-07, 2-81-08, 2-81-09, 2-81-10, 2-81-11, 2-81-12, 2-81-13, 2-81-14, 2-81-15, 2-81-16, 2-81-17, 2-81-18, 2-81-19, 2-81-20, 2-81-21, 2-81-22, 2-81-23, 2-81-24, 2-81-25, 2-81-26, 2-81-27, 2-81-28, 2-81-29, 2-81-30, 2-81-31, 2-81-32, 2-81-33, 2-81-34, 2-81-35, 2-81-36, 2-81-37, 2-81-38, 2-81-39, 2-81-40, 2-81-41, 2-81-42, 2-81-43, 2-81-44, 2-81-45, 2-81-46, 2-81-47, 2-81-48, 2-81-49, 2-81-50, 2-81-51, 2-81-52, 2-81-53, 2-81-54, 2-81-55, 2-81-56, 2-81-57, 2-81-58, 2-81-59, 2-81-60, 2-81-61, 2-81-62, 2-81-63, 2-81-64, 2-81-65, 2-81-66, 2-81-67, 2-81-68, 2-81-69, 2-81-70, 2-81-71, 2-81-72, 2-81-73, 2-81-74, 2-81-75, 2-81-76, 2-81-77, 2-81-78, 2-81-79, 2-81-80, 2-81-81, 2-81-82, 2-81-83, 2-81-84, 2-81-85, 2-81-86, 2-81-87, 2-81-88, 2-81-89, 2-81-90, 2-81-91, 2-81-92, 2-81-93, 2-81-94, 2-81-95, 2-81-96, 2-81-97, 2-81-98, 2-81-99, 2-82-00, 2-82-01, 2-82-02, 2-82-03, 2-82-04, 2-82-05, 2-82-06, 2-82-07, 2-82-08, 2-82-09, 2-82-10, 2-82-11, 2-82-12, 2-82-13, 2-82-14, 2-82-15, 2-82-16, 2-82-17, 2-82-18, 2-82-19, 2-82-20, 2-82-21, 2-82-22, 2-82-23, 2-82-24, 2-82-25, 2-82-26, 2-82-27, 2-82-28, 2-82-29, 2-82-30, 2-82-31, 2-82-32, 2-82-33, 2-82-34, 2-82-35, 2-82-36, 2-82-37, 2-82-38, 2-82-39, 2-82-40, 2-82-41, 2-82-42, 2-82-43, 2-82-44, 2-82-45, 2-82-46, 2-82-47, 2-82-48, 2-82-49, 2-82-50, 2-82-51, 2-82-52, 2-82-53, 2-82-54, 2-82-55, 2-82-56, 2-82-57, 2-82-58, 2-82-59, 2-82-60, 2-82-61, 2-82-62, 2-82-63, 2-82-64, 2-82-65, 2-82-66, 2-82-67, 2-82-68, 2-82-69, 2-82-70, 2-82-71, 2-82-72, 2-82-73, 2-82-74, 2-82-75, 2-82-76, 2-82-77, 2-82-78, 2-82-79, 2-82-80, 2-82-81, 2-82-82, 2-82-83, 2-82-84, 2-82-85, 2-82-86, 2-82-87, 2-82-88, 2-82-89, 2-82-90, 2-82-91, 2-82-92, 2-82-93, 2-82-94, 2-82-95, 2-82-96, 2-82-97, 2-82-98, 2-82-99, 2-83-00, 2-83-01, 2-83-02, 2-83-03, 2-83-04, 2-83-05, 2-83-06, 2-83-07, 2-83-08, 2-83-09, 2-83-10, 2-83-11, 2-83-12, 2-83-13, 2-83-14, 2-83-15, 2-83-16, 2-83-17, 2-83-18, 2-83-19, 2-83-20, 2-83-21, 2-83-22, 2-83-23, 2-83-24, 2-83-25, 2-83-26, 2-83-27, 2-83-28, 2-83-29, 2-83-30, 2-83-31, 2-83-32, 2-83-33, 2-83-34, 2-83-35, 2-83-36, 2-83-37, 2-83-38, 2-83-39, 2-83-40, 2-83-41, 2-83-42, 2-83-43, 2-83-44, 2-83-45, 2-83-46, 2-83-47, 2-83-48, 2-83-49, 2-83-50, 2-83-51, 2-83-52, 2-83-53, 2-83-54, 2-83-55, 2-83-56, 2-83-57, 2-83-58, 2-83-59, 2-83-60, 2-83-61, 2-83-62, 2-83-63, 2-83-64, 2-83-65, 2-83-66, 2-83-67, 2-83-68, 2-83-69, 2-83-70, 2-83-71, 2-83-72, 2-83-73, 2-83-74, 2-83-75, 2-83-76, 2-83-77, 2-83-78, 2-83-79, 2-83-80, 2-83-81, 2-83-82, 2-83-83, 2-83-84, 2-83-85, 2-83-86, 2-83-87, 2-83-88, 2-83-89, 2-83-90, 2-83-91, 2-83-92, 2-83-93, 2-83-94, 2-83-95, 2-83-96, 2-83-97, 2-83-98, 2-83-99, 2-84-00, 2-84-01, 2-84-02, 2-84-03, 2-84-04, 2-84-05, 2-84-06, 2-84-07, 2-84-08, 2-84-09, 2-84-10, 2-84-11, 2-84-12, 2-84-13, 2-84-14, 2-84-15, 2-84-16, 2-84-17, 2-84-18, 2-84-19, 2-84-20, 2-84-21, 2-84-22, 2-84-23, 2-84-24, 2-84-25, 2-84-26, 2-84-27, 2-84-28, 2-84-29, 2-84-30, 2-84-31, 2-84-32, 2-84-33, 2-84-34, 2-84-35, 2-84-36, 2-84-37, 2-84-38, 2-84-39, 2-84-40, 2-84-41, 2-84-42, 2-84-43, 2-84-44, 2-84-45, 2-84-46, 2-84-47, 2-84-48, 2-84-49, 2-84-50, 2-84-51, 2-84-52, 2-84-53, 2-84-54, 2-84-55, 2-84-56, 2-84-57, 2-84-58, 2-84-59, 2-84-60, 2-84-61, 2-84-62, 2-84-63, 2-84-64, 2-84-65, 2-84-66, 2-84-67, 2-84-68, 2-84-69, 2-84-70, 2-84-71, 2-84-72, 2-84-73, 2-84-74, 2-84-75, 2-84-76, 2-84-77, 2-84-78, 2-84-79, 2-84-80, 2-84-81, 2-84-82, 2-84-83, 2-84-84, 2-84-85, 2-84-86, 2-84-87, 2-84-88, 2-84-89, 2-84-90, 2-84-91, 2-84-92, 2-84-93, 2-84-94, 2-84-95, 2-84-96, 2-84-97, 2-84-98, 2-84-99, 2-85-00, 2-85-01, 2-85-02, 2-85-03, 2-85-04, 2-85-05, 2-85-06, 2-85-07, 2-85-08, 2-85-09, 2-85-10, 2-85-11, 2-85-12, 2-85-13, 2-85-14, 2-85-15, 2-85-16, 2-85-17, 2-85-18, 2-85-19, 2-85-20, 2-85-21, 2-85-22, 2-85-23, 2-85-24, 2-85-25, 2-85-26, 2-85-27, 2-85-28, 2-85-29, 2-85-30, 2-85-31, 2-85-32, 2-85-33, 2-85-34, 2-85-35, 2-85-36, 2-85-37, 2-85-38, 2-85-39, 2-85-40, 2-85-41, 2-85-42, 2-85-43, 2-85-44, 2-85-45, 2-85-46, 2-85-47, 2-85-48, 2-85-49, 2-85-50, 2-85-51, 2-85-52, 2-85-53, 2-85-54, 2-85-55, 2-85-56, 2-85-57, 2-85-58, 2-85-59, 2-85-60, 2-85-61, 2-85-62, 2-85-63, 2-85-64, 2-85-65, 2-85-66, 2-85-67, 2-85-68, 2-85-69, 2-85-70, 2-85-71, 2-85-72, 2-85-73, 2-85-74, 2-85-75, 2-85-76, 2-85-77, 2-85-78, 2-85-79, 2-85-80, 2-85-81, 2-85-82, 2-85-83, 2-85-84, 2-85-85, 2-85-86, 2-85-87, 2-85-88, 2-85-89, 2-85-90, 2-85-91, 2-85-92, 2-85-93, 2-85-94, 2-85-95, 2-85-96, 2-85-97, 2-85-98, 2-85-99, 2-86-00, 2-86-01, 2-86-02, 2-86-03, 2-86-04, 2-86-05, 2-86-06, 2-86-07, 2-86-08, 2-86-09, 2-86-10, 2-86-11, 2-86-12, 2-86-13, 2-86-14, 2-86-15, 2-86-16, 2-86-17, 2-86-18, 2-86-19, 2-86-20, 2-86-21, 2-86-22, 2-86-23, 2-86-24, 2-86-25, 2-86-26, 2-86-27, 2-86-28, 2-86-29, 2-86-30, 2-86-31, 2-86-32, 2-86-33, 2-86-34, 2-86-35, 2-86-36, 2-86-37, 2-86-38, 2-86-39, 2-86-40, 2-86-41, 2-86-42, 2-86-43, 2-86-44, 2-86-45, 2-86-46, 2-86-47, 2-86-48, 2-86-49, 2-86-50, 2-86-51, 2-86-52, 2-86-53, 2-86-54, 2-86-55, 2-86-56, 2-86-57, 2-86-58, 2-86-59, 2-86-60, 2-86-61, 2-86-62, 2-86-63, 2-86-64, 2-86-65, 2-86-66, 2-86-67, 2-86-68, 2-86-69, 2-86-70, 2-86-71, 2-86-72, 2-86-73, 2-86-74, 2-86-75, 2-86-76, 2-86-77, 2-86-78, 2-86-79, 2-86-80, 2-86-81, 2-86-82, 2-86-83, 2-86-84, 2-86-85, 2-86-86, 2-86-87, 2-86-88, 2-86-89, 2-86-90, 2-86-91, 2-86-92, 2-86-93, 2-86-94, 2-86-95, 2-86-96, 2-86-97, 2-86-98, 2-86-99, 2-87-00, 2-87-01, 2-87-02, 2-87-03, 2-87-04, 2-87-05, 2-87-06, 2-87-07, 2-87-08, 2-87-09, 2-87-10, 2-87-11, 2-87-12, 2-87-13, 2-87-14, 2-87-15, 2-87-16, 2-87-17, 2-87-18, 2-87-19, 2-87-20, 2-87-21, 2-87-22, 2-87-23, 2-87-24, 2-87-25, 2-87-26, 2-87-27, 2-87-28, 2-87-29, 2-87-30, 2-87-31, 2-87-32, 2-87-33, 2-87-34, 2-87-35, 2-87-36, 2-87-37, 2-87-38, 2-87-39, 2-87-40, 2-87-41, 2-87-42, 2-87-43, 2-87-44, 2-87-45, 2-87-46, 2-87-47, 2-87-48, 2-87-49, 2-87-50, 2-87-51, 2-87-52, 2-87-53, 2-87-54, 2-87-55, 2-87-56, 2-87-57, 2-87-58, 2-87-59, 2-87-60, 2-87-61, 2-87-62, 2-87-63, 2-87-64, 2-87-65, 2-87-66, 2-87-67, 2-87-68, 2-87-69, 2-87-70, 2-87-71, 2-87-72, 2-87-73, 2-87-74, 2-87-75, 2-87-76, 2-87-77, 2-87-78, 2-87-79, 2-87-80, 2-87-81, 2-87-82, 2-87-83, 2-87-84, 2-87-85, 2-87-86, 2-87-87, 2-87-88, 2-87-89, 2-87-90, 2-87-91, 2-87-92, 2-87-93, 2-87-94, 2-87-95, 2-87-96, 2-87-97, 2-87-98, 2-87-99, 2-88-00, 2-88-01, 2-88-02, 2-88-03, 2-88-04, 2-88-05, 2-88-06, 2-88-07, 2-88-08, 2-88-09, 2-88-10, 2-88-11, 2-88-12, 2-88-13, 2-88-14, 2-88-15, 2-88-16, 2-88-17, 2-88-18, 2-88-19, 2-88-20, 2-88-21, 2-88-22, 2-88-23, 2-88-24, 2-88-25, 2-88-26, 2-88-27, 2-88-28, 2-88-29, 2-88-30, 2-88-31, 2-88-32, 2-88-33, 2-88-34, 2-88-35, 2-88-36, 2-88-37, 2-88-38, 2-88-39, 2-88-40, 2-88-41, 2-88-42, 2-88-43, 2-88-44, 2-88-45, 2-88-46, 2-88-47, 2-88-48, 2-88-49, 2-88-50, 2-88-51, 2-88-52, 2-88-53, 2-88-54, 2-88-55, 2-88-56, 2-88-57, 2-88-58, 2-88-59, 2-88-60, 2-88-61, 2-88-62, 2-88-63, 2-88-64, 2-88-65, 2-88-66, 2-88-67, 2-88-68, 2-88-69, 2-88-70, 2-88-71, 2-88-72, 2-88-73, 2-88-74, 2-88-75, 2-88-76, 2-88-77, 2-88-78, 2-88-79, 2-88-80, 2-88-81, 2-88-82, 2-88-83, 2-88-84, 2-88-85, 2-88-86, 2-88-87, 2-88-88, 2-88-89, 2-88-90, 2-88-91, 2-88-92, 2-88-93, 2-88-94, 2-88-95, 2-88-96, 2-88-97, 2-88-98, 2-88-99, 2-89-00, 2-89-01, 2-89-02, 2-89-03, 2-89-04, 2-89-05, 2-89-06, 2-89-07, 2-89-08, 2-89-09, 2-89-10, 2-89-11, 2-89-12, 2-89-13, 2-89-14, 2-89-15, 2-89-16, 2-89-17, 2-89-18, 2-89-19, 2-89-20, 2-89-21, 2-89-22, 2-89-23, 2-89-24, 2-89-25, 2-89-26, 2-89-27, 2-89-28, 2-89-29, 2-89-30, 2-89-31, 2-89-32, 2-89-33, 2-89-34, 2-89-35, 2-89-36, 2-89-37, 2-89-38, 2-89-39, 2-89-40, 2-89-41, 2-89-42, 2-89-43, 2-89-44, 2-89-45, 2-89-46, 2-89-47, 2-89-48, 2-89-49, 2-89-50, 2-89-51, 2-89-52, 2-89-53, 2-89-54, 2-89-55, 2-89-56, 2-89-57, 2-89-58, 2-89-59, 2-89-60, 2-89-61, 2-89-62, 2-89-63, 2-89-64, 2-89-65, 2-89-66, 2-89-67, 2-89-68, 2-89-69, 2-89-70, 2-89-71, 2-89-72, 2-89-73, 2-89-74, 2-89-75, 2-89-76, 2-89-77, 2-89-78, 2-89-79, 2-89-80, 2-89-81, 2-89-82, 2-89-83, 2-89-84, 2-89-85, 2-89-86, 2-89-87, 2-89-88, 2-89-89, 2-89-90, 2-89-91, 2-89-92, 2-89-93, 2-89-94, 2-89-95, 2-89-96, 2-89-97, 2-89-98, 2-89-99, 2-90-00, 2-90-01, 2-90-02, 2-90-03, 2-90-04, 2-90-05, 2-90-06, 2-90-07, 2-90-08, 2-90-09, 2-90-10, 2-90-11, 2-90-12, 2-90-13, 2-90-14, 2-90-15, 2-90-16, 2-90-17, 2-90-18, 2-90-19, 2-90-20, 2-90-21, 2-90-22, 2-90-23, 2-90-24, 2-90-25, 2-90-26, 2-90-27, 2-90-28, 2-90-29, 2-90-30, 2-90-31, 2-90-32, 2-90-33, 2-90-34, 2-90-35, 2-90-36, 2-90-37, 2-90-38, 2-90-39, 2-90-40, 2-90-41, 2-90-42, 2-90-43, 2-90-44, 2-90-45, 2-90-46, 2-90-47, 2-90-48, 2-90-49, 2-90-50, 2-90-51, 2-90-52, 2-90-53, 2-90-54, 2-90-55, 2-90-56, 2-90-57, 2-90-58, 2-90-59, 2-90-60, 2-90-61, 2-90-62, 2-90-63, 2-90-64, 2-90-65, 2-90-66, 2-90-67, 2-90-68, 2-90-69, 2-90-70, 2-90-71, 2-90-72, 2-90-73, 2-90-74, 2-90-75, 2-90-76, 2-90-77, 2-90-78, 2-90-79, 2-90-80, 2-90-81, 2-90-82, 2-90-83, 2-90-84, 2-90-85, 2-90-86, 2-90-87, 2-90-88, 2-90-89, 2-90-90, 2-90-91, 2-90-92, 2-90-93, 2-90-94, 2-90-95, 2-90-96, 2-90-97, 2-90-98, 2-90-99, 2-91-00, 2-91-01, 2-91-02, 2-91-03, 2-91-04, 2-91-05, 2-91-06, 2-91-07, 2-91-08, 2-91-09, 2-91-10, 2-91-11, 2-91-12, 2-91-13, 2-91-14, 2-91-15, 2-91-16, 2-91-17, 2-91-18, 2-91-19, 2-91-20, 2-91-21, 2-91-22, 2-91-23, 2-91-24, 2-91-25, 2-91-26, 2-91-27, 2-91-28, 2-91-29, 2-91-30, 2-91-31, 2-91-32, 2-91-33, 2-91-34, 2-91-35, 2-91-36, 2-91-37, 2-91-38, 2-91-39, 2-91-40, 2-91-41, 2-91-42, 2-91-43, 2-91-44, 2-91-45, 2-91-46, 2-91-47, 2-91-48, 2-91-49, 2-91-50, 2-91-51, 2-91-52, 2-91-53, 2-91-54, 2-91-55, 2-91-56, 2-91-57, 2-91-58, 2-91-59, 2-91-60, 2-91-61, 2-91-62, 2-91-63, 2-91-64, 2-91-65, 2-91-66, 2-91-67, 2-91-68, 2-91-69, 2-91-70, 2-91-71, 2-91-72, 2-91-73, 2-91-74, 2-91-75, 2-91-76, 2-91-77, 2-91-78, 2-91-79, 2-91-80, 2-91-81, 2-91-82, 2-91-83, 2-91-84, 2-91-85, 2-91-86, 2-91-87, 2-91-88, 2-91-89, 2-91-90, 2-91-91, 2-91-92, 2-91-93, 2-91-94, 2-91-95, 2-91-96, 2-91-97, 2-91-98, 2-91-99, 2-92-00, 2-92-01, 2-92-02, 2-92-03, 2-92-04, 2-92-05, 2-92-06, 2-92-07, 2-92-08, 2-92-09, 2-92-10, 2-92-11, 2-92-12, 2-92-13, 2-92-14, 2-92-15, 2-92-16, 2-92-17, 2-92-18, 2-92-19, 2-92-20, 2-92-21, 2-92-22, 2-92-23, 2-92-24, 2-92-25, 2-92-26, 2-92-27, 2-92-28, 2-92-29, 2-92-30, 2-92-31, 2-92-32, 2-92-33, 2-92-34, 2-92-35, 2-92-36, 2-92-37, 2-92-38, 2-92-39, 2-92-40, 2-92-41, 2-92-42, 2-92-43, 2-92-44, 2-92-45, 2-92-46, 2-92-47, 2-92-48, 2-92-49, 2-92-50, 2-92-51, 2-92-52, 2-92-53, 2-92-54, 2-92-55, 2-92-56, 2-92-57, 2-92-58, 2-92-59, 2-92-60, 2-92-61, 2-92-62, 2-92-63, 2-92-64, 2-92-65, 2-92-66, 2-92-67, 2-92-68, 2-92-69, 2-92-70, 2-92-71, 2-92-72, 2-92-73, 2-92-74, 2-92-75, 2-92-76, 2-92-77, 2-92-78, 2-92-79, 2-92-80, 2-92-81, 2-92-82, 2-92-83, 2-92-84, 2-92-85, 2-92-86, 2-92-87, 2-92-88, 2-92-89, 2-92-90, 2-92-91, 2-92-92, 2-92-93, 2-92-94, 2-92-95, 2-92-96, 2-92-97, 2-92-98, 2-92-99, 2-93-00, 2-93-01, 2-93-02, 2-93-03, 2-93-04, 2-93-05, 2-93-06, 2-93-07, 2-93-08, 2-93-09, 2-93-10, 2-93-11, 2-93-12, 2-93-13, 2-93-14, 2-93-15, 2-93-16, 2-93-17, 2-93-18, 2-93-19, 2-93-20, 2-93-21, 2-93-22, 2-93-23, 2-93-24, 2-93-25, 2-93-26, 2-93-27, 2-93-28, 2-93-29, 2-93-30, 2-93-31, 2-93-32, 2-93-33, 2-93-34, 2-93-35, 2-93-36, 2-93-37, 2-93-38, 2-93-39, 2-93-40, 2-93-41, 2-93-42, 2-93-43, 2-93-44, 2-93-45, 2-93-46, 2-93-47, 2-93-48, 2-93-49, 2-93-50, 2-93-51, 2-93-52, 2-93-53, 2-93-54, 2-93-55, 2-93-56, 2-93-57, 2-93-58, 2-93-59, 2-93-60, 2-93-61, 2-93-62, 2-93-63, 2-93-64, 2-93-65, 2-93-66, 2-93-67, 2-93-68, 2-93-69, 2-93-70, 2-93-71, 2-93-72, 2-93-73, 2-93-74, 2-93-75, 2-93-76, 2-93-77, 2-93-78, 2-93-79, 2-93-80, 2-93-81, 2-93-82, 2-93-83, 2-93-84, 2-93-85, 2-93-86, 2-93-87, 2-93-88, 2-93-89, 2-93-90, 2-93-91, 2-93-92, 2-93-93, 2-93-94, 2-93-95, 2-93-96, 2-93-97, 2-93-98, 2-93-99, 2-94-00, 2-94-01, 2-94-02, 2-94-03, 2-94-04, 2-94-05, 2-94-06, 2-94-07, 2-94-08, 2-94-09, 2-94-10, 2-94-11, 2-94-12, 2-94-13, 2-94-14, 2-94-15, 2-94-16, 2-94-17, 2-94-18, 2-94-19, 2-94-20, 2-94-21, 2-94-22, 2-94-23, 2-94-24, 2-94-25, 2-94-26, 2-94-27, 2-94-28, 2-94-29, 2-94-30, 2-94-31, 2-94-32, 2-94-33, 2-94-34, 2-94-35, 2-94-36, 2-94-37, 2-94-38, 2-94-39, 2-94-40, 2-94-41, 2-94-42, 2-94-43, 2-94-44, 2-94-45, 2-94-46, 2-94-47, 2-94-48, 2-94-49, 2-94-50, 2-94-51, 2-94-52, 2-94-53, 2-94-54, 2-94-55, 2-94-56, 2-94-57, 2-94-58, 2-94-59, 2-94-60, 2-94-61, 2-94-62, 2-94-63, 2-94-64, 2-94-65, 2-94-66, 2-94-67, 2-94-68, 2-94-69, 2-94-70, 2-94-71, 2-94-72, 2-94-73, 2-94-74, 2-94-75, 2-94-76, 2-94-77, 2-94-78, 2-94-79, 2-94-80, 2-94-81, 2-94-82, 2-94-83, 2-94-84, 2-94-85, 2-94-86, 2-94-87, 2-94-88, 2-94-89, 2-94-90, 2-94-91, 2-94-92, 2-94-93, 2-94-94, 2-94-95, 2-94-96, 2-94-97, 2-94-98, 2-94-99, 2-95-00, 2-95-01, 2-95-02, 2-95-03, 2-95-04, 2-95-05, 2-95-06, 2-95-07, 2-95-08, 2-95-09, 2-95-10, 2-95-11, 2-95-12, 2-95-13, 2-95-14, 2-95-15, 2-95-16, 2-95-17, 2-95-18, 2-95-19, 2-95-20, 2-95-21, 2-95-22, 2-95-23, 2-95-24, 2-95-25, 2-95-26, 2-95-27, 2-95-28, 2-95-29, 2-95-30, 2-95-31, 2-95-32, 2-95-33, 2-95-34, 2-95-35, 2-95-36, 2-95-37, 2-95-38, 2-95-39, 2-95-40, 2-95-41, 2-95-42, 2-95-43, 2-95-44, 2-95-45, 2-95-46, 2-95-47, 2-95-48, 2-95-49, 2-95-50, 2-95-51, 2-95-52, 2-95-53, 2-95-54, 2-95-55, 2-95-56, 2-95-57, 2-95-58, 2-95-59, 2-95-60, 2-95-61, 2-95-62, 2-95-63, 2-95-64, 2-95-65, 2-95-66, 2-95-67, 2-95-68, 2-95-69, 2-95-70, 2-95-71, 2-95-72, 2-95-73, 2-95-74, 2-95-75, 2-95-76, 2-95-77, 2-95-78, 2-95-79, 2-95-80, 2-95-81, 2-95-82, 2-95-83, 2-95-84, 2-95-85, 2-95-86, 2-95-87, 2-95-88, 2-95-89, 2-95-90, 2-95-91, 2-95-92, 2-95-93, 2-95-94, 2-95-95, 2-95-96, 2-95-97, 2-95-98, 2-95-99, 2-96-00, 2-96-01, 2-96-02, 2-96-03, 2-96-04, 2-96-05, 2-96-06, 2-96-07, 2-96-08, 2-96-09, 2-96-10, 2-96-11, 2-96-12, 2-96-13, 2-96-14, 2-96-15, 2-96-16, 2-96-17, 2-96-18, 2-96-19, 2-96-20, 2-96-21, 2-96-22, 2-96-23, 2-96-24, 2-96-25, 2-96-26, 2-96-27, 2-96-28, 2-96-29, 2-96-30, 2-96-31, 2-96-32, 2-96-33, 2-96-34, 2-96-35, 2-96-36, 2-96-37, 2-96-38, 2-96-39, 2-96-40, 2-96-41, 2-96-42, 2-96-43, 2-96-44, 2-96-45, 2-96-46, 2-96-47, 2-96-48, 2-96-49, 2-96-50, 2-96-51, 2-96-52, 2-96-53, 2-96-54, 2-96-55, 2-96-56, 2-96-57, 2-96-58, 2-96-59, 2-96-60, 2-96-61, 2-96-62, 2-96-63, 2-96-64, 2-96-65, 2-96-66, 2-96-67, 2-96-68, 2-96-69, 2-96-70, 2-96-71, 2-96-72, 2-96-73, 2-96-74, 2-96-75, 2-96-76, 2-96-77, 2-96-78, 2-96-79, 2-96-80, 2-96-81, 2-96-82, 2-96-83, 2-96-84, 2-96-85, 2-96-86, 2-96-87, 2-96-88, 2-96-89, 2-96-90, 2-96-91, 2-96-92, 2-96-93, 2-96-94, 2-96-95, 2-96-96, 2-96-97, 2-96-98, 2-96-99, 2-97-00, 2-97-01, 2-97-02, 2-97-03, 2-97-04, 2-97-05, 2-97-06, 2-97-07, 2-97-08, 2-97-09, 2-97-10, 2-97-11, 2-97-12, 2-97-13, 2-97-14, 2-97-15, 2-97-16, 2-97-17, 2-97-18, 2-97-19, 2-97-20, 2-97-21, 2-97-22, 2-97-23, 2-97-24, 2-97-25, 2-97-26, 2-97-27, 2-97-28, 2-97-29, 2-97-30, 2-97-31, 2-97-32, 2-97-33, 2-97-34, 2-97-35, 2-97-36, 2-97-37, 2-97-38, 2-97-39, 2-97-40, 2-97-41, 2-97-42, 2-97-43, 2-97-44, 2-97-45, 2-97-46, 2-97-47, 2-97-48, 2-97-49, 2-97-50, 2-97-51, 2-97-52, 2-97-53, 2-97-54, 2-97-55, 2-97-56, 2-97-57, 2-97-58, 2-97-59, 2-97-60, 2-97-61, 2-97-62, 2-97-63, 2-97-64, 2-97-65, 2-97-66, 2-97-67, 2-97-68, 2-97-69, 2-97-70, 2-97-71, 2-97-72, 2-97-73, 2-97-74, 2-97-75, 2-97-76, 2-97-77, 2-97-78, 2-97-79, 2-97-80, 2-97-81, 2-97-82, 2-97-83, 2-97-84, 2-97-85, 2-97-86, 2-97-87, 2-97-88, 2-97-89, 2-97-90, 2-97-91, 2-97-92, 2-97-93, 2-97-94, 2-97-95, 2-97-96, 2-97-97, 2-97-98, 2-97-99, 2-98-00, 2-98-01, 2-98-02, 2-98-03, 2-98-04, 2-98-05, 2-98-06, 2-98-07, 2-98-08, 2-98-09, 2-98-10, 2-98-11, 2-98-12, 2-98-13, 2-98-14, 2-98-15, 2-98-16, 2-98-17, 2-98-18, 2-98-19, 2-98-20, 2-98-21, 2-98-22, 2-98-23, 2-98-24, 2-98-25, 2-98-26, 2-98-27, 2-98-28, 2-98-29, 2-98-30, 2-98-31, 2-98-32, 2-98-33, 2-98-34, 2-98-35, 2-98-36, 2-98-37, 2-98-38, 2-98-39, 2-98-40, 2-98-41, 2-98-42, 2-98-43, 2-98-44, 2-98-45, 2-98-46, 2-98-47, 2-98-48, 2-98-49, 2-98-50, 2-98-51, 2-98-52, 2-98-53, 2-98-54, 2-98-55, 2-98-56, 2-98-57, 2-98-58, 2-98-59, 2-98-60, 2-98-61, 2-98-62, 2-98-63, 2-98-64, 2-98-65, 2-98-66, 2-98-67, 2-98-68, 2-98-69, 2-98-70, 2-98-71, 2-98-72, 2-98-73, 2-98-74, 2-98-75, 2-98-76, 2-98-77, 2-98-78, 2-98-79, 2-98-80, 2-98-81, 2-98-82, 2-98-83, 2-98-84, 2-98-85, 2-98-86, 2-98-87, 2-98-88, 2-98-89, 2-98-90, 2-98-91, 2-98-92, 2-98-93, 2-98-94, 2-98-95, 2-98-96, 2-98-97, 2-98-98, 2-98-99, 2-99-00, 2-99-01, 2-99-02, 2-99-03, 2-99-04, 2-99-05, 2-99-06, 2-99-07, 2-99-08, 2-99-09, 2-99-10, 2-99-11, 2-99-12, 2-99-13, 2-99-14, 2-99-15, 2-99-16, 2-99-17, 2-99-18, 2-99-19, 2-99-20, 2-99-21, 2-99-22, 2-99-23, 2-99-24, 2-99-25, 2-99-26, 2-99-27, 2-99-28, 2-99-29, 2-99-30, 2-99-31, 2-99-32, 2-99-33, 2-99-34, 2-99-35, 2-99-36, 2-99-37, 2-99-38, 2-99-39, 2-99-40, 2-99-41, 2-99-42, 2-99-43, 2-99-44, 2-99-45, 2-99-46, 2-99-47, 2-99-48, 2-99-49, 2-99-50, 2-99-51, 2-99-52, 2-99-53, 2-99-54, 2-99-55, 2-99-56, 2-99-57, 2-99-58, 2-99-59, 2-99-60, 2-99-61, 2-99-62, 2-99-63, 2-99-64, 2-99-65, 2-99-66, 2-99-67, 2-99-68, 2-99-69, 2-99-70, 2-99-71, 2-99-72, 2-99-73, 2-99-74, 2-99-75, 2-99-76, 2-99-77, 2-99-78, 2-99-79, 2-99-80, 2-99-81, 2-99-82, 2-99-83, 2-99-84, 2-99-85, 2-99-86, 2-99-87, 2-99-88, 2-99-89, 2-99-90, 2-99-91, 2-99-92, 2-99-93, 2-99-94, 2-99-95, 2-99-96, 2-99-97, 2-99-98, 2-99-99, 2-100-00, 2-100-01, 2-100-02, 2-100-03, 2-100-04, 2-100-05, 2-100-06, 2-100-07, 2-100-08, 2-100-09, 2-100-10, 2-100-11, 2-100-12, 2-100-13, 2-100-14, 2-100-15, 2-100-16, 2-100-17, 2-100-18, 2-100-19, 2-100-20, 2-100-21, 2-100-22, 2-100-23, 2-100-24, 2-100-25, 2-100-26, 2-100-27, 2-100-28, 2-100-29, 2-100-30, 2-100-31, 2-100-32, 2-100-33, 2-100-34, 2-100-35, 2-100-36, 2-100-37, 2-100-38, 2-100-39, 2-100-40, 2-100-41, 2-100-42, 2-100-43, 2-100-44, 2-100-45, 2-100-46, 2-100-47, 2-100-48, 2-100-49, 2-100-50, 2-100-51, 2-100-52, 2-100-53, 2-100-54, 2-100-55, 2-100-56, 2-100-57, 2-100-58, 2-100-59, 2-100-60, 2-100-61, 2-100-62, 2-100-63, 2-100-64, 2-100-65, 2-100-66, 2-100-67, 2-100-68, 2-100-69, 2-100-70, 2-100-71, 2-100-72, 2-100-73, 2-100-74, 2-100-75, 2-100-76, 2-100-77, 2-100-78, 2-100-79, 2-100-80, 2-100-81, 2-100-82, 2-100-83, 2-100-84, 2-100-85, 2-100-86, 2-100-87, 2-100-88, 2-100-89, 2-100-90, 2-100-91, 2-100-92, 2-100-93, 2-100-94, 2-100-95, 2-100-96, 2-100-97, 2-100-98, 2-100-99, 2-101-00, 2-101-01, 2-101-02, 2-101-03, 2-101-04, 2-101-05, 2-101-06, 2-101-07, 2-101-08, 2-101-09, 2-101-10, 2-101-11, 2-101-12, 2-101-13, 2-101-14, 2-101-15, 2-101-16, 2-101-17, 2-101-18, 2-101-19, 2-101-20, 2-101-21, 2-101-22, 2-101-23, 2-101-24, 2-101-25, 2-101-26, 2-101-27, 2-101-28, 2-101-29, 2-101-30, 2-101-31, 2-101-32, 2-101-33, 2-101-34, 2-101-35, 2-101-36, 2-101-37, 2-101-38, 2-101-39, 2-101-40, 2-101-41, 2-101-42, 2-101-43, 2-101-44, 2-101-45, 2-101-46, 2-101-47, 2-101-48, 2-101-49, 2-101-50, 2-101-51, 2-101-52, 2-101-53, 2-101-54, 2-101-55, 2-101-56, 2-101-57, 2-101-58, 2-101-59, 2-101-60, 2-101-61, 2-101-62, 2-101-63, 2-101-64, 2-101-65, 2-101-66,

ԵՒՍՏԻՆ ՏՈՒՐ ՅՈՎՀ. ԲՈՒԼՈՒԽԻՆ ՍԵՂ (1919 - 1921)

— ০ —

Մեր ծրագիրն է Ալպհոնս Տուդէի հետևեալ խօսքերը իրենց ամբողջութեամբ տպել։

Մարտի վերջին 3—4 օր Փարիզ էի։ Ֆրանսիոյ մայրաքաղաքին մէջ կը զգայի, որ ամէն ինչ ինծի համար կը ներկայանայ իբրև ընդհանուր ցնծութեան մը արտայայտութիւն։ Ֆրանսան կը տօնէր իր յաղթանակները, եւ ես ալ, որ ոչ մէկ ազգային կամ քաղաքական կապ ունէի այդ երկրին հետ, կը զգայի, թէ ինծի համար ալ տօն մըն էր։ Ես ալ կը մասնակցէի ամբողջ ազգի ուրախութեան։ Ինչո՞ւ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա յաղթանակ մը տարած է, ես ալ կը զգամ, որ ինծի համար ալ յաղթանակ մը տարած է։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա ազատ է եղած, ես ալ կը զգամ, որ ազատ եղած եմ։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա ուրախ է, ես ալ կը զգամ, որ ուրախ եմ։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը սգայ, ես ալ կը սգամ։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը ծիծաղի, ես ալ կը ծիծաղիմ։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը լացէ, ես ալ կը լացեմ։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը սիրէ, ես ալ կը սիրեմ։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը կռուի, ես ալ կռուելու պատրաստ կը զգամ ինծի։ Ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը մեռնի, ես ալ կը մեռնիմ։

Ինչո՞ւ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը մեռնի, ես ալ կը մեռնիմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը կռուի, ես ալ կռուելու պատրաստ կը զգամ ինծի։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը սիրէ, ես ալ կը սիրեմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը լացէ, ես ալ կը լացեմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը ծիծաղի, ես ալ կը ծիծաղիմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա ազատ է եղած, ես ալ կը զգամ, որ ազատ եղած եմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա ուրախ է, ես ալ կը զգամ, որ ուրախ եմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը սգայ, ես ալ կը սգամ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ ամէն անգամ, որ Ֆրանսա կը մեռնի, ես ալ կը մեռնիմ։

ուի: Այս արժէքաւոր խոստումները մեծ ուրախութիւն պատճառեցին ժողո – վուրդին:

Վանի լիճը կը սկսի 175 քիլոմեթր հեռու՝ Դատուանի նաւահանգիստէն եւ մինչեւ Վան կ'երկարի: Վան, Էրճիշ եւ Ահլաթ անուն երեք նաւեր փոխադրութիւն կը կատարեն լիճին վրայ: Շարժանաւով, 7ուկէս ժամէն կարելի է Վանի ծովեզերքէն Դատուան երթալ:

Վանի մէջ կայ ալիւրի երկու գործարան, իսկ ճարտարարուեստ չկայ: Ոսկերչութիւնը որ պատերազմէն առաջ աշխարհածանօթ էր, ինչպէս նաեւ շալի եւ շալայսի պատրաստութիւնը, գինին եւ առաղձադրծութիւնը մարդոյվին փճացած են, երկիրը քանդուած եւ բնակչութիւնը ցրուուած ըլլալով: Կարդ մը գիւղերու մէջ կապերտ (քիլիմ) կը չինուի, բայց ընդհանուր թիւը տարեկան հազիւ 4000 է, որուն մեծ մասը տեղին վրայ կը սպառի, իսկ փոքր մասը կ'արտածուի:

Ամենափոքր ճարտարագործութիւնն իսկ գոյութիւն չունի եւ ամէն բան դուրսէն կը ներածուի:

Հռոմի տարեդարձը եւ Աssիս—Ապէպա

Ապրիլ 21ին ամբողջ Իտալիա մեծ անհամբերութեամբ կը սպասէր Ատտիս Ապէպայի գրաւման, բայց յուսախաբ եղաւ եւ դժուարաւ ծօնելով Հռոմի հիմնարկութեան 2689րդ տարեդարձը: Այդ օրը աշխատանքի եւ յաղթանակի տօն ըլլալով, Մուսոլինի ճառ մը խօսեցաւ Վէնետիկի պալատին պատշգամէն: Շատ կարճ տեւեց բանախօսութիւնը: Մուսոլինի չէշտեց թէ «ժողուրին նաւար – կութենէ մը յետոյ արդէն կ'երեւայ նաւահանգիստը: Մենք հոն պիտի հասնինք լայնօրէն բանալով առագաստները: Ինչպէս միշտ, մենք միասին պիտի տանինք Հռոմի արդարութիւնն ու քաղաքակրթութիւնը »:

Մարաջախտ Պատոլլիօ, որ իր բանակատեղին հաստատած է Տէսիէի մէջ, զղուշութեամբ կը յառաջանայ դէպի Ատտիս Ապէպա: Հարաւային ճակատին վրայ, Ջօր. Կրացիանիի բանակը 100 քիլոմեթր յառաջացած է դէպի մայրաքաղաք: Կատաղի կռիւներ կը մղուին երկու ճակատներուն վրայ:

ՋԱՆՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԻ

2000 ՀՈԳԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Լեհաստանի մէջ, իբրեւ հետեւանք Լվովի վերջին խռովութեանց (Լէմպէրկ) — Լեհաստանի վարչապետը Փէլեթա կը սպասուի այսօր:

ԱՆԳԼԻՈՑ երեսփ. ժողովին մէջ, հարցումի մը պատասխանելով դաղթային նախարար Թոմսըն յայտարարեց — «Ցանուն դահլիճին կը յայտարարեմ թէ Մեծն Բրիտանիա երբեք մոքէն չանցըներ լքել իր հոգատարութեան յանձնուած գաղթավայրերէն որ եւ է մէկը »:

ԵՐՈՒՍԱղԷՄԷն ՊԷՅՐՈՒԹ վերադարձող ֆրանսացի եւ լիբանանցի ուխտաւորներ, որոնք տեղաւորուած էին 19 ինքնաշարժներու մէջ, յարձակման ենթարկուեցան Պաղեստինի սահմանին վրայ: Ցարձակողները Իսլամներ էին եւ չրջապատեցին կառքերէն մէկը որուն մէջ միայն կիներ կը գտնուէին թժիշկի մը հետ, եւ քարի բռնեցին: Բոլոր կիները վիրաւորուեցան: Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց գլխաւոր պատասխանատուները :

« ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՕԴԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ » մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, ապրիլ 21ին:— Հիթլէրի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, զարմանալի նուէրներ հասած են Պերլին: Այսպէս, 10 — 12 օրորոց՝ բոլոր կազմածներով, եւ 12,000 զոյգ դուլպայ եւն. : Այս վերջինը պիտի բաժնուի բանակին մէջ:

ՓԱՐԻԶԻ ՇԱՐԺԱՎԱՐՆԵՐԸ (չոֆէօր) 24 ժամուան համար գործադուլ հռչակեցին երէկ, չորեքշաբթի, ժամը 6էն մինչեւ այսօր 6, բողոքելու համար սակերու կրճատման դէմ, որուն մանրամասնութիւնները հաղորդած էինք երէկ :

42 ՔԻԼՕ ԱՓԻՕՆ բռնուեցաւ ճամբորդի մը վրայ, որ կուզար Վիէննայէն եւ քանի մը տեսակ անցագիր ունէր գրպանը: Գաղտնի ոստիկաններ հետապնդեցին կայարանէն մինչեւ պանդոկը: Ճամբորդը, որ օտարական է, փորձեց դիմադրել, բայց վիրաւորուեցաւ :

ԿԵՂԾ ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄՆԵՐՈՒ արհեստանոց մը երեւան հանուեցաւ Փարիզի մէջ: Ձերբակալուեցաւ տպագրիչը, Զեհ մը, իր երեք մեղսակիցներուն հետ: Ձերբակալութենէն առաջ 200,000 ֆրանքի կեղծ նամակադրոշմ գտնուած էր Տոնթէնէպլոյի մէջ :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԻՄ" ի ԺԳ. ԹԻՒԸ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ԹՈՄՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները: ԱՐՏԱՇԵՍ Աբեղեան.— Հայ եւ Թուրք վաւերաթղթեր: Հ. ԱՃԷՄԵԱՆ.— Բագրատ վարդ. Գէորգ - Թաւաքալեան: ՍԻՄ. ՎՐԱՑԵԱՆ.— Լեւոն Թադէոսեան (Պասլաչա): ՎԱՀ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր: ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համաշ - խարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը: ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուար 18ի յեղափոխութիւնը: ԱՆԾԵԱՒԻՒ.— Ակադ. Ալէքսանդր Թումանեան: կեանք եւ Մշակոյթ: Գիրք եւ Մամուլ: Գրախօսական: ՅԱՒԵԼՈՒԱՆ.— Վ. Մանկուեան, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի:

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ մեկ գրքի համար 25 ֆր.:

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gitè Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԸՆԵԼՕ ՔԱՉԱՆԻ Ալբի եննթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 25 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 9 rue Mme Curie, պանեէօ:

Գահիրէ

Վիէննի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ քրիստափոր եւ մուշեղ խումբի ընկերները, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, խաժակ ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ վաքանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 24 Ապրիլ ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, «Զարդարեան» գրադարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՎԱԼԱՆՍԻ Պրոպականտի ցանցնախումբին երրորդ հերթական վիճաբանական ժողովը 24 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Հ. Ց. Դ. Վալանսի Սիամանթօ ակումբին մէջ, 2 rue des Balais: Նիւթ՝ «Դրամագլուխը եւ տշխատանքը»: կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ կորիւն եննթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 26 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, գրադարանի սրահը: կր խնդրուի Սէն-փիէռի եւ Լավիլտիէօի «ցառաց» խումբի ընկերներէն ներկայ ըլլալ կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած փարիզի «եգիպտացիի» կոմիտէի կողմէ
Այսօր Ցինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին
Au Clair de la Lune սրճարանը, **Place d'Italie**
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ
Նիւթ՝ «Քաղաքական ընդհանուր կացութիւնը»:
կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջանները ընկերները:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

25 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, դպրոցին սրահը,
4 Rue des Trois Champtiers
Նախաձեռնութեամբ Շամազգայինի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ տեղւոյն եկեղեցական, կ. խաչի, Հ. Ց. Դ. «Արդութեան» խումբի եւ Հ.Մ.Ը Մ.ի:
Կը նախագահէ՝ Պ. Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
Կը խօսին՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Պ. Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ: ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:
Հաղորդ. միջոցներ.— Օթօպիւս Թիւ 1, իջնել՝ Puits-sans-vin:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Վիէնի Մասնաճիւղին
Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. խաժակ ակումբին մէջ
Կը նախագահէ Հ. Կ. ՏԷՐՕՈՅԵԱՆ
Կը խօսին՝ Պ. ԿԻՒՐԵՂ. ԽՐԱՅԵԱՆ (Լիոնէն) եւ ընկ. Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ
Արտասանութիւններ, ուղերձներ եւայլն: Մուտքը ազատ է:

ՊՕՍՕՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «Վարանդեան» սրահին մէջ
10 Bld. des Marguerites
Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին
եւ մասնակցութեամբ տեղւոյն կազմակերպութեանց:
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

Մայիս 3ին:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տարօն Տուրուբերանի Նաիանգային Հայր. Միութեան կեդր. վարչութիւնը ցաւակցութիւն կը յայտնէ իր հայրենակից Տէր եւ Տիկ. Մելիք Գրիգորեանի, իրենց աղջկան դառնադէտ մահուան առթիւ:
փարիզ. 22 Ապրիլ 936

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ
CIGALE . CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
CinémaREXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՌՕԺԷՆՍՔԻ

Մասնագէտ կանանց, սրտի, արեան եւ ամէն տեսակ ինֆեկցիոն հիւանդութիւններու: Էլեկտրաբուժում: Կ'ընդունի ժամը 2—4: Դիմել 10 Rue Lord-Byron, Métro Georges V Tél. Elysées 22-79.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ Մայիս 9ին
իրիկնան ժամը 9էն մինչեւ լոյս
Ռուսական ֆոնսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio
Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

Այսօր հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական ֆոնսէրվաթուարի շէնքին մէջ (գետնայարկ), 26 Ավրիլեան տը թոքֆէլլէր
Պ. ԲԵՆՕ կը ներկայացնէ Գոնձակ քաղաքի ամփոփ պատմութիւնը
1000 տարիէ ի վեր:
կը խնդրուի որ փափաքողները ժամը 9էն առաջ ներկայ գտնուին:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Այսօր հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 9ին,
École des Langues Orientales *ի մէջ,* **2 rue de Lille,**
մէթրօ՝ St. Germain des Près
կը խօսի Պ. Ա. ՄՈՆԴԿԱՐԵԱՆ
Նիւթ՝ Ցունդուկեան եւ հայ թատերական գրականութիւնը:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ
26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus
Ղեկավարութեամբ Մ. ՇԻՐՎԱՆԵԱՆԻ եւ մասնակցութեամբ կարող ուժերու
կը ներկայացուի ԵՐԱՄԻԱ Ս. ՓՇԻԵԱՆԻ
ԴՈՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԸՐԸ (տրամ 4 արար իրական կեանքէ)
Տոմսակները ապահովելու համար նախօրօք, դիմել Միութեան անդամներուն սափրիչ Շիրվանեանի մօտ, 92 bis Ave. Verdun, իսկ ի լրումին եւ ներկայացման օրը Թատրոնին կիշէին, ժամը 2էն սկսեալ: Մուտք 7 եւ 5 ֆր.:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սէվրանի Հայ Կրթական Միութեան կողմէ
26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն 10
իր սեփական սրահին մէջ,
52 rue de Bourgogne, Sèvran, (S. et O.)
Ալֆորվիլի դերասանական խումբը, դեկավարութեամբ Պ. Ո. զունանի
կը ներկայացնէ «ԱՆՄՆԱ ՁՈՒՀԸ» (տրամ 1 արար), ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏՈՒԻՂ (գաւեշտ), ԵԱՏԻՄ (գաւեշտ):
կը խօսի ՏՔԹ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
ԵՐԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ. ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ
Մուտք 5 ֆր.: (փոքրիկներու համար մուտքը ազատ է):
Հաղորդակցութեան միջոցներ.— կառ տիւ Նօէն 13.30—14.35—14.45:
Հանդիսականներու ճանգիպտը ապահովուած է:
Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արիները:

Ցերեկոյթ — Պատահանդէս«

Կազմակերպուած Հաւուրբո Գարակէօզեան Հօմի
Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մտուկի
կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին
Salons «Enfance et Famille» *ի մէջ,* 6 Rue Clavel
(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)
ԸՆՏԻՐ ՕՐԻՔՍԹՐ — ՃՈՒՆ ՊԻԻՃԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Մուտք՝ 5 ֆրանք:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Վալանսի Համախարբերդցիական Միութեան կողմէ
կը ներկայացուի ՆԱՄՐԷՏՏԻՆ ՀՕՃԱ
25 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 13 rue Boucherie սրահին մէջ
Տոմսերու գիներ՝ 4 եւ 3 ֆր., անգործներու՝ 2 ֆր.:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale
159, Rue Lafayette — Tél. Nord 68 - 66
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՍՈՎԵՏՆԵՐԸ Կ'ԵՂԱՇՐՋՈՒԻ՞Ն ԹԷ ԿԸ ՑԵՂԱՇՐՋՈՒԻՆ

ՄՄԲ.— Ռուս մտաւորական մը, Վ. Վիէքթորով – Թոփորով, որ փարիզ կը բնակի, Սոֆիայի Ջօրա թերքին մէջ ատորագրած է շահեկան յօդուածա – շարք մը: Կուտանք թարգմանաբար.—

Ամէնէն կարեւոր, բարդ ու դժուարին հարցերէն մին,— որոնք տրուած են համաշխարհային հանրային կարծիքին առջեւ,— այն է թէ՝ ղէպի ո՞ւր կ'ընթանայ եւ ի՞նչ ուղղութեամբ կը զարգանայ Ա. Միութեան կեանքը: Ան՝ դանդաղ բայց ապահով կերպով — ինչպէս կը պնդեն ոմանք,— ղէպի նոր յեղափոխութի՞ւն կ'երթայ, որ ահաւոր թափով մը պիտի աւլէ ամէն «հոկտեմբերեան նուաճումները » եւ իրենց արդիւնքները, թէ — ինչպէս կը հաւատան ուրիշներ — պիտի յետդառնայ, բայց տեւապէս պիտի ըստեղծագործէ ու պիտի ստեղծէ, եւ պիտի ընթանայ ղէպի նոր ապագայմը, զոր այժմէն դժուար է ճշդորոշել, եւ որ, սակայն, հաւանաբապէս հեռու պիտի ըլլայ՝ ինչպէս մթին անցեալէն, նոյնպէս եւ ծանրակիր ներկայէն:

Կայ, անշուշտ, եւ երրորդ տեսակէտ մը, որ տեսակէտն է մեծամասնականներուն: Ան էթէ՝ Ա. Միութեան մէջ կեանքը կ'երթայ ղէպի «ամբողջական կոմունիզմ»: Բայց, այս տեսակէտի չուրջ իրենք՝ համայնավարները այնքան շատ կը գրեն, որ, աւելորդ է կանգ առնել անոր վրայ:

Միջակ ու սովորական օտարականը, երբ կարդայ այն բոլորը որ կը հրատարակուին եւրոպական եւ ամերիկեան թերթերուն մէջ՝ Ա. Միութեան մասին, բոլորովին չփոթութեան կը մատնուի: Տեղեկութիւններ, զորս իրեն կուտան թերթերը, պարբերականները եւ նկարագրութիւնները անոնց, որոնք անձամբ գացած են Ա. Ռուսիա եւ տեսած ամէն ինչ: «Անխուսափելի արկած» եւ «լուսաւոր ապագայ»— ահա հակադիր տեսակէտները՝ Ա. Միութեան մասին:

Իսկ եթէ օտարականը, ուզելով քիչ քիչ պարզաբանել իրականութիւնը, դիմէ ռուս գաղթականներուն, հոն պիտի բախի ալ աւելի մեծ տարակարծութեանց, եւ այս վերջինները այն - քան վճռական ձեւով պիտի արտայայտուին որ, օտարականին ուրիշ բան պիտի չի մնայ բայց եթէ ըսել թէ անկարելի է որոշ գաղափար կազմել Ա. Ռուսիոյ մասին, եւ, հետեւաբար, պիտի դադրի անով հետաքրքրուելէ:

Եւ սակայն, անկարելի է որ մարդ չհետաքրքրուի այդ երկրով: Ան ոչ միայն մէկ վեցերորդն է աշխարհի, այլեւ պետութիւն մըն է, որ պատերազմի ընթացքին ապացուցած է իր հաղորդականութիւնը, իր ներքին ուժերուն մէջ՝ ամենագլխաւոր դերերէն մին կը խաղայ: Ան չուկայ մըն է, որ, ներածման եւ արտածման տեսակէտէն, կը հետաքրքրէ ամբողջ աշխարհը:

Ո՞ւր կ'երթայ, հետեւաբար, այս պետութիւնը: Եւ ի՞նչ է այդ չուկային ապագան:

Կարելի չէ՞ հանդարտ, առարկայական ու հասկնալի պատասխան մը տալ այս հարցումներուն:

Ա.

Երբ ինձի առաջարկ եղաւ իմ կարծիքս տալ այս խնդրի մասին, ես երկար վարանեցայ: Եւ այդ՝ ոչ թէ ոլովհետեւ կը նեղուէի այս մասին արտայայտուելէ: Այլ որովհետեւ սովորութիւն չունիմ խօսելու եւ գրելու բաներու մասին, զորս անձնապէս տեսած կամ ապրած չեմ: Եթէ ես Սովետներու կեանքին հետեւած ըլլայի, սակայն, միայն թերթերու միջոցաւ, կը մերժէի այս առաջարկը: Իմ դատումներս ու տպաւորութիւնները երբեք հիմնուած չեն միայն թերթերուն վրայ: Վերջին 12 տարիներու ընթացքին, փարիզ, հրատարակչական — գրքերու ձեռնարկի մը մօտ, ես եղայ « Ռուսական բաժին »ին գլուխը: Այդ բաժինն է որ ամբողջ Խորհրդային Միութեան կը հայթայթէ օտար երկիրներու գիրքերը:

Իրեւ «ռուսական բաժնի» առաջնորդ, ես թղթակցած եմ հազարաւոր խորհրդային դիտուններու եւ մտաւորականներու հետ, թղթակցութիւններ, որոնք սկիզբը միայն գործնի մասին էին, բայց յետոյ, հետզհետէ, ընդհանուր բնոյթ ստացան որոշ չափով: Առանց երբեք դուրս գալու «մասնագրութեան» խիստ շրջագիծէն, ամբողջ Ա. Միութեան մէջ ցրուած իմ յաճախորդներուս նամակներէն հասկցայ թէ ինչ են իրենց գիտական աշխատանքները, ճաշակները, չահերը:

Ես ամէն բանէ աւելի կը հետաքրքրուիմ իմ հայրենիքիս մշակութային ուժերու հասակովը: Այդ թղթակցութիւնները, ինչքան ալ լակոնական եղած ըլլային, մեծ հետաքրքրութիւն կը ստեղծէին մէջս:

Բայց, գործը չէր սահմանափակուէր միայն թղթակցութիւններով:

Եթէ որ եւ է խորհրդային դիտուն կամ մանկավարժ Փարիզ կուգար՝ յանձնարարութիւններ կատարելու կամ արձակուրդով, իր այցելութիւնները անպայման կը սկսէր մեր ճիւղին գրասենեակէն, ուր, մեր մօտ տիրող կարգ — կանոնին չնորհիւ, կը գտնէր իրեն անհրաժեշտ բոլոր տեղեկութիւնները: Եւ որովհետեւ ես ու իմ գործակիցներս միշտ զգուշացումով եւ պատրաստակամութեամբ կը վարուէինք մեր այս հայրենակիցներուն հետ, ոմանք կուգային երկրին յետամնաց անկիւններէն,— անոնցմէ շատերը դարձան մեր լաւ ծանօթներէն - ները:

Ու շատերուն հետ ունեցանք խոսակցութիւններ, երբեմն նոյնիսկ վէճեր, որոնք, սակայն, երբեք չեն ծանօթ սահմանները՝ հիւրերը անյարմար կացութեան մէջ դրած չըլլալու համար:

Այս խօսակցութիւնները — իսկ շատ, չափազանց շատ եղան տարուան ընթացքին — զիս դէմ առ դէմ՝ խորհրդային քաղաքացիներէն ամէնէն մտաւորականներուն, ամէնէն հետաքրքրականներուն, ամէնէն աւելի «քննադատմտքեր»ուն հետ:

Անոնց միջեւ կային, անշուշտ, պիսիներ, որոնք կը խօսէին «շնացած նախադասութիւններով», իսկ ուրիշներ, որոնց քով բառերը միշտ չափով դուրս կուգային: Բայց հաղորդակցութեան միջոցներ, կառ տիւ Նօէն 13.30—14.35—14.45: գիւտ էին թէ առաջինները եւ թէ վերջինները:

(1)

(Շար.)

ՏԻՐՈՒՀԻ ՉԱՌԱՓԵԱՆ

կուտայ դասեր՝ դաշնակի եւ Մարիոնյի երաժշտական այլ գործիքներու (դարուս ամենամեծ գիտուններէն մէկը) 6 Villa des Sablons, (մետրօ Ave. du Roule վրայ) Porte Maillot մօտ, Neuilly sur Seine: Կ'ընդունի շաբաթ օրերը 2—4 եւ համաձրուիլ նախօրօք:

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԳՐԵՐ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ցրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 24 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 24 AVRIL 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3097

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

—o—

Բացառիկ հանգամանք ստացան արաբական չարժումները, վերջին ամիսներու ընթացքին:

Նոր չէ որ կը վառի կրակը՝ Եգիպտոսի, Պաղեստինի եւ Սուրիոյ մէջ, փոխն ի փոխ մեղմանալով կամ սաստկանալով:

Հաշտութեան դաշնագիրներէն անմիջապէս վերջը, երբ ցնծագան մեղրալուսի եւ գինարբուքի գոլորշիները, նորազատ ժողովուրդները սկսան հարցումներ ուղղել, իրենց խոստացուած բարիքներու մասին: Իսկ յաղթականները նախընտրեցին ժամանակ շահիլ, մերթ անուշելով, մերթ սաստելով:

Բայց, քանի տարիները անցան, այնքան բացուեցան իրերու թէ ազատագրուած ժողովուրդներու աչքերը, եւ մեղմ տրտունջները յանգեցան բուռն ցոյցերու, նոյն իսկ արիւնահեղութեանց:

Այսպէս, 1920էն ի վեր, պատմութիւնը արձանագրեց բազմաթիւ ըմբոստութիւններ կամ անկարգութիւններ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Պաղեստինի եւ ուրիշ արաբական շրջաններու մէջ:

Ամէնէն զօրաւորն ու անհամբերը, անշուշտ, Եգիպտոսն էր, չառնոց կազմակերպուած ըլլալով իրերու պետութիւն:

Եգիպտոսի Արաբը ունէր հաստատուն խարիսխ եւ ամուր շրջան: Ունէր իր սեփական իշխանութիւնը, բոլոր կարգադասարքով: Բայց,— տակաւին չատ բան կը պակսէր, բացարձակ անկախութեան տիրանալու համար: Տակաւին չէր վերցած—չէ վերցած մինչեւ այսօր — բրիտանական գերիշխանութեան լուծը:

Եւ բանակցութիւններ, պարբերական ընդվզումներ, մինչեւ անգամ ծանր արիւնահեղութիւններ,—յարգել տալու համար հանդիսաւոր յանձնառութիւնները (1922 փետրուար 28):

Ընդհարումը սաստկագոյն աստիճանի մը հասաւ իտալեւթովպական պատերազմէն անմիջապէս վերջը, ճիշդ այն պահուն երբ Մեծն Բրիտանիա այնքան պէտք ունէր Եգիպտոսի բարեացակամութեան եւ աջակցութեան, իր կայսերական ճամբաներուն պահպանութեան համար:

Լոնտոն այս անգամ ալ յաջողեցաւ բանաձեւ մը գտնել, ժամանակ շահելու համար: Եւ ահա բանակցութիւնները կը կատարուին մօտ երկու ամիսէ իվեր, բոլորովին գաղտնի:

Եգիպտոս ըլլալով գլխաւոր կեդրոնը համարաբական չարժումներու, որուան ազդանշանէն կամ դոնէ աւելիէն օգտուելդան, նաեւ, Սուրիոյ ազգայնականները: Այնտեղ ալ, ամիսներէ ի վեր, խանգարուած է սովորական կեանքը: Ծանրակշիռ դէպքերէ, զանգուածային ձերբակալութիւններէ, ժողովրդական զօրաժողովներ եւ ուրիշ բուռն ցոյցերէ յետոյ, հոգատար իշխանութիւնը ճամբան փոխելով, հաւանեցաւ բանակցիլ դաշնագրի մը մասին: Այդ առաջադրութեամբ ալ պատուիրակութիւն մը եկաւ Փարիզ, ուղղակի վարելու համար բանակցութիւնները:

Ինչպէս Եգիպտոսի պարագային, այս հարցին առթիւ ալ չատ բան չեն գիտեր սովորական մահկանացուները: Բանակցութիւնները կը պահուին գաղտնի, մինչեւ որ եզրակացութեան մը յանգին, — եթէ պիտի յանգին:

Եւ ահաւասիկ Պաղեստինի խլրտումները:

Այստեղ հարցը կը տարբերի բազդատելով Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հետ: Բայց հիմքը նոյնն է,— պայքար՝ համարաբական դէպ — բակշռութեան համար:

Եգիպտոս եւ Սուրիա անկախութիւն կը պահանջեն, համաձայն ազգերու ինքնորոշման իրաւունքին: Պաղեստինի Արաբը իր դիմացն ունի ուրիշ ճակատ մը,— Հրէական Տուն:

Արաբը իր սեփական տունը կը նկատէ Պաղեստինը, մինչդեռ բրիտանական աշխարհակալութիւնը ձեռնարկած է վերակենդանացնելու պատմական Հրէաստանը:

1917 նոյեմբեր 2ին էր որ, Պալֆուրի Յայտարարութեամբ, բրիտանական կառավարութիւնը մտաւ այս յանձնառութեան տակ, եւ այդ օրէն ի վեր անոսան կը չարունակէ ծրագրին գործադրութիւնը:

Արդի՞ւնքը,— վերջին վիճակագրութեանց համաձայն, Պաղեստինի Արաբներուն թիւը 535,000էն իջած է 520,000ի, իսկ Հրեաներուն թիւը 85,000էն բարձրացած է 250,000ի: Եւ ներգաղթը կը չարունակուի անընդհատ, որոշ տարեչափով մը, որ կ'աւելնայ համաձայն օրուան պահանջներուն եւ ձեռք բերուած հնարաւորութեանց:

Միեւնոյն ատեն, հրէական դրամագլուխը աստիճանաբար կը տիրանայ Արաբներու հողերուն, ինչ որ աւելի կը սրէ միջցեղային տարբերութիւնը:

Տարիներ առաջ, չատ աւելի վրդովիչ հանգամանք մը կը ներկայացնէր Պաղեստինի Արաբներուն ցասումը, բայց հոգատար իշխանութիւնը չընդհատեց իր ծրագրին գործադրութիւնը: Այսօր եւս նոյնն է, զուգընթաց՝ Սուրիոյ դէպքերուն հետ, Լոնտոն դարձեալ ժամանակ շահելու քաղաքականութիւնն է որ կը վարէ:

Անշուշտ բրիտանական աշխարհակալութեան շահերուն համար չատ աւելի ձեռնտու է Արաբներուն հաւատարմութիւնը, քան Հրէական Տունը:

Իրականին մէջ, նոյն շահերն են որ կը դրդեն ամուր կառչիլ Պալֆուրի Յայտարարութեան: Խանգարուած է հաւատարակչռութիւնը՝ Միջերկրականի մէջ, եւ Մեծն Բրիտանիա նոր եւ աւելի ամուր խարիսխ մըն է որ կ'ապահովէ Պաղեստինի սիփերուն վրայ, չամառօրէն հետապնդելով «Հրէական Տուն»: Մինչդեռ այն քան դիւրութեամբ լքեց չատ աւելի հանդիսաւոր յանձնառութիւններ:

Մնացեալը մանրամասնութիւն է: Իսկ արաբական խլրտումները կ'օգնեն աւելի լայն ծրագիրներ որոճալու, միշտ ուրիշին ապրիճով:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ԽՈՒՃԱՊԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

—o—

Հազարաւորներ տուն-տեղ ձգած կը թափառին

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն ապրիլ 22 թուականով.—

Բազմաթիւ հրեայ վախստականներ հասան այստեղ, վախնալով Արաբներու յարձակումներէն, մասնաւորապէս գիւղական շրջաններու մէջ: Եա - ֆայէն ալ զանգուածային գաղթ մը սկսած է դէպի Թէլ - Ավիվ: Մեկուսացեալ շրջաններու հրեայ հողագործներէն չատեր տուն - տեղ ձգելով կը հեռանան: Անոնց մեկնումէն անմիջապէս վերջը, Արաբները կրակի կուտան տուները: Որովհետեւ Արաբները քսան անգամ աւելի բազմաթիւ են, կացութիւնը ծանր մտահոգութիւն կը պատճառէ իշխանութեանց: Բրիտանական մարզպանը այսօր իր մօտ կանչելով կարգ մը արաբ երեւելիներ, պատուիրեց իրենց կարելին ի գործ դնել, անկարգութիւնները զսպելու համար: Միեւնոյն ատեն յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ազդարարելով թէ կառավարութիւնը ծայրայեղ միջոցներու պիտի դիմէ բարեկարգութիւնը պահպանելու համար, եթէ խոտվութիւնները չարունակուին:

Թէեւ մեծ քաղաքները բազդատաբար հանդարտ էին այսօր, բայց յարձակումներ կատարուած են գիւղական շրջաններու մէջ եւ ուրիշ տուներ կրակի տրուած՝ Թէլ - Ավիվի հրէական գաղութին մէջ: Մինչեւ հիմա կրակի տրուած տուներուն թիւը 1000ի կը հասնի այդ գաղութին մէջ: Հրէական գործակալութիւնը կը հեռագրէ թէ միայն Թէլ - Ավիվի մէջ սպաննուած են 16 Հրեաներ, իսկ վիրաւորուած՝ 70 հոգի:

**** Վերջին լուրերու համաձայն, Թէլ-Ավիվի քաղաքապետութիւնը կ'աշխատի լուծել 4000 վախստական Հրեաներու տեղաւորման խնդիրը: Առանձ վախած են Եաֆայէն: Իսկ այս վերջին քաղաքին իշխանութիւնը սպիտուած է տեղա - ւորել հարիւրաւոր Արաբներ որոնք փախած են հրէական շրջաններէ: Մարզպանը Եաֆա գացած է, քննութիւն կատարելու համար:*

Ցոյցերը կը չարունակուին արաբական գիւղերու մէջ, բրիտանական հոգաբարութեան եւ հրէական ներգաղթին դէմ:

ԴԷՊԻ ՀԱՐԱՒ ԶՈՐՍ ԹԵԻԵՐՈՎ

—·—

Տեղատարափ անձրեւներ փակած են ճամբաներ

Իտալական աղբիւրէ կը հեռագրեն թէ տեղատարափ անձրեւները եւ փոթորիկներ կը խանգարեն Զօր. Կրացիանիի յառաջխազացութիւնը, հարաւային ճակատին վրայ, դէպի Հարրար: Զափազանց դժուարացած է բեռնակառքերու եւ զրահապատ կառքերու երթեւեկը:

Բայց եւ այնպէս, Զօր. Կրացիանի կը չարունակէ յառաջխազացութիւնը դէպի Հարար եւ ձիճիքա: Ճամբան բաւական երկար է դեռ, բայց իտալական բանակը վճռած է չախչախիչ պատուհաս մը մատնել այդ շրջանին մէջ հաւմախմբուած Հապէշները եւ միանալ մարաջախտ Պատոլլիոյի բանակին, որ կը յառաջանայ հիւսիսէն: Ապրիլ 14էն ի վեր, երբ Իտալացիները հանդիպեցան թշնամի ամուսարաթիւ ուժերու, կտրած են 85 մղոն: Զօր. Կրացիանիի զինուորները յառաջ կը խաղան չորս թեւերով, անարգել զրաւելով չատ մը կարեւոր դիրքեր: Զրոյց տարածուած էր թէ Զօր. Կրացիանի վիրաւորուած է, բայց անմիջապէս հերքուեցաւ: Կը հերքուի նաեւ հապէշ զօրավար Տամթուի սպանութիւնը:

**** Հռոմի թերթերը կը գրեն թէ Իտալիա միշտ պատրաստ է բանակցելու եթովպական կառավարութեան հետ, եթէ այս վերջինը աւելի հաշտարար ընթացք բռնէ, մէկդի դնելով անընդունելի յաւակնութիւններ:*

**** Հեռագրի մը համաձայն, կատաղի կռիւներ տեղի կ'ունենան Ատոխ - Ապէպայէն 250 քիլոմեթր անդին, դէպի հիւսիս - արեւելք: Հապէշները կատաղօրէն կը դիմադրեն, յաճախ ետ մղելով իտալական զօրքը: Միեւնոյն ատեն Հապէշները սկսած են ուժանակով օդը հանել Շալա Մօտայի հոչակաւոր կիրճը, որ կը գտնուի մայրաքաղաքէն 200 քիլոմեթր անդին եւ ուրկէ կ'անցնի Տէսիէ-Ատոխա-Ապէպա ճամբան: Քանի մը հարիւր Հապէշներ կը ճգնին ուրիշ ճամբաներ ալ քանդել, հակառակ իտալական օդանաւերու կրակին: Իսկ զահամատանդը զրաղած է մայրաքաղաքին պաշտպանութեամբ: Կայսրուհին նոր կոչ մը ուղղեց բովանդակ աշխարհի, ճայնախիւռի միջոցաւ, օգնութիւն խնդրելով իր հայրենիքին փրկութեան համար:*

Նէկիւսը Լոնտոն կը փոխադրէ իր գանձը

—·—

Անգլ· թերթերը կը գրեն թէ եթովպիոյ կայսրը Լոնտոն փոխադրած է իր հարստութեան մնացորդը, 35,000 ոսկի (երկու միլիոն 625,000 ֆրանք), իր պատկանելուն անունով:

Պատերազմը յայտարարուած ատեն Նէկիւսը եւ իր կինը մեծ հարստութիւններ ունէին: Հաւկ Սէլասիէ Մաքոնէն թագաւորէն ժառանգած էր մօտ երկու միլիոն անգլ· ոսկի, կայսրուհին ստացած էր մէկ միլիոնի օժիտ, որ յետոյ աւելցաւ իր հօրը մահէն վերջը: Թագաղրութեան ատեն ալ Նէկիւսը ստացաւ Մենելիքի հարստութեան մէկ մասը: Այս հարստութիւնները, որոնց վրայ բարդուեր էին աեւտարական գործերէ գոյացած չահեր, հալեցան վեր - ջին քանի մը ամիսներու ընթացքին: Իրազեկներ կը պատմեն թէ՝ կայսրը անվարան կը պարպէր իր անձնական անտուկը, հրացաններ, գնդացիրներ եւ թնդանօթներ գնելու համար: Նոյնիսկ իր հարստութիւնէն հոգացած է չատ մը զինուորներու ծախքերը: Կայսրուհին ալ իր հարստութիւնը յատկացուցած էր պարենաւորման ծախքերուն: Երկուքն ալ մեծ յոյսեր ունէին զինուորական յաղթանակի մասին, բայց պարտութիւնը չուշացաւ, եւ հիմա կը մտածեն իրենց զաւակներու ապագայի մասին: Կայսեր համար կ'ըսեն թէ կը նախընտրէ անձնասպան ըլլալ քան թէ իր թշնամիներուն ձեռքն իյնալ: Այս մտաղրութեամբ, կ'աշխատի համոզել թագուհին որ չորս զաւակները առնէ եւ Անգլիա երթայ:

Մէկ խօսքով, Նէկիւսը կործանած է, իսկ երկիրը չատոնց անանկացած: Այս պարագաները գիտնալով է որ Իտալացիները փութացուցին իրենց յառաջխազացութիւնը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓՈԹՈՐԻԿԸ

—·—

Ցրանսա նոր երեսի· ժողով մը պիտի ընտրէ կիրակի օր, **26** ապրիլ:

Ճակատամարտը սկսած է արդէն, արտակարգ մոլեգնութեամբ:

Վկայ՝ թերթերը, թռուցիկները, պատի ազդերը եւ ժողովներն անիամար:

Միայն մէկ փողոցի մէջ հանդիպեցայ հետեւեալ յայտարարութեանց·

— ժողովրդական ճակատ՝ կը նշանակէ պատերազմ:

— « Ազգային ճակատ»ը պատերազմի կ'առաջնորդէ ձեզ:

— Մոսկուայի գործակալները կ'ուզեն պատերազմի առաջնորդել Ցրանսան, փրկելու համար խորհրդային իշխանութիւնը:

— Հանրապետութի՞ւն,— ո՛չ· կեցցէ՛ թագաւորը: Ան միայն կրնայ փրկել Ցրանսան:

— Տեսէ՛ք մեր վիճակը, **19** միլիառ կը յատկացնեն զինուորական ծախքերու համար, իսկ միայն մէկ միլիառ՝ ժողովուրդին առողջապահութեան համար:

— Ֆաղաքացիական պատերազմը ձեր դուռը հասած է· հայրենիքը վտանգի մէջ է, արթնցէ՛ք: (Լա Սօլիտարիէր Ցրանսէզ)·

— Համայնավար կուսակցութիւնը երէկ անողոք պայքար կը մղէր վերապայի դաշնագրին դէմ, այսօր կը պաշտպանէ զայն: Երէկ կը ծաղրէր, կ'անարգէր ոստիկանները ու հանրապետական պահակները, այսօր կ'ադողակէ·— «Ոստիկանները մեզի հետ են»: Երէկ··· Հայրե՛ն:(*Պրոլետարական Մխութիւն*)·

— Ցրանսան միայն էշեր կամ հորթե՞ր ունի, զինքը ներկայացնելու համար Հիթլերի կամ Մուսոլինիի դիմաց: (*Լա Սօլիտարիէ*)·

— Մենք, մայրեր եւ կիներ, մենք ալ մեր իրաւունքները կը պահանջենք:

Ֆաշիստ երկիրներէ 20ը հազարական իրաւունքներ տուած են իրենց կիներուն, Ցրանսուհին դեռ կը սպասէ 1789էն ի վեր:

— Մենք, համայնավարներս, ձեռ կ'երկարենք բեզի, ազգային կամուր, նախկին ռազմիկ որ դարձեր ես Հրեղէն խաչ, պրովիճետեւ դուն զուակն ես մեր ժողովուրդին:

Այս կիսկատար հատուածները բառական չեն, ամբողջական գաղափար կազմելու համար պայքարին սաստկութեան մասին:

Դեռ պէտք է յիշել խորհրդանշանները եւ գոյնզգոյն պատկերները, որ կցուած են այս յայտարարութեանց, ազդատախտակներու վրայ:

Իսկ ինչ որ տեղի կ'ունենայ ժողովներու մէջ, յաճախ յանգելով անկարգութեան եւ ծեծի,— միայն ներկայները կրնան բացատրել:

Մէկ խօսքով, փոթորիկի մը բռնուած է ամբողջ Ցրանսան, ընտրելու համար իր 615 երեսփոխանները, ապրիլ 26ին եւ մայիս 3ին:

Մանաւանդ որ 4807 թեկնածուներ արձանագրուած են — աննախընթաց թիւ: (Միայն Սէնի մէջ՝ 1402 հոգի):

Չար լեզուներ կ'ըսեն թէ այս պայքարն ալ պիտի չանգի նոյն անելին,— բաղդատական մեծամասնութիւն մը դէպի ձախ, ինչպէս նախորդ ժողովին մէջ:

Ինչ որ աչքի կը զարնէ այս թոհուբոհին մէջ, կարմիրներու հայրենասիրական եռանդն է·

— Եթէ կ'ուզէք որ Ցրանսան դառնայ ազատ, զօրաւոր եւ բարգաւաճ, ձեր ձուէները տուէք համայնավար կուսակցութեան:

Միեւնոյնն, անդիէն, թթու ազգայնական շաբաթաթերթ մը ամէն մէկ թիւին մէջ կը ներկայացնէ «ժողովուրդի թշնամիները»— թիւ 1ը՝ էռիօ, թիւ 2ը՝ Լէօն Պլում, ամփոփելով անոնց «ցուցակ ծառայութեան ցը»:

Վ.Ա.Հէ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՎԵՐԱՁԻՆՄԱՆ ՀԱՐՑԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՐԵՍԻ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

—o—

Երեքշաբթի օր կարեւոր վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Անգլիոյ երեսփ· ժողովին մէջ, Տարտանէլի վերազինման մասին: Աչխատաւորական խմբակցութեան վարիչը տեղեկութիւններ խնդրած ըլլալով, արտաքին նախարար Պ· Իտըն յայտարարեց·

— Ապրիլ 11ին Ն· Վ· կառավարութիւնը Լոնտոնի Թրքական դեսպանին միջոցաւ զեկոյց մը ստացաւ Թրքական կառավարութենէն, որ կ'ըսէր թէ քաղաքական եւ զինուորական կացութեան մէջ յառաջ եկած փոփոխութեանց հետեւանքով, Նեղուցներու վերաբերեալ պայմանագրին (1923) 18րդ յօդուածը այլեւս չի կրնար ապդու երաչխաւորութիւն մը կազմել Թուրքիոյ ապահովութեան համար: Ուստի Թրքական կառավարութիւնը պատրաստակամութիւն կը յայտնէր բանակցելու չահակից պետութեանց հետ, նոր պայմանագրութիւն մը կնքելու համար անյապաղ: Ն· Վ· կառավարութիւնը պատասխանեց ապրիլ 16ին, յայտարարելով թէ պայմանագիրը կնքուած ըլլալով յանուն ամբողջ կայսրութեան, բրիտանական կառավարութիւնը պարտաւոր է խորհրդակցիլ դաշնակիցներու հետ, իր տեսակէտները մանրամասնօրէն պարզելէ առաջ: Ուրեմն, առ այժմ իր զեկուցումները վերապահելու հարկադրուած ըլլալով հանդերձ, բրիտանական կառավարութիւնը կ'ընդունի թէ բոլորովին օրինաւոր է Թրքական կառավարութեան դիմումը՝ նոր բանակցութեանց մասին եւ կը կազմէ օգտակար ապագայ մը Թուրքիոյ հաւատարմութեան՝ կնքուած դաշնագիրներու հանդէպ: (Ծափեր):

**** Ցունաստան եւս յանձնեց իր պատասխանը, որ կը պաշտպանէ Թուրքիոյ տեսակէտը:*

Անգլիոյ ներկայութիւնը Միջերկրականի

Պ· Իտըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, հարցարան մը կը պատրաստէ, ուղղելու համար վերմանական կառավարութեան, յանուն Լոքառնոյի դաշնակիցներուն, ինչպէս որոշուած էր Փրնեւի մէջ: Այս առթիւ ըրոյց կը ընէր Թէ Իտըն պիտի երթայ, Հիթլերի հետ խօսելու եւ Ցրանսայի պահանջած լուսաբանութիւններն առնելու համար, բայց հերքուեցաւ այդ լուրը: Հարցումներուն առաջինը պիտի ըլլայ·— Գերմանիա պատրա՞ստ է յարգելու ազատօրէն ստորագրուած դաշնագիրները, թէ պիտի չարունակէ ճանչնալ միայն իր կենսական չահերուն պահանջները: Երկրորդ հարցում·— Գերմանիա իրապէս կը ատատպի՞ անհատատարութենէ:

Ամէն անգամ որ Հիթլէր յանձնառութիւն մը կը գրժէ, Վերսայլի կամ Լոքառնոյի դաշինքէն, իրեւ պատճառ կը ցուցնէ իր դերիշխանութեան դէմ հաստատուած կաշկանդումները: Լոքառնոցիները կ'ուզեն իմանալ թէ ատկէ կա՞ն այդպիսի կաշկանդումներ: Հարցումներ պիտի ուղղուին նաեւ Գերմանիոյ եւ իր դրացիներուն միջեւ ծրագրուած ոչ - յարձակման դաշինքներու եւ գաղթային իրաւունքներու մասին:

Փարիզի մէջ անհամբերութեամբ կը սպասեն Հիթլէրի վերջնական լուսաբանութեանց: Այս առթիւ Թերթերը դիտել կուտան թէ Գերմանիա կը չարունակէ դաւեր լարել Աւստրիոյ մէջ, որուն կացութիւնը լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ այս միջոցին:

(Շար·ը կարդալ Դ· Էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑ

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ Է ՀԱՍՊԱՏԻՒ

Ի. ՅՈՎՀՈՒՆՆԵՍ

ԼՈՒՐԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Ինչպէս գրած էինք մեր նախորդ համարներուն մէջ, Հայկական Խոհանոցի հրատարակութիւնը կը կազմէ Ազգային Առաջնորդարանի ձեռնարկներէն մէկը, որ կը կրէ Ազգային Ժողովի հաստատութեան կնիքը։ Ուրեմն, ինչպէս ամէն ազգային ձեռնարկ, ան ալ կը կրէ ազգային բնաւորութիւն։ Ուրեմն, ինչպէս ամէն ազգային ձեռնարկ, ան ալ կը կրէ ազգային բնաւորութիւն։ Ուրեմն, ինչպէս ամէն ազգային ձեռնարկ, ան ալ կը կրէ ազգային բնաւորութիւն։

ԲՈՒՀԻՆ ՏՐՐ ՅՈՍԻՖ ԲԵՀ (1919 - 1921)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

Գ. ՏԱՐՈՆՑԻ

Ա

Բուհին տր Յոսիֆ Բեհ (1919 - 1921) թուականներուն Պոլսոյ Համալսարանի մէջ կը դասաւանդէր Հայ լեզուի եւ գրականութեան պատմութիւն։ Ան Պոլսոյ Համալսարանի առաջին հայ դասախօսն էր։ Ան կը ներկայացնէր հայ գրականագիտական մտածողութեան նոր ուղղութիւն մը, որ կը հակադրուէր Մանուկ Աբեղեանի եւ անոր հետեւորդներուն կողմէ ներկայացուած գրականագիտական աւանդական մօտեցումներուն։ Ան կը պնդէր, որ գրականութիւնը պէտք է ուսումնասիրուի գրական երեւոյթներու ներքին օրէնքներուն համաձայն, եւ ոչ թէ հասարակական կամ քաղաքական գործօններու ազդեցութեան տակ։ Ան կը մերժէր գրականութիւնը իբրեւ հասարակական կեանքի արտացոլում դիտելու տեսակէտը։ Ան կը պնդէր, որ գրականութիւնը ունի իր սեփական օրէնքները, որոնք կարելի չէ բացատրել միայն հասարակական պայմաններով։

Բուհին տր Յոսիֆ Բեհ ծնած էր 1869 թուականին Պոլսոյ մէջ։ Ան ուսանած էր Պոլսոյ Սանասարեան վարժարանին մէջ, ապա՝ Պոլսոյ Համալսարանի Իրաւաբանական ֆաքուլտէին մէջ։ Ան աւարտած էր 1894 թուականին։ Ան կը տիրապետէր հայերէնի, թրքերէնի, ֆրանսերէնի եւ գերմաներէնի։ Ան կը հետաքրքրուէր գրականութեան տեսութեամբ, գրականագիտութեամբ, պատմութեամբ եւ լեզուաբանութեամբ։

Բուհին տր Յոսիֆ Բեհ 1919 թուականին հրատարակեց իր առաջին գիրքը՝ «Գրականութեան Հայ եւ Եւրոպական Մատենագրութեան Համեմատական Քննութիւն»։ Այս գիրքը կը ներկայացնէր գրականագիտական նոր մօտեցում մը, որ կը հակադրուէր Մանուկ Աբեղեանի եւ անոր հետեւորդներուն կողմէ ներկայացուած գրականագիտական աւանդական մօտեցումներուն։ Ան կը պնդէր, որ գրականութիւնը ունի իր սեփական օրէնքները, որոնք կարելի չէ բացատրել միայն հասարակական պայմաններով։

Բուհին տր Յոսիֆ Բեհ 1919 թուականին հրատարակեց իր առաջին գիրքը՝ «Գրականութեան Հայ եւ Եւրոպական Մատենագրութեան Համեմատական Քննութիւն»։ Այս գիրքը կը ներկայացնէր գրականագիտական նոր մօտեցում մը, որ կը հակադրուէր Մանուկ Աբեղեանի եւ անոր հետեւորդներուն կողմէ ներկայացուած գրականագիտական աւանդական մօտեցումներուն։ Ան կը պնդէր, որ գրականութիւնը ունի իր սեփական օրէնքները, որոնք կարելի չէ բացատրել միայն հասարակական պայմաններով։

Բուհին տր Յոսիֆ Բեհ 1919 թուականին հրատարակեց իր առաջին գիրքը՝ «Գրականութեան Հայ եւ Եւրոպական Մատենագրութեան Համեմատական Քննութիւն»։ Այս գիրքը կը ներկայացնէր գրականագիտական նոր մօտեցում մը, որ կը հակադրուէր Մանուկ Աբեղեանի եւ անոր հետեւորդներուն կողմէ ներկայացուած գրականագիտական աւանդական մօտեցումներուն։ Ան կը պնդէր, որ գրականութիւնը ունի իր սեփական օրէնքները, որոնք կարելի չէ բացատրել միայն հասարակական պայմաններով։

Բուհին տր Յոսիֆ Բեհ 1919 թուականին հրատարակեց իր առաջին գիրքը՝ «Գրականութեան Հայ եւ Եւրոպական Մատենագրութեան Համեմատական Քննութիւն»։ Այս գիրքը կը ներկայացնէր գրականագիտական նոր մօտեցում մը, որ կը հակադրուէր Մանուկ Աբեղեանի եւ անոր հետեւորդներուն կողմէ ներկայացուած գրականագիտական աւանդական մօտեցումներուն։ Ան կը պնդէր, որ գրականութիւնը ունի իր սեփական օրէնքները, որոնք կարելի չէ բացատրել միայն հասարակական պայմաններով։

Ֆրանսա ուշադրութեամբ կը հետեւի նաեւ պալքանեան անցուդարձերուն, քանի որ Տարտանէլի վերաղինման խնդիրը բաւական սրանեղութիւն պատճառած է այդ երկիրներուն մէջ: Առ այժմ դադարի չրջան է մինչեւ մայիս 11, երբ կը դումարուի Ա. Դ. Ժողովրդը, քննելու համար օրուան հրատապ հարցերը: Իրենի հարցարանը պիտի բազկանայ 9 կէտերէ:

Շարժավարներու գործադուլը

Ինչպէս հաղորդած էինք, Փարիզի շարժավարները (չոֆէօր) գործադուլ հռչակեցին 24 ժամուան համար, իրրեւ բողոք ցոյց: Գործադուլին մասնակցեցան աւելի քան 5000 շարժավարներ, խանգարելով մայրաքաղաքին սովորական կեանքը: Միեւնոյն ատեն երեք խոշոր միթինկներ դումարուեցան, բանաձեւելու համար պահանջները: Շարժավարները կը դանգատին թէ կազը սղած է եօթն անդամ, թէ տարին 2500 ֆրանք կը վճարեն իրրեւ ապահովագրին, թէ պարզեւները նուազած են եւ սակերը իջած, թէ չափէն աւելի ինքնաշարժներ կը բանին Փարիզի մէջ, եւայլն:

Որոշուած 24 ժամը լրանալէ վերջը, կազմակերպիչները պատուիրեցին չարունակել աշխատանքը, իրրեւ ապդարարութիւն համարելով այս գործադուլը: Եւ կառքերը սկսան բանիլ չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 6էն յետոյ:

Փարիզի մէջ կը բանին 14,000 սակաշարժ կառքեր (թաքսի), որոնց 5000ը կը պատկանին չորս մեծ ընկերութիւններու: Հակառակ բոլոր բողոքներուն, կառքերը պիտի բանին կրճատեալ սակերով:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԱՎ

Ա.ԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱՒԱՂԻ Դ. չարքին վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, ուրբաթ, Սալ Փլեյէլի մէջ:

ԽՈՒՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ Խրուաթիոյ մէջ: Ապրիլ 22ին սպահանդէս մը կը կատարուէր ի յիշատակ խրուաթ երեսփոխանի մը որ սպաննուեցաւ վերջերս: Երեսփոխանի մը ճառէն վերջը, ներկայ գիւղացիները յարձակեցան երկու քաղաքացիներու վրայ, մէկը սպաննելով եւ միւսը ծանրապէս վիրաւորելով: Կարգ մը վայրերու մէջ հրոսախումբեր կը յարձակին քաղաքական հակառակորդներու տուներուն վրայ, աւարի տալով, տէրերը սպաննելով կամ կրակ ձգելով:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դինուորական նախարարը որոշեց եօթ քաշել Լիբիոյ սահմանին վրայ համախմբուած զօրքը: Քաշուած է նաեւ անգլիական զօրքը, ինչ որ կը նշանակէ թէ մեղմացած է Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ տիրող անվստահութիւնը՝ այդ չրջանին մէջ: 1935ի վերջին երեք ամիսներու ընթացքին 60,000 իտալացի դինուորներ համախմբուած էին եգիպտոսի սահմանին վրայ, ծանր թնդանօթներով եւ հրասայլերով, ինչ որ տեղի տուաւ Անգլիոյ բողոքներուն եւ Մէյերլիրականի նաւատորմին զօրացման: Վերջերս Անգլիա քաշեց ներքին տորմիղին մեծ մասը, Իտալիան ալ քաշած ըլլալով իր զօրքը:

ԳԱՀԻՐԻի գերմանական դեսպանը կորուսած է չաբաթ օրէն ի վեր, եւ դիպուածոյ անապատներուն մէջ: Բոլոր խուզարկութիւնները անօգուտ անցան: Օդանաւային հետազօտութիւններն ալ արդիւնքի մը չեն յանգած: Դեսպանը ինքնաչարժի արշաւի մը կը մասնակցէր ուրիշ 12 մրցորդներու հետ, երբ խումբէն բաժնուելով հետքը կորնչցուց:

ՊԵԼՃԻԿԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ, որ կը բանէր Պրիւքսէլի եւ Փարիզի միջեւ, իրրեւ թղթատար, փոթորիկի բռնուելով չախչախուեցաւ չորեքշաբթի առտու: Մեքենան կրակ առաւ եւ երկու երիտասարդ օդանաւորդները ողջ ողջ վառեցան:

ԱՒՍՏՐԻՈՑ ՀԱՄԱԳԵՐՄԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, որ հիմնուած էր 16 տարի առաջ, լուծուեցաւ ապրիլ 22ին: 1934էն ի վեր գաղտնի կը գործէր:

ԱՆԳԼԻՈՑ ՆՈՐ ԵԼՄՏԱՑՈՑՔԸ (1936 — 37) կը հասնի 797,897,000 ոսկիի: Զինուորական, նաւային եւ օդանաւային ծախքերը այնքան աւելցած են որ, հարկ պիտի ըլլայ փոխառութեան դիմել եւ նոր տուրքեր հաստատել:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *ամբողջ կարող ժիլէթիէներ, Տեւական գործ ամբողջ տարին:* Livraison *շաբաթը երկու անգամ: Դիմել՝* 241 rue Croix Nivert, *մէթրօ* Porte de Versailles:

Շնորհակալիք

Ֆր. կ. Թազի Մարսէյլի մասնաճիւղը իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ տիկ. վարժապետեանի, Տէր եւ տիկ. Ա.Ճէմճեանի, Օրիորդ Գէորգեանի, Պ. Գարագաշեանի եւ Պ. Պուրէնի, որոնք սիրայօժար մասնակցեցան ես. Թազէի Որոնման հանդէսի գեղարուեստական բաժինին, իրենց երգերով, կովկասեան պարերով ու նուագով:

ՅՕՒՇԱՏԵՍՏ

ՓԱՐԻԶԻ Ֆ. կ. Թազի ընդհանուր ժողովը, 25 Ապրիլ, շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, Միւթիւալիթէի մէջ: Մէթրօ՝ Միւթիւալիթէ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅինի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ: Օրակարգ՝ դեկոյց եւամսեայ գործունէութեան եւ խորհրդակցութիւն իսիստ կարեւոր խնդրի մը համար, Ներկաներու Թիւը մեծ ամենութիւն պիտի համարուի:

Ն. ԱՄՐԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ե. Գ. ՎԻՆՔԼԷՐ (Գերմանիա).— *Ձեր ուղած հասցէն.*— Turkian H. Steindamm 79, Hamburg, Allemagne.

Հ. Ը. Դ

Փարիզ

ՊԱՆՆԷՕ ՐԱՆԱՆի Աւելի նեթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 9 rue Mme Curie, պանեէօ:

Գաւառ

ՎԻՆԻի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ քրիստափոր եւ մուրատ խումբի ընկերները, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, խաժակ ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆի վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, «Զարդարեան» գրադարանին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ՎԱԼԱՆՍԻ Պրոպականտի ցանցնախումբին երրորդ հերթական վիճաբանական ժողովը այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, Հ. Ց. Դ. վալանսի Միամանեօ ակումբին մէջ, 2 rue des Balais: Նիւթ՝ «Դրամագլուխը եւ տչխատանքը»: կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՅի կորիւն եթնակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 26 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, գրադարանի սրահը: կր խնդրուի սէն-փիէռի եւ լավիլոտիէօի «ցաւաց» խումբի ընկերներէն ներկայ ըլլալ կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

25 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, դպրոցին սրահը,

4 Rue des Trois Champtiers

Նախաձեռնութեամբ Համազգայինի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ տեղւոյն եկեղեցական, կ. խաչի, Հ. Ց. Դ. «Արդուհեան» խումբի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի:

կը նախագահէ Պ. Ց. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

կը խօսին՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ *եւ* Պ. Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ: ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

Հաղորդ. միջոցներ.— Omnibus Թիւ 1, իջնել՝ Puits-sans-vin:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հայ Ակումբին մէջ,

Մասնակցութեամբ ազգ. եւ քաղաքական կազմակերպութիւններու:

Ցարդանքի խօսք՝ մասնակցող բոլոր մարմիններու կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Միութեան Վիէնի Մասնաճիւղին

Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. Խաժակ Ակումբին մէջ

կը նախագահէ Հ. Կ. ՏԷՐՄՈՑԵԱՆ

կը խօսին՝ Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՔՃԵԱՆ (Լիոնէն) *եւ* ընկ. Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Արտասանութիւններ, ուղերձներ եւայլն: Մուտքը ազատ է:

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «վարանդեան» սրահին մէջ

10 Bld. des Marguerites

Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի Պոմոնի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ զանազան կազմակերպութեանց

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Մայիս 3ին:

ՊՈՐՏՕ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին,

Հ. Ց. Դ. Բարսեղ-Ճահպազ ակումբին մէջ

Նախաձեռնութեամբ Արարատ Միութեան եւ մասնակցութեամբ Հ. Կ. Խաչի եւ Հ. Ց. Դ. կոմիտէին:

կը նախագահէ Պ. ԼԵՒՈՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

կը խօսի՝ Պ. ԱՒԵՏԻՍ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն: Մուտքը ազատ է:

50 մէթր ֆեռու իմիի կայարանէն եւ 23 եւ 32 թիւ հաւրպահուքերու կայարանէն, վարձու են (tout confort) արկաքաժիններ, 1 փիէմոց 2000, եւ 2 փիէմոց **2350** ֆր. շարժ չօֆաժ միասին:

Աժան գինով մէկ խանութ:

Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin à Issy-les-Mouli-neaux.

ԲԺՇԿՈՒՊԵՏ ՈՕԺԷՆՍՔԻ

Մասնագէտ կանանց, սրտի, արեան եւ ամէն տեսակ ֆիւանդութիւններու: Էլեկտրաբուժում: Կ'ընդունի ժամը 2—4: Դիմել՝ 10 Rue Lord-Byron. Métro Georges V Tél. Elysées 22-79

Թատերական Ցերեկոյթ

կազմակերպուած Սէվրանի Հայ Կրթական Միութեան կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն 10

իր սեփական սրահին մէջ,

52 rue de Bourgogne, Sevran. (S. et O.)

Ալֆորվիլի դերասանական խումբը, դեկավարութեամբ Պ. Ռուբէնեանի կը ներկայացնէ «ՍՆՄԵՂ ՁՈՒՀ» (արամ 1 արար), ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏԻՆԸ (գաւեշտ), ԵԱՏԻՄ (գաւեշտ):

կը խօսի Տ.Թ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

ԵՐԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

Մուտք 5 ֆր.: (փոքրիկներու համար մուտքը ազատ է):

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— կառ տիւ Նօռէն 13.20—14.35—14.45.

Հանդիսականներու հանգիստը ապահովուած է:

Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արիները:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus ղեկավարութեամբ Մ. ՇԻՐՎԱՆԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ կարող ուժերու կը ներկայացուի ԵՐԱՄԻԱ Ս. ՓԻՇԵԱԼԵԱՆի

ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՑՔԸՐԸ (արամ 4 արար իրական կեանքէ)

Տոմսակները ապահովելու համար նախօրօք, դիմել Միութեան անդամներուն ապիրիչ Շիրվանեան ի մօտ, 92 bis Ave. Verdun, իսկ ի մուտի օ եւ ներկայացման օրը Թատրոնին կիշէն, ժամը 2էն սկսեալ: Մուտք 7 եւ 5 ֆր.

Ցերեկոյթ — Պատանեաց«

կազմակերպուած Հասուրբատ Գարակէօզեան Չօմի

Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մնաւոր

կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salons «Enfance et Famille»ի մէջ, 6 Rue Clavel

(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)

ԸՆՏԻՐ ՕՐԻՒՍՔԻ — ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Մուտք՝ 5 ֆրանք:

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ-

Ձեր չինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՋՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Չուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Գոյշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին ջնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԼԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Վարձու բարկաթաժիններ եւ սենեակներ

2 սենեակ, տաք եւ պաղ ջուր, էլեկտրականութիւն, չօֆաժ, կեդրոնական ջեռուցում, հեռաձայն, շարժը միասին, տարեկան 2750 ֆր., իսկ մէկ սենեակ միասին քօնֆօռով, առանց կազի, տարեկան 1600 ֆր.: Օգտուելու վայրը՝ Դիմել 15 rue de la Colonie, Փարիզ (13), մէթրօ Corvisart:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

ՍՈՎԵՏՆԵՐԸ Կ'ԵՂԱՇՐՋՈՒԻՆ ԹԷ ԿԸ ՅԵՂԱՇՐՋՈՒԻՆ

Շատերը կը հրճուէին որ Ֆրանսա – կան այս չէզոք դրասենեակին մէջ պիտի կարենան խօսիլ ռուսերէն եւ մտածումի ու խօսքի ազատ մթնոլորտի մը տակ:

Եւ մենք որքան ալ սահմանաւորէինք նիւթերը, հասկնալով իրար, այսուհանդերձ, այս խօսակցութիւնները, մեծ մասամբ, արտակարգօրէն բովանդակալից ու չահեկան կը դառնային:

Ի վերջոյ,— եւ ասիկա, Թերեւս, ամենաթանկագինն է — ես ունեցայ նաեւ զրոյցներ խորհրդային երիտասարդներու հետ:

Իմ հանդուցեալ աղջիկս կ'ուսանէր Սորպոնի մէջ: Ան մոլեռանդօրէն կը սիրէր Ռուսիան, եւ, այդ պատճառաւ, կը բարեկամանար բոլոր այն դասընկերուհիներուն հետ, որոնք կուգային Ֆ. Միութենէն: Զորս-հինգ տարիներու ընթացքին, մեր տունէն անցան չատ, բայց բաւական չատ խորհրդային երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ: Շատ գիշերներ անցուցած ենք՝ խօսակցելով անոնց հետ, ու հաղիւ հիմա է որ ես կ'ըմբռնեմ թէ այդ զրոյցները որքան չատ բաներ սորվեցուցին ինծի եւ որքան չատ բաներ պարզեցին, որոնք անընմբռնելի կը թուէին: Որովհետեւ անոնք ճիշդ այն երիտասարդներէն էին, որ «կը մարգարէանան բուն իսկ իրենց գոյութեան փաստով՝ ըլլալով այն որ կուգայ»:

Ֆորհ. Միութեան բոլոր անկիւններէն եկած գործի նամակները, յաճախորդներու հետ իմ տեսակցութիւններս, եւ իվերջոյ այս կառուցքար, իրապէս երիտասարդ զրոյցները խորհրդային երիտասարդներու հետ— այս բոլորը ինծի կուտային ոչ թէ սպառիչ կարծիք մը, այլ կենդանի պատկերացում մը թէ ինչպէս կ'ապրին եւ թէ ինչի կը ձգտին Ֆ. Միութեան մտաւորականները:

Իրենց ընդհատեալ նախադասութեանց լոյսին տակ,— որոնք երբեմն մանր մունր խնդիրներու կը վերաբերէին,— ինձ համար աւելի դիւրին կ'ըլլար հասկնալ եւ այն, զոր կը կարդայի խորհրդային թերթերու մէջ, ինչպէս եւ այն, որու մասին կը վիճին արտասահմանի մէջ:

Ես յաւակնութիւնը չունիմ լիակատար ծանօթութեան մը: Ու չունիմ նաեւ այն յաւակնութիւնը թէ՝ իմ տպաւորութիւններս ու եզրակացութիւններս անսխալ են:

Ես դոհ պիտի ըլլամ, եթէ իմ ծանօթութիւններս որոշ չափով լուսաբանեն դրուած հարցը:

×

Ինծի խօսակից հայրենակիցներուս մէջեւ, որոնք եկած էին Փարիզ, ամէնէն հետաքրքրականն էր մանրուկ, դրեթէ աննկատելի բժիշկ մը, որ կը գործէր Ուկրանիայի քաղաքներէն մէկուն մէջ:

Ան մօտաւորապէս տարեկից էր ինծի, ընկերային միեւնոյն չրջանակէն, ու, նախ քան պատերազմը, քաղաքական միեւնոյն համոզումները ունէր, ինչ որ ունէի ես: Նման բոլոր ազգայնականներուն, ան ջերմօրէն հաւատացած էր որ Ռուսիոյ մէջ յեղափոխութիւնը պիտի կատարուի դիւցազնական կռտոյցը պիտի ստեղծուի մեր «մուժիկ»ին կողմէ:

1917ի մարտ ամիսը իր բոլոր յոյսերուն վերջ էր դրած: Բայց, նոյն տարուան հոկտեմբերին իսկ ան սկսեր էր հասկնալ թէ՝ գիւղացին խորամանկութիւն կ'ընէ ու հողէն զատ ոչ մէկ բանի պէտք ունի: Այս պարագան չատ դառնացուցեր էր զինք, մանաւանդ որ, բոլշեւիկեան իշխանութիւնը կարգ մը վայրերու մէջ ամրացեր էր նոյն այդ գիւղացիներով, որոնք, դեռ քիչ առեն առաջ, վճռապէս դէմ էին բոլշեւիկեան ծրագրին:

Հակառակ ասոր, ան խոյս տուած չէր բոլշեւիկներէն, նախ՝ որովհետեւ իրեն չանճնուած էին երեք հիւանդանոցներ, որոնք լեփ լեցուն էին հիւանդներով, եւ, երկրորդ, զզացեր ու հասկցեր էր,— ինչպէս երբեմն Տանթոն — թէ՝ կոշիկիդ կարկատաններովը չես կրնար միասին տանիլ հայրենիդ:

Ու ան մնացեր էր Ուկրանիա, ապրեր էր այն բոլորը ինչ որ տեղի ունեցեր էր Փէթլիուռայէն Մախնոյին, ու Մախնոյէն Սքորոփատսքիին, յետոյ, կարճեմ, կրկին Փէթլիուռան, ու ի վերջոյ բոլշեւիկներուն փոխանցումի առեն: Այդ առեններուն ան որոշապէս հասկցեր է որ՝ եթէ կարելի է հաստատել որ եւ է կարգ-կանոն, առիկա միայն բոլշեւիկները պիտի կարենան ընել, որովհետեւ լրջօրէն դիտեր էր կացութիւնը, եւ իր սեփական աչքերովն էր տեսեր անդորրութիւնը բոլոր անոնց, որոնք ուզեր էին անոնց դիմադրել:

Ան, իրրեւ «անկուսակցական», չարունակեր էր վարել երեք հիւանդանոցները, աւելցնելով անոնց վրայ երկու-երեք զարմանատուներ ալ: Իսկ տարի մը վերջ, իրեն պաչտօնն յանձներ են իր քաղաքին մէջ կազմակերպել առողջապահական դասախօսութիւններ եւ յանձնախումբ մը:

Ձիշդ այն առեն էր որ ան առաջին անգամն ըլլալով եկաւ Փարիզ՝ դրքեր եւ բժշկական գործիքներ դնելու համար: Ես իրեն հետ ծանօթացայ ռուսական բաժնի մեր դրասենեակին մէջ: Անկէ վերջ ան Փարիզ եկաւ 3 — 4 անգամ, եւ ամէն անգամուն ալ խօսակցեցանք իրեն հետ՝ երկար ու երեսուն կէսերով՝ զանազան նիւթերու մասին: Բայց ես այսօրուան նման կը յիշեմ իր առաջին գալն ու իմ ծանօթացումս իրեն հետ:

— Ես գերմաներէն չեմ գիտեր, այդ պատճառաւ ալ գերմաներէն գիրքերը պէտք չունիմ: Ֆրանսերէն քիչ մը տեմ, բայց, կը չարունակեմ սորվիլ կրնամ կարդալ Ֆրանսերէն գիրքեր մանաւանդ մեր մասնագիտութեան յատուկ: Որով, ձեզմէ կը խնդրեմ ինծի ցոյց տալ բոլոր այն Ֆրանսերէն առողջապահական գիրքերը, որոնք ձեր տունը կան եւ քաղաքներու ճկատի ունեցէք մէկ բան, գիրքերմար դրամ չատ ունիմ, բայց իմ մանակս չատ քիչ է: Այս բոլորը պէտք է լրացնեմ ամենակարճ ժամանակով:

Երբ լսեցի զինքը, անմիջապէս պատասխանեցի երիտասարդ Ֆրանսերէն քանի մը տարի առաջ, որ բժշկական ուսանող էր եւ իրեն յանձնեցի իմ Ուկրայնացած ճախորդս, եւ իրմէ խնդրեցի զինքը տարակուսութիւններուն մասին, զանազան գիրքեր:

(Շար.)

(2)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՉ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
RÉdaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԽՈՒԱՐՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
25
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
25 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3098

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՄԿ ՍԱ ՄԻԻՍ ՖԱՇԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ...

—o—

Նեղուցներու վերագինման առաջարկին առթիւ, խորհրդային մամուլը վերսկսած է իր ոսկերերա՛ն սադմոսերգութիւնները, ի պատիւ քամալապետութեան:

Երբ հրատարակուեցաւ Թրքական յուշագիրը (11 ապրիլ), առաջին ողջոյնը արձակեց կարմիր Մոսկուան, մէկ անգամէն ձայ նակցելով Էնկլիւրի առաջարկին: Մամուլն ալ դոհարներ ցանեց, փառաբանելու համար Թուրքիոյ օրինապահութիւնը, ուղղամտութիւնը, խաղաղասիրութիւնը եւ ուրիշ առաքինութիւններ:

Հիմա որ պատասխանները հետզհետէ կը հասնին Էնկլիւրի, խորհրդային մամուլը նորէն ասպարէզ իջած է, Թրքական առաջարկին արդարութիւնը ապացուցանելու համար:

Բարեկամի եւ զինակցի պարտականութի՞ւն: Անշուշտ: Միեւնոյն ատեն՝ ինքնապաշտպանութիւն. քանի որ Մ. Միութիւնը մինչեւ ուելի չհապաղցուած է Նեղուցներու ամրացումով: Ինչքան ամուր փակուած ըլլան Վոսփորն ու Տարտանէլը, այնքան հանգիստ կ'ըլլայ Ռուսաստանը, գոնէ Սեւ Ծովու մէջ:

Ուրեմն, Մոսկուա լարած է իր բոլոր ուժերը, պաշտպանելու համար Թրքական տեսակէտը, երբ խնդիրը յանձնուի Ա. Դ. Ժողովին քննութեան: Կառավարութիւնը կազմ եւ պատրաստ կը սպասէ ժողովին, իսկ մամուլը կեր կը ճարէ հանրային կարծիքին, ուելի շատ արտաքին քան թէ ներքին սպառման համար:

Այսպէս, «Իզվեստիա», կառավարութեան պաշտօնաթերթը, նոր խմբագրականի մը մէջ սրտանց պաշտպանելով Թրքական դատը, կը յիշեցնէ թէ՝ Լօզանի բանակցութեանց առեն, խորհրդային իշխանութիւնը հակառակ էր Նեղուցներու մասին հաստատուած սեղմումներուն, սակայն Թուրքերը իրենք ընդ առաջ գացին եւ հաստատուեցաւ ապաղինեալ չրջանը:

— « Խորհրդային Միութիւնը երբեմ չէ փոխած իր միտքը՝ Նեղուցներու ամրացման մասին, որ բացառապէս պաշտպանողական հանգամանք ունի եւ սպառնալիք մը չի կազմեր ուրիշ որ եւ է երկրի համար: Խաղաղասէր Թուրքիան միջազգային հաւատարմութեան օրինակ մը տուաւ, յարգելով կնքուած դաշնագիրները. Թուրքիոյ պէս երկիր մը, որ մասնակցած է ոչ-յարձակման դաշինքներուն եւ ուրիշ խաղաղասիրական ձեռնարկներու, իրապէս լաւագոյն երաշխաւորը պիտի ըլլայ Նեղուցներու ապահովութեան: Ամէն պատճառ ունինք յուսալու թէ շահակից պետութեանց յառաջիկայ բանակցութիւնները տոգորուած պիտի ըլլան բարեկամութեամբ եւ բարեացակամութեամբ՝ Թուրքիոյ հանդէպ»:

Այս անլի փաստաբանութեան հետ, խորհրդային մամուլը կը հրատարակէ աւանդական ազդանշանները ու նշանախօսքերը, մայիս 1ի առթիւ:

Այնտեղ կը կարդանք հրաչունչ կոչեր՝ ֆաշականութեան եւ պատերազմի դէմ, ուղղուած՝ բովանդակ աշխարհի չունեւորներուն եւ գիւղացիներուն.

— «Ֆաշականութիւնը դրամատիրութեան յարձակողականն է բանուոր դասակարգին դէմ: Ֆաշականութիւնը աշխարհակալութեան (հողերու կցման) պատերազմն է: Ֆաշականութիւն՝ կը նշանակէ սով, թշուառութիւն, կործանում: Համախմբուեցէք իրբեւ միացեալ ճակատ, ֆաշականութեան եւ պատերազմին դէմ: Խաղաղութեան թշնամիները կ'աշխատին գաղտնօրէն: Պատերազմը կրնայ սկսիլ յանկարծակի: Միացէք պատերազմի դրդիչներուն դէմ, խաղաղութեան եւ ընկերվարութեան համար »:

Կը կարդանք այս բոլորը ու կը խորհրդածենք,— Ո՛րքան դեղցիկ, ո՛րքան սրտառուչ: Իսկ եւ իսկ աշխատաւորական:

Եւ անմիջապէս մեր աչքին առջեւ կը պատկերանայ իրականութիւն մը մերկապարանոց,— երկու կարմիրներ՝ յեղափոխականն ու արիւնազանդը ձեռք ձեռքի եւ սիրտ սրտի՝ ամենագարշելի աշխարհակալութեան մը ճամբուն վրայ...

Փորձեցէք հարեւանցի ակնարկ մը նետել ու դատել, նշանախօսքերն ու գործերը դէմ դիմաց դնել եւ եզրակացնել:

« Ֆաշականութիւն՝ կը նշանակէ գրաւել ուրիշին հողերը. կը նշանակէ սով, թշուառութիւն, կործանում»:

Իսկ ի՞նչ է անունը այն պատմութեան կամ դրութեան, որ կ'ըսէ թէ աշխարհի մէկ վեցերորդը, բանուորներու եւ գիւղացիներու ամենազօր իշխանութիւնը ամբողջ 18 տարի չհամարձակեցաւ մէկ բառ արտասանել, միանալ որ եւ է ձեռնարկի, կամ առանձնել պարզ նախաձեռնութիւն մը, նուազագոյն չափով դարմանելու համար ամէնէն հրէշային անարդարութիւնը,— հայրապետական հողերու բաժանումն ու կցումը Թուրքիոյ :

Այս բարբարոսական բռնագրաւումը, որուն հովանաւորն ու բաժնեկիցն է Մոսկուան, ինչո՞վ կը տարբերի միւս աշխարհակալութիւններէն, որոնց դէմ կռուելու կոչուած էր խորհրդային յեղափոխութիւնը:

Անճար եւ դիւրահաւան ժողովուրդի մը դէմ սարքուած այս դաւը ինչո՞վ կը համապատասխանէ ազգերու ինքնորոշման, արդարութեան եւ ընկերվարութեան սկզբունքներուն:

Եւ երբ մեծ ու փոքր պետութիւններ, մինչեւ անգամ Թուրքիան իրարու եռեւէ գլուխ կը վերցնեն, դաշնագիրներու վերանայման պահանջելով կամ ինքնագլուխ սրբագրելով զանոնք,— այդ ո՞ր արդարամտութիւնն է որ անխախտ պահել կուտայ Լօզանը, — մեր ժամանակներու ամենասիզիծ ֆաշականութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՑ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ

—o—

Մեկը միւսեն փշոտ խնդիրներ

—o—

Ֆրանսական կառավարութիւնը Անգլիոյ արտաքին նախարարին հաղորդեց եօթը հիմնական հարցումներ, կցելու համար անգլիական կառավարութեան հարցարանին, ուղղուած Գերմանիոյ: Ահաւասիկ այդ հարցումները.—

1.— Գերմանիա պիտի վերադառնա՞յ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ եւ հոն պիտի մնա՞յ, թէ եւրոպա հետեւի Հիթլէրի վերակազմութեան ծրագրին ընդհանուր գաղափարներուն:

2.— Ի՞նչ են Գերմանիոյ իսկական դիտումները՝ Հռենոսի ապաղինեալ չրջանին մէջ ամրութիւններ չինելու մասին:

3.— Գերմանիա յանձն կ'առնէ՞ յարգել կեդր. եւրոպայի ամրողջութիւնը, այնպէս ինչպէս սահմանուած է դաշնագիրներով:

4.— Ի՞նչ են Գերմանիոյ գաղթային ճչդրիտ նպատակները:

5.— Ի՞նչ է Գերմանիոյ դիրքը սպառազինութեանց սահմանափակման մասին, եւ մասնաւորապէս իր պահանջը՝ առաջադրուած օդանաւային դասինքի մասին:

6.— Գերմանիա պիտի ընդունի՞ հաւաքական ապահովութեան դրութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ, հաստատուած՝ փոխադարձ զինուորական աջակցութեան չրջանային բազմակողմանի դաշինքներու վրայ, փոխանակ պնդելու ոչ - յարձակման երկկողմանի դաշինքներու մասին:

7.— Գերմանիա կ'ընդունի՞ դաշնագիրներով հաստատուած հողային գոյավիճակը :

Մասնագէտներ դիտել կուտան թէ եւրոպայի դիւանագիտական երկար պատմութեան մէջ երբեք չէ եղած նախընթաց մը՝ այսպիսի հարցարանի մը նման. այնպէս որ շատ ծանր պարտականութիւն կ'իյնայ Անգլիոյ արտաքին նախարարին վրայ: Փարիզի մէջ վախ կը յայտնեն թէ հարցարանը դուռ պիտի բանայ դիւանագիտական քաչքչուքներու՝ Պերլինի եւ Լոնտոնի միջեւ, քանի որ անվերջ ծանուցագիրներ պիտի փոխանակուին, լուսաբանութիւններ եւ պատասխաններ խնդրելու համար:

**** « Տէյլի Հէրըլտ », Անգլիոյ աշխատաւորական կուսակցութեան օրգանը, կը դրէ թէ Պ. Իտընի գլխաւոր հարցումները պիտի ըլլան.—*

1.— Գերմանիոյ Առաջնորդը պատրա՞ստ է ապահովութիւն տալու թէ ապագայ համաձայնութիւնը չպիտի դժուի որոշ պահու մը, իբրեւ անհամապատասխան գերմանական գերիչխանութեան եւ իրաւունքներու հաւասարութեան կրկնակ սկզբունքին:

2.— Այն ոչ - յարձակման դաշինքները զորս կ'առաջարկէ Գերմանիոյ հարաւային - արեւելեան եւ հիւսիսային արեւելեան դրացիներուն հետ, չե՞ն արդիլեր այդ պետութեանց մասնակցութիւնը՝ Գերմանիոյ դէմ ուղղուած հաւաքական գործողութեան մը, համաձայն Ա. Դ. Ռիւխտին: Գերմանիոյ վարչապետը տրամադի՞ր է արտօնելու որ այդ դաշինքներուն մէջ գետեղուի տրամադրութիւն մը՝ անակնկալ յարձակման մասին:

3.— Գերմանիա տրամադի՞ր է բարեփոխելու իր դիրքը Ա. Միութեան հանդէպ, կամ գոնէ ապահովութիւն տալու թէ Գերմանիոյ վերադարձը Ազգաժողովին մէջ՝ «պիտի չչարունակէ որեւէ մտաւոր վերապահութիւն այդ պետութեան հանդէպ»:

4.— Հիթլէր կը հաւանի՞ կա՛մ լա Հէյի իրաւարար ատեանին յանձնել Ֆրանքօ-խորհրդային դաշինքը եւ կամ ընդունիլ թէ ան կը համապատասխանէ Ա. Դ Ռիւխտին տրամադրութեանց:

5.— Վարչապետը կ'ուզէ՞ ապահովութիւն տալ թէ երբ Գերմանիա վերադառնայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, պիտի ընդունի այդ հաստատութեան սահմանադրութիւնէն բխած բոլոր պարտաւորութիւնները: Ցանձն կ'առնէ՞, մասնաւորապէս, Գերմանիոյ եւ ուրիշ անդամ պետութեան մը միջեւ ծագած որ եւ է վէճ ենթարկելու ձեռնհաս ատեանին կամ Ա. Դ. Խորհուրդին քննութեան: Եւ յետոյ, կրնա՞յ բացորոշ երաշխիք տալ թէ որ եւ է պարագայի մէջ Գերմանիա չպիտի բանարարէ որ ուրիշ որ եւ է երկրի հողային ամբողջութիւնը:

6.— Ցանձն կ'առնէ՞ առանց վերապահութեան իր հաւանութիւնը տալ Լա Հէյի ատեանին դիմելու տրամադրութեան:

7.— Ձիշդ ու ճիշդ ի՞նչ կը հասկնայ, պահանջելով Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտէն անջատել Վերսայլի դաշնագիրը: Եւ ի՞նչ ըսել կ'ուզէ, առաջարկելով կազմել իրաւարար ատեան մը:

8.— Վարչապետը ի՞նչպէս կը յուսայ իրականացնել իր թելադրութիւնը՝ զինարշաւի դէմ գործնական միջոցներ ձեռք առնելու մասին:

9.— Ի՞նչպէս կ'ըմբռնէ գաղթային իրաւունքներու հաւասարութիւնը:

**** Հինգշաբթի օր Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ նորէն հարցումներ ուղղուեցան գաղթավայրերու մասին: Քանի մը երեսփոխաններ հարցուցին թէ գաղթապետութեանց կարծիքը առնուա՞ծ է եւ անոնք համաձա՞յն են այն քաղաքականութեան որ ուրիշ պետութեան մը ձգուին հովանաւորեալ գաղթավայրեր, կարգ մը պարագաներու մէջ:*

Վարչապետը պատասխանեց.— Դուք զոհ գացած էք մոլորանքի մը: Կառավարութիւնը երբեք չէ յայտարարած թէ տրամադիր է Գերմանիոյ ձգելու որ եւ է հովանաւորեալ գաղթավայր: Ընդհակառակն, քանիցս ապահովեց թէ այդպիսի ծրագիր մը չունի:

Պահպանողական երեսփոխան մը.— Վարչապետը կրնա՞յ լրացնել իր յայտարարութիւնը, ապահովութիւն տալով հովանաւորեալ գաղթավայրերու ապագայի մասին:

Վարչապետը զոհացաւ յայտարարելով թէ ապագայի խնդիր չկայ, այլ ներկայի:

(Շար.ը կարդալ Գ. էջ)

Անգլիա, Թուրքիա եւ մեծ պատերազմը

—·—

Լոնտոնի մէջ հրատարակուեցաւ նոր հատոր մը վաւերաթուղթերու, որ կը լուսաբանեն Մեծ Պատերազմին զէպքերը: Տասներորդ հատորին Ա. մասն է այս եւ մասնաւորապէս կը վերաբերի Թուրքիոյ, Ռուսաստանի եւ Գերմանիոյ հետ կապուած խնդիրներու:

Հրատարակուած նիւթերէն երեւան կուգայ որ՝ Թուրքիա պայմանողական զինակցութիւն մը առաջարկած էր Անգլիոյ, պատերազմէն ճիշդ մէկ տարի առաջ: Արտաքին նախարար Սըր Էտ. Կրէյ մերժած է այս առաջարկը, նկատելով որ Թուրքիա տակաւին կը պատերազմէր Իտալիոյ հետ, այնպէս որ ժամանակը անյարմար էր, այդպիսի բանի մը մասին մտածելու համար: Երբ առաջարկը կրկնուեցաւ աւելի վերջը, Կրէյ նորէն վարանեցաւ, նկատի առնելով այդպիսի զինակցութեան մը հակազդեցութիւնը՝ միւս պետութեանց վրայ եւ յետոյ չվստահելով Թուրքիոյ: Այս առթիւ գրած է ատենագրութեան մէջ.

— « Անշուշտ մենք միշտ կրնանք վերականգնել Թուրքիան: Բայց երբ իր վախերը փարատին, ան պիտի ընդդիմանայ բարենորոգման ջանքերուն եւ մէկ պետութիւնը միւսին դէմ հանէ, եթէ անոնք բոլորը միացած չըլլան»:

Հատորը կը ներկայացնէ Մօտաւոր եւ Միջին Արեւելքի մէջ սարքուած բարդ խաղերը՝ 1898էն 1914,— Գերմանիոյ յարաճուն ազդեցութիւնը Թուրքիոյ մէջ, Ռուսաստանի կասկածները, Աւստրիոյ գործունէութիւնը Պալքաններու մէջ եւն.: Ռուսաստան մասնաւորապէս կատղած էր երբ Լիման Ֆոն Զանտէրս Պոլիս հրաւիրուեցաւ, Թրքական բանակը վերակազմելու համար, իբրեւ ընդհ. քննիչ եւ հրամանատար Ա. զօրաբանակին: Հատորին մէջ մանրամասնօրէն կը պարզուի նաեւ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը՝ Նեղուցներու մասին:

Ռուսաստանի պատասխանը Նեղուցներու մասին

—·—

Ռուսաստան եւս հրատարակութեան յանձնեց իր պատասխանը՝ Նեղուցներու վերագինման մասին: Ինչպէս կը սպասուէր, այդ պատասխանն ալ շատ նպաստաւոր է: Ռուսաստան զինակից ըլլալով Թուրքիոյ, չէր կրնար տարբեր դիրք բռնել: Ռուշագրին քննութեան առեն անշուշտ պիտի յայտնի նաեւ յունական կղզիներու վերագինման հարցը: Աթէնքի Ֆրանսերէն կիսապաշտօնական օրկանը այս առթիւ կը բացատրէ թէ Ռուսաստան եւ Թուրքիա կարգադրած ըլլալով իրենց միջեւ խնդիրները, պաշտպանողական ուժերու որ եւ է բարդոքում տաւտելութիւն մըն է միւսին համար:

Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի բանակցութիւնները

—·—

Նահաս փաշա, Եգիպտոսի ազգայնականներուն վարիչը, պատուիրակութեան առջեւ պարզեց անգլեւեգիպտական բանակցութեանց արդիւնքը: Համատարած պաշտօնական չրջանակներու վերապահութեան, կը հաւաստին թէ գոհացուցիչ է այդ արդիւնքը: Բանակցութիւնները յետաձգուած են մայիս 5ին: Եթէ յաջող ելքի մը յանգին, պիտի վերսկսին Լոնտոնի մէջ, յառաջիկայ սեպտեմբերին: Իրագէտ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ երկու փշոտ խնդիրներ, զինուորական հարցը եւ Սուտանի պարագան պիտի քննուին խորհրդարանին բացումէն առաջ:

**** Երեքշաբթի օր սկսան Եգիպտոսի եւ Հիճազի բանակցութիւնները, լուծելու համար վիճելի խնդիրները: Առաջին ժողովէն վերջը Եգիպտոսի վարչապետը հաստատ յոյս յայտնեց թէ բանակցութիւնները չուտով համաձայնութեան մը պիտի յանգին:*

Մոսկուայի նշանախօսքերը Մայիս 1ի առթիւ

—o—

Խորհրդային թերթերը արդէն իսկ հրատարակած են չարք մը նշանախօսքեր՝ մայիս 1ի առթիւ, ինչպէս ամէն տարի: Այս 60 նշանախօսքերուն մէջ, ամէնէն աւելի կարեւորութիւն կը տրուի ազգային պաշտպանութեան, չեչտելով պատերազմի վտանգը: «Պաղպաղութեան թշնամիները գաղտնապէս կ'աշխատին եւ պատերազմը կրնայ պայթիլ մէկ վայրկեանէն միւսը»: Ինչպէս բոլոր պարագաներուն մէջ, այստեղ ալ ֆաշականութիւնը կը ներկայացուի իբրեւ համազօր պատերազմի եւ սովի եւ կը յանձնարարուի անխնայ պայքար մղել անոր դէմ: Փառաբանելով Սպանիոյ յեղափոխական յաղթութիւնները, յայտարարութիւնը կ'ողջունէ Գերմանիոյ բանուոր դասակարգը, յիշով կը ձաղկէ « ձափոնի ռազմատենչ տարրերուն գրգռիչ արարքները մեր հայրենիքի ծայր - արեւելեան սահմանին վրայ, արարքներ որոնց դէմ ունինք մեր հզօր եւ անպարտելի կարմիր բանակը»: Ողջոյն մըն ալ մոնկոլ ժողովուրդին ուղղելէ յետոյ, կոչը կը յանձնարարէ ծանր ճարտարարուեստի բանուորներուն՝ կրկնապատկել իրենց ճիգերը, լրացնելու համար կարմիր բանակին սահմանուած ռազմանիւթերու լրացումը: Միեւնոյն ատեն կը յանձնարարուի բանուորներուն մտնել քիմիական եւ օդանաւային ընկերութեան (Օսոավիախիմ) շարքերը եւ զինուորական մարզանք ստանալ: Կոչը քննութեան կ'ենթարկէ բոլոր այն հարցերը որ կը զրաղեցնեն երկիրը,— Սթախանովեան չարժում, քարիւղի եւ Թուղթի ճարտարագործութեանց յառաղումը, կնոջ իրաւունքներու հաւասարութիւնը, երիտասարդութեան կրթութիւնը, արուեստ եւ զրականութիւն, վերջապէս կեանքի բոլոր երեւոյթները:

Ժայռեր կր գլորեն ուժանակով

Գրած էինք թէ Հապէշները յուսահատական միջոցներու կը դիմեն, փակելու համար մայրաքաղաքին ճամբան: Այսպէս, չորեքշաբթի օր ուժանակով պայթեցուցին Շուա - Մոտայի հոչակաւոր կիրճը, որ 200 քիլոմեթր հեռու է Ատիս - Ապէպայէն: Այս կիրճը 4000 մեթր բարձր է ծովուն մակերեսէն եւ կը տիրապետէ Թարրապարրայի դաշտին, գրեթէ անանցանելի պատնէշ մը կազմելով եւ պաշտպանելով այն լեռնադաշտը որուն վրայ Հաստատուած է Ատիս - Ապէպա: Երբ ուժանակը պայթեցաւ, ահագին ժայռեր գլորեցան լեռնալանջէն ի վար եւ Տէսիէի ճամբան կտրուեցաւ տեղ - տեղ: Քանդումի այս գործը լրացնելու համար, Հապէշները փոխեցին հեղեղատներու ընթացքը եւ ջուրերու հոսումը փորեց ճամբուն հիմերը, անդունդն ի վար սահեցնել ամէն բան: Թարրապարրայի բարձունքներուն վրայ, Հապէշ ռազմիկներ անընդհատ կ'աշխատին խրամներ եւ թնդանօթի յատուկ դիրքեր չինելու, իսկ ասդին անդին փոսեր կը բացուին, խափանելու համար հրասայլերու եւ զրահապատ ինքնաչարժներու անցքը: Կ'ըսուի թէ Եթովպիոյ գահաժառանգը պիտի վարէ Շուա - Մոտայի կիրճին հրամանատարութիւնը:

Հայ ազգային մշակույթի զարգացման գործում մեծ դեր է խաղացել Ղազարյան ճեմարանը, որ հիմնադրվել է 1815 թ. Վենետիկում, Մխիթարյան միաբանության կողմից։ Ճեմարանի հիմնադիրն է Ղազար Միսքալյանը (1776—1823), որի անունով էլ կոչվել է ճեմարանը։

Ղազարյան ճեմարանը 1922—23 ուս. տարում տեղափոխվել է Վենետիկ։ Ճեմարանի ներկայիս շենքը կառուցվել է 1717 թ.։ Ճեմարանի գրադարանը հարստացել է հին ձեռագրերով և հնատիպ գրքերով։ Ներկայումս գրադարանում կա 700.000 հատոր գիրք և 4.000 ձեռագիր։ Ճեմարանի գրադարանում պահվում են հայ հին մատենագիրների ձեռագրերը, որոնք ուսումնասիրվում են հայ և օտարազգի գիտնականների կողմից։

Ճեմարանի գրադարանում պահվող ձեռագրերի մեծ մասը ընդօրինակվել է Վենետիկում, Ղազարյան ճեմարանում։ Ընդօրինակողների մեջ կան հայ նշանավոր գրագիրներ, որոնք ապրել և ստեղծագործել են Վենետիկում։ Նրանցից են՝ Ստեփանոս Ասողիկը, Գրիգոր Տաթևացին, Գրիգոր Նարեկացին, Ներսես Շնորհալին, Ներսես Լամբրոնացին, Ներսես Կլայեցին, Հովհաննես Երզնկացին, Հովհաննես Որոտնեցին, Հովհաննես Սարկավագը, Հովհաննես Վանականը, Հովհաննես Թլկուրանցին, Հովհաննես Կոլոտը, Հովհաննես Ծործորեցին, Հովհաննես Երեցը, Հովհաննես Կաթողիկոսը, Հովհաննես Սարկավագ Ջուղայեցին, Հովհաննես Վարդապետ Ջուղայեցին, Հովհաննես Վարդապետ Գանձակեցին, Հովհաննես Վարդապետ Կարնեցին, Հովհաննես Վարդապետ Ոսկանյանը, Հովհաննես Վարդապետ Սարկավագը, Հովհաննես Վարդապետ Ծործորեցին, Հովհաննես Վարդապետ Երեցը, Հովհաննես Վարդապետ Կաթողիկոսը

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ (1919 - 1921)

— ՀՈՒՇԵՐ —

— Շատ էր, ասա, գիտես, որ ամեն տարի ձմռանը մեր տունը ջեռուցում էինք, ինչպես որ հիմա։ Ես ինձ հիշում եմ, որ մեր տունը ջեռուցում էին ոչ թե փայտով, այլ ածուխով։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ պատճառով էր այդ։ Գուցե ածուխը էժան էր, կամ էլ մեր տան տերերը ածուխ էին ունենում։ Ես չեմ կարող ասել։ Ես միայն հիշում եմ, որ ամեն ձմեռ մեր տունը ածուխով էին ջեռուցում։ Ես հիշում եմ նաև, որ ամեն ձմեռ մեր տան բակում ածուխ էին թափ

Աւստրիա 50.000 զինուոր կը պատրաստէ

Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը որոշած է 50,000 հոգինոց բանակ մը կազմել, առանց նկատի առնելու Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց տրուընդները: Այս լուրը առաջին անգամ հաղորդեց կառավարութեան օրգանը, «Ֆոյխտփոսթ», աւելցնելով թէ զօրլիճը որոշած է պարտաւորիչ զինուորութեան կանոնը գործադրել աշունը, եւ ոչ թէ սպասել բացառիկ պարագաներու, ինչպէս կը տրամադրէ ապրիլ 1ի օրէնքը:

Սէն - Ժերմէնի դաշնագրով Աւստրիոյ բանակը սահմանափակուած էր 30,000 զինուորի, առանց պարտաւորիչ զինուորութեան: Առաջին անգամ պարտաւորիչ զինուորութեան պիտի ենթարկուին 1915ի ծնունդները, ինչ որ կը նշանակէ իբր 50,000 զինուոր: Ասոնք բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին յունիսին եւ ընդունակները ղէնքի տակ պիտի առնուին աշնան: Ապրիլ 1ի օրէնքին տրամադրութեամբ, հանրային ծառայութեան ենթակայ են18էն42 տարեկան քաղաքացիները:

5000 Հրեաներ ցիրուցան

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ եաֆայի հրեայ բնակիչները, մօտաւորապէս 5000 այր, կին եւ մանուկ, դէպի Թէլ - Աւիվի գաղութը չուեցին, վախնալով նոր յարձակումներէ: Թէլ-Աւիվ խճողուած է փախստականներով եւ հիւղակներ ու վրաններ չինուած են քաղաքին շրջակաները: Քաղաքապետութիւնը բնակիչներուն մարդասիրութեան դիմած է, ուտելիք եւ հագուստ ճարելու համար այս փախստականներուն որոնք մեծ մասով Գերմանիայէն եկած են: Խռովութիւնները դադրած են առ այժմ, բայց ջղագրգռութիւնը կը շարունակուի: Շրջուն պահակախումբեր կը հսկեն բարեկարգութեան: Արաբները կրակի կուտան հրէական տուներ խռովեալ շրջաններուն մէջ:

Բոլոր քաղաքներուն մէջ կը ձերբակալուին այն Արաբները որ բռնութիւն կը կատարեն Հրեաներուն վրայ, անոնց խանութները փակել տալու համար: Մասնաւորապէս դիւղական շրջաններու մէջ Արաբները կը յարձակին ինքնաշարժներու վրայ եւ դամեր կը ցանեն, որպէսզի երթեւեկը դադրի: Քայֆայի մէջ Արաբները ընդհ. գործադուլ հռչակեցին: Երուսաղէմի մէջ ալ դէպքեր պատահած են:

Պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, մինչեւ ապրիլ 22 սպաննուած են 21 հոգի, իսկ վիրաւորուած՝ 156 (16 Հրեայ եւ 5 Արաբ սպաննուած, 75 Հրեայ եւ 81 Արաբ վիրաւորուած):

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, հարցումի մը պատասխանելով, դաղթականին նախարարը յայտարարեց թէ բարեկարգութիւնը պիտի ապահովուի բրիտանական կառավարութեան կողմէ, որ չպիտի չեղի իր քաղաքականութենէն, հակառակ բոլոր խռովութեանց կամ ահաբեկման ուրիշ միջոցներու:

ՋԱՀԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՒԲ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏԻ ժառանգորդները դատ բացած էին Ֆրանսական պետութեան դէմ, պահանջելով Սուրիոյ մէջ գրաւուած կալուածներուն փոխարժէքը: Պոլսոյ Թուրքեւֆիրանսական իրաւարարատեանը ապրիլ 23ին վերջացնելով այս դատին քննութիւնը, մերժեց դատը եւ ժառանգորդները դատապարտեց վճարելու դատական ծախքերը:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ մասնաւոր պատիւներով ընդունուեցաւ Փէյթայի մէջ: Կայարանին մէջ բարեւի կեցած էին նախկին ռազմիկներն ու ջոկատ մը, մինչ ոստիկանական նուագախումբը ազգային հանակաները կը հնչեցնէր, իսկ դպրոցական տղաքներ եւ աղջիկներ պատիներ կ'ընծայէին:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻՔ *Մարսէյլի Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ընտանեկան մեծ պարահանդէսին*

որ տեղի պիտի ունենայ Մայիս 16ին, շաբաթ երեկոյ, Քոլիզէի շքեղ սրահին մէջ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *ժաքեար կարող ժիլեթիէներ, Տեւական գործ ամբողջ տարին:* Livraison *շաբաթը երկու անգամ: Դիմել՝* 241 rue Croix Nivert, *մէթրօ* Porte de Versailles:

ՑՈՒՇԱԼՏԵՍ

Ֆ.կ.թաշի փարիզի Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այսօր, շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, Միւթիւալիթէի մէջ: Մէթրօ՝ Միւթիւալիթէ:

ՊՈՒԿՎԱՐ ՕՏՏՈՑԻ—Լա Քրօթի Ֆ. Հ. կ. թաշի ենթամասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամուհիները, վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Ազգ. վարժարանին մէջ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Ալֆոռվիլի Մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ, Օրակարգ՝ գեկոյց եւամսեայ գործունէութեան եւ խորհրդակցութիւն

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԷԼ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 9 rue Mme Curie, Պանեէօ:

Վիէննա

Վիէննի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ քրիստափոր եւ Մուրատ խումբի ընկերները, վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, խաժակ Ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ կորիւն ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 26 Ապրիլ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, գրադարանի սրահը: կր խնդրուի սէն-փիէռի եւ Լավիլտիէօի «ցառաց» խումբի ընկերներէն ներկայ ըլլալ կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Այսօր, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, դպրոցին սրահը,

4 Rue des Trois Champtiers

Նախաձեռնութեամբ Համազգայինի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ տեղւոյն եկեղեցական, կ. խաչի, Հ. Ց. Դ. «Արդութեան» խումբի եւ Հ.Մ.Ը Մ.ի:

Կը նախագահէ՝ Պ. Ց. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Պ. Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

ԴԵՂԱՐԻԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ: ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

Հաղորդ. միջոցներ.— Ոթօպիւս թիւ 1, իջնել՝ Puits-sans-vin:

ԱԼՖՈՌՎԻԼ Ի ՄԷՋ

Վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հայ Ակումբին մէջ,

Մասնակցութեամբ ազգ. եւ քաղաքական կազմակերպութիւններու:

Ճարտանքի խօսք՝ մասնակցող բոլոր մարմիններու կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Վիէննի Մասնաճիւղին

Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. խաժակ Ակումբին մէջ

Կը նախագահէ Հ. Կ. ՏԷՐՄՈՑԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՑԵԱՆ (Վիէնէն) եւ ընկ. Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Արտասանութիւններ, ուղերձներ եւայլն: Մուտքը ազատ է:

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «վարանդեան» սրահին մէջ

10 Bld. des Marguerites

Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ դաշնազան կազմակերպութեանց:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՊՈՐՏՕԻ ՄԷՋ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին,

Հ. Ց. Դ. Բարսեղ Շահլավ ակումբին մէջ

Նախաձեռնութեամբ Արարատ Միութեան եւ մասնակցութեամբ Հ. Կ. Խաչի եւ Հ. Յ. Դ. կոմիտէին:

Կը նախագահէ Պ. ԼԵՒՈՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. ԱՒԵՏԻՍ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

երգ, նուագ, արտասանութիւն: Մուտքը ազատ է:

ՍԷՆ-ԺԷՌՄԻ ՄԷՋ *(Մարսէյլ)*

26 Ապրիլ կիրակի առաւօտ Սէն-ժէռմիի Ց. Սայեակ եւ մեսրոպ եկեղեցւոյ մէջ, նախաձեռնութեամբ Քաղական խորհուրդին:

Առաւօտեան ժամը 10ին Հոգեհանգստեան արարողութիւն: Ժամը 11ին Թափոր պիտի կազմուի, ծաղկեպսակ դնելու համար Թաղին գերեզմանատան Անծանօթ Զինուորի յուշարձանին վրայ, ուր տեղի պիտի ունենան բանախօսութիւններ: Այս առիթի Թաղականութիւնը պարտք կը համարի հրաւիրել կազմակերպութիւններէն՝ Կրթասիրաց Տիկնանց Միութիւնը, Դպրաց Դասը, Հ. Ց. Դաշնակցութեան «Վրէժ» խումբը, Հ. Օ. Կ.ի «Ռատիօ» մասնաճիւղը, Լսարանական, Սիվրի-Հիսարի Հայր. եւ Երիտասարդաց միութիւնները իրենց անդամներով, յարգելի Թաղեցիները եւ շրջանի բոլոր հայութիւնը:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ

26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus 1 Ղեկավարութեամբ Մ. ԵՒՐՎԱՆԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ կարող ուժերու կը ներկայացուի ԵՐԱՄԻԱ Ս. ՔԷՉԵԱԵԱՆի

ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍԸ (արամ 4 արար իրական կեանքէ)

Տոմսակները ապահովելու համար նախօրօք, դիմել Միութեան անդամներուն սափրիչ Շիրվանեանի մօտ, *92 bis Ave. Verdun*, իսկ լէ Մուլինօ եւ Ներկայացման օրը Թատրոնին կիշէն, ժամը 2էն սկսեալ: Մուտք 7 եւ 5 Ֆր.:

ՑԵՏԱԶԳՈՒԱԾ Է

Սէվրանի Հայ Երթական Միութեան հանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար, վաղը, կիրակի, Սէվրանի մէջ:

Ցերեկոյթ — Պարահանդէս«

կազմակերպուած Հասուբրտ Գարակէօզեան Հօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մտուկին

կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salons «Enfance et Famille»ի մէջ, 6 Rue Clavel

(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)

ԸՆՏԻՐ ՕՐԻՆԱԿ — ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ,

Մուտք՝ 5 ֆրանք:

ՍԱԿԱՒԱԹԻԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ, ՓՈՒԹՊԱՑԷ՛Ք ԳՆԵԼ

ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ

Հեղինակ ՑՐԱՆՑ ՎԷՐՖԷԼ *Թարգմ. ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ*

2 հատոր մեծադիր, 466 եւ 489 էջ, հեղինակին նկարով

Գինը՝ երկու հատորի 70 ֆրանք:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՒՆ ՀՐԱՆՑ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)

Հեռաձայն Danton 88-65, Chèque Postal: 1278-35

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique, *վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի,

56, Rue Lafayette, Paris.

Իսմի ՏԱՐՉԱՆ
Raki DARIDZA

Խմեցէք եւ խորհուրդ տուէք ձեր բարեկամներուն խմել գուտ խաղողէ պատրաստուած ախորժահամ եւ կազդուրիչ

ՌԱՔԸ ՏԱՐՉԱՆԻ

Դիմեցէք **RURIK**
46, rue Fontenay
MONTROUGE (Seine).
Tél. Alésia: 46-40 եւ 46-41

Այսկետօրոյ 25 լիտր ապսպրած ատուդներուն կը տրուի 1/2 սր դրացի նուէր:

ՃԱՇԱՐԱՆ - ԹԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»
8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐՊ· ՔԷՕԲԻ ՊՕՂԱՋԱ, սմաքնէյի ԹԱՒՈՒԽ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՔԼԱՎԱ՝ ամբաստ կարագով: *ՆՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ*
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՃԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՊՐՈՒՍԱՑԻ Ե. ՊՐՈՒՍԱԼԸԵՒՆԻ
PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**

Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար սպասարկութիւն մասնաւոր գիմերով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ: ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՃԱՇԱԿՈՐԴ ՊԻՏԻ ԳԱՆԵՆԱՔ

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
24 — 30 Ապրիլ
Երեկոները ժամը 8.30
Իսկ Շաբ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Dearly & Préjean
dans
Paris — Camargue
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
24 — 30 Ապրիլ
Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30ին
André Baugé
dans
La Fille de Mme Angot
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

ՍՈՎԵՏՆԵՐԸ Կ'ԵՂԱՃՐԶՈՒԻ՞Ն ԹԷ ԿԸ ՅԵՂԱՃՐԶՈՒԻՆ

Երկու օր չիտեսայ իմ հայրենակիցը: Երրորդ օրը եկաւ ինձ մօտ եւ արցունքոտ աչքերով ըսաւ ինծի.

— Լսեցէք... բայց, անկարելի բան է ասիկա... հոս առողջապահութեան մասին այնպիսի դիրքեր կը գրեն, որոնց նմանը մենք մեր երկրին մէջ պիտի ունենանք հարիւր տարի վերջ: Ինծի պէտք չեն ասոնք, կ'երեւի դուք չէք հասկնար, ու մոռցած էք, թէ մեր երկրին մէջ ոչ մէկ առողջապահութիւն գոյութիւն ունի: Ճեղափոխութենէն առաջ ալ չկար, իսկ հիմա, պատերազմի եւ յեղափոխութեան չրջանին վերջնականապէս անհետացաւ ինչ որ կար իբրեւ այդպիսին: Ամէն ինչ պէտք է սկիզբէն սկսինք: Բոլորովին սկիզբէն... Մենք առողջապահութեան այրուբէնին պէտք ունինք: Ու առտո պէտք ունինք հիմա, անմիջապէս: Ես օրական 14 ժամ կ'աշխատիմ, եւ եթէ չկարենամ պատրաստել առողջապահական ծանօթութիւններ ունեցող խումբ մը, բնակչութիւնը ճանճերու նման պիտի մեռնի՝ առանց լուրջ պատճառներու:

Յօսակիմս այտերը կ'այրէին ու աչքերը կը փայլէին, ու կուրծքը կը հեւար հազէն:

Իմ առջեւ նստած էր, ամբողջովին յուսահատ, բոլորովին հիւանդ մարդ մը, որ, իրրեւ բժիշկ, չէր կրնար չգիտնալ իր հիւանդութիւնը: Բացատյատ էր թէ ինչու այսքան կ'աճապարէր՝ կատարելու համար այն, ինչ որ իր դլխաւոր պարտականութիւնը կը նկատէր:

Որքան լաւ կ'ըմբռնէի իր անել վիճակը, այնքան կը ցաւէի իր վրայ:

— Լսեցէք, տօքթէօր, ըսի իրեն, նախ, հանդստացէք: Ես հիմա կը հասկնամ թէ ինչի պէտք ունիք, պիտի հայթայթեմ զանոնք: Բայց, ձեր խնդրանքը կատարելէ առաջ պատուոյ խօսք տուէք որ դեռ երկու օր եւս պիտի մնաք Փարիզ, որպէսզի հանդչիք:

Բժիշկը մտածեց, երկար մտածեց, ու ի վերջոյ ըսաւ ժպտելով.

— Միայն մէկ օրուան համար կը խոստանամ:

— Ոչ, անհրաժեշտ է երկու օր:

— Լաւ, երկու օր, բայց, դիրքէ՞րը:

— Երեկոյեան կը ստանաք զանոնք:

Ու անձամբ գացի հին դիրքեր վաճառողի մը մօտ, ընտրեցի բաւական հին Ֆրանսերէն բժշկական հրատարակութիւններ, եւ ժամ մը վերջ անոնք իր հիւրանոցի սենեակին էին, ուր դռայ նաեւ դինքը՝ անկողին ինկած:

Ցանկարծ ցատկեց, թափով մը նետուեցաւ դիրքերուն վրայ ու դէմքը մեծ հրճուանք մը արտայայտեց:

— Ահա, ահա, այս է, ի հարկ է այս է մեզի պէտք եղածը: Հոս է, նախնական ձեւի մէջ ու պարզ, բայց այն ամէնը ինչ որ պէտք է մեզի: Շնորհակալ եմ, հազար անգամ շնորհակալ եմ ձեզի:

— Բայց դո՞ւք... ի՞նչ ունիք դուք:

— Ոչինչ, պզտիկ բան է, սովորական «փառոքսիդմ»այսօր արդէն չատ ուժով չէ, ժամը հինգին բան չի մընար...

×

Բժիշկը յարգեց իր խոստումը եւ փարիզ մնաց երկու օր եւս: Իմ բոլոր ազատ ժամերս անցուցի իր քով: Հակառակ անոր որ թելադրեցի իրեն լրելու ու խօսիլ միայն գինքը հետաքրքրող նիւթերու մասին, ան չարունակեց խօսիլ.

— Այն ինչ որ կը կատարուի հոս, գիս քնաւ չի հետաքրքրեր: Ձեր եւ մեր միջեւ երկու հարիւր տարուան հեռաւորութիւն մը կայ: Բայց, քանի որ եկած եմ հոս, իրաւունք չունիմ ձեզի չըսելու ճշմարտութիւնը՝ այն բոլորի մասին, որ կը կատարուին մեր երկրի մէջ: Ու դուք ալ իրաւունք չունիք զանոնք անդիտանալու: Դուք պարտաւոր էք ոչ միայն զանոնք դիտնալու, այլեւ պոռալու փարիզի ամէն նեղն բարձր չէնքին տանիքէն: Մենք կը խեղդուինք... Բոլշեւիկներէ՞ն, պիտի հարցնէք... որոշ չափով, այո, անոնցմէ, անշուշտ: Բայց, որոշ չափով միայն: Մենք կը խեղդուինք գլխաւորապէս այն իրողութենէն թէ՝ պազարի ամէնէն լաւուած վայրկեանին կուտ դաշտէն փախան մեծ մասը անոնց, որոնք պարտաւոր էին մնալու եւ պինելու համար մինչեւ վերջին ժամը: Միայն իմ շրջանէն փախան — ու այժմ Պերլին կը բնակին — հինդ բժիշկներ: Դուք գիտէ՞ք թէ ի՞նչպէս է իմ բժշկական շրջանս: Ո՞չ: 150 քիլոմեթր տարածութեամբ, դրեթէ առանց երկաթուղիի ու միայն կոտրատած ինքնաշարժ մը... ու ես առանձին եմ: Բոլորովին առանձին: Ստիպուած եմ քննել եւ դարմանել արագ արագ, ու կտրել խուլ գործիքներով: Ամիս մը առաջ, երկու գիւղերու մէջ, — իրարմէ 35 քիլոմեթր հեռու — մի եւնոյն գիշերը երկու գործողութիւն: Ոչ մէկ հականեխիչ: Աղտոտ մամիկ մը եւ աղտոտ ջուր, կը փրկեմ տղեկը, կը մեռնի մայրը: Միւս գիւղին մէջ կ'ազատին արկուքն ալ, հրաշք:

Մենք կը խեղդուինք, որովհետեւ չատ փոքրաթիւ մնացած ենք: Երիտասարդութիւնը, որ անցուց այդ տարիները ոչ թէ դպրոցին մէջ, այլ պատերազմի դաշտը, անգրագէտ է: Մեր երը կը զբաղին քաղաքականութեամբ: Իսկ ազգը, այն ազգը որուն անունով կատարուեցաւ յեղափոխութիւնը, ճանճի պէս կը մեռնի:

Դուք պիտի ըսէք թերեւս — «Բոլշեւիկները, Աստուածմէ գտնենք»: Բայց այդ չէ ճշմարտութիւնը: Աւտոր համար յանցաւոր չեն բոլշեւիկները, այլ երկար հարիւր տարուան մեր պատմութիւնը:

Բայց, մենք չենք լքեր մեր դիրքերը: պիտի չլքենք զանոնք: Ինծի գրեցին Լէնինկրատէն թէ փրոֆեսորական – աշխատանոցը, փորձարկութեան – ներուն թեկնածուները է վայտ բերել, ինքն ալ ամէն օր փայտ կը բերէ: Իր տան մէջ կը քնանայ առանց քնի մութեան: Մենք մնացինք ու չարունակենք մնալ հոն՝ որպէսզի մահուընէ փրկենք այս գազատագրուած» ժողովուրդը ու զայն պիտանի անոր որ միշտ մեր եղած կուգայ: Այո, մենք զայն պիտի տանինք նոր ճանապարհներէ: Ասիկա միակ բանն է որ մեր մէջ կանգուն կը պահէ մեր ազգութիւնը:

(Շար.)

(3)

ԲԺՇԿ ՊԷՏ ՌՕԺԷՆԱՔԻ
Մասնագէտ կանանց, արտանգ եան եւ ամէն տեսակ ծիանդուածիներու: Ելեկտրաբուժում: Կ'ընդունի ժամը 2—4: Դիմել 10 Rue Lord Byron, Métro Georges V Tél. Elysées 22.79

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹ ՆԻՍԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Լուքսեմպուրգ, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
26
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
26 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3099

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երդման խօսք

ՏԵՍԱԿԷՏ ՄԸ ԵՒ ԹԻՒՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աչքի առջեւ ունենալով տարաղիր բազմութեանց անել վիճակը, աշխատակից մը, ընկեր Լեւոն Զորմխեան, վերջերս չարք մը տեսակէտներ պարզեց «Յառաջ»ի մէջ :

Ուրիշ աշխատակից մը, ընկեր Աշոտ Արծրունի, փութաց երկու յօդուածներով դիտել տալ թէ «չատ հեռուները կ'երթանք»: (ՅԱՌԱՋ, մարտ 25 եւ 26) :

Ըսենք, անմիջապէս, որ երկու ընկերները իրար չեն ժխտեր հիմնական հարցերու մէջ

Առաջինը բացորոշապէս արտայայտուած էր այդ մասին, իր նախընթաց գրութեանց մէջ: Իսկ երկրորդը յատկապէս նկատի առած էր անոր մարտ 15ի յօդուածը, այն եղրակացութեան յանգելով թէ «պայքարը դադրեցնելու տեսակէտը կ'արծարծէ»: (Հարցը կը վերաբերի Դաշնակցութեան հակառակորդներուն եւ մասնաւորապէս խորհրդային տարրերուն հետ լեզու գտնելու տեսակէտին) :

Չկինք ուզեր դատաւորի դեր կատարել, ճշդելով ծուռն ու չիտակը, այս արտայայտութեանց մէջ:

Մեզի համար ամբողջ հարցը կ'ամփոփուի մէկ բառի մէջ,— որոնում :

Ոչ մէկ խնդիր՝ «ճամբայ փոխելու» կամ հրաժարելու մեր հիմնական տեսակէտներէն: Անոնց արծարծումն ու այդ առթիւ մղուած պայքարն ալ չեն կրնար վիճելի համարուիլ:

Այս հարցերու մասին «Յառաջ»ն ալ արտայայտուած է զանազան առիթներով, միշտ նոյն մտահոգութեամբ,— ելք մը գտնել, գործնական, առօրեայ հարցերու լուծման համար: Անշուշտ ամուր պահելով դիրքերը, մեր ծրագիրն ու դաւանանքը, մեր պահանջներն ու առաջադրութիւնները: Բայց, միեւնոյն ատեն չխուսափելով որ եւ է պատեհութենէ որ կրնայ նպաստել ճակատները, եւ օգուտ մը ապահովել հայրենիքին եւ գաղութներուն:

Այս հարցերը յաճախ արծարծուած են կուսակցական ժողովներու մէջ, եւ Դաշնակցութեան աւանդութիւնները չեն արգիլեր զանոնք յուզել նաեւ հրապարակաւ:

Ուրեմն — յիշեցնենք անգամ մըն ալ — ոչ դաւանանքի, ոչ ալ ուղեգծի փոփոխութեան խնդիր մըն է որ կը յուզուի:

Ձկայ, նաեւ, այս կամ այն չրջանին մէջ առանձին քաղաքականութիւն վարելու խնդիր:

Դաշնակցութիւնը երբեք չէ ունեցած տատին կառչելու նեղմտութիւնը: Իսկ իր ուժն ու վարկը, կազմակերպական դիտակցութիւնն ու կարգապահութիւնը նոր չէ որ պիտի փորձուին:

Եթէ հարկ ըլլար կենդանի օրինակ մը ցուցնել, պիտի ըսէինք թէ անոնք որ նոր ոգի կամ հոգեբանութեան փոփոխութիւն կ'առաջարկեն, ներշնչուած են Ֆրանսայի «ժողովրդական ճակատ»էն (ընկերվարական, համայնավար, արմատական) :

Այս երեք հոսանքներէն ոչ մէկը զոհեց իր հիմնական դաւանանքը եւ իր գործունէութեան մեթոտները: Փոխադարձ պայքարն ալ ոչ թէ դադրեցաւ, այլ բարեխառնուեցաւ, իբրեւ հետեւանք բացառիկ պարագաներու:

Ի՞նչ հիման վրայ կազմուած է այդ գործակցութիւնը, որ կը տեւէ մէկ տարիէ ի վեր:

— Գործել եւ պայքարիլ համախորհուրդ եւ միասնաբար, անմիջական հարցեր լուծելու, կամ ներքին եւ արտաքին վտանգներ կանխելու համար:

Հոսանքներէն իւրաքանչիւրը կը պահէ իր անկախութիւնը եւ կուսակցական գործունէութեան ազատութիւնը:

Շատ մը թիւրիմացութիւններ, որ ճակատ ճակատի կուտային իրարու կռնակ դարձնելով, յաճախ կը հարթուին միեւնոյն սեղանին չուրջը նստելով եւ խօսելով, կամ որոշ հարցի մը առթիւ միասնաբար ասպարէզ իջնելով:

Բայց մենք ինչո՞ւ պիտի հարկադրուէինք այս օրինակը ցուցնել, երբ գիտենք որ Դաշնակցութիւնը ինք այնքան պերճախօս փաստեր արձանագրած է, այս ուղղութեամբ, սկսելով Օամ. Սահմանադրութենէն:

Իրաւասութեան խնդիր ալ չի կրնար ծագիլ այս առթիւ, քանի որ անջատ ուղի մը չի յանձնարարուիր, այլ խորհրդածութիւններ կը կատարուին, որոշ վայրի մը տեղական պահանջներուն ճնշման տակ:

Դաշնակցութեան ղեկավար միտքը միշտ եղած է իրատես եւ բանուկ: Եթէ դիմացինդ ունի յօժարութիւն՝ քեզ ըմբռնելու եւ կէս ճամբու վրայ դիմադրելու, ինչո՞ւ խրտչիլ:

Այստեղ է որ կը ծագի բուն հարցը,— մեր դիմացը կը գտնուի՞ այդպիսի տարր մը: Կամ այն հոսանքը որ նկատի ունինք, կը ներկայացնէ՞ վստահութիւն եւ ուժ, դէմ դիմաց խօսելու համար, տեղական, գործնական, հոգ չէ նոյն իսկ տարրական հարցերու մասին: Թերեւս տարրականը, պարզը կրնայ տանիլ մինչեւ բաղդատելը,— ուր արդէն կուսակցութիւնն է որ պիտի կանգնի իր ամբողջ կեդրոնականքով:

Բազմաթիւ են այդ գործնական հարցերը,— աշխատանքի պայքար, ներգաղթ, վերաշինութիւն, գաղութներու կազմակերպում, խնամատարութիւն, դպրոցական հոգեր եւն. :

Մենք միամտութիւններ չունինք մեր հակառակորդներու հոգեբանութեան մասին: Մանաւանդ որ անոնք զրկուած են միջավայրի պահանջներուն եւ իրենց համոզումներուն համաձայն գործելու հնարաւորութենէն կամ ազատութենէն: Ու կը տարբերին չրջանէ չրջան:

Թոյլ տուէք աւելի ընդլայնել:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած են

Այսօր կիրակի, տեղի կ'ունենան քուէարկութիւնները, ընտրելու համար Ֆրանսայի նոր Ներսք. ժողովը (615—618 անդամ) : Ընտրութեանց պիտի մասնակցին 11 միլիոն քուէարկուներ: Թեկնածուներու թիւն է 4807, որ անախընթաց համեմատութիւն մը կը կազմէ: Կիները քուէարկելու իրաւունք չունենալով, միայն այրերը պիտի մասնակցին ընտրութեանց: Այսօր ընտրուած կ'ըլլայ երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը, իսկ համեմատականի մնացածները պիտի ընտրուին յառաջիկայ կիրակի, 3 մայիս:

Քուէարկութիւնները կը կատարուին ընտրական չրջանակներու վրայ : Ֆրանսայի 90 նահանգները բաժնուած են չրջանակներու (առօնտիսմըման) : Սահմանափակում չկայ թեկնածուներու թիւի մասին, բայց ընտրողները պարտաւոր են քուէ տալ միայն մէկ թեկնածուի: Այն թեկնածուն որ ձգտած քուէներու կէսէն առնուազն մէկ աւելի կը ստանայ, ընտրուած կը համարուի: Եթէ ո եւ է թեկնածու ստացած չըլլայ այդ մեծամասնութիւնը, համեմատական ընտրութիւն կը կատարուի յաջորդ կիրակի: Թեկնածուները ընդհանրապէս կը ներկայանան խորհրդարանի մէջ ճանչցուած 16 կուսակցութիւններէ մէկուն ղրօշին տակ: Շատ մը չրջանակներու մէջ թեկնածուները չեն պատկանիր որ եւ է կուսակցութեան եւ այլազան բազմութիւն մը կը կազմեն: Այսպէս, ընտրական չրջանակի մը մէջ ներկայացած են 111 թեկնածուներ, իսկ ուրիշ երկու չրջանակներու մէջ՝ աւելի քան 70:

Ինչպէս նախորդ ընտրութեանց մէջ, այս առթիւ ալ գրեթէ միեւնոյն նախօրօքներն ու մարտակոչերն են որ կ'աղմկեն հրապարակը: Միայն թէ այս անգամ աւելի միացեալ եւ համերաշխ կ'երեւան զանազան հոսանքներ, մասնաւորապէս ձախերը: Այս անգամ աչքի կը զարնէ համայնավարներուն «բարեկամութիւն» ընթացքը: Անոնք ոչ միայն մէկդի դրած են կարգ մը ծայրայեղութիւններ, այլեւ քաղքենի տարրերուն հետ կը մրցին հայրենասիրական արտայայտութիւններով: Իրենց թռուցիկներուն մէջ աչքի կը զարնէն զանազան «հակաֆեղափոխական» կանչեր ,— «կեցցէ՛ Ֆրանսան, հզօր, ազատ եւ բարգաւաճ»:

Ուրիշ նորութիւն մը,— այս անգամ գործադուրկներն ալ առանձին միութիւն մը կազմած են, իրենց թեկնածուներն ընտրելու համար: Անոնք իրենց յայտարարութեանց մէջ կը ձագկեն եւ՛ քաղքենի հոսանքները ,եւ՛ ընկերվարական-համայնավար հոսանքները, բարձրաձայն հռչակելով թէ բոլորն ալ խարան են դիրենք ճառերով եւ չոայլաբանութիւններով:

Կը կարծուի թէ ձախակողմեան հոսանքները զգալի մեծամասնութիւն մը պիտի չահին այսօրուան ընտրութեանց մէջ:

Երեսփ. թեկնածուները եւ օտարականները

Այսօրուան երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ, Ռօնի նահանգապետութիւնը (Լիոն եւ չրջան) հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց .

— Ռօնի նահանգապետը կը յիշեցնէ թէ ո եւ է օտարական հրապարակային ցոյցի մը մէջ բռնուած ատեն պիտի ձերբակալուի եւ սահմանադատելու պիտի առաջնորդուի, ինչ որ ալ ըլլայ իր անձնական կացութիւնը թէ Ֆրանսական եւ թէ իր երկրին իշխանութեանց հանդէպ: Այս տնօրինութիւնը մասնաւոր խստութեամբ պիտի գործադրուի գալիք օրերուն, մասնաւորապէս մայիս 1ին եւ ընտրական չրջանի միջոցին, ուր օտարականները որ եւ գործ չունին:

**** Ներքին նախարարը ուրբաթ առտու ժողովի հրաւիրեց գինուորական նախարարը, ոստիկանութեան վերատեսուչը, Ազգ. Ապահովութեան տեսուչը, Փարիզի կառավարիչը, ընդհ. սպայակոյտի փոխ-նախագահը եւ ուրիշ պաշտօնատարներ: Այս առթիւ որոշուեցան այն միջոցները որ ձեռք պիտի առնուին մայիս 1ի օրը, թէ Փարիզի եւ թէ գաւառի մէջ:*

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՕԻՂՈՒԻԵԼԻՔ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ֆրանսա եւ Պելճիա հաւասարութիւն չպտեսնեցին

Անգլիոյ արտաքին նախարարը Հիթլէրի ուղղուած հարցարանը պիտի ղրկէ այս չաբթուան ընթացքին, անգլիական դեսպանին միջոցաւ : Ֆրանսայի արտաքին նախարարը երէկ հաղորդեց թէ հարցարանը կը պարունակէ այն բոլոր հարցումները զորս կ'ուզէր ուղղել Ֆրանսա, լուսաբանութիւններ ստանալու համար Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին: Փարիզի պաշտօնական չրջանակներուն մէջ չատ յոյս չունին որ Հիթլէր բաւական բաւ պատասխանէ իրեն ուղղուած հարցումներուն: Թէ Ֆրանսայի եւ թէ Անգլիոյ համար ամէնէն կարեւոր հարցերը կը կազմեն Գերմանիոյ զօրաթիւին տեղչերը, Հռենոսի ամրացումը եւ Գերմանիոյ վերադարձը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Երկուքն ալ կ'ուզեն լրիւ լուսաբանութիւններ ստանալ զօրաթիւին հարցի մասին, թէեւ Ֆրանսա չատ քիչ բան ստացաւ գերմանական զօրաթափայլերէն, Մեծ Պատերազմէն վերջը: Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ՝ հակառակ Անգլիոյ վարչապետին յայտարարութեանց, զօրաթափայլերը կրնան տակարկութեան լաւ նիւթ մը կազմել, երբ գումարուի ծրագրուած խորհրդաժողովը, վերակազմելու համար Ազգերու Դաշնակցութիւնը կամ հաւաքական ապահովութիւնը: Փարիզի հատած լուրերու համաձայն, բրիտանական զօրաթափայլերու եւ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ զանազան ընկերութիւններ սկսած են զանազանել իրենց աշխատանքները եւ արտադրութիւնը: Պ. Իտըն մասնաւորապէս պիտի ուղէ հասկնալ թէ Գերմանիա ամբողջովին ե՞ր կը պահանջէ իր հին զօրաթափայլերը, թէ միայն մէկ մասը, եւ որո՞նք:

Պելճիական կառավարութիւնն ալ իր հաւանութիւնը յայտնեց հարցարանի բովանդակութեան մասին:

Անգլիա իր զօրքը պիտի խլէ՞ Եգիպտոսէն

Իրազեկ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ եգիպտական կառավարութիւնը կը պահանջէ որ բոլորովին ջնջուին ելմտական եւ դատական առանձնաշնորհները, իբրեւ գլխաւոր պայման անգլեւեգիպտական զինակցութեան դաշնագրին: Անգլիա համաձայն է ելմտական առանձնաշնորհներու ջնջման, բայց կ'ուզէ անձեռնմխելի պահել դատականը: Եգիպտական կառավարութիւնը կը պահանջէ նաեւ պարպել մեծ քաղաքներու մէջ հաստատուած անգլիական զօրքը: Անգլիացիները կը մերժեն այս պահանջը, բայց կը յուսացուի թէ ի վերջոյ տեղի պիտի տան, երբ վերջնայ իտալեւեթովպական պատերազմը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Դէպի «ՄԵԾ ՏԵՍԻԼԸ»...

— . —

Հետեւեալ տողերը կ'արտատպեմ «Պայքար»էն,— պաշտօնաթերթը՝ Ամերիկայի ռամկավարներուն (12 մարտ) .

— «Պէտք է ապրեցնել հայ քաղաքական կուսակցութիւնը դարձեալ հայ կեանքին մէջ, որպէսզի անիկա բարձր բռնած Արեւմտահայ Դատին դրօշակը, ԴՈՐԾԻ եւ ՀԵՏԱՊՆԴԻ (Այս զոյգ բառերը ընդգծուած են իր կողմէ) մինչեւ ամբողջական իրագործումը Յեղին արիւնովը նուիրականացած սրբազան նպատակին»:

Իսկ երեւո՞ցը: Ան դեր չունի՞ այս «Մեծ Տեսիլ»ին ամբողջական իրագործման մէջ:

Ռամկավար բանգէտները ե՞րբ խօսքի տակ մնացեր են: «Լէյմ» ըսես, «Լէյլեպի»ն կը հասկնան: Ահաւասիկ.

— «Ճիշդ է որ այժմ Արեւելքէն՝ մեր պատմական հայրենիքի հին սահմաններուն մէջ, հայ ազատագրութեան սրբազոյնը սկսած է տակաւ բարձրանալ ու աւետել ՄԱՍԻՍԻ ստորոտն ու չուրջը վերածնող նոր Հայաստանը: Սակայն Խորհ. Հայաստանի կառավարութիւնը իշխանութիւնը չէ «Ամենայն Հայոց»: Անոր երեւումը չի ժխտեր մեր ազգային իրաւունքներու գոյութիւնը ուրիշ պատմական սահմաններու մէջ: Մենք կ'ողջունենք այս երեւոյթը ժպիտով ու խանդավառութեամբ: Բայց չենք կրնար անտեսել մեզի համար չատ նուիրական դատի մը պաշտպանութեան դործը, ուրիշ անկիւններու մէջ:

Այս առաքելութիւնը Արեւմտահայութեան վերապահուած հայրենասիրական պարտականութիւն մըն է »:

Ուրեմն, լուսաբանուեցաք:

Երկիր ունինք՝ բարեխնամ իշխանութիւն մըն ալ ունինք՝ պատմական Մասիսի ստորոտը:

Բայց, չի բաւեր: Ան ուրիշ, մենք ուրիշ: Մենք ալ մեր տունը շինենք՝ իրրեւ արեւմտահայ տանուէր:

Ի՞նչպէս: «Այդ իսկ է հարցը»:

Անշուշտ «Պայքար» գտեր է գաղտնիքը, 15 տարի «Մեծ Տեսիլ»ը եւ «Անկորնչելի» հոլովելէ վերջը: Միայն թէ,— չըլլա՞յ որ Դաշնակցականները լսեն:

Ամէն պարագայի մէջ, կրնաք հանգիստ ճնանալ, տեսնելով որ «Հայաստանասէր»ներն ալ բաներ մը կ'սորանան, «յանուն արեւմտահայութեան»:

Մենց որ, արդէն մեծ աշխատանք եւ զոհողութիւն կատարած են, ճամբան հարթելու համար:

Օրինակ, «Մեծ Տեսիլ»ին ամբողջական իրականացման չի՞ ծառայեր ժխտել, սեւցնել, ծաղրել կամ անարգել ինչ որ կատարուած է 1920 դեկտեմբեր 2էն առաջ:

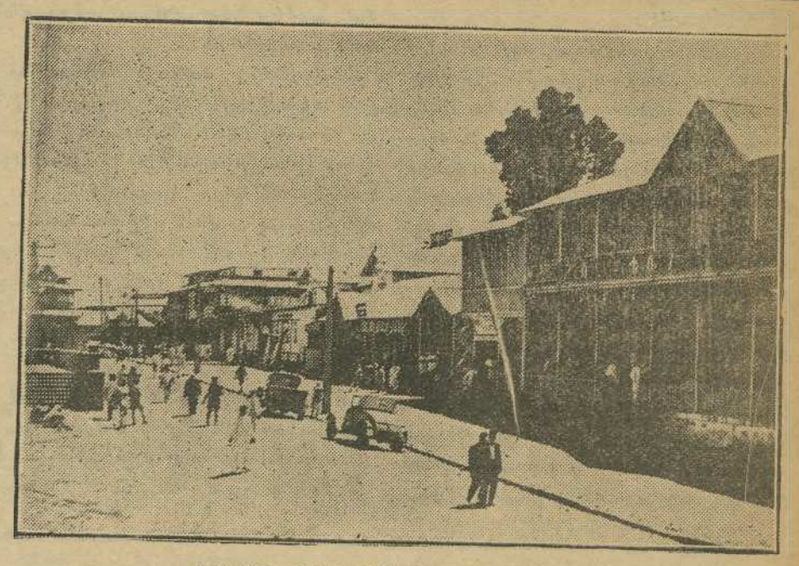
Արեւմտահայ դատին ծառայման, գօրացման եւ յաջողութեան գլխաւոր պայման մը չէ՞ որքերու հրաւէրն անգամ անտեսել, Ապրիլ Տասնըմէկի սգահանդէսին առթիւ, կամ առանձին տօնելով, կամ բոլորովին մոռացութեան տալով :

Նոյն դատին տարածման համար չե՞ն հարթեր մայիս 28ի ուրացումը, դրօշամարտը, գաղութներու կազմակերպութեան դէմ սարքուած դաւերը, «Հայաստանասիրական» խաչակրութիւնը՝ արեւմտահայերու իսլամ-պաշտպանութեան պայքարին դէմ, անպատիւ նահանջը՝ երեւանցիներու ամբարտաւանութեան առջեւ եւ «փափուկ չօֆ եաշա»ն :

Երանի՛ հոգիով ադեաններուն...

ՎԱՀԷ

ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՐԳԸ Ռաուհօ — Փարիզի միջոցաւ տեղի կ'ունենայ վաղը, երկուշաբթի 27 ապրիլ, ժամը 20 -21·15: Պիտի երգեն Հայկանուշ Թորոսեան և Սիփան - Կոմիտաս երգչախումբը:

ՓՈՂՈՑ ՄԸ ԱՏՏԻՍ—ԱԳԻՊԱՑԻ ՄԷՋ

ՆԵՂՈՒԻՑՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ԹԱՀԱԿԻՑՆԵՐԸ

Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը Փարիզի Թրքական դեսպանին յանձնեց իր պատասխանը՝ Նեղուցներու մասին տրուած յուշագրին: Այս յուշագրով, Ֆրանսական կառավարութիւնը սկզբունքով հաւանութիւն կը յայտնէ եւ իրեն կը վերապահէ մանրամասնօրէն քննել Թուրքիոյ պահանջած փոփոխութիւնը, բանակցութեանց պահուն :

**** Թոքիայէն կը հետադրեն թէ Ճաթոն պատրաստ է խորհրդակցելու միւս չահակից պետութեանց հետ, Տարտանէլի խնդիրը նկատելով Լոզանի դաշնագիրն ստորագրող պետութեանց եւ ոչ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան վերաբերեալ խնդիր մը:*

**** Պոլսոյ «Թան» լրագիրը կը գրէ թէ կառավարութիւնը պայմանագրի մը կը մշակէ, ներկայացնելու համար մասնաւոր խորհրդաժողովի մը որ մասնաւորապէս պիտի զբաղի Նեղուցներու հարցով: Այս ծրագիրը պիտի գծէ նոր կացութեան էական պայմանները, շատ լայն կարգադրութեամբ մը հաստատելով առեւտրական նաւագնացութեան համար: Թէեւ Նեղուցներու խնդիրը արձանագրուած չէ Ա. Դ. Խորհուրդի յառաջիկայ նստաշրջանի օրակարգին մէջ, բայց կը հաւատան թէ Խորհուրդը պիտի զբաղի անով:*

**** Պայ Նուման, Թուրքիոյ արտաքին գործակատարութեան խորհրդականը, որ Պելկրատէն Պուքրէշ գնաց, չարունակելու համար իր խորհրդակցութիւնները՝ Նեղուցներու ամրապնդման մասին: Տեսակցութեան մը առթիւ խորհրդականը յայտարարեց թէ չատ գոհ է իր տեսակցութեանց արդիւնքէն:*

**** Ֆրանսական կառավարութիւնը իր պատասխանին մէջ չատ հաչտարար լեզու կը գործածէ, միեւնոյն ատեն չեչտելով յարուցուած հարցին բարդութիւնը :*

(Շար·ը կարդալ Դ. Էջ)

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ ՀԱՅՐԸ

Ընտանեկան դիմանկար

Ես ծնվել եմ 1919 թվին։

Հայրս, Ղազար Ավետիսի Մելքոնյանը, ծնվել է 1887 թվին, Ալաշկերտի գավառի Մեծ Ղարաքիլիսա գյուղում։ Մանուկ հասակում հովիվ է եղել, հետո՝ գյուղի դպրոցում սովորել է մի քանի տարի, ապա՝ ուսուցչական ճեմարանում։ Ավարտելուց հետո ուսուցիչ է աշխատել Ալաշկերտի գավառի տարբեր գյուղերում։ Ռուսական բանակում ծառայել է 1915—1917 թվականներին։ Ռազմաճակատից վերադառնալուց հետո նորից ուսուցչություն է արել։ 1921 թվականին ընտրվել է Ալաշկերտի գավառային խորհրդի անդամ։ 1922 թվականին տեղափոխվել է Երևան, աշխատել է տարբեր պաշտոններում։ Վերջին տարիներին եղել է Երևանի մանկավարժական ինստիտուտի դասախոս։ Մահացել է 1938 թվականին։

Մայրս, Աստղիկ Գրիգորի Ավետիսյանը, ծնվել է 1890 թվին, Ալաշկերտի գավառի Ծաղկավան գյուղում։ Հայրս ուսուցչական ճեմարանում սովորելու տարիներին ծանոթացել է նրա հետ։ Ամուսնացել են 1913 թվականին։ Մայրս ուսուցչություն է արել մինչև 1930 թվականը։ Այնուհետև զբաղվել է տնային տնտեսությամբ։ Մահացել է 1952 թվականին։

Մենք ընտանիքում հինգ երեխա էինք։ Ես ամենափոքրն էի։ Ինձանից մեծ էին քույրերս՝ Նվարդը և Անահիտը, և եղբայրներս՝ Արտակը և Վահանը։ Արտակը մահացել է 1941 թվականին, պատերազմի առաջին ամիսներին, ռազմաճակատում։ Վահանը ապրում է Մոսկվայում, աշխատում է գիտական հաստատությունում։ Նվարդը և Անահիտը ապրում են Երևանում։

Հայրս ինձ շատ էր սիրում։ Ես նրա միակ որդին էի, և նա ինձանից մեծ հույսեր էր կապում։ Ինձ հետ միշտ խոսում էր որպես չափահասի հետ, և ես վաղ տարիքից սովորեցի նրա խոսքերը հասկանալ։ Նա ինձ սովորեցրեց կարդալ դեռ դպրոց գնալուց առաջ։ Մենք միասին կարդում էինք Պուշկինի, Լերմոնտովի, Աբովյանի, Րաֆֆու գրքերը։ Հայրս ասում էր, որ գրքերը պետք է կարդալ ոչ թե արագ, այլ դանդաղ, մտածելով յուրաքանչյուր նախադասության վրա։

Մայրս ինձ սովորեցրեց հայերեն գրել։ Նա ասում էր, որ գրագիր մարդը պետք է գեղեցիկ գրի։ Ես շատ ջանասիրությամբ սովորեցի։ Մինչև հիմա էլ ինձ հաճելի է գեղեցիկ գրված տող տեսնելը։

Մեր տունը Երևանում, Աբովյան փողոցում, մի փոքրիկ երկհարկանի շենքի երկրորդ հարկում էր։ Տունը ուներ սենյակ էր, խոհանոց և մի փոքրիկ պահեստ։ Հայրս մեծ գրադարան ուներ, գրքերը դարակների վրա էին դրված։ Ես հաճախ էի նայում այդ գրքերի նկարները, թեև դեռ չէի կարդում։

Մեր տանը միշտ հյուրեր էին գալիս։ Հայրիկի ընկերները, գործընկերները, հարևանները հաճախ էին գալիս երեկոյան թեյ խմելու։ Ես սիրում էի լսել նրանց զրույցները։ Նրանք քաղաքականության, գրականության, աշխատանքի մասին էին խոսում։ Ես հետաքրքրությամբ լսում էի, թեև շատ բան չէի հասկանում։

Մեր ընտանիքում ամեն ինչ կանոնավոր էր։ Հայրս ամեն առավոտ ժամը յոթին արթնանում էր, մարմնամարզություն էր անում, հետո նախաճաշում։ Ես նրա հետ միասին էի արթնանում։ Մայրս ինձ համար ամեն առավոտ կաթ էր եռացնում և հացի կտոր կարագով քսում։ Ես դա շատ սիրում էի։

Կիրակի օրերը մեր ընտանիքի տոնն էր։ Այդ օրը հայրս ազատ էր աշխատանքից, և մենք միասին էինք անցկացնում։ Երբեմն գնում էինք զբոսայգի, երբեմն՝ հյուրեր էինք գնում կամ հյուրեր էինք ընդունում։ Կիրակի օրերին մայրս միշտ տորթ էր թխում։ Ես սիրում էի տորթի համը, բայց ավելի շատ սիրում էի այն պահը, երբ մայրս կտրում էր տորթը և ամենամեծ կտորը ինձ տալիս։

Հայրս ինձ սովորեցրեց շախմատ խաղալ, երբ ես հինգ տարեկան էի։ Նա ասում էր, որ շախմատը խելքի խաղ է, և որ լավ խաղալու համար պետք է մտածել, թե հակառակորդը ինչ կանի։ Ես շատ ուրախ էի, երբ հաղթում էի հորս, թեև նա միշտ ինձ հաղթում էր։ Հետո նա ասում էր, որ ես ինքս եմ պետք է սովորեմ հաղթել։

Մայրս ինձ սովորեցրեց նաև կարել։ Ես ուզում էի, որ ինձ համար տիկնիկի զգեստներ կարի։ Նա կարում էր, իսկ ես նայում էի, թե ինչպես է ասեղը դուրս ու ներս գալիս։ Հետո ես ինքս էլ սկսեցի կարել։ Առաջին կարածս զգեստը շատ ծուռ ստացվեց, բայց մայրս ասաց, որ ես շատ լավ սկսել եմ։

Ես սիրում էի նաև նկարել։ Հայրս ինձ համար գունավոր մատիտներ էր գնում, և ես ժամերով նստում էի սեղանի մոտ և նկարում։ Նկարում էի ծաղիկներ, ծառեր, տներ, մարդիկ։ Հայրս ասում էր, որ ես ունակություններ ունեմ, և որ պետք է սովորեմ նկարել։

Մեր տանը միշտ գրքեր էին կարդում։ Ես սկսեցի կարդալ վեց տարեկանում, և շատ շուտ սիրահարվեցի գրքերին։ Առաջին գիրքը, որ ես ինքնուրույն կարդացի, «Բազմավեպ» ամսագրի մի համարն էր։ Հետո կարդացի Րաֆֆու «Խենթը», Աբովյանի «Վերքը» և շատ ուրիշ գրքեր։ Հայրս ինձ ասում էր, որ գրքերը պետք է կարդալ ուշադրությամբ, և որ ավելի լավ է քիչ գրքեր կարդալ, բայց լավ հասկանալ, քան շատ գրքեր կարդալ մակերեսորեն։

Մայրս ինձ սովորեցրեց նաև հյուրասիրել հյուրերին։ Նա ասում էր, որ հյուրասիրությունը հայ ընտանիքի սրբազան սովորույթներից մեկն է։ Ես սիրում էի հյուրերի համար թեյ դնել, սեղան գցել, պատրաստել այն, ինչ մայրս էր պատրաստում։ Հյուրերը գովում էին իմ աշխատասիրությունը, և ես հպարտանում էի։

Մեր ընտանիքում ամեն ինչ կանոնավոր էր։ Հայրս ամեն առավոտ ժամը յոթին արթնանում էր, մարմնամարզություն էր անում, հետո նախաճաշում։ Ես նրա հետ միասին էի արթնանում։ Մայրս ինձ համար ամեն առավոտ կաթ էր եռացնում և հացի կտոր կարագով քսում։ Ես դա շատ սիրում էի։

Կիրակի օրերը մեր ընտանիքի տոնն էր։ Այդ օրը հայրս ազատ էր աշխատանքից, և մենք միասին էինք անցկացնում։ Երբեմն գնում էինք զբոսայգի, երբեմն՝ հյուրեր էինք գնում կամ հյուրեր էինք ընդունում։ Կիրակի օրերին մայրս միշտ տորթ էր թխում։ Ես սիրում էի տորթի համը, բայց ավելի շատ սիրում էի այն պահը, երբ մայրս կտրում էր տորթը և ամենամեծ կտորը ինձ տալիս։

Հայրս ինձ սովորեցրեց շախմատ խաղալ, երբ ես հինգ տարեկան էի։ Նա ասում էր, որ շախմատը խելքի խաղ է, և որ լավ խաղալու համար պետք է մտածել, թե հակառակորդը ինչ կանի։ Ես շատ ուրախ էի, երբ հաղթում էի հորս, թեև նա միշտ ինձ հաղթում էր։ Հետո նա ասում էր, որ ես ինքս եմ պետք է սովորեմ հաղթել։

Մայրս ինձ սովորեցրեց նաև կարել։ Ես ուզում էի, որ ինձ համար տիկնիկի զգեստներ կարի։ Նա կարում էր, իսկ ես նայում էի, թե ինչպես է ասեղը դուրս ու ներս գալիս։ Հետո ես ինքս էլ սկսեցի կարել։ Առաջին կարածս զգեստը շատ ծուռ ստացվեց, բայց մայրս ասաց, որ ես շատ լավ սկսել եմ։

Ես սիրում էի նաև նկարել։ Հայրս ինձ համար գունավոր մատիտներ էր գնում, և ես ժամերով նստում էի սեղանի մոտ և նկարում։ Նկարում էի ծաղիկներ, ծառեր, տներ, մարդիկ։ Հայրս ասում էր, որ ես ունակություններ ունեմ, և որ պետք է սովորեմ նկարել։

Մեր տանը միշտ գրքեր էին կարդում։ Ես սկսեցի կարդալ վեց տարեկանում, և շատ շուտ սիրահարվեցի գրքերին։ Առաջին գիրքը, որ ես ինքնուրույն կարդացի, «Բազմավեպ» ամսագրի մի համարն էր։ Հետո կարդացի Րաֆֆու «Խենթը», Աբովյանի «Վերքը» և շատ ուրիշ գրքեր։ Հայրս ինձ ասում էր, որ գրքերը պետք է կարդալ ուշադրությամբ, և որ ավելի լավ է քիչ գրքեր կարդալ, բայց լավ հասկանալ, քան շատ գրքեր կարդալ մակերեսորեն։

Մեր տունը Երևանում, Աբովյան փողոցում, մի փոքրիկ երկհարկանի շենքի երկրորդ հարկում էր։ Տունը ուներ սենյակ էր, խոհանոց և մի փոքրիկ պահեստ։ Հայրս մեծ գրադարան ուներ, գրքերը դարակների վրա էին դրված։ Ես հաճախ էի նայում այդ գրքերի նկարները, թեև դեռ չէի կարդում։

Մեր տանը հաճախ էին գալիս հայրիկի ընկերները, գործընկերները, հարևանները։ Նրանք քաղաքականության, գրականության, աշխատանքի մասին էին խոսում։ Ես հետաքրքրությամբ լսում էի, թեև շատ բան չէի հասկանում։

Մեր ընտանիքում ամեն ինչ կանոնավոր էր։ Հայրս ամեն առավոտ ժամը յոթին արթնանում էր, մարմնամարզություն էր անում, հետո նախաճաշում։ Ես նրա հետ միասին էի արթնանում։ Մայրս ինձ համար ամեն առավոտ կաթ էր եռացնում և հացի կտոր կարագով քսում։ Ես դա շատ սիրում էի։

Կիրակի օրերը մեր ընտանիքի տոնն էր։ Այդ օրը հայրս ազատ էր աշխատանքից, և մենք միասին էինք անցկացնում։ Երբեմն գնում էինք զբոսայգի, երբեմն՝ հյուրեր էինք գնում կամ հյուրեր էինք ընդունում։ Կիրակի օրերին մայրս միշտ տորթ էր թխում։ Ես սիրում էի տորթի համը, բայց ավելի շատ սիրում էի այն պահը, երբ մայրս կտրում էր տորթը և ամենամեծ կտորը ինձ տալիս։

Հայրս ինձ սովորեցրեց շախմատ խաղալ, երբ ես հինգ տարեկան էի։ Նա ասում էր, որ շախմատը խելքի խաղ է, և որ լավ խաղալու համար պետք է մտածել, թե հակառակորդը ինչ կանի։ Ես շատ ուրախ էի, երբ հաղթում էի հորս, թեև նա միշտ ինձ հաղթում էր։ Հետո նա ասում էր, որ ես ինքս եմ պետք է սովորեմ հաղթել։

Մայրս ինձ սովորեցրեց նաև կարել։ Ես ուզում էի, որ ինձ համար տիկնիկի զգեստներ կարի։ Նա կարում էր, իսկ ես նայում էի, թե ինչպես է ասեղը դուրս ու ներս գալիս։ Հետո ես ինքս էլ սկսեցի կարել։ Առաջին կարածս զգեստը շատ ծուռ ստացվեց, բայց մայրս ասաց, որ ես շատ լավ սկսել եմ։

Ես սիրում էի նաև նկարել։ Հայրս ինձ համար գունավոր մատիտներ էր գնում, և ես ժամերով նստում էի սեղանի մոտ և նկարում։ Նկարում էի ծաղիկներ, ծառեր, տներ, մարդիկ։ Հայրս ասում էր, որ ես ունակություններ ունեմ, և որ պետք է սովորեմ նկարել։

Մեր տանը միշտ գրքեր էին կարդում։ Ես սկսեցի կարդալ վեց տարեկանում, և շատ շուտ սիրահարվեցի գրքերին։ Առաջին գիրքը, որ ես ինքնուրույն կարդացի, «Բազմավեպ» ամսագրի մի համարն էր։ Հետո կարդացի Րաֆֆու «Խենթը», Աբովյանի «Վերքը» և շատ ուրիշ գրքեր։ Հայրս ինձ ասում էր, որ գրքերը պետք է կարդալ ուշադրությամբ, և որ ավելի լավ է քիչ գրքեր կարդալ, բայց լավ հասկանալ, քան շատ գրքեր կարդալ մակերեսորեն։

Մեր տունը Երևանում, Աբովյան փողոցում, մի փոքրիկ երկհարկանի շենքի երկրորդ հարկում էր։ Տունը ուներ սենյակ էր, խոհանոց և մի փոքրիկ պահեստ։ Հայրս մեծ գրադարան ուներ, գրքերը դարակների վրա էին դրված։ Ես հաճախ էի նայում այդ գրքերի նկարները, թեև դեռ չէի կարդում։

Մեր տանը հաճախ էին գալիս հայրիկի ընկերները, գործընկերները, հարևանները։ Նրանք քաղաքականության, գրականության, աշխատանքի մասին էին խոսում։ Ես հետաքրքրությամբ լսում էի, թեև շատ բան չէի հասկանում։

(Շարունակությունը)

Ա. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ

Թարգմ. ՍՈՍԱՆՑ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ

ՆՇԱՆԱՎՈՐ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ֆիզիկայի ինստիտուտում ավարտվել է Արվեստի Վարդանյանի աշխատանքների մասին հետազոտությունը։ Հետազոտությունը կատարել է ինստիտուտի ասպիրանտ Ռուզան Հակոբյանը։ Նա ուսումնասիրել է Վարդանյանի հրատարակած բոլոր աշխատանքները, ինչպես նաև նրա անտիպ ձեռագրերը։

Հետազոտությունից պարզվում է, որ Վարդանյանը առաջինն է աշխարհում ստացել ամպերի ճշգրիտ տեսություն։ Նրա հաշվարկները հիմք են ծառայել ամպերի ֆիզիկական հատկությունների ուսումնասիրության համար։ Վարդանյանի տեսությունը հետագայում հաստատվել է բազմաթիվ փորձերով։

Հետազոտության ղեկավար, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Ղազարյանը ասաց, որ Վարդանյանի աշխատանքները ոչ միայն պատմական նշանակություն ունեն, այլև կարևոր են ժամանակակից գիտության համար։ Նրա մի շարք գաղափարներ կիրառվում են ամպերի ֆիզիկայի ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդներում։

Հետազոտությունը կհրատարակվի առանձին գրքույկով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂ

Հրատարակվում է ՀԿԿ Կենտրոնական կոմիտեի, ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի և ՀԽՍՀ Նախարարների խորհրդի կողմից

Ամսագրի խմբագրական կոլեգիա

Խմբագրական կոլեգիայի անդամներ

Հասցե՝ Երևան, Աբովյան փողոց, 19

Հեռախոս՝ 56-78-90

Տպագրված է «Սովետական գրող» հրատարակչությունում

Պատվեր 1247

Տիրաժ 5000

Ստորագրված է տպագրության 12.VI.1957

Թուղթ 70×108 1/16

Տպագրական մամուլ 4

Պայմանական մամուլ 5,6

Հրատարակչական մամուլ 6,2

Գինը 1 ռուբլի

ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒ ԵՎ ԳԻՐՔԵՐ ԿԱՐԴԱԼ

— o —

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ Պ. Ա. ՅՕՄՍԵՆԵՆԻՆ

(ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔԻՆ ԴԵՄ)

Պ. ՅԱՄՍԵՆԵՆ

24 Նոյեմ.

Հարգելի Պարոն,

Ձեր նամակը ստացայ 130 թ. ամսագրի համարներուն հետ։ Շնորհակալ եմ։ Ես ալ ձեզ կը ղրկեմ իմ գրքերէս մէկ քանին։ Ինչպէս կը տեսնէք, անոնք ալ ամսագրի մը պէս բազմատեսակ նիւթեր կը պարունակեն։ Ես ալ ձեզ պիտի ղրկեմ ամսագրի մը պէս։ Ինչպէս կը տեսնէք,

Շահակից պետութիւնները մեծ մասով ղրկած են իրենց պատասխանները: Միայն Իտալիա տակաւին կ'ուսումնասիրէ հարցը: Պուլկարական կառավարութիւնն ալ պատասխանեց բարեացակամ տրամադրութեամբ:

*** « Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Էնկիւրիէն.— Թ. Ր. Արաս յայտարարեց թէ որ եւ է դիւնուորական միջոց ձեռք չէ առնուած Տարտանէլի ապագինեալ շրջանին մէջ: Հրահանգներ տրուած են բոլոր հրամանատարներուն, որպէսզի զգուշանան որ եւ է ձեռնարկէ որ կրնայ խախտում համարուիլ զաշնագիրներու: Թուրքիոյ արտաքին գործակարը աւելցուց թէ իր կառավարութիւնը երբեք չպիտի գործէ անզգամանալի սխալ մը որ կրնայ կորսնցնել իր չհաց համակրանքը՝ իր օրինաւոր եւ չափաւոր ծանուցագրով: Իր կարծիքով, որ եւ է ժխտական պատասխան չպիտի արձանագրուի, երբ ինդիրը քննուի ժընեւի մէջ:*

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած էր, ուրբաթ օրուան համար, վախնալով Իսլամներու զրգռութենէն, սակայն բացառիկ դէպք մը չպատահեցաւ: Արաբ վարիչները հրաւէր ուղղած էին հաւատացեալներուն որ զգուշանան զրգռիչ արտայայտութիւններէ: Երուսաղէմի մէջ Իսլամները մզկիթներէն դուրս ելան առանց խանգարելու անկարգութիւնը: Հրեաներն ալ հանդարտած են, բարենշան համարելով այս պարագան: Արաբները առ այժմ չեն ուզեր պատուիրակութիւն մը ղրկել Անգլիա, բանակցութիւններ վարելու համար:

Իտալական բանակը դէպի Աւոթս-Ապէպա

Իտալական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ դեռ նոր սկսած է բանակին յառաջխաղացութիւնը դէպի Աւոթս - Ապէպա: Ապրիլ 24ին զրաւուեցաւ կարեւոր դիրք մը, Վորրաէլու, որ կը գտնուի Տէսիէ -Աւոթս Ապէպա ճամբուն վրայ: Տակաւին 125 մղոն (225 քիլոմէթր) ճամբայ կը մնայ, մայրաքաղաք հասնելու համար: Բանակը մինչեւ հիմա որ եւ է դիմադրութեան չէ հանդիպած եւ կռիւը մղուած է օդանաւերով: Օտար թղթակիցներ չեն կարծեր որ Նէկիւսը կարենայ զօրաւոր բանակ մը ճակատեցնել Իտալացիներուն դէմ: Տէսիէի շրջանին ցեղապետները անձնատուր կ'ըլլան իրարու ետեւէ: Ուրբաթ օր անձնատուր եղաւ Նէկիւսին հաւատարիմներէն մէկը, Տէճազ Մանկաշա: Իտալական թերթերուն համաձայն, այս հրամանատարը ըսեր է մարաջախտ Պատոլիոյի.

— « Ես ձեզի ղէմ կռուեցայ, ի սէր կայսրութեան եւ Նէկիւսին: Բայց մենք յաղթուեցանք ձեր բանակին ուժէն: Նէկիւսը լքած է հրամանատարութիւնը: Գահաժառանգը ձգած գացած է: Մեր զօրքը ցիրուցան եղած է: Երկիրը ձգուած է իր բախտին: Կը խոնարհիմ Իտալիոյ դերակշռութեան առջեւ եւ ինքզինքս կը դնեմ անոր ծառայութեան տակ, հաւատալով իմ երկրիս բարօրութեան, որուն համար կռուած եմ իբրեւ զինուոր »:

Իտալացիները հարցուցեր են թէ Նէկիւսը դեռ կ'ուզէ՞ կռուիլ: Հապէշ հրամանատարը պատասխաներ է,— «Ո՞ւր ուժերով»:

Իտալացիները կը ջանան պաշարել Սասապանէհը, որ կարեւոր դիրք մըն է հարաւային ճակատին վրայ (Օկաուէն): Այս ռազմադիտական դիրքը կ'իշխէ ձիճիքայի ճամբուն եւ Ճիկուպի - Աւոթս Ապէպա գծին: Անոր գրաւումով, այս չարթու հաւանաբար կ'իյնայ նաեւ Ճիճիքան:

Իտալական երկու վաշտեր դիրք բռնած են բրիտանական Սօմալիի սահմանին վրայ, արգիլելու համար եթովպական բանակին պարենաւորումը:

Կ'ըսուի թէ կայսրը մայրաքաղաք պիտի հասնի այս օրերս, քննելու համար հաշտութեան խնդիրը:

Հունգարիա ոտք կը պահանջէ

Լեհաստանի վարչապետին այցելութեան առթիւ, հունգարական մամուլը փառաբանելով լեհեւմաճառական զարաւոր բարեկամութիւնը, կ'արծարծէ նախկին Հունգարիոյ վերակազմութեան խնդիրը: Կիսապաշտօնական թերթ մը կը գրէ, այս առթիւ.— «Բարեկամութիւնը մզկդի դնելով, ներկայ յարաբերութիւնները հաստատուած են քաղաքական գործակցութեան վրայ: Եթէ այսօր Լեհաստան աւելի զօրաւոր է քան Հունգարիա, վաղը Հունգարիան իր կարգին զօրաւոր պիտի ըլլայ, երբ վերստանայ իր սահմանները եւ այն զինուորական ուժը որ իր իրաւունքն է»:

ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ

Ազգ. պարգեւախաղի 4րդ շաբթին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ ուրբաթ օր: Երեք միլիոնի մեծ պարգեւը չահեցաւ 0,789,210 թիւը:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.— 1.034.023, 1.117.847, 1.022.606, 1.012.204, 0.632.715, 0.797.144:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500,000 *ֆրանք.—* 1.014.726, 0.410.357, 0.028.147, 0.338.783, 0.430.780, **1.186.015:**

6687 *վերջացող թիւերը չահեցան* 100,000 *ֆրանք:*
9382 *վերջացող թիւերը չահեցան* 50,000 *ֆրանք:*
0072 *վերջացող թիւերը չահեցան* 25,000 *ֆրանք:*
1437 *վերջացող թիւերը չահեցան* 25,000 *ֆրանք:*
165 *վերջացող թիւերը չահեցան* 10,000 *ֆրանք:*
96 *վերջացող թիւերը չահեցան* 1000 *ֆրանք:*
0 *վերջացող թիւերը չահեցան* 100*ական ֆրանք:*

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՖՈՒԱԴ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ձանրապէս հիւանդացաւ ուրբաթ օր, նոր բարդութիւն մը ծագած ըլլալով: Բժիշկները մտահոգ են: Հաւանական է որ խնամակալ մը նշանակուի:

Վերջին լուրերու համաձայն Թագաւորը մահամերձ է:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ մասնակի ներում հռչակեց, իր ծննդեան 47րդ տարեդարձին առթիւ: Այս ներումէն կ'օգտուին անոնք որ դատապարտուած են թեթեւ յանցանքներով (քաղաքական):

ԻՏԱԼԻՈՑ գաղթային նախարարութիւնը արգիլեց գունաւոր մանուկներ որդեգրել արեւելեան Ափրիկէի գաղթավայրերուն եւ Եթովպիոյ զրաւեալ շրջաններուն մէջ: Կառավարական հրամանը գնահատելով հանդերձ արտայայտուած մարգասիրական ոգին, անյարմար կը գտնէ սեւամորթներու որդեգրումը:

300,000 *ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ ԱԼՊԱՆԻԱ, եթէ հաւատանք Ցունաստան հաստած ալպանացի նախկին նախարարներու, որոնք աքսորուած են, կարգ մը երեսփոխաններու հետ: Առանց պատմութեան համաձայն, գաղտնի դաշնագիր մը կնքուած է անցեալ մարտին եւ իտալացի գաղթականները պիտի երթան աստիճանաբար, վայելելով կատարեալ ազատութիւն՝ կրօնի եւ կրթութեան համար: Այս լուրը մեծ մտահոգութիւն պատճառեց Ցունաստանի մէջ, որովհետեւ կ'ըսուի թէ գաղթականները պիտի տեղաւորուին Արկիրոքաստրոյի մէջ, ուր մեծ մասով Ցոյներ կը բնակին:*

ԱՐԻԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ, Գերմանիոյ մամուլի տեսչութիւնը ազդարարեց թէ հեղինակները, գրողները, խմբագրապետները եւ հրատարակիչները պէտք է ապացուցանեն իրենց եւ իրենց կիներուն արիականութիւնը, սկսելով 1800 թուականէն:

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄԻ դէմ կատարուած յարձակման դատավարութիւնը վերջացաւ ուրբաթ օր: Երկու ամբաստանեալներէն (արքայական) Լիւսիէն Քուր - թուա դատապարտուեցաւ երեք ամիս բանտարկութեան, իսկ Լէօն Անտիւման՝ 15 օրուան: Պլում ներկայ չէր, իր ընտրական շրջանակը գացած ըլլալով, Փաստաբանը յայտնեց թէ ներկայութիւնն ալ անհրաժեշտ չէ, քանի որ զոհը չէր տեսած յարձակողները, որոնք բռնուեցան չարժանկարի մը հիման վրայ:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Այսօր, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հայ Ակումբին մէջ,
Մասնակցութեամբ ազգ. եւ քաղաքական կազմակերպութիւններու:
Յարկանքի խօսք՝ մասնակցող բոլոր մարմիններու կողմէ:
Մուտքը ազատ է:

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ

Այսօր, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «Վարանդեան» սրահին մէջ
10 Bld. des Marguerites
Նախաձեռնութեամբ «Համազգայինի» Պոմոնի Մասնաճիւղին
եւ մասնակցութեամբ զանազան կազմակերպութեանց,
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՍԷՆ-ԺԷՌՄԱՆԻ ՍԷՋ *(Մարսէյլ)*

Այսօր, կիրակի առաւօտ Սէն-Ժէրմանի Ս. Յարիակ եւ Մեսրոպ եկեղեցւոյ մէջ, նախաձեռնութեամբ թաղական խորհուրդին:
Առաւօտեան ժամը 10ին Հոգեհանգստեան արարողութիւն, ժամը 11ին թափօր պիտի կազմուի, ծաղկեպսակ դնելու համար թաղին գերեզմանատան Անծանօթ Զինուորի յուշարձանին վրայ, ուր տեղի պիտի ունենան բանախօսութիւններ: Այս առթիւ թաղականութիւնը պարտք կը համարի հրաւիրել կազմակերպութիւններէն՝ կրթասիրաց Տիկնանց Միութիւնը, Դպրաց Դասը, Հ. Յ. Դաշնակցութեան «Վրէժ» խումբը, Հ. Օ. Կ.ի «Ռատիօ» մասնաճիւղը, Լաւարանական, Սիվրի-Հիսարի Հայր. եւ Երիտասարդաց միութիւնները իրենց անդամներով, յարգելի թաղեցիները եւ շրջանի բոլոր հայութիւնը:

Պ. Արթիւր Կէզիւրեան, Տէր եւ Տիկին Ա. Նալպանտեան եւ զաւակունք (Վալանս), Կէզիւրեան ընտանիք (Վալանս, Ռօման, Գրիվէնա, Ամերիկա), Օզանեան ընտանիք (Պոլիս), Անտուրլեան ընտանիք (Վալանս եւ Շիքակօ), Գասպարեան ընտանիք (Վալանս), սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց տիկնոջ, աղջկան, քրոջ, քրոջաղջկան, հարսին՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԿԷԶԻՒՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ Նալպանտեան)

դառնադէտ մահը օր տեղի ունեցաւ Ապրիլ 23ին, 25 տարեկան երիտասարդ հասակին:

16, Rue Chaufour, Valence (Drôme).

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Մելիք Գրիգորեան իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն հայրենակիցներու, իսկ յէ Մուլինոյի Թաղային միութեան, Տարօն - Տուրուբերանի Ֆրանսայի Նահանգ. Միութեան եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի աղջկան ՄԱՐԻԱՄ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ ծագղիկ հասակին: Նաեւ մասնաւոր շնորհակալութիւն կը յայտնեն Պ. Երուանդ Ըմպաթեանի իր սանին հանդէպ ցոյց տուած հոգածութեան եւ աջակցութեան համար:

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Ք. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ Մայիս 9ին իրիկուան ժամը 9էն մինչեւ լոյս
Ռուսական ճոնսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio
Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի, 6 Յունիս շաբաթ երեկոյ, Salle Gaveau մէ[ջ]

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Սեբաստիոյ Դաւրա պիւղի Հայր. Միութեան Փարիզի կեդրոնին կողմէ
26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին. Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres, Métro Pont de Sèvres & Autobus 1
Ղեկավարութեամբ Մ. Շիրվանեանի եւ մասնակցութեամբ կարող ուժերու
կը ներկայացուի ԵՐԱՄԻԱ Ս. ՓԷՇԵԱԼԵԱՆի
ԴՈՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՑՔԱՐԸ (տրամ 4 արար իրական կեանքէ)

Ցերեկոյթ — Պատահանդէս«

կազմակերպուած Հաւաբրտ Գարակէօզեան Հօմի
Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր օգնութեան մնուտակին
Այսօր, կիրակի, 26 Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին
Salons «Enfance et Famille»ի մէջ, 6 Rue Clavel
(entrée 11 Rue Mélingue, Métro: Pyrénées)
ԸՆՏԻՐ ՕՐԻՆՍՔԱՐ — ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ,
Մուտք՝ 5 ֆրանք:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՌԱԲ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին
33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)
Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle
ընդունութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ:

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցուի թէ Ափրատահիւամ ընկերութեան վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, եկեղեցւոյ խորհրդարանը:

ԳԱՑԷՔ ՏԷՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՌՕԺԷՆՍՔԻ
Մասնագէտ կանանց, սրտի, արեան եւ ամէն տեսակ հիւանդութիւններու: Էլեկտրաբուժում: Կ'ընդունի ժամը 2—4: Դիմել՝ 10 Rue Lord Byron, Métro Georges V
Tél. Elysées 22-79

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՍՊԱՆԻՈՑ ԽՈՒՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը շարունակուին: Ատուրիասի մէջ 400 բանուորներ հանքերը գրաւելով համայնավարական իշխանութիւն հռչակեցին:

ՄԱՐՔՈՆԻ, հռչակաւոր գիտունը, երէկ մեռաւ Անգլիոյ մէջ: Հնարիչն է անթելին եւ ուրիշ բազմաթիւ գիւտերու: Ծնած էր 1875ին:

ԱՐԱՒԱ ԽԱՆՋԱՐԵԱՆ

ԱՄԷՆԷն ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓՈՒԹ ՓՈՍԹԱԼ՝ 12ը 25 ֆրանք: ՀԱՅԱՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու վարագիտութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը առանց յաւելումի՝12ը 25 ֆրանք:
Carte d'identité նկարներ՝ 12 հատ 10 ֆր., 6 հատը 7 ֆր.

ԿՕՇԿԱԿՈՐՆԵՐ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՁԱԽՈՂՈՎ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,
Ձեր յաճախորդներուն Ձեր աւելցնել օրէ օր,
Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,
Դիմեցէք՝

TANNERIE DE LA DEULE
9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.
Tél.: ARChive 05-86

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՆ Է

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՕՆԵԱՆ

որ ձեզի սիրտ տայ. չափաւոր գինով. լաւ կոշի. Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով:
Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը ղրկուի *Contre remboursement*ով:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ձեռարուեստ **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ն**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 73
Արուեստագէտ եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale
150, Rue Lafayette **Tél. Nord 68-61**
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Ձուլ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:
Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք սիսկին ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի հաւաքար արտօնատէրը՝ Ա. ՏԱԼԱԳԻՒԲԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI
Bar - Restaurant
ՄԵԾ ԺԱԾԱՐԱՆ
8, Rue Buffault (9e)
Tél Prov. 94 - 96

Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ: Արեւելեան եւ Ֆրանսական խնամուած կերակուրներ: Ունինք ամէն տեսակ ըմպելիներ, օղիներ եւ բազմաթիւ աղանդերներ: Ժամադրավայրը բոլորին:

Մասնաւոր շքեղ սրահ մը ամբողջ մատրեղի միութեանց ժողովներուն (միայն քոնսոմասիոնով) եւ հարսիքներու համար:

Ժամադրութիւն նախապէս:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
28
ԱՊՐԻԼ
MARDI
28 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3100

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԵՒՈՑԹՆԵՐ ՈՐ ՄՏԱԾԵԼ ԿՈՒՏԱՆ

կիրակի օր բացատրեցինք թէ Դաշնակցութեան դեկավար միաքը միշտ եղած է իրատես եւ բանուկ:

Ուր որ ալ գտնուինք, հարկադրուած ենք միշտ պրպտել, վերլուծումներ եւ որոնումներ կատարել: Մանաւանդ երբ հարցը կը վերաբերի գործնական քաղաքականութեան:

Խօսելով միայն մեր չրջանի մասին, մեր առջեւ կը գտնուին գործնական հարցեր որոնք լուծում կը պահանջեն: Լուծման ճամբան գտնելու համար, մենք ստիպուած չենք չեղելու մեր հիմնական ուղեգծէն, բայց պարտաւոր ենք վերագնահատումներ կատարել: Վերագնահատում՝ գործունէութեան միջոցներու:

Եւ թող չըսեն թէ միայն մենք ենք որ այդ պարտականութեան առջեւ կը գտնուինք:

Ահա քանի տարիէ ի վեր, արտասահմանի կարմրուկներն ու իրենց Հօկերը սրտառուչ կոչեր կ'ուղղեն «Դաշնակ չարքայիններուն», փորձելով գտնել ըմբռնացնել «չէֆ»երուն դէմ:

Խեղճերը Դաշնակցութեան կազմակերպական մեքենան կը շփոթեն համայնավարական մենաշխրութեան հետ եւ կը կարծեն թէ մեր մէջ ալ Սթալիններ են որ կը հրամայեն կամ կը տնօրինեն:

Այս մէկ հատիկ իրողութիւնը բաւական է, ապացուցանելու համար թէ՝ վերջին 15 տարիներու ընթացքին, ձախողանք ձախողանք խրելով, անոնք նոր ռազմախազի մը կարիքը ունին, մեր կուսակցութիւնը կազմալուծելու համար:

Անշուշտ այս նոր մեթոտն ալ պիտի չանգի նոյն հետեւանքին, – Ձախողանք:

Բայց այս հեռանկարը պէտք չէ որ անգործութեան մղէ մեզ: Ընդհակառակն:

Անոնց խարխափումները կ'ապացուցանեն թէ բան մը փոխուած է տարիներու ընթացքին: Մենք պարտաւոր չե՞նք ըմբռնել այդ հոգեփոխութեան իմաստը, որքան ալ բացատական ըլլայ:

Եթէ անոնք յաւակնութիւնն ունին «լուսաբանելու» մեր չարքերը, եւ զանոնք ըմբռնացնելու դեկավարութեան դէմ, ի՞նչ բան կարգիլէ մեզ, խելքի կանչելու իրե՛նց չարքերը:

Ձանոնք խելքի կանչած ատեն, մեր նպատակը պիտի չըլլայ գեհիկ մարդոցութիւն — ինչպէս կը փորձեն Երեւանցիները: Մենք մեր խօսքով ու գործքով պիտի ապացուցանենք թէ՝ օրի - նակ, ներգաղթը, իր ներկայ կազմակերպութեամբ, խեղկատակութիւն է: (Անո՛նք ալ գիտեն որ այդպէս է): Արդ, ի՞նչ է ելքը, – գտնել բանաձեւ մը, ուժերը համախմբելու եւ իւրաքանչիւրին պարտականութիւնը ճշդելու համար:

Ուրիշ հարց մը,— գաղութներու կազմակերպութիւն:

Իրականութիւն է որ՝ «Հայաբնտանասէր»ները տարիներով անձուկի խաղեր, դաւեր եւ ընդհարումներ սարքելէ յետոյ, այժմ տարօրինակ նախանձախնդրութիւն մը կը ցուցնեն, աղգային կոչուած ճակատին վրայ:

Այսպէս, Հօկը բանաձեւ մը գտաւ, Անդրանիկի ուխտադնացութեան մասնակցելու համար: Զբաղեցաւ կոմիտասով եւ աչք ու ականջ լարած կը հետեւի ուրիշ «ազգասիրական» չարժումներու: Ոտքով – ձեռքով նուիրուեցաւ «Ազգ. Մորհուրդ»ներ կազմելու այստեղ: Իսկ Ամերիկայի մէջ զանազան ձեռնարկներ փորձուե – ցան, «համազաղութային» կազմակերպութիւն ստեղծելու համար: Անշուշտ իրենց հասկացողութեամբ:

Իմաստ մը չունի՞ն այս մարզանքներն ու խմորումները:

Եւ տակաւին ուրիշ երեւոյթներ ու մանաւանդ հոգեր: Օրի - նակ՝ աշխատանքի պայքարը:

Մէկ խօսքով, չատ մը պարագաներ եւ պահանջներ «քննելի եւ վերաքննելի» կը դարձնեն գործնական քաղաքականութեան մի - ջոցները:

Մնաց որ, այսպէս եղած է Դաշնակցութեան ամբողջ կեան - քը: Եւ մենք ոչինչ կը կորնչցնենք, պրպտումներ կատարելով, վին - տելով «միացնող գիծերը եւ տեսակէտները»:

Եթէ դիմացինը գիջում կը պահանջէ քեզմէ, քու ձեռքդ է դա - տել, մերժել կամ ընդունիլ զանոնք, միշտ նկատի ունենալով ընդ - հանուր օգուտը:

Եթէ ան կը ճգնի պղտորել միտքերը, որպէսզի մշտապէս տե - սնի կանխակալ կարծիքներն ու նախապաշարումները, դուն վա - րագոյրը աւելի չուտ կրնաս պատռել, ճակատ ճակատի խօսելով, եթէ ուրիշ կը ներկայանայ:

Այս բոլոր խորհրդածութիւններէն վերջը, նորէն մեր աչքեւ կը ցցուի նոյն հարցականը,— կա՞ն, մեր դիմացը, այնպիսի տար - բեր որոնք վճռակամութիւն ներշնչեն եւ հեղինակութիւն վայելեն:

Դժուար է պատասխանել այս հարցումին: Առ այժմ երեւոյթ - ները են որ տուն կուտան զանազան խորհրդածութեանց: Եւ որով - հետեւ Դաշնակցութեան ոգին թոյլ չի տար քարացած դիտողի դիրք բռնել որեւէ երեւոյթի հանդէպ, մեր պարտականութիւնը պի - տի ըլլայ ուշադրութեամբ հետեւիլ անոնց, եւ մանաւանդ օրուան պահանջներուն:

Այդ պարտականութիւնը չի կաշկանդեր ոչ մեր զաղափարա - կան պայքարի ազատութիւնը, ոչ ալ մեր կուսակցական անկա - խութիւնը: «Անցեալը մոռնալու» պարագան ալ թիւրիմացութիւն մըն է: Բուն հարցն այն է որ, պայքարները չեն կրնար չարունա - կուիլ միշտ այնպէս ինչպէս 10-15 տարի առաջ: Եւ այս՝ ամէն ժո - ղովուրդի մէջ:

Եթէ մեր հակառակորդները կը չարունակեն մեզի դէմ պայ - քարիլ ու գործել նոյն հոգեբանութեամբ, այդ իրենց տկարութիւ - նը կ'ապացուցանէ:

Իրրեւ աւելի ծաւալուն եւ կենդանի կազմակերպութիւն, Դաշնակցութեան կ'իյնայ ճամբայ ցուցնել կարճ կապելու բիւզան - դական վէճերը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեծ մասը հաւեմատական մնաց

Կիրակի օր տեղի ունեցան երեսփոխանական ընտրութիւնները, կատար - եալ բարեկարգութեամբ, ինչպէս կը չեշտեն ազակողմեան թէ ձախակողմեան թերթերը: Քուէարկութիւնը սկսաւ առտուան ժամը 8ին եւ տեւեց մինչեւ 6, ընդհանրապէս դպրոցական չէնքերու մէջ: Մասնակցեցան բոլոր անոնք որ լրացուցած են 21 տարին եւ օրինական արգելք չունին կամ զինուոր գացած չեն: Հանրապետութեան նախագահը ժամը 9.15ին գնաց իր քուէն ձգել Վիլլ ը'Էվէքի աղջկանց վարժարանին մէջ, ընկերակցութեամբ իր քարտուղարին: Նախկին վարչապետ Պ. Լավալ քուէարկեց Օպէրվիլիէի մէջ: Եւ այսպէս պե - տութեան ամենաբարձր պաշտօնատարէն մինչեւ ամենէն խոնարհ քաղաքացին: Քուէարկուներու թիւը կը հաշուէն աւելի քան 10 միլիոն: Մինչեւ հիմա ճըշ - դուած արդիւնքներէն կ'երեւայ որ մեծ մասը համեմատականի մնացած են: Մինչեւ երկուշաբթի առտու ընտրուած էին 179 երեսփոխաններ, որով համեմատականի մնացած էին 432 հոգի: Քուէներու համեմատութիւնը չատ խոշոր տարբերութիւններ չի ցուցներ: Համայնավարները զգալի յաջո - ղութիւններ չհաց են, մասնաւորապէս Փարիզի արուարձաններուն եւ հիւսիսի մէջ: Արդէն ութ հոգի ընտրուած են, իսկ 60 կարմիր թեկնածուներ ալ համե - մատականի մնացած, նպաստաւոր պայմաններու մէջ: Իրենց պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ այս ընտրութեանց մէջ կուսակցութիւնը չհաց է 1,500,000 քուէ, մինչդեռ 790,000 չհաց էր 1932ին: Փարիզի մէջ չհաւուած քուէներուն թիւը բարձրացած է 160,000ի (1932ին՝ 92,000): Ընկերվարական կուսակցութիւնը զգալապէս տկարացած կ'երեւայ, դատելով չհաց քուէներէն: Աջակողմեան հոսանքներն ալ կարեւոր յաջողութիւններ չհացին: Արմատականները, որոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն քանի մը տարիէ ի վեր, նշանակելի թիւ մը չըս - հեցան եւ երեւի բանակցութիւններ պիտի կատարեն միւս հոսանքներուն հետ, համեմատականի ընտրութեանց առթիւ որ տեղի կ'ունենան յաջորիկ կիրա - կի, 3 մայիս:

Կիրակի օր ընտրուած երեսփոխաններուն մէջ կը գտնուին արտաքին նա - խարար Պ. Ֆլանէն, որուն դէմ կային չորս թեկնածուներ, առեւտրական նա - խարար Պ. Ժոթ Պոնէ, նախկին վարչապետ Լավալ, Լ. Պլում, էքս տը Փարիի խմ - բագիրներէն Քէրիլիս եւն.: Իսկ համեմատականի մնացին օդանաւային նա - խարար Պ. Մարսէլ Տէա, երեսփ. ժողովին նախագահը՝ Պ. Պուիսօ, նախ - կին վարչապետ Պ. Էռիօ (Լիոն), կրթական նախարար Պ. Կէռնիւ (նախագահը Սթավիցքիի գործին քննիչ յանձնաժողովին), ընկերվարական Ժան Լօնկէ, երիտասարդ Հայրենասէրներու նախագահ Թէթէնժէ, նախկին նախարարներ Լամուռօ եւ Մառչանտօ Եւայլն:

Անգլիա՞ն ալ ծրագիր կը մշակէ

Պ. Իդըն այս չաբթու Պերլին պիտի ղրկէ իր հարցարանը, լուսաբանու - թիւններ ստանալու համար: Այս առթիւ Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ անգ - լիական կառավարութիւնն ալ իր մասին ծրագիր մը կը մշակէ, միջին ճամբան բռնելով գերմանականին եւ ֆրանսականին: Այդ ծրագրով, պիտի առաջար - կուի չարք մը չրջանային դաշինքներ կնքել, ոմանք Լոքառնոյի, ուրիշներ՝ ոչ - յարձակման, եւ վերջապէս չարք մըն ալ՝ փոխադարձ աջակցութեան հի - ման վրայ: Բոլոր դաշնագիրներն ալ պիտի կնքուին Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ: Անգլիական ծրագրին նպատակն է կամուրջ մը կազմել ոչ - յարձակման դաշինքներու գերմանական եւ փոխադարձ աջակցութեան դա - շինքներու ֆրանսական ծրագրին միջեւ: Գալով Գերմանիոյ գաղթային պա - հանջներուն, որ մտահոգութիւն կը պատճառէ Անգլիոյ պահպանողական չր - ջանակներուն, դիտել կը տրուի թէ գաղթապետութիւնները մեծ մասով հակա - ռակ են որ եւ է հող ձգելու Գերմանիոյ, բայց հաւանական է որ կիջումներ ըլ - լան Ապրիլին մէջ:

Իտալացիները չատաչ կը իտալան թէ հիւսիսէն եւ թէ հարաւէն

Եթովպիոյ ճակատին իտալական հրամանատարութիւնը կը հեռագրէ թէ զօրագունդ մը ապրիլ 26ին գրաւեց Պահար Տարը, որ կը գտնուի Ճանա լիճին հարաւակողմը, ուր լիճը կապոյտ Նեղոսի մէջ կը հոսեցնէ իր հարուստ սիկը: Այս յաղթանակով Իտալացիները գրաւած կ'ըլլան ամբողջ Ճանա լիճին չրջանը: Հռոմի թերթերը կը գրեն թէ գրաւեալ չրջանին բոլոր ցեղերը ապստամբած են Նէկուսին դէմ: Միւս կողմէ այս գրաւումը դէմ դիմաց կը հանէ Անգլիան եւ Իտալիան:

Կատաղի կռիւներ տեղի կ'ունենան Օկատէնի ճակատին վրայ, գրաւելու համար Սասապանէհի դիրքը: Հապէշները քաջարար պաշտպանեն զայն, իսկ Իտալացիները կը չանան պաչարել: Երեք օրուան կռիւներու ընթացքին Իտա - լացիները կորնչուցած են 776 հոգի, մեռեալ եւ վիրաւոր, մեծ մասը բնիկ: Հապէշական կորուստները յայտնի չեն. բայց կ'ըսուի թէ միայն մէկ ճակա - տամարտի մէջ ռազմադաշտին վրայ ձգած են մօտ հազար հոգի: Այս կռիւները կը չարունակուին անցեալ հինդչաբթիէն ի վեր: Իտալացիներուն նպատակն է գրաւել Հարրարը եւ ձիճիգան որոնց պաշտպանութիւնը յանձնուած է Զօր. Նասիպուի եւ Վէհիպ փաչայի:

*** Իտալիոյ պաշտօնական չրջանակները կը հաւատան թէ կառավարու - թիւնը պիտի յարգէ եւրոպական չահերը՝ իր գրաւած վայրերուն մէջ, բայց եթէ ո եւ է մէկը միջամտէ զինու զօրութեամբ, ինք ալ զէնքով պիտի պատաս - խանէ: Այս ազդարարութիւնը կ'արձարձուի մամուլին մէջ, մանաւանդպէս անոր համար որ Անգլիոյ մէջ նորէն կը յուզեն Սուէզի չրանցքը փակելու խնդիրը:

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պերլինէն Լոնտոնի թերթերուն կը հեռագրեն թէ Թրքական կառավարու - թիւնը հրաւիրած է Քրուպի տունը՝ գրաւոր առաջարկներ ներկայացնել, Տար - տանէլի ամրութեանց չինութեան համար: Հրաւէր մըն ալ ուղղուած է կարգմը ռուսական տուներու:

*** Ճափոնի արտաքին նախարարը հեռագրեց Էնկիւրիի դեսպանին թէ Ճափոն պիտի մասնակցի չահակից պետութեանց խորհրդաժողովին, քննելու համար Տարտանէլի վերազինման խնդիրը:

ԿԱԹՈՂ. ՆՈՒԻՐԱԿԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ամերիկահայ թերթերէն կ'իմանանք թէ կաթող. նուիրակ Գարեգին արք. ապրիլ 8ին Նիւ Եորք հասած է:

"Ոչ-իսլամ հայրենակիցները զուտ քուրիստոս մականուն առնելու պարտաւոր չեն"

Մականունի արձանագրութեանց առթիւ Պոլսոյ « Սօն Փօսթա » թերթը կը գրէ, այս խորագրին տակ (22 ապրիլ).—

« Երկի առտուան թերթերէն մէկը լուր մը տուած էր, որուն համաձայն ոչ - իսլամ հայրենակիցները հարազատ քուրքերէն մականուններ առնելու պարտաւոր են: Երկի այս մասին քննութիւն կատարեցինք Իսթանպուլի մարզահամարի տնօրինութեանց եւ ուրիշ պատկան իշխանութեանց մօտ ու իմա - ցանք որ անհիմն է այս լուրը:

«Ոչ - իսլամ հայրենակիցներէն մեծ մասը իրենց ծնած օրէն ի վեր արդէն մականուն ունենալով, մինչեւ Յուլիս 2 իրենց անձնագրին մէջ գտնուող մականունը պէտք է արձանագրել տան իրենց բնակած վայրի անձնագրի պաշ - տօնատունը: Ուրիշ մականուն առնելու պարտաւորութիւն չկայ »:

*** Մականունի օրէնքին պայմանաժամը լրանալու մօտ ըլլալով, անձնա - գրի պաշտօնատուները ամէն օր անհամար դիմումներ կ'ընդունին: Գումգափուի պաշտօնատունը մէկ օրուան մէջ 800 հոգի միասին դիմած ըլլալով, չէնքը չէ դիմացած եւ պատերը խախտելով դուռներն ու պատկիները կոտրուած են:

Ռուս ղրազդող մը ձերբակալուեցաւ իբրեւ հիթլէրական գործակալ

Փարիզի «Վոպրոժտէնիէ» ռուսական թերթին (միապետական) խմբագիր - ներէն Ալէքսիյեւ ձերբակալուեցաւ Ապահովութեան Տեսչութեան կողմէ, իբրեւ հիթլէրական լրտես: Երկար եւ մանրակրկիտ հարցաքննութենէ մը վերջ, երկու անգամ խուզարկութիւն կատարուեցաւ թերթին խմբագրատունը, որ կըգտնուի Շան ը'Էլիզէի պողոտային վրայ: Հարցաքննութիւններէն վերջը, ամ - բաստանեալը բանտարկուեցաւ (կ'ըսուի թէ ազատ արձակուած է երաշխաւո - րութեամբ): Ապահովութեան Տեսչութիւնը բացարձակ լուութիւն կը պահէ, բայց իրազեկները կը հաւատան թէ Ալէքսիյեւ Գերմանիա գացած է երկու անգամ, 1935ին եւ այս վերջերս, մասնաւոր պաշտօնով: Անցեալ չաբթուընէ իր թերթին մէջ կը գրէր թէ Գերմանիա գտնուած բոլոր ռուսական կազմակեր - պութիւնները միանալով, զօրաւոր մը նշանակած են, իբրեւ ներկայացու - ցիչ հիթլէրական իշխանութեան մօտ:

*Փարիզի ձախակողմեան թերթերը այս առթիւ կը գտատպարտեն կառա - վարութեան թուլութիւնը: «Իւմանիթէ», համայնավար օրկանը չէչտելով թէ «Վոպրոժտէնիէ» կը հրատարակուի Ղուկասովի կողմէ, կը գրէ թէ այս թերթը (Վերածնունդ) կապուած է ռուս զինուորական միութեան հետ, որուն նախագահն է զօր. Մէլլէր եւ որ «խառնակիչ գործակալներու եւ լրտեսներու մասնաւոր դպրոցներ կը պահէ Պուլկարիոյ, Եուկոսլավիոյ, Լեհաստանի, Լեթոնիոյ, Ֆինլանտայի եւ Ճափոնի մէջ: «Վոպրոժտէնիէ»ի տնօրինութիւնը սերտ եւ տեւական յարաբերութիւններ ունի Գերմանիոյ եւ Ճափոնի դեսպա - նատուներուն հետ: Փոդոլիներ տեղի կ'ունենան թերթին խմբագրատան մէջ, ուր կը հանդիպին պատասխանատու խմբագիրները եւ Փարիզի ճափոնական դեսպանատան զինուորական կցորդը: Աւելցննենք թէ Ալէքսիյեւ, որ կը տա - րագրէ « Ալի Պապա», տասը տարիէ ի վեր կը գտնուի այս թերթին խմբագրու - թեան մէջ: Մենք ուրիշ փաստաթուղթեր ալ ունինք. «Վոպրոժտէնիէ» ամէն օր կը ղրկի Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութեամբ... Այս մասին մեր գիտ - ցածը բաւական է պահանջելու որ վերջնապէս պատժուի այդ լրագիրը եւ ան - միջապէս վնասելու անկարող վիճակի մը վերածուին Ալէքսիյեւի արբանեակ - ներն ու պետերը»:

« Փօփիւլէր», ընկերվարական օրկանը եւս, հաղորդելով Ալէքսիյեւի ձեր - բակալութիւնը, կը գրէ թէ փաստաթուղթեր գտնուած են խուզարկութեան ատեն: «Ոստիկանական չրջանակներու մէջ կ'ուզեն նուազեցնել գործին արժէ - քը, որովհետեւ խնդրոյ առարկայ մարդուկը ծառայած կ'երեւայ նաեւ Ֆրան - սական ոստիկանութեան: Մենք չենք գիտեր թէ իր յանախադէպ այցելու - թիւնները դէպի Գերմանիա, որոնք Ապահովութեան Տեսչութեան ուշադրու - թիւնը գրաւած են, որ եւ է կապ ունի՞ն լրտեսութեան հետ: Բայց ինչ որ դի - տենք, այն է թէ ժամանակն է վերջ տալու «Վոպրոժտէնիէ»ի Ալէքսիյեւին եւ ռուս միապետական չրջանակներու քարոզութեանց»:

Պուլկարիա՞ն ալ պիտի խախտէ դաշնագիրը

Պուլկարիոյ նախարարական խորհուրդը չաբաթ առտու բացառիկ նիստ գումարեց արքայական պալատին մէջ, նախագահութեամբ Պորիս Թագաւո - րին: Նիստը տեւեց չորս ժամ: Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւատան թէ այս առթիւ երկարօրէն քննուած է Պուլկարիոյ բռնելիք դիրքը՝ Նեղուցներու վե - րազինման պարագային: Միւս կողմէ կ'ըսեն թէ խորհրդակցութիւններ կա - տարուած են, վերահաստատելու համար նախկին սահմանադրութիւնը որ չնչուած էր 1934 մայիս 19ի զինուորական յեղաչրջումով: Այդ պարագային կառավարութիւնը պիտի փոխուի եւ նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին:

**** Ուրիշ աղբիւրէ մը կը հաղորդեն.— Նախարարական խորհուրդին նիստը մեծ հետաքրքրութիւն չարժեց Սոֆիայի մէջ, մանաւանդ որ բոլորն ալ կը կարծեն թէ խնդիրը կապ ունի Նէօյլիի դաշնագրին զինուորական կաշկան - դումներուն հետ: Արդէն ատենէ մը ի վեր որոշման մը կը սպասուի այս մա - սին: Կարդ մը թերթեր, որոնք իրենց ներշնչումը հաւանաբար ստացած են արտաքին նախարարութենէն, վերջերս յօդուածներ հրատարակեցին Պուլ - կարիոյ զերիչխանութեան դէմ հաստատուած սահմանափակումներու չնչման մասին: Այս առթիւ կարեւոր թերթ մըն ալ ցաւ կը յայտնէր որ Պուլկարիա մեկուսացած է միջազգային տեսակէտով, այնքան վճռական պահու մը:*

Զրոյց կը չրչի թէ բանակցութիւններ կը կատարուին Գերմանիոյ հետ, զէնք եւ ռազմանիւթ ստանալու համար, հաւատացման հիման վրայ: Կը կար - ծուի թէ Նէօյլիի դաշնագրին դէմ ցոյցեր պիտի կատարուին Մ. Դէորգի տօ - նին առթիւ, մայիս 6ին, որ Պուլկարիոյ զինուորական տօնն է:

— • —

ՅԱՐԱԿԱՆ ԴՆԴԱՊԵՏ ՄԸ, Վլատիմիր Հօյէցքի, անձնասպան եղաւ Տրա - կինեանի մէջ, ինքզինքը սանդուղքէն վար նետելով: Գործազուրկ էր եւ քրչ - ուառութեան մատնուած:

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԱՀԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ ԴԱՒԹԵԱՆ

(Ա. Իր վիպակի մասն)

Իսկ ահաւասիկ ինչպէս, որ տարի մը անց, Ռուբէն Ալեքսանեան կրկին կը հանդիպի Ռուբէն Ալեքսանեանի, բայց այս անգամ ոչ թէ Պոլսոյ մէջ, այլ Մոսկուայի մէջ, ուր Ռուբէն Ալեքսանեան ուղարկուած էր Պոլսոյ Ազգային Ժողովի կողմէ՝ Ազգային Սահմանադրութեան մասին տեղեկութիւններ հաւաքելու համար։

Ռուբէն Ալեքսանեան Մոսկուայի մէջ կը հանդիպի նաեւ Ռուբէն Զարդարեանի, որ Պոլսոյ մէջ ծանօթ էր Ռուբէն Ալեքսանեանի հետ։ Ռուբէն Զարդարեան Մոսկուայի մէջ կը զբաղէր ուսուցչութեամբ եւ կը հրատարակէր «Ազատ Խօսք» անունով շաբաթաթերթ մը

ՇԱԲԱԹ 28-4-36

«Թարմ հնձոցի» մի վնասակար ոգի

— Հը՛, ես էլ ասեմ, ինչ է պատահել, որ ամբողջ օրը ոչ մի տեղ չեմ տեսնում քեզ, Շուշանիկ ջան, ոչ էլ դու ինձ, ու մտածում եմ՝ գուցե մի բան է պատահել, որի մասին ես ինձ չես ասում։

— Ա՛յ տղա, ինչ պետք էր ասել։ Ես ինքս էլ չգիտեի, որ այսօր պիտի գամ քեզ մոտ։

— Ա՛հ, լսո՛ւմ եմ։

Ցնծագին պոռթկաց Վահան։ Նա ուրախ էր, որ Շուշանիկը եկել էր իր մոտ, որովհետև ինքն էլ շատ էր ուզում նրան տեսնել։ Ամբողջ երեք շաբաթ էր, որ նրանք չէին տեսնվել։ Վահանը զբաղված էր եղել գյուղատնտեսական աշխատանքներով, իսկ Շուշանիկը հիվանդացել էր։ Ուստի նրանք ստիպված էին եղել հրաժարվել իրենց հանդիպումներից։

Վահանը ուրախ էր, որ Շուշանիկը հիվանդությունից հետո առողջացել էր, ինչպես նաև այն պատճառով, որ նրանք կրկին կարող էին հանդիպել իրար հետ։

Շուշանիկը ևս ուրախ էր, որ Վահանը առողջ էր, ինչպես նաև այն պատճառով, որ նրանք կրկին կարող էին հանդիպել իրար հետ։

Նրանք նստեցին մի նստարանի վրա, որ գտնվում էր գյուղի ամենագեղեցիկ վայրում։ Նստարանի առջևից սկսվում էր ձորը, որի հատակով հոսում էր մի փոքրիկ գետակ։ Ձորի երկու կողմերում աճում էին ծառեր, որոնք ստեղծում էին հրաշալի ստվերներ։ Ձորի հատակում, գետակի ափերին, ծաղկել էին վայրի ծաղիկներ։ Ամենուրեք տիրում էր գարնանային հրաշալի թարմություն։

Վահանը ձեռքը դրեց Շուշանիկի ուսին և ասաց.

— Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ է պատահել քեզ։ Ինչո՞ւ ես դու ինձ ասում, որ ոչինչ չի պատահել։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ ինչ-որ բան չես ասում։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ ինչ-որ բան չես ասում։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ ինչ-որ բան չես ասում։

Շուշանիկը ժպտաց և ասաց.

— Ես ինձ ոչ մի վատ չեմ զգում։ Ես ինձ շատ լավ եմ զգում։ Ես ինձ շատ լավ եմ զգում։

Վահանը նայեց նրա աչքերի մեջ և ասաց.

—

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՍԱՆՁԱԳԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Անտիոքէն կը գրեն պրաբական թերթերու.—

Ալէքսանտրէթի սանճագը Թուրքիոյ կցելու ձգտող չարժումը հետզհետէ կը չեչտուի Թրքական շրջանակներուն մէջ: Սանճագին չահերը պաշտպանելու համար սահմանուած մասնաւոր յանձնախումբ մը նշանակելու առաջարկը նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ բնակչութեան մէջ, մասնաւորապէս Թուրք երիտասարդութեան կողմէ: Թուրք շրջանակներ կը յայտնեն թէ Թրքական կառավարութիւնը բացարձակապէս մատ չունի այս չարժման մէջ, որուն նպատակն է շրջանին ճակատագիրը հանրաքուէի մը ենթարկել՝ Ազգերու Դաշնակցութեան հսկողութեան տակ:

Էնկիւրիէն ստացուած լուրերու համաձայն հանրային կարծիքը մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւի Սուրիոյ անցուդարձերուն:

Հեղինակաւոր շրջանակներ կը հերքեն այն տարածայնութիւնը թէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը Ալէքսանտրէթի սանճագին Թուրքիոյ կցման խնդիրը պիտի յարուցանէն անմիջապէս որ Ֆրանքեւսուրիական համաձայնագիրը ներկայացուի Ազգերու Դաշնակցութեան:

Նոյն շրջանակները կը յայտարարեն նաեւ թէ Թուրքիա չպիտի հակառակի, եթէ շրջանին բնակչութեան մեծամասնութիւնը սկզբունքով համաձայն ըլլայ հանրաքուէին:

Էնկիւրիէն ստացուած ուրիշ լուրերու համաձայն Թուրք պետական անձնաւորութիւններ յայտարարած են Սուրիացի վարիչներու թէ «Թուրքիա մտադիր չէ միջամտելու Սուրիոյ ներքին խնդիրներուն եւ թէ սանճագին մէջ ծաւալող Թրքասիրական չարժումը գործն է տեղական Թուրք կազմակերպութիւններու, որոնք որ եւ է աջակցութիւն չեն ստանար, ուղղակի թէ անուղղակի, Թրքական կառավարութենէն»:

Ընդհանուր գործադուլ Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ Արաբներու ընդհ. գործադուլը կը չարունակուի ամբողջ Պաղեստինի մէջ: Պահակախումբեր կը պտտին քաղաքներու մէջ, ինքնաչարժներով: Երուսաղէմի փողոցները ամայացած են, երթեւեկը չափազանց նուազած, խանութները փակուած:

Հրէական գործակալութեան տնօրէնը լսած ըլլալով թէ աւելի պիտի սաստկանայ գործադուլը, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.— Ընդհ. գործադուլը անպատեհ է եւ չի կրնար ծառայել արաբական չահերուն: Երկրին տնտեսական կացութիւնը, որ խանգարուած էր իտալեւթովպական պատերազմին հետեւանքով, սկսած է չտկուիլ, իսկ այս գործադուլը չի կրնար ընդունելութիւն գտնել նոյն իսկ արաբ վաճառականներուն կողմէ: Մնաց որ, Պաղեստինի ժողովուրդը այլազան է, եւ Հրեաները մեծամասնութիւն կը կազմեն քաղաքներու մէջ: Գործադուլը կրնայ յաջողիլ գիւղական շրջաններու մէջ, եւ վնասակար է ամէն կերպով: Քաղաքներու մէջ Արաբները փակելով իրենց խանութները, պատճառ պիտի ըլլան որ իրենց յաճախորդները հրեայ մրցակիցներու դիմեն: Միւս կողմէ անգլիական կառավարութիւնը յայտարարած է թէ տեղի չպիտի տայ որ եւ է բռնութեան առջեւ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՄՈՎ

ԶՈՐԲՈՐԴ ՔԱՂԱՔԻ ՄԸ ՀԻՄԸ դրուեցաւ Պոնտինեան ճահիճներուն մէջ (Իտալիա), նախաձեռնութեամբ Մուսոլինիի, որ անձամբ բացաւ չորս խոր ակօսներ, իբրեւ սահմանը նոր քաղաքին գլխաւոր հրապարակին: Քաղաքը պիտի կոչուի Ապրիլիա եւ պիտի վերջնայ 1937 հոկտեմբեր 29ին: Այս առթիւ կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ «Ադամնորդ»ը:

ԱԻՍՏՐՈՒՈՑ փոխ - վարչապետը, իշխան Շեթարէնպէրկ, յայտարարեց թէ անհնազ պիտի աւլէ նացիները (հիթլէրական): Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս յայտարարութեան, որովհետեւ ճիշդ այս միջոցին լուրեր կը շրջին թէ նացիները նոր փորձ մը պիտի կատարեն, Աւստրոյ կառավարութիւնը տապալելու համար: Իշխան Շեթարէնպէրկ սերտ կապեր ունի Մուսոլինիի հետ:

ՀԻՆԳ ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ ՍՊԱՆԻՈՑ մէջ եւ տասը հոգի վիրաւորուեցան, իբրեւ հետեւանք նոր խռովութեանց:

ԵԹՈՎպԻՈՑ ԿԱՑՍԵՐ ՕԴԱՆԱԻԱՑԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆԸ, Ֆրանսացի օդաչու Ռընէ Տրուէյէ, չաթաթ օր անհետացաւ իր սաւառնակին հետ, թռչելով Վիլլաքուպլէի կայանէն: Կը կարծուի թէ Եթովպիա գացած է: Ոստիկանութիւնը հետապիր ուղղեց ամէն կողմ, որպէսզի ձերբակալեն փախստական օդանաւորդը: Սաւառնակը գնուած էր Ամերիկայի մէջ, 15,000 տոլարի, նէկլեսին համար:

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՑ կառավարութիւնը մեծագումար վարկ մը քուէարկեց, զօրացնելու համար երկրին պաշտպանողական միջոցները:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մերձեցումը, որ ամրապնդուեցաւ լեհ վարչապետին այցելութեամբ, մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ կեդր. Եւրոպայի մէջ: Հունգարական թերթերը կը չեչտեն այցելութեան արժէքը, բացատրելով թէ անոր չնորհիւ Հունգարիա եւ Լեհաստան պիտի կրնան ապահովել իրենց իրաւունքները: Կ'ըսուի թէ քաղաքական ծրագիրներ մշակուած են ի վնաս Եուկոսլաւիոյ եւ Ռումանիոյ, մանաւանդ որ կը չեչտուի թէ Լեհաստան ալ չահեր ունի Դանուբի վրայ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ճարտնական դէսպանը հաց կերոյթ մը տուաւ, ի պատիւ զինուորական կցորդին: Ներկայ էր նաեւ մարշալ Վորոչիլով, Ե. Միութեան զինուորական գործավարը, որ իր բաժակաճառին մէջ չեչտեց թէ կարելի է խաղաղութեամբ լուծել երկու երկիրներուն միջեւ ծագած վէճերը, եթէ վերջ տրուի անպատասխանատու տարրերու գործունէութեան:

Հ. Ց. Դ.

ՊՐԻՍՍԷԼԻ (Պելճիքա) ՆԷՄՐՈԻԹ խումբի ժողովը, Ապրիլ 30ին, սովորական ճաւաքատեղին,

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

Մայիս 3, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Լ. Յ. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

5 Rue de l'Eglise

Կը խօսին՝ Տիկ. ՓԻՊՐԻՒՃԵԱՆ եւ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Ջոմի վահագնեան նուագախումբ:
Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Աբիները:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

Թատերական Ներկայացում

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. կարտանի Նիկոլ—Դուհան ենթակոմիտէի կողմէ եւ մասնակցութեամբ «Անդրանիկ» թատերախումբի

Կը ներկայացուի ՍԱՍՈՒՆԸ ԱՅՐՈՒՄ Է

3 Մայիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. ցան մէջ
Տոմսեր՝ 4 եւ 3 Ֆրանք:

Թատերական ներկայացում

Կ. Խաչի Վիէննի Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր գաղթոցին
3 Մայիս. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սէրքըլ կաթոլիկի սրահին մէջ
Կը ներկայացուի ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՑ
Մուտք՝ 3 եւ 1 Ֆրանք:

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ Մայիս 9ին
իրիկուան ժամը 9էն մինչեւ լոյս
Ռուսական ճոխսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio
Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻՔ

Մարսէյլի Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ընտանեկան մեծ պարահանդէսին
որ տեղի պիտի ունենայ Մայիս 16ին, շաբաթ երեկոյ,
Քոլիզէի շքեղ սրահին մէջ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Պուլվար Օտոօի (Մարսէյլ) վտամեան ենթակոմիտէն բոլոր ընկերներու կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Թովմաս Քէօսայեանի եւ իր սիրազաններուն, իր որդւոյն փոքրիկ Մինասի դառնակսկիծ մահուան առթիւ, որը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 23ին, 6 տարեկան ծաղիկ հասակին:

ՅՕԽՇԱՏԻՏՐ

Հ. Կ ԵՒ ՄԱՐՏԻՆԵՐՈՒՄ միութեան վարչութիւնը ներկայիս կը հրաւիրէ իր անդամները եւ նախկին ռազմիկները փուճով գիմել *163* Avenue Jean-Jaurès անձամբ կամ նամակով, ստանալու համար միութեան կողմէ պատրաստուած հարցարանները, ֆրանսական Carte de Combattant ունենալու համար:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԻՄ,,

ի ԺԴ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ՌՈՍՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները: ԱՐՏԱՇԷՍ Ա. ԲԵՂԵԱՆ.— Հայ եւ Թուրք վաւերաթղթեր: Հ. ԱՃԷՄԵԱՆ.— Բագրատ վրդ. Գէորգ - Թաւագլեան: ՍԻՄ. ՎՐՈՅԵԱՆ.— Լեւոն Թադէոսեան (Պապաչո): ՎԱՀ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր: ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը: ԱՐՄԻՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուարի 18ի յեղափոխութիւնը: ԱՆՑԵԱԼՔ.— Ակադ. Ալէքսանդր Թումանեան: կեանքն եւ Մշակոյթ: Գիրք եւ Մամուլ: Գրախօսական: ՑԱԻԵԼՈՒԱԾ.— Վ. Մանկունի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի:

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիները 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gité Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ՈՒ ՊՐԱԿԵԱՐ

Ամսագրին Դ. (Ապրիլ) թիւը ճոխ բովանդակութեամբ եւ պատկերազարդ: Քաջալերեցէ՛ք ֆրանսահայ այս գրական ամսագիրը, որուն տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30 ֆրանք, արտասահմանի համար 40 ֆրանք:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e)
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝ V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières (Seine), Chèque Postaux 1647.93 Paris,

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *թրէսէօզներ, պարզ աշխատանքի հաւաար: Դիմել*
Ferandի, 74 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ԲԱՒԻ ՏԱՐԸՁԱ
Raki DARIDZA
Խմեցէք եւ խորհուրդ տուէք ձեր բարեկամներուն խմել զուտ խաղողէ պատրաստուած ախորժահամ եւ կազդուրիչ
ՌԱՔԸ **ՏԱՐԸՁԱՆ**
Դիմեցէք **RURIK**
46, rue Fontenay
MONTROUGE (Seine).
Tél. Alésia: 46-40 եւ 46-41
Այսկարճնով 25 լիտր տապարանք տուղներուն կը տրուի կէս տիպր նուէր:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՔԸ
Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 73
Աբեղայական եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՈՕԺԷՆԱՔԻ
Մասնագէտ կանանց, սրտի, արեան եւ ամէն տեսակ ինանդուքիւններու: Էլեկտրաբուժում: Կ'ընդունի ժամը 2—4: Դիմել՝ 10 Rue Lord-Byron, Métro Georges V Tél. Elysées 22-79.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe, LYON.

ՍՈՎԵՏՆԵՐԸ Կ'ԵՂԱՁՐԶՈՒԻ՞Ն ԹԷ ԿԸ ՅԵՂԱՁՐԶՈՒԻՆ

Ցաջորդ օրը բժիշկին քով տարի ինծի ծանօթ Ֆրանսացի փրօֆէսէօր մը, որ թոքախտի մասնագէտ է: Երկար պնդումներէ վերջ, փրօֆէսէօրը բժիշկին բացատրեց իր վիճակը, մտիկ ըրաւ զայն:

— *Գիտէ՞ք որ դուք պէտք ունիք երեք ամսուան բուժարանի կեանքի մը:*

— *Գիտեմ: Բայց, անկարելի է:*

Փրօֆէսէօրը ժպտեցաւ մեղմօրէն, նայեցաւ անոր, յետոյ՝ ինծի, հրաժեշտ առաւ եւ դնաց:

Ցաջորդ օրը բժիշկը մեկնեցաւ Ռուսիա:

×

Ամեն տարի կը գրէր ինծի: Կը յանձնարարէր նոր գիրքեր կամ պարբերականներ: Քորս տարի վերջ կրկին եկաւ Փարիզ: Պարզ էր որ աւելի առողջ էր, ու ինքզինքը աւելի առոյգ կը զգար: Կը մասնակցէր համագումարի մը, որ կինքը չատ կը հետաքրքրէր: Այդ պատճառաւ ալ խօսակցելու չատ միջոց չունէր: Այսուհանդերձ, յաջողեցաւ ինծի պատմել թէ «իր ճակտին վրայ» գործերը չատ առաջ կը յառաջանան, «փոփոխման» նշաններ երեւան կուգան, ու թէեւ դեղերը, ըստ առաջնոյն, պէտք է տնտեսել միջոցներով պատրաստեն, բայց եւ այնպէս բարելաւում մը կայ:

Վերջին անգամ զինքը տեսայ 1932ին: Ան կրկին նիհարցած էր, դեղնած ու ծերացած: Բայց աչքերը կը փայլէին նոյն երիտասարդական բոցով:

— *Այս անգամ ձեր քով եկայ մեռնելու համար, ըսաւ ան:*

Ու երկուքս ալ խնդացինք:

— *Ոչ, իրաւ կ'ըսեմ, կատակ չէ ան:*

Ու յետոյ աւելցուց, ըսելէ վերջ թէ կ'ուզէ փրօֆէսէօրին դիմել.

— *Դուք կը կարծէք թէ ես բոլորովին պուլժուա դարձած եմ եւ եկած եմ դարմանուելու համար: Որոշ չափով ճիշդ է ատիկա: Կրնայի եւ Մոսկուա երթալ: Մենք նոր վերջացուցինք բժշկական ճակատի հնդամեակը: Հիմա մեր երկրին մէջ ամէն ինչ ռէլսի վրայ (չոգեկառքի դիծ) դրուած է: Շատ ու չատ բաներու պակասունինք: Բայց ամէն ինչ ռէլսի վրայ է, ու չդեկառքը դրեթէ չոգիի վրայ: Մօտ ատենէն իրապէս պիտի յառաջանայ...*

Բժիշկը պահ մը մտածեց, յետոյ ըսաւ.

— *Լսեցէք, մենք այլեւս երբեք իրար պիտի չտեսնենք: Ես կը ճանչնամ իմ մարմնային մեքենան: Ալ ոչ մէկ բան կ'օգնէ անոր: Վերջին տեսակցութիւնն է ասիկա... բայց, ես կ'ուզէի ձեզի ըսել թէ Ռուսիա դուրս ելած է յետընկած փողոցէն: Ան ելաւ այդ փողոցէն՝ այնպէս ինչպէս մտեր էր հոն՝ առանց չատ կախում ունենալու բոլշեւիկներէն եւ անոնց նմաններէն: Ծրագիրներն ու նշանախօսքերը այն քան քիչ օգնեցին յեղափոխութեան պայթումին, որքան անոր սանճումին: Բայց, ժողովուրդը, մեր ռուս ժողովուրդը, չատ ամուր եւ առողջ դուրս եկաւ: Պիտի տեսնէք, դեռ չատ քիչ ատեն վերջ ոչ թէ բոլշեւիկները պիտի պիտի տանին իրենց հետեւէն, այլ՝ ան՝ զանոնք պիտի տանի իր հետեւէն: Սովիա արդէն իսկ կատարուած է՝ մեր կեանքի չատ մը մարզերուն մէջ...*

×

Երկու չաթաթ յետոյ ինձ հաղորդուեցաւ թէ բժիշկը մեռած է:

Բժիշկին լուսաւոր յիշատակէն — որ կ'այրէր հայրենիքի սիրով,— իմ յիշողութիւնս կը հակի երիտասարդ աղջկան մը, որ Փարիզ էր եկած քանի մը ամսուան համար, որպէսզի հոս աւարտէ դրական գործ մը, զոր սկսած էր Մոսկուայի մէջ: Մորպոնի նրբանցքներուն եւ մատենադարանին մէջ ան կ'ընկերանայ աղջկան եւ գրեթէ ամէն օր կուգար մեղի:

Հարկ է նախապէս յիշել պարագայ մը, այս աղջիկը բացառապէս առանձնաչնորհեալ վիճակ մը ունէր.— Ծնած էր հարուստ ընտանիքի մը մէջ, այնպէս որ իր գոյութեան առաջին տարիները ճաշակած էր մշակութային կեանքի այն բացառիկ մթնոլորտը, զոր համեմատաբար քիչեր կը շնչեն: Յեղափոխութեան շրջանին ան տասը տարեկան էր, այսինքն՝ կեանքի խայն շրջանին մէջ, երբ որոշ սովորութիւններ, բարքեր եւ ճաշակներ այլեւս կը յատկորոշուին, բայց մտածումներն ու զգացումները հազիւ կը սկսին ձեւաւորուիլ:

Յեղափոխութեան առաջին տարիներուն, իր ծնողքը կը կորսնցնէն ամէն ինչ, բայց ոչ՝ կարելիութիւնը համեմատաբար լաւ ապրելու: Հայրը կը ծառայէ «Հաստատութեան» մը մէջ, կը ստանայ լաւ վճարում: Մայրը կը վարէ անկեղծոց մը, ինչ որ աոչինան հնարաւորութիւն կուտայ լրջօրէն չարունակելու ուսումը՝ Ֆրանսիոյնի, անգլիերէնի եւ ճեմարանի դասընթացքներու յատուկ նիւթերուն: Ան, տասնեւութ տարեկանին կ'արձանագրուի Մոսկուայի համալսարանը, կը նուիրուի հանրային գործերու կրթական բարձր հաստատութեանց մէջ, եւ, ի վերջոյ, մեծ ախորժակով կ'աշխատի Ֆրանսական գրականութեան, բայց մասնաւորապէս Անաթոլ Ֆրանսի վրայ: Քարպէս Անաթոլ Ֆրանսի վրայ: Քարտարի յետոյ, մեծ ճիգերու գնով, կը ստանայ «Փարիզի մէջ չանձնական» բարելութիւն մը՝ 8 ամսուան համար, որպէսզի հոն աւարտէ Անաթոլ Ֆրանսի մասին սկսած գործը:

Որքան մօտէն կը ճանչնայի Անանի (ընկերք թէ այդ էր իր անունը), այնքան պարզ կը դառնար ինծի համար թէ ան՝ ոչ միայն ռուսական, այլեւ եւրոպական տեսակէտէ խառնուածքի մը էր՝ բացառապէս օժտուած, եւ ինչ որ կարեւոր է, ինք գ'օգտուէր իր այդ չնորհէն ամենանպատակայարմար ձեւով:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՌԱՋԸ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.284

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԾՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄԱՍՆԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
29 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3101

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԵՔՈՓ ԽՕՍՔ

ԱՊՐԻԼ 26Ի ՔՈՒԷՆԵՐՈՒՆ ԻՄԱՍՏԸ

— · —

Ոչ մէկ ֆրանսական, այլեւ հաւեան երկիրներու հանրային կարծիքը անհամբերութեամբ կը սպասէ մայիս 3ի համեմատական ընտրութեանց, որոնք վերջնապէս պիտի պարզեն կացութիւնը:

Արդարեւ, խառնակ տագնապութիւն մը զործեց կիրակի օրուան քուէարկութեան արդիւնքը, եւ մտահոգութեան մատնուած են մանաւանդ քաղքենի հոսանքները, որոնք տարբեր բան կը սպասէին:

Ինչպէս կը հաստատեն պաշտօնական տեղեկութիւնները, Ապրիլ 26ի ընտրութեանց մէջ դերակշռութիւն չհաց են ձախերու եւ աջերու ծայրագոյն թեւերը: Իսկ առանձնապէս ուշագրաւ է համայնավարներու յաջողութիւնը, թէ քուէներու ճնշումով եւ թէ երբեւ առաջին արդիւնք:

Օրուան լուրերը կը հաստատեն թէ կրկնապատկուեր է համայնավարներու չհաց քուէն, հասնելով 1,500,000ի, մինչդեռ հազիւ 790,000 կը հաշուէին 1932ին: Յաջողութիւնը ուշագրաւ է մանաւանդ Փարիզի մէջ, ուր համայնավարները չհաց են 145,000 քուէ, 1932ի 80,000ին դէմ: Իսկ արուարձաններուն մէջ իրենց չհան եղած է 228,000 քուէ, փոխան 100,000ի (1932):

Իրենց օրականները նոյնքան ուշագրաւ յաջողութիւններ կ'ապահովեն նաեւ Մարսէյլի, Լիոնի եւ հիւսիսային շրջաններուն մէջ: Իսկ արգէն լայն բացած են առագաստները, յառաջիկայ կիրակի օրուան համար, նպաստաւոր դիրքի մէջ գտնելով 60 — 70 թեկնածուներ:

Մտանագէտներ կը կարծեն թէ, համայնավարները կրնան առնուազն 50 երեսփոխան ապահովել նոր երեսփ. ժողովին մէջ, փոխան 10 — 11ի, զոր չհաց էին 1932ին: (Կիրակի օր արդէն ընտրեցին 9 հոգի):

Անչուշտ այս յաջողութիւնը հետեւանք է ժողովրդական ճակատին, որ կը գործէ աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր: (Արմատապահական, ընկերվարական, համայնավար եւ ուրիշ անջատ խմբակներ):

Ազգակողմեան մամուլը խոստովանելով հանդերձ համայնավարներուն յաջողութիւնը, դիտել կուտայ թէ չհաց եղած է ոչ թէ ի վնաս իրենց (Ազգային ճակատ), այլ ի վնաս ժողովրդական ճակատի երկու զօրաւոր թեւերուն, արմատական եւ ընկերվարական:

Ինչպէս ալ մեկնեն, իրականութիւն է որ ժամգոյն պատկեր մը կը ներկայացնեն այդ երկու հոսանքները, իրրեւ ընտրական յաղթանակ:

Այսպէս, 1932ի առաջին քուէարկութեան առեն արմատականները չհաց էին 63 աթոռ, իսկ այս անգամ՝ 25: (Շահ՝ 2, կորուստ՝ 7): Ընկերվարականներն ալ 40ի փոխարէն չհաց են միայն 23 աթոռ: (Շահ՝ 2, կորուստ՝ 6):

Ուրիշ յատկանշական իրողութիւն մը.— երկու կուսակցութիւններն ալ չեն յաջողած մէկ անգամէն ընտրել չատ-չատերը իրենց ականաւոր կամ գործօն թեկնածուներէն:

Այս պարագաներուն մէջ, զարմանալի չէ որ նոյնիսկ արտահայմանէն անհամբերութեամբ կը սպասեն մայիս 3ի ընտրութեանց, անոնց արդիւնքին հետ կապելով Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան ընթացքը:

Համեմատական ընտրութեանց արդիւնքը հետաքրքրութիւն կը պատճառէ նաեւ անոր համար որ, ժողովրդական ճակատին մասն ալ փորձութեան պիտի ենթարկուի:

Ճակատին երեք թեւերը հարկադրուած են դիջումներ կատարել փոխադարձաբար, որպէսզի ճեղք մը չբացուի եւ «ֆաշական» թեկնածուները չյաղթեն, օգտուելով իրենց մրցակցութենէն:

Ուրեմն, ո՛ւր որ համայնավար թեկնածուն աւելի յոյս կը ներշնչէ յաղթելու, արմատականն ու ընկերվարականը պարտաւոր են անոր վրայ կեդրոնացնել իրենց քուէն: Եւ փոխադարձաբար, համաձայն ընտրական շրջանակին եւ ընտրելի թեկնածուին վայելած վարկին:

Այս կացութենէն կը հետեւի թէ իւրաքանչիւրին չհան ու կորուստը պիտի բաժնուի երեք հոսանքներուն միջեւ: Իսկ ամէնէն կարեւոր պարագան,— Արմատականները որոնք մինչեւ հիմա կը տիրապետէին խորհրդարանին մէջ, այս անգամ պիտի վերադառնան թեւաբեկ, եթէ ոչ կոտորակուած:

Այսպէս կամ այնպէս, քաղքենի թերթերը լուրջ մտահոգութեան մատնուած են եւ ծայրայեղ տարրերու յաջողութեան պատասխանատու կը հռչակեն արմատականները, յատկապէս մատնելով Էրիօն, Տալատիէն եւ միւսները:

Միւս կողմէ, կը թուի թէ նոր երեսփ. ժողովն ալ պիտի դառնայ քառակուսի անիւ մը, քանի որ երկու ճակատները պիտի հաւասարակշռեն իրար, եւ մեծամասնութիւնը պիտի դառնայ միշտ երրորդ: Մանաւանդ որ, առ նուազն 40 արմատականներ միշտ կը յամառին պահել իրենց անկախութիւնը, չատ մը հարցերու մէջ:

Այս պարագաներուն տակ, ճախակողմեան ճակատը չի կրնար չատ մեծ փոփոխութիւններ կատարել ներքին քաղաքականութեան մէջ: Ինչ կը վերաբերի արտաքին քաղաքականութեան, անոր ամէնէն կարեւոր դերը պիտի ըլլայ աւելի ամուր կառչիլ Ազգերու Դաշնակցութեան:

Իտալեւեթովպական պատերազմը եւ Հռենոսի խնդիրը խախտեցին Ֆրանսայի քաղքենի տարրերուն վստահութիւնը՝ ժրընեւի հանդէպ, որ երկու չափ եւ երկու կշիռ գործածեց: Ձախերը աւելի հաւատարմօրէն կապուած են հաւաքական ապահովութեան սկզբունքին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

— o —

Ձախերը կը յուսան նոր յաղթանակներ շահիլ յառաջիկայ կիրակի

Պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, կիրակի օրուան քուէարկութեանց մէջ ընտրուած են 183 երեսփոխաններ, իսկ համեմատականի մնացած՝ 433 հոգի: Նախորդ ընտրութեան առեն (1932) առաջին քուէարկութեամբ ընտրուած էին 248 հոգի: Ընտրութեանց մէջ զգալի յաջողութիւն չհաց են ծայրագոյն ձախերն ու ազգայնականները: Համայնավարները ընտրած են 9 երեսփոխան, (1932ին՝ 4) արմատական ընկերվարականները՝ 25 (1932ին՝ 63), ընկերվարականները՝ 23 (1932ին՝ 40), անջատուած համայնավարները՝ 1, անջատուած ընկերվարականները՝ 5 (1932ին՝ 9): Ազգային ճակատէն հանրապետականները ընտրած են 51 (1932ին՝ 44), ժողովրդական դաշինքավարները՝ 12, ձախակողմեան հանրապետականները՝ 28 (50), անկախ արմատականները՝ 13 (25):

Համեմատական ընտրութեանց առթիւ ձախակողմեան հոսանքները կրցուան յաղթանակել 73 համայնավար, 100 արմատական, 140 ընկերվարական եւ 24 զանազան հոսանքներու պատկանող թեկնածուներ: Այս ընտրութեան առթիւ, չատ ծանր փորձի մը պիտի ենթարկուի ժողովրդական ճակատը (ձախ), որովհետեւ մէկը միւսին քուէ պէտք է տայ, այլապէս պիտի ընտրուին աջակողմեան թեկնածուներ:

Ձախակողմեան կուսակցութիւնները ստիպողական կոչեր կ'ուղղեն իրենց հետեւորդներուն, որպէսզի չխախտեն գոյացած համաձայնութիւնը եւ չքրուին քուէները: «Իւմանիթէ», համայնավար պաշտօնաթերթը, կարգապահութեան կոչ մը ուղղած էր երէկ, Մարսէլ Քաշէնի ստորագրութեամբ:

Ընտրութեանց արդիւնքը ծանր տագնապութիւն զործեց ակարանին վրայ եւ զրամատիրական - սեղանաւորական շրջանակները իրարանցումի մատնուեցան: Արժեթուղթերն ալ մեծապէս ազդուեցան: Թերթերը կը գրեն թէ հարիւրաւոր միլիոն ֆրանքի ոսկի քաշուած է Պանք տը Ֆրանսէն, ինչպէս եւ մեծագումար աւանդներ՝ զրամատուներէն:

Ազգակողմեան թերթերը մասնաւորապէս ուշադրութիւն կը հրաւիրեն ձախերու յաղթութեան վրայ: Արտաքին նախարար Պ. Ֆլանտէն, որ ընտրուած է, կոչ մը ուղղեց արմատականներուն, որպէսզի իրենց քուէները տան չախաւորներուն: Այս առթիւ կը չեշտէ.— «Անուրանալի է որ կիրակի օրուան ընտրութիւնները համայնավարական զօրաւոր յառաջդիմութիւն մը կը ցուցնեն: Եթէ համայնավարական չհաները ազգաբարութիւն մը կը կազմեն, կրնանք երկրորդ ընտրութեան մէջ ապահովել յաղթութիւնը այն տարրերուն որոնք աւելի քան երբեք անհրաժեշտ կը գտնեն չափաւոր կուսակցութեանց համախմբումը»:

Իրագեկներու կարծիքով, արմատականները, որոնք տարիներէ ի վեր մեծամասնութիւն կը կազմեն երեսփ. ժողովին մէջ, այս անգամ հազիւ 120 երեսփոխան կրնան ունենալ, փոխան 160ի, իսկ ընկերվարականները՝ 110, փոխան 130ի:

Պարտուած կամ համեմատականի մնացած թեկնածուներուն մէջ կը գտնուին չատ մը ականաւոր դէմքեր, ինչպէս գրած էինք երէկ: Էռիոյի համար կ'ըսուի թէ ետ պիտի առնէ իր թեկնածութիւնը: Համեմատականի մնացածներուն մէջ կը գտնուի նաեւ մեր բարեկամը, Պ. Մութէ, եւ աչխատանքի նախարարը, Պ. Ֆրօսար: Ոստիկանութեան նախկին վերատեսուչ Պ. Քիափ, որ իր թեկնածութիւնը դրած էր Քորսիքայի մէջ, բուռն ընդդիմութեան հանդիպեցաւ եւ արդիւնքը կասկածելի կը համարուի: Վերջին պահուն կը հաւատան թէ 8 ձայնի մեծամասնութիւն մը չհաց է, բայց իր ընտրութիւնը չէ վաւերացուած:

ԴԷԳԻ ԱՍՏՂՈՍ-ԱՊԷՊԱ
300 ՁՐԱՀԱՊԱՏ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ

Միայն 70 տուն մնացած է

Մարաքեխ պատյլիս ապրիլ 27ին սկսաւ յառաջ խաղալ դէպի Եթովպիոյ մայրաքաղաքը, 300 զրահապատ ինքնաչարժներով որոնց մէջ տեղաւորուած են հատընտիր զինուորներ: Միեւնոյն առեն հարաւային ճակատէն կը յառաջանայ Զօր. Կրացիանի, որ կատաղի ճակատամարտի մը բռնուած է Սասապանէհի դիրքին առջեւ,— Հապէշներու «Հինտէնպուրկեան գիծը»: Վերջին լուրերու համաձայն, այս դիրքին մէջ յուսահատական պայքար մը կը մղէ Վէհիպ փաչա, Զօր. Նասիպուի հետ:

Հիւսիսային ճակատին վրայ, իտալական բանակին յառաջապահները կը կազմեն հեծելազունդն ու մեքենաչարժ ուժը: Միեւնոյն առեն հարատարագէտներ կը նորոգեն վերջերս քանդուած ճամբաները: Այս անգամ Ատուա Ապպայի մէջ նետուած յայտարարութիւնները կը կրեն մարաքեխ Պատյլիոյի ստորագրութիւնը:

Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Սասապանէհի դիրքը պաշարուած է երեք կողմէն եւ թէ կռիւները այնքան կատաղի են որ, բնիկներէ կազմուած իտալական գունդին 40 առ հարիւրը կոտորուած է: Պատերազմին սկիզբէն ի վեր առաջին անգամ է որ Հապէշները այսքան կատաղօրէն կը կռուին: Իտալացիները կը գործածեն հրասայլեր, զրահապատ կառքեր, բոցարձակ գործիքներ եւ ուրիշ ահարկու զէնքեր: Եթէ Սասապանէհ իյնայ, Իտալացիները խորտակած պիտի ըլլան Հապէշներու գլխաւոր միջնաբերդը եւ ճամբան պիտի բացուի իտալական հիւսիսային եւ հարաւային բանակներու միացման համար:

Առաջարկ պատիժներու սաուսկացնելու

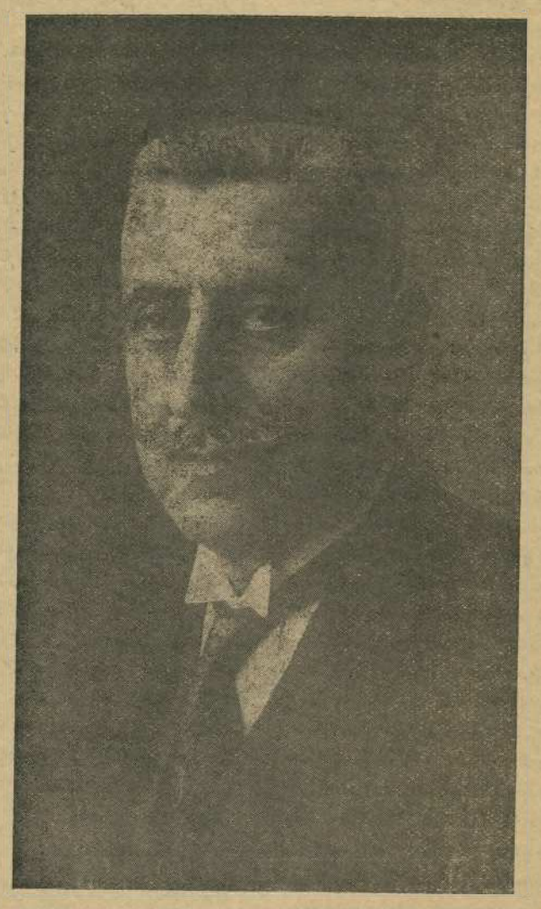
Ազգերու Դաշնակցութեան բրիտանական ընկերակցութիւնը իր վերջին ժողովին մէջ որոշեր է կառավարութեան ներկայացնել հետեւեալ առաջարկները, վերջացնելու համար իտալեւեթովպական պատերազմը:

1.— Անմիջական գործադրել քարիւղի արտածման արգելքը:

2.— Իտալական չոգենաւերու առջեւ փակել Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեանց բոլոր նաւահանգիստները:

3.— Եթէ այս միջոցները բաւական չեն պատերազմին վերջ տալու համար, փակել Սուէզի ջրանցքը:

Ընկերակցութիւնը արտաքին նախարարին պիտի ներկայանայ յառաջիկայ չաբթու, յանձնելու համար այս առաջարկները:

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Պ. ՆԵՐՍԷՍ ՕՀԱՆՆԱՆ

Ազգ. երեսփոխան Պոլսոյ եւ «որբերուն հայրիկը», որ մեռաւ ապրիլ 14ին, Փարիզի մէջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

… ՁԱՑՆ ԿԸ ՓՆՏՈՒՆ

— · —

Կիրակի օր հարսնիքի մը գացեր էի: Փեսան՝ համեստ երիտասարդ մը, հարսը՝ «Սիփան»էն:

— Եղբայր, մեր աղջիկները կ'առնեն կը տանին, ձայները կը պակսին, կը գանգատէր երգչախումբին վարիչը: Այս առաջինը չէ եւ ուրիշներ ալ կարգի կը սպասեն, իբրեւ հարսնցու:

— Գոհ չէ՞ք որ տուն - տեղ կ'ըլլան իրարմով, փոխանակ օտարի հետ ամուսնանալու: Ցաղթանակ այլասերման դէմ:

— Այո, բայց մենք ալ նոյն պայքարն է որ կը մղենք, երգչախումբ կազմելով եւ հայկական ոգին արծարծելով:

— Իսկ մեր ձայնե՞րը: Հազիւ կը վարժուին, կը մշակուին, թեկնածու մը կը ներկայանայ, կ'առնէ կը տանի: Գիտէ՞ք որքան դժուար է նոր անդամներ ճարել, այս համայնակուլ բաղաքիին մէջ…

Մինչեւ հիմա շատ էինք լսեր ծանօթ հղանակ մը,— «Ես երգելով կ'ուզեմ մեռնիլ»:

Ուրի՞շ ճակատ մըն է այդ,— «երգելով մեռնիլ»:

Այժմ կարգը եկած է… երգելով ննջանելու:

Նպատակը նոյնն է,— ինքնապաշտպանութիւն: Մէկը՝ կռուելով, միւսը՝ հայկական առոյգ բոյներ կազմելով:

—Իսկ ձայնե՞րը որ կը պակսին:

— Կը ճարուին, կը ճարուին, կը բաւէ որ ոգին արծարծուի ե՛ւ երգով, ե՛ւ ընտանիքով:

Անոնք որ երգելով ճանչցան իրարու սիրեցին, անշուշտ արուեստին եւ ցեղային նախանձախնդրութեան սէրն ալ պիտի տարածեն շրջանակէ շրջանակ:

Ինչո՞ւ ծածկել, սեւ սեւ աչքերու կրակն ալ պաշտպանութեան կը կարօտի այս լպրծուն պողոտաներուն վրայ: Օտար աչքեր, պէսպիսուն հրապոյրներ, ակնախտիղ փորձութիւններ ինքնապաշտպանութիւն կը պահանջեն նաեւ այս ճակատին վրայ:

Իսկ երգը նոյնիսկ անդիմադրելի ուժ մըն է, որմէ Արմենուհիներուն աչքերը, որ ապարէզ կը կարդան, հակառակ բոլոր փորձութեանց:

×

Ձայն մըն ալ Հարաւ. Ամերիկայէն, ի խնդիր ձայնի, այսինքն երգի.

— «Մոնթէվիտէոյի հայ գաղութը, որ կը բաղկանայ մօտ 4000 հոգիէ, ունի եկեղեցի եւ դպրոցներ, որոնք կը վարէ միութիւնս, կազմած է «ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՀՈՒՄԲԸ», հայ երգը եւ հայ մշակոյթը թէ գաղութին եւ թէ մանաւանդ տեղացիներուն ծանօթացնելու առաջադրութեամբ, սակայն չունի երաժիշտ - վարիչ: Թէ Միութեանս եւ թէ «Կոմիտաս երգչախումբ»ի բուռն ցանկութիւնն է Մոնթէվիտէոյի մէջ ունենալ հայ կարող երաժիշտ մը, որ վարէ «Կոմիտաս երգչախումբ»ը, պատրաստէ եկեղեցական երգչախումբ, գասաւանդէ դպրոցներուն մէջ եւ նաեւ տեղեակ ըլլայ գործնական երաժշտութեան»:

Ու կը խնդրեն որ «Ցառաջ»ը իրենց համար գտնէ «ծանօթ հայ երիտասարդ երաժիշտ մը»:

Բարեհաճեցէք օգնել խմբագրութեան, որպէսզի հայկական երգը իր չարխափան հմայքը տարածէ նաեւ Ուրուկուէյի մէջ:

ՎԱՀԷ

Թուրքիան կ'ողողեն Աստիս-Ապէպան

Իտալական օդանաւ մը ապրիլ 27ին երկար ատեն սաւառնեցաւ Եթովպիոյ մայրաքաղաքին վրայ: Այնքան ցածէն կը թռչէր որ կարելի էր տեսնել հետազօտիչին դէմքը եւ օդանաւին թիւը: Պահ մը վախցուեցաւ թէ գուցէ պիտի դպչի անգլիական եկեղեցիի կառարին: Հետազօտիչը լուսանկարեց անթելի կայանը եւ օդակայանը: Ռումբ չնետուեցաւ, բայց քաղաքը բառին բուն նշանակութեամբ ողողուեցաւ յայտարարութիւններով որոնք գրուած էին ամհարերէն եւ կ'ըսէին.

— «Հապէշներ, իտալական բանակները յաղթական են թէ հիւսիսի եւ թէ հարաւի մէջ եւ արագօրէն կը յառաջանան կոնտարէն, Սաքոթայէն եւ Տէսիէէն: Հարրար պիտի գրաւուի քանի մը օրէն: Ձեր սովորական գործերով զբաղեցէք եւ մանաւանդ լաւ կառարեցէք ձեր ցանքերը: Մենք չարիք չպիտի ընենք ձեզի, պայմանաւ որ չդիմադրէք եւ ճամբաները չքանդէք: Հակառակ պարագային մենք ենք որ պիտի ոչնչացնենք ձեզ»:

(Եար. ը կարդալ Դ. Էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՎԱՔԱԳՈՒՅՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՎԱՔԱԳՈՒՅՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ԲԻԲԼԻԱ ՏԱՐԻ 1938Թ. ԲՈՒԼՈՒԱՀԱՅ ՊԵՏ (1919 - 1921)

— ০ —

Հինէն ի վեր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ կը գործեն մեծ թիւով Աստուածաշունչ Ընկերութիւններ, որոնք կը հրատարակեն Աստուածաշունչը եւ զայն կը տարածեն ամբողջ աշխարհի մէջ։ Ասոնցմէ ամենահինը եւ ամենամեծը Ամերիկեան Աստուածաշունչ Ընկերութիւնն է, որ հիմնուած է 1816ին։ Ան ունի 34 մասնաճիւղեր, որոնցմէ մէկն ալ Պոլսոյ մէջ կը գտնուի։ Ան հրատարակած է Աստուածաշունչը 150 տարբեր լեզուներով եւ ամէն տարի կը տպէ մօտ 120 հազար նոր ընդհանուր օրինակներ։ Ընկերութեան հաստատութիւնները կը գտնուին Նիւ Եորք քաղաքին մէջ։ Ան ունի 1200 գործակատարներ, որոնք կը ծախեն Աստուածաշունչը տնէ տուն։ Ընկերութեան ընդհանուր ծախսերը կը հասնին տարեկան 300,000 ոսկիի։ Ընկերութեան գործունէութեան մասին կարդալով՝ կը տեսնենք, որ ան ունի 7 տպարաններ, 47 գրավաճառներ եւ 15 մասնաճիւղեր։ Ասոնցմէ զատ ունի 7 մասնաճիւղեր՝ Ճապոնիոյ մէջ, 2 Չինաստանի մէջ, 2 Հնդկաստանի մէջ, 2 Մեքսիկոյի մէջ, 2 Պրազիլիոյ մէջ, 2 Արգենտինի մէջ, 2 Չիլիի մէջ, 2 Պերուի մէջ, 2 Գուատեմալայի մէջ, 2 Գուբայի մէջ, 2 Ֆիլիպինեան Կղզիներուն մէջ, 2 Հաւայեան Կղզիներուն մէջ, 2 Ֆրանսայի մէջ, 2 Իտալիոյ մէջ, 2 Սպանիոյ մէջ, 2 Պորթուգալի մէջ, 2 Գերմանիոյ մէջ, 2 Հունգարիոյ մէջ, 2 Ռումանիոյ մէջ, 2 Պուլկարիոյ մէջ, 2 Սերպիոյ մէջ, 2 Յունաստանի մէջ, 2 Թուրքիոյ մէջ, 2 Եգիպտոսի մէջ, 2 Հարաւային Աֆրիկայի մէջ, 2 Ուկրանիոյ մէջ, 2 Ռուսիոյ մէջ, 2 Լեհաստանի մէջ, 2 Ֆինլանտայի մէջ, 2 Սուէտի մէջ, 2 Նորվեգիոյ մէջ, 2 Դանիոյ մէջ, 2 Հոլանտայի մէջ, 2 Պելճիքայի մէջ, 2 Գերմանիոյ մէջ, 2 Աւստրիոյ մէջ, 2 Չեխոսլովաքիոյ մէջ, 2 Շուէյցարիոյ մէջ, 2 Ֆրանսայի մէջ, 2 Անգլիոյ մէջ, 2 Իռլանտայի մէջ, 2 Սկովտիոյ մէջ, 2 Գանատայի մէջ, 2 Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներուն մէջ։ Ընկերութեան ամենամեծ գործակատարը կը գտնուի Նիւ Եորք քաղաքին մէջ։ Ան ունի 10 հազար քառակուսի ոտնաչափ մակերես, որուն վրայ կը գտնուին գրասենեակներ, պահեստներ, տպարաններ եւ կապարձոյլի գործարաններ։ Ընկերութեան գործակատարները կը ծախեն Աստուածաշունչը տարբեր գիներով, ինչպէս՝ 1 դոլար, 2 դոլար, 3 դոլար, 4 դոլար, 5 դոլար, 6 դոլար, 7 դոլար, 8 դոլար, 9 դոլար, 10 դոլար, 11 դոլար, 12 դոլար, 13 դոլար, 14 դոլար, 15 դոլար, 16 դոլար, 17 դոլար, 18 դոլար, 19 դոլար, 20 դոլար, 21 դոլար, 22 դոլար, 23 դոլար, 24 դոլար, 25 դոլար, 26 դոլար, 27 դոլար, 28 դոլար, 29 դոլար, 30 դոլար, 31 դոլար, 32 դոլար, 33 դոլար, 34 դոլար, 35 դոլար, 36 դոլար, 37 դոլար, 38 դոլար, 39 դոլար, 40 դոլար, 41 դոլար, 42 դոլար, 43 դոլար, 44 դոլար, 45 դոլար, 46 դոլար, 47 դոլար, 48 դոլար, 49 դոլար, 50 դոլար, 51 դոլար, 52 դոլար, 53 դոլար, 54 դոլար, 55 դոլար, 56 դոլար, 57 դոլար, 58 դոլար, 59 դոլար, 60 դոլար, 61 դոլար, 62 դոլար, 63 դոլար, 64 դոլար, 65 դոլար, 66 դոլար, 67 դոլար, 68 դոլար, 69 դոլար, 70 դոլար, 71 դոլար, 72 դոլար, 73 դոլար, 74 դոլար, 75 դոլար, 76 դոլար, 77 դոլար, 78 դոլար, 79 դոլար, 80 դոլար, 81 դոլար, 82 դոլար, 83 դոլար, 84 դոլար, 85 դոլար, 86 դոլար, 87 դոլար, 88 դոլար, 89 դոլար, 90 դոլար, 91 դոլար, 92 դոլար, 93 դոլար, 94 դոլար, 95 դոլար, 96 դոլար, 97 դոլար, 98 դոլար, 99 դոլար, 100 դոլար։ Ընկերութեան ամենամեծ գործակատարը կը գտնուի Նիւ Եորք քաղաքին մէջ։ Ան ունի 10 հարկանի շէնք մը, որուն վրայ գրուած է «Աստուածաշունչ Ընկերութիւն»։ Ընկերութեան գործակատարները կը ծախեն Աստուածաշունչը տարբեր գիներով, ինչպէս՝ 1 դոլար, 2 դոլար, 3 դոլար, 4 դոլար, 5 դոլար, 6 դոլար, 7 դոլար, 8 դոլար, 9 դոլար, 10 դոլար, 11 դոլար, 12 դոլար, 13 դոլար, 14 դոլար, 15 դոլար, 16 դոլար, 17 դոլար, 18 դոլար, 19 դոլար, 20 դոլար, 21 դոլար, 22 դոլար, 23 դոլար, 24 դոլար, 25 դոլար, 26 դոլար, 27 դոլար, 28 դոլար, 29 դոլար, 30 դոլար, 31 դոլար, 32 դոլար, 33 դոլար, 34 դոլար, 35 դոլար, 36 դոլար, 37 դոլար, 38 դոլար, 39 դոլար, 40 դոլար, 41 դոլար, 42 դոլար, 43 դոլար, 44 դոլար, 45 դոլար, 46 դոլար, 47 դոլար, 48 դոլար, 49 դոլար, 50 դոլար, 51 դոլար, 52 դոլար, 53 դոլար, 54 դոլար, 55 դոլար, 56 դոլար, 57 դոլար, 58 դոլար, 59 դոլար, 60 դոլար, 61 դոլար, 62 դոլար, 63 դոլար, 64 դոլար, 65 դոլար, 66 դոլար, 67 դոլար, 68 դոլար, 69 դոլար, 70 դոլար, 71 դոլար, 72 դոլար, 73 դոլար, 74 դոլար, 75 դոլար, 76 դոլար, 77 դոլար, 78 դոլար, 79 դոլար, 80 դոլար, 81 դոլար, 82 դոլար, 83 դոլար, 84 դոլար, 85 դոլար, 86 դոլար, 87 դոլար, 88 դոլար, 89 դոլար, 90 դոլար, 91 դոլար, 92 դոլար, 93 դոլար, 94 դոլար, 95 դոլար, 96 դոլար, 97 դոլար, 98 դոլար, 99 դոլար, 100 դոլար

Հայեր ոչ կր վնասուին Հարրարի մէջ

Ատտիս - Ապէպայէն կը գրեն ապրիլ 6 թուականով.—

Մարտ 29ին Հարրար քաղաքը ռմբակոծուեցաւ: Իտալական 36 սաւառնակներ եկան քաղաքին կեդրոնը եւ ռմբակոծեցին: Անձի կորուստ չկայ: Մի-այն նիւթական վնաս կայ:

Այրած են Մինասեան եւ Գէորգով մթերանոցը՝ մէջը գտնուած ապրանք-ներով, ծխախոտի վարչութեան չէնքը եւ մէջը գտնուած ծխախոտները, մե-քենաները եւն.: Վնասը 180,000 թալէր է:

Ուրիշ հայ վաճառականներու երկու խանութներ ալ կային միեւնոյն տե-ղերը, Զատիկ Ստեփանեան եւ Արմենակ Զամանեան, որոնց մասին տեղեկու-թիւն չունինք:

Անցեալ շաբաթ օր հինգ իտալական սաւառնակներ եկան Ատտիս Ապէպա-յի վրայ, բայց քաղաքին վնաս մը չտուին: Անկէ յետոյ վախն ինկաւ ամէնուս սիրտին մէջ: Ֆրանսայի պաշտպանեալ Հայերուն մէկ մասը գնաց Ֆրանսա-կան դեսպանատուն, որ քաղաքէս հէս ժամ (ոտքով) հեռու է եւ շատ մեծ գետնափոր մը չինած է իր հպատակներն ու պաշտպանեալները պատսպարելու համար վտանգի ժամանակ: Իսկ քաղաքս մնացած Հայերը գետնափոր տեղեր չինած են հինգ վեց մէթր հողին տակ, որպէսզի վտանգիատեն հոն մտնեն:

20,000 Ասորիներ դէպի Սուրիա

Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակ հրամանատար Թոմսըն վերջերս Թրքական կառավարութենէն խնդրած էր արտօնել 20,000 Ասորիներու իրաքէն Սուրիա փոխադրութիւնը, Թրքական ճամբով:

Հրամանատարը նպաստաւոր պատասխան մը ստացած է իր դիմումին: Գոհան հազար Ասորիները Հիւսիսային Սուրիա պիտի գաղթեն Մայիսին:

Ալէքսանտրէթի սանճագին ապագան

Էնկիւրիի Ֆրանսական նախկին դեսպանը թուրք լրագրողներու հարցում-ներուն պատասխանելով, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է Ֆրանքեւ-սուրիական բանակցութեանց եւ Ալէքսանտրէթի սանճագի մասին.

— « Կոմս տը Մարթէլ, որ Թուրքիոյ շատ անկեղծ բարեկամներէն է, ան-ձամբ կը վարէ բանակցութիւնները սուրիական պատուիրակութեան հետ, նը-կատի ունենալով երկու երկիրներու կենսական չահերն ու պահանջները:

Բանակցութիւնները կը շարունակուին եւ կը յուսանք որ յաջողութեամբ պսակուին: Ալէքսանտրէթի սանճագին չուրջ որ եւ է նոր կարգադրութիւն չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ էնկիւրիի դաշնագրով արդէն վճռուած է անոր ճակատագիրը: Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ որ եւ է տարակարծութիւն գոյութիւն չունի այդ շրջանին չուրջ»:

Էնկիւրիէն պաշտօնապէս կը հերքեն այն լուրը թէ Թրքական կառավարու-թիւնը որոշած է հանրաքուէ պահանջել Ալէքսանտրէթի սանճագին համար:

Մինչեւ 29 տարեկան Ծունաստան պատսպարուած Հայերը հպատակ

«Հորիզոն» կը գրէ թէ Տէտէ Աղաճի նահանգապետութիւնը հետեւեալ հրամանագիրը ուղղած է Տէմոթիքայի քաղաքապետութեան, մարտ 24 թուա-կանով.—

« Ինչպէս ծանօթ է, 12 օգոստոս 1927 թուագիր Օրէնք Հրամանագրի 5րդ յօդուածին համաձայն, որ կը վերաբերի Քաղաքային Օրէնքի տրամադրու-թեանց բարեփոխման, կ'ընդունուի՝ 1907ին եւ աւելի վերջը ծնած եւ 1922ին ու 1923ին Ծունաստան ապաստանած հայ եւ չերքէզ գաղթականներու ըստ կամս հելլէնական հպատակութիւնը:

Այս օրէնքին կիրարկումը առժամաբար յետաձգուած էր, հիմա սակայն դարձեալ սկսած է կիրարկուիլ:

Վերոյիշեալ Օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն, հելլէնական հպա-տակութիւնը կը շնորհուի վերոյիշեալներուն, եթէ անոնք մնայուն կերպով Ծունաստան կը բնակին: Եթէ սակայն Ծունաստանէն կը մեկնին իրենց 22րդ տարին չլրացուցած, կը կորսնցնեն իրենց հելլէնական հպատակութիւնը: Այս պատճառով, անոնք կ'արձանագրուին ոչ թէ այրերու կանոնաւոր տոմարնե-րու մէջ, այլ այրերու անջատ տոմարներու մէջ, որոնք կը պահուին Քաղաքա-պետութեան կամ գիւղական համայնքին կողմէ:

Իսկ եթէ անոնք Ծունաստանէն չեն հեռանար մինչեւ իրենց 22րդ տա-րին լրացումը, այլ կը մնան Ծունաստան, այն ատեն, այլեւս վերջնական կեր-պով հելլէնահպատակ կը դառնան եւ մեր որոշումով կ'արձանագրուին այրե-րու կանոնաւոր տոմարներուն մէջ:

Արդ, վերոյիշեալ դասակարգին պատկանող հայ եւ չերքէզ գաղթական-ներու քաղաքացիական վիճակի կարգաւորման համար, կը խնդրենք իմացնել անոնց, որպէսզի ներկայացնեն անհրաժեշտ վաւերաթուղթերը եւ մինչեւ 22 տարեկան եղողները արձանագրուին այրերու մանաւոր տոմարներուն մէջ, իսկ 22 տարեկանէն վեր եղողներն ալ՝ այրերու կանոնաւոր տոմարներուն մէջ »:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱԽԻ ՄԸ ՏՊԼՈՎ

ԾՈՒՆԱԿԱՆ 27 ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ապրիլ 28ին հաւաքուեցան Ֆալէրոյի ծոցին մէջ: Վաղը, հինգշաբթի, թագաւորը աչքէ պիտի անցընէ այս նաւատորմը, որ յետոյ եգիպտական ծով պիտի երթայ, ռազմախորձեր կատարելու համար: 1913-էն ի վեր առաջին անգամ է որ Ծունաստան այսքան կարեւոր տորմիղ մը մէջ-տեղ կը հանէ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԷՆ հասած վերջին լուրերու համաձայն գործադուլը կը չարու-նակուի: Երուսաղէմի ոստիկանութիւնը մեծ դժուարութեամբ ազատեց հրեայ գրագէտ եւ սիոնական Շալօմ Աշը, որ կատղով անցած տեղն յարձակման են-թարկուած էր Արաբներու կողմէ: Կ'ըսուի թէ 10,000 հրեայ փախստական-ներու ապաստանած են Թէլ - Ավիվ:

ՀԻՒԼԷՐ արտակարգ լիազօրութիւններ շնորհեց օդանաւային նախարար Զօր. Կէօրինկի, նշանակելով դիկտատոր՝ նախանիքներու եւ օտար գրամնե-րու: Կ'ըսուի թէ վարչապետութիւնն ալ անոր պիտի յանձնէ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ հոգեվարք ըլլալով, գահաժառանգը Գահիրէ կանչուեցաւ Լոնտոնէն, ուր գացած է իբրեւ ուսանող: (16 տարեկան է):

ԻՏԱԼԱՅԻ ԳԻՏՆԱԿԱՆ Մարքոնիի մահուան լուրը թիւրիմացութեան հե-տեւանք է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՕՏԱՐ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԻՆ անոնք որ իրենց թղթածրարները յանձնած են 21, Rue Edmond Rostand, փոխան ընկալագրի, պէտք է ներկայանան անձամբ կամ փոխանորդով հետեւեալ ցուցակին համաձայն,— երկուշաբթի, 27 ապրիլ, թիւ 26,601 — 26,700, երեքշաբթի, 28 ապրիլ, թիւ 26,701—26,800, ուրբաթ՝ չորեքշաբթի 29 ապրիլ, թիւ 26,000—26,200, հինգշաբթի, 30 ապրիլ, թիւ 26,201 — 26,400, ուրբաթ, 1 մայիս, թիւ 26,401—26,600:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԾՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր Շ. ՆԻՒՐԴՈՒՆԻ

Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 20 (Մայիս)

Բովանդակութիւն.— *Թուքը կամ «մայասըլ»* (Տոքթ. Շ. Այվազեան),— *Արուեստական վիժումը ժառանգակո՞ր է* (Տոքթ. Հ. Վ.իներ),— *Հայ բժիշկներուն մեծարանքը հանգէպ Ֆրանսայի* (Տոքթ. Պ. Քօլօեան, Տոքթ. Վ. Թորգոմեան եւ Լեւոն Կիւմիւշկեփրեան),— *Պարբերափոփոխ հոգեկան վիճակ դրականութեան, պատմութեան եւ արուեստներու մէջ* (Փրոֆ. Լ. Լաւասթին),— *Առողջարանական կանոններ* (Կ. Յ. Բասմաջեան),— *Իշուն կաթը* (Տոքթ. Գ. Ք. Գալուստեան):

Տարեկան բաժնեգինը՝ 20 *ֆրանք Ֆրանսա*, 25 *ֆրանք արտասահման:*

Դիմել՝ Dr. Ch. AIVAZIAN, 17, Rue Damesme, Paris (13e):

Հ. Ը. Դ.

ՊՐԻՒՍԻԼԻ (Պելճիքա) ՆԵՄՐՈՒԹ խումբի ժողովը, Ապրիլ 30ին, սովո-րական հաւաքատեղին:

ՄԱՑԻՒ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

30 Մայիս, շաբաթ երեկոյ, Քըթի-Թուռնալի սրահին մէջ:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ց. Ռ. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

Մայիս 3, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Հ. Յ. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

5 Rue de l'Eglise

Կը խօսին՝ Տ/կ. ՓԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Ջումի վահագնեան նուագախումբ: Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արիները:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դաշնակցութեան Վալանսի Սիամանթօ Ակումբի Վարչութեան կողմէ

3 Մայիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, իր Ակումբին մէջ,

2 rue des Balais

Գեղարուեստական բաժին, երգ, արտասանութիւն, նուագ եւ այլն:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Թատերական Ներկայացում

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Կարտանի Նիկոլ—Դուման ենթակոմիտէի կողմէ եւ մասնակցութեամբ «Արտրանիկ» Թատերախումբի

Կը ներկայացուի ՍԱՄՈՒՆԸ ԱՅՐՈՒՄ Է

3 Մայիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

Տոմսեր՝ 4 եւ 3 ֆրանք

Թատերական ներկայացում

Կ. Թաչի Վիէնի Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր գպրոցին

3 Մայիս. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սերքըլ կաթոլիկի սրահին մէջ

Կը ներկայացուի ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՑ

Մուտք՝ 3 եւ 1 ֆրանք:

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սամուէլ-Մուրատեան Վարժարանի աշակերտութիւնը

Մայիս 24ին պիտի տօնախմբէ ՄԻՒԹԱՐԱՑ եւ ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԻ յիշատակը

Կը քանոխօսէ Հ. ՍԱՀԱԿ Վրդ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

Այս առթիւ տեղի պիտի ունենան վարժարանի աշակերտներու կողմանէ Թատերա-երաժշտական ներկայացումներ, ի նպաստ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարաններու հարիւրամեայ ցոբելենական յանդէսներուն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԼԻՈՆ, Գ. Զ.— 60:
ՓԱՐԻԶ (17), Պետր.— 70:
ԱԼՊԻ, Իսպ.— 140:
ՏԷՕՁԼ, Նալպ.— 100:
ՓԱՐԻԶ (15) Բէկ.— 93:
ՓԱՐԻԶ (18), Ամ.— 140:
ՏԷՍԻՆ, Գործ.— 500:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 282:
ՎԱԼԱՆՍ, Ա. Տ. Ս.— 50:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Կար.— 232.80:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Գործ.— 957:
ԼԸ ՓՈՒԻ, Տէր.— 50:
ՎԻԼՇԵՐՈՆ, Վ. Ա.— 58:
ԲԸԹԷԼ, Գ. Ս.— 140: *Կարգադրե-ցինք:*
ՍԷՆԹ ՈՒԻՆ, Կիւր.— 70:
ՊՕՄՈՆ, Ճիզ.— 189.65:
ՓԱՐԻԶ (15), Աբ.— 70:
ՊՈՒ ԱՐԱՐԻՃ, Ե. Գ.— 140:
ԼԱ ՍԻՕԹԱ, Գործ.— 45:
ՓԻԼԱԴԷՓՕ, Ե. Վարդ.— 60:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Կ եւ ՄԱՐՏԻՆԵՐՈՒ միութեան վարչութիւնը ներկայիս կը հրաւիրէ իր անդամները եւ նախկին ռազմիկ-ները փութով դիմել *163* Avenue Jean-Jaurès անձամբ կամ նա-մակով, ստանալու համար միութեան կողմէ պատրաստուած հարցարան-ները, ֆրանսական Carte de Com-battant ունենալու համար:

Դեղձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

Ճոխ Մթերքի Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնայուած աշխատանք, չափաւոր դին,

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ-

Ջեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր Դերձակատունը:

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աջակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique, *վերակաս-ե իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,

56, Rue Lafayette, Paris.

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ թաշուած եւ անխոնով պատրաստուած օդին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւ-թերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդինները խմելէ, այլ խմեցէք սիփիսին ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաքեր բնոյթը հաստատուած եւ գնա-հատուած է:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԼԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI

Bar - Restaurant

ՄԵԾ ԾԱԾԱՐԱՆ

8, Rue Buffault (9e)

Tél Prov. 94 - 96

Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ: Արեւելեան եւ Ֆրանսական խնամուած կերա-կուրներ: Ունինք ամէն տեսակ ըմ-պելիներ, օղիներ եւ բազմաթիւ աղան-դերներ: Ժամադրավայրը քոլորին:

Մասնաւոր շքեղ սրահ մը ամա-մադրելի միութեանց ժողովներուն (միայն քոնտամսիոնով) եւ հացկե-րոյթներու համար:

Ժամադրութիւն նախապէս:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *Թրէնօզներ, պարզ աշխատանքի համար:* Դիմել Ferand, 74 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
69 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՑԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma SEXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՍՈՎԵՏՆԵՐԸ Կ'ԵՂԱԾՐՋՈՒԻ՞Ն ԹԷ ԿԸ ՅԵՂԱԾՐՋՈՒԻՆ

Չիս կը զարմացնէր սա պարագան թէ ինչպէս այս երիտասարդ, քսան եւ չորս տարեկան աղջիկը, սիբարհարած կեանքին, իրմէ կը նետէր ամէն ինչ որ աւելորդ էր, պատահական եւ անպէտ, եւ անհաւատալի նուիրումով եւ ինքնավստահութեամբ Փարիզի լաբիւրինթոսին մէջ կը յաջողէր գտնել ճիշդ այն, ինչ որ պէտք էր իր դործին:

Օգտուելով այն մերձաւոր կապերէն, զորս ես ու իմ ընտանիքս ունէինք հանգուցեալ Սալոմոն Ռէյնաքի ընտանիքին հետ, ես կնոջմէս խնդրեցի զայն տանիլ անոնց տունը, կիրակի օր մը: Ըսի միայն թէ խորհրդային քաղաքացուհի մըն է որ կ'ուսումնասիրէ Անաթոլ Ֆրանսը: Ուրիշ որ եւ է ծանօթութիւն չտուի: Ու ստացայ արտօնութիւն:

Սալոմոն Ռէյնաք ի Թանդարան — տանը մէջ—գալոներէն մէջ—ամէն կիրակի կը հաւաքուէին գիտուններ՝ ամէն երկիրներէ եւ աղգերէ, որոնք ժամանակաւորապէս թէ տեւաբար կ'ապրէին Փարիզ: Աւստրալիացի երկրաբաններ, հասարակածային հիւանդութիւններու մասնագէտ Ամերիկացիներ, պատմագէտներ եւ հնախոյզներ՝ աշխարհի ամէն կողմերէն, Փարիզէն անցած ատեն, պարտականութիւն կը համարէին այցելել այն մարդուն, որ վերջին ներկայացուցիչն էր «հանրագիտութեան» եւ եզականօրէն կը փայլէր ամէն ճիւղի մէջ:

Ես ալ՝ նոքը ծանօթացուցի տանտիրուհիին ու տանտիրոջ: Ու փափաքեցայ որ անմիջապէս իր վրայ հրաւիրեմ ուշադրութիւնը նոյնինքն Սալոմոն Ռէյնաքի, ինչպէս եւ իր ամենաանուանի հիւրերուն:

Մենք հոն հասեր էինք ժամը 5ին, այն րոպէին, երբ բոլոր հիւրերը հաւաքուած էին, իսկ Ռէյնաք, նստած այդ հաւաքոյթին կեդրոնը, կը խօսակցէր հիւրերուն հետ:

Բոպէապէս լռութիւն տիրեց, ինչպէս կը պատահի՝ ամէն անգամ որ նոր հիւր մը կուգայ: Ես օգտուեցայ այդ լռութենէն, եւ, Աննան տանելով դէպի տանտիրոջ, ըսի բարձրաձայն՝ որպէսզի հիւրերն ալ լսեն,

— Ներեցէք, վարպետ, որ ձեզի ներկայացնեմ այս սովետ քաղաքացուհին, որու մասին ձեզի խօսած եմ եւ որ կ'ուսումնասիրէ Անաթոլ Ֆրանսը:

Նախապէս պատրաստէր էի այս տեսիլը, բայց ես ինքս աղդուեցայ անոր տպաւորութենէն: Կարծես ոտքս մը պայմած ըլլար սրահին մէջ: Հանդարտ մնաց միայն Ռէյնաք: Ու ժեռունի գիտունը, իր ժպիտովը քաղաքավարի լեզուով ուսանողուհին հարցուց անոր.

— Մորհրդային Ռուսիոյ մէջ միթէ այդ աստիճան կը հետաքրքրուի՞ն իմ հանգուցեալ բարեկամովս:

Միւսները, յաջորդաբար, ոտքի եղան եւ ամապարիցին ձեռքը սեղմելու այս երիտասարդուհիին, կարծես վախնալով որ կը յապաղին ծանօթանալու օտար մոլորակի մը այս բնակչուհիին հետ..

Ես կեցայ մէկ կողմ եւ հետուէն դիտեցի Աննան: Իր երեսին ոչ մէկ մըկանը կը չարժէր. ու իր դեղեցիկ դիմագիծը որ եւ է խռովք չէր մատներ: Ան կանգնած էր այն պարզութեամբ, որ մարդ կը կենայ հին ծանօթներու մէջեւ: Եւ, ծանօթացումի փոխադարձ բարեւումներէն վերջ, Աննա դարձաւ Ռէյնաքին, եւ բոլորովին հանդարտօրէն պատասխանեց անոր.

(Շար.)

(5)

Շնորհակալիք

Պանեէօ-Պաշանի Ցառաջդիմասէր Միութեան վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները, Մարտ 15ի իր սարքած հանդէսի առթիւ, փոխան պատուոյ տոմսի.—

Պ.Պ. Գ. Կիւլպէնկեանէ 100 ֆրանք, Տէօքմէճեանէ 50 ֆր., Անլըեանէ 20 ֆր., Տիկ. Գաբամաճեանէ 10 ֆր.:

Տիկ. Գազազեանէ 50 ֆր. իր մանուկին մահուան տարելիցին առթիւ:

Պանեէօ-Պաշանի Ֆրանսահայ Մաչէն 50 ֆր., փոխան ծաղկեպսակի, Պ. Լեւոն Զօրմիսեանի պատուոյ մահուան առթիւ:

Պ. Լեւոն Շերինեանէ 50 ֆր., իր ամուսնութեան առթիւ:

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԳԻՐ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԵԱՆ	ԵՒԱՄՍԵԱՆ	ԹՒԱՄՍԵԱՆ
Յրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւելեան երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
30
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
30 AVRIL
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3102

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ ԵՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼՆԵՐԸ

—o—

Շարաթներէ իվեր, տեսակ մը խուճապի մատնուած է պաշտօնական Անգլիան: Հարցումներ եւ հարցապնդումներ՝ խորհրդարանին մէջ, թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ՝ մամուլի բեմէն, հրապարակային ժողովներ՝ այս կամ այն քաղաքին մէջ:

Ի՞նչ է պատահեր:

— Գերմանիա հետզհետէ աւելի բացորոշ կը խօսի գաղթային իրաւունքներու մասին: Մանաւանդ պատրաստ մարտ 7էն ի վեր, Հիթլէր իրաւունքներու հաւասարութեան անբաժան մասը կը նկատէ, նաեւ, գաղթավայրի պահանջը:

Պատմութիւնը գիտէք: Հռենոսի ապազինեալ շրջանին դրաւումէն անմիջապէս վերջը, նոյն այն զեկոյցին մէջ որով կը պատճառաբանէր այդ գործողութիւնը, Հիթլէր ուղղակի կը չօշափէր գաղթավայրերու խնդիրը:

Այո, իր առաջարկները չէր ներկայացներ այնպէս ինչպէս միւս պահանջները, կարճ եւ կտրուկ բանաձեւ մը դնելով սեղանին վրայ: Պարզապէս յոյս կը յայտնէր թէ պատեհ ժամուն պիտի քննեն այդ խնդիրն ալ:

Բայց եւ այնպէս, այս թեւաղրութիւնն իսկ պղտորեց օրուան աշխարհակալներուն միտքը, եւ այդ օրէն իվեր հանգիստ չունի Ոլտուինի դահլիճը:

Անցեալ շաբթու չեչտակի հարցումներ ուղուած էին Անգլիոյ վարչապետին, որ պատասխանեց թէ կառավարութիւնը երբեք մտքէն չանցըներ լքել իրեն յանձնուած հոգատարութիւնները:

Հաստատապարանոց պահպանողականները չհանգստացան: Նոյն իսկ ազատականներ եւ աշխատաւորականներ լրացուցիչ բացատրութիւններ պահանջեցին, իւրաքանչիւրը իր հասկացողութեամբ:

Եւ ահա նոր վիճաբանութիւն մը, երեսփ. ժողովի ապրիլ 27ի նիստին մէջ:

Պահպանողական երեսփոխան մը հարցուց.

— Վարչապետը կրնա՞յ յայտարարութիւն մը ընել թէ «Ն. Վ. կառավարութիւնը որ եւ է ատեն չպիտի հաւանի ուրիշին փոխանցել հովանաւորեալ գաղթավայրերը»:

ՊՕԼՏՈՒԻՆ.— Հովանաւորեալ երկիրները յատկացուեցան Մեծ Պատերազմէն վերջը, գլխաւոր դաշնակից եւ աջակից պետութեանց կողմէ: Այսպէս ընտրուած հոգատարները հոգատարութիւններ ընդունեցին Ազգերու Դաշնակցութենէն եւ յանձն առին մասնաւոր պարտաւորութիւններ, համաձայն Ա. Դ. ուխտին 22րդ յօդուածին տրամադրութեանց: Գլխաւոր պարտաւորութիւնն է գերագոյն աստիճանին հասցնել հովանաւորեալ երկիրներու բնակիչներուն բարոյական եւ նիւթական բարօրութիւնը եւ ընկերային յառաջդիմութիւնը: Ոչ Ա. Դ. ուխտին, ոչ հաշտութեան դաշնագիրներուն, ոչ ալ հոգատարութեանց պայմանագրին մէջ չկայ որեւէ տրամադրութիւն՝ հոգատարութիւն մը պետութենէ մը ուրիշ պետութեան մը փոխանցելու մասին, եւ երբեք այդպիսի փոխանցում եղած չէ: Այդպիսի փոխանցում կատարելէ առաջ, անհրաժեշտ է ստանալ, ամէն պարագայի մէջ, ներկայ հոգատար պետութեան եւ փոխանցելի պետութեան համաձայնութիւնը, ինչպէս եւ Ա. Դ. խորհուրդին միաձայն հաւանութիւնը: Կը հետեւի թէ՝ հոգատարութեան մը փոխանցման խնդիրը, երբ երբեմ մտքէ անցնի, կը պահանջէ ուշադիր ճնշուութիւն եւ երկար ձեւակերպութիւններ: Կարելի չէ յանկարծական եւ հապճեպ որոշումներ տալ այդ մասին»:

Սկզբունքի խնդիրը այսպէս բանաձեւելէ յետոյ, Պ. Պօլտուին չանաց փարատել տիրող մտավախութիւնները: «Անգամ մը եւս բացարձակօրէն կը կրկնեմ թէ՝ մենք երբեք նկատի ունեցած չենք եւ չունինք որ եւ է հոգատարութիւն ուրիշ որ եւ է պետութեան յանձնելու խնդիր: Անհիմն են բոլոր մտավախութիւնները»:

Ու բացատրեց որ, եթէ երբեք խնդիր յարուցուի հոգատարութեանց ապագայի մասին, կառավարութիւնը որ եւ է քայլ չպիտի առնէ առանց խորհրդարանին քննութեան:

Յատկանշական արտայայտութիւն մը, այս առթիւ:

Ազատական երեսփոխան մը հարցուց թէ որ եւ է փոխանցումի առնեն, հովանաւորեալ երկիրներու բնակիչներն ալ ձայն պիտի ունենա՞ն:

Վարչապետը խուսափողական պատասխան մը տուաւ: Ուրիշ մը հարցուց թէ ճիշդ չէ՞ որ հոգատարութիւնները բաշխուած ատեն, ենթակայ ժողովուրդներուն կարծիքը չառին:

ՊՕԼՏՈՒԻՆ.— Ձեմ կարծեր թէ ո եւ է մէկուն կարծիքը առնուեցաւ այն ատեն:

Եւ վիճաբանութիւնը փակուեցաւ քրքիջներու մէջ, որոնց իմաստը դժուար չէ ըմբռնել:

Գիտակցաբար այսքան լայնօրէն ներկայացուցինք պաշտօնական վիճաբանութիւն մը, որպէսզի ընթերցողները կարենան դատել մեր ժամանակներու աշխարհակալութեանց սկիզբն ու ընթացքը:

Ուրեմն, Մեծն Բրիտանիա երբեք տրամադիր չէ թիզ մը հող ձգելու Գերմանիոյ, իրեն յանձնուած հոգատարութիւններէն:

Երբ աւելցնենք թէ պարտուած Գերմանիոյ գաղթավայրերուն տիրածի բաժինը ինկաւ Մեծն Բրիտանիոյ, աւելի կը պարզուի տիրող հոգեբանութիւնը: Իսկ բուն անգլիական գաղթավայրերու մասին, խօսք անգամ չի կրնար ըլլալ:

Արդ, ի՞նչպէս պիտի զոհացնեն Գերմանիոյ, նոյնիսկ Իտալիոյ «նախանձութեան պահանջը» — համաձայն օրուան բանաձեւին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՏՏԻՍ-ՎԱՊԷՊԱ Կ'ԻՋՆԱՑ ԱՅՍ ԹԱՓԹՈՒՐ

—o—

Սրընթաց յառաջիւաղացութիւն 3000 ինքնաշարժներով

Հռոմի մէջ Եթովպիոյ մայրաքաղաքին դրաւման կը սպասեն այս շաբթու, նոյնիսկ մէկ երկու օրէն: Մարշալ Պատոլլիոյ մեքենաշարժ զունդը 90 մղոն ճամբայ կտրած էր առջի օր, առանց դիմադրութեան հանդիպելու: Արդէն անցած են կէս ճամբան, Տէսիէէն Ատոխ - Ապէպա եւ կը շարունակեն յառաջ խաղալ: Ամէնէն քաջավարժ զինուորները տեղաւորուած են 3000 (ոչ թէ 300) զրահապատ ինքնաշարժներու մէջ, համաձայն իտալական զեկոյցներու: Եթէ հրամանատարութիւնը անհրաժեշտ չհամարի կանգ առնել, մնացեալ ճամբան չուտով կը կտրուի: Ցառաջապահ գունդը բաժնուած է երկու թեւերու, որոնց մէկը կայսերական ճամբան բռնած է, իսկ միւսը յառաջ կը խաղայ կարաւանի ճամբով: Երկու թեւերը պիտի միանան մայրաքաղաքին մէջ:

Հռոմի թերթերը այժմէն կ'աւետեն թէ «Առաջնորդ»ը մեծ ճաո մը պիտի խօսի, աւետելով Ատոխ - Ապէպայի դրաւումը:

Հարաւային ճակատին վրայ եւս մեծ գործունէութիւն կը տիրէ: Զօր. Կրացիանի կատարի ճակատամարտի մը բռնուած է Ռաս Նասիպուի եւ Վէհիպ փաշայի ուժերուն հետ, որոնք չեն ուզեր ձեռք հանել Սասապանէհի միջնաբերդը: Կ'ըսուի թէ ամրութիւններն ալ Վէհիպ փաշան չինել տուած է: Զօր. Կրացիանի կ'աչխատի պաշարել հապէշական բանակը: Կռիւը կը շարունակուի ապրիլ 18էն ի վեր: Կը կարծուի թէ մարշալ Պատոլլիօ կամ առանձին պիտի մտնէ Եթովպիոյ մայրաքաղաքը, եւ կամ պիտի սպասէ որ Զօր. Կրացիանի ջախջախիչ յաղթանակ մը տանի Օկաուէնի մէջ:

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Նէկիւսը հաշիւ 10,000 զինուոր ունի մայրաքաղաքին առջեւ, դիմադրելու համար: Կը կարծուի թէ երբ Իտալացիները մայրաքաղաք մտնեն, գահաժառանգը պիտի հրաժարի եւ պատերազմը ինքնին պիտի վերջանայ: Չի գիտցուիր թէ ո՛ւր կը գտնուի կայսրը:

Գերագոյն ճիգեր պիտի փորձուին Կիրակի օրուան ընտրութեանց համար

Տիզական մամուլը կը շարունակէ սիւնակներով մանրամասնութիւններ հրատարակել, ընտրական պայքարին առթիւ որ բացառիկ հանդամանք ստացած է: Զանակոդմեան հոսանքներու յաջողութիւնը վերիվայր չրջած է բոլոր հաչիւները: Թէ Ժողովրդական ճակատը (ձախ) եւ թէ Ազգային ճակատը (աջ) զարմանազան ծրագիրներ կ'որոճան, յաղթելու համար համեմատական ընտրութեանց մէջ, կիրակի օր:

Արմատական, ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութիւնները առջի օր կոչ մը հրատարակեցին, որով կը յանձնարարեն իրենց հետեւորդներուն՝ քուէները կեդրոնացնել ձախակողմեան այն թեկնածուին վրայ որ ցանկին գլուխը գտնուի, ապրիլ 26ի ընտրութեամբ:

Ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութեանց գործակցական յանձնախումբն ալ իր կարգին կոչ մը ուղղելով, կը յանձնարարէ.— Ուր որ ոչ ընկերվարական, ոչ ալ համայնավար թեկնածուն առաւելութիւն չի ներկայացներ, քուէները կեդրոնացնել ա՛յն թեկնածուին վրայ որ հակառակ է ֆաչականն ճակատին:

Ազգայնական հոսանքներն ալ կը համախմբեն իրենց ուժերը, ճակատելու համար:

« Թան » մանրամասնօրէն վերլուծելով անցեալ կիրակի օրուան ընտրութեանց արդիւնքը, հետեւեալ եզրակացութեան կը յանգի, ենթադրաբար.—

Նախորդ երեսփ. ժողովին մէջ արմատականները ունէին 159 երեսփոխան, այս անգամ կրնան ունենալ միայն 121: Ընկերվարականները՝ 121, մինչ առաջ 101 էր, անջատուած ընկերվարականները՝ 48, փոխան 75ի, համայնավարները՝ 59,— վեց անգամը նախորդին (10):

Շատ մը թեկնածուներ, որոնք համեմատականի մնացած էին, հրաժարեցան, որպէսզի ուրիշներ յաղթղին: Այսպէս, կրթական նախարար Կէռնիւ քաշուեցաւ, յանձնարարելով քուէները կեդրոնացնել ընկերվարական թեկնածուին վրայ: Իրենց թեկնածութիւնը ետ առին նաեւ նախկին ելմտական նախարար Թէռռէն Մարթէն, նախկին առեւտրական նախարար Լամուռէօ եւ ուրիշ ականաւոր գէմքեր: Իսկ Էռիօ որոշեց պահել իր թեկնածութիւնը, աջակցութեան խոստումով ստացած ըլլալով:

Եթէ իսկապէս նշանակելի մեծամասնութիւն մը կազմեն ձախակողմեան հոսանքները, իսկ արմատական կուսակցութիւնը կորսնցնէ նախկին թիւը, հաւանական է հանրապետութեան նախագահը նոր գահլիճին կազմութիւնը յանձնէ ընկերվարական առաջնորդին,— Լէօն Պլումի:

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

—•—

Վերջին լուրերու համաձայն, յարձակումներն ու ահաբեկումները կը շարունակուին գաւառական շրջաններու մէջ: Հրեաները ոստիկանական օգնութիւն խնդրած են, իրենց բերքերը փոխադրելու համար:

Երուսաղէմի արաբ քաղաքապետը յայտարարութեամբ մը չեչտեց թէ անհրաժեշտ է որ կառավարութիւնը ելք մը գտնէ, այլապէս խռովութիւնները պիտի չարունակուին: « Պաղեստին արաբական երկիր է եւ պէտք է այդպէս ալ մնայ: Հրեաները չեն կրնար սպառել իրենց արտադրած բոլոր ապրանքները: Անոնց տնտեսական ծրագիրն է բանալ Մօտաւոր Արեւելքի չուկաները: Մենք պիտի փակենք Արեւելքի դուռները: Արաբները գործադուլը պիտի չարունակեն մինչեւ ծայրը: Եթէ հրէական ճարտարագործութիւնը վտանգուի, անոնք անկարողութեան պիտի մատնուին: Ահա թէ ինչու պիտի պայքարինք յարատեւօրէն, մինչեւ որ գոհացում ստանանք: Ուրիշ ելք չկայ, կարելի չէ համաձայնիլ: Անգլ. կառավարութիւնը պէտք է իրագործէ իր խոստումները: Այդէն պարագայի մէջ պէտք է ճշդել Արաբներու եւ Հրեաներու դիրքը: Մենք հակառակ չենք Հրէական Տան պահպանման, բայց կ'ուզենք որ անոր զարգացումը սահմանափակուի եւ մենք սպառնալիքի տակ չիյնանք մեր սեփական երկրին մէջ »:

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՊԱՆԻԱ ԼՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

—•—

ՅԱՌԱՋ իր աւանդութիւններն ունի, — այդ աւանդութիւններուն մէջ՝ ես կը հիանամ լռութեան իր կարողութեան վրայ:

Արդարեւ կարողութիւն մըն է լռութիւն պահել ալ, եւ ամէն մարդու տրուած չէ այդ լռութիւնը:

Լռութիւնն ալ իր տեսակներն ունի, սակայն:

Կայ լռութիւն վեհապանծ լռութիւնը, որ դաշտերուն եւ հովիտներուն վրայ կը տարածէ պակուցումի եւ զարհուրանքի թագաւորութիւնը:

Կայ գետերու լռութիւնը, երբ ջուրի պղտոր զանգուած մը կը սահի կ'երթայ աւազէ իր անկողինին մէջէն:

Գեղեցիկ է լռութիւնը, բայց եւ իմաստուն: Ատոր համար է երբեմն, որ Ամերիկայի մէջ ընկերութիւն մըն է կազմուած՝ անդամներուն ուսուցանելու համար լռութեան պաշտամունքը:

Գեղեցիկ, իմաստուն, այլ եւ մանաւանդ հզօր է լռութիւնը, որով ՅԱՌԱՋ կը դիմաւորէ որ եւ է սպրթաֆոմ:

Օ՛, բանիներ գիտեն այդ լռութեան ուժն ու զօրութիւնը: Կ'ըսեն թէ կը պատանի ՅԱՌԱՋի լռութիւնը: Զկայ աւելի անգութ զէնք, որքան այս թերթին լռութիւնը: Մտաւորական պայքարի մէջ, որքան ալ գեհենիկ, սիրտ խառնող ձեւով տեղի ունենայ առի-

կա, — վերջին տարիներուն ի՞նչ եղաւ, ի՞նչ եղաւ տեսաք,— ոչ մէկ կիրթ, ոչ մէկ բանասիրութիւն կը դիմանայ այն զէնքին, որ լռութիւնն է ՅԱՌԱՋի:

Սուտ համբաւները կը մոռցուին, սուտ արժէքները կը փշրուին, բարոյապէս ծուռ կազմաւորուած նկարագիրները կը սրբուին պատմութեան էջերէն՝ շնորհիւ այդ հզօր լռութեան:

Ո՞վ է որ սորվեցուց լռութեան այս դասը:

Ի՞նչ հարկ ուսումնասիրութիւն ընել: Լռութեան ուսուցիչ մը ես՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը,— իր բոլոր թերութիւններուն, իր բոլոր անյաջողութիւններուն մէջ՝ պիտի սիրէի զայն լռութեան իր պաշտամունքով: Քանի՜ մոռացութեան տրուեցան, լռութեան այդ պատանիին մէջ փաթթուած, երբ դաւանանեցին ցեղին պատմութեան: Ո՛չ, այդ մոռցուածները, լռութեամբ զարնուածները, պիտի չկարենան պատմութիւն ունենալ,— սակայ թէ ինչո՛ւ, երբ այսօր արտասահմանի մէջ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը իր ձեռքն է ամուր բռներ հայ մամուլը,— քաղաքական, գրական, գիտական մեր ամբողջ մամուլը,— թող ոեւեք անոնք որ կ'ուզեն խօսել աւանդական լռութիւնը, ազմուկ ստեղծել իրենց շուրջ:

Մեծ ուսուցիչը, անտարբեր, եահ-վէական արտասանութեամբ մը, կ'ըսէ.

— Եղիցի լռութիւն:

ԱՐԱԶ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՄԱՀԸ

—•—

Նոր թագաւոր 16 տարեկան պատանի մըն է

Եգիպտոսի Ֆուատ թագաւորը մեռաւ երեքշաբթի կէս օրին, ծանր եւ երկարատեւ հոգեվարքէ մը յետոյ: Ատոնն լաւ կ'երեւար եւ նոյնիսկ ունկնդրութեան ընդունեց վարչապետը, մասնաւոր հրահանգներ տալով: Բայց գիտութիւնը արձակած էր իր վճիռը, կոկորդի վարակումը անդարմանելի դարձած ըլլալով: Անմիջապէս թագաւոր հռչակուեցաւ իր միակ որդին, իշխան Ֆարուք, 16 տարեկան, որ կ'ուսանի Անգլիոյ մէջ: Պատանի թագաւորը այսօր իսկ ճամբայ կ'ելլէ անգլիական նաւով մը, որ Գահիրէ պիտի հասնի կիրակի օր: Ինամակալ խորհուրդ մը կազմուեցաւ, գործերը վարելու համար մինչեւ թագաւորին չափահասութիւնը:

Հանգուցեալ թագաւորը 68 տարեկան էր եւ Եգիպտոսի առաջին անկախ արքան՝ Պաղտմէոսէն ի վեր, (2000 տարի առաջ): Անգլիական կառավարութիւնն էր որ Եգիպտոսի Սուլթան նշանակեց զինքը, 1917 հոկտեմբեր 9ին, երբ մեռաւ իր եղբայրը, Հիւսէյին Քամէլ: 1922ին, երբ Եգիպտոս անկախ յայտարարուեցաւ, Ֆուատ ինքզինքը թագաւոր հռչակեց: Հակառակ ներքին բազմազան տագնապներու եւ իր վարչապետներուն հրաժարման, հանգուցեալը կրցաւ ամուր պահել իր գահը եւ յարմարիլ կացութեան: Աւելի շատ հակած էր անգլիական քաղաքականութեան կողմը եւ կը փորձէր իշխել տիրաբար, ընդդիմանալով Վաֆտի ծայրայեղութեանց: Շատ ճամբորդած, շատ կարդացած էր, բայց կը խրտչէր ժողովրդապետական կաչկանդումներէ եւ յաճախ կը վիճէր իր վարչապետներուն եւ դահլիճներուն հետ, իր արքայական իրաւունքներու մասին:

Զաւակն էր Իսմայիլ փաշայի, թոռը՝ Իպրահիմ փաշայի, որ Սուրիան գրաւեց 1832ին եւ 1839ին, եւ թոռան թոռը՝ հռչակաւոր Մուհամմէտ Ալի փաշայի, որ արքայական տան հիմնադիրը կը համարուի: Ծնած էր 1868 մարտ 26ին:

Տասը տարեկանին Եւրոպա ղրկուեցաւ, նախ Ժընեւ: Զինուորական կրթութիւն ստացաւ Թորինոյի զինուորական Ակադեմիային մէջ, տեղակալի աստիճան ստանալով: 1892ին վերադարձաւ Եգիպտոս եւ նախ զօրավար, յետոյ մարշալ նշանակուեցաւ: Այդ շրջանին վէճ մը ծագելով, իր աներձադր արձանակով վիրաւորեց զինքը կոկորդէն:

Ֆուատի գլխաւոր նպատակներէն մէկն էր բարեկամական յարաբերութիւններ պահել Անգլիոյ հետ: 1923 ապրիլին, երբ սահմանադրութիւնը հրատարակուեցաւ եւ Սաատ Զաղլուլ փաշա վարչապետ նշանակուեցաւ, յարաբերութիւնները սկսան լարուիլ: 1924ին տագնապը աւելի ծանրացած ըլլալով, թագաւորը լուծեց խորհրդարանը: Այս գործողութիւնը ուրիշ ատեն ալ կրկնուեցաւ: Այէնէն ծանր տագնապը ծագեցաւ 1927ին, երբ ազգայնականները խոյս չտուին որ պաշտպանողական դաշնագիր մը կնքուի Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի միջեւ: Թագաւորը նորէն լուծեց խորհրդարանը, երեք տարուան համար եւ սկսաւ երկիրը վարել արքայական հրամանագրերով: Խորհրդարանը վերաբացուեցաւ 1930 յունիսին, եւ նոր սահմանադրութիւն մը մշակեց: Օրուան վարչապետն էր Սըտքը փաշա, որ յաջողեցաւ վերահաստատել անորրութիւնը: Բայց ինքն ալ հարկադրուեցաւ հրաժարիլ 1933 սեպտեմբեր 21ին, արքունիքին միջամտութեան հետեւանքով: Պարբերական վէճերէն զատ, հանգուցեալ թագաւորը միշտ մահուան սպառնալիքի տակ էր: Կարգ մը մոլեռանդներ կ'ուզէին ահաբեկել կամ հրաժարեցնել զինքը, այնպէս որ հարկադրուած էր չաբաթներով փակուած մնալ պալատին մէջ: Ճաճախ մասնաւոր դեղագործ մը կը տարրալուծէր իր կերակուրները, եւ թագաւորը նախ ուրիշի մը համտեսել կուտար զանոնք:

Նոր թագաւորը, իշխան Ֆարուք, ծնած է 1920ին եւ զուտ անգլիական կրթութիւն ստացած: Նաւային վարժարան կը յաճախէր: Եգիպտական օրէնք մը չափահասութեան տարիք սահմանած է 18:

Ֆուատի մահը ծանր հարուած մը կը համարուի անգլօ-եգիպտական յարաբերութեանց համար:

4 — ՀԱՅ ԲՈԼՇԵՒԿՆԵՐՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՊԱՏՄԱԾ Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ա.

— Ես ձանձրացած եմ ամէն բանէ, ամէն մարդէ, ամէն տեղէ։ Ուզում եմ ինքնասպան լինել։

Ես ձանձրոյթի մասին էի խօսում։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենասարսափելի հիւանդութիւնն է աշխարհում։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ չարիքն է մարդկութեան համար։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ մեղքն է աստուածների առաջ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է մարդկային հասարակութեան դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ինքնիշխանութեան դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ազգի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է հայրենիքի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ինքնութեան դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ես-ի դէմ։

Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն բանի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն մարդու դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն տեղի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն ժամանակի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն գործի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն միտքի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն զգացմունքի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն ցանկութեան դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն կրքի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն ախտի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն մեղքի դէմ։ Ես ասում էի, որ ձանձրոյթը ամենամեծ ոճիրն է ամէն ոճիր

ԵՐԻՏ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻՍ. ՐՈՒՍԱԿԱՆ ՍԵՋ (1919 - 1921)

— ० —

Զինադադարի պահպանման հսկողության համար Երևանում ստեղծված խառը հանձնաժողովի նախագահ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչ գեներալ Տամանիի հրամանով Երևանի զորքերի հրամանատար գեներալ Ֆ. Ֆիլիպոսյանը հրամայեց հունիսի 20—22 կամ նրանից առաջ Երևանի ռազմական ամբողջ տարածքում գտնվող բոլոր ռուսական զորամասերը, — հետևակ, հեծելազոր, հրետանի, ինչպես նաև ռուսական ռազմական հիվանդանոցները, ռազմական պահեստները և ռուսական ռազմական հաստատությունները տեղափոխել Ղարաքիլիսա։ Ռուսական զորքերի հրամանատարությունը ստիպված եղավ կատարել այդ հրամանը։ Ռուսական զորամասերի տեղափոխումը սկսվեց հունիսի 20-ին և ավարտվեց հունիսի 22-ին։ Ռուսական զորքերի հրամանատարությունը հրամայեց ռուսական զորամասերի հրամանատարներին, որ նրանք ռուսական զորամասերի տեղափոխման ընթացքում ոչ մի դեպքում չխոչընդոտեն հայկական զորամասերի տեղաշարժին։ Ռուսական զորամասերի հրամանատարությունը հրամայեց նաև, որ ռուսական զորամասերի տեղափոխման ընթացքում ոչ մի դեպքում չխոչընդոտեն հայկական զորամասերի տեղաշարժին։ Ռուսական զորամասերի հրամանատարությունը հրամայեց նաև, որ ռուսական զորամասերի տեղափոխման ընթացքում ոչ մի դեպքում չխոչընդոտեն հայկական զորամասերի տեղաշարժին։

Ռուսական զորքերի տեղափոխման ընթացքում հայկական զորամասերի հրամանատարությունը հրամայեց

ՈՈՒՍ ԼՐԱԳՐՈՂԸ ԼՐՏԵ՞Ս ԷՐ

Ահկածալի կեանք մը ունեցած է

Անցեալ օր գրած էինք թէ Ապահովութեան Տեսչութիւնը ձերբակալած է Փարիզի ռուս միապետական թերթին, «Վոզրոժտէնիէ»ի աշխատակիցներէն Ա. Լէքսիյեւը, ամբաստանելով իբրեւ լրտես։ Ամբաստանեալը ոչ թէ արձակուած, այլ փոխադրուած է Շէոզ - Միտիի զինուորական բանտը։ Մանրամասնութիւնները բացարձակապէս գաղտնի կը պահուին։ Կ'ըսուի թէ ամբաստանեալը գաղտնիքներ հաղորդած է Ֆրանսայի զինուորական պաշտպանութեան մասին։ «Փառի - Սուար» կը գրէ թէ Ալէքսիյեւ արկածալի կեանք մը ունեցած է։ Նախկին սպայ, Ալէքսիյեւ Փարիզ հաստատուած էր տասը տարիէ ի վեր եւ մեծ համբաւով կը վայելէր տարագիր Ռուսերու մէջ։ Բայց նաեւ կը քննադատուէր։ Իր ճամբորդութիւնները դէպի արտասահման, իր երթեւեկներն ու դիմումներն ազդեցիկ շրջանակներու մէջ եւ մանաւանդ իր յուզումնալից կեանքը կասկածներ կը ներշնչէին իր բախտակիցներուն։

Իրականին մէջ արտակարգ մարդ մը եղած է Նիքօլա Ալէքսիյեւ։ Ծնած՝ 1895ին, Մոսկուայի մէջ, զաւակն է մեծահարուստ կալուածատէրի մը, որ դնդակահարուեցաւ 1918ին, Ցարիցինի մէջ, իր երկու կրտսեր զաւակներուն հետ։ Կ'ըսուի թէ մահավճիռը արձակած էր նոյն ինքն Սթալին, իբրեւ ներկայացուցիչը կարմիր բանակին։ Նիքօլա Ալէքսիյեւ այդ շրջանին կը գտնուէր Քրոնշթատի նաւային զպրոցը, ուր տեղակալի աստիճան ստացած էր։ Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան առաջին օրերուն, գնաց Տօն եւ մասնակցեցաւ բոլշեւիկներու դէմ մղուած կռիւներուն։ Ան առեն էր որ սկսաւ արտակարգ շրջան մը իր կեանքին մէջ։ Սահմանէն դուրս քշուելով, նախկին սպան 1920ին կը գտնոյ լրտես եւ Պաթումէն Թէոդոսիա (Քրիմ) կ'երթայ չոգենաւով։ Բոնի դուրս կը հանեն, բայց իր կեղծ թուղթերուն շնորհիւ կը յաջողի հաւատալի պաշտօն մը ձեռք ձգել խորհրդային նորահաստատ վարչութեան մէջ։ 1925ին վերջնապէս Փարիզ կը հաստատուի, բերելով իր մայրն ու քոյրը։ Շատ չանցած պատմութիւններ շրջան կ'ընեն իր մասին, ռուսական շրջանակներու մէջ։ Ալէքսիյեւ տարօրինակ գործունէութիւն մը կը ցուցնէր։ Իր մասին կը խօսուէր նաեւ Զօր. Կուտեպովի գործին առթիւ։ Վերջերս իր անունը խառնուեցաւ Ալգասի մէջ երեւան հանուած լրտեսութեան գործի մը։ Նոր վերադարձած էր Գերմանիայէն, երբ ձերբակալուեցաւ։

Ալէքսիյեւ, որ «Ալի Պապա» կը ստորագրէր ռուսական թերթին մէջ, կը մերժէ որ եւ է յայտարարութիւն ընել առանց իր փաստաբանին ներկայութեան։

Դէպի Արեւելեան Դաշնակցութիւն

Իրաքի եւ Արաբիոյ միջեւ կնքուած պաշտպանողական զինակցութենէն ի վեր, ուշագրաւ աշխատանքներ կը կատարուին, իրականացնելու համար ընդարձակ դաշնակցութիւն մը որ գնդ. Լօրընսի երազն էր։ Այս ծրագրին գլխաւոր կազմակերպիչն է Իպնը Սուուտ, որ վերջերս կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Մէքքէի մէջ, 80,000 ուխտաւորներու առջեւ, մեծ տպաւորութիւն գործելով Արեւելքի մէջ։ Ահա իր ճառին գլխաւոր մասերը։

— «Եթէ արաբ ժողովուրդները այսօր դժբախտ վիճակի մը մէջ կը գտնուին, պատճառը իրենց թմրութիւնն է Քիչ խօսք եւ շատ գործ եւ մանաւանդ աւելի տաք սէր կրօնի եւ Մարգարէին,— եւ Աստուած պիտի պարգեւէ յաղթանակը։ Մենք առարկութիւն չունինք, ընդհակառակն Գուրանն ալ կը պատուիրէ ուրիշներէն օրինակել նիւթական յառաջդիմութեան բոլոր տարրերը, իւրացնել ինչ որ բարի է եւ գեղեցիկ։ Բայց մեր ընտրութիւնը պէտք է կատարենք իմաստութեամբ։ Պէտք է մերժենք ինչ որ հակառակ է մեր Ս. Գրքին։ Որ եւ է ազատագրութեան հիմերն են միութիւն եւ համերաշխութիւն։ Կ'աղօթենք Աստուծոյ որ հասկացողութիւն եւ միութիւն չնորհէ արաբ ժողովուրդին »։

ԶԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ առթիւ, եուկոսլավիոյ կառավարութիւնն ալ ղրկեց իր պատասխանը, որ նպաստաւոր է Թուրքիոյ համար։

ՄԱՑԻՍ 1Ի ԱՌԹԻԻ (վաղը) Թուուիկներ կը տեղան ամէն կողմ, պահանջելով պայքար ֆաշականութեան եւ պատերազմի վտանգին դէմ, մէացեալ ճակատ, չաբաթական աշխատանքի կրճատում (40 ժամ) եւն.։ Իսկ Ա. Միութեան մէջ ղղրդագին ցոյցեր կը կազմակերպուին, ինչպէս ամէն տարի։

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

«ՎԱՐԴ Ն» ԵՒԹԱԿՈՄԻՏԷն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Թագմիկ, Հրայր եւ Տաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Ալնուվիլի մէջ, սովորական հաւաքատեղին։

ՄԱՑԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆԱԻԹԵԱՄԲ Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

30 Մայիս, չաբաթ երեկոյ, Փըթի-Ժուռնալի սրահին մէջ։

ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ց. Ռ. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

Մայիս 3, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Հ. Յ. Դ. ՊԱՏ. ՄՈՒՍԱՔԵԱՆ ՆՈՐ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

5 Rue de l'Eglise

Կը խօսին՝ Տիկ. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Ջոմի վաճագնեան նուագախումբ։

կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արիները։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՃՈՅՔ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դաշնակցութեան Վալանսի Սիմանթօ Ակումբի Վարչութեան կողմէ

3 Մայիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, իր Ակումբին մէջ,

2 rue des Balais

Գեղարուեստական բաժին, երգ, արտասանութիւն, նուագ եւայլն։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

Թատերական Ներկայացում

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. կարտոնի Նիկոլ—Դուման հենթակոմիտէի կողմէ եւ մասնակցութեամբ «Անդրանիկ» Թատերախումբի

Կը ներկայացուի ՍԱՍՈՒՆԸ ԱՑՐԻՈՒՄ Է

3 Մայիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. տան մէջ

Տոմսեր՝ 4 եւ 3 ֆրանք։

Թատերական Ներկայացում

Կ. Խաչի Վիէնի Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր գպրոցին

3 Մայիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սէրքըլ կաթոլիկի սրահին մէջ

Կը ներկայացուի ԱԽԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Մուտք՝ 3 եւ 1 ֆրանք։

50 մէթր երկու իսիի կայարանէն եւ 28 եւ 32 Թիւ հաւաքակառքերու կայարանէն, վարձու են (tout confort) արկաբաժիններ, 1 փիէսնոց 2000, եւ 2 փիէսնոց **2350** ֆր. շարժ ղօֆած միասին։

Աժան գինով մէկ խանութ։

Դիմեցէք տեղւոյն վրայ. 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Moulineaux.

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՌՕԺԷՆՍՔԻ

Մասնագէտ կանանց, սրտի, արեան եւ ամէն տեսակ ինւանդուէիւններու։ Էլեկտրաբուժում։ Կ'ընդունի ժամը 2—4։ Դիմել՝ 10 Rue Lord-Byron, Métro Georges V Tel. Elysées 22-79

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՑ — ԲԱՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր Շ. ՆՇԱՐԴՈՒՆԻ

Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 20 (Մայիս)

Բովանդակութիւն.— *Թուքը կամ «մայասըլ»* (Ցոքթ. Շ. Այվազեան),— *Սրտեւեսական վիժումը վտանգաւո՞ր է* (Ցոքթ. Հ. Վ. Լիներ),— *Հայ բժիշկներուն մեծարանքը հանդէպ Ֆրանսայի* (Ցոքթ. Պ. Քօլօեան, Ցոքթ. Վ. Թորգոմեան եւ Լեւոն Կիւմիւշկեան),— *Պարբերափուխս հոդեկան վիճակ դրականութեան, պատմութեան եւ արուեստներու մէջ* (Փրոֆ. Լ. Լավասթիան),— *Առողջապահական կանոններ* (Կ. Յ. Բասմաջեան),— *Իշուն կաթը* (Ցոքթ. Գ. Ո. Գալուստեան)։

Տարեկան բաժնեգինը՝ 20 ֆրանք Ֆրանսա, 25 ֆրանք արտասահման։

Դիմել՝ Dr. Ch. AIVAZIAN, 17, Rue Damesme, Paris (13e)։

Երեկոյթ—Պարահանդէս Կ. Խաչի Օրուան առթիւ

Կազմակերպուած Ց. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

Մայիս 9ին Իրիկուան ժամը 9էն մինչեւ Լոյս

Ռուսական ֆոնսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio

Կը նախագահէ Տիկ. ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Կը խօսին Տիկ. ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ եւ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինը կը սկսի ժամը 9ին։ Կը մասնակցին՝ Խուալիայէն եկած յայտնի հայ երգիչ Պ. ՎԱՆՆԱԺԻԱՆՈՎ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ, Օր. ԱՎԱՆԴԱՆԵԱՆ եւ Օր. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ։

ՃԱԶ Sandros and his Boys

Պիւֆէ՝ Կ. Խաչի անդամուհիներու կողմէ

Մուտք՝ 10 եւ 7.50 ֆրանք։

ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ իր հիմնադրութեան հինգամեակին առթիւ, Մայիս 10ին։

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Բազմաձայն Համերգ

Ցրանս. Բանակի Նախկին Հայ Կամաւորներու Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղին կողմէ

2 Մայիս չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Լիոնի 3րդ Թաղապետարանի սրահին մէջ, իսկ 3 Մայիս կիրակի կէս օրէ յետոյ ժամը 2.30ին Ցեսիեի Լիոնէզի սրահին մէջ, իրիկունը՝ պարահանդէս։

Կը խօսին՝ Պ.Պ. Վ. ՁՈՒԼՂԵՐԵԱՆ, Կ. ԽՐԱՅԵԱՆ եւ Բրհ. Յ. ՆՇԱՆԵԱՆ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին. Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

TSF. PHONOS. DISQUES

Vahram DERDERIAN

30. Rue des Dominicaines—MARSEILLE

Ստացած ենք մեծ քանակութեամբ հայկերէն, ֆրանսերէն, թուրքերէն, յունարէն եւլ., ամենավերջին եղած փլաքներ, դիսկերը ամրցելի։ Ապսպրանքներ կ'ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէն եւ կը ղրկենք մեծ խնամքով։ Նոյնպէս կը ծախենք ՌԱՏԻՕներ ամէն մարքայէ։ Մասնաւորապէս կը ծախենք մեր չինած 5 լամբով ռատիօն, որ կ'առնէ ամբողջ Եւրոպան, գին՝ 800ֆր։

կը փնտռենք այս գործով զբաղողներ։ Շահաւոր գործ։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'Ecole des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale

150, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՐԸ

Հայաստանի **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ **Հեռաձայն Danton : 53 - 78**

Աթոռներու եւ ետրապակեայ խնամուած կերակուրներ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *Թրէյէօղներ, պարզ աշխատանքի համար։ Դիմել Ferandի, 74 Rue Longue des Capucins, Marseille.*

ՏԻՐՈՒԶԻ ԶԱՌԱՓԵԱՆ

կուտայ դասեր՝ դաշնակի եւ մարթենոյի երաժշտական ալիքներու (Դարուս ամենամեծ գիւտերէն մէկը)

6 Villa des Soblons, (81 Ave. du Roule) վրայ) Porte Mailloth մօտ, **Neuilly sur Seine**: Կ'ընդունի շաբաթ օրերը 2— կամ ժամադրութիւ նախօրօք։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՍՈՎԵՏՆԵՐՈՒ Կ'ԵՂԱԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԹԷ ԿՐ ՑՆԿՈՒԾՐՈՒԻ

— Կը տեսնէք, վարպետ, թէ իմ հայրենիքիս մէջ, որ դեռ ամբողջովին դուրս չէ եկած յեղափոխութեան ստեղծած կացութենէն եւ որուն մէջ դեռ եւս կան սարսափի աստիճանին հասնող մութ կէտեր,— կան, այսուհանդերձ, բաւական թիւով անձեր եւ ուժեր՝ հետաքրքրուելու համար համաշխարհային մշակոյթով։ Այս փոքրամասնութեան կուչումը չատ ծանր է։ Մենք չրջապատուած ենք տգիտութեամբ մը, որ մեզի ժառանգ է մնացած անցեալէն եւ որ աւելի խտացած է պատերազմի եւ յաղթափոխութեան չրջաններուն։ Այդ պատճառաւ ալ, մենք մեր կեանքի կուչումը կը համարինք սրբագրել այն բոլորը, եւ զայն կարելի եղածին չափ փարատել, եթէ ոչ ամբողջովին վերացնել։ Մենք, որ նուիրուած ենք այժմ այդ գործին, չատ փոքր թիւ մը կը կազմինք։ Ուրեմն՝ մեզմէ ամէն մէկին վրայ ալ աւելի մեծ պարտք մը կը ծանրանայ։

Աւելորդ է ըսել, թէ մինչեւ հիւրերուն մեկնումը Աննան հաւաքումին առանցքը կազմեց։ Բայց դիս ուրիշ պարագայ մը կը հետաքրքրէր։ Առտուն չատ պատահաբար իրեն ըսեր էի թէ Ռէյնաքի պիտի այցելենք։ Հետաձգելով խօսակցութեանս առեն ես որ եւ է նշանակութիւն չտուի այս այցելութեան։ Կասկած չունէի թէ՝ Աննան ոչ ժամանակ էր ունեցած, եւ ոչ ալ հիմք՝ պատրաստութիւն տեսնելու եւ մանրամասնութեանց մասին մտածելու համար։ Հետեւապէս, անոր կեցուածքը, խօսակցութիւնը եւայլն, կամ կատարեալ գիտակցութիւն մը կը մատնէին, եւ կամ գոց եղած նախադասութիւններ էին, զոր կը գործածէին նման առիթներու մէջ։

Այն մտածումը թէ բոլոր այս խօսակցութիւնները կրնային վերջ իվերջոյ, նախապէս պատրաստուած «քաղաքավարութիւններ» ըլլալ, զիս տանջեց երկու օր։ Երրորդ օրը, երեկոյեան, ես Աննային հարցուցի։

— Գոհ մնացի՞ք Ռէյնաքի տունը տրուած այցելութենէն։

— Ոչ, բոլորովին։ Մեկնումի առեն ես հարցուցի Ռէյնաքին թէ իր քով կա՞ն հետաքրքրական նամակներ Ա. Նաթոլ Ֆրանսէն, ան ըսաւ թէ քանի մը նամակներ, զորս ինք պահած էր, որ եւ է չահեկանութիւն չեն ներկայացներ։ Անոնցմէ մին, սակայն, որ Տրէյֆիւսի դատի օրերէն է, խոստացաւ ինձ տալ՝ ձեր միջոցաւ՝ ընդօրինակումի համար։

Ոչ,— վճռեցի ես։ Հոս, անշուշտ, չկայ կանխորոշ քարոզչութիւն։ Իսկ Ա. Նաթոլ Ֆրա՞նսը։

Ու Աննան ընդհատեց մտածումս.

— Լսեցէք, բարեկամ, ահա թէ ինչ է խնդրին էութիւնը։ Ես միայն մէկ քանի շաբաթներ ունիմ՝ Փարիզի մէջ աշխատելու համար։

Նոր իմացայ որ Պ. Ն. Ն. Ա. Նաթոլ Ֆրանսի նամակներու ամբողջ հատածոյ մը ունի, անոնց միջեւ կան այնպիսիներ, որոնք գրուած են իր ստեղծագործութեան ամէնէն ծաղկեալ շրջանին։ Գտէք կարելիութիւն մը՝ այդ հաւաքածոն տեսնելու համար։

— Ցեսէք ինչ, Աննա։ Դեռ չվերջացուցի՞ք միթէ ձեր գործը։ Մարդկային ամբողջ կեանքը չի բաւեր՝ այդքան մանրամասն ուսումնասիրութեան մը համար։

— Ոչ, ոչ։ Պէտք է բաւէ։ Գանի որ ինձ հարկադրած են ընել ատիկա, ես պէտք է որ ընեմ։ Դուք չէք կրնար երեւակայել թէ ինչ ատելանի կը տառապին մերամբողջ երկիրն ուազդը այն իրողութենէն թէ՝ մեր երկրին մէջ դեռ սորված չեն իրենց պարտականութիւնը նկատել՝ լրացնել այն ամէնը, զոր, տրուած վայրկեանին, կարելի է լրացնել։ Մեր երկրին մէջ՝ դեռ կը սկսին ու չեն վերջացներ, ինչ որ ամենազգուելի արդիւնքներ կուտայ։ Մենք որ կանգնած ենք մշակութային գործին գլուխը ...

Ընդհատեցի զինքը յանկարծ.

— Բայց, ո՞վքեր էք դուք, որ կանգնած էք գործին գլուխը։

Ու Աննա պատասխանեց.

— Կը տեսնէք, այն ահաւոր մթնոլորտին մէջ, ուր մենք կ'աշխատինք, ուր մեր ամէն մէկին առջեւ կան այնքան չատ, այնքան բարդ ու կենսական խնդիրներ, անհրաժեշտ է որ ամէն բան լրացուի։ Այսինքն՝ անգրագէտներուն այբուբէնն սորվեցնել, դասախօսութիւններ կարդալ երիտասարդ բանուորներուն, պայքարիլ «խուլիկանութեան» դէմ, եւ մշակութային բանուորներուն յիշեցնել՝ մեր երկրին մէջ մշակոյթին դոնէ հիմքը պահելու անհրաժեշտութիւնը։ Ես կը խորհիմ թէ, մարդ երբ գործի մը կը ձեռնարկէ, գայն պէտք է ամբողջապէս լրացնէ։ Ես ունիմ խումբ մը որ ինծի հետ կ'աշխատի։ Պէտք է գիտնալ, ընկեր, որ մեր երկրին մէջ, մշակութային մարզէն ներս, մեծ, չատ մեծ աշխատանք կը տարուի։ Բայց այդ գործը առնչութիւն չունի ոչ քաղաքականութեան, ոչ «գլխաւոր գիծին», ոչ ալ ընդհանրապէս կոմունիզմին հետ։ Մեր երկրին մէջ կան բաւական թիւով տարրեր՝ անոնց մշակոյթը պատուաստելու համար։ Ու դուք չէք կարող երեւակայել թէ ինչզոհունակութիւն կը պատճառէ անոնց՝ աշխատանքը։

— Իսկ սովետական իշխանութի՞ւնը։

— Սովետական իշխանութիւնը այս տեսակէտէն որ եւ է ճշդորոշուած քաղաքականութիւն չունի։ Շատ ատիթներով, ան մեզի չափազանց մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ։ Ու չատ յաճախ ալ մեր առջեւ կը դնէ արտակարգ դժուարութիւններ։ Բայց, դիտցէք որ՝ մեր երկրին մէջ, մշակութային փոքրամասնութեան մօտ, այդ մութ ովկէանոսին եւ ինքզինքը դեռ չգտած մեր ժողովուրդին մէջ, այնպիսի անհուն կորով կայ, այնպիսի մեծ պահեստ մը երիտասարդ ուժերու, որ անոնք պիտի հասնին... ու պիտի հասնին մինչեւ այն ատեն՝ երբ փոփոխումը չէ այն ատեն՝ երբ փոփոխումը չէ։ Իսկ մենք կը պատրաստենք այդ փոխումը, մենք պատրաստած ենք զայն։ Մենք չպիտի լքենք մեր դիրքերը, որովհետեւ ոչ թէ իշխանութիւնը, այլ մենք՝ մշակոյթի մարդիկ ենք որ մեր ազգը պիտի յառաջ կը տանինք։ Եւ եթէ մենք չենք մը խնդիրներու մէջ միաքայլ կ'ընենք նանք իշխանութեան հետ, չատ յաճախ գիտնալով հանդերձ անոր պակասները, կ'ընենք այդ՝ որովհետեւ մեզի անհրաժեշտ է մեծ հանդուրժողութիւն մը՝ մեր գործին համար։

Սերունդ մը եւս, — ու ռուսական ազգը անճանաչելի պիտի ըլլայ։

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)